

ANALECTA HYMNICA

MEDII AEVI.

XVI.

HYMNODIA HIBERICA.

Spanische Hymnen

des

Mittelalters.

Herausgegeben

von

Guido Maria Dreves,
S. J.

Leipzig.
O. R. Reisland.
1894.

HYMNODIA HIBERICA.

Spanische Hymnen

des

Mittelalters

aus

liturgischen Handschriften und Druckwerken
Römischen Ordos.

Gesammelt

von

Guido Maria Dreves,
S. J.

Leipzig.
O. R. Reisland.
1894.

VORWORT.

Der vorliegende Band der Analecta enthält eine Reihe von Hymnen, die spanischen Brevieren römischen Ritus entnommen sind. Ich habe mich sonst nie recht dafür erwärmen können, Hymnen, Sequenzen oder Officien nach ihrer örtlichen Herkunft zu ordnen, aus dem einfachen Grunde, weil eine solche Scheidung nur für einen verhältnismäfsig kleinen Bruchteil dieser Dichtungen, nur bei den s. g. Lokal-Heiligen, durchführbar ist. Nur bei diesen läfst sich nämlich in der Regel die ursprüngliche Herkunft eines Liedes feststellen. Legt man aber nicht die Herkunft, sondern den Gebrauch etwa der verschiedenen Länder oder gar der einzelnen Bistümer und Stifter zu Grunde, so ist der Wiederholungen kein Ende, da ein nicht geringer Bestand allen oder doch vielen Ländern und Sprengeln gemeinsam ist. Wenn ich für Spanien eine Ausnahme von der sonst befolgten Regel mache, so geschieht es, weil die gröfsere Abgeschlossenheit des Landes ein Eindringen fremder Hymnen (abgesehen von den allen gemeinsamen) selten, das Vordringen spanischer Lieder aber nach anderen Gegenden wo möglich noch seltener gemacht hat. War aber so die Möglichkeit einer specifisch spanischen Hymnensammlung gegeben, so mufste zur Verwirklichung dieser Möglichkeit das besondere Interesse drängen, welches eine solche Lese erregen dürfte. Omnia rara cara, sagt ein geflügeltes Wort; alles Spanische aber gehört für uns mehr oder minder zu den seltenen und ungewohnten Dingen. In unserem Falle aber trifft das Gesagte um so mehr zu, als die Quellen der spanischen Hymnodie nur sehr spärlich fliefsen und wahrlich nicht zu den leicht zugänglichen Dingen rechnen.

So reich die Urkundenbestände der spanischen Archive zu sein scheinen, ebenso arm ist das Land an Monumenten seiner alten Liturgie. Liturgische Handschriften, ja selbst die seit dem Ausgange des 15. bis zur Mitte des 16. Jahrhunderts gedruckten

Breviere und Meſsbücher sind von gröſster Seltenheit. Dazu kommt, daſs man nicht nur auſserhalb des Landes, sondern auch in Spanien selbst fast aller Mittel enträt, um sich von den Handschriftenbeständen der verschiedenen Bibliotheken eine irgendwie geartete Vorstellung zu machen. Es bleibt nichts übrig, als sich auf gut Glück an Ort und Stelle zu begeben, oftmals nur um festzustellen, daſs eben nichts von dem vorhanden, was man sucht. Von den Spaniern, die man um Rat befragt, wird man in der Regel Antworten erhalten wie: In N werden Sie zweifellos sehr viel finden, es ist ein uraltes Bistum, ein uraltes Kapitel u. s. f. Auf diese Weise wird man sich so lange herumjagen lassen, bis man zur Erfahrung gelangt, daſs in Spanien das hohe Alter eines Stiftes weit eher ein Grund ist zur Vermutung, dasselbe habe nichts Wertvolles bewahrt als eine Veranlassung zum Glauben, dasselbe besitze noch Schätze irgendwelcher, besonders litterarischer Art. Namentlich aus den zahlreichen spanischen Klöstern sind uns liturgische Handschriften verschwindend wenige erhalten.

Als ein weiterer das Suchen und Sammeln erschwerender Umstand tritt die in den meisten spanischen Bibliotheken und Archiven erbgesessene Unordnung hinzu. Kataloge gehören recht eigentlich zu den Seltenheiten. Meist wird der den Archivfrieden störende Eindringling vor die bestaubten Büchergestelle geführt und dann seinem Schicksale überlassen. Will ihm das Glück, so mag es ihm gelingen, aus dem mehr oder minder chaotischen Bestande das herauszufinden, was für ihn von Wert ist. Nimmt man zu alledem noch hinzu die beispiellos schlechten Verkehrsmittel, deren Beschreibung ich mir hier leider versagen muſs, da ich keine Reisebeschreibung beabsichtige, so wird man sich ein schwaches Bild davon machen, welche Anstrengungen es gekostet, diese Hymnen friedlich in einem Hefte der Analecta zu vereinigen. Muſste ich doch, um das eine Brevier von Urgel einzusehen, in brennender Junisonne auf Saumtierpfaden einen Weg von 50 km zurücklegen, da bis heute keine fahrbare Straſse die alte Bischofstadt erreicht. Bei sothanen Umständen dürfte es vielleicht keine ganz verlorene Mühe sein, wenn ich mit wenigen Worten aufführe, was ich namentlich an gedruckten Brevieren des 15. und 16. Jahrhunderts in den verschiedenen Bibliotheken vorfand.

Gerona besitzt zwei für spanische Verhältnisse nicht unbedeutende Handschriftensammlungen, die eine im Kapitelsarchiv, die andere im Pfarrhofe von Sankt Felix. Beide enthalten eine kleine Anzahl liturgischer Handschriften; in beiden findet sich das Missale secundum laudabilem consuetudinem dioecesis Gerundensis, Lyon 1546. Einem gedruckten Breviere von Gerona bin ich nirgends begegnet, obwohl es keinem Zweifel unterliegen kann, daſs ein solches existiert hat. Die öffentliche Bibliothek des bischöflichen Seminars enthält eine einzige liturgische Handschrift, unter den gedruckten Liturgica nichts von Interesse. Die Bibliotheca provincial im Instituto besitzt das Breviarium Monasticum secundum consuetudinem Ordinis sancti Benedicti de observantia Congregationis coenobii Sancti Benedicti Vallisoletani, Vallisoleti 1538. Eine spätere Ausgabe, Salamanca 1567, befindet sich auf der Nationalbibliothek zu Madrid.

Barcelona. Einen nicht unbedeutenden Bestand an Handschriften und Incunabeln besitzt das Archiv des Domkapitels, das über dem linken Seitenschiff der Kathedrale sich befindet; leider enthält dasselbe äuſserst wenige Liturgica. Die Handschriften der beiden bedeutenden Stifte San Cucufate und Ripoll befinden sich im Archiv der Krone von Aragon. Es sind aber unter ihnen überhaupt nur spärliche Liturgica und namentlich weder Meſs- noch Chorbuch, sei es von Ripoll oder San Cucufate [1]). Weitaus die wichtigste Bibliothek Barcelonas, nach der von Madrid die gröſste Spaniens, ist die Bibliotheca Provincial y Universitaria; nur läſst hier die Ordnung viel zu wünschen übrig. In einem Aufsatze, betitelt: Souvenir d'une Excursion Archéologique en Espagne (L'Université Catholique, N. S. VIII, 481 ff.), den man nicht ohne Interesse lesen wird (enthält er doch sogar die Beschreibung eines Stiergefechtes), findet sich über diese Bibliothek (S. 529) die Notiz: Malgré l'heure tardive mes compagnons insistent pour entrer à la bibliothèque de l'Université; le concierge me laisse même parcourir les fiches du catalogue: rien. Die Thatsache ist zweifellos: von den Liturgica enthält der Katalog nichts. Es hieſse aber sehr vorschnell handeln, wollte man daraus schlieſsen, auch die Bibliothek enthalte nichts. Dieselbe besitzt

[1]) Noch Tamayo hat für sein Martyrologium handschriftliche Breviere dieses Klosters benutzen können. Heute sind dieselben verschwunden.

vielmehr ein eigenes Zimmer mit Handschriften, unter denen sich einige liturgische, sowie ein kostbares, auf Pergament gedrucktes Incunabelbrevier befinden, das Breviarium Illerdense, gedruckt 1479 zu Lérida per Henricum Botel de Saxonia, Alemannum, Ein zweites Exemplar dieses Breviers, aber auf Papier gedruckt, hat Bradshaw für die Universitätsbibliothek von Cambridge erworben; ein drittes, aber höchst unvollständiges, beherbergt das Kapitelsarchiv von Lérida. Aufser dem Handschriftenzimmer besitzt die Bibliothek einen Saal mit Incunabeln und alten Druckwerken. Hier entdeckte ich unter andern, auf dem Fufsboden liegenden Büchern das Breviarium Barcinonense, gedruckt 1540 bei Johann Rosembach. Es ist dies schwerlich der älteste Druck des Breviers von Barcelona; es ist aber das einzige ältere gedruckte Brevier der Barcasstadt, das ich in und aufser Spanien gesehen. Drittens besitzt die Bibliothek in einer Ecke zusammengestellt einige hundert Breviere und Mefsbücher, die aus den aufgehobenen Klöstern der Stadt stammen. Die Mehrzahl derselben reicht freilich nicht über das 17. und 18 Jahrhundert zurück; allein bei genauer Durchsuchung fanden sich doch manche recht wertvolle Dinge. Ich erwähne nur das Brevier von Tortosa, Lyon 1547, trotz des späten Datums die editio princeps dieses Breviers, während das Mefsbuch (ob in erster Auflage?) schon 1524 bei Rosembach in Barcelona gedruckt ward; ferner das Brevier von Vicq, Lyon 1557, gleichfalls editio princeps und auch dadurch merkwürdig, dafs es, mit dem Brevier von Quignonez in Kürze wetteifernd, die zweite und dritte Nokturn ein- für allemal unterdrückt. Erwähnt seien weiter: Horas de Nuestra Señora segun la orden Romana, Çaragoça 1534; dieselben enthalten u. a. die Hymnen 327 bis 333 bei Mone, deren von Mone behaupteter französischer Ursprung ebenso problematisch erscheint, als die angenommene Abfassung im 12. Jahrhundert. Die Metrik des Stückes ist auch dem 15. Jahrhundert nicht fremd, und der Gedanke: Me tecum flere plagasque sentire ist zweifellos dem Stabat mater entlehnt[1]). Des weitern: Horae Beatae

[1]) 327, Vers 7 lies futuram. — 328, 2 promittens. — 328, 6 laetatur. — 328, 7 zu lesen: Nascitur mater Jesu redemptoris. — 329, 11 sq. zu lesen: Ecce ancilla Domini fiatque Hoc verbum tuum. — 333, 3 Nisi locus, zu lesen: ni locus. Die Schwierigkeit Mones bei Erklärung dieser Strophe ist keine; zu konstruieren ist: nihil reperitur, ni(si) „locus, in quo“ et (reperitur), manna

Mariae Virginis, Barcinonae 1572; Horae B. M. V. ad normam antiquae professionis Carmelitarum, Venetiis 1585 (enthält zahlreiche Hymnen, verfafst per Fratrem Simonem Salibam, Carmelitam, die uns natürlich hier nicht interessieren). Die Bibliothek des Seminario Conciliar fand auch ich noch in Kisten verpackt, die in einem verschlossenen Raume auf- und übereinander gestapelt waren. Zu oberst entdeckte ich drei neuere, mit dem Buchstaben M gezeichnete Kisten. Meine Vermutung, dafs sie die Handschriften enthielten, bestätigte sich bei Eröffnung derselben; leider ergab sich aber auch, dafs sie nichts Liturgisches von Bedeutung verschlossen. Nicht unerwähnt will ich das kostbar illuminierte, auf Pergament gedruckte Exemplar des Mefsbuches von Barcelona (Lyon 1521) lassen, das in der Capilla de San Jorge in der Audiencia territorial bewahrt wird. In den verschiedenen Privatbibliotheken, die zu besuchen ich Gelegenheit hatte, fand ich wenig; nur in einer ein kostbares neumiertes Antiphonar des 12. Jahrhunderts.

Vicq. Diese kleine abgelegene Stadt enthält eines der sehenswertesten kunsthistorischen Museen Spaniens. Das reiche Barcelona besitzt keine ähnliche Sammlung, die sich mit demselben messen könnte. Der gegenwärtige Bischof hat im Laufe von nur drei Jahren diese Sammlungen in seinem Palais vereinigt, eine rettende That, die zugleich den Beweis liefert, was Einsicht und Umsicht in Spanien zur rechten Zeit vermocht hätten. In dies Museum ist auch ein Teil der Handschriften des Kapitelsarchivs überführt, während ein anderer Teil in den Archivräumen im Kreuzgange der Kathedrale verblieben ist. An beiden Stellen finden sich liturgische Handschriften; einige ältere Drucke, darunter Mefsbuch und Brevier von Vicq, in der bischöflichen Bibliothek im Palais. Nicht unterlassen darf ich, an dieser Stelle Sr. bischöflichen Gnaden für die freundliche Förderung meiner Arbeit und liebevollste Gastfreundschaft meine Dankbarkeit zu bezeugen.

Tarragona. Auf dem Archiv des Domkapitels befindet sich an liturgischen Handschriften nichts. Das 1499 zu Barcelona gedruckte Mefsbuch von Tarragona (Hain 11433) ist nicht mehr

---

de coelo ibidem esse. Der Ausdruck „locus, in quo“ ist mittelalterlich-scholastische Brachylogie, gerade wie das bekannte „materia, circa quam“, „terminus, a quo“ u. a.

vorhanden. Der einzige liturgische Schatz des Archivs ist das Breviarium secundum consuetudinem sanctae metropolis ecclesiae Tarraconensis, s. l. et a., thatsächlich gedruckt zu Barcelona bei Johann Rosembach 1484. Ohne Interesse ist das Missale parvum cum magna diligentia emendatum et correctum etc., gedruckt Barcinonae per Iohannem Rosembach, artis impressoriae magistrum, anno salutis nostrae 1509, die ultimo Octobris. Dagegen sei erwähnt, dafs Ramon de Huesca, Ord. Capuc. noch 1802 im Karmeliterkloster zu Jacca eine weitere Auflage des Breviers von Tarragona sah, ebenfalls dei Rosembach gedruckt im Jahre 1525. Vergl. sein Theatro Historico del Regno de Aragon VIII, 481. In einem geradezu beispiellosen Zustande befindet sich die Bibliotheca provincial. Sie enthält die Handschriften und Bücher des berühmten Cistercienserstiftes Poblet. Ein gutes Drittel der Druckwerke ist aber durch Feuchtigkeit derart zusammengeleimt, dafs dieselben nicht mehr zu öffnen und einem Ziegelsteine oder, wenn man lieber will, einem Handkäse ähnlicher sind, denn einem Buche, da sie obendrein von den Würmern aufs Ungestörteste in Behandlung genommen worden. Unter den Handschriften befinden sich drei Breviere von Poblet aus dem 13. und 14. Jahrhundert. Dieselben folgen indes streng dem Ordo der Cistercienser und bieten keinerlei Nova.

Tortosa. Das Kapitelsarchiv ist, auch was Liturgica betrifft, eines der reicheren. Es enthält aufser den alten liturgischen Drucken des Diöcesanbreviers, von dem schon oben die Rede war, und des Mefsbuches, Barcelona bei Rosembach 1524, eine Reihe ebensolcher Handschriften. Ein Katalog existiert allerdings auch hier noch nicht.

Valencia. Auch dies Kapitelsarchiv ist reich an liturgischen Handschriften und Druckwerken. Erwähnt sei von letzteren das Brevier von Valencia, Zaragoza 1503, dem ich nur hier begegnet bin, unerwähnt dagegen lasse ich das Missale Romanum, Venetiis 1482. Nur wenige Liturgica enthält die Universitätsbibliothek unter den Handschriften; unter den Druckwerken nichts Nennenswertes. Das Brevier von Sixena, das Georgius Cocus, Alemannus, 1547 zu Zaragoza gedruckt und das noch Villanueva (Viaje I, 92) hier sah, ist nicht mehr vorhanden; es findet sich aber ein Exemplar zu Madrid. Auch die Bibliothek des Colegio del Corpus besitzt unter seinen vielen

alten Druckwerken einige Liturgica, u. a. Missale secundum almae ecclesiae Pacensis consuetudinem, Hispali (Johann Cronberger) 1529. G. F. Hänel spricht in seinen Catalogi Librorum Manuscriptorum von einer Bibliothek zu Valencia, die sich im Temple (in aedificio, quod templum vocant) befinde; er teilt sogar den Katalog und die Signaturen der Handschriften mit. Heutzutage ist nicht nur im Temple von dieser Bibliothek nichts mehr zu sehen, sondern es gelang mir, alles Umfragens ungeachtet, nicht einmal, irgend welche Auskunft über das Verbleiben jener Bücherei zu erlangen. Niemand, der eine Erinnerung davon bewahrt hätte, dafs sich im Temple jemals eine Bibliothek befunden. Die Handschriften der Universitätsbibliothek decken sich keineswegs mit denen Hänels, und stellte überdies der Bibliothekar durchaus in Abrede, dafs je Bücher aus dem Temple in die Universität gekommen seien.

Madrid. An liturgischen Handschriften besitzt die Nationalbibliothek wenig genug, kaum mehr, denn ein halbes Hundert, unter denen noch mehrere, weil nicht spanischer Herkunft, von geringerem Interesse für mich waren. Dazu lassen die Handschriftenkataloge noch sehr viel zu wünschen übrig. Bedeutend ist dagegen der Bestand an gedruckten spanischen Mefsbüchern und Brevieren. Chevalier hat a. a. O. S. 514 die Titel einer Anzahl derselben nach dem Zettelkataloge zusammengestellt, auch Drucke des 17. und 18. Jahrhunderts, die für uns natürlich kein Interesse mehr haben. Dagegen vermisse ich bei ihm gerade die ältesten und interessantesten von denen, die ich einsehen konnte; vermutlich, weil er nur dem einen Zettelkatalog — es giebt deren zwei verschiedene — seine Aufmerksamkeit schenkte. Ich gebe den bei ihm übersehenen Brevieren ein Sternchen.[1]) *Braccarense*, Salmanticae 1512. — * *Burgense* s. l. et a, ein sehr früher Druck und herrlich erhaltenes Exemplar, vermutlich Unicum, wie so viele dieser alten Breviere. — * *Caesaraugustanum*, Venetiis 1496. — *Caesaraugustanum*, Caesaraugustae 1527. — Breviarium Ordinis Immaculatae *Conceptionis*, Compluti 1551, eigentlich richtiger Horae zu nennen, da es nur das Officium Conceptionis BMV. enthält. — * *Compostellanum*, Ulixbonae

[1]) Die Signatur lasse ich fort, da dieselbe bei der demnächstigen Überführung der Bibliothek in das neue Gebäude am Paseo de Recoletos geändert werden dürfte.

1497. — *Compostellanum*, Salmanticae 1569; von dieser Ausgabe besitzt das Kapitel von Compostella ein zweites Exemplar. — *Conchense*, Conchae 1558. — Ein Breviarium S. *Cucufati* (210—7), ohne Anfang und ohne Ende, findet sich freilich im Zettelkatalog, figuriert auch bei Chevalier und hat ihm der Buchbinder diesen Titel in dorso eingeprägt. Wer indes das Buch selbst zur Hand nimmt, wird sehr bald einsehen, dafs hier eine Mystification vorliegt und er nicht ein Brevier von San Cucufate, sondern ein solches der italienischen Benediktinerkongregation „de sancta Justina sive de unitate ordinis sancti Benedicti" in Händen hält. — *Dertusense*, Lugduni 1547; schon oben unter Barcelona und Tortosa erwähnt. — *Eborense*, Ulisiponae 1548. — *Gienense*, Hispali 1528. — Breviarium Ordinis S. *Hieronymi* (Breviarium Romanum secundum consuetudinem ordinis fratrum sancti Hieronymi), Lugduni 1547. — Dasselbe, Caesaraugustae 1562. — * *Hispalense*, unvollständig. — *Illerdense*, Illerdae 1571. — *Majoricense*, Venetiis 1506. — Breviarium Ordinis S. Mariae de *Mercede*, Lugduni 1560. — *Oscense* et Iaccense, Caesaraugustae 1505. — *Placentinum*, Venetiis 1554. — *Pampelonense*, s. l. 1551. — *Salmanticense*, Salmanticae 1541. — *Segobiense*, Vallisoleti 1527. — *Seguntinum*, Seguntiae 1561. — *Sigenense* (Breviarium secundum ritum Sixene monasterii, ordinis sancti Iohannis Hierosolymitani sub regula beati Augustini), Caesaraugustae 1547. — * *Tirasonense*, Venetiis 1497. — * *Toletanum*, Venetiis 1492. — *Toletanum*, Lugduni 1551. — * *Zamorense*, unvollständig.

Weniger reich und weniger interessant ist die Sammlung der Mefsbücher; ich führe nur diejenigen spanischen Missalien auf, die Chevalier a. a. O., ich weifs nicht aus welchem Grunde, übergangen hat: *Caesaraugustanum* s. l. et a. — *Caesaraugustanum*, Caesaraugustae 1498. — *Caesaraugustanum*, Caesaraugustae 1522. — *Calagurritanum* et Calciatense s. l. 1544. — *Gerundense*, Lugduni 1557. — *Hispalense*, Hispali 1520. — *Hispalense*, Hispali 1534. — *Hispalense*, Hispali 1537. — Ordinis s. *Hieronymi* (Ordo Missalis secundum consuetudinem Romanae curiae et ordinis fratrum s. Hieronymi), Caesaraugustae 15011 [sic].

Bevor wir uns zu anderen Büchersammlungen der Hauptstadt wenden, sei eines Gedichtes Erwähnung gethan, das in

dem Repertorium Hymnologicum Chevaliers eine Stelle gefunden. Da ich diesen „Hymnus“ füglich nicht in meine Sammlung aufzunehmen vermag, will ich demselben, damit nicht ein fleiſsiger Benutzer des Repertoriums ihn vermisse, hier eine Stelle gönnen. Er steht Cod. Matriten. ol. Toletan. 14—1. saec. 11/12 hinter der Expositio Psalmorum Sancti Augustini und hat den Schreiber des Codex zum Verfasser. Die Aufschrift lautet: Metrum Sapphicum constans ex trochaeo, spondaeo, dactylo; ultimus indifferenter ponitur. Quod quidam cecinit in hilaritate mentis suae infra portas filiae Sion coram fratribus:

Dum cibis corpus modicis fovetur,
Pinguis a ruma stomachus marcescit,
Dumve non pinsat puteal palati
Crapula putris,

Cordis ignescat generosus ardor,
Mentis excrescat pia fortitudo,
Longius prisca tretrici fugata
Criminis offa.

Mentis ut frondes Zephyrus virentes
Veris accessu revehit tepentes
Seu velut tellus liquefacta sulcis
Gignit orexim;

Mollibus sic nos moderans habenis
Suggerat vires vitio carentes,
Dedat et fletus nimios ocellis
Spiritus almus.

Hoc Augustini studui volumen,
Dum rudis normae modulis docerer,
Dum pia fratres Aderaldus abbas
Lege regebat.

Ac regat, glisco, diuturnus aevo,
Bis mori pro quo paterer libenter,
Si vel undenos sibi lucis auctor
Adderet annos.

Cui Deus fidum socians alumnum,
Quem pie forti conjunxit [sic] priorem,
Corrigens segnes pietate mitis
Temperat omnes.

Qualis aurorae rutilans ab ortu
Phoebus albescit radio micanti,
Noctis incusas speciosus alas
Rumpere curat;

Talis et hujus penetral libelli
Intus augustum recreans ocellum
Luminis pulpae scabiem fugantis
Dote salubri.

Flatibus largis avet immolari,
Intimum cujus liber hoc vibravit,
Sepia nexus habiles notavi
Sirmatis ampli.

Hunc tenens lota ab manibus podagra
Fratris Osberti memor, hortor, adsis
In tui saltim precibus cubilis
Fletibus apti.

Ut Dei cernas Sabaoth tribunal,
Coetibus sacris mereare jungi,
Cum quibus possis pie dithyrambis
[Pneum]atis uti.

Eine kleine Anzahl liturgischer Handschriften und Drucke besitzt die Anstalt San Fernando (Calle del Meson de Paredes). Zu erwähnen vor allem das Brevier von Toledo, Hispali 1493, ein Nachdruck der Venetianer Ausgabe von 1492, deren Fehler diplomatisch getreu reproduziert werden.

Eine gröfsere Reihe von alten Brevieren, zusammengebracht durch den unermüdlichen Florez, befindet sich auf dem Sekretariat der Real Academia de la História (Calle de Leon 21). Leider war die betreffende Büchersammlung, als mir bereitwilligst Einsicht und Benutzung gestattet ward, in einem Zustande völliger Unordnung. Die sämtlichen Bücher waren mit Stricken zu Bündeln von je 20 bis 25 Stück zusammengeschnürt und füllten so in krausem Durcheinander eine Reihe von Glasschränken Da es unthunlich war, sämtliche Bücher aus dieser Umschnürung zu lösen, mufste ich mich begnügen, diejenigen herauszuziehen, die nach Format oder Aufschrift als Breviere kenntlich waren. Chevalier nennt a. a. O. S. 513 einzig das Brevier von Siguenza, Seguntiae 1661 (ich habe 1561 notiert). Wohl das interessanteste — weil Unicum — ist das von Solsona (Chelsonense), Caesaraugustae 1514. Auch das Brevier von Oviedo, Oveti 1556, sah ich nur hier; dagegen sind die von Evora, Huesca, Majorca u. a. schon oben als in der Nationalbibliothek befindlich erwähnt worden. In demselben Gebäude befinden sich auch die Bibliothek der Real Academia sowie das Nationalarchiv. Beide besitzen eine kleine Anzahl liturgischer

Handschriften. Dasselbe gilt von den Bibliotheken der Universitad Central und der von San Isidro el Real. Aus letzterer seien erwähnt: Missale Seguntinum, Seguntiae 1552, und Missale Placentinum, Venetiis 1553.

Sehr günstig traf es sich, dafs während meines Madrider Aufenthaltes jene Ausstellung fortdauerte, die sich den Namen Historico-Europaea beigelegt. Unter den von einer grofsen Reihe von Kapitelskirchen, Bibliotheken und Archiven ausgestellten Gegenständen befanden sich nämlich nicht wenige liturgische Handschriften und Druckwerke zum Teil aus Orten, die ich aller Wahrscheinlichkeit nach unberührt gelassen hätte, ich nenne Zamora, Osma, Tarazona, Munébrega, Lugo u. a. Gereichen ähnliche Ausstellungen in der Regel nicht zur Förderung des Studiums, weil der Reisende entweder Sachen verliehen und in die Ferne gesandt findet, deren Benutzung er nur ungerne enträt, oder indem die Reglementierung der Ausstellung es schwer, wo nicht unmöglich macht, das Vorhandene zu benutzen. Anders lag die Sache hier. Mit gröfster Zuvorkommenheit ward alles aufgeboten, die Arbeit zu erleichtern, und ich kann es mir nicht versagen, namentlich dem Hochwürdigen P. Fidel Fita y Colomé S. J. an dieser Stelle meinen aufrichtigen Dank auszusprechen.

Von den Bibliotheken Sevillas besitzt nur die Columbina liturgische Codices u. z. vor allem eine Anzahl handschriftlicher Mefsbücher. Brevier oder Antiphonar ist nicht vorhanden. Das älteste gedruckte Brevier von Sevilla, das die Columbina besitzt, ist die Auflage vom Jahre 1563. Aufserdem ist zu erwähnen ein verstümmeltes Exemplar des Breviarium secundum consuetudinem ordinis militiae sancti Jacobi de spata (Legione 1532). Unter den gedruckten Mefsbüchern ist etwa das von Córdoba, Hispali 1525, zu erwähnen, sowie Ausgaben des Hispalense von 1534, 1537, 1538 und 1558. Von der ältesten Auflage, die noch ins 15. Jahrhundert gehört, befindet sich ein schönes, auf Pergament gedrucktes und reich illuminiertes, leider aber am Schlufs defektes Exemplar unter den Handschriften. Aufserdem sei erwähnt: Aurea hymnorum totius anni expositio diligentissime reognitorum [sic] una cum textu et annotationibus suis locis appositis multisque elucidationibus aliis. Nec non familiaris in proprios sanctor[um hym]nos, qui in priori volumine desiderabantur animadversio: edita et nuper aucta per Petrum Nuñez

Delgado presbyterum, artium bachalarium [sic] et in studio Hispalensi cathedrarium, s. l. et a. Der Text ist der des Hilarius, natürlich erweitert und verändert.

Noch weniger Ausbeute gewährt die Bibliothek des Kapitels von Córdoba. Handschriften und Drucke lagen bei meinem Besuche in einer Kammer des bischöflichen Palais an der Wand zu einer doppelten Mauer aufgeschichtet. Ich untersuchte die Bücher so gut es unter solchen Umständen gehen mochte und glaube, dafs unter den vorhandenen Codices liturgische sich nicht befinden. Die älteste Auflage, die Córdoba von seinem eigenen Breviere besitzt, ist die 1557 zu Córdoba selbst gedruckte. Ein zweites Exemplar auf der Seminarbibliothek. Vom Missale sind drei Auflagen vorhanden: die erste Venetiis bei Lucas Antonius (Giunta) anno MCCCC . . ., der Rest der Datierung ist verschwunden; die zweite s. l. (Hispali) bei Johann Cronberger 1525 gedruckt; die dritte zu Córdoba 1561.

Nach der Nationalbibliothek von Madrid ist keine Bibliothek Spaniens reicher, als die des Kapitels von Toledo. Dieselbe war unlängst nach Madrid überführt, ward aber dem Kapitel zurückgegeben, indes nicht ohne dafs eine Anzahl der wertvollsten Handschriften auf der Nationalbibliothek zurückblieben. Toledo ist für uns vor allem wichtig durch eine Sammlung von achtundzwanzig Brevieren, die sämtlich selten, zum Teil unica sind. Alle sind gleichmäfsig in rotes Leder gebunden und stehen alphabetisch geordnet: *Abulense*, Salmanticae 1551. — *Auriense*, Salmanticae 1501. — *Braccarense*, unvollständig. — *Burgense*, Compluti 1538. — *Caesaraugustanum*, Caesaraugustae 1544. — *Caesaraugustanum*, Caesaraugustae 1556. — *Calagurritanum* et Calciatense, Lucronii 1543. — *Cauriense*, Cauriae 1559. — *Civitatense* s. l. 1555. — *Compostellanum*, Salmanticae 1569. — *Cordubense*, Hispali 1525. — *Dertusense*, Lugduni 1547. — *Granatense*, Granatae 1544. — *Gienense*, unvollständig. — *Hispalense*, Hispali 1521. — *Illerdense*, unvollständig (ca. 1533). — Breviarium secundum consuetudinem ordinis sancti *Jacobi de Spata*, Legione 1532. — *Pacense*, Hispali 1529. — *Palentinum*, Methymnae 1565. — *Pampilonense*, unvollständig. — *Salmanticense*, Salmanticae 1562. — *Segobiense*, unvollständig. — *Seguntinum*, Seguntiae 1561. — *Toletanum*, Venetiis 1483. — *Toletanum*, Venetiis 1506. — *Toletanum*, Venetiis 1551. —

Uendense, s. l. et a. — *Valentinum*, Valentiae 1533. — Die Editionen mozarabischen Ritus unter Cardinal Cisneros erwähne ich nicht; sie sind in 12 und mehr Exemplaren in Toledo vorhanden und auch anderwärts in Spanien nicht selten. Auch die Bibliotheca Provincial, die frühere erzbischöfliche Bibliothek und noch in den alten Bibliotheksräumen im Palais untergebracht, enthält einige ältere liturgische Drucke.

El Escurial. So reich diese weltberühmte Bibliothek an Handschriften aller Art ist, so spärlich sind die liturgischen in ihr vertreten. Ich hatte mir aus dem Katalog nur 31 zur Einsicht notiert. Hinzukommt, dafs ein guter Teil dieser Handschriften strikte dem usus Romanae curiae folgt. Unter den gleichfalls wenig zahlreichen gedruckten Brevieren ist vor allem das von Granada, Granatae 1506 (in folio), zu nennen, dem ich nur hier begegnet bin.

Avila, nach Toledo zweifellos Spaniens interessanteste Stadt, besitzt in seinem Domschatze ein altes Evangeliar mit prachtvollem Silberband, auf welches die Bischöfe ihren Eid zu leisten pflegen. Sonst ist weder im Kapitelsarchiv, noch in der Bibliothek des Seminars, noch in jéner des herrlichen, von den katholischen Königen erbauten Dominikanerklosters das Mindeste zu finden.

Salamanca, ein grofses Memento mori in Stein, ist eine der wenigen spanischen Städte, die sich eines gedruckten Handschriftenkatalogs erfreuen. Leider ist unter den wenig zahlreichen Codices ein einziger liturgischer. Unter den vielen alten Büchern, die aus den aufgehobenen Klöstern in die Universitätsbibliothek gekommen und in einem geräumigen Saale noch immer eines Ordners harren, vermochte ich leider Breviere nicht zu entdecken. Dagegen fand ich im Dominikanerkloster auf einem an die Empore anstofsenden Speicher eine erkleckliche Anzahl geschriebener Antiphonare riesigsten Formats, dem 15. und 16. Jahrhundert angehörig. In der Bibliothek des irischen Kollegs, des einzigen noch bestehenden, war mein Suchen ebenfalls vergeblich.

Valladolid. Weder die herrlich installierte Bibliothek des Museums noch die überraschend kleine der Universität,

deren Handschriftenkatalog gedruckt ist, enthalten liturgische Seltenheiten. Chevalier erwähnt in seinem Repertorium ein Brevier von Valladolid mit dem Druckjahre 1598. Ich habe dasselbe weder in Valladolid noch anderwärts zu Gesicht bekommen. Das Kapitelsarchiv besitzt weder dies Brevier noch irgend etwas Ähnliches.

Palencia. Die Bibliothek des Kapitels enthält zwei leider verstümmelte Exemplare eines Psalteriums, das 1512 zu Logroño gedruckt ward und von einem mit den Singweisen versehenen Hymnar begleitet ist. Gleichfalls unvollständig ist das Exemplar des Breviarium Pallantinum von 1545 mit dem Druckort Palencia.

Leon. Das Dom-Kapitel ist das einzige spanische Kapitel, das sich eines gedruckten Handschriftenkataloges rühmen kann. Derselbe verzeichnet nur wenige Liturgica, und zwar nicht, ohne einigen Irrtümern anheimzufallen. No. 8, Neumiertes Antiphonar vom Jahre 1066 ist mozarabischen Ritus, enthält aber leider keine Hymnen. No. 9, Cantos ecclesiasticos ist ein Processionale. Unter No. 23, Libro di canto wird fol. 60r eine Benedictio cerei erwähnt mit dem Anfang:

Stans ad aram supplex homo infulatus pontifex,
Debitum persolvit omne consecratus chrismate.

Als er dies niederschrieb, ist dem Verfasser eine merkwürdige optische Täuschung begegnet. Dies ist nämlich nicht der Anfang eines Liedes, sondern die dritte Strophe des Hymnus Audi judex mortuorum (Mone I, 102), dessen erste und zweite Strophe auch keineswegs in unserer Handschrift fehlen. No. 36, Breviarium Legionense ist leider nur ein Diurnale. An Drucken ist nichts vorhanden. Leon gehört zu den Diöcesen, von denen mir ein altes gedrucktes Brevier nirgends begegnet ist.

Eine interessante alte Bücherei besitzt das regulierte Chorherrnstift San Isidro von Leon. Dieselbe wurde mir bereitwilligst eröffnet mit dem wiederholten Versichern, alte Breviere und Meſsbücher seien keinerlei vorhanden. Allein ich hatte nicht lange gesucht, Staub und Spinnenweb nicht achtend, welche der Himmel von Zeit zu Zeit durch das scheibenlose Fenster befeuchtet, und ich entdeckte nicht nur geschriebene, sondern auch gedruckte Breviere, so das älteste Toletaner Brevier 1483, trotz der Ungunst der Lage, wundervoll konserviert. Nur das Kapitel von Toledo besitzt ein Exemplar dieser Auflage. Weiter

fand ich ein höchst merkwürdiges Brevier des 16. Jahrhunderts, ohne Anfang, ohne Mitte und ohne Ende, das sich gelegentlich als ein Romanum bezeichnete. Dasselbe weicht aber von allen römischen Brevieren in erheblichster Weise ab, noch mehr als beispielsweise das der Hieronymiten. Ich habe aus diesem Brevier mehrere Hymnen in vorliegende Sammlung aufgenommen, da ich den seltenen Druck wohl als einen spanischen ansehen mufs.

Compostella. Das Kapitel besitzt aufser dem berühmten Codex Calixtinus, der uns ein anderes Mal beschäftigen mufs, nur ein handschriftliches Brevier und die gedruckte Ausgabe von 1569. Der ebenso unterrichtete als liebenswürdige Archivar, Kanonikus Don Antonio López Ferreiro, bewahrte mich vor einer resultatlosen Reise zu den alten Bischofsitzen von Tuy und Orense, die er persönlich besucht, und von denen ersteres nichts, letzteres nur sein Missale von 1494 besitzt, das auch auf der Nationalbibliothek zu Madrid sich findet. Nach España Sagrada XXIII, 34 soll Sandoval ein Brevier von Tuy gesehen haben, das 1564 zu Salamanca gedruckt war. Schon Florez kannte also selbst kein solches.

Burgos. Das Kapitelsarchiv besitzt einige wenige liturgische Handschriften, die aber so gut wie nichts Neues enthalten. Dasselbe gilt von den alten gedruckten Brevieren von Burgos, dasselbe von den Antiphonarien im Coro der Kathedrale, in der Capilla del Condestable und im bischöflichen Palaste. Nachdem das Concil von Burgos 1085 die Abschaffung des mozarabischen Ritus endgültig entschieden, scheint man in Burgos eifersüchtiger als anderwärts über die Reinerhaltung des letzteren gewacht zu haben. Die wenigen Sachen, die ich in dem berühmten Cistercienserinnenstifte Las Huelgas fand, enthielten gleichfalls nichts Neues.

Tudela. Das Archiv der alten Kollegiatkirche ist nicht grofs, aber in gröfster Unordnung. España Sagrada L, 78 erwähnt eines handschriftlichen Breviers von Tudela als unauffindbar. Auch ich war nicht so glücklich, ein solches zu entdecken. Ein Glück war es, dafs ich wenigstens das gedruckte fand, ein Unicum, dessen Explicit also lautet: Breviarium secundum usum et consuetudinem decanatus ecclesiae collegialis beatae Mariae civitatis Tudellae Regni Navarrae, Tirasonensis dioecesis, ex sacra potissimum scriptura et probatis sanctorum

historiis confectum et accuratius per Reverendum ipsius ecclesiae Capitulum recognitum et emendatum finitur, Caesaraugustae impressum in aedibus olim Georgii Coci, nunc Petri Bernuz, anno Domini millesimo quingentesimo quadragesimo quarto. Wie der Titel an Quignonez erinnert, so die Einrichtung. Das Brevier kennt, wie jenes von Vicq und Pampelona (1551), nur eine Nokturn. Das Archiv enthält auch ein Missale Calagurritanum et Calciatense. Da es inkomplet, vermag ich nicht zu sagen, ob die Auflage mit jener der Nationalbibliothek identisch ist oder nicht. In der uralten Kirche von St. Maria Magdalena fand ich immerhin ein notiertes Hymnar des 15. Jahrhunderts.

Tarazona. Die handschriftlichen Breviere und Meſsbücher von Tarazona hatte ich auf der Ausstellung, das gedruckte Brevier auf der Nationalbibliothek zu Madrid gesehen, weshalb ich einen Abstecher nach Tarazona unterlieſs. Ich will hier nur bemerken, daſs Ramon de Huesca in seinem Theatro Histórico del Regno de Aragon V, 249 eine andere Auflage des Tirasonense vom Jahre 1547 erwähnt.

Zaragoza. Ramon de Huesca sah noch zu Ende des vorigen Jahrhunderts, wie er V, 277 mitteilt, im Archiv der Seo von Zaragoza ein geschriebenes Breviarium Caesaraugustanum vom Jahre 1440 und ein anderes ebensolches im Archivo del Pilar. Dank der liebenswürdigen Behandlung, deren sich Zaragoza seitens seiner nördlichen Nachbarn zu erfreuen hatte, besitzt heute weder das eine Archiv, noch das andere sei es liturgische Handschriften, sei es Drucke. Einige wenige und wenig bedeutende Drucke besitzt die Bibliothek des Seminars von San Carlos. Die wenig imponierende Universitätsbibliothek enthält u. a: Missale Tirasonense, Caesaraugustae (Georgius Cocus) 1529.

Huesca. Das Kapitelsarchiv gehört wieder zu den reicheren, es enthält eine verhältnismäſsige Anzahl von liturgischen Handschriften. Daſs sich dieselben im Zustande der Ordnungslosigkeit befinden, bedarf wohl kaum bemerkt zu werden. Von Druckwerken sei erwähnt: Missale Romanum secundum consuetudinem fratrum ordinis sancti Hieronymi, Caesaraugustae (Georgius Cocus) 1540. Das 1505 gedruckte Brevier von Huesca und Jacca ist uns schon oben in Madrid begegnet. Ramon de Huesca erwähnt (VI, 311 ff.) drei weitere

verschiedene Breviere, sämtlich unvollständig [1]), die er im Archiv von Jacca gesehen. Ob dieselben dort noch vorhanden, vermag ich nicht zu sagen. Da ich auf meine telegraphische Anfrage vom Kapitelsarchivar die Antwort erhielt, dafs handschriftliche Breviere keine vorhanden seien, und ich die Ausgabe von 1505 gesehen, stand ich von einem Abstecher nach Jacca mit der Tags zuvor eröffneten Bahn ab. Von Mefsbüchern erwähnt Ramon de Huesca eins vom Jahre 1488, gedruckt zu Zaragoza bei Johann Hurus aus Konstanz; er sah es im damals noch bestehenden Kloster San Juan de la Peña. Ein späteres bei Georgius Cocus gedrucktes fand er in der Kathedrale von Jacca, in San Juan und bei einem Kanoniker von Huesca, Don Antonio Casaviella.. Ich will hier anfügen, dafs er nach VII, 406 auch das ohne Ort und Jahr, thatsächlich 1521 unter Abt Alonso de So, Castro y Pinós, gedruckte Brevier des benachbarten Mont-Aragon gekannt. Das Mefsbuch des berühmten Klosters besitzt die Nationalbibliothek zu Madrid; das Brevier habe ich leider nicht zu Gesicht bekommen. Die Bibliothek des Instituto Provincial (früher Universität) enthielt ein Missale Oscense et Jaccense, natürlich schadhaft, so dafs Ort und Jahr des Druckes fehlen. Ferner: Aurea hymnorum expositio cum textu, noviter vigilanti studio Jacobi Alorae, grammaticae [sic] atque poetae, artium professoris, diligentissime correcta, fausto sidere est explicita, arte Johannis Gysser Alemanni de Seligenstat, impressa Salmanticae anno salutis MCCCCCI, die vero XV Februarii.

Lérida. Das Kapitelsarchiv gehört in Liturgicis zu den reichsten Archiven Spaniens. Es besitzt zwei gesonderte, in verschiedenen Lokalen untergebrachte Sammlungen, von denen die eine in Ordnung ist und Nummern trägt, die andere beides entbehrt. Von Druckwerken erwähnte ich schon oben ein inkomplettes, nicht gebundenes Exemplar des Breviers von 1479. Zu verzeichnen ist weiter eine doppelte Auflage des Missales vom Jahre 1524, beide von Georgius Cocus, die eine in fol. maj., die andere „in compendiosiori forma“ besorgt.

Montserrat. Dies einzig schön gelegene Kloster ist ebenfalls von den Franzosen in Asche gelegt, so dafs es nur wenig

---

[1]) Band VIII, S. 480 erwähnt er ein Brevier von Huesca aus dem Jahre 1547.

von seinen alten Schätzen gerettet hat. Es besitzt noch einige handschriftliche Cantiones, sowie ein Meſsbuch und ein Processionale, die beide in der Abtei selbst gedruckt worden, letzteres im Jahre 1500, ersteres zwar s. l. et a., faktisch aber 1521. Die Seo des nahen Manresa hat zwar ein an Urkunden nicht armes Archiv, aber keinerlei Liturgica.

Urgel. Diese alte abgelegene Bischofstadt besitzt ein Exemplar ihres 1487 zu Venedig gedruckten Breviers. Villanueva erwähnt dasselbe. Es war aber seitdem abhanden gekommen und erst wenige Monate vor meiner Ankunft wieder aufgefunden. Da dies Brevier in Chevaliers Repertorium citiert wird und er das Exemplar von Urgel nicht kennen konnte, stünde zu vermuten, daſs irgendwo ein zweites Exemplar des seltenen Buches vorhanden. Weiter besitzt das Kapitelsarchiv in duplo ein zu Anfang des 16. Jahrhunderts gedrucktes Processionale. Da beide Exemplare schadhaft, ist das Druckjahr nicht zu ermitteln. Ferner: Ordinarium sacramentorum, Caesaraugustae 1536. Das alte Missal von Urgel ist in vier verschiedenen Auflagen vorhanden: eine stammt aus dem Jahre 1509; da das Exemplar (Bibliothek im bischöflichen Palais) unvollständig, fehlt die Angabe des Druckortes; eine zweite aus dem 16. Jahrhundert, ebenda, ebenfalls inkomplett, ist jedenfalls nicht älter als 1536; eine dritte, gleichfalls unvollständig, nicht vor 1553 (Kapitelsarchiv); die vierte ist zu Zaragoza 1557 erschienen. Exemplar im Kapitelsarchiv.

Da mir bei meinen Arbeiten und dem Fehlen fast aller Informationsmittel die spärlichen Angaben bei Florez, Villanueva, Ramon u. a. vielfach wie Sterne in finsterer Nacht erschienen, habe ich geglaubt, vorstehenden flüchtigen Notizen den Raum gönnen zu sollen, den sie beanspruchen. Hinzugefügt sei noch, daſs einzelne spanische Breviere sich auch auf der Pariser Nationalbibliothek, der Bibliothek von Sainte Geneviève und zu Rom auf der Corsina und Barberina finden.

Es ist eingangs bemerkt worden, dieser Band enthalte spanische Hymnen des römischen Ritus. Nachweislich mozarabische Hymnen habe ich aus dieser Sammlung ausgeschlossen mit Ausnahme der verschwindend wenigen — es sind ihrer noch kein halbes Dutzend —, die aus dem mozarabischen sich in das spätere Brevier hinüberretteten. Flössen die Quellen in Spanien

reichlicher, wäre namentlich mit den Büchereien der Klöster, vornehmlich des Nordens, nicht so barbarisch umgegangen worden, so müfste die Ausbeute eine weit gröfsere sein, obgleich der Zeitraum zwischen Abchaffung des mozarabischen Ritus (Ende des 11. Jahrhunderts) und Einführung der tridentinischen Reformen kein grofser zu nennen ist.

Ein weiterer beklagenswerter Umstand ist die rücksichtslose Neuerungssucht, die in den spanischen Brevieren des 16. Jahrhunderts förmliche Orgien feiert. Die alten Brevieren des 15. Jahrhunderts sind leider sehr selten; manche Diöcesen, ich erinnere an Tortosa, an Vicq, haben sich überhaupt erst spät entschlossen, ihr Brevier drucklegen zu lassen. In den spätern Brevieren ist aber vielfach so gut wie alles, was in den ältern an Proprien sich fand, radikal getilgt oder umgeschaffen worden. Wie reich erscheint nicht das Brevier von Lérida vom Jahre 1479; in der Ausgabe von 1571 ist von all dem, was den Reiz jener ausmacht, auch nicht die Spur mehr zu gewahren. Ähnlich wenn man das Brevier von Córdoba aus dem Jahre 1524 mit dem von 1556 vergleicht. Vicq, Pampelona, Tudela u. a. reducierten sogar proprio Marte die drei Nokturnen der alten Breviere auf nur eine. Aus diesem humanistischen Mangel an Pietät gegen das Hergebrachte erklärt sich das Trockene und Nüchterne in so vielen spanischen Brevieren.

Noch uninteressanter als die Breviere sind für den Hymnologen in der Regel die spanischen Mefsbücher, die mit spärlichen Ausnahmen keine Sequenzen enthalten. Darum behaupten wollen, dafs die Sequenzen in Spanien nie üblich gewesen, heifst indes zu weit gehen. Manche Breviere strotzen von Sequenzen, und die wenigen uns erhaltenen Troparien zeigen, dafs in gewissen Gegenden Spaniens die Sequenzen ebenso beliebt waren, wie anderwärts. Der mozarabische Ritus allerdings kannte von Sequenzen nichts. Wo er herrschte, konnten diese keine Wurzel fassen, und als er verdrängt ward, ersetzte ihn ein Ritus, der ebenfalls den Sequenzen nie gehuldigt hatte, der usus Romanae curiae. In den Gegenden aber, in denen, wie in der spanischen Mark, der römische Ritus frühern Eingang gefunden haben dürfte und in anstofsenden Diöcesen finden wir im frühen wie im späten Mittelalter Sequenzen; vereinzelt sogar in andern Kirchen, bei denen keine dieser Bedingungen zutrifft.

Ist es somit im Vergleich zu andern Gegenden wenig, was sich in Spanien an hymnologischer Ausbeute — noch dazu nur mit aufsergewöhnlicher Geduld und unter gröfseren Anstrengungen denn in andern civilisierten Ländern — heute noch retten läfst, so ist dies Wenige auch deshalb um so wertvoller, als man dortlands dem Eindrucke sich nicht entziehen kann, dafs man die Sachen sozusagen der Zeit unter dem alles versehrenden und verzehrenden Zahne fortreifst. Spanien ist wohl noch nicht am Ende seiner Verluste angekommen. Das ist eine Überzeugung, die sich jedem aufdrängt, der die Unordnung und Sorglosigkeit gewahrt, die in der Mehrzahl der Bibliotheken und Archive herrschen. Die staatlichen Institute sind unter dieser Rücksicht kaum besser in Stand als die geistlichen. Die Libris und das Feuer werden schwerlich verfehlen, das Ihrige zu thun. In den meisten spanischen Bibliotheken sind die Böden der Winterkälte wegen mit Strohmatten belegt, was indes das gesamte Personal, Bibliothekare, Diener, Publikum, nicht abhält, unausgesetzt zu rauchen. Da kann es nur eine Frage der Zeit sein, wann die letzten Schätze ein Raub der freien Tochter der Natur werden. Ich erinnere mich eines handbreiten Loches, das unter dem Sitze eines Archivars in die Dielen des Fufsbodens gebrannt war. Wird der Löschversuch auch ein zweites oder drittes Mal gelingen? Wahrscheinlich ist, dafs später Kommende manches der vorerwähnten Bücher vergeblich suchen werden, wie wir manches aus denen vermissen mufsten, die Ramon de Huesca, die Florez, die Villanueva noch vorgelegen.

Tisis, den 3. September 1893.

Guido Maria Dreves.

HYMNODIA HIBERICA.

---

1. De Nomine Jesu.

Ad Vesperas.

1. Gaude, mater ecclesia,
Adsunt nova solemnia
Nominis Jesu, quo tua
Placantur desideria.

2. Lux lucis, splendor gloriae,
Jesus, nostrae deliciae,
Nomen tuum nobis dulce
Da, veneremur hodie

3. Nomen Jesu benedictum
Et super cuncta locatum,
Gloriosum in saecula,
Dirigat corda et corpora.

4. Laus patri sit ingenito,
Laus ejus unigenito,
Laus sit sancto spiritui
Et altissimo nomini.

Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. A. — Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501. B. — Brev. Compostellanum imp. Salmanticae 1569. C. — 2, 1 splendorum gloriae A. — 2, 2 Jesus gratae deliciae C. — 2, 4 Da fehlt C. — 3, 4 Corda dirigat AB. — Die Doxologie lautet in C:

Gloria tibi, Domine,
Qui apparuisti sidere,
Cum patre et sancto spiritu
In sempiterna saecula.

2. De Nomine Jesu.

Ad Nocturnum.

1. Jesu, panis angelorum,
Mundi auctor et coelorum
Rex et director fabricae,
Actus nostros tu dirige.

2. Te colimus a te facti,
Laudes damus consignati
Tui nominis culmine
Sed et redempti sanguine.

3. Miserere nobis reis
Et tuere ab adversis,
Sed et post diem funeris
Fac gaudere cum superis.

4. Laus patri sit ingenito,
Laus ejus unigenito,
Laus sit sancto spiritui
Et altissimo nomini.

Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. A. — Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501. B. — Brev. Compostellanum imp. Salmanticae 1569. C. — 3, 1 nobis rex ABC. — Doxologie in C wie beim vorigen Hymnus.

3. De Nomine Jesu.

Ad Laudes.

1. Noster chorus modulatum
Psallat Jesum magnifice,
Ab excelsis derivatum,
Hymnum novum laetitiae.

2. Gratum nomen [nomen] Jesu,
Dulcis ejus praesentia,
Cordis certa spes de venia
Dans gustanti vera gaudia.

3. Auditur nil jucundius,
Canitur nil suavius
Nec cogitatur dulcius,
Quam ex coelo nomen Jesus.

4. Laus patri sit ingenito,
Laus ejus unigenito
Laus sit sancto spiritui
Et altissimo nomini.

Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. A. — Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501. B. — 1, 2 Jesu B. — 2, 3 sq. haben in beiden Quellen eine Silbe zu viel. — 4, 1 patri sit A.

4. De Nomine Jesu.

Ad Laudes.

1. Jesu, rex clementissime,
Da robur, fer auxilium,
Ut dignis tuo nomini
Laudis canamus titulis.

2. Nomen tibi potentiae,
Excelsum et terribile,
Cui omne genu flectitur,
Quod pavet turba daemonum.

3. Nomen tibi clementiae,
Dulce, suave, amabile,
Quod laudant omnes angeli
Et beatorum spiritus.

4. Nomen tibi perpetuae
Salutis atque gloriae,
Per quod coetus fidelium
Oportet salvos fieri.

Gloria tibi, Domine.

Brev. Compostellanum imp. Salmanticae 1569.

5. De Nomine Jesu.

Ad Vesperas.

1. Nomen excelsum Domini canamus,
Quod supergressum super omne nomen
Altius cunctis volitavit ultra
Sidera coeli.

2. De sinu patris verbum exsilivit,
Quod fuit semper minus haud parente,
Et petens terras subiit pudicam
Virginis alvum.

3. Et caro factum tenebras abegit
Mentis humanae docuitque vere
Nos Dei cultum Deus ipse, Jesus,
Maximus auctor.

4. Nomen aeternam referens salutem,
Morte quam nobis propria redemit
Perditam primi vitio parentis
Non bene cauti.

5. Gloriam patri referant beati,
Gloriam nato populi redempti,
Flamini sancto sine fine laudes
Concinat orbis.

Brev. Pallantinum imp. Pallantiae 1545. A. — Brev. Cordubense imp. Cordubae 1557. B. — Brev. Ord. S. Mariae de Mercede imp. Lugduni 1560. C. — Brev. Seguntinum imp. Seguntiae 1561. D. — Die Strophen 2 und 3 nur in C. — 4, 2 Morte qua nos propria D. — Der Hymnus dient in Vesp. et Laud. ABD.

6. De Nomine Jesu.

Ad Nocturnum.

1. Nocte psallendo vigilet piorum
Turba, te Jesum veneremur omnes,
Et tuum nomen famuli canamus
Supplici mente.

2. Trinitas nomen dedit hoc, vocavit
Virgo, quam prius docuit superni
Nuntius nomen pariterque causam
Nominis almi.

3. Namque cum virgo thalamo lateret
Mentis in coelos oculis levatis,
Missus e coelo Gabriel repente
Angelus intrat.

4. Nuntiat sacrum radians et ingens
Nomen immensum sine fine Jesu,
Summa quod solum tulit universo
Gaudia mundo.

5. Gratias patri meritas agamus,
Gratias Jesu sine fine Christo,
Pneuma procedens ab utroque nostras
Accipe grates.

Brev. Pallantinum imp. Pallantiae 1545. A. — Brev. Cordubense imp. Cordubae 1557. B. — Brev. Ord. S. Mariae de Mercede imp. Lugduni 1560. C. — Brev. Seguntinum imp. Seguntiae 1561. D. — Str. 3 und 4 nur in C.

7. De Nomine Jesu.

Ad Laudes.

1. Jesus, aeterni soboles parentis,
Jesus, humani generis redemptor,
Nos suo semper sibi dedicatos
Nomine servet.

2. Nomen hoc ingens, hilarat quod omnes,
Omnium mentes faciens beatos,
Quotquot a primo meruere vitam
Cardine mundi.

3. Quod quidem nullus potuit virorum
Assequi plene, potuit nec ullus
Angelus, quamquam Seraphim adhaerent
Proxima Christo.

4. Hunc adoremus latria potentem,
Verticis nutu quatit hic Olympum,
Si quid aut ultra latria valemus
Reddere majus.

5. Sit patri summo decus et perennis
Laudis immensae cumulus, sit una
Filio, cum quis pariter colatur
Spiritus almus.

Brev. Ord. S. Mariae de Mercede imp. Lugduni 1560.

8. De nomine Jesu.

In Vesp. et Laud.

1. O sole Jesu clarior
Et balsamo suavior,
Omni sapore dulcior,
Dulcore et omni gratior.

2. Amor tuus nos afficit,
Odor tuus nos recreat,
Nullum timentem deseris
Omnique amanti sufficis.

3. O mentis oblectatio,
Amoris o perfectio,
Tu nostra gloriatio,
Mundi salus, spes unica.

4. Quocunque, Jesu, duxeris,
Calcabo sectans aspera,
Tu dux ad astra et semita.
Sis meta nostris cordibus.

5. Jesu, tibi sit gloria.

Antiph. ms. Augustin. saec. 16. Cod. Praedicat. Salmanticen. s. n. — Es braucht wohl nicht bemerkt zu werden, dafs dieser und der folgende Hymnus nichts als eine Plünderung und Entstellung des bekannten Jesu dulcis memoria sind.

9. De Nomine Jesu.

Ad Nocturnum.

1. O vita Jesu cordium,
Dans vera nobis gaudia,
Quin melle semper dulcior
Jesus fit in praesentia.

2. Nil lingua profert sanctius,
Nil auris audit gratius,
Nil cogitat mens dulcius,
Nil cor amat praestantius.

3. Jesu, reis spes unica,
O quam pius petentibus,
O quam bonus quaerentibus,
Verum quid adsequentibus.

4. Nulla explicat facundia,
Nullus character exprimit,
Expertus autem concinet
Jesum colentis gaudia.

5. Jesu, tibi sit gloria.

Antiph. ms. Augustin. saec. 16. Cod. Praedicat. Salmanticen. s. n.

10. De Fuga in Aegyptum.

Ad Vesp. et Noct.

1. Concinat noster chorus hoc in aevo
Gesta, quae Christus puer almus egit,
Dum petit mater Nazarethi domum
Purificata.

2. Noctu et in somnis Josepho praedicit
Nuntius celso veniens Olympo,
Puero Deo fugiendum esse,
Mors enim instat.

3. Accipe, dixit, puerum matremque,
Sancte nutritor, celerique cursu
Fuge Judaeam, deferens alumnam
Petas Aegyptum.

4. Quaerit Herodes, tumidus tyrannus,
Virginis natum hominem Deumque
Ferro mactare, fuge, ne moreris,
Expedit enim.

5. Virgo post partum, exsulans puella,
Da tuum natum, miseri precamur,
Claudat ut tristis Erebi cavernas
Te duce, virgo.

6. Praestet hoc nobis deitas beata
Patris ac nati pariterque sancti
Spiritus, cujus reboat in omni
Gloria mundo.

Brev. Segoviense imp. Vallisoleti 1527.

11. De Fuga in Aegyptum.

Ad Laudes.

1. Orbis immensi decor et polorum,
Qui tua dextra populos tenellos
Saepe sustentas, reparas labentes,
Nos quoque serva.

2. Antra deserti fugiens petisti
Altaque lustrans stabula ferarum,
Ulnis amplexus genitricis almi,
Dive Mariae.

3. Intrans obscurum via lux Aegyptum,
Corruunt statim simulacra divum,
Nequeunt stare te praesente Deo
Numina nequam.

4. Nata rectoris superum potentis,
Orbis o lux et genitrix superni,
Da tuo nato, deprecamur omnes,
Comites esse.

5. Et qui pro nobis exsulando fugit,
Deus aeternus, natus ipse tuus,
Donet et nobis pietate sua
Regna polorum.

Brev. Segoviense imp. Vallisoleti 1527.

12. In Transfiguratione DN.

Ad Laudes.

1. Illuxit dies inclita,
Qua credimus pollicita
Condonari poscentibus
Christi sacris operibus.

2. Qui glorioso lumine
Prae solis claritudine
Transfiguratur hodie
Sub deitatis specie.

3. Nunc jubilationibus
Omnes plaudant cum manibus
In his tantis solemnibus
Nobis regnum praebentibus.

4. Ubi jam transfiguratum
Trinum et unum Dominum
Conspiciemus splendidum
Ei cantantes canticum.

5. Gloria tibi, Domine,
Splendenti claro lumine,
Cum patre et sancto flamine
In sempiterna saecula.

Brev. Compostellanum imp. Salmanticae 1569.

13. De Vulneribus Christi.

Ad Vesperas.

1. Totus affectu reverenter orbis
Intimo cordis veneremur agni,
Qui gregem nostrum reparavit unus,
Stigmata quinque.

2. Haec tulit nostri generis redemptor,
Ut forent lapsus veteris medela,
Utque coelesti frueremur aula
Labe carentes.

3. Is pedes ambos pariter manusque
Pertulit diros reserare clavos,
Et latus ferro fluvium cruoris
Spargere fossum.

4. Cumque vexaret cruciatus illum,
Non tamen poenas vetuit subire
Intimum numen, nec opem relicto
Attulit ullus.

5. Languidum quamvis foret usque totum
Corpus, horrendos jugiter dolores
Vulnerum, tormen superavit atrox
Stigmate notum.

6. Atra quae primum fuerant, refulgent,
Visa quae primum fuerant amara,
Jam placent passo nimiumque fiunt
Dulcia Christo.

7. Quinque pro plagis honor increato
Sit patri, nato pariterque sacro
Pneumati passim simul et perennis
Gloria semper.

Brev. Oscense et Jaccense imp. 15**.

14. Feria Quinta Majoris Hebdomadae.

Ad Mandatum.

1. Dum pietas multimoda,
Deus gubernans omnia,
Per virginem puerperam
Formam sumpsisset carneam,
In hujus mundi area
Grana sevit vitalia.

2. Editus absque macula
Mundi piavit scelera,
Devicto mortis principe
Spem dedit nobis veniae,
Testantur evangelica
Divinitus eloquia.

3. Jesus quondam humanatus
Compatiens mortalibus,
Conviva factus humilis
Absque carnis illecebris,
Docebat inter pabula
Vitae coelestis dogmata.

4. Mirantur plures nobilem
Praedicantis indaginem,
Quorundam stupent pectora
Peccati leto saucia,
Quod filius altissimi
Consors foret edulii.

5. In domo quippe Simonis
Cum esset cum discipulis,
Maria supplex humilis,
Famosa quaedam meretrix,
Compuncta verbo Domini
Locum quaerit remedii.

6. Unguentum ferens pisticum
Intrat in domicilium,
Absque sequestra nuntio
Procumbit coram Domino,
Naevo delicti tabida
Precatur medicamina.

7. Accessit temeraria
Cum veniae fiducia,
Nardi spicati speciem
Effudit super verticem,
Testans ex imo pectoris
Affectum poenitudinis.

8. Dehinc pudoris conscia
Curvatur ad vestigia,
Et cujus caput liquido
Perfuderat antidoto,
Ejus rigavit plurimis
Devota pedes lacrimis.

9. Dehinc pudoris conscia
Curvatur ad vestigia,
Flebat supplex uberius
Suspirans corde gravius,
Pro speciali linteo
Deservit capillitio.

10. Inter sacra convivia
Non defuit invidia,
Quae protoplastum repulit
De paradisi gaudiis,
Cujus longum exsilium
Crucis solvit patibulum.

11. Nam quidam corde tumido
Improperabat Domino:
Si nosset hic mysteria
Divinitatis intima,
Non sineret peccatricem
Se tangere mulierem.

12. Respondens autem provide
Rimator conscientiae,
Cujus non latet oculum
Creaturae latibulum,
Proponens imitabilem
Remissionis speciem:

13. Simon, inquit domestice,
Affatur allegorice,
Duo fuerunt homines
Diverso vincti foenore,
Quingentis alter numulis
Alter vero quinquagenis.

14. Qui rependendi debitum
Non habuere pretium,
Compulsus corde creditor
Indulsit beneficio;
Dic itaque, quis plurimum
Horum dilexit praemium.

15. Nec mora Simon addidit,
Is, inquiens, plus diligit,
Quem major poena debiti
Premebat beneficii,
Qui vero parum debuit,
Minus profecto diligit.

16. Adjecit quoque Dominus
Et dixit coram omnibus:
Recto quidem judicio
Sensisti de proposito,
Attende jam veriloquam
Te moneri parabolam.

17. Domum tuam introii,
Cum ceteris discubui,
Nec caput meum roscido
Delinivisti oleo
Nec saltem unda rivuli
Pedes rorasti hospitis.

18. Haec autem, ex quo subiit,
Implevit, quidquid potuit;
Quia me multum coluit,
Multam mercedem meruit,
Cuncta ejus facinora
Mea delet clementia.

19. Conversus ad mulierem
Sic consolatur flebilem:
Peccatorum remissio
Tibi fiat continuo,
Sponte quaesisti medicum,
Hoc tibi sit remedium.

20. O felix illa meretrix,
O audax cor mulieris,
Incendium libidinis
Quae restinguit cum lacrimis,
Vulnus occultum pectoris
Crine detersit capitis.

21. Curramus ergo propere
Angustam callem patriae,
Spatiosa itinera
Morti linquamus proxima,
Efficiat nos incolas
Coeli sancta humilitas.

22. Jesus pro peccatoribus
Venisti de coelestibus,
Ut reparares numerum
In supernis angelicum,
Unde cadens apostata
Satan ruit in tartara.

23. Adesto nobis miseris,
Quos gravat pondus sceleris,
Per fidei vestigia
Sequamur te in patriam,
Quam promisisti omnibus
Te vere diligentibus.

24. Laus, honor tibi, Domine,
Sit et perennis gloria,
Agnus qui cuncta tollere
Venisti mundi crimina,
Cum patre es sancto spiritu
In sempiterna saecula.

Process. Montis Serrati imp. in Monte Serrato 1500. — 6, 5 delicti rabida. — 7, 5 imo pectore. — Dafs 8, 1 sq. und 9, 1 sq. völlig gleichlautend sind, scheint durch Irrtum der Abschreiber gekommen zu sein. — 9, 6 capicilio. — 11, 1 Jam quidem corde. — 11, 3 Si essent hic. — 13, 5 Quingentis alter minus; lies miniis? — 14, 2 Non habuere debitum. — 17, 3 rocido. — 17, 4 Delinisti. — Vergl. auch die Hymnen: In domo quippe Simonis, O felix illa meretrix und Pro speciali linteo.

15. De sancto Spiritu.

Ad Nocturnum.

1. Hora surgendo congrua,
Mens nostra Deum rogitet,
Ut pulsa culpae tenebra
Lux sancta nos illuminet.

2. Donetque nostris sensibus
Spiritus sancti gratiam,
Ut superatis hostibus
Veniamus ad gloriam.

3. Praestet hoc nati genitor,
Hoc genitoris genitus
Ac par utrique conditor
Paraclitus haec spiritus.

Orat. ms. saec. 15. Cod. S. Ferdinandi Matriten. 14.

16. De sancto Spiritu.

Ad Primam.

1. Te lucis in principio
Rogamus, alme spiritus,
Remoto omni vitio
Fide firmari penitus.

2. Ut spretis voluntarie
Hujus vitae illecebris
Jam dono tuae gratiae
Coeli fruamur gaudiis.

3. Praesta, pater piissime.

Orat. ms. saec. 15. Cod. S. Ferdinandi Matriten. 14.

17. De sancto Spiritu.

Ad Sextam.

1. Hora diei tertia
De coelo venit spiritus,
Ut cuncta pellat vitia
A fidis Christi mentibus.

2. Mens, lingua, sensus, animus
Atque vigor corporeus
Discipulorum capitur
Et in Deum dirigitur.

3. Gloria patri Domino
Natoque, qui a mortuis
Surrexit, ac paraclito,
Qui dedit hoc discipulis.

Orat. ms. saec. 15. Cod. S. Ferdinandi Matriten. 14.

18. De sancto Spiritu.

Ad Nonam.

1. Compar patris et filii
Venit in ignis specie
Spiritus adjutorii
Atque misericordiae.

2. Qui ut flamma apparuit
Et linguae formam detulit,
Dans nobis eos perfluos
Atque amore fervidos.

3. Deo patri sit gloria
Ejusque soli filio,
Quibus una substantia
Est simul cum paraclito.

Orat. ms. saec. 15. Cod. S. Ferdinandi Matriten. 14. — 1, 2 specie fehlt. — 1, 3 Spiritus sanctus. — 1, 4 Ad devotos misericordiae.

19. De sancto Spiritu.

Ad Completorium.

1. In lucis hujus termino
Toto precemur animo
Deum patrem piissimum,
Ut det nobis paraclitum.

2. Hic tuus, Christe, spiritus
Per te [datus] nos visitet,
Ut nos natos inter[ius]
Culpis solutos recreet.

3. Ipse det patrem noscere
Nobis et filium ipsum
Credentes omni tempore
Se utriusque spiritum.

Orat. ms. saec. 15. Cod. S. Ferdinandi Matriten. 14. — 3, 4 Seuque spiritum Hs.

20. In Exaltatione s. Crucis.

Ad Vesperas.

1. Salve, vitae lignum,
Sacrum crucis signum,
Salve, noster honor,
Mortis delens onus.

2. Per te mors destructa
Et vita reducta,
Per te nos salvet Christus
Dudum in te fixus.

Brev. Urgellense imp. Venetiis 1487. A. — Brev. Majoricense imp. Venetiis 1506. B. — Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. C. — Der vollständige Text des Liedes findet sich schon Anal. XI, 23. — 1, 2 cujus signum A. — 1, 4 Morte delens A. — 2, 3 salvet nos A. — 3, 2 Ejus atque A. — Die ganze Doxologie lautet in C abweichend:

Sit laus Deo patri,
Laus in cruce filii,
Spiritui sancto
Trinus et unus [sic].

21. De Passione Imaginis Christi.

Ad Vesperas.

1. Nos imago trinitatis
veneremur filium,
Qui imago Dei patris
mortis tulit taedium,
Qua redempti pravitatis
Fugimus exsilium.

2. Salva nos, Christe salvator,
virtute mirifica,
Quos creasti orbis auctor,
ut lege politica
Convivamus exspectantes
munera magnifica.

3. Tui sumus, tuum plasma,
tu reforma perdita,
Renes nostros qui scrutaris
et cordis abscondita,
Praemium te nostrum scimus
intra coeli abdita.

4. Tuum est, o Jesu bone,
salvare per gratiam,
Qui salutis tenes nomen
per mundanam machinam,
Si non salvas nos, perimus,
ut speramus veniam.

Gloria et honor Deo.

Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543.

22. De Passione Imaginis Christi.

Ad Nocturnum.

1. Pange lingua gloriosi
   proelium certaminis,
   Renovatum in figura
   jam sculptae imaginis,
   Quam affixit vir Judaeus
   turpis auctor criminis.

2. Sanguis fluxit de figura,
   cunctis cruor claruit
   Neque Judaeo sculptura
   virtutis et numinis,
   Quem caecarat synagoga
   detestanda singulis.

3. Fides nostra roboratur
   pro tanto miraculo
   Et Judaea est confusa
   pravitatis merito,
   Spes augetur Christiana
   pro tanto oraculo.

4. Gloria et honor Deo
   usquequo altissimo,
   Una patri filioque,
   inclito paraclito,
   Cui laus est et potestas
   per aeterna saecula.

Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543.

23. In Dedicatione urbis Granatae.

In Vesperis.

1. Pange, lingua, voce alta
   Triumphi praeconium,
   Laudes Deo semper canta
   Conditori omnium,
   Qui edomita Granata
   Bellis dedit somnium.

2. Dedit quippe pacem plenam
   Populis Hispaniae,
   Dedit autem malam coenam
   Mahumeti insaniae,
   Qui illusit Sarracenam
   Gentem et Arabiae.

3. Personarum trinitatem
   Diffitetur impius
   Et sumpsisse humanitatem
   Deum negat inscius,
   Tollit fidei pietatem
   Multis aliis nescius.

4. Deum patrem nos laudemus
   Atque sanctum spiritum,
   Verbum quoque adoremus
   Verae carni insitum,
   Et uterum honoremus,
   Quo fuit nobis editum.

Offic. ms. Granatense saec. 15. ex. Cod. Capit. Compostellani s. n. A. — Brev. Granatense imp. Granatae 1544. B. — 2, 3 Terramque abstulit amoenam B, offenbar spätere Korrektur.

24. In Dedicatione urbis Granatae.

Ad Nocturnum.

1. Sacris solemniis juncta sint gaudia,
   Et ex praecordiis sonent praeconia,
   Recedant vetera, nova sint omnia,
   Corda, voces et opera.

2. Dies recolitur, qua urbs fortissima
De manu tollitur Afra saevissima,
Datur conjugibus fide rectissima
Trinum Deum colentibus.

3. Post tempus plurimum, quo fuit Hispania
Correpta Arabum fera vesania,
Tandem vult Dominus, ut haec insania
Vires deperdat protinus.

4. Ut ibi rutilet fides catholica
Deoque jubilet plebs apostolica,
Ubi tantopere fraus diabolica
Longo regnavit tempore.

5. Te, trina deitas unaque, poscimus,
Sic tu nos visita, sicut te colimus,
Per tuas semitas duc nos, quo tendimus,
Ad lucem, quam inhabitas.

Offic. ms. Granatense saec. 15. ex. Cod. Capit. Compostellani s. n. A. — Brev. Granatense imp. Granatae 1544. B. — 2, 1 qui urbs B. — 2, 2 atra saevissima B. — 2, 3 Datur principibus B; die conjuges sind die reges catholici Ferdinand und Isabella. — 3, 1 fuit einsilbig.

25. In Dedicatione urbis Granatae.

Ad Laudes.

1. Verbum supernum dimicans
Fernandi regis dextera,
Granatae regnum vendicat
Vergente mundi vespere.

2. In quo jam hodie extollitur
Maxima verbi dignitas,
Cum corde et ore colitur
Vera ejus divinitas.

3. Quam saepe negat Mahumet,
Arianus stultissimus,
Fatetur tamen ipsemet,
Quod Jesus fuit sanctissimus.

4. Non capit ille insipiens.
Quod Dei omnipotentia
Sit hominem suscipiens
Salva utriusque essentia.

5. Laus Deo Patri et Filio
Una cum sacro flamine,
Quo verbum caro factum est
Ex illibata virgine.

Offic. ms. Granatense saec. 15 ex. Cod. Capit. Compostellani s. n. A. — Brev. Granatense imp. Granatae 1544. B. — 1, 1 lies dimicat? — 3, 4 fuit wieder einsilbig.

26. In Festo Exaltationis Fidei seu in festo Granatae.

In Vesp. et Laud.

1. In cantico laetitiae
Applaudat terra gaudio,
Christicolarum gloria
Felicium eximia.

2. Et orbis cosmi integer
Exsultet et salubriter,
Nostrum clima praecipue
Illiberis solumine.

3. Quae longo postliminio
In compedibus insita,
En ipsa jam nunc libera
Ferdinandi suppetia.

4. Helisabeth consortio
Illiusque praesidio,
Quibus Deo quam maximo
Laudes dantur in numero.

Gloria tibi, Domine.

Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. A. — Brev. Compostellanum imp. Salmanticae 1569. B. — 2, 4 Illiberti solomine A.

27. In Festo Exaltationis Fidei.

Ad Nocturnum.

1. Surgamus arcti latria
Athanato[que] reddita
Canamus in laetitia
Regali pro victoria.

2. Trophaea regum pangimus,
Quibus Deo perpendimus
Laudes enixe debitas
Nostris psallentes vocibus.

3. Nam si duliam mortalibus
Nostro debemus tempore,
Nullis dicamus justius
Hesperiae quam regibus.

4. Gloria tibi, Domine,
Qui natus es de virgine,
Cum patre et sancto spiritu
In sempiterna saecula.

Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. A. — Brev. Compostellanum imp. Salmanticae 1569. B. — Ersteres mit der Rubrik: „Officium exaltationis fidei, quod ordinavit Rev. in Christo pater Didacus de Muros, episcopus Civitatensis, pro victoria civitatis et regni Granatae, regis et reginae nomine totiusque regni gratias agens Deo."

28. In Triumpho sanctae Crucis.

Ad Vesperas.

1. Jesu, redemptor omnium,
Gentes conserva supplices
Per tis crucis mysterium,
Quas sanguine mercatus es.

2. Omnibus confer gratiam,
Da robus, fer auxilium,
Ut mereamur veniam
Ignorantes exsilium.

3. Hoc tempore non adspice
Nostros reatus, quaesumus,
Sed nos benigno conspice
Tuo conspectu, poscimus.

4. Ad te clamantes, Domine,
Tua nos dextra protegat
Ab hac dira voragine,
Quae nos glutire cogitat.

5. Ne nos hostis subripiat
Tuo nos vibra lumine,
Quod draconis eripiat
A toxicato fulmine.

6. Nostras preces ut audias,
Te postulamus affatim,
Et super hoc exaudias
Tuam plebem in perpetim.

7. Esto nostrum praesidium
Ignoscens culpis omnibus,
Christe, futurum praemium,
Rex ad te supplicantibus.

8. Succurre, sancta trinitas,
Frangens adversa proelia,
Ut tibi laudes debitas
Persolvamus cum gloria.

Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. A. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1492. B. — Brev. Toletanum imp. Hispali 1492. C. — Brev. Toletanum

imp. Venetiis 1506. D. — Brev. Toletanum imp. Lugduni 1551. E. — Brev. Pallantinum imp. Pallantiae 1545. F. — Brev. Conchense imp. Conchae 1558. G. — Brev. Conchense imp. Conchae 1560 H. — Brev. Pallantinum imp. Methymnae 1565. I. — 1, 3 Per tuae crucis E; Propter crucis F. — F hat nur die Str. 1, 7 und 8; G und die Toletaner Breviere überschreiben das Officium: Triumphus belli de Benamarin. Die Details in diesen und den folgenden Hymnen beziehen sich auf die Schlacht von Tarifa 1340. Mariana II, 209: Nobis certissimis monumentis exploratum est 3. Kalendis Novembris, die lunae, victoriam nobilissimam partam esse, uti in fastis Toletanis notatum est; ubi anniversariis sacris festaque laetitia veteri instituto ejus diei memoria celebratur.

29. In Triumpho sanctae Crucis.

Ad Nocturnum.

1. Clangant coetus gloriosi
Melodiae carmina
Hesperique bellicosi
Triumphi certamina,
Quo Machometi dolosi
Trucidantur agmina.

2. Albohacen excitavit
Grandes manus Africas,
Afer quas ponto sufflavit
Ad oras Hespericas,
Quibus Hispanas turbavit
Gentes licet bellicas.

3. His Alphonsus, rex Castellae,
Sancto plenus flamine,
Confisus in Compostellae
Rectoris tutamine,
Bellum parat sine felle
Duro cum certamine.

4. Atrociter circumquaque
Balearis verbera,
Humum velant undequaque
Occisorum viscera
Poenorum, et usquequaque
Coelo micant sidera.

5. O quantus armorum fragor
Duri Martis litibus,
Archoe buccinae clangor
Tortis tonant flatibus,
Castellae, Leon fit clamor
Hispanis equitibus.

6. Roboranti patri demus
Decus et imperium,
Rite ac Jesu cantemus
Citharis in cordium
Spirituque exsultemus
Populi fidelium.

Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Capit. Toletani 33—6. A. — Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Capit. Toletani 33—9. B. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. C. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1492. D. — Brev. Toletanum imp. Hispali 1493. E. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1506. F. — Brev. Toletanum imp. Lugduni 1551. G. — Brev. Pallantinum imp. Methymnae 1565. H. — Brev. Conchense imp. Conchae 1558. I. — Brev. Conchense imp. Conchae 1560 K. — 2, 1 Aliboacem DI; Mariana l. c. nennt den Mann Albohacenus; sonst heifst er Abul Hassan oder Abu'l-Hasan Ali und regierte 1331—1348. — 2, 3 Affer DI. — 3, 1 Alfons XI.

30. In Triumpho sanctae crucis.

Ad Laudes.

1. Mucro secat Iberorum
Cuspide durissima
Acies per barbarorum
Virtute fortissima
Christo firmante suorum
Corda fidelissima.

2. Colla parant cruentatis
Hispanorum ensibus
Mauri cruribus contractis,
Christi duris manibus,
Quos in fugam premunt actos
Equorum incursibus,

3. Dum regem Marochiorum
Confidentem agmine
Vicit rex Castellanorum
Transacto jam flumine
Salado in vi armorum
Crucis cum velamine.

4. Portugalliaeque rege
Granatae rex vincitur,
His prostrantur suo grege,
Machomet quis colitur,
Exaltata nostra lege
Christus benedicitur.

5. Roboranti patri demus.

Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Capit. Toletani 33—6. A. — Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Capit. Toletani 33—9. B. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. C. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1492. D. — Brev. Toletanum imp. Hispali 1493. E. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1506. F. — Brev. Toletanum imp. Lugduni 1551. G. — 3, 5 Mariana l. c. nennt den Flufs Salsus, Gams III, 382 Salgado; der richtige Name ist der obige. — 4, 3 sua grege D. — 4, 4 Mochomat D, Machomat G.

31. Ad Completorium.

1. Ecce jam declinat dies,
jam venit ad vesperum,
Flammis vero paucis solis,
unde venit, revocans,
Ordinem suum observans
mundi clausit tenebras.

2. Nos indigni peccatores
te precantes quaesumus,
Non secundum mala nostra
tu nobis retribuas,
Sed preces, quas te precamur,
tu, Christe, suscipias.

Brev. Urgellense imp. Venetiis 1483. — Der volle Text dieses Liedes ist bereits Analecta XII, 18 aus dem Brevier von Elne mitgeteilt, weshalb hier nur die noch übrigen Abweichungen folgen. — 1, 1 In der fehlerhaften Anfangszeile des Elnense ist das erste, nicht das zweite dies zu tilgen. — 3, 3 frontes nostros. — Dieser offenbar alte Hymnus macht seiner ganzen Haltung nach sehr den Eindruck mozarabischer Herkunft. Ich vermag ihn aber in Handschriften dieses Ritus nicht nachzuweisen.

32. Hymnus pro pluvia.

1. Creator, Deus, omnium,
Exaudi preces supplicum,
Da nobis guttas imbrium
Et cunctis rorem coelicum.

2. Qui cuncta regis maria
Et separas ab arida,
Detur pluviae gratia
Telluri, quae est arida.

3. Qui Moysi eduxisti
Potus de rupe rivulos
Et populi dux fuisti,
Da nobis aquae poculos.

4. Qui totam terram rigasti
Paradisi fluminibus,
Ter mille bis satiasti
Mentes ex quinque panibus.

5. Qui signo admirabili
Aquam in vinum mutasti,
Sic terrae inarabili
Funde rorem, quem creasti.

6. Qui fudisti de latere
Aquam una cum sanguine,
Pluviam nobis mittere
Non tardes magno semine.

7. Ut quid, Deus, repulisti
Nos, tuae oves pascuae,
Ut quid in nos erexisti,
Furori pacem miscue.

8. Domine, Deus Abraham,
Nunc dona nobis pluviam
Et fructus abundantiam,
Simul salutis copiam.

9. Mittas nobis auxilium
Atque tempus irriguum
. . . .
. . . .

10. Thesauros tuos aperi
Et coelicas cataractas,
Da imbrem tuo operi
Ne populos atteras.

11. Gloria sit creatori,
Qui crebram fluat pluviam,
Ut opus credat actori
Laudemque det plasmatori.

Brev. Urgellense imp. Venetiis 1487. — 3, 4 aqua. — 6, 3 Pluvia. — 7, 3 ergänze te erexisti? — 10, 2 Et coelicas. characteres. — 10, 4 lies Neque populos? — Das an letzter Stelle vom vorigen Hymnus Bemerkte dürfte auch von diesem Liede Geltung haben, um so mehr, als das Gothische Brevier reich ist an Hymnen für ähnliche Anlässe.

33. De Conceptione BMV.

Ad Vesperas.

1. In virginum rosario
Viola parva oritur,
Quae dono multifario
Nec aret neque moritur.

2. Pictor verus imaginum
Hanc pinxit singulariter,
Quam nulla lex propaginum
Foedavit generaliter.

3. Formalitas originis
Angelicalis spiritus
Aptatur matri virgini,
Quantum ad esse primitus.

4. Angelicum initium
Nullum scelus compatitur,
A fortiori vitium
In matre non colligitur.

5. Innata nobis vitia
Evae nescit primordium,
Contracta cum flagitia
Nostrum sumpsit exordium.

6. Tolluntur venialia
A matre sacro dogmate,
Ergo originalia
Non sunt in ejus schemate.

7. Patrem superni aetheris
Per natum matris filium
Precemur, dono foederis
Ut nobis det auxilium.

Brev. Ord. Immaculatae Conceptionis imp. Compluti 1551. — 1, 1 virginem. — 6, 3 ejus scismate.

34. De Conceptione BMV.

Ad Nocturnum.

1. Candor aeterni flaminis
Lustravit hanc stelliferam,
Quae talis ortu germinis
Normam fregit pestiferam.

2. Status facturae labilis
Duo traxit principia,
Quae si foret durabilis,
Nulla essent mancipia.

3. Utraque manus mystica
Formavit absque macula,
Quod hostis fraus sophistica
Foedavit nigra tabula.

4. In grege reparabili
Non fuit haec carentia,
Quae lege amicabili
Fulgeret praesidentia.

5. Decus naturae continet
Uterque sexus hominis,
Quod solus Christus obtinet
Et virgo dono numinis.

6. Dum reparatrix colitur
Mundialis compaginis,
Ab ipsa nefas tollitur
Humanalis propaginis.

7. Aeterno regi genito
Laus detur excellentiae
Et dono ejus inclito
Cum patre refulgentiae.

Brev. Ord. Immac. Concept. imp. Compluti 1551.

35. De Conceptione BMV.

Ad Laudes.

1. Praeclarae lucis radius
Diffusus in nubecula
Est genitricis filius
Mundatus ante saecula.

2. Paternae mentis oculo
Dum virgo praeinspicitur,
Virtutum puro flosculo
In stipite conficitur.

3. Donum aeternum libere
Matri datur liberius,
Electam purgans ubere
Matrem colit uberius.

4. Archangelorum agmina
Transcendit ex munditia,
Cum meritorum germina
Purgantur a spurcitia.

5. Gemmarum pretiositas,
Liquor transparens fontium
Et labis vitiositas
Matrem extollit gentium.

6. Quam sanctitatis copia
Mariam ornat varie,
Tam scelerum inopia
Hanc facit absque carie.

7. Mariae natus inclitus
Donum infundat luminis
Et spiritus paraclitus
Cum genitore numinis.

Brev. Ord. Immac. Concept. imp. Compluti 1551. — 5, 3 labiis; der Vers bleibt auch so dunkel, wenn nicht verdorben. — 7, 2 Domus infundat.

36. In Conceptione VMB.

Ad Vesperas.

1. Ave, fluens mella,
Trinitatis cella,
Melos et laus oris,
Flos fragrantis floris.

2. Alvo senectutis
Conceptae virtutis
Vas et lucis via,
Genitrix Maria.

3. Conceptus felicis
Nata genitricis,
Annae piae matris
Joachimque patris.

4. Jam conceptu tali
Supernaturali
Refugit auditus
Ad salutis litus.

5. Patri laus et nato,
Flamini beato,
Lux perennitatis
Arce claritatis.

Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547.

37. In Conceptione BMV.

Ad Nocturnum.

1. Resultet in imagine
Sculpta patris in area
Opus in hoc voragine,
Lux ecce surgit aurea.

2. Sculpta est haec virguncula
Almo concepta semine,
Per te fulget in saecula,
Rerum creator optime.

3. Fit angelis laetitia
Virginalis conceptio,
Per quam tollis flagitia,
Jesu, nostra redemptio.

4. Est illibatae virginis
Conceptionis novitas,
Quam decoras fons luminis,
Tu trinitatis unitas.

5. Trino Deo et unico
Sit laudis honor debitus,
Pane nos fove mystico,
Veni, creator spiritus.

Brev. Oscense et Jaccense imp. Caesaraugustae 1505. A. — Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547. B. — 1, 1 in fehlt A. — 1, 2 in aera AB. — 1, 3 in hoc margine A. — 2, 1 Oculta haec A; Sculpta haec B. — 2, 2 Almo est concepta B. — 2, 1 Sit angelis A. — 3, 1 Est illibata virginis A; Est illibatae virgini B. — 3, 3 Quam decorans floris luminis A. — 3, 4 Tu trinitas tu unitas A. — 4, 3 nos refove B.

38. In Conceptione BMV.

Ad Laudes.

1. In sedibus hierarchicis
Cum coetibus angelicis
Nostra consigna nomina,
O gloriosa domina.

2. Benedicta prae ceteris
Novae legis et veteris,
Tuus conceptus attulit,
Quod Eva tristis abstulit.

3. Per te, virgo, renascimur,
Potamur atque pascimur,
Quae gaudia das annua,
Tu regis alti janua.

4. Patri, nato, spiritui
Laudes fers omnis ritui
Ex tuo stillans nomine
Gaudium ineffabile.

5. Gloria tibi, Domine,
Qui natus es de virgine
Cum patre et sancto spiritu
In sempiterna saecula.

Brev. Oscense et Jaccense imp. Caesaraugustae 1505. A. — Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547. B. — 2, 3 Tuus nos conceptus A. — 3, 1 nascimur A. — 4, 2 Laudes foves AB; omni ritui B, was richtige Formen aber keinen Sinn giebt; ich vermute, dafs der Autor ritus nach der zweiten beugte. — Str. 5 fehlt B, und in der That läfst sich schon Str. 4 als Doxologie an. — 4, 5 scheint aber verderbt, einmal, weil der Schlufsvers nicht dem Hymnus *O gloriosa Domina* entlehnt ist, wie in den vorhergehenden Strophen, zweitens, weil der Reim stumpf, während er sonst stets zweisilbig ist. Ich möchte daher meinen, es sei etwas Ähnliches zu lesen wie:

Patri, nato, spiritui
Laudes fers omnis ritui,
Ex ejus stillans nomine
Gloria tibi, Domine. Amen.

39. In Sanctificatione Conceptionis BMV.

Ad Vesperas.

1. Gaude, fides catholica,
Et revolve devotius,
Quanta virtus deifica
Mariae fecit sanctius.

2. Primo misit de superis
Angelum en parentibus,
Qui indigentes liberis
Hos unit a distantibus.

3. Ac statim ipsis indicat,
Gratam natam attingere,
Atque majorem, praedicat,
Nunquam in mundo vivere.

4. Haec Maria vocabitur,
In hac quiescet spiritus,
Ait, templo morabitur,
Concipiet divinitus.

5. Beatitudo etiam
Ipsius erit feminis
Sermo, praestans laetitiam
Usque in mundi terminis.

6. Gloria tibi, Domine,
Qui Mariam sanctificas
Et tuo sancto nomine
Totum mundum vivificas.

Brev. ms. Gerundense saec. 14/15. Cod. Capit. Gerunden. 3. — Die Aufschrift ist dem Breviere entlehnt. Sie lautet dort: In festo Sanctificationis Conceptionis BMV.

40. In Sanctificatione Conceptionis BMV.

Ad Nocturnum.

1. Laudetur Deus celebris,
Nam suum domicilium
Ipse lavit a tenebris
In salutem credentium.

2. Columnas septem posuit,
Sunt septem dona spiritus,
Quis firmatur nec corruit
Mariae mentis habitus.

3. Hujus festum sic patuit:
Quidam mare occiduum
Navigabant, et tumuit
Tempus grave et nocuum.

4. Sanctos Dei hi clamitant
Nec donatur auxilium,
Sed post Mariam pulsitant,
Deus misit tunc nuntium.

5. Hic dixit, quodsi facerent
Festum hujus et fieri
Ab aliis requirerent,
Abirent inde liberi.

6. Annuunt ipsi protinus,
Aequor planum efficitur,
Liberavit hos Dominus,
Libro de donis scribitur.

7. Gloria tibi, Domine.

Brev. ms. Gerundense saec. 14/15. Cod. Capit. Gerunden. 3.

41. In Sanctificatione Conceptionis BMV.

Ad Laudes.

1. O magnum privilegium,
Quod nunquam quis obtinuit
Nisi regina omnium,
Maria, quae El genuit.

2. Adhuc in matris utero
Sanctificata plenius
Fuit a rege supero,
Plus quam nunquam sit alius.

3. Carnis extunc infirmitas
Neque fomes peccaminis
Ipsam nec mentis pronitas
Laesit nec quid cupidinis.

4. Hanc salutavit Gabriel,
Ipsa respondit: nuntius,
Ancilla sum Emanuel,
Quod dicis, fiat citius.

5. Inde concepit protinus
Deum simul et hominem,
Qui cunctis exstat terminus
Et perire vult neminem.

6. Gloria tibi, Domine,
Qui Mariam sanctificas
Et tuo sancto nomine
Totum mundum vivificas.

Brev. ms. Gerundense saec. 14/15. Cod. Capit. Gerunden. 3.

42. In Praesentatione BMV.

Ad Vesperas.

1. Ave, porta coeli,
Felix domus Dei,
Mater Dei alma,
Audi, virgo sacra.

2. Sumens illud votum
Deus de te factum,
Ut esses in templo,
Te contulit mundo.

3. Solvens, quod debebas,
Templum advenisti,
Ternula dum eras,
Vota reddidisti.

4. Monstrabas in actu
Mirabile factum,
Nullo duce quinos
Ter scandisti gradus.

5. Virgo Dei gratum
Emisisti votum,
Cum esses in templo
Virgo digna Deo.

6. Monstra te nunc matrem,
Mittat per te pacem
Et salutem natus
Tuus cruce passus.

7. Vitam trahe puram
Ad te scalam tutam,
Ut per te post cursum
Ascendamus coelum.

8. Ubi semper tecum
Tuti maneamus
Et videntes Jesum
Semper gaudeamus.

9. Sit laus Deo uni
Trino, Deo patri
Pneumatique sancto
Tribus honor unus.

Brev. Valentinum imp. Neapoli 1489. A. — Brev. Valentinum imp. Valentiae 1533. B. — 3, 3 Pernula A. — 5, 4 Virga A. — 9, 3 Neumatique A. — 9, 4 Trinus honor A.

43. In Visitatione MMV.

Ad Vesperas.

1. Praecedentem nos in via
Christi matrem adeamus,
Et ut nobis dux sit pia,
Dulci laude concinamus.

2. Gaude, via, quae fuisti
Reparare sola digna
Mundum lapsum et dedisti
Vitam lapsis, tu benigna.

3. Jesum Christum condonatum
Per te nobis ut sciamus,
Et, ut scimus nobis datum,
Nobis pium videamus.

4. Stellam maris te Mariam
Solam novimus ductricem,
Fac, ut nos per hanc viam
Te sequamur matricem.

5. Tu praecedas, nos sequamur,
Visitare servitricem,
Cum qua Jesum fateamus,
Quae te novit genitricem.

6. Matrem veram patris tui
Te proclamat infecunda,
Laeta proles ventris sui
Alvo gaudet perjucunda.

7. Te precamur, quae conducis
Jesum, testes ut cernamus
Lumen verum verae lucis,
Tecum semper procedamus.

8. Qui te veram confitemur
Matrem virginemque puram,
Da te visitante demur,
Vitam consequi futuram.

9. Patri decus sit aeterno,
Honor nato, quem sumpsisti,
Flamini laus coaeterno,
De quo Deum concepisti.

Brev. ms. Dertusense saec. 15. Cod. Capit. Dertusen. s. n. A. — Brev. ms. Dertusense saec. 15. Cod. Capit. Dertusen. s. n. B. — 2, 1 Paude AB; viam B. — 4, 2 u. f. fehlt je eine Silbe; lies istam viam? amatricem? — 6, 4 pro jucunda AB. — 7, 2 pestes AB. — 8, 3 visitantem A. — 8, 4 consequi securam B.

44. De Visitatione BMV.

Ad Nocturnum.

1. Diu mundo exspectatum
Exhibuisti, domina,
In signis tu figuratum
Vera monstrans per lumina.

2. Digna o mater creatoris,
Electam matrem legeras,
Sed quae foret sic honoris,
Vere, virgo, non noveras.

3. In te praemium sensisti,
Quod promissum jam sciveras,
Per quem senium fovisti
Gremio sacro bajulans.

4. Venter almus hunc portavit,
Quem nequit orbis capere,
Nosque virgo visitavit,
Quo coepit mundus vivere.

5. Tu quem, alma, genuisti,
Ostende nobis filium
Et, de quo hunc concepisti,
Patrem et sanctum spiritum.

Brev. ms. Dertusense saec. 15. Cod. Capit. Dertusen. s. n. A. — Brev. ms. Dertusense saec. 15. Cod. Capit. Dertusen. s. n. B. — 1, 1 Diu in mundo A; Dum in mundo. — 1, 3 Virginis tu A; Signis tu B. — 2, 2 Electa mater B. — 2, 3 Sed quae forte sic B; Sancti quae foret sic A.

45. In Visitatione BMV.

Ad Laudes.

1. Tu, veniae vena, mater,
Mundo fecisti veniam,
Tibi summus Deus pater
Supremam dedit gloriam.

2. Excitasti praecursorem
Tu visitando sterilem
Et infantem in amorem
Firmans senemque debilem.

3. Illum novit creatorem
Hic laetus alvo gestiens,
Quem dedisti redemptorem
Puella ventre deferens.

4. Hic tersit mundi crimina
Peccata delinquentium,
Tulit nostra facinora
Super se lumen gentium.

5. Laudemus hanc et filium,
Nos visitans praesidium,
Glorificemus unicum
Patrem et sanctum spiritum.

Brev. ms. Dertusense saec. 15. Cod. Capit. Dertusen. s. n.

46. In Visitatione BMV.

Ad Vesperas.

Plaude Jerusalem occurrens virgini
Quam multifarie prophetae Domini
Olim praefati sunt affatu nobili
Ecce venit de Nazareth.

Brev. ms. FF. S. Hieronymi anni 1463. Cod. Matriten. A. 169. — Diurn. ms. FF. S. Hieronymi saec. 15. Cod. S. Ferdinandi Matriten. 13. B. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Lugduni 1547. C. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Caesaraugustae 1562. D. — Brev. Abulense imp. Salmanticae 1551. E.
Der volle Text des Liedes findet sich bereits Anal. XII, 59 aus einem handschriftlichen Brevier von Sevilla (Cod. Parisin. 13234), weshalb hier nur die Abweichungen von dem dortigen Texte notiert seien. — 2, 2 concepit sterilis A. — 3, 2 reliquit ABC. — 5, 1 mons Sion et filiae Judae ABC (filii A). — 5, 2 Jam sileat mare, mitigentur undae ABC. — Die ganze Str. 5 fehlt E. — 6, 4 Dulcis sonet A. — Die ganze Str. fehlt E. — 7, 2 Prolisque ABC.

47. In Visitatione BMV

Ad Nocturnum.

1. Generosa virgo surgens
   tamquam solis radius
   Montes scandit festinando
   inspirata coelitus,
   Procedit non demorando
   plena Deo penitus.

2. Audiens a Gabriele
   conceptum Elisabeth,
   Concepto verbo divino
   perrexit a Nazareth,
   Cognatam ut visitaret,
   Dei mater ipsamet.

3. Hierusalem in montana
   adit virgo virginum,
   Ferens utero latentem
   Jesum Christum Dominum,
   Plaudunt montes exsultantes
   a conspectu numinum.

4. Intrat domum Zachariae
   virgo Dei genitrix,
   Cumque dulce salutatur,
   quae vocatur sterilis,
   Gaudet infans et laetatur
   ventris latens abditis.

5. Sancto spiritu repletur
   anus sancta gravida,
   Exsultante praecursore
   intra sua viscera,
   Quae laudando Dei matrem
   clamat voce valida:

6. Unde hoc, o benedicta
   tu in mulieribus,
   Sterilis et derelicta
   multis jam temporibus
   Meruit sic visitari
   matris Dei adspectibus?

7. Beata, quae credidisti
   tam virili animo,
   Complebuntur, quae audisti,
   annuente Domino,
   O quanta promeruisti,
   felix sine termino.

8. Sancto flamini sit honor
   gravidanti virginem
   Sexu prolisque ditanti
   senectute sterilem,
   Honor patri filioque
   per immensa saecula.

Brev. ms. FF. S. Hieronymi anni 1463. Cod. Matriten. A 169. A. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Lugduni 1547. B. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Caesaraugustae 1562. C.

48. In Visitatione BMV.

Ad Laudes.

1. Vox clara dulcis sonuit,
   Vox turturis audita est,
   Cum virgo Dei genitrix
   Salutavit Elisabeth.

2. Verbum suave protulit
   Virgo mitis eloquio,
   Quod dulciter ut sonuit,
   Gaudet infans in utero.

Brev. ms. FF. S. Hieronymi anni 1463. Cod. Matriten. A. 169. A. — Diurn. ms. FF. S. Hieronymi saec. 15. Cod. S. Ferdinandi Matriten. 13. B. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Lugduni 1547. C. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Caesaraugustae 1562. D.

Der volle Text des Hymnus findet sich aus derselben Quelle wie Nr. 46 Analecta XII, 58; die einzige Variante ist 6, 1 Gaude statt Plaude.

49. In Visitatione BMV.

In 2. Vesperis.

1. Ave, stella, cujus splendor
   effugat caliginem,
   Quam induxit inimicus,
   cum seduxit hominem,
   Concupivit rex omnino
   tuam pulchritudinem.

2. Pulchritudinis decore
   inter choros virginum
   Coelitus perfusa rore,
   candens sicut lilium,
   Magnae fidei vigore
   concepisti filium.

3. Unde surgens ut aurora,
   scandens alta montium,
   Ferens, o virgo decora,
   redemptorem gentium,
   Advenisti sine mora
   senis in solatium.

4. Dulci voce salutasti
   cognatam humiliter,
   Ad cujus suavitatem
   mater, infans pariter
   Sancto spiritu repleti
   exsultant alacriter.

5. Sensit enim praeco regis
   virginali thalamo
   Conditorem novae legis,
   quam veloci calamo
   In salutem sui gregis
   descripturus venerat.

6. Adorando miles regem
   genua multiplicat,
   Quem Christus magnificando
   protinus sanctificat,
   Sed et virgo exsultando
   cecinit Magnificat.

7. Virgo, quae circumdedisti
   virum sine semine,
   Famulos tu meruisti
   protegens a crimine,
   Liberos a morte tristi
   celso lustra lumine.

8. Sancto flamini sit honor
   gravidanti virginem
   Sexu prolisque ditanti
   senectute sterilem,
   Honor patri filioque
   per immensa saecula.

Brev. ms. FF. S. Hieronymi anni 1463. Cod. Matriten. A 169. A. — Diurn. ms. FF. S. Hieronymi saec. 15. Cod. S. Ferdinandi Matriten. 13. B. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Lugduni 1547. C. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Caesaraugustae 1562. D. — Brev. Abulense imp. Salmanticae 1551. E.

50. In Transfixione BMV.

In Vesp. et Laud.

1. Virginis planctum modulemur almae
   Mentibus puris resonetque toto
   Ore sacrati gladius penetrans
   Pectoris antrum.

2. O quibus mater lacrimis videbat
   Filium palmis pedibusque fixum,
   Verticem spinis simul et foratum
   Cuspide pectus.

3. Martyrum nulli fuit ulla poena
Tanta, tortorum genus omne quamvis
Ferreis uncis laceraret artus
Corporis omnes,

4. Cum pius nostram sitiens salutem
Ore clamavit sitio sacrato,
Et ferus miles tulit ad bibendum
Fel et acetum.

5. Gloriam patri tribuamus omnes
Et pias laudes genito simulque
Pneumati sancto, genitrici et ipsi
Demus honorem.

Brev. Caesaraugustanum imp. Caesaraugustae 1544.

51. In Transfixione BMV.

Ad Nocturnum.

1. Laeta quae nullo peperit dolore,
Moesta nunc passum videt et cruentum,
Vertice a sacro pedis usque plantam
Vulnera mille.

2. Quae prius matri fuerant levamen,
Verba nunc versa in nimium dolorem
Excitant tristes gemitus et angunt
Viscera sancta.

3. Ecce, nam dixit, genitrix, alumno,
Haec tibi, et matri: mulier, tuus jam
Filius stabit pius iste in omni
Tempore vitae.

4. Illius jam tunc animam dolentem
Transiit mucro Simeonis ore
Dictus in templo, puerum recepit
Cum super ulnas.

5. Gloriam patri tribuamus omnes
Et pias laudes genito simulque
Pneumati sancto, genitrici et ipsi
Demus honorem.

Brev. Caesaraugustanum imp. Caesaraugustae 1544.

52. De Pietate VM.

Ad Vesp. et Noct.

1. Intrabat sol oceanum
Causantem noctem vespera,
Cum morte plexum aspera
Plangebat mater unicum.

2. Quae vis amoris potuit
Ad hoc te, nate, vincere,
Ut illud mori tolleres,
Quod ista moestis genuit?

3. Quis caput tam sanctissimum
Tam diris spinis plexuit,
Hortum tam amoenissimum
Quis sepsit et non doluit?

4. Quis pectus rupit candidum
Tam fero ferri vibice?
Quis manus fecit murice
Fluxum dare sanguineum?

5. Laus patri sit et gloria
Cum mystico spiramine
Illique, qui victoria
Mundo triumphat sanguine.

Brev. Ord. S. Mariae de Mercede imp. Lugduni 1560. — 2, 4 ista moestis gemuit.

53. De Pietate BMV.

Ad Laudes.

1. Jam, stella maris fulgida,
Non ave tibi dicimus,
Quod tibi mater fecimus,
Vexilla sumunt regia.

2. Quam sola sedet domina
Contemplans plagas geniti,
Dolorum ense saucia,
Enixa crucis stipite.

3. Amoris color praedicat
Amorem, qui te tenuit,
Coloris dolor vulnerat
Cor ejus, quae te genuit.

4. Laus patri sit et gloria,
Cum mystico spiramine
Illique, qui victoria
Mundo triumphat sanguine.

Brev. Ord. S. Mariae de Mercede imp. Lugduni 1560.

54. De Transfixione BMV.

Ad Vesperas.

1. Virginis alto
Turba fidelis
Canat infixum
Corde dolorem,
Quem tibi matri
Pressit acerba
Passio nati.

2. Tua transfixit
Viscera culter,
Cutis incisor
Pueri Christi,
Qui fuit omni
Crimine liber
Solus in aevo.

Brev. Valentinum imp. Neapoli 1489. A. — Brev. Valentinum imp. Caesaraugustae 1503. B. — Brev. Valentinum imp. Valentiae 1533.
Der volle Text des Hymnus steht bereits Analecta XII, 64 aus dem 1519 gleichfalls zu Valencia gedruckten Breviere der Trinitarier. Die einzige Abweichung in 1, 5 siehe vorstehend.

55. De Transfixione BMV.

Ad Nocturnum.

1. O virgo clementissima,
Adesto nostris precibus,
Devoti cujus hodie
Transfixionem colimus.

2. Cum natus ad supplicium
Crucem portat in humeris,
Moles illius ponderis
Tua premit praecordia.

Brev. Valentinum imp. Neapoli 1489. A. — Brev. Valentinum imp. Caesaraugustae 1503. B. — Brev. Valentinum imp. Valentiae 1533. C.
Der volle Text findet sich aus derselben Quelle wie der vorstehende Hymnus Anal. XII, 64 sq. ohne Variante.

56. In Transfixione BMV.

Ad Laudes.

1. De cruce jam depositum
Tuum jacentem gremio
Dum contemplaris filium,
Non mansit in te spiritus.

2. Cernis coronam spineam,
Quae caput ejus perforat,
Manus pedesque conspicis
Et flagellorum vulnera.

3. Concernis vulnus lateris,
Unde fluxerunt flumina
Per totum orbem sanguinis
Ad expianda crimina.

4. Tuis ablatus brachiis
In sepulchro reponitur,
Tua defecit anima
Tristem recessum cogitans.

5. O personalis trinitas,
Substantialis unitas,
Da nos consortes effici
Transfixionis virginis.

Brev. Valentinum imp. Neapoli 1489. A. — Brev. Valentinum imp. Caesaraugustae 1503. B. — Brev. Valentinum imp. Valentiae 1533. C.

57. De Compassione BMV.

Ad Nocturnum.

1. Gaude, coeli curia,
Te virgo decoravit,
Quae Christi sancta brachia
Post mortem attrectavit.

2. Gaude, Deo deditus,
Virtutibus ditaris,
Dum sub cruce positus
Mariam contemplaris.

3. Gaude, peccator, venia
Tunc tibi propinatur,
Dum matris ignominia
Sub cruce consolatur.

Orat. ms. S. Clementis Toletani saec. 15. Cod. Matriten. Tolet. 122.

58. De Compassione BMV.

Ad Primam.

1. Quem cuncta super sidera
Colunt, adorant, praedicant,
Peccata nostra vetera
Ad crucem vere provocant.

2. Quae virgo Dei filium
Tunc genuit puerpera,
Stat gemens ad supplicium
Cernendo crucis misera.

3. Gloria tibi, Domine,
Matrem qui vides nitide,
Cum patre et sancto spiritu
In sempiterna saecula.

Orat. ms. S. Clementis Toletani saec. 15. Cod. Matriten. Tolet. 122.

59. De Compassione BMV.

Ad Tertiam.

1. Beata matris viscera,
Transfixa crucis gladio,
Procurent nobis praemia
Post haec in coeli solio.

2. O virgo, mater inclita,
Largire bona, visita,
Verbi[que], tui filii,
Mala pelle judicii.

3. Gloria tibi, Domine.

Orat. ms. S. Clementis Toletani saec. 15. Cod. Matriten. Tolet. 122.

60. De Compassione BMV.

Ad Sextam.

1. Maria dolorosa,
Coeli summa rosa,
Nos tecum fac sentire
Vim passionis dirae.

2. Te laus, Maria, decet,
Nos dolor tuus secet,
Ut ad aeterna praemia
Coeli capiat curia.

3. Gloria tibi, Domine.

Orat. ms. S. Clementis Toletani saec. 15. Cod. Matriten. Tolet. 122. — 1, 4 Vim tuae passionis.

61. De Compassione BMV.

Ad Nonam.

1. O felix memoria
Mariae languescentis
Per te datur victoria
Serpentis molestantis.

2. Sit benedicta
sub cruce Johanni relicta,
Pro nobis orent ambo,
ne nos taeter tangat grando.

3. Gloria tibi, Domine.

Orat. ms. S. Clementis Toletani saec. 15. Cod. Matriten. Tolet 122. — 2, 4 taetri; das Versmafs dieser Strophe ist total abweichend von der vorhergehenden und läfst Zusammenstoppelung des Hymnus aus verschiedenartigen Stücken vermuten.

62. In Apparitione BMV.

Ad Vesperas.

1. Ad coenam agni providi
Adsimus omnes candidi,
Laeto canentes gutture
Congratulemur virgini.

2. Cedant procul lugubria,
Luctus, dolor, suspiria,
Hiems abivit horrida,
Jam turturis vox assonat.

3. Jam laeta mater filium
Gaudens redivivum videt,
Quem vidit alto stipite
Toto cruentum corpore.

4. Quam filii mors impia
Dolore summo affecerat,
Primam resurgens visitat
Altisque donis munerat.

5. Quaesumus, auctor omnium,
In hoc Mariae jubilo
Ab omni mortis impetu
Tuum defende populum.

6. Gloria tibi, Domine,
Qui visitasti virginem,
Cum patre et sancto spiritu
In sempiterna saecula.

Brev. Valentinum imp. Valentiae 1533.

63. In Apparitione BMV.

Ad Nocturnum.

1. O rex, aeterne Domine,
Rerum creator omnium,
Sopita somno pectora
Ad te canendum suscita.

2. Felix adesto nunc tuis,
Virgo parens, clientulis,
Tuum, beata, jubilum
Laetis canamus laudibus.

3. Mortis triumphator potens
Fractis Averni vectibus
Redit tyranno subdito
Magno patrum cum gaudio.

4. Mortis dolore sauciam
Fletuque mersam lugubri
Matrem resurgens virginem
Altis refecit gaudiis.

5. Quaesumus, auctor omnium.

Brev. Valentinum imp. Valentiae 1533.

64. In Apparitione BMV.

Ad Laudes.

1. Aurora lucis rutilat,
Antris redit sol inferis,
Cedant tenebrae lumini,
Vicit leo, jam plaudite.

2. Oves redemit proprio
Pastor cruore perditas,
Ovem lupi de faucibus
Agnus cruentis abstrahit.

3. Victor ducum, dux inclitus
Victis potenter tartaris
Matrem dolore exanimem
Pleno refecit jubilo.

4. Matrem refulgens gloria
Sua beat praesentia,
Flexo redempti poplite
Colunt, adorant, efferunt.

5. Quaesumus, auctor omnium.

Brev. Valentinum imp. Valentiae 1533.

65. De B. Maria ad Nives.

Ad Vesp. et Noct.

1. Quem pia virgo genuit,
Sacro perfusa spiritu,
Regi perennis gloriae
Hymnum canamus jugiter.

2. Quam semper super sidera
Laudat coelestis curia,
Sanctae Mariae virgini
Grates reddamus debitas.

3. Haec virgo venerabilis,
Prole fecunda nobili,
Locum elegit inclitum
Suo sacrandum nomini.

4. Quem praeter morem solitum
Mensis Augusti tempore
Pressis solis ardoribus
Totum replevit nivibus.

5. In visione docuit
Tanti causam mysterii.
Solemnis habitaculi
Benigne pandens ordinem.

6. Hic templum solemnissimum
Fundat papa Liberius,
Opes dispensat largius
Joannesque Pratricius.

7. Nos tuos salva famulos,
Christe, natus de virgine,
Qui pie festa colimus
Tuae matris sanctissimae.

8. Gloria tibi, Domine,
Qui natus es de virgine,
Cum patre et sancto spiritu
In sempiterna saecula.

Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543.

66. De B. Maria ad Nives.

Ad Laudes.

1. Jesu mater, virga,
Stirps Jesse florida,
Sponsa Dei digna,
Salve, salus nostra.

2. Ore, corde, voce
Cunctae creaturae
Promant semper hymnum
Tuae sanctitati.

3. Honor nostri cultus
Vera spesque nostra,
Pietate plena,
Praeelecta mater.

4. Almae quidem urbis
Digne curam gerens
Votum vovit, virgo,
Tuae pietati.

5. Novum condit templum
Fide, mente purus,
Miro modo locum
Templi demonstrasti.

6. Nives praeter morem
Montem impleverunt,
Turbae stupent, voces
Dulces extulerunt.

7. Et ad laudem tuam,
Sancta mater Christi,
Gratum fundat templum
Liberius papa.

8. Salus, virtus, decus
Summo Deo patri,
Qui in arce poli
Per saecula regnat.

Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543.

67. In Descensione BMV.

Ad Vesperas.

1. O Dei templum, genitrix superni,
Virginum virgo benedicta semper,
Plenior cunctis superis polorum
Pneumate, salve.

2. Virgo fulgenti redimita sole,
Luna sub cujus pedibus nitescit.
Virgo, cui stellae diadema texunt
Atque coronant.

3. Quamque circumstant Seraphi et Cherubi
Angeli, virtus, dominationes,
Principes laudant, thronus et potestas,
Angeliarchae.

4. Quamque mirantur, recolunt, adorant
Terra cum ponto, simul aer, ignis,
Quam poli cives celebrant parentem
Cunctiparentis.

5. Cujus Alfonsus niveum pudorem
Protegens contra rabiem latrantum
Te docet mundam velut ante partum
Postque manere.

6. Qui regit cosmi fabricamque coelos
Gyrat immotus, pater estque gnatus,
Flamen est, trinus Deus unus ante
Saecula semper.

Brev. Zamoranum imp. 15**.

68. In Descensione BMV.

Ad Nocturnum.

1. Tempore hoc noctis mediae solebat
Psallere Alfonsus tibi, mater alma,
Tempore hoc noctis tibi nos cantamus
Cantica laudum.

2. Tempore hoc noctis mediae coruscant
Templa Toleti velut astra solis,
Quae tuo, virgo, rutilans replesti
Lumine claro.

3. Tempore hoc noctis veniens ab alto,
Virginum turmis comitata sacris,
Vestis Alfonsum meritis amatum
Tegmine sacro.

4. Tempore hoc noctis tibi nos canamus,
Janua o celsi, via, limes aulae,
Pelle grassantes Erebi catervas
Tempore in isto.

5. Qui regit cosmi fabricamque coelos
Gyrat immotus, pater estque gnatus,
Flamen est, trinus Deus unus ante
Saecula semper.

Brev. Zamoranum imp. 15**.

69. In Descensione BMV.

Ad Laudes.

1. Sidus aurorae maris atque stella,
Lumen o fulgens solio in corusco,
Luce nam cujus renitent Olympi
Sidera cuncta.

2. Aura nautarum refugans procellas,
Litus ostendens iter ad cupitum,
Gurgite in vasto rege naufragantes
Hoc, pia mater.

3. En peregrini fragiles vagamur
Per vias mundi pedicis repletas,
Subveni lapso, baculum cadenti
Porrige dextrum.

4. Tu ligas dytem baratri superbum,
Conteris saevum caput et draconis,
Ergo jam nostri miserans reatus
Vincula solve.

5. Quaesumus, virgo, faveas precanti,
Gaudii portam resera beatam,
Quaeque digneris paradisus affert
Tu dare nobis.

6. Qui regit cosmi fabricamque coelos
Gyrat immotus, pater estque gnatus,
Flamen est, trinus Deus unus ante
Saecula semper.

Brev. Zamoranum imp. 15**.

70. In Festo Rosarii BMV.

Ad Vesperas.

1. O quam odorifero flore refragas,
Stirpis Davidicae florida virgo,
Castis visceribus mater honoris,
Hortus praeriguus deliciarum.

2. Perfusus roseo cujus odore
Obstrusus sterilis ventre Johannes
Exultans teneros gestiit artus
Florens in veteris stipite legis.

3. Tu cum virgineo enixa decore
Praestas aureolam pectoris almi
Lactem suscipiens numine sacro,
Ex te dum Deus est corpore natus.

4. Quem regum venerans coetus adorat,
Ipso de superis flore fragrante,
Sed supplex humili munere templo
Offers, hinc Simeon sentit odorem.

5. Tandem aromaticus flos duodenis
In templo celebrem spargere odorem
Doctorum medius sed procul abs te,
Cujus tunc penetrant viscera spinae.

6. Lux lucis oriens splendor amoenae
Et sol justitiae, flos matris almae,
Sertis nos roseis ipse corona,
Judex cum veneris, gloria regni.

Offic. ms. saec. 16. Cod. Semin. Gerunden. 2309. A. — Brev. Dertusense imp. Lugduni 1547. B. — 1, 1 mirifico flore A. — 1, 2 Jessea virgo B. — 3, 1 Sic cum virgineo A. — Str. 4 und 5 fehlen A.

71. In Festo Rosarii BMV.

Ad Nocturnum.

1. Dilectus veniens matris ad hortum,
Ut myrrham meteret pomaque patris,
Jam sponsam vocitat, participare
Fructu, qui veteri crimine prodit.

2. Quam felix hominis culpa redempti
Sponsi sanguinis et lota cruore,
Tingit sponsa genas fonte livoris,
Disciplina flagris saevit iniquis.

3. O flos angelici sponse decoris,
Quem mater vepribus dira coronat,
Quo tu nos redimens floribus almis
Sic caesi capitis membra reparas.

4. Nostrae sollicitus, Christe, salutis
Ut gigas properas vincere ligno,
Victor qui fuerat protoparentis,
Quod non rapueras, stipite solvens.

5. Tu summi cithara et gloria patris,
Carnis psalterium sic cruce tactum,
Cui consors gemitu flebilis ore
Sed constans animo mater adhaesit.

6. Lux lucis oriens splendor amoenae
Et sol justitiae, flos matris almae,
Sertis nos roseis ipse corona,
Judex cum veneris, gloria regni.

Offic. ms. saec. 16. Cod. Semin. Gerunden. 2309. A. — Brev. Dertusense imp. Lugduni 1547. B. — Str. 4 und 5 fehlen A.

72. In Festo Rosarii BMV.

Ad Laudes.

1. Granum, quod moriens ubere fructu
Complens aethereos reficis orbes,
Consurgens rosea luce serenus
Matris jam teneros auget amores.

2. Hinc coelo vehitur terra sublimi,
Aeterni residens sede parentis,
Et terrae segetis contulit aris
Summis fasciculis primitiarum.

3. E summo redolens funditur oras
Orbis in extremas semine verbi,
Demulcens liquido pectora sacro.
Fecundans fluidam numine terram.

4. Scandens perpetuos, virgo, triumphos
Transis coelicolas rite choreas,
Illis virgineo flore suavis
Gestans justitiae solis amictus.

5. Regina angelicis praedita turmis,
Procedis rosea flante caterva,
Campos transgrediens aetheris omnis,
Quo certe tibi par nil fore constat.

6. Lux lucis oriens splendor amoenae
Et sol justitiae, flos matris almae,
Sertis nos roseis ipse corona,
Judex cum veneris, gloria regni.

Offic. ms. saec. 16. Cod. Semin. Gerunden. 2309. A. — Brev. Dertusense imp. Lugduni 1547. B. — 1, 4 sit (l: sic) teneros duxit (l: auxit) amores A. — 5, 1 praedita turis A. — 5, 2 Procedens A. — 5, 4 nil flore A; constet AB.

73. De Beata Maria V.

Ad Nocturnum.

1. Virga de Jesse prodiit,
Virga virens tenella,
Quae tota florens exiit
De materna fiscella,
Purissima, sanctissima,
Rorifera, fructifera,
Carens omni procella.

2. In templo cum virginibus
Virgo est educata,
Divinis charismatibus
Tota inebriata,
Agillima, humillima,
Doctissima, verissima,
Deo et mundo grata.

3. Virgines sacratissimas
Virgo amplectebatur,
Ad laudes praeclarissimas
Ipsas exhortabatur,
Deifica, pacifica,
Hymnodica, melodica
Deum contemplabatur.

4. Et sicut mente praeditas
Virgines diligebat,
Sic vagas et indomitas
Acriter arguebat,
Archetypa, zelotypa,
Legifera, justifera
Utrasque dirigebat.

5. Huic spiritus angelici
Devote assistebant,
Manna saporis coelici
De sursum afferebant,
Quo viscera sacrifera
Cibario, sacrario
Mire reficiebat.

6. A mane usque tertiam
Laudibus insistebat,
Post haec totam industriam
Ad opus convertebat,
Ad cantica Davidica
Post rediens ut sitiens
Tempus sic expendebat.

7. Ob hoc pater ingenitus
Exaltetur potenter,
Ejusque unigenitus
Commendetur prudenter,
Hinc spiritus paraclitus
Vivificus, munificus
Invocetur clementer.

Cod. Matriten. Bb. 150 saec. 14. — Verfasser dieses sowie des folgenden Hymnus ist der Franziskaner Fra Gil de Zamora (Johannes Aegidius Zamorensis), ein fruchtbarer Schriftsteller, Erzieher Sanchos, des Sohnes Alphons des Weisen. Cfr. Bibliotheca Hispana vetus II, 71 sqq.

74. De Beata Maria V.

Ad Laudes.

1. Mundi hujus creaturas,
Tam praesentes quam futuras,
Manentes et perituras
Ad laudes virginis puras
Invitemus perenniter,
Psallamus concorditer.

2. Haec est virgo generosa,
Haec est virgo gratiosa,
Haec est prudens et formosa,
Haec est veris vernans rosa,
Redolens suaviter,
Sanans liberaliter.

3. Haec est absque labe spina,
Haec est stella matutina,
Haec est gloriae cortina,
Sobria propinans vina,
Quae pungunt mentaliter,
Soporant feliciter.

4. Haec est mater Salvatoris,
Haec est mater genitoris,
Haec est thalamus pudoris,
Haec est clibanus amoris,
Et ardens virtualiter
Et incendens salubriter.

5. Haec est alvear dulcoris,
Haec est facies decoris,
Pomum stupendi odoris,
Descensus vernalis roris,
Algens miraciliter,
Humectans fertiliter.

6. Ob hoc pater exaltetur,
Ob hoc filius laudetur,
Ob hoc pneuma invocetur
. . . . , ...
A nobis fideliter
Atque unanimiter.

Cod. Matriten. Bb. 150. saec. 14.

75. De B. Maria V.

1. O maris portus, pia virgo, mater
Alma, coelorum via, lux et astrum,
O Dei Christi genitrix Maria
Divaque, salve.

2. Ecce nos aegros misero parente,
Quos diu traxit lue tam peremptos,
Germinis nutu facis advenire
Gaudia prima.

3. Quis datur coeli soliumque porta,
Flebiles intrant aditus beatos,
Supplices palmas manibus tenentes
Te duce psallunt.

4. Te vocat clamor populi ruentis,
Mater, o pandas miseris asylum,
Dulcis, ut tandem pateant eisdem
Abdita sacra.

5. Pro reis ora genitum, precamur,
Nos fove et serva, populumque clerum,
Carminis vatis sociumque vota
Suscipe, virgo.

6. Gloriam, cives, Domino canamus,
Pneumati, patri pariterque gnato,
Qui polos orbis regit et gubernat
Trinus et unus.

Aurea Expositio hymnorum una cum textu noviter emendata per Jacobum Alora. Salmanticae 1501. -- „Jacobi Alora ad divam genitricem Dei Mariam hymnus, carmine sapphico endecasyllabo adonioque compositus, incipitur.“

76. De Omnibus Sanctis.

1. Tempore quo seritur, quod in arce poli reperitur,
Semina sancta serunt, bona colicaque sibi quaerunt.
2. Despiciunt mundum sancti miserum, furibundum,
Dumque fugant hostes, reserant coeli sibi postes.
3. Praemia dum cernunt, carnis cruciamina spernunt
Cordibus et laetis subeunt jucunda quietis.
4. Verticis evadunt mala, Christi per bona [vadunt],
Pauca serunt, sed multa metunt, in tempore retributionis.

Brev. Caesaraugustanum imp. Venetiis 1496.

77. De ss. Abdon et Sennen.

Ad Vesperas.

1. Vexilla nobis prodeunt
Cruore tincta roseo,
Quae pacis foedus ineunt
Juncta coelo sidereo.

2. Abdon et Sennen stemmate
Sunt exorti praefulgido,
Recto profecti dogmate
Adsistunt Christo splendido.

3. Persarum gente incliti,
Diva lege coerciti,
Vitam tenentes torpidam
Futuram optant solidam.

4. Sancti pro regno polico
Mortis ferunt atrocia,
Corde gerunt magnifico
Irrogata ludibria.

5. Feras ferebant leviter,
Poenis sunt torti graviter,
Sed trunctatis capitibus
Potiti sunt coelestibus.

6. Exaudiat nos miseros,
Cui sit honor et gloria,
Is, qui sanctos mirificos
Sua provexit gratia.

Brev. ms. Vicense saec. 14/15. Cod. Capit. Vicen. CVII. A. — Brev. Vicense imp. Lugduni 1557. B.

78. De ss. Abdon et Sennen.

Ad Nocturnum.

1. Jam nunc est magni decoris
Concinere regi alto,
Cujus est, quidquid pectoris
Antro modulatur alto.

2. Abdon et Sennen meritis
Haec sacra templi moenia
Cunctis purgent demeritis,
Nostra servent confinia.

3. Judex cruentus Decius
Terrarum bona proferens,
Illos tentat Agricius
Hostile cor intus gerens.

4. Exaudiat nos miseros,
Cui sit honor et gloria,
Is, qui sanctos mirificos
Sua provexit gratia.

Brev. ms. Vicense saec. 14/15. Cod. Capit. Vicen. CVII. A — Brev. Vicense imp. Lugduni 1557. B.

79. De ss. Abdon et Sennen.

In Laudibus.

1. Exsultet claro sidere
Fulgens mater ecclesia,
Abdon et Sennen aethere
Nova profundunt gaudia.

2. Triumphant per martyrium,
Vincunt poenae ludibrium,
Fruendo non despiciunt
Sed frui magis cupiunt.

3. Flamen flammet praecordia,
Ut haec tota familia
Horum sanctorum cantica
Mente pangat monastica.

4. Exaudiat nos miseros,
Cui sit honor, gloria,
Is, qui sanctos mirificos
Sua provexit gratia.

Brev. ms. Vicense saec. 14/15. Cod. Capit. Vicen CVII. A. — Brev. Vicense imp. Lugduni 1557. B. — 1, 1 Exsultet choro sidere A. — 1, 3 Sennen in aethera AB. — 1, 4 perfundunt AB.

80. De sancto Achatio.

In. Vesp. et Laud.

1. Hymnum novae laetitiae
Chorus noster solemniter
Regi novae militiae
Solemnizet concorditer.

2. Haec est illa militia,
Cujus ductor Achatius,
Doctus mundi scientia,
Gaudet cum decem milibus.

3. Sacrificantes idolis
Et bellatores incliti
Prius erant in populis
Augusti valde cogniti.

4. His vocatis ad proelium
Post felicem victoriam
Christus redemptor omnium
Suam dedit notitiam.

5. Quibus apparens angelus
In magni montis culmine
Docet eos ut sedulus
De magno Christi nomine.

6. Trino Deo et simplici
Laus, honor, virtus, gloria,
Hujus gregis mirifici
Prece ducat ad gaudia.

Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. A. — Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501. B. — 2, 2 doctor A. — 2, 2 Acacius AB.

81. De sancto Achatio.

Ad Nocturnum.

1. Adest dies laetitiae,
Quo beatus Achatius
Regnum coelestis curiae
Suis intrat sodalibus.

2. Unde mater ecclesia
Laudes depromat martyrum,
Nova festum laetitia
Sanctorum decem milium.

3. Qui post Christi notitiam
Datam eis ab angelis
Tormentorum saevitiam
Exosis vincunt idolis.

4. Acuti clavi pedibus
Tolluntur ab itinere,
Verberantur lapidibus
Mittentes Dei munere.

5. Omnes suspensi capitibus
Petunt Dei magnalia,
Bina dona colentibus
Hujus festa solemnia.

6. Solutis a patibulis
Sepulturam corporibus
Consequuntur ab angelis
Datis Deo spiritibus.

7. Trino Deo et implici.

Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. B. — Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501. B. — 3, 2 ei AB. — 3, 4 vincit AB. — 5, 1 Lies: Qui suspensi?

82. De sancto Aegidio.

Ad Vesperas.

1. Athenis editus de stirpe regia
Patre Theodoro, matre Pelagia,
Sanctus Aegidius a pueritia
Praeclarus exstitit signorum gratia.

2. Electum coelitus vas auri solidum
Per vestem inopem ditavit languidum,
Salvavit alium veneno tumidum,
Hostem ab homine fugavit invidum.

3. Vana despiciens mundi praeconia,
Coelestis gratiae quaerens insignia
Natalis patriae linquens confinia
Fit solitarius in Septimania.

4. Vallatus undique coelesti lumine
Sacro reficitur Christi libamine,
Ubi cum lacrimis fuso precamine
Francorum principem solvit a crimine.

5. Tandem Christus eum de mundi carcere
Jubet feliciter coelos ascendere,
Signa, quae celebri complevit opere,
Quae vox, quae poterit lingua retexere.

6. Trinitati summae Deoque simplici
Decantemus hymnum affectu supplici,
Ut in examine cum stola duplici
Occurramus illi supremo judici.

Hymn. ms. Praedicatt. Valentin. saec. $^{14}/_{15}$. Cod. Capit. Valent. s. n. A. — Brev. Majoricense imp. Venetiis 1506. B. — 1, 1 de fehlt B. — Jede vierte Zeile ist in B, offenbar der Melodie wegen, verändert: 1, 4 Fulsit signorum gratia. — 2, 4 Hostem fugavit invidum B. — 3, 3 linquens fehlt A. — 3, 4 Vixit cum parsimonia B. — 4, 4 solvi A; Solvit a stupro crimine B. — 5, 4 Quis potest tanta dicere B. — 6, 1 que fehlt B. — 6, 3 in emine A. — 6, 4 Eamus vero judici.

83. De sancto Aegidio.

Ad Nocturnum.

1. Ad laudem patris dulces ferat hymnos
Sacer hic coetus Domino, decantans
Sacro qui jure beatum Aegidium,
Nempe beatum.

2. Fidibus jugis cithara canoris
Gutture panso promat in excelso
Aegidii sacri recinendo melos
Celebre satis.

3. Rite qui cuncta postponens caduca,
Appetens summa coeli regis dona,
Coenobitarum meruisti dici
Pastor et abbas.

4. Nostri, precamur crebro, miserere,
Jesu ad aures pias mitte preces,
Diluas nostra vitiorum probra
Te quoque duce.

5. Gloriam dicat simul et revolvat,
Gloriam pangat summae trinitati
Concio clara, reddat unitati,
Saecula regnans.

Hymn. ms. Praedicat. Valentin. saec. 14/15. Cod. Capit. Valentini s. n. A. — Brev. Majoricense imp. Venetiis 1506. B. — 2, 1 Fidelibus jungis A. — 3, 1 praeponens caduca AB. — 4, 1 misere te B. — 4, 3 vitiorum opprobria A. — 5, 1 simulque B. — 5, 3 Conscio claro A; reddat trinitati AB. — 5, 4 regnat A.

84. De sancto Aegidio.

Ad Laudes.

1. Nobilium genitus genio
Nomine praeminet eximio
Forma boni, sacer Aegidius,
Vir deitatis amore pius.

2. Graecia docta virum genuit,
Doctores hic super enituit,
Divitiis superans alios,
Moribus aequiparando pios.

3. Sanat, ut induit, invalidum
Et precibus mare dat placidum,
Transit abinde sequendo Deum
Gallia laeta suscepit eum.

4. Sana per Aegidii merita
Theodricae legitur genita,
Haec Arelas, ea Caesarius
Novit et ille Verendemius.

5. Solus et hic eremum coluit,
Huic ibi cerva ministra fuit,
Haec agitata cane fugiens
Tuta manebat eo rediens.

6. Rex facinus venit utque sciat,
Rex Karolus petit, ut veniat,
Karolo crimina notificat,
Ille patris bona multiplicat.

7. Gloria patri, simul genito,
Spiritui quoque paraclito,
Nos trahat hujus amor fidei
Ad bona semper amanda Dei.

Hymn. ms. Praedicatt. Valentin. saec. $^{14}/_{15}$. Cod. Capit. Valentin. s. n. A. — Brev. Majoricense imp. Venetiis 1506. B. — 2, 2 Gratia docta A. — 2, 3 Doctor hic super AB. — 3, 4 Galilaea AB. — 5, 4 cor ediens A. — Str. 6 und 7 fehlen B. — 6, 1 Sex flavius venit usque sciat A. — 6, 3 Karolo suo notificat A. — 7, 1 Gloria patri et simul A.

85. De sancta Agatha.

1. Virgo laudetur Agatha
Mundi cunctis in terminis,
Quae stirpe nascens inclita
Coeli fit consors germinis.

2. Haec mundi spernens gaudia
Summam quaesivit gloriam,
Cujus mater ecclesia
Tota colit memoriam.

3. Pro Christo mori cupiens
Electa Dei famula
Fratrum salutem sitiens
Magna prodit miracula.

4. Laetetur tellus Sicula,
Cataniensis Agathae
Laeta colat solemnia,
Quae coelum scandit hodie.

5. Carnis educta carcere
Coeli transit ad curiam,
Cui Christus in aethere
Aeternam praestat gloriam.

6. Trino Deo sit hodie
Laus, honor, virtus, gloria,
Qui nos precatu Agathae
Coeli ducat ad gaudia.

Brev. Romanum imp. 15**. — 6, 2 Lux, honor.

86. De sancta Agnete.

Ad Vesperas.

1. Gesta mente vox fidelis
Laeta pangat agminis
Agnetis, quae consors caelis
Sanctis exstat, virginis,
Quam virtute mors crudelis
Non attrivit flaminis.

2. Fraudes sprevit inimici
Lege fulta latriae,
Virgo Christi ut amici
Cor dedit munditiae,
Coelestis ut civis dici
Mereretur patriae.

3. Omnis fulgore virtutis
Miro fulsit tenebris,
Aeternae pro spe salutis
Spreta labe sceleris,
Ut locis manere tutis
Summi possit aetheris.

4. Mirando gignit stuporem,
Quod puella bravium
Sic optaret et amorem
Sumere coelestium,
Ut lutum fictum honorem
Spernendo terrestrium.

5. Auctorem vitae dilexit,
Pro quo mori voluit,
Idola vana despexit,
Quorum cultum respuit,
Ut viveret Deo, flexit
Cor et laudes tribuit.

6. Contra ritum pugil fortis
Exstitit gentilium,
Nec timuit metu mortis
Subire martyrium,
Angelorum ut cohortis
Possideret gaudium.

7. Triumphavit in agone
Et emisit spiritum,
Actu constans et sermone,
Ut haberet aditum,
Polo duplicis coronae
Obtinendo meritum.

8. Laudes dentur trinitati,
Patri, nato, flamini,
Essentia unitati
Simplicique numini
Ac divinae majestati
Et sanctorum culmini.

Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. — 3, 1 Annis fulgore. — 3, 5 tutis ergänzt. — Dies Brevier enthält eine Reihe von Hymnen, denen ich weiter nicht begegnet bin und die von ein und demselben Verfasser herzurühren scheinen. Ich werde denselben den Vermerk beifügen: Verfasser: Anonymus Celsonensis.

87. De sancta Agnete.

Ad Nocturnum.

1. Jucunda voce carminis
Agnetis, almae virginis,
Plebs decantet praeconia
Gratulando solemnia.

2. Quae Christi martyr exstitit,
Nam corde corpus praestitit
Pro fide ad supplicia
Anhelans ad coelestia.

3. Igne succensa flaminis
Mentis lumen ad culminis
Coeli direxit atria
Martyrii victoria.

4. Captus amore praesidis
Natus carnali tradidit,
Quae respuit jocalia
Virgo spernendo vitia.

5. Inquit: recede criminis
Fomes, aeterni luminis
Me subarrhavit dextera
Gemmarum dando munera.

6. Agnetem nudam vestibus
Texit capillus pedibus,
Prostratus fit prostibulo
Principis haeres zabulo.

7. Pugil constans fit numinis,
Palmam gestit certaminis,
Fide tulit martyrium,
Cur coeli sumpsit bravium.

8. Patri, nato sit gloria
Et flamini, qui patria
Coelesti regnat coelitus
Sanctorum summis laudibus.

Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. — Verfasser: Anonymus Celsonensis.

88. De sancta Agnete.

Ad Laudes.

1. Virtute vocis benignae
 Laudes chorus proferat
 Agnetis, nam ejus digne
 Vitam nobis reserat
 Pudoris lumen insigne
 Sacrique martyrii.

2. Non flectit terror tormenti
 A cultura latriae
 Nec errorem dedit menti
 Cultus idolatriae,
 Amore novit ingenti
 Coelestis spem gaudii.

3. Res miranda, quod puella
 Foret brevis temporis
 Fortis, constans contra bella
 Dura sui corporis,
 Ut sedere posset cella
 Coeli sanctis civibus.

4. Quando praeses minabatur
 Inferre supplicium,
 Agnes mente laetabatur
 Divinum auxilium
 Rogans, quod a Deo datur
 Justis et fidelibus.

5. Terrae sponsi ut venenum
 Sprevit amicitiam,
 Dulcem sponsum et amoenum
 Christum dantem gloriam
 Sequens, veritate plenum
 Et fluentem gratia.

6. Fulget duplici corona
 Coelesti palatio
 Virgo, martyr et patrona
 Sanctorum collegio
 Grata poli sumens dona
 Angelorum solio.

7. Christus clamat: esto fortis,
 De supernis finibus,
 Nec te turbet timor mortis,
 Nam cum meis civibus
 Manebis apertis portis
 Coeli gaudens, filia.

8. Funde preces creatori,
 Agnes, in articulo
 Mortis, ut, cum detur mori,
 Expulso diabolo
 Chaos non fero dolori
 Jungamur ergastulo.

9. Trinitati laudes demus,
 Patri, nato, flamini,
 Et in ipsis exsultemus
 Supplicando numini,
 Ut cum sanctis habitemus
 Per aeterna saecula.

Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. — 1, 2 Laudes consors. — Str. 7 mufs vermutlich — des Sinnes sowohl als des Reimes wegen — vor Str. 6 stehen. — 8, 4 Lücke; diabolo ergänzt. — Verfasser: Anonymus Celsonensis.

89. De sancta Agnete.

In Vesp. et Laud.

1. Agne Dei, per quem rei
 Solvuntur nexu criminum,
 Clemens audi et exaudi,
 Jesu, corona virginum.

2. Fac nos fortes, ut consortes
 Sancti simus in patria
 Chorearum pudicarum,
 Qui pascis inter lilia.

3. Te sequantur, te fruantur
Nunc et, cum vitam termines,
Ut sequentes sint psallentes,
Quocunque pergis, virgines.

4. Sed Agnetis votis laetis
Vox oret te jucundius,
Impetrando, sacra dando,
Te deprecamur, largius.

5. Genitori, conditori
Tibique danti praemia
Pneumatique sit ubique
Laus, honor, virtus, gloria.

Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. A. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. B.

90. De sancta Agnete.

Ad Nocturnum.

1. Exsultet jam angelica
Turba coelorum modulis,
Terreni cantent cantica
Una senes cum parvulis.

2. Agnetis almae virginis
Recolentes memoriam,
Quam agnus et fons luminis
Desponsavit per gratiam.

3. Haec pupillari tempore
Novit, ut Deo viveret,
In puellari robore
Gratum ut fructum redderet.

4. Et linquens mundi pallium
Verbis doctrinae floruit
Scrutansque Christi studium
Tandem vitam promeruit.

5. Sit patri dominatio
Agnoque nato gloria,
Pneumati veneratio
Nobisque data gratia.

Brev. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. A. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. B.

91. De sancto Andrea.

In Vesp. et Laud.

1. In hoc festo solemniter
Gaudentes unanimiter
Laudemus Dei filium,
Dilectorem humilium.

2. Qui de captura piscium
Ad salutem credentium
Andream traxit famulum
Vocans eum apostolum.

3. Hic bonis pollens moribus
Insignisque virtutibus
Achaiam provinciam
Duxit ad Dei gratiam.

4. Aegeas, hostis saevulus,
Jussit, ut Dei famulus
Taetro trusus in carcere
Caedatur multo verbere.

5. Hinc jussit carnificibus
Eum ligari funibus,
Ut cruce pendens inclitum
Ibi deponat spiritum.

6. In cruce pendens biduo
Praedicabat continuo
Et sic cum luce maxima
Coelum conscendit anima.

7. Te crucifixum poscimus,
Ut crucifixi precibus
Nos ad coeli palatia
Tua perducat gratia.

8. Patri sit laus ingenito,
Laus ejus unigenito,
Lausque sit sacro flamini
Aeterno coeli numini.

Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salmanticen. 186. A. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. B.

92. De sancto Andrea.

Ad Nocturnum.

1. Andreae festum pariter
Celebrantes concorditer
Psallamus Dei genito,
Pro nobis morti dedito.

2. Hic pulcher in sermonibus,
Decorus in operibus,
Crucis Christi praeconia
Diffudit in Achaia.

3. Vocatus de navicula,
Evadens mundi vincula,
Sequens Christum fideliter
Coelis regnat perenniter.

4. Urbs Patras gaudet jugiter,
Quam Andreas feliciter
Decoravit martyrio
Passus pro Dei filio.

5. Hic praesulem piissimum,
Eidem devotissimum,
Fraudes hostis evincere
Fecit coelesti munere.

6. Hic a mortis periculo
Sublato colli vinculo
Fortunium eripuit
Et tutum iter docuit.

7. Jesu, redemptor unice,
Nos te precantes respice,
Ut Andreae suffragio
Coeli locemur solio.

8. Regi superno supplices
Laudes demus multiplices,
Qui dat suis apostolis
Congaudere cum angelis.

Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salmanticen. 186. A. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. B.

93. De sancto Andrea.

In Vesp. et Laud.

1. Senatus apostolici
Inter bissenos principes
Crucis amator fervidus,
Andreas fulget inclitus.

2. Christum vocantem sequitur
Inter primos collegii,
Egressus a navicula
Relinquit patrem ac retia.

3. O felix permutatio,
Parvo vectus navigio
Praedam captabat piscium,
Quam mox collegit hominum.

4. Claris laudum praeconiis
Ejus triumphus colitur,
Qui, quam laudibus extulit,
Crucem perferre voluit.

5. Patri sit laus ingenito,
Sit nato decus unico,
Sit paracleto gloria
In sempiterna saecula.

Brev. Abulense imp. Salmanticae 1551.

94. De sancto Andrea.

Ad Nocturnum.

1. Andreae festum incliti
Cuncta per orbis climata
Canoro laudum carmine
Decantet nunc ecclesia.

2. Apostolorum principis
Andreas frater exstitit,
Ipsi conjunctus sanguine
Ac passionis genere.

3. Coelestis verbi semina
Achaiae per populos
Spargens ad Christi gratiam
Gentem traxit innumeram.

4. Aegeae jussu funibus
Adnexus cruci biduo
Fidem docet ac splendida
Cum luce scandit aethera.

5. Aeterno patri gloria
Ejusque verbo genito
Cum procedente flamine
In sempiterna saecula.

Brev. Abulense imp. Salmanticae 1551.

95. De sancto Andrea.

In Vesp. et Laud.

1. Exsultet coelum laudibus,
Applaudat orbis jubilus,
Dies celebris Andreae
Mundo coruscat, plaudite!

2. Johannes huic ostenderat
Baptista solem lucifer,
Primus piis hinc gressibus
Vitae ducem secutus est.

3. Hic primus Petro nuntiat,
Ipsum venisse Messiam,
Christum vocantem promptior
Navi relicta sequitur.

4. Hinc luci adhaerens luminum
Lumen fit orbis fulgidum,
Piscator est hinc piscium
Factus piscator hominum.

5. Deo patri sit gloria,
Nato sacroque flamini,
Ut dent Andreae precibus
Nobis frui coelestibus.

Brev. Valentinum imp. Valentiae 1533.

96. De sancto Andrea.

Ad Nocturnum.

1. Aeterna Christi munera,
Collata coelis Andreae,
Spreto cubili vigiles
Laeto canamus pectore.

2. Navi relicta et omnibus,
Votis habendi et retibus,
Christum secutus Andreas
Pauper polos lucratus est.

3. Hinc conjugem proconsulis,
Urbes Achaiae et oppida
Jugo subegit fidei,
Servire Christo compulit.

4. In cruce pendens biduo
Beatus Christum praedicat,
Multoque septus lumine
Scandit triumphans aethera.

5. Precamur, Andrea pie,
Ora pro tuis servulis,
Unum Deum, trinum simul,
Laudemus in perpetuum.

Brev. Valentinum imp. Valentiae 1533.

97. De Angelo Custode.

Ad Vesperas.

1. Pange, lingua, gloriosi
Proelium certaminis
Principisque generosi
Gladium tutaminis,
Quo succumbunt vitiosi
Sectatores daemonis.

2. Nobis datus est a Deo
Praesul sacer angelus,
Ut prostretur dirus leo,
Et salvetur populus,
Dimittantur noxae reo
Ducis nostri precibus.

3. In suprema coeli sphaera
Et polorum culmine
Aperitur ei sera,
Ut petat pro homine
Et apportet nobis plera
Bona pro juvamine.

4. Verbum caro nobis praestat
Angeli custodiam,
Ut, si morbus nos infestat,
Tollat pestilentiam,
Si quid urbem hanc molestat,
Donet patientiam.

5. Tantum ergo adjutorem
Veneremur laudibus,
Frequentemus protectorem
Annuis carminibus,
Ut placemus redemptorem
Pro nostris criminibus.

6. Genitori genitoque
Laus et jubilatio,
Salus, honor, virtus quoque
Sit et benedictio,
Procedenti ab utroque
Compar sit laudatio.

Brev. ms. Oculense saec. 14. Cod. Matriten. A 174. A. — Brev. ms. Dertusense saec. 15. Cod. Capit. Dertusen. s. n. B. — Offic. ms. saec. 16. Cod. Barcinonen. 1 IV 7. C. — Offic. ms. saec. 16. Cod. Semin. Gerunden. 2309. D. — Brev. Valentinum imp. Neapoli 1489. E. — Brev. Caesaraugustanum imp. Caesaraugustae 1496. F. — Brev. Tirasonense imp. Venetiis 1497. G. — Brev. Valentinum imp. Caesaraugustae 1503. H. — Brev. Braccarense imp. Salmanticae 1512. I. — Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. K. — Brev. Oscense et Jaccense imp. Caesaraugustae 1505. L. — Brev. Zamoranum imp. 15**. M. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. N. — Brev. Ord. SS. Trinitatis imp. Valentiae 1519. O. — Brev. Gienense imp. Hispali 1528. P. — Brev. Caesaraugustanum imp. Caesaraugustae 1527. Q. — Brev. Ord. S. Jacobi de Spata imp. Legione 1532. R. — Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547. S. — Brev. Barcinonense imp. Barcinonae 1540. T. — Brev. Dertusense imp. Lugduni 1547. U. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. V. — Brev. Gienense imp. 15**. W. — Brev. Ord. S. Mariae de Mercede imp. Lugduni 1560. X — Brev. Ovetense imp. Oveti 1556. Y. — Brev. Braccarense imp. Conimbricae 1634. Z. — 1, 4 Gladium cunctaminis M. — Str. 3, 4 und 5 fehlen V. — 3, 5 asportet EO; adsportet S. — 4, 1 praestet Z. — 4, 5 coetum hunc molestat O.

98. De Angelo Custode.

Ad Nocturnum.

1. Sacris solemniis juncta sint gaudia,
Hymnis angelicis sonent praeconia,
Cantent Valentia et Catalonia,
Concordet Arragonia.

2. Noctis recolitur ducatus populi,
Aegyptus caeditur per manum angeli,
Mare dividitur, transeunt singuli,
Tyro undis immergitur.

3. Post agni sanguinem, quo limen tingitur,
Tollit esuriem manna, quod traditur,
Columna ducitur pellens formidinem,
Hoc per custodem agitur.

4. Dedit fragilibus ducem fortissimum,
Dedit et tristibus micantem angelum,
Dicens: accipite vestrum consortium,
Omnes ex hoc confidite.

5. Sic sacrificium vestrum transmittite
Per meum nuntium et sibi credite,
Mente conscendite coelum empyreum,
Ubi corde quiescite.

6. Panis angelicus datur de superis
Et miles coelicus fit comes hominis,
Princeps Cherubicus manet in infimis,
Regens praesul authenticus.

7. Te, trina deitas unaque, poscimus,
Sic tu nos visita, sicut te colimus,
Per tuas semitas duc nos, quo tendimus,
Ad lucem, quam inhabitas.

Brev. ms. Oculense saec. 15. Cod. Matriten. A 174. A. — Brev. ms. Dertusense saec. 15. Cod. Capit. Dertusen. s. n. B. — Offic. ms. saec. 16. Cod. Barcinonen. 1 IV 7. C. — Offic. ms. saec. 16. Cod. Semin. Gerunden. 2309. D. — Brev. ms. Valentinum imp. Neapoli 1489. E. — Brev. Caesaraugustanum imp. Caesaraugustae 1496. F. — Brev. Tirasonense imp. Venetiis 1497. G. — Brev. Valentinum imp. Caesaraugustae 1503. H. — Brev. Oscense et Jaccense imp. Caesaraugustae 1505. I. — Brev. Braccarense imp. Salmanticae 1512. K. — Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. L. — Brev. Zamoranum imp. 15**. M. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. N. — Brev. Ord. SS. Trinitatis imp. Valentiae 1519. O. — Brev. Gienense imp. Hispali 1528. P. — Brev. Caesaraugustanum imp. Caesaraugustae 1527. Q. — Brev. Ord. S. Jacobi de Spata imp. Legione 1532. R. — Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547. S. — Brev. Barcinonense imp. Barcinonae 1540. T. — Brev. Dertusense imp. Lugduni 1547. U. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. V. — Brev. Gienense imp. 15**. W. — Brev. Ord. S. Mariae de Mercede imp. Lugduni 1560. X — Brev. Ovetense imp. Oveti 1556. Y. — Brev. Braccarense imp. Conimbricae 1634. Z. — 1, 3 Cantent Dertusia BU. — 2, 4 Tyro nudis B. — Str. 3 bis 6 incl. fehlen Y.

99. De Angelo Custode.

Ad Laudes.

1. Verbum supernum prodiens,
A patre semper exiens,
Qui de custode subvenis
Ad servitutem hominum.

2. In morte adest angelus,
Fit recedenti obvius,
Ut deferat ad bravium
Felicitatem hominum.

3. Quibus parantur gaudia
In beatorum curia,
Ubi exsultant angeli,
Orationum bajuli.

4. Se nascens dedit socium
Mittendo nobis angelum,
Promentem dulce canticum:
Gloria regi omnium.

5. O salutaris veritas
Et angelorum claritas,
In quibus ardet caritas
Et diligens benignitas.

6. Uni trinoque Domino
Sit sempiterna gloria,
Qui vitam sine termino
Nobis donet in patria.

Aus denselben Quellen wie die beiden vorhergehenden Nummern (mit Ausnahme von Y) und ohne nennenswerte Varianten. Villanueva, Viaje Literario II, 1 giebt an, das Officium, zu dem diese Hymnen gehören, sei 1411 eingeführt; leider vergifst er seine Angabe zu begründen.

100. De Angelo Custode.

Ad Vesp. et Noct.

1. Custos suorum militum,
Rex, qui gubernat omnia,
Ad nos tuendos infimos
Mittit supernos angelos.

2. Custodiunt nos angeli
Noctu dieque et jugiter,
Circumdamur virtutibus
Exercitus coelestium.

3. Adesse nobis credimus
Ubique sanctos angelos,
Claro tamen qui lumine
Vultum Dei semper vident.

4. Vident beatitudinem,
Quam possident et patrii
Nostrique facti praevii
Coeli fruuntur gloria.

5. Soli Deo sit gloria,
Sit gratiarum actio,
Qui solus est altissimus
Et gloriosus perpetim.

Brev. ms. FF. S. Hieronymi anni 1463. Cod. Matriten. A. 169. add. saec. 15. ex. A. — Brev. Toletanum imp. Lugduni 1551. B. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Lugduni 1547. C. — Brev. Seguntinum imp. Seguntiae 1561. D. — Brev. Conchense imp. Conchae 1560. E. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Caesaraugustae 1562. F. — Der Hymnus steht ad Vesp. et Laudes B.

101. De Angelo Custode.

Ad Laudes.

1. Coelitum festum merito colendum
Laudibus coelum repleatque terram,
Quos Dei nostros pietas tuentes
Mittit Olympo.

2. Angeli sancti, proceres superni,
Seduli et primi Domini ministri,
Principes magni populi ducesque
Valde potentes.

3. Vos poli magno proelio superbis
Angelis victis barathrumque missis
Patriae coeli Dominus locavit
Arce perenni.

4. Brachium vestrum liberet regatque,
Protegat vestros comites redemptos
Sanguinis Christi pretio salutis
Semper ubique.

5. Christe, tu clemens precibus tuorum,
Quos celebramus, rege nos et auge,
Quo Deum verum colat orbis omnis
Laude fideli.

6. Virginem matrem dominamque mundi
Atque reginam superum precamur,
Hostibus victis mereamur aulam
Pergere coeli.

7. Donet hoc nobis genitorque natus,
Spiritus sanctus Deus ab utroque,
Sit tribus virtus, honor unus atque
Gloria semper.

Brev. ms. FF. S. Hieronymi anni 1463. Cod. Matriten. A 169. add. saec. 15. ex. A. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Lugduni 1547. B. — Brev. Toletanum imp Lugduni 1551. C. — Brev. Conchense imp. Conchae 1560. D. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Caesaraugustae 1562. E. — Ad Matutinum in C.

102. De sancta Anna.

Ad Vesperas.

1. Quam terra, pontus, aethera
Colunt et astra cetera,
Excelsam super sidera
Anna praecelsa genuit.

2. Nam haec arbor pomifera,
Ramos pandens ut hedera,
Ut oliva fructifera
Fructum trinum progenuit.

3. Qui Mariae vocabulo
Conjunctus ut in surculo,
Sed primus pro saeculo
Redimendo concipitur.

4. Ut in mortis ergastulo
Dudum oppresso populo
Cum salutari poculo
Subveniat, dum oritur.

5. Haec est Maria regia,
Feminarum primaria,
Velut gemma clarissima
Clare fulgens producitur.

6. Laus ergo sit ingenito,
Laus ejus unigenito
Cum spiritu paraclito
Pro Annae fetu inclito.

Brev. ms. Hispalense saec. 15. Cod. Parisin. 13234. A. — Brev. Compostellanum imp Salmanticae 1569. B. — 1, 1 Quem AB. — 1, 3 Excelsa B. — 3, 2 ut in saeculo B. — 3, 3 fehlt eine Silbe; ergänze pro hoc saeculo? — 3, 4 concipit A. — 5, 2 primitia B. — 5, 3 gemma primaria A.

103. De sancta Anna.

Ad Nocturnum.

1. Nunc sacerdotes media sub umbra,
Anna, consurgunt tibi concinentes,
Gesta virtutum referunt tuarum
Cantica laudum.

2. Conjugi casto Joachimque nupta
Lucri partiris bona cuncta templis,
Pauperi turbae domui tuaeque,
Femina prudens.

3. Nupta agens annos steriles viginti,
Coelitus tandem sobolem receptas,
Quae Deum coeli dominumque terrae
Sit paritura.

4. Tu viris nubens aliis duobus
His duas gignis alias puellas,
Filios quae edunt Domini ministros
Discipulosque.

5. Qui pontens trinus pater estque natus,
Spiritus sanctus, Deus est et unus,
In tuis festis resonetur, Anna,
Voce fideli.

Brev. S. Benedicti Valisoletani imp. Valisoleti 1538. A. — Brev. Caesaraugustanum imp. Caesaraugustae 1544. B. — Ad Vesp. et Laudes der alte Hymnus: Orbis exsultans celebret.

104. De sancto Antonino.

Ad Vesperas.

1. Cives aetherei laudibus, inclite,
Pangant gesta tui coelitus ordine,
Antonine pater, nos tibi psallere
Debemus modo dulciter.

2. Nam mox a puero concitus ad pium
Venisti studium pluribus abditum,
Sed mox ipse labor duxit ad optimum
Conventumque fidelium.

3. Quorum commonitis coeperas ordinem,
Virtutum meritis culmine neminem
Es passus tibimet affore comparem
Divino neque semine.

4. Hinc Christo cupiens reddere propriam
Pura mente animam tendis Apamiam,
Qua passurus eras, dixeras omnibus,
Sic verbum stetit actibus.

5. Nam gens torva nimis margine fluminis
Abscidit caput, hinc in tetra gurgitis
Corpus cum capite conjicit abdite,
Sed traxit Deus ocius.

Brev. ms. Illerdense saec. 13. Cod. Capit. Illerden. s. n. — 3, 1 coeperis. — 4, 3 dixeris. — 5, 1 nimis ergänzt. — Die Doxologie, die mit den Worten begann Trine et une Deus ist weggefault.

105. De sancto Antonino.

Ad Nocturnum.

1. Pange nunc cleri populis caterva,
Quae mira gessit pietas superna,
Martyris corpus nimium profundis
Traxit ab undis.

2. Alveum flumen solitum dimisit,
In castra cursum penitus direxit,
Impetu cujus tremefactus ruit
Mons fere totus.

3. Gurgite fecit quasi glebam sanguis,
Corpus et ipsum rapuit fidelis
Coetus, ovanter tumulo recondit,
Haec Deus egit.

4. Humerum dextrum, caput atque manum
Angeli bini specie aquilarum
In limbum laeti cito posuere
Sicque tulere.

5. Nunc per descensus, modo per ascensus
Amnium multos Seturae et fluctus
Nobilem vallem petiere, Festus
Vota recepit.

6. Christe, tu gregi veniam concede,
Martyris festum celebranti laude,
Perduc ad regnum sine fine manens,
Gaudia praebens.

Brev. ms. Illerdense saec. 13. Cod. Capit. Illerden. s. n. — 4, 3 leto Hs.

106. De sancto Antonino.

Ad Laudes.

1. Hymnis ac cantu variis te pulchre
Festus suscepit, sacer Antonine,
Ducens ad aulam tibi destinatam
Et dedit ipsam.
2. Interim vero trahit a Doleto
Grex Cadurcensis Stephano beato
Aram altaris, speciosa nimis
Marmoris albi.
3. Quam cum duxisset prope suae sedi,
Nullo labore potuit moveri,
Junguntur ferae cito boves duae
Haecque tulere
4. Ad domum Festi, caput in qua sacrum
O quam devote fuerat susceptum;
Cessarunt ipsae, ubi nunc altare
Cernitur esse.
5. In quo tam sacrum requiescit pignus,
Illic adorat populus et clerus,
Vota multorum sequitur effectus
Haud numerandus.
6. Christe, tu gregi veniam concede,
Martyris festum celebranti laude,
Perduc ad regnum sine fine manens,
Gaudia praebens.

Brev. ms. Illerdense saec. 13. Cod. Capit. Illerden. s. n. — 3, 1 dixisset Hs. — 5, 1 picnus Hs. — 5, 4 Aut numerandus Hs. — 6, 1 Ipse tu gregi Hs.

107. De sancto Antonino.

Ad Vesperas.

1. Festum colentes hodie
Tuum, martyr egregie,
Antonine, virtutibus
Defende nos ab hostibus.

2. Cujus sacrum martyrium
Devictis poenis hostium
Triumphans Dei filius
Fecit tortore fortius.

3. Dum sacri membra corporis
Ollae succensae sulphuris
Roboravit, ne cederent
Sed vires ignis vincerent.

4. Natura plumbi vincitur,
Dum in liquorem vertitur,
Et baptismi mysterium
Praestat turmis credentium.

5. Virtute namque spiritus
Virtus aufertur ignibus
Sacris illaesus artubus
Exsultat martyr coelitus.

6. Sit laus patri cum filio,
Sancto simul paraclito,
Una cum sanctis omnibus
Exsultet coelum laudibus.

Brev. ms. Zamoranum saec. 15. Cod. Capit. Zamoren. s. n. A. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Matriten. Ff. 147. B. — Diurn. ms. Legionense saec. 15. Cod. Capit. Legionen. 36. C. — Psalt. Pallantinum imp. Lucronii 1512. D. — Brev. Pallantinum imp. Pallantiae 1545. E. — Mel.: In coelesti collegio. D.

108. De sancto Antonino.

Ad Nocturnum.

1. Martyr Dei sanctissime,
Tibi psallentes refove
Et dignos sacro munere
Nos redde regi gloriae.

2. Qui te pane angelico
Cum puero Almachio
Refecit et innumeris
Decoravit miraculis.

3. Infantem praesul suscitat
Et te Deus glorificat;
Esto nobis propitius
Et Deum placa precibus.

4. Ut tuis patrociniis
In sanctorum consortiis
Christo psallentes Domino
Laeti fruamur gaudio.

5. Praesta, beata trinitas,
Concede, simplex unitas,
Ut Antonini martyris
Te perfruamur meritis.

Brev. ms. Zamorense saec. 15. Cod. Capit. Zamoren. s. n. A. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Matriten. Ff. 147. B. — Psalt. Pallantinum imp. Lucronii 1512. C. — Brev. Pallantinum imp. Pallantiae 1545. D. — 3, 2 te Deum CD; vermutlich dürfte 3, 1 suscitas (trotz des Reimes) zu lesen sein. — Str. 4 und 5 ausgerissen A.

109. De sancto Antonino.

Ad Laudes.

1. Rex Christe, ductor praevius,
Tuorum corda coelitus
Perfunde tuo lumine
Placatus precum munere.

2. Qui Antoninum martyrem
Tuum fecisti nobilem
Victorem in martyrio
Tuo sacro praesidio.

3. Dum dignitatis gloriam
Respexit et victoriam,
Triumphans hostem sustulit,
Coeleste regnum meruit.

4. Peracto mortis proelio
Angelorum mysterio
Locasti caput martyris
Sacris ductum vehiculis.

5. Ipsius dignis precibus
Solutis culpis omnibus
Solventes laudum munia
Perduc nos ad coelestia.

6. Praesta, beata trinitas,
Concede, simplex unitas,
Ut Antonini martyris
Te perfruamur meritis.

Brev. ms. Zamoranum saec. 15. Cod. Capit. Zamoren. s. n. A. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Matriten. Ff. 147. B. — Diurn. ms. Legionense saec. 15. Cod. Capit. Legionen. 36. C. — Psalt. Pallantinum imp. Lucronii 1512. D. — Brev. Pallantinum imp. Pallantiae 1545. E. — 1, 1 auditor praevius B. — Str. 3, 4 und 5 weggerissen A.

110. De s. Antonio Patavino.

1. Antonii de Padua
Concelebret praeconium
Laude coetus assidua
Devotorum fidelium.

2. Natus hic flos in area
Militantis ecclesiae
Ad coeli servat horrea
Dites fructus justitiae.

3. Tactus divino numine
Spernit saeclum vir coelicus
Et in sancti fit agmine
Augustini Canonicus.

4. Ovantium martyrio
Minorum quinque militum
Hoc ardens desiderio
Nomen mutat et habitum.

5. Novus miles in acie
Francisci dotes spiritus
Indocti condit specie,
Sed revelatur coelitus.

6. Jesu, quem negat infidus
In cibo, mulus sternitur
Sancto jubente, qui fidus
A Jesu saepe visitur.

7. Vita, verbo, miraculis
Brevi cucurrit stadium,
Illustris cum coelicolis
Gloriae tenet bravium.

8. Sancti sit hujus gloriae
Post vota testis publicus
Expertus multifarie,
Signis quam sit mirificus.

9. Salus nobis cum flamine
Sit et cum patre genitus,
Antonius cum virgine
Adsit precator inclitus.

Cultos de Devoção e obsequios que se dedicão ao Thaumaturgo Portuguez sao Antonio de Lisboa . . . . Lisboa 1802. S. 87 sqq. — Seiner ganzen Haltung sowie dem wohlbesorgten Reime nach ein älterer Hymnus (13. oder 14. Jahrh.), dem ich aber in keiner Quelle begegnet bin; Mel.: Proles de coelo prodiit. — 7, 2 currit. — 9, 1 Salus omnibus sit flamen.

111. De sancto Augustino.

Ad Vesperas.

1. Civitas nobis Tagastae
regionis Africae
Augustinum turrim dedit
fidei catholicae,
Honesta et Christiana
editum progenie.

2. Maxima parentum cura
literarum studiis
Brevi puer eruditus
insignis enituit,
Sacris enim et divinis
aptandus officiis.

3. Cumque plures docuisset
primitus in Africa,
Oratoriam docturus
Romam quoque navigat,
Ut doctrinam tanti viri
probet et Italia.

4. Gloria et honor Deo
usquequo altissimo,
Una patri filioque
inclito paraclito,
Cui laus sit et potestas
per aeterna saecula.

Brev. ms. Vicense saec. 14. Cod. Capit. Vicen. CVI. A. — Brev. ms. Vicense saec. 14. Cod. Capit. Vicen. CVIII. B. — Brev. Vicense imp. Lugduni 1557. C.

112. De sancto Augustino.

Ad Nocturnum.

1. Caesaris namque praecepto,
immo nutu Domini
Transfertur Mediolanum
quasi rhetor optimus
Ad urbem, cui praesidebat
sacerdos Ambrosius.

2. Igitur catechizatus
per tantum antistitem
Liberatur ab errore,
levatur baptismate,
Diligentius instructus
catholico dogmate.

3. Spiritus sancti renatus
et repletus gratia
Omnibus saeculi pompis
statim abrenuntiat,
Ne quid animum devotum
terrenum praepediat.

4. Mox in Africam regressus
ordinatur presbyter,
Cuncta morum et doctrinae
circumlustrat lumine,
Cum quibusdam ibi junctis
vivens apostolice.

5. Gloria et honor Deo.

Brev. ms. Vicense saec. 14. Cod. Capit. Vicen. CVI. A. — Brev. ms. Vicense saec. 14. Cod. Capit. Vicen. CVIII. B. — Brev. Vicense imp. Lugduni 1557. C.

113. De sancto Augustino.

Ad Laudes.

1. Aliquanti post elapso
temporis curriculo
Africam triplex pervasit
barbarorum natio,
Ferro, flammis cuncta perdens,
fide favens Arrio.

2. Videns ergo urbem suam
hostibus circumdatam
Lacrimosa Deum prece
indefessus postulat,
Ut ab hac se miseratus
luce jam recipiat.

3. Tertio obsidionis
mense febre decubans,
Transitu beato functus
laetus coelos superat,
Intimus Dei amicus
ipso nunc tripudiat.

4. Debellatis usquequaque
veritatis hostibus
Miles Dei gloriosus
triumphans eximitur,
Apud quem nobis patronus
perpes sit, deposcimus.

5. Gloria et honor Deo.

Brev. ms. Vicense saec. 14. Cod. Capit. Vicen. CVI. A. — Brev. ms. Vicense saec. 14. Cod. Capit. Vicen. CVIII. B. — Brev. Vicense imp. Lugduni 1557. C. — Es braucht wohl nicht bemerkt zu werden, dafs dieser und die beiden vorhergehenden Hymnen nur ein einziges Lied bilden, das zum liturgischen Gebrauche zerstückelt ist.

114. De sancto Augustino.

Ad Vesperas.

1. Augustini Dei cari
 colimus solemnia,
Ovanter tripudiantes
 concinamus carmina
Hymnum dulcem modulando
 suavi melodia.

2. Augustinus Deo carus
 hodie sideream
Ascensu felici laetus
 penetravit curiam,
Meritis adeptus magnis
 paradisi gloriam.

3. Hic in terris adhuc manens,
 moribus egregiis
Praeditus, divine vixit
 angelo consimilis,
Christe, tuis inhaerendo
 jugiter vestigiis.

4. Caritatis igne flagrans
 Deum sicut debuit,
Proximum velut se ipsum
 aequa lance coluit,
Sic divinae legis jussa
 adimplere studuit.

5. Carnis suae appetitum
 menti victor subdidit,
Mentem creatori subdens
 ordinem hunc tenuit,
Taliter vivendo justus
 incunctanter claruit.

6. Hujus nos, benigne Deus,
 meritis eximiis
Emundare non desistas
 criminum contagiis
Nec tueri dedigneris
 hostis ab insidiis.

7. Unde laudes Deo cuncti
 consonent Christicolae,
Genito ac genitori
 sancto cum spiramine,
Cujus regnum gloriosum
 manet absque limite.

Psalt. ms. Rotense anni 1191. Cod. Capit Illerden. 11. A. — Brev. ms. Illerdense saec. 13. Cod. Capit. Illerden. s. n. B. — Brev. ms. Illerdense saec. 14. Cod. Capit. Illerden. 12. C. — Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. D. — Brev. ms. Oxomense saec. 15. Cod. Capit. Oxomen. s. n. E. — Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salmanticen. 186. F. — Hymn. ms. S. Mariae Magdalenae Tudelen. s. n. saec. 15/16. G. — Brev. ms. FF. S. Hieronymi anni 1463. Cod. Matriten. A. 169. H. — Brev. Barcinonense imp. Barcinonae 1540. I. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Lugduni 1547. K. — Brev. Pampilonense imp. s. l. 1551. L. — Brev. Oscense et Jaccense imp. Caesaraugustae 1505. M. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. N. — Brev. ms. S. Johannis de Pinis saec. 15. Cod. Scorialen. f IV 26. O. — 1, 3 Ovantes I. — Str. 2 lautet vielfach (EHK):

Augustinus Deo carus gaudet super aethera,
Cujus corpus cum honore ductum a Sardinia
Requiescit in Papia praestans beneficia,
welches eine Veränderung für das Festum Translationis ist. — 3, 3 junxit I. — 4, 4 aequa laude I. — 4, 5 legis justum I. — Str. 6 fehlt EHKI. — 7, 1 Inde laudes A.

115. De sancto Augustino.

Ad Nocturnum.

1. Augustinus, praesul magnus,
Deo vixit subditus,
Carnis vitiis sepultis
huic mundo mortuus,
Semel holocaustum praebens
divinis altaribus.

2. Hic clarificandus regnis
inseri coelestibus
Meruit, dignus conjungi
supernis spiritibus,
Cum quibus nunc epulatur
Deo fruens largius.

3. Sit laus tibi, summe pater,
qui nobis per filium
Parasti redemptionem
et misisti spiritum,
Unus atque trinus Deus
regnans in perpetuum.

Psalt. ms. Rotense anni 1191. Cod. Capit. Illerden. 11. A. — Brev. ms. Illerdense saec. 13. Cod. Capit. Illerden. s. n. B. — Brev. ms. Illerdense saec. 14. Cod. Capit. Illerden. 12. C. — Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. D. — Brev. ms. S. Johannis de Pinis saec. 15. Cod. Scorialen. f IV 26 E. — 2, 2 inserit E. — 2, 6 Deo fervens E. — 3, 5 Deus fehlt A; die ganze Str. fehlt E.

116. De sancto Augustino.

In Laudibus.

1. Augustine, praesul magne,
pro nostris erroribus
Pius intercessor clama
piis Christi auribus,
Veniam poscendo nobis
tibi famulantibus.

2. Obtine nobis salutem
corporis et animae,
Ut post hanc laetemur vitam
in aeterna requie,
Dei contemplantes lucem
revelata facie.

3. Hujus nos, benigne Deus,
meritis eximiis
Emundare non desistas
criminum contagiis
Nec tueri dedigneris
hostis ab insidiis.

4. Hoc concedat nobis pater,
annuat hoc filius,
Ad hanc gloriam perducat
nos amborum spiritus,
Unus Deus, in quem omnes
orthodoxi credimus.

Psalt. ms. Rotense anni 1191. Cod. Capit. Illerden. 11. A. — Brev. ms. Illerdense saec. 13. Cod. Capit. Illerden. s. n. B. — Brev. ms. Illerdense saec. 14. Cod. Capit. Illerden. 12. C. — Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. D. — Brev. ms. S. Johannis de Pinis saec. 15. Cod. Ssorialen. f IV 26. E. — Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salman-

ticen. 186. F. — Brev. ms. Oxomense saec. 15. Cod. Capit. Oxomen. s. n. G. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. H. — Brev. Tarraconense imp. Barcinonae 1484. I. — Brev. Valentinum imp. Neapoli 1489. K. — Brev. Dertusense imp. Lugduni 1547. L. — Brev. Valentinum imp. Caesaraugustae 1503. M. — Brev. Valentinum imp. Valentiae 1533. N. — 3, 3 Commendare non desistas K.

117. In Translatione s. Augustini.

Ad Vesperas.

1. Augustini solemnia
Coeli cives applaudite,
Veneratur ecclesia,
Et vos, fratres, concinite.

2. Canon vitae sanctissimae
Augustinus constituit
Obscuraque verissime
Scripturarum aperuit.

3. O doctorum piissime
Doctor, exaudi servulos,
Medicinae sanissimae
Qui propinasti poculos.

4. Hujus benigni praesulis
Translationem hodie
Tuis conjunge famulis
Colentes, rex justitiae.

5. Laus patri sit et filio,
Laus amborum spiritui,
Sancto qui nos concilio
Suoque jungat coetui.

Brev. ms. Oxomense saec. 15. Cod. Capit. Oxomen. s. n. A. — Brev. ms. FF. S. Hieronymi anni 1463. Cod. Matriten. A 169. B. — Diurn. ms. FF. S. Hieronymi saec. 15. Cod. S. Ferdinandi Matriten. 13. C. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Lugduni 1547. D. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Caesaraugustae 1562. E. — 5, 2 Et laus amborum B.

118. In Translatione s. Augustini.

Ad Laudes.

1. Augustini solemnia
Christicolarum concio
Colit et gaudet curia
Coelestis cum tripudio.

2. Augustini Sardinia
Sepulchrum venerabilis
Polluebat spurcitia
Paganorum horribilis.

3. Quem cultor rex justitiae
Tumulavit cum gaudio
Liutprandus Italiae
In Papiae suburbio.

4. Laudemus omnes pariter
Patrem, natumque spiritum,
Ut laetemur communiter
In excelsis, paraclitum.

Brev. ms. Oculense saec. 15. Cod. Matriten. A 174. A. — Brev. ms. FF. S. Hieronymi anni 1463. Cod. Matriten. A 169. B. — Diurn. ms. FF. S. Hieronymi saec. 15. Cod. S. Ferdinandi Matriten. 13. C. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Lugduni 1547. D. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Caesaraugustae 1562. E. — Nur A schickt Str. 1 noch eine andere Str. voraus:

O praesul beatissime,
Noster chorus cum canticis,
Augustine sanctissime,
Te collaudat hymnidicis.

119. In Translatione s. Augustini.

1. Dum Christiano purpurata sanguine
Trucis triumphat militis crudelitas,
Sub Vandalorum rege plorans Africa
Dolet gementes hinc et inde ecclesias.

2. Fugit profanas hostium licentias
Corpus beatum creditumque fluctibus
Sese scelestis subtrahit victoribus,
Dignaque pontus gloriatur sarcina.

3. Sardoa jam laetare felix insula,
Nunc Africani facta solis regia,
Exstinguit iras aequor implacabiles,
Malignus aer inde fit salubrior.

4. In te quiescit malleus tot haeresum
Clavusque fortis atque fulmen hostium,
Cujus vel nomen ipsum augustissimum
Hostile cogit agmen expavescere.

5. Summo parenti sit perennis gloria
Ejusque nato, sit decus paraclito,
Quos unica mirabiles essentia
Adorat orbis, pertremiscunt tartara.

Antiph. ms. Augustin. saec. 16. Cod. Praedicatt. Salmanticen. s. n.

120. In Conversione s. Augustini.

Ad Vesp. et Noct.

1. Plaude, lingua, gloriosum
nectc sertum laudibus,
Vox canora, texe carmen
splendidum praeconiis,
Et parenti gratus haeres
plaudat omnis filius.

2. Viva morum disciplina
aequitatis semita,
Adsequendae sanctitatis
lex perennis omnibus,
Rite sacris disciplinis
unus omnes instruit.

3. Africana gloriatur
tanto eremus incola,
Hic honorem dignitati
infulatus adjicit,
Tot sequacibus gregatim
unus hic vexillifer.

4. Vivus index trinitatis,
buccina orbis aurea,
Nemo scit, quod ipse nescis,
tu magister omnibus
Nominisque semper ingens
Christiani gloria.

5. Tu studendi, tu sciendi
esto norma tutior,
Caritatis inter ignes
nos in unum dirige
Aestuansque redde nostris
cor magistrum cordibus.

6. Simus ipsi trinitatis
victimae mysterio,
Serviamus obsequentes
numini sanctissimo,
Ut perenniter beati
perfruamur gaudiis.

Antiph. ms. Augustin. saec. 16. Cod. Praedicatt. Salmanticen. s. n.

121. In Conversione s. Augustini.

Ad Laudes.

1. Coeli sidus amabile,
Virtutum viridarium,
Tu sol sole micantior
Et lux luce nitentior.

2. Tu legis Salomon novae,
Vivae fons sapientiae,
Prodens plus fidei unicus,
Omnis quam nocet haeresis.

3. Tu vitae colis arborem,
Quae fert poma scientiae,
Christi sanguine consitam
Tu sudoribus irrigas.

4. O lingua, o calamus Dei,
Nostris imprime cordibus,
Index, in tabulis tuis
Quidquid spiritus exarat.

5. Natos aemula virginis
Lactent ubera Monicae,
Et Christi aemula filios
Patris vulnera nutriant.

6. Laus et gloria numini
Trino semper et unico,
Quod regnum super omnia
Immutabile possidet.

Antiph. ms. Augustin. saec. 16. Cod. Praedicatt. Salmanticen. s. n.

122. De sancta Barbara.

Ad Vesperas.

1. Laude infinita
Barbara laudetur,
Virgo et levita
Per nos honoretur,
In coelesti sita
Gloria laetetur,
Beatis unita
Plene gratuletur.

2. Fide trinitatis
Docta domicella,
Infidelis patris
Non veretur bella,
Haec fragilitatis
Nec mundi procella
Superari gratis
Voluit puella.

3. Diris in tormentis
Sistit cruciata
Et a vestimentis
Tota denudata,
Sed est documentis
Christi informata
Et medicamentis
Tota reformata.

4. Patri in hac vita
Gloria donetur,
Christo summo ita
Et multiplicetur,
Laus perennis prona
Sancto spiritui
Corde personetur
Sanctae trinitati.

Brev. ms. Compostellanum saec. 15. Cod. Capit. Compostellani s. n. A. — Brev. Urgellense imp. Venetiis 1487. B. — 1, 1 Gaudet infanta B. — 1, 5 sq. In coelesti sanctitate laetetur B. — 1, 8 Plena B. — 2, 4 vertetur puella B. — 2, 5–8 fehlen B. — 2, 8 Voluit haec puella. — 3, 5 est fehlt B. — 3, 8 Tota denudata B. — Str. 4 fehlt B; dafür nur: Sit laus Deo patri; in B ist das Lied nämlich in vierzeilige Strophen abgeteilt. — 4, 5 ff. scheinen dem Dichter die Reime ausgegangen zu sein.

123. De sancta Barbara.

Ad Laudes.

1. O gloriosa Barbara,
Coelesti juncta lilii,
Ornata coeli gloria
Pro veste corruptibili.

2. O pretiosa hostia,
Christo unita capiti,
Christum adquiris provida
Pro capite solubili.

3. Rogamus ergo cernui,
Ut ab horrendo fulgure
Et a clade tonitrui
Nos serves omni tempore.

4. Virtutis tuae meritis
Custodi nos a grandine
Et in die judicii
A poena et a judice.

5. Gloria tibi, Domine,
Qui coronasti martyrem,
Cum patre et sancto spiritu
In sempiterna saecula.

Brev. ms. Compostellanum saec. 15. Cod. Capit. Compostell. s. n. A. — Brev. Urgellense imp. Venetiis 1487. B. — 1, 1 O fehlt B. — 1, 2 Coelesti juncta lilium B; lies: Coelestis juncta lilii? — 1, 3 Ornata etiam gloria A; nur Et gloria B. — 1, 4 Pro veste incorruptibili A, pro veste contemptibili B. — 2, 2 Christo vita capiti B. — 2, 4 Pro capite sobabili B. — 4, 1 Virtute tui A; Virtute tuae B. — Str. 4 und 5 sind in A irrtümlich verschmolzen:
Virtute tui Domine,
Qui coronasti martyrem etc.
Der Hymnus steht ad Nocturnum in B.

124. De sancta Barbara.

Ad Laudes.

1. Audi paterna caritas
Tuorum voces supplicum,
Intentos suis laudibus
Salva Barbarae precibus.

2. Ipsa pro te sustinuit
Tormenta nimis grandia,
Quare a te promeruit
Coelestis regni gaudia.

3. Nunc ergo juncta superis
Te poscimus Christicolis
. . . . veris
. . . favendo rivolis.

4. Praestet pater et filius,
Praestet amborum spiritus
Ut ejus sanctis precibus
Coeli jungamur civibus.

Brev. Urgellense imp. Venetiis 1487. — 1, 1 Audi patrona claritatis. — 2, 2 nimis ergänzt. — 4, 1 Praesta pater. — 4, 4 fruamur civibus.

125. De sancta Barbara.

Ad Vesp. et Noct.

1. Sonus sonet symphoniae,
Lira liret citharae,
Mel melitet melodiae,
Melos fluat nectare,
Amor ardet harmoniae,
Lingua voce compare
Clarens clerus hac in die
Sanctae psallat Barbarae.

2. Gratae gratis gratulemur,
Grate gratulamini,
Modos modis modulemur,
Cor concordet carmini,
Corde, corpore conemur
Ad honorem Domini,
Deo digne famulemur
Laudes dando virgini.

3. Haec, in quo se baptizavit,
Fontem fecit fluere,
Pastor cum grege ploravit
In marmor se vertere,
Haec pro justis impetravit,
Quidquid velit petere,
Patrem, qui natam necavit,
Ignis venit urere.

4. Per hanc quisque promeretur
A peccatis ablui,
Fulgor, flumen non timetur
Nec fragor tonitrui,
Per hanc nobis condonetur
Omni bono perfrui,
Laus patri, laus Christo detur,
Laus sancto spiritui.

Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Matriten. Ff. 147. A. — Brev. ms. Toletanum saec. 14/15. Cod. Univers. Matriten. 48 (92—1). B. — 1, 6 voce comparare A. — 3, 2 fluere fecit AB. — 4, 8 spiritui sancto A.

126. De sancta Barbara.

Ad Laudes.

1. Jubet insanus praeses Martianus
Patre praesente simulque jubente
Virginem nudam sanguine perfusam
Trahi per villam.

2. Tunc verecunda propter pudibunda
Praesuspiravit Christumque rogavit,
Ut sibi daret velum, quod velaret
Protinus illam.

3. Qui regis coelum, praebe mihi velum,
Quo contegantur membra, quae nudantur,
Ut a profanis nequeam paganis
Nuda videri.

4. Vix prece data vestis est allata
Angelo dante, luce rutilante,
Quod vix valebant illi, qui trahebant,
Hanc intueri.

5. Barbaram stantem veste corruscantem
Praeses ut vidit, de se jam diffidit,
Totus turbatur, nescit, quid loquatur,
Mutus et caecus.

6. Gloria patri virginique matri,
Laus quoque Christo choro sit ab isto,
Spiritui detur honor, ut debetur,
Barbarae decus.

Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Univ. Matriten. 48 (92—1). — 1, 3 sanguine per undam. — 2, 3 veleret. — 3, 3 a profanis neque a paganis. — 6, 2 quoque fehlt.

127. De sancta Barbara.

In Vesp. et Laud.

1. Plaudat plebs laetis cordibus
In tantae festo virginis
Plausu cujus originis
Exsultet coelum laudibus.

2. Et Barbarae solemnium,
Quod puro corde solvimus,
Nunc suscipe tu, quaesumus,
Christe, redemptor omnium.

3. Ne formidemus funera,
Munda nos, virgo, faecibus,
Propinans tuis precibus
Aeterna Christi munera.

4. Et quae fecisti crimina
Tolli te invocantibus,
A malis nos instantibus,
O gloriosa domina,

5. Defende, purgans vetera,
A fulgurumque motibus,
Rogans collaudat vocibus
Quem terra, pontus, aethera.

6. Sit sempiterna gloria
Patri et unigenito,
Deo, simul paraclito,
Beata nobis gaudia.

Brev. ms. Illerdense saec. 14. Cod. Capit. Illerden. 12. A. — Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. B. — Brev. Illerdense imp. Illerdae 1479. C. — Brev. Oscense et Jaccense imp. Caesaraugustae 1505. D. — Brev. Illerdense imp. ca 1533. E. — 3, 1 Deformidemus C. — 3, 3 Procurans tuis DE. — 4, 1 Et qui C; Ut quae DE. — 5, 3 collaudans D. — 6, 2 Patri et unigenitus C. — 6, 3 Deut simul et paraclitus CE.

128. De sancta Barbara.

Ad Nocturnum.

1. Rerum creator optime,
Audi nos tu propitius
Hujus precatu mitius,
Quae te dilexit intime.

2. Pro te vixit sanctissime
Lapsis praebens auxilium,
Tuum honorans filium,
Aeterne rex altissime.

3. O lux, beata trinitas,
Per Barbarae martyrium
Det nobis adjutorium
Tua pia divinitas.

4. Pro virgine, plebs, jubila
Dans laudes sancto numini,
Cujus cedunt mox lumini
Nox, tenebrae et nubila.

Brev. ms. Illerdense saec. 14. Cod. Capit. Illerden. 12. A. — Brev. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. B. — Brev. Illerdense imp. Illerdae 1479. C. — Brev. Oscense et Jaccense imp. Caesaraugustae 1503. D. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. E. — 1, 3 precatu nuntius D. — 4, 1 jubilis D. — 4, 4 Nox et tenebrae jubila D.

129. De sancta Barbara.

Ad Vesperas.

1. O Christi martyr inclita,
Virgo sacrata Barbara,
Cujus pugnae sunt subdita
Caro, mundus et tartara.

2. Tu lux orta de tenebris
Luce perfundens saeculum,
Abstracta ab illecebris,
Frangis salutis aemulum.

3. Mire fenestra triplici
Ornans patris palatium,
Fide demonstrans simplici
Trinitatis mysterium.

4. Dans naturam marmoream
Maledicendo rustico,
Qui mentem gerens saxeam
Nutu te prodit publico.

5. Abscindit natae jugulum
Pater fera crudelior,
Sed per coeleste spiculum
Mors ipsum ferit saevior.

6. Patri, nato, paraclito
Decus, honor et gloria,
Sanctae sint hujus merito
Nobis aeterna gaudia.

Brev. ms. saec. 14. Cod. Palat. Matriten. 214 (2 B 2). A. — Diurn. ms. Legionense saec. 15. Cod. Capit. Legionen. 36. B. — Psalt. Pallantinum imp. Lucronii 1512. C. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. D. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. E. — Brev. S. Isidori imp. Toleti 1502. F. — 1, 1 martyr et inclita F. — 4, 1 Das naturam E. — Folgt in F ohne Absatz dem Hymnus In coelesti collegio.

130. De sancta Barbara.

Ad Nocturnum.

1. In coelesti collegio
Nova collega colitur,
In sanctorum rosario
Novellus flos producitur.

2. Barbara florens gratia,
Forma facta humilium,
Laeta potitur gloria,
Fortis consors sublimium.

3. Metit de sparso semine
Plenae messis manipulum,
Fallens sub terrae tegmine
Nostrae salutis aemulum.

4. Haec carnis supercilia
Spiritui dat subdita,
Mundum vicit et vitia
Se victa victrix inclita.

5. De tenebris miseriae
Sequaces stellae praeviae
Quaeramus patrem gratiae
Consortes tandem gloriae.

6. Praesta, pater piissime
Patrique compar unice
Cum spiritu paraclito
Nunc et per omne saeculum.

Brev. ms. saec. 14. Cod. Palat. Matriten. 214 (2B2). A. — Psalt. Pallantinum imp. Lucronii 1512. B — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. C. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. D. — Brev. S. Isidori imp. Toleti 1502. E. — 3, 3 Fallens subter tegmine E. — Doxologie fehlt DE.

131. De sancta Barbara.

Ad Laudes.

1. Gaude, mater ecclesia,
Maternis plaudens plausibus,
Pro benedicta filia
Frequens in Dei laudibus.

2. Barbaram Christi famulam
Laudemus unanimiter
Et crucis Christi bajulam
Imitemur feliciter.

3. Christum fatendo siquidem
Adstruit fidem clarius,
Disceptans contra praesidem
Vincit tormenta fortius.

4. Paternam premit rabiem
Certans in Christi nomine,
Hostilem frangit aciem
Glorioso certamine.

5. Manus paterna jugulat
Puellam et continuo
Perit, quem daemon stimulat,
Parricida tonitruo.

6. Nos in campo certaminis
Sanctae zelantes gloriam
Divini ductu luminis
Tendamus ad victoriam.

7. Praestet hoc sancta trinitas
Sanctae Barbarae meritis,
Ad te, summa suavitas,
Rectis nos ducens semitis.

Diurn. ms. Legionense saec. 15. Cod. Capit. Legionen. 36. A. — Brev. S. Isidori imp. Toleti 1502. B. — Psalt. Pallantinum imp. Lucronii 1512. C. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. D. — 7, 1 Praestet haec D. — Mel.: In coelesti collegio C.

132. De sancta Barbara.

Ad Vesp. et Noct.

1. Fidelis Christi Barbara,
Nobis implores gratiam,
Per quam vitemus tartara
Adipiscentes gloriam.

2. Tu speciosa corpore
In alta turri posita,
Nos tuo muni robore
Ob tuae vitae merita.

3. In trinitatis nomine
Tu tres fenestras praecipis,
Tibi cedente silice
Crucis figuram imprimis.

4. Petra praebente semitam
Captam pater exspoliat,
Deitatis essentiam
Ob hoc quod sibi nuntiat.

Brev. Romanum imp. 15**.

133. De sancta Barbara.

Ad Laudes.

1. Flagellis, igne caeditur
Et privatur uberibus,
Sed loco arto ponitur,
Ubi caret vulneribus.

2. Post per plateam trahitur
Nuda pro Dei filio,
Caput ejus abscinditur
A genitore proprio.

3. Per te, beata Barbara,
Ignis vitemus tartara
Et perfruamur gloria
In saeculorum saecula.

Brev. Romanum imp. 15**. — Divisio des vorhergehenden Hymnus.

134. De sancto Bartholomaeo.

Ad Vesperas.

1. Plaudat chorus coelestium
Organizans tripudio,
Laeta manus terrestrium
Solemnizet cum gaudio.

2. Iterum gaude, concio,
Magis resulta laudibus,
Ut laudis jubilatio
Magnis commendet vocibus

3. Apostoli solemnia
Bartholomaei militis
Digna nec non praeconia
Fulgentis magnis meritis.

4. Qui hodie certaminis
Adeptus per martyrium
Coronam pulchritudinis
Regit regni mysterium.

5. Hic est miles glorificus,
Amicus Dei nimium,
Supplantator pacificus
Inimicorum omnium.

6. Catenis et virtutibus
Premens eos viriliter,
Ne suis potestatibus
Dominentur sublimiter.

7. Uni Deo sit gaudium
Ejusque pari filio,
Laus, honor et tripudium
Alto sedenti solio.

Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. A. — Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501. B. — 1, 3 manu A. — 2, 2 resultet. AB. — 7, 2 Ejusque patri filio A; Ejusque patri et filio B. — 7, 4 Alti sedenti A.

135. De sancto Bartholomaeo.

Ad Nocturnum.

1. Surge, mater ecclesia,
Tanti refulgens radio
Luminisque tristitia
Repulsa in tripudio

2. Organiza solemniter
Gesta potentis famuli,
Qui hodie sublimiter
Corona gaudet nobili.

3. Apostolorum facula
Palma ardens victoriae
Totusque sine macula
Miles fit coeli curiae.

4. Hic est miles fortissimus,
Adjutor potens gentium,
Sanctus et beatissimus,
Miserorum solatium.

5. Bartholomaeus nomine,
Honore aequalis angelis
Et major omni homine,
Locatur cum apostolis.

6. Uni Deo sit gaudium
Ejusque pari filio,
Laus, honor et tripudium
Alto sedenti solio.

Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. A. — Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501. B. — Doxologie nur begonnen AB.

136. De sancto Bartholomaeo.

Ad Laudes.

1. Adest dies laetitiae,
Fulget aurora rutilans,
Recessit nox tristitiae
Chorus auditur garrulans.

2. Gaudet jam fides omnium
Noctis deponens taedia,
Magis deponens omnium
Errorum culmen India.

3. Gaudet, immo tripudiat
Tanti patroni munere,
Falsum nec non repudiat
Deorum quasso pondere.

4. Quam cum intraret famulus
Dei, tacere idolum
Praecepitque apostolus,
Dictum tenebat sedulum.

5. Unde nullum oraculum
Dabat suis precibus
Jam magnis, clamat saeculum
Celeri sed mugitibus:

6. Bartholomaee, incendia
Tua potenter remove,
Sit nostra tua India,
Servos jam ista confove.

7. Uni Deo sit gaudium.

Brev. Compostellanum saec. 15. Cod. Capit. Compostell. s. n. A. — Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. B. — Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501. C. — 1, 2 auro rutilans AB. — 2, 1 jam fehlt BC; fides fehlt A. — 3, 4 Deum quam sopodere AB; Deum quasso C. — 4, 3 Cepitque ABC. — 5, 2 fehlt eine Silbe; lies precantibus? — 5, 3 clamat sacculum A, facculum B. — 5, 4 Cleri sed mugitibus C.

137. De sancto Benedicto.

Ad Vesp. et Noct.

1. Benedictum monachorum
Veneretur concio
Et in patre filiorum
Accrescat devotio,
Quo crevit in via morum
Sancta conversatio.

2. Sacris literis imbutus
Statu pueritiae
Vias patrum est secutus
Dono sapientiae,
Post a Deo constitutus
Praeesse familiae.

3. Servus prudens et fidelis
In lucernam positus,
Vitae Liae vel Rachelis
Alternatim deditus,
Quem exornat Samuelis
Prophetalis spiritus.

4. Nam praedicit, quid futurum
Foret regi Totilae,
Intuetur cor obscurum
Et inperscrutabile,
Praevidet se moriturum
Tempus signans labile.

5. Via fratri revelatur
Corrusca lampadibus,
Qua vir sanctus deportatur
A supernis civibus
Et in coelo collocatur
Cum summis principibus.

6. Regi regum immortali
Honor, laus, imperium,
Qui det nobis tanti mali
Vincere naufragium,
Ut cum palma triumphali
Detur nobis praemium.

Brev. ms. S. Benedicti Vallisoletani saec. 14. Cod. Scorialen. PII. 1. A. — Brev. S. Benedicti Valisoletani imp. Valisoleti 1538. B. — Str. 1—4 ad Vesperas, 5 ad Noct.

138. De sancto Benedicto.

Conditor rerum omnium, Deus,
Lucis origo, luminis verbum,
Redemptor orbis, fons animarum,
Pastor aeternus, immaculatus.

Brev. ms. Hispanicum saec. 11/12. Cod. Londinen. Add. 30 848. — Der volle Text aus eben dieser Quelle steht Anal. XII, 86. Dies Brevier ist **keineswegs** Mozarabischen Ritus.

139. De sancto Blasio.

Ad Vesperas.

1. Tibi, Christe, dux et decus,
certa spes fidelium,
Merita commemorantes
supernorum civium
Laudes demus in hoc festo
Blasii pontificis.

2. Qui te semper puro corde
vocibus et actibus
Super omnia dilexit
sequens totis viribus,
Et tu eum decorasti
laudibus magnificis.

3. Mundi vana contemnendo
quaesivit coelestia,
Animam pro te ponendo
adeptus est gaudia,
Quae dilectis praeparasti
sedibus angelicis.

4. Ergo, Christe, pie pater,
tibi vota fundimus,
Ut athletae tui victus
meritis et precibus
Nobis dones, quae donasti
testibus veridicis.

5. Gloria sit Deo patri
gloriaque genito,
Gloria sit coaequali
inclito paraclito,
Cui laus est in aeternum
cum civibus coelicis.

Brev. ms. Calagurritanum saec. 14. Cod. Salmanticen. 186. A. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. B.

140. De sancto Blasio.

Ad Laudes.

1. Exsultemus concorditer,
Psallamus unanimiter
Laudes beati Blasii
Referentes, o socii.

2. Hic in adolescentia
Concessa sibi gratia
Caste sancteque vivere
Coepit divino munere.

3. Pontificatus culmine
Functus in Dei nomine
Relicta turba civium
Montem colebat devium.

4. Jussu tyranni capitur,
Ad quem cum laetus ducitur,
Multis salutem tribuit
Fidemque Christi docuit.

5. Post multa carnis verbera
Suppliciique genera
In coelum recto tramite
Conscendit caeso capite.

6. Athleta tu fortissime,
Deposce nunc piissime
Christum, ut tuis precibus
Coeli jungamur civibus.

7. Summo Deo sit gloria
Pro martyris victoria,
Qui post carnis auxilia
Suis donat coelestia.

Brev. ms. Calagurritanum saec. 14. Cod. Salmanticen. 186. A. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. B. — Str. 7 fehlt A.

141. De sancto Blasio.

Ad Vesp. et Noct.

1. Hymnum canamus gloriae
Christo, qui est mirabilis
In sanctis suis, hodie
Sit nobis exaudibilis.

2. Iste corona gemina
Jam coronavit Blasium,
Quem ad sanctorum agmina
Transvexit per martyrium.

3. Qui duplex fuit medicus
Tam corporis quam animae,
Coelis claret almificus
Aegros curans potissime.

4. Coelesti medicamine
Succurrat nobis Blasius,
Nos involutos crimine
Resolvat nunc propitius.

5. Deo trinoque simplici
Laus, decus atque gloria,
Per hujus opem medici
Trahamur ad coelestia.

Brev. ms. Tirasonense saec. 14/15. Cod. Capit. Tirasonen. s. n. A. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Capit. Toletani 33—6. B. — Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Capit. Toletani 33—9. C. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. D. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1492. E. — Brev. Toletanum imp. Hispali 1493. F. — Brev. ms. Toletanum saec. 14/15. Cod. Univ. Matriten. 48 (92—1). G. — Brev. Toletanum imp. Lugduni 1551. H. — 1, 1 canamus gratiae H.

142. De sancto Blasio.

Ad Laudes.

1. In matutinis, Domine,
Vocem demus hymnidicam
Tibi, qui trinae machinae
Regis potenter fabricam.

2. Nam vim dedisti Blasio
Sanandi membra languida,
Cujus pio suffragio
Fac corda nostra nitida.

3. Hic se tormentis obtulit
Diversis atque gravibus,
Quae gratis pro te pertulit
Suis in membris omnibus.

4. Per te prius virtutibus
In monte fulsit terreo,
Pro nobis sit exsulibus
Precator in aethereo.

5. Praesta, pater piissime,
Laudare prece sedula
Te regnantem latissime
Per saeculorum saecula.

Brev. ms. Tirasonense saec. 14/15. Cod. Capit Tirasonen. s. n. A. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Capit. Toletani 33—6. B. — Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Capit. Toletani 33—9. C. — Brev. ms. Toletanum saec. 14/15. Cod. Univ. Matriten. 48 (92—1). D. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. E. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1492. F. — Brev. Toletanum imp. Hispali 1493. G. — Brev. Toletanum imp. Lugduni 1551. H. — 4, 2 fulsit tertio A.

143. De sancto Blasio.

Ad Nocturnum.

1. Cordis, oris tripudio
Gratulemur cum Blasio
Et in ejus constantiam
Christo canamus gloriam.

2. Vir bonae praesul indolis
Sebasteis ab incolis
Fit martyr suo sanguine
Fuso pro Christi nomine.

3. Idola spernens capitur,
Captus flagellis caeditur
Ferreisque pectinibus
Laniatur in carnibus.

4. Clamat inter supplicia:
Christus in sua gratia
Me confortat, et ideo
Minas tuas non timeo.

5. Coelum truncatus capite
Directo scandit tramite,
Honore pro victoria
Coronatus in gloria.

6. Cujus, o Christe, precibus
Tuis praebe supplicibus,
Unus patri cum flamine,
Gloria tibi, Domine.

Brev. Urgellense imp. Venetiis 1487. — 4, 1 Clamabat. — 5, 2 Honorem.

144. De sancto Blasio.

Ad Laudes.

1. Nostris intende laudibus,
Qui regnas in coelestibus,
Trinum Deum mirificum,
Martyr Dei, qui unicum.

2. Da, Blasi, supplicantibus,
Quod Christus te poscentibus
Promisit se tribuere
Tui precatus munere.

3. Dum puer morti traditus
Per te sanatur coelitus,
Mortis per haec miracula
Soluta sunt jam vincula.

4. Te lacus sursum tenuit,
Qui gentiles absorbuit
Confisos idolatria,
Deo patri sit gloria.

5. Cum Blasio fac vivere
Suumque festum colere
Nos semper devotissime,
Praesta, pater piissime.

Brev. Urgellense imp. Venetiis 1487. — 4, 1 De lacu sursum. — 4, 3 Fisos idolatria. — 5, 4 Patre Jesu piissime.

145. De sancta Caecilia.

Ad Vesperas.

1. Clara voce melodiae
Plebs virginis Caeciliae
Gesta decantet laudibus
Orthodoxa coelestibus.

2. Quae luce fulsit latriae
Labe pulsa perfidiae
Gentilis, rore funditus
Adspersa sancti spiritus.

3. Ut sponsa regis gloriae
Laeta foret in acie,
Sanctorum flexit dotibus
Pudoris cor vernantibus.

4. Concivis coeli regiae
Angelorum egregiae,
Plausu fruens virginibus
Exsultat et martyribus.

5. Spreta mundi sorditie
Iter carpsit munditiae
Virgo martyr agonibus
Triumphat coeli finibus.

6. Poenae diversis anxie
Suppliciis laetitiae
Aulam coelestis civibus
Ingreditur felicibus.

7. Trinitati laus hagiae
Sit, qua fruamur requie,
Patri, nato doctoribus
Et flamini perennibus.

Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. — 5, 3 Virgo mater. — Verfasser: Anonymus Celsonensis.

146. De sancta Caecilia

Ad Matutinum.

1. Inter laudum praeconia
Virgo martyr Caecilia
Sublimetur organicis
Hymnum dando cum canticis.

2. Quam illustrat in gloria
Vera sumendo gaudia
Cum coetibus angelicis
Honor coronae duplicis.

3. Mundana sprevit vitia
Dei sequens vestigia
In deitate simplicis
Et in personis triplicis.

4. Peroptavit martyria
Pro Christo, tenet atria
Gaudens sanctis mirificis
Alta coelestis apicis.

5. Per hanc pollet ecclesia,
Per hanc resultat curia
Sanctorum sonis lyricis
Summi conspectu judicis.

6. Per hanc dantur suffragia
Passionis angaria,
Coelo triumphat coelicis
Consortibus pacificis.

7. Fac nos regnare patria
Supernorum, Caecilia,
Qua tuos, Christe, reficis
Sanctorum visu et perficis.

8. Patri cum prole propria
Flaminique praeconia,
Decus laudis multiplicis
Praestet grex plebis simplicis.

Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. — 8, 4 grex plebiculis. — Verfasser: Anonymus Celsonensis.

147. De sancta Caecilia.

In Laudibus.

1. Plebs fidelis resonando,
Corde puro laudes dando
Dignas almae Caeciliae
Devote psallat hodie.

2. Quae gentiles exsecrando
Ritus Deique sectando
Legem fuit justitiae
Sparsam solis euchariae.

3. Ad coelestem adspirando
Urbem sanctis ut laetando
Regnet, dedit munditiae
Se carens carnis carie.

4. Virgo laeta mansit, quando
Tortor corpus cruciando
Poenas intulit varie,
Virtute patientiae.

5. Pugil constans fit pugnando
Contra reos, triumphando
Belli campo victoriae
Palma fulsit egregie.

6. Res miranda, memoranda,
Res stupenda, cogitanda,
Quod muliebri specie
Sit haec virtus constantiae.

7. Preces demus supplicando,
Ut haec virgo deprecando
Perennis fonte gratiae
Adquirat dona veniae.

8. Patrem, natum venerando
Atque flamen sociando,
Laus, virtus, honor, gloriae
Trinitati sint hagiae.

Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. — Verfasser: Anonymus Celsonensis.

148. De ss. Candido et Concordio.

Ad Vesp. et Noct.

1. Voces addamus vocibus,
Intus laetemur cordibus
Pace sanctorum socia
Recolentes exitia.

2. Triumphavit Mauritius,
Cujus et Exuperius
Cum Victore et Candido
Adjunctus est consortio.

3. Non terret hos ferocitas
Nec dolorum immanitas,
Parati nam sunt libere
Calicem mortis bibere.

4. Subjectos inde milites
Hortantur, quod et limites
Adquirant coeli, gaudium,
Cum corona martyrium.

5. Est Angelorum unio
Ex istorum collegio
Sanctorum laudans Dominum
Verumque patrem luminum.

6. Pro nobis prece supplici
Voto, sancti, unanimi
Orate Deum, quaesumus,
Ut plaudat nostris cantibus.

7. Deum patrem et filium
Et quoque sanctum spiritum
Laudemus dantem gratiam,
Candido sancto gloriam.

Ex Brev. ms. S. Cucuphatis bei Tamayo, Martyrol. Hispan. V, 288. — Es unterliegt keinem Zweifel, dafs wir einen alten und unverfälschten Hymnus vor uns haben. — 4, 3 Coeli et gaudium. — 4, 4 martyrii. — 7, 3 Laudemus tantam gratiam.

149. De ss. Candido et Concordio.

Ad Laudes.

1. Beata lucens sacrata martyrio
Diesque splendens, in qua sancta legio
Neglectis jussis pro tanti sacrilegi
Corpora subdit ipsius voragini.

2. Turgidus ille nam contra Christiferos
Tremit rex mille sexcentos armigeros
Dei, qui almam peroptabant patriam
Et salvatoris quiescebant regulis.

3. Ut decimentur mandat hic terribili
Morteque dentur affectu horribili,
Superviventes et placato animo
Obedientes suo sint imperio.

4. Sed quia Deo nequit quis resistere,
Crudelis leo hos beatos vincere
Non valens fecit ob suam insaniam
Illorum fundi pretiosum sanguinem.

5. Civium turbis adjuncti sunt coelicis
Cruore fuso dato vitae termino,
Maximianum furientem impium
Digne spernendo, ut servirent Domino.

6. Laus, decus, virtus, honor et victoria
Deo, qui unus trinusque in gloria
Regnat et sanctum militantem Candidum
Duxit in altum per sacrum martyrium.

Ex Brev. ms. S. Cucuphatis bei Tamayo V, 288.

150. De ss. Cordula et Candia.

Ad Vesp. et Noct.

1. Fulget jam nova lux binaque gloria
Dertosae rutilans, Cordula, Candia,
Per quas efficitur nobilis incola
In terra patriae poli.

2. Sanctarum merita et gaudia virginum
Reddunt ecclesiae festaque martyrum,
Sese dum sociant milia milium
Sexu militiae novo.

3. Atrox cum gladius saevit in agnulas,
Tingens purpureo sanguine candidas,
Sponsus suscipit has caede cruentulas
Exsultansque adjicit sibi.

4. Caesis virginibus cum diademate
Dantur, sublatitat lintreque Cordula,
Cum dupla aureola surgit et aurea
Adepta die altera.

5. O summa deitas, trina sed unica,
Quae tot virginibus tantaque praemia
Praestas, supplicibus da pia munera
Nobis propitiabilis.

Brev. Dertusanum imp. Lugduni 1547.

151. De ss. Cordula et Candia.

Ad Laudes.

1. Festum sacrarum virginum
Praesens dies reduplicat,
Qua Cordula per Dominum
Palmam cruore vendicat.

2. Humanum passam terruit
Dirae necis martyrium,
Libensque tandem diruit
Hostile robur virium.

3. Dertosa felix recipit
Caput beatae Candiae,
Plus decoris quo percipit
Suae monile ecclesiae.

4. Nos Candia purificet,
Conjungat Deo Cordula,
Utra in eo amplificet
Prece commendans sedula.

5. Praesta, Deus piissime,
Ut his intercedentibus
Ad nuptias laetissime
Intremus cum prudentibus.

Brev. Dertusense imp. Lugduni 1547. — 3, 3 Plus decus. — 4, 3 Utraque in eo.

152. De sancta Clara.

Ad Laudes.

1. Clara praeclara meritis
Cunctis prudenter venditis
Te sequitur propitium,
Jesu, redemptor omnium.

2. Te quaesivit et comperit
Tibique virgo peperit
Plura sanctorum germinum,
Jesu, corona virginum.

3. Nihil habere voluit,
Sed paupertatem coluit,
Ut esset tibi gratior,
Jesu, corona celsior.

4. Invicta sic abstinuit
Et vivens tibi placuit
Saepe fletu, silentio,
Jesu, nostra redemptio.

5. Clara praeclare claruit,
Signis multis nam floruit,
Ob hoc mundatis cordibus
Jesum ciamus vocibus.

6. Ad preces sanctae virginis
Et laudem tui nominis
Nos, summi patris unice,
Jesu, labantes respice.

7. Per virginem, quam colimus,
Cui devote psallimus,
Tui nos cernant oculi
Jesu, redemptor saeculi.

Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501 — 2, 1 Te que sunt et comperit. — 2, 3 Pluratas sanctorum geminum. — 5, 4 sciamus.

153. De sancta Clara.

1. Clara stella movet bella
Veterem contra Cerberum
Te ducente et regente,
Conditor alme siderum.

2. Polum cernit, solum spernit,
Castigat carnem vimine
Hujus vita volat ita
A solis ortus cardine.

3. Linquit castra, petit astra,
Supernae data gloriae;
Quid turbaris, irascaris,
Hostis Herodes impie?

4. Scandit coelos, cantat melos
Chorus sanctarum virginum,
Gaudet alma sumpta palma,
Jesu, corona virginum.

5. Ordo chordae plantat corde
Repletus corde coelitus,
Dans optata, dans captata,
Veni, creator spiritus.

6. Sancta Clara, mensam para
Antiqui memor ferculi,
Para dapes, quas dant apes,
Jesu, salvator saeculi.

7. Quod implorat, quod exorat
Francisci haec familia,
Cito dato corde grato,
Aeterna coeli gloria.

Orat. ms. Franciscanum saec. 15. Privatbesitz in Valencia. — 1, 2 Veterum. — 3, 3 quid irascaris.

154. De sancto Disma.

Ad Vesperas.

1. Pange, lingua, praedatoris
Sancti poenitentiam
Atque nostri redemptoris
Immensam clementiam,
Ut ex fletu peccatoris
Sumat quis fiduciam.

2. Nobis in exemplum datus
Fructus poenitentiae,
Ut nemo sit desperatus
Consequendae veniae,
Quantumcunque maculatus
Multiplici crimine.

3. In supremae vitae hora,
Quando latro moritur,
Paradisus sine mora
Eidem conceditur
Christique voce sonora
Coelestibus traditur.

4. Verbum dicit nato Dei,
De quo tu miraberis:
Domine, memento mei,
Dum in regnum veneris;
Respondet redemptor rei:
Hodie salvaberis.

5. Tantum ergo confessorem
Veneremur laudibus
Et sumamus protectorem,
Ut succurrat omnibus
Atque exoret redemptorem
Pro nostris criminibus.

6. Trino Deo laus et uni
Donetur per saecula,
Qui concessit et latroni
Coeli tabernacula,
Ut nobis coelestis doni
Donet habitacula.

Brev. Segoviense imp. Vallisoleti 1527. — Der Name ist stets Dimas geschrieben.

155. De sancto Disma.

Ad Nocturnum.

1. Sacris solemniis jungamus cantica,
Dum nobis miseris datur fiducia,
Quod peccatoribus non desit venia,
Dummodo poenitentibus.

2. Noctis silentia jam praeterierant,
Tortorum agmina simul convenerant,
Ut Christum cruciant et morte afficiant,
Inter latrones deputent.

3. Post agnum humilem conclavant pariter
Furem degenerem hinc inde fortiter,
Ut natum virginis dicant concorditer
Deputatum cum impiis.

4. Dedit fragilibus Christus fiduciam,
Monstrat et tristibus summam justitiam,
Dum pro miseria gesta miseriam
Dat et Dismae coelestia.

5. Sic ista ordinat nobis videntibus,
Ut coelum tribuat corde dolentibus,
Infernum repleat impoenitentibus,
Quisque suum accipiat.

6. Panis angelicus latroni traditur
Et comes coelicus ad coelum tollitur,
O res mirabilis, sanctus efficitur
Paricida damnabilis.

7. Te, summa deitas unaque, poscimus,
Ut culpas abluas, noxia subtrahas,
Des pacem famulis, nos quoque gloriam
Per cuncta tibi saecula.

Brev. Segoviense imp. Vallisoleti 1527. — 4, 3 geste.

156. De sancto Disma.

Ad Laudes.

1. Latro, qui dextram tenuit tonantis,
Cum crucis mortem voluit subire,
Corde ferventi: memor esto nostri,
Dixit Iesu.

2. Inde consortem sceleris adortus
Inquit: o latro, comes in furore,
Nos quidem, quidquid patimur, meremur,
Iste quid egit?

3. Hinc item vertens faciem remissam
Ad Deum clamat: memor esto nostri,
Christe, dum tandem venies beatus
Ad tua regna.

4. Adjuva gratis precibus labantes
Et tua, Dismas, pietate nobis
Jam velis coram supero nitore
Tutor adesse.

5. Praestet hoc nobis deitas beata
Patris ac nati pariterque sancti
Spiritus, cujus reboat in omni
Gloria mundo.

Brev. Segoviense imp. Vallisoleti 1527.

157. De s. Dominico Calciatensi.

In Vesp. et Laud.

1. Orbis creator, hominis plasmator,
Rector, redemptor, vitiorum demptor,
Veniae dator, vitae reparator
Luminis auctor!

2. Huic festo justi, sobrii, venusti,
Humilis, laeti, pii, mansueti,
Veri, pudici, almi Dominici
Libens adesto.

3. Fac nos hoc festum pellens omne maestum,
Jesu benigne, celebrare digne
Hymnis ac voce clemensque ignosce
Nobis indignis.

4. Dele reatus, tolle cruciatus,
Morbos expelle sitque tuum velle
In nobis purum, semper ut obscurum
Desit in mente.

5. Patri ac proli flaminique, soli
Deo sit trino laus, honor et aequus
Qui regit polum, abyssum et solum
Nunc et in aevum.

Brev. ms. Calagurritanum saec. 14. Cod. Salmanticen. 186. A. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. B.

158. De s. Dominico Calciatensi.

Ad Nocturnum.

1. Confessor iste meruit, o Christe,
Coelis beari, terris venerari,
Qui tibi totus exstitit devotus
Corpore et mente.

2. Unde sonorus petit a te chorus,
Veniam praesta his, qui colunt festa;
Canimus, audi, supplices exaudi,
Laudes attende.

3. Patri ac nato flaminique sancto
Gloriam demus unumque laudemus
Deum, qui regnat mundum et gubernat
Cuncta per saecla.

Brev. ms. Calagurritanum saec. 14. Cod. Salmanticen. 186. A. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. B.

159. De s. Dominico Exsiliensi.

In Vesperis.

1. Christe, sanctorum pie rex tuorum,
Nobili festo miserans adesto,
Quo clara voce modulemur una
Cantica diva.

2. Poscat, adsistat vigilans patronus
Nunc Dominicus meritis beatus,
Quo preces nostrae mereantur esse
Munere dignae.

3. Abluat mentem, tribuat salutem,
Praestet et vitam miserando puram
Atque nos castris societ supernis
Pastor amoris.

4. Daemon haud plebem cruciet fidelem,
Absit et pestis roborata morbi,
Vita cunctorum valeat bonorum,
Summe, tuorum.

5. Sit Deo patri decus atque nato,
Spiritus almi pariter decori,
Una majestas regat et gubernet
Nos simul omnes.

Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. A. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. B.

160. De s. Dominico Exsiliensi.

Ad Nocturnum.

1. Gaudeat coelum retinendo sanctum,
Gaudeat totus jubilando mundus,
Gaudeat locus venerando felix
Et Siliensis.

2. Celsa te virtus rutilans serenet,
Rector aeternus visitans perornet,
Omne, quod prodest, veniens ministret
Noxia casset.

3. Quidquid est verum, pietas honestet
Quidquid est justum, moderans venustet,
Quidquid est sanctum, gratulans coronet,
Sordida mundet.

4. Sit Deo patri decus atque nato,
Spiritus almi pariter decori,
Una majestas regat et gubernet
Nos simul omnes.

Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii. 1543. A. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. B. — Ad Laudes B. — 2, 1 serenat AB. — 2, 2 perornat A. — 2, 3 ministrat A. — 2, 4 cassat A. — 3, 1 sqq. honestat etc. AB.

161. De s. Dominico Exsiliensi.

Ad Laudes.

1. Hymnus cantetur hodie
Christo regi melodicus,
In cujus aula gloriae
Jam jubilat Dominicus.

2. Vita, verbo, prodigiis
Hic fulsit in Hispania,
Bonis vacabat studiis
Hic semper ab infantia.

3. Cujus curae committitur
Dei matris ecclesia,
Per eum mox reficitur
Et reformantur omnia.

4. Carnem domare studuit
Mundi declinans scelera,
Sic vixit, sicut docuit,
Verbis concordans opera.

5. Patri, nato, paraclito
Decus, honor et gloria,
Dominicique merito
Det nobis Christus gaudia.

Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. — Cfr. Sebastian de Vergara, Vida y Milagros de el Thaumaturgo Español . . . S. Dominigo Manso. Madrid 1736, p. 453; aus: „Officium sancti Dominici, antiquitus recitari solitum, quod et literis Gothicis exaratum in monasterio Exsiliensi asservatur.“ Verarga hat uns noch eine Reihe anderer Hymnen auf diesen Heiligen aufbewahrt, denen ich anderwärts nicht begegnet bin. Der Ausdruck literis Gothicis ist zweideutig, indem er sowohl die s. g. eckige Mönchsschrift als auch die westgothische (mozarabische) Nationalschrift bezeichnen kann. Ich glaube, dafs er in ersterem Sinne aufzufassen, da der ausgebildete männliche Reim auf eine Zeit weist, wo mit dem Ritus auch die mozarabische Schrift verschwunden war. — Bei Verarga wird der Hymnus Vesp. et Noct. zugeteilt.

162. De s. Dominico Exsiliensi.

Ad Laudes.

1. Inthronizatur hodie
Dominicus, vir inclitus,
In sede regni gloriae
Coronae tribus praeditus.

2. Mundi certans areola
Auream victor meruit
Bina gaudet aureola,
Dum virgo doctor docuit.

3. Dominicus hic dicitur,
Quod fuit custos Domini,
Cunctis pius obsequitur
Invidiosus nemini.

4. Hic velut stella rutilans
Sic splendet in Hispania,
Jam coram Deo jubilans
Ovat in coeli curia.

5. Sit deitati simplici
Decus, honor, imperium,
Christus prece Dominici
Det nobis vitae praemium.

Vergara l. c. p. 456. — 2, 1 certans aureola.

163. De sancto Dominico Exsiliensi.

Ad Tertiam.

1. Beata nobis gaudia
Haec praesens dies attulit,
Dominico coelestia
Qua Christus ei contulit.

2. Beati, quorum oculi
Hunc meruerunt cernere,
Beati, qui sunt seduli,
Hunc puro corde colere.

3. Beatus, ad quem veniunt
Rex et regina gloriae,
Veni frater huc, inquiunt,
Ad nostrae mensam curiae.

4. Beatus jam in gloria
Corona gaudet triplici,
A culpae nos miseria
Solvant preces Dominici.

5. Beata semper trinitas
Det nobis bene vivere,
Ut sibi laudes debitas
Hic demus et in aethere.

Vergara l. c. p. 456.

164. De s. Dominico Exsiliensi.

Hymnus I.

1. Dominici, Christi militis,
Micat corona nobilis,
Quem superna Jerusalem
Christo praetendit nobilem.

2. Dominice, consors felicium,
Accepta preces supplicum,
Hunc tuum gregem visita
Cuncta pellens phantasmata.

3. Membra tua felicia
Haec retinet basilica,
Te venerantes subleva
Impetrando coelestia.

4. Hoc da, pater ingenite,
Hoc praesta, fili genite,
Hoc tribue, paraclite,
Regnans perenni culmine.

Vergara l. c. p. 457: „In libro, in quo literis Gothicis est scripta vita S. Dominici, reperiuntur iisdem literis hi duo hymni in primo folio.“ Die Hymnen waren also in der Handschrift der Vita auf den Vorsetzblättern nachgetragen. Sie sind dem Stile und der Form nach älter als die vorhergehenden. — 2, 3 Hoc tuum gregem.

165. De s. Dominico Exsiliensi.

Hymnus II.

1. Dominico patri supero
Laudes dicamus jubilo,
Dominicum sanctum maximo
Qui decoravit xenio.

2. Cohaeredem et genitum
Patris clamemus filium,
Dominicum qui sanctissima
Haereditavit gloria.

3. Adsit nobis et spiritus,
Qui dicitur paraclitus,
Dominicum nostrum mystica
Dotavit qui scientia.

4. Dominice, adesto famulis
Lotis unda baptismatis,
. . . .
. . . . . premit criminis.

5. Cives venustas superos
Ornans eorum cuneos,
. . . honestas sedule
Tuo translato corpore.

6. Invisos pelle daemones
Et tenebrarum principes,
Pressuras mundi comprime,
Actus felices tribue.

7. Errata nostra termina,
Nos a peccatis libera,
Ignes aeternos vacua,
Aethereis consocia.

8. Hoc praesta, summa trinitas,
Quae crederis et unitas,
Cuncta gubernans condita
Per saecla fine nescia.

Vergara l. c. p. 457 sq. — 1, 1 Dominicum; das Wort ist hier Beiwort. — 5, 3 Ergänze Nosque? — 8, 4 saecula.

166. De s. Dominico Exsiliensi.

Hymnus III.

1. Fili ex patre genite,
Cum coaequali neumate
Nostris adesto precibus,
Quas in hoc festo fundimus.

2. Tuorum pia carmina
Coelesti dita gloria,
Exorante Dominico,
Nostro patrono optimo.

3. Cujus nos salva meritis
Iras ac frange daemonis,
Nullus nostrorum pereat
Sed semper sospes valeat.

4. Sit tibi, alma trinitas
Vere regnans et unitas,
Honor, laus, perpes usia
Per saecla finis nescia.

Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. A. — Vergara l. c. p. 458. B. — „In ultimo folio dicti libri reperiuntur hi duo hymni.“ B. — 1, 2 Cum quo aequali A. — 2, 3 Exornante A. — 4, 3 Honor, laus perpetua A. — 4, 4 Perpes una per saecula. — Steht in A ad Nocturnum. — Nach Amador de los Rios II, 206 wäre Verfasser dieses Hymnus Philipp von Huesca. Worauf sich seine Annahme stützt, ist um so weniger ersichtlich, als er die Lieder auch nur aus Vergara kennt.

167. De s. Dominico Exsiliensi.

Hymnus IV.

1. Dominice dignissime,
Ovile tuum protege
Et opem dona coelitus
Te devote petentibus.

2. Nil in actis fidentibus
Condescende propitius
Atque reduc ad aethera
Laborantes per infima.

3. Tui securus optime,
Tuorum casus respice,
Sanorum mentes robora,
Infirmorum consolida.

4. Ut gaudemus de corpore,
Laetemur de solamine,
Mereamur te cernere,
Ubi gaudes cum requie.

5. Hoc praesta, clemens trinitas,
Quae es perfecta deitas,
Quae regis mundi climata
Cuncta vivens per saecula.

Vergara l. c. p. 458.

168. De s. Dominico Exsiliensi.

1. Exsultantes et psallentes
voce cordi consona
Praetollamus conditorem,
cujus providentia
Minus digni proteguntur
sanctorum per merita.

2. Hujus donis exornatus
confessor Dominicus
Spretis carnis illecebris
et terrenis sordibus
Digne choris interesse
meruit coelestibus.

3. Ipsum, Christe, te precamur,
patronum da miseris,
Per quem cuncta restinguamus
incentiva sceleris
Atque laeti conscendamus
celsi plagas aetheris.

4. O sacerdos gloriose,
gemma Christo placita,
Hac in die, pater pie,
gregem tuum visita,
Neque in ea perturbetur
tua canens merita.

5. Delictorum solvat nexus
tua supplicatio,
Tergat sordes vitiorum
frequens intercessio,
Quae nos tandem dignos reddat
superno palatio.

6. Quo coelestis Hierusalem
mirantes insignia
Semper Christo digna laudum
solvamus praeconia,
Cujus jure dilatatur
orbe toto gloria.

7. Patri, nato, laus perennis,
invicta potentia,
Nato decus atque virtus,
claritas eximia,
Flaminique cum utroque
compar excellentia.

Vergara l. c. p. 459: In eodem libro et eadem litera reperitur sequens hymnus: „Hymnus in honore sancti Dominici confessoris editus a Philippo Oscensi Gramatico.“

169. De sancto Dominico Exsiliensi.

Ad Processionem.

1. Consors lucis sempiternae,
confessor Dominice,
Contemplator summae vitae,
nostras voces suscipe.

2. Sed te Christo supplicante
pro nobis assidue
Postulamus, ut queamus
a peccatis surgere.

3. Confer mores potiores
fultos vita coelibe,
Quos reatus veteratus
inquinat quotidie.

4. Quo sanctorum confessorum
consertus es gloriae,
Ordo tuus non te sinit
gregis vota spernere.

5. Quem indigni profitemur
sola fere specie,
Dum cantamus, dum laudamus
auctorem justitiae.

6. Fac, ut latens bene patens
sit cor voci simile,
Fovens mentes te colentes
pietatis fomite,

Ad superna tecum regna
duc nos recto tramite.

Vergara l. c. p. 460 aus derselben Handschrift. Die Ähnlichkeit der poetischen Diktion mit der des vorhergehenden Hymnus läfst uns auch hier Petrus von Huesca als Verfasser vermuten.

170. De sancta Elisabeth.

1. Visitat virgo, Dei mater alma,
Matrem Joannis Helisabeth sanctam,
Exsultat infans uteroque matris
Venerans Christum.

2. Spiritu sancto Helisabeth plena
Conspicit mirans tantum Dei donum
Sibi collatum, summi Dei matrem
Cernere stantem.

3. Unde hoc mihi, veniat ad servam
Genitrix Dei penetrans montana
Pretium mundi afferensque nobis
Utero sancto.

4. Hujus obtentu, Deus alme, nostris
Parce jam culpis vitia remittens,
Quo tibi puri resonemus almum
Pectoris hymnum.

5. Gloria patri genitaeque proli
Et tibi, compar utriusque semper
Spiritus alme, Deus unus omni
Tempore saecli.

Brev. Seguntinum imp. Seguntiae 1561. — 2, 2 Corripitur mirans.

171. De ss. Emeterio et Celedonio.

Ad Vesperas.

1. Laudemus Christum pariter
Et psallamus concorditer,
Sistamus ejus laudibus
Aptis canendo vocibus.

2. Festum sanctorum militum
Celebremus cum gaudio,
Quorum vita et meritum
Coeli commendat concio.

3. Armis praecincti fidei
Certaverunt viriliter
Et meruerunt provehi
Ad coronam feliciter.

4. Post minas et injurias
Sacro juvante flamine
Stolas laverunt proprias
In agni mundi sanguine.

5. Quos mundo prius edidit
Urbs dedicata Legio,
Hos coelo felix reddidit
Calagurra martyrio.

6. Summo Deo sit gloria
Pro martyrum victoria,
Nos perducat ad gaudia
Polorum data venia.

Brev. ms. Oxomense saec. 15. Cod. Capit. Oxomen. s. n. A. — Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salmanticen. 186. B. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. C.

172. De ss. Emeterio et Celedonio.

Ad Nocturnum.

1. Haec nostri chori concio
Laetetur in martyrio
Sanctorum Christi militum
Honorem reddens debitum.

2. Hic namque beatissimi
Minas ducis nequissimi
Spernentes cum laetitia
Trahuntur ad supplicia.

3. Contempto mundi culmine,
Pro Christo fuso sanguine
Gaudentes cum victoria
Regna petunt coelestia.

4. Unus projecit annulum,
Alter misit orarium
Auraque ferens prospera
Summum vexit ad aethera.

5. Horum, Christe, per merita
Dimitte nobis debita
Conferque nobis gaudia
Paradisi perennia.

6. Trino sit regi gloria
Pro martyrum victoria,
Qui post carnis exsilia
Beata confert praemia.

Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salmanticen. 186. A. — Brev. ms. Oxomense saec. 15. Cod. Capit. Oxomen. s. n. B. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. C.

173. De ss. Emeterio et Celedonio.

Ad Laudes.

1. Calagurra, martyribus
Fulges prae cunctis urbibus
Duobus, exsistentibus
Militibus et fratribus.

2. Unus est Emeterius
Et alter Celedonius,
Qui mortem et martyria
Passi sunt multiplicia.

3. Hi propter Dei filium
Et laudem sui nominis
Venerunt ad martyrium
Instinctu sancti flaminis.

4. Frequenter suis meritis
Christo jubente coelitus
De Calagurrae terminis
Malignos fugant spiritus.

5. Horum sanctorum nomina
Scripta sunt super aethera,
Qui stolas suas hodie
Laverunt agni sanguine.

6. Dent nobis semper vivere
In coelesti palatio,
Quos dedit felix prospere
Calagurra martyrio.

7. Christus, qui dat imperium
Et qui facit miracula,
Sit nunc et in perpetuum
Benedictus in saecula.

Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salmanticen. 186. A. — Brev. ms. Oxomense saec. 15. Cod. Capit. Oxomen. s. n. B. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. C. — Str. 4 und 5 umgestellt. C. — 5, 4 sanguine agni B.

174. De sancto Ermengaudo.

Ad Vesp. et Noct.

1. Aeterna coeli gloria
Ermengaudum glorificat,
Vitae cujus insignia
Chorus noster magnificat.

2. Solutis jam gemitibus
Et hujus vitae taediis
Laetus transit cum laudibus
Fruens sanctorum gaudiis.

3. Vergente mundi vespere
Ermengaudus emicuit,
Quem sol ortus in sidere,
Christus, in luce posuit.

4. Hostem repellas longius,
Christi confessor inclite,
Donumque pacis gratius
Des in hoc mundi tramite.

5. Exstingue flammas litium,
Fortis protector patriae,
Nobisque fac propitium
Regem coelestis gloriae.

6. Sit laus patri et filio,
Sit decus sancto flamini,
Per quem vivit in gaudio
Iste confessor Domini.

Brev. Urgellense imp. Venetiis 1487. A. — Process. Urgellense imp. 15**. B. — Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. C. — 1, 2 Ermengaudus C. — 2, 3 Beatus transit C. — 4, 1 repellens C.

175. De sancto Ermengaudo.

Ad Laudes.

1. Magnus athleta moritur
In terris, qui conjungitur
Summis coelorum civibus,
Exsultet coelum laudibus.

2. Hinc Ermengaudus transiit,
Coelorum claustra subiit,
Jam possidet in aethera
Aeterna Christi munera.

3. Cum pastor pontem construit,
De ponte lapsus corruit,
Sic praeparat in patria
Beata nobis gaudia.

4. Cujus obtentu corrige
Mores et actus dirige
Ad te pie clamantium,
Christe, redemptor omnium.

5. Ad te solum confugimus,
Quem peccatis offendimus,
Adsis parcendo coelitus
Nunc sancte nobis spiritus.

6. Sit laus patri et proprio
Ejus aeterno filio,
Simul cum sancto flamine
Gloria tibi, Domine.

Brev. Urgellense imp. Venetiis 1487. A. — Process. Urgellense imp. 15**. B. — Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. C. — 6, 1 et fehlt C. — 6, 2 Ejusqae soli filio C.

176. De sancto Eugenio.

In Vesp. et Laud.

1. Nova resultent gaudia
Novitate solemnii,
Quod pro sancti Eugenii
Palma refert ecclesia.

2. Doctae alumnus Graeciae
Misit hunc Dionysius,
Ut esset solis radius
In tenebris Hispaniae.

3. Hanc error idolatriae
Sic olim obstinaverat,
Quod veritatis oderat
Cultores et justitiae.

4. Fortem athletam fortibus
Vir circumspectus dirigit,
Qui dum errores corrigit
Cives facit ex hostibus.

5. Quos verbo duros reperit
Claris movet miraculis
Et sic ad fidem populis
Mentes compunctas aperit.

6. Toletum praesul inclitus,
Quo vigebat spurcitia,
A ritus immunditia
Per fidem lavit penitus.

7. Uni trinoque Domino
Sit laus, virtus et gloria,
Cujus sola potentia
Nullo vallatur termino.

Brev. Toletanum saec. 14. Cod. Matriten. Ff. 147. A. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Capit. Toletani 33—6. B. — Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Capit. Toletani 33—9. C. — Brev. ms. Toletanum saec. 14/15. Cod. Univ. Matriten. 48 (92—1). D. — Brev. ms. Oxomense saec. 15. Cod. Capit. Oxomen. s. n. E. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. F. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1492. G. — Brev. Toletanum imp. Hispali 1493. H. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1506. I. — Brev. Toletanum imp. Lugduni 1551. K. — Brev. Gienense imp. Hispali 1528. L. — Brev. Gienense imp. 15**. M.

177. De sancto Eugenio.

Ad Nocturnum.

1. Sancti Eugenii digna memoria
Recurrit, socii, plaudat ecclesia,
Exsultat Gallia tanti martyrii
Sacro ditata pignore.

2. Alumnus Graeciae visit Hispaniam,
Doctor Hispaniae revisit Galliam,
Docti praesentiam doctoris Galliae
Fideli captans pectore.

3. Patrem desiderat, votum prosequitur,
Jam prope venerat, hostis irascitur,
Sanctus vir rapitur, quem ensis temerat
Caput vellens a corpore.

4. In lacu proximo corpus submittitur,
Custodi optimo pignus committitur,
Recens, ut mittitur, manet longissimo
Sub unda corpus tempore.

5. Hercoldus patitur, quem Dei visio
Ex hoc alloquitur in Dionysio,
Salutis pretio sanctus redimitur
Digno locandus decore.

6. Sit patri gloria, sit honor filio,
Virtus, potentia, laus, jubilatio,
Flamini socio surgat sors socia,
Ut pari substant robore.

Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Matriten. Ff. 147. A. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Capit. Toletani 33—6. B. — Brev. ms. Toletanum saec. 14/15. Cod. Univers. Matriten. 48 (92—1) C. — Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Capit. Toletani 33—9. D. — Brev. ms. Oxomense saec. 15. Cod. Capit. Oxomen. s n. E. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. F. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1492. G. — Brev. Toletanum imp. Hispali 1493. H. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1506. I. — Brev. Toletanum imp. Lugduni 1551. K. -- Brev. Gienense imp. Hispali 1528. L. — Brev. Gienense imp. 15**. L. — 5, 1 Herollus E; Herculus A.

178. De sancto Eugenio.

In Vesp. et Laud.

1. Martyr Eugeni, celebris honorem
Sanguinis fusi fidei decore
Canimus tui famuli per orbem
Festa colentes.

2. Graeciae quondam nobilis doctrina
Cesserat fines animi fervore,
Posset ut verbi seminare Christo
Pabula vitae.

3. Factus is magni Dionysi comes
Terras quam primum subiit Gallorum,
Quas olim daemon tenebris obduxit,
Lumine lustrat.

4. Solis occasum monitu coelesti
Imbre doctrinae caruisse dolens
Adit, ut Christo teneras jam messes
Auferat Orco.

5. Posuit tandem sedulus sacerdos
Sedem Toleti pia fundamenta
Jaciens mentes hominumque errore
Purgat ab omni.

6. Praesulem nostrum veneremur omnes,
Gratiae cujus tribuamus primum
Lavacro sancto animas redemptas
Urbis Iberae.

7. Illius ergo meritis psallamus
Dulciter hymnos resonante voce,
Nam prior templum Domino sacravit
Chrismate nostrum.

8. Gloriam patri genitoque simul
Flamini sancto, Deus unus idem,
Cujus in laudes pia vota reddunt
Sidera coeli.

Brev. Toletanum imp. Hispali 1493. — Verfasser ist Alphonsus Ortiz, Dr. jur. und Canonicus von Toledo, der Herausgeber des Mozarabischen Breviers von 1502. Sonst scheint von dem Manne wenig bekannt zu sein. Vgl. Bibl. Scriptt. Hispan. I, 31.

179. De sancto Eugenio.

Ad Nocturnum.

1. Dux martyrum, da veniam,
Jesu, vita mortalium,
Qui martyrem Eugenium
Nobis dedisti praesulem.

2. Sacri praeceptor eloquii
Urbis Toleti cathedram
Evexit ad coeli culmina
Fidem irrorans mentibus.

3. Christi triumphi particeps,
Ducem secutus sanguine
Mortalem solvit compaginem
Civisque coeli factus est.

4. Da nobis, sancte, quaesumus,
Voti fieri compotes
Christi canentes munera
Per cuncta semper saecula.

Brev. Toletanum imp. Hispali 1493. — Verfasser Alphonsus Ortiz. — 2, 3 L: vexit? — 3, 3 L: mortis solvit?

180. De sancta Eulalia.

Ad Nocturnum.

1. Fulget hic honor sepulchri
martyris Eulaliae,
Quam sacro signavit idem
passionis stigmate,
Huc vocat adesse cunctos,
convenit occurrere.

2. Germinis hujus propago
vel caterva confluens,
Barcinon augusta semper
stirpis aucta insignibus,
Civium florens corona,
plebs fidelis inclita.

3. Virginem videre nostram
quam sit index gloriae,
Quae fide probata terret
sic furentem judicem,
Praedicans crucis honorem
vel salutis indicem.

4. Haec enim caesa catomis
sistitur equuleo,
Caeditur, exungulatur
atque flammis uritur,
Terminum habere laudis
inter ista nesciens.

5. Ambiens crucis patronum
in cruce suspenditur,
Corpus illic ad honorem
nix polorum protegit,
Sic calore plena sancto
passionem sustulit.

6. Hujus ex ore columba
jam solutis artubus
Prosilit mire per auras
ceu volatu percito,
Virginem vicisse clamans
in supernis sedibus.

7. Quam tamen Dei puella
gestiens praecurrere,
Lege jam mortis peracta
gaudiis attollitur,
Sicque risu corporato
corda mulcet flentium.

8. Lucida felix per orbem,
Barcinon, attolleris,
Quae sinu pignus retentas
tam salubre, tam pium,
Scilicet tanti habendo
corporis consortium.

9. Gloria et honor Deo.

Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Capit. Vicen. CIX. A. — Psalt. ms. Capit. Barcinonen. s. n. saec. 15. B. — Brev. ms. Illerdense saec. 14. Cod. Capit. Illerden. 12. C. — Brev. ms. Valentinum anni 1420. Cod. Parisin. (Arsen.) 150. D. — Brev. ms. Illerdense saec. 15. Cod. Illerden. s. n. E. — Brev. ms. Dertusense saec. 15. Cod. Capit. Dertusen. s. n. F. — Brev. Barcinonense imp. Barcinonae 1540. G. — Brev. Illerdense imp. Illerdae 1479. H. — Brev. Tarraconense imp. Barcinonae 1484. I. — Brev. Valentinum imp. Neapoli 1489. K. — Brev. Dertusense imp. Lugduni 1547. L. — Einer der wenigen mozarabischen Hymnen, die sich in die römisch-spanische Liturgie hinübergerettet haben. Im Vorstehenden sind mit Absicht nur nicht-mozarabische Quellen aufgeführt. — 1, 1 hic fehlt H. — 1, 3 Quem HK. — 1, 5 Hunc vocat ad esse DK; Huc vocata H. — 2, 3 Barcinonae augustae D. — 2, 5 Cujus florens cor divina D. — 2, 6 et plebs H. — Str. 2 und 3 fehlen H. — 3, 2 judex D. — 3, 6 judicem DH. — 4, 1 Haec eam D; catoniis H. — Str. 5 fehlt HK. — 5, 3 illic ad honorem fehlt D. — 5, 4 fehlt D. — 6, 1 Cujus H. — 6, 4 parcito DK. — 7, 1 puella fehlt D. — 7, 2 fehlt D; percurrere HK. — 7, 3 mortis jam D. — 7, 5 risu cor parato D. — 7, 6 mulcens K, inulcet H. — Str. 8 fehlt H. — 8, 2 Barcinona D. — 8, 3 retenta D. — 8, 4 sancta salubre D. — Vgl. das zur folgenden Nr. Bemerkte.

181. De sancta Eulalia.

Ad Laudes.

1. O beata sponsa Christi,
   virgo prudentissima,
Suscipe jam singulorum
   vota vel suspiria,
Postulans Christum precatu,
   quo gementes audiat.

2. Non iniquis serviamus
   mente factionibus,
Non caro jugum rebellis
   suave Christi renuat,
Sed sacri caloris omnes
   sanctitate fulgeant.

3. Solve, quod taedet, quod urget
   mortis ad perniciem,
Pestis morbusque recedat,
   mucro hostis subruat,
Vita sit tranquilla cunctis,
   sint quieta tempora.

4. Civibus occurre civis
   et salutem porrige,
Esto sic patrona nobis
   in relatu gratiae,
Sicut es vicina coelis
   ad favorem gloriae.

5. Gloria et honor Deo,
   laus et benedictio
Genitoque Nazareno
   cum sancto spiramine,
Cujus regnum gloriosum
   permanet in saecula.

Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Capit. Vicen. CIX. A. — Psalt. ms. Capit. Barcinonen. s. n. saec. 15. D. — Brev. ms. Illerdense saec. 14. Cod. Capit. Illerden. 12. C. — Brev. ms. Valentinum anni 1420. Cod. Parisin. (Arsen.) 150. D. — Brev. ms. Illerdense saec. 15. Cod. Capit Illerden. s. n. E. — Brev. ms Dertusense saec. 15. Cod. Capit. Dertusen. s. n. F. — Brev. Barcinonense imp. Barcinonae 1540. G. — Brev. Illerdense imp. Illerdae 1479. H. — Brev. Tarraconense imp. Barcinonae 1540. I. — Brev. Valentinum imp. Neapoli 1489. K. — Brev. Dertusense imp. Lugduni 1547. L. — Str. 4 fehlt H; dafür hat es an dieser Stelle Str. 8 der vorigen Nummer. — 5, 1 ff. Gloriae et honor Deo usquequo altissimo. — In den mozarabischen Büchern bildet dieser Hymnus mit dem vorigen nur einen und hat daselbst nach Str. 4 noch zwei weitere Strophen, in denen sich der Verfasser des Liedes nennt:

Inter haec admixtus ipse conquirat et Quiricus,
Qui tui locum sepulchri regulis monasticis
Ad honorem consecravit sempiterni numinis,
Ut mei post claustra carnis sis memor in aethere,
Et minus quod hic peregi, tu valenter suppleas,
Haec tibi perlata vota vel camoena consecrans.

Dieser Quiricus gehört nach Gams, Series episcoporum p. 13 in die Mitte des 7. Jahrhunderts; dagegen wird bisweilen, wohl irrtümlich, ein Quiricus, Erzbischof von Toledo, als Verfasser angeführt. Naiv ist die Bemerkung Chevaliers (Université Catholique Nouv. Série VIII, 528): Je trouve des hymnes sur sainte Eulalie dans l'ouvrage de Ponsich y Camps, Vida, martyrio y grandezas de santa Eulalia. Madrid 1770. Il donne l'hymne n⁰ 6627 de mon Repertoire comme ayant été „compuesto por Quirico obispo de Barcelona“. Schon etwas früher als Ponsich y Camps hat Quiricus selbst sich als Autor des Hymnus genannt.

182 De sancta Eulalia.

1. Flos patriae, decus atque decor
Barcinonensis et urbis honor,
Civibus enitet Eulalia,
Lilia candida virgo velut,
Vel rosa martyrio rubuit.

2. Unde corona perennis ei
Tradita creditur esse duplex,
Quae pretiosa Deo meritis
Virginibus sociata polo,
Martyribus sine fine manet.

3. Quam prece poscimus assidua,
Ut mala pellat ab urbe sua,
Digne petentibus ipsa petat,
Nos ibi vivere post obitum
Impetret, est ubi nunc amina.

4. Praestet hoc omnipotens deitas,
Trina colenda sed una tamen,
Omne cui famuletur opus,
Laudet et omne, quod est, pariter,
Omnia saecula glorificent.

Brev. Barcinonense imp. Barcinonae 1540. Mit den beiden unmittelbar vorhergehenden Liedern unter der Rubrik: „Hymni antiqui beatae Eulaliae", im Gegensatze zu den nachfolgenden jüngeren.

183. De sancta Eulalia.

Ad Vesperas.

1. Almae laudes Eulaliae
Semper promamus avidi,
Quam vocavit rex gloriae
Ad coenam agni providi.

2. Barcinonae praeconium
Est sponsa Christi regia,
Per quam donet rex gentium
Beata nobis gaudia.

3. Clara micans prosapia
Poenas devicit verberum,
Quam tua dotas gratia,
Conditor alme siderum.

4. Depulso culpae famine
Cor offert Deo deditum,
Quam servas sine crimine,
Deus tuorum militum.

5. Est Christo juncta coelitus
Excelsa super sidera,
Jam possidens divinitus
Aeterna Christi munera.

6. Felici semper gaudio
Deo canamus vocibus,
Et in ejus obsequio
Exsultet coelum laudibus.

7. Gloria sit ingenito
Ejusque laus et claritas
Ac nato cum paraclito,
O lux, beata trinitas.

Brev. ms. Praedicat. saec. 15. Cod. Scorialen. a III 3. A. — Hymn. ms. Praedicat. saec. 14/15. Cod. Capit. Valentini s. n. B. — Brev. ms. Dertusense

saec. 15. Cod. Capit. Dertusen. s. n. C. — Brev. Barcinonense imp. Barcinonae 1540. D. — Brev. Valentinum imp. Neapoli 1489. E. — Brev. Majoricense imp. Venetiis 1506. F. — Brev. Valentinum imp. Valentiae 1533 G. — Brev. Dertusense imp. Lugduni 1547. H. — Brev. Vicense imp. Lugduni 1557. I. — Brev. Ord. S. Mariae de Mercede imp. Lugduni 1560. K. —

184. De sancta Eulalia.

Ad Nocturnum.

1. Splendoris lux eximia
Nostris offertur mentibus,
Dum nobilis Eulalia
Refulget in coelestibus.

2. Spretis mundi blanditiis
Ferventer Christum sequitur,
Quae victis jam suppliciis
Ad alta coeli vehitur.

3. Non vicit hanc aculeus
Nec judex verbis asperis,
Nec ardens globus igneus
Nec cruciatus verberis.

4. Dum igneam congeriem
Pro Christo ferre nititur,
Coelestem tandem requiem
Feliciter assequitur.

5. Per tuam virgo gratiam,
Te poscimus suppliciter,
Nostram pelle miseriam,
Hostem repelle jugiter.

6. Sit Christo regi gloriae
Potestas et imperium,
Qui meritis Eulaliae
Det nobis coeli praemium.

Brev. ms. Praedicat. saec. 15. Cod. Scorialen. a III 3. A. — Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Capit. Vicen. CIX. B. — Brev. ms. Vicense saec. 14/15. Cod. Capit. Vicen. CVII. C. — Brev. Urgellense imp. Venetiis 1487. D. — Brev. Majoricense imp. Venetiis 1506. E. — Brev. Vicense imp. Lugduni 1557. F. — 1, 1 Splendor lux D. — 1, 2 affertur D. — 6, 3 sq. fehlen D.

185. De sancta Eulalia.

Ad Laudes.

1. Dulci depromat carmine
Devota plebs solemnia,
Dum in coelorum culmine
Martyr fulget Eulalia.

2. Virgo, quae Christi laudibus
Insistebat viriliter,
Nunc sanctorum agminibus
Conjungitur feliciter.

3. Vicit per pudicitiam
Lascivae carnis vitium,
Sprevit mundi saevitiam
Christi sequens vestigium.

4. Expande mentis gaudium,
Barcinonensis civitas,
Cujus decorat praedium
Victricis hujus sanctitas.

5. Hanc urbem, virgo, dirige
Servans a cunctis hostibus,
Culparum lapsus corrige
Nos imbuens virtutibus.

6. Deo patri et filio
Cum spiritu sit gloria,
Qui sanctorum collegio
Nos aggreget in patria.

Brev. ms. Praedicat. saec. 15. Cod. Scorialen. a III 3. A. — Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Capit. Vicen. CIX. B. — Brev. ms. Vicense saec. 14/15. Cod. Capit. Vicen. CVII. C. — Brev. Urgellense imp. Venetiis 1487. D. — Brev. Majoricense imp. Venetiis 1506. E — Brev. Vicense imp. Lugduni 1557. E. — 3, 2 Lasciviae D. — 6, 1 Patri sit filio E. — 6, 2 sit gratia D.

186. De sancta Eulalia.

Ad Vesperas.

1. Gaude, fulgens Barcinona
   Urbs virtutum laudibus,
Eulalia quam patrona
   Felix ornat ossibus,
Virgo duplici corona
   Praedita martyribus.

2. Galli cantu versus ivit
   Urbis portas inclitae,
Diis, praeconem audivit
   Clamantem, thus tradite;
Dicens judicem adivit:
   Cur hoc agis, perdite?

3. Pneumatis arcanae mentis
   Igne sacri ferbuit,
Christi vernula tormentis
   Affligi non timuit,
In furorem saevientis
   Pugilem se statuit.

4. Furens judex cruciari
   Poenis jussit trucibus,
Uri et exungulari
   Caedique verberibus,
Quae rogavit adjuvari
   Flexis Deo genibus.

5. Tu es, Deus, rector coeli
   Et scrutator cordium,
Ancillae parce fideli,
   Ut sim consors civium,
Quibus nexus veri zeli
   Constans est coelestium.

6. Ejus preci favor datur,
   Exhalavit spiritus
Ut columba, coronatur
   Cum supernis coelitus,
Corpus in cruce locatur,
   Quod nix texit penitus.

7. Funde preces, sponsa Christi,
   Pro nobis, Eulalia,
Ut relicto mundo tristi
   Volemus ad atria
Poli, quae tu meruisti
   Per multa supplicia.

8. Sit laus, virtus trinitati,
   Decus atque gloria,
Personae patris et nati,
   Flaminis, essentia
Quorum una, qua beati
   Summa fulgent patria.

Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. — Verfasser: Anonymus Celsonensis.

187. De sancta Eulalia.

1. Nunc gloriosae virginis
Hic concinamus gloriam
Eulaliae, ut precantium
Coelo reservet praemium.

2. Haec namque Christum fortiter
Dilexit et pro munere
Vitae perennis gaudium
Confert benignus conditor.

3. O virgo, dulcis vernula,
Quae sic negasti pervigil
Pompam nocendi pessimam
Nec non minas Calpurnii.

4. Fac nos precantes surgere
In morte lapsos criminis,
Salvator ut jam saeculi
Noxam remittat servulis.

5. Patri Deo sic mittimus
Laudes, simul paraclito
Sancto, decus sit filio,
Qui regnat in perpetuum.

Aus: Aurea hymnorum expositio per Petrum Nuñez Delgado imp. s. l. et a. — Mit der Bemerkung: „Hunc hymnum rogatus composui, ut cantaretur in hac dioecesi Hispalensi ad horas matutinas." Petrus Nuñez Delgado war

„Hispalensis ecclesiae portionarius et in schola ejusdem ecclesiae humanarum artium professor“; er war Schüler des Antonius Nebrissensis und starb den 30. November 1535. Bibl. Scriptt. Hisp. II, 179. Der Druck der Aurea hymnorum expositio wird hier ins Jahr 1627 gesetzt, was zweifellos 1527 heiſsen muss.

188. De sancta Euphemia.

Ad Vesperas.

1. Virgo praecluens, rutilans, decora,
Inclita o martyr nimis atque sancta,
Gesta felices tua concinentes
Effice cunctos.
2. Regis aeterni thalamum sacrasti,
Virgini virgo sociata ut esses,
Jungeris sponso benedicta Jesu
Sponsa pudica.
3. Priscus edicit simulacro honorem
Martis offerre et adolere thura,
Jussa contemnens, cruciandus, inquit,
Esto necandus.
4. Non minas saevi metuens tyranni
Negligis poenam, cruciamen esque
Fortior cunctis animis virorum
Parva puella.
5. Unicum coeli dominumque terrae,
Dicis audacter, venerans adoro
Ejus et nato famulor potenti
Corpore casto.
6. Numini trino monadi salusque,
Gloria est patri genitoque carmen,
Flamini virtus, honor aequus, idem
Compar utrique.

Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501.

189. De sancta Euphemia.

Ad Nocturnum.

1. Nunc chorus grandem vigilans beatae
Virginis pugnam referat tenellae,
Quotque pro Christo tulit haec labores
Suppliciorum.
2. Mortis haec sacrae monet ad corollas.
Roborans fratres fidei tirones
Et prior palmas cupit occupare
Martyriorum.

3. Vincla cui plantas religant manusque
Et dies septem prohibetur esca,
Paneque coeli satiatque potu
Angelus illam.

4. Tuber est vultus alapisque caesus,
Crinibus pendens agitur per auras,
Sospes a flamma relevatur ignis
Virgo decora.

5. Quas parat tortor cadit inque poenas,
Hunc rotae caedunt lacerant feraeque,
Tradita his virgo crucibusque ab illis
Libera mansit.

6. Numini trino monadi salusque,
Gloria est patri genitoque carmen,
Flamini virtus, honor aequus, idem
Compar utrique.

Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501.

190. De sancta Euphemia.

Ad Laudes.

1. Pange, Chalcedo, resonaque psalmos,
Vocibus clames hominum canendo,
Virginum coetus superique psallant
Carmine laeto.

2. Virgo transfixa latus occiditque
Ense, quam Christus thalamo locavit,
Nuptias cum qua celebrat sacratas
Sidere in alto.

3. Diva ubi fulges radiante luce,
Laurea, gemmis, redimita sertis,
Candida stola rubeoque amictu
Tota decora.

4. Sponsa tu Christi, speciosa amica,
Tu Dei templum, soror angelorum,
Virgines inter pia martyrumque
Agmina gaudes.

5. Ecce nos laeti famuli precamur,
Filium celso genitoris ora,
Abluat peccata, ferat ut superna
Gaudia nobis.

6. Numini trino monadi salusque,
Gloria est patri genitoque carmen
Flamini virtus, honor aequus, idem
Compar utrique.

Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501.

191. De sancta Eurosia.

Ad Vesperas.

1. Hierarchia trina, gaude,
En spirat ecclesiae
Lux immensa digna laude
Martyris Eurosiae,
Hostium collisa fraude
Antiquae nequitiae.

2. Haec Bohema natione,
Nata regis incliti,
Virgo pura mentis bonae,
Stabilis propositi
Et fortis in passione
Corporis expositi.

3. Haec cum rege Hispanorum
Maritanda mittitur,
Turbae tuenda virorum
Nobili committitur,
Sed in via malignorum
A turba invaditur.

4. Haec invasa trucidatur
Cum sua familia,
Trucidata coronatur,
Summi regis filia
Jam effecta suffragatur
Multis sua gratia.

5. Patri, nato pneumatique
Laus, honor et gloria,
Eadem laus utrobique
Multis applausoria,
Hic regnanti et ubique
Aeterna memoria.

Brev. Oscense et Jaccense imp. Caesaraugustae 1505. — 2, 1 Bohemia.

192. De sancta Eurosia.

Ad Nocturnum.

1. In hujus almae virginis
Et martyris dulcissimae
Laude da pacem famulis,
Lucis creator optime.

2. Finem aptas principio,
Bono largiris operi
Fructum finali termino,
Qui mane jungis vesperi.

3. Roris perfusa coelici
Eurosia pinguedine,
Nostra, nos rege, subtrahi
Ne mens gravetur crimine.

4. Ut pluvialis laticis
Procuret stillicidium
Siccis terrae latibulis,
Coelorum pulset intimum.

5. Trino Deo et simplici
Prece supplicatoria
Sit, postulamus cernui,
Laus, honor, virtus, gloria.

Brev. Oscense et Jaccense imp. Caesaraugustae 1505.

193. De sancta Eurosia.

Ad Laudes.

1. Aurorae lux resplendeat
In devotorum cordibus,
Lumen diei fulgeat,
Exsultet coelum laudibus.

2. Christe, qui sanctam virginem
Decorasti virtutibus,
Da nobis fortitudinem,
Plasmator hominis, Deus.

3. Ut resistamus vitiis
Spernentes mundi prospera,
In fine da certaminis
Beata nobis gaudia.

4. Hujus precatu supplici
Tuae nos inhaerentiae
Subde mercede duplici,
Summae Deus clementiae.

5. Trino Deo et simplici
Prece supplicatoria
Sit, postulamus cernui,
Laus, honor, virtus, gloria.

Brev. Oscense et Jaccense imp. Caesaraugustae 1505.

194. De sancto Eustachio.

Ad Vesp. et Noct.

1. Supernae matris filii
Laudes promant Eustachii,
Quem sublimavit hodie
Magnae Deus potentiae.

2. Hic re placens et nomine
Morum pollebat culmine,
Tuas ignorans semitas,
O lux, beata trinitas.

3. Cujus haerebat studiis
Casta conjux cum filiis,
Tui futuri famuli,
Jesu, salvator saeculi.

4. Innixus cervi cornibus
Christus ejus obtutibus
Se praebet, ad quem coelitus
Veni, creator spiritus.

5. Cum uxore cum parvulis
Christi se subdit regulis,
Iter sequens et meritum,
Deus, tuorum militum.

6. Damna, pressuras patitur,
Sed flagellis non vincitur,
Job nobis praestas alterum,
Creator alme siderum.

7. Navigio dum vehitur,
Uxor pro naulo rapitur,
Sed mitigabant verbera
Aeterna Christi munera.

8. Lupus hunc privat filio,
Leo fugit cum alio,
Ut probares Eustachium,
Christe, redemptor omnium.

9. Sit regi regum gloria,
Laus, virtus, potentia,
Qui surrexit a funere
Jam lucis orto sidere.

Brev. Romanum imp. 15**. — 9, 2 Laus zweisilbig.

195. De sancto Eustachio.

Ad Laudes.

1. Divino tactum verbere
Christus dignatur visere
Ejulantem Eustachium
Et minantem excidium.

2. Uxor a tactu sordido,
Proles a morsu rabido
Christi servatur munere,
Cui proprium est parcere.

3. Solus ergo progreditur,
Custos agrorum ponitur,
A Trajano reducitur,
Uxor cum prole redditur.

4. Post haec pro Christi nomine
Consummato certamine
Bovem intrantes aeneum
Regnum scandunt aethereum.

5. Ad quorum nos consortium
Post hujus vitae stadium
Ducat, qui regit omnia;
Christo honor et gloria.

Brev. Romanum imp. 15**. — 5, 4 Christus honor.

196. De ss. Facundo et Primitivo.

Ad Vesperas.

1. Pange, Gallaecae patriae propago,
Martyrum fausto radians cruore,
Quod polo quondam dederas peremptos
Nomine Christi.

2. Cum novum lumen genitus superni
Mitteret mundo, capis inter omnes
Prima baptismum, fidei loquelas
Ore Jacobi.

3. Hujus ad Christum comitansque turba
Vertit Hispanos, tumulans magistri
Membra Gallaeco renitent ibidem
Pulvere miris.

4. Unde sunt orti duo, Primitivus
Atque Facundus, Dominum colentes,
Quos diis jussit fera gens honorem
Reddere vanis.

5. Atticus sanctos misere revinxit,
Sic negaturos Dominum putabat,
Fantur hi Christum colere et profanos
Temnere divos.

6. Nos Deum verum Dominum colentes,
Simplicem trinum veneremur illum,
Qui pater, natus regit atque sanctus
Spiritus astra.

Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501. — 1, 1 Gallaeciae.

197. De ss. Facundo et Primitivo.

Ad Nocturnum.

1. Surgat omnis ad canendum
   clericorum concio,
   Gesta narret et triumphos
   martyrum laudabiles,
   Quot flagella pertulerunt,
   torsiones, vincula.
2. Offeruntur ad tribunal
   praesidis saevissimi
   Primitivus et Facundus,
   gloriosi milites,
   Unicum Deum fatentes
   esse Christum principem.
3. Jussit illos tunc ad auras
   impius suspendere,
   Torquet ungues et lacertos,
   crura, nervos, pollices
   Et medullas ossium
   reprimit crudeliter.
4. Non rogus nocebat illis
   nec olivum fervidum,
   Intepebat alterutrum
   lympha tamquam frigida,
   Fel, acetum, calx inardens
   dulce nectar praebuit.
5. Auferuntur a malignis
   innocentum lumina,
   Terga, costae, membra, visus,
   exuruntur tergore,
   Et madet cruore tellus
   effluente a corpore.
6. Sit Deo trino potestas,
   perpes uni gloria,
   Quem patrem, natum simulque
   pneuma sanctum percolis,
   Martyrum chorus sacratus,
   candidatus sanguine.

Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501.

198. De ss. Facundo et Primitivo.

Ad Laudes.

1. Laudibus templum sonet Auriense,
   Quod Deus summis meritis decorat,
   Quodque Facundi sacra Primitivi
   Corpora condit.
2. Post genus poenae varium nudantur
   Tergore athletae et jugulantur almi,
   Morte qui vitam capiunt perennem
   Aethere claro.
3. Ecce gavisus animis beatis
   Totus occurrit chorus angelorum,
   Martyrum coetus superique cuncti
   Cantica psallunt.
4. O viri sancti, merito canendi,
   Regna quos coeli retinent securos,
   Vos preces Christo jugiter pro nobis
   Fundite vestras.
5. Ut fidem sanctam solide tenentes
   Nos Deo semper famulemur omnes
   Atque post mortem mereamur astrum
   Scandere in altum.

6. Nos Deum verum Dominum colentes,
Simplicem trinum veneremur illum,
Qui pater, natus regit atque sanctus
Spiritus astra.

Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501.

199. De sancto Felice.

Ad Vesperas.

1. O Felix, valde paradisi particeps,
Rosea gemma inter coeli principes,
Qui purpuratus per stolam martyrii
Gaudia vitae meruisti ingredi,
Thalamum agni nobis orans aperi.
2. Gloria Deo per immensa saecula,
Sit tibi, nate, decus et imperium,
Honor, potestas sanctoque spiritui,
Sit trinitati salus individua
Per infinita saeculorum saecula.

Brev. ms. Gerundense anni 1290. Cod. S. Felicis Gerunden. s. n. A. — Brev. ms. Gerundense saec. 15. Cod. Parisiu. 1309, B. — Brev. ms. Capit. Gerunden. 3. saec. 14/15. C. — Brev. ms. Capit. Gerunden. 4. saec. 14/15. D. — Process. ms. S. Felicis Gerunden. s. n. saec. 16. E. — Hymn. ms. Praedicat. Valentin. saec. 14/15. Cod. Capit. Valent. s. n. F. — 1, 1 Felix Narcisse, paradisi F. — 1, 5 oras A.

200. De sancto Felice.

Ad Nocturnum.

1. Fons, Deus, vitae perennis,
lux, origo luminis,
Adspice plebem canentem
festa summi martyris,
Excipe vota precantum,
sume laudum carmina.
2. En tui Felicis almi
pangimus insignia,
Tu resolve vincla linguae
dans sonora cantica,
Ut tua rite queamus
promere magnalia.
3. Iste namque Caesareae,
urbis Mauritaniae,
Mundialis disciplinae
dum studeret literis,
Artium fumosa flabra
sequendo deseruit.
4. Audiens plecti fideles
mox Gerundam pervenit,
Praesidis jussu retentus
truditur in carcerem,
Ferreis baccis onusto
colloquuntur angeli.
5. Sistitur arae, cruentis
ut litaret idolis,
Respuit infame factum
voce Christum profitens,
Perstrepit turba, bisulcis
ossa nudans ungulis.
6. Nempe mulis alligatus
dissipatur artubus,
Fluctibus presso marinis
unda turgens subditur,
Angelis immixtus almis
ora pandit cantibus.

7. Omnia tormenta forti
percucurrit pectore,
Postque poenas et catenas,
ungulas et verbera
Carnea claustra relinquens
migrat ad coelestia.

8. Gloria patri natoque
semper et paraclito,
Laus, potestas atque virtus,
gratiarum copia,
Quem Deum cuncta fatentur
saeculorum saecula.

Brev. ms. Gerundense anni 1290. Cod. S. Felicis Gerunden. s. n. A. — Brev. ms. Gerundense saec. 15. Cod. Parisin 1309. B. — Brev. ms. Capit. Gerunden. 3. saec. 14/15. C. — Brev. ms. Gerundense saec. 14/15. Cod. Capit. Gerunden. 4. D. — Process. ms. S. Felicis Gerunden. s. n. saec. 16. E. — 3, 1 In te namque B. — 3, 6 deseruit B. — 4, 4 onustum A. — 5, 4 proferens A. — 6, 6 pangit A. — 7, 1 fortis E. — 7, 5 plaustra A. — Einer der seltenen Hymnen mozarabischen Ursprungs in der späteren spanischen Liturgie. Die acht ersten Zeilen führt Daniel I, 202 an unter dem fehlerhaften Anfange: Fons beatus vitae perennis.

201. De sancto Felice.

Ad Laudes.

1. O nimis Gerunda felix,
o beata civitas,
Nil malorum tu pavescis
freta tanto martyre,
Postulata promeretur,
quisquis huc confluxerit.

2. Hic Dei virtute pressi
lacerantur daemones,
Verberantur, vinciuntur
et cremantur acrius
Utque fumus et favilla
nil vigoris obtinent.

3. Hic salus optata fessis
sede coeli profluit,
Visio caecis patescit,
lingua mutis advenit,
Surdus aures hic receptat,
atque claudus exsilit.

4. Inde cuncti te precamur,
una summa trinitas,
Martyris ut impetratu
nostra tollas crimina,
Noxia cuncta repellas
et secunda praebeas.

5. Clerus hic vita nitescat
et sacerdos floreat,
Plebs fidelis, quod requirit,
impetrasse sentiat,
Omnis aetas atque sexus
hoc patrono gaudeat.

6. Gloria patri natoque
semper et paraclito,
Laus, petestas atque virtus,
gratiarum copia,
Quem Deum cuncta fatentur
saeculorum saecula.

Brev. ms. Gerundense anni 1290. Cod. S. Felicis Gerunden. s. n. A. — Brev. ms. Gerundense saec. 15. Cod. Parisien. 1309. B. — Brev. ms. Gerundense saec. 14/15. Cod. Capit. Gerunden. 3. C. — Brev. ms. Gerundense saec. 14/15. Cod. Capit. Gerunden. 4. D. — Process. ms. S. Felicis Gerunden. s. n. saec. 16. E. — 3, 2 sed coeli A, profluit fehlt A. — Dieser Hymnus bildet in den mozarabischen Quellen, die hier mit Absicht übergangen sind, nur ein Ganzes mit dem vorhergehenden. Die vier ersten Zeilen notiert Daniel I, 202.

202. In Translatione s. Felicis.

Ad Vesperas.

1. Coelorum Christe rex pie,
Plebem tuam tu respice,
Cujus est delere culpam
Vitam dare perpetuam.

2. Gratia tua illumina
Nostra delendo crimina,
Ut valeamus annua
Sancti laudare merita.

3. Domini Felix confessor
Nostrorum sit intercessor,
Tuis in laudibus digna
Nostra promant eloquia.

4. Aemiliani magister,
Viam pandisti et iter,
Quo ad supernum Dominum
Possit dirigere gressum.

5. Doctor fuisti nobilis;
Pacem obtine servulis
Tuisque exorantibus
Nostris faveto precibus.

6. Per tua sacra merita
Nostra dimittantur mala
A Deo rege polorum
In saecula saeculorum.

España sagrada XXXIII, 458 ex Brev. S. Aemiliani Cucullati. — Nach S. 411 wurde das Officium dem Fortsetzer der España sagrada abschriftlich von den Mönchen von San Millan de la Cogolla zugeschickt. Die Handschriften dieses Klosters befinden sich jetzt in der Real Academia de la Historia zu Madrid, die meisten in bedauerlichem Zustande. Ein Brevier römischer Ordnung, wie dasjenige sein mufste, welches das Officium bei Risco enthielt, konnte ich unter ihnen nicht entdecken. Da die Quelle, aus der Risco schöpfen konnte, vernichtet oder verschleppt ist, gebe ich die Texte nach seinem Abdruck.

Die Translatio des Heiligen fand statt im Jahre 1128 und ist von einem zeitgenössischen Mönche Namens Grimoald beschrieben. Nach Analogie ähnlicher Fälle zu schliefsen, dürfte das Officium und die Hymnen des Festes der Translation gleichzeitig entstanden sein, eine Annahme, welche die poetische Form, beziehungsweise Formlosigkeit, dieser Lieder zu bestätigen scheint, die entweder vor dem Ende des 12. oder aber erst im 15. Jahrhundert entstanden sind. In ersterem Falle wird man in dem beregten Grimoald den Verfasser zu vermuten berechtigt sein.

203. In Translatione s. Felicis.

Ad Nocturnum.

1. Angelorum consortium
Et militum coelestium
Hodie clangant Domino
Laudes de corde sereno.

2. Laetari decet Domino,
Torporem mentis deprimi,
Celebratur in libano
Cum Felicis translatio.

3. Visione demonstratur,
Ipsi fratri declaratur
Parieti tam poximum
Sancti Felicis tumulum.

4. Perforata congerie
Odor resultat hodie,
Quo corpus felicissimum
Mire flagrat per tumulum.

5. Jubilantes in termino
Vota offerunt Domino,
Cujus pia clementia
Conditur in ecclesia.

6. Per ejus sacra merita
Nostra dimittantur mala
A Deo rege polorum
In saecula saecalorum.

España sagrada XXXIII, 459 ex Brev. S. Aemiliani Cucullati.

204. In Translatione s. Felicis.

Ad Laudes.

1. In laudem summi principis
Cantemus sancto Felici
Jucunda vocis carmina
Pro ejus summa gloria.

2. Felix in rupe terminus,
In quo permisit Dominus
Sacri sui confessoris
Laudes resplendere oris.

3. Proximatur discipulo
Aemiliano cucullo,
Quorum sancta suffragia
Corruscant in Hispania.

4. Sancti viri precamine
Noctis medio tempore
Adolescens liberatur,
Salus prima restauratur.

5. Per ejus sacra merita.

España sagrada XXXIII, 464 ex Brev. S. Aemiliani Cucullati.

205. De sancto Formerio.

In 1. Vesp.

1. Hymnum novae laetitiae
Dulci productum cantico
Noster intonet hodie
Chorus sancto Formerio.

2. Vergente mundi vespere
Novum sidus erigitur
Et clauso culpae carcere
Praeco salutis mittitur.

3. Doctrinam evangelicam
Spargens per orbis cardinem,
Pestem fugat gentilicam
Novum producens ordinem.

4. Hic est fons ille modicus
Crescens in flumen maximum,
Qui mundo jam mirificus
Potum largitur optimum.

5. Trino Deo et simplici
Laus, honor, virtus gloria,
Qui nos prece Formerii
Ducat ad coeli gaudia.

Tamayo, Martyrol. Hispan. V, 319 ohne Angabe der Quelle. Nach seinen Andeutungen scheint er ein ganzes Reimofficium auf Formerius in Händen gehabt zu haben. Die ersten Zeilen jeder Strophe sind aus den entsprechenden Strophen des Dominicus-Liedes gleichen Anfangs herübergenommen. Vgl. Mone III, 269.

206. De sancto Formerio.

Ad Laudes.

1. Chorus fidelis varia
Psallat Deo melodia,
Gesta Formerii inclita
Laude depromens debita.

2. Ortus in Cappadocia
Deo servire studuit,
Et in eremi curia
Tunc sanctitate floruit.

3. Hic pro Christi collegio
Militavit in acie,
Nunc conjunctus est agmini
Coelicolum militiae.

4. Mens illi fuit angelica,
Lingua fructu suavissima,
Vitaque apostolica
Mors cruciatu inclita.

5. Trino Deo et simplici.

Tamayo l. c. 320. — 2, 1 Formerius in Cappadocia. — 4, 3 Vita fere apostolica, was nach einer seinsollenden Verbesserung schmeckt. — 4, 4 Mors cruciatibus inclita.

207. De sancto Formerio.

Ad Nocturnum.

1. Formeri, martyr inclite
Tuque sanctorum gloria,
Tu sanctitate praedite,
Verbo, signis et gratia.

2. Iterato retruditur
Idemque post reducitur
Et stipite suspenditur
Acerrimeque caeditur.

3. Ignem intrat Formerius,
Christi martyr eximius,
Fit ignis velut arida
Prater morem infervida.

4. Scandit coelos Formerius,
Doctor et martyr inclitus,
Oret pro nobis omnibus,
Jungamur coeli civibus.

5. Trino Deo et simplici.

Tamayo l. c. 320. — 4, 3 Ut oret.

208. De sancto Formerio.

In 2. Vesperis.

1. Laudemus nunc in Vesperis
Omnes sanctum Formerium,
Cum sit dignus honoribus,
Regnat quidem cum superis.

2. Laudans factorem suum,
Septus choris angelicis,
Sanctum emisit spiritum,
Qui ducitur in aethera.

3. Martyr Formeri nobilis,
Tuis faveto famulis
Fideli patrocinio,
Summo fac dignos praemio.

4. Trino Deo et simplici
Laus, honor, virtus, gloria,
Qui nos prece Formerii
Ducat ad coeli gaudia.

Tamayo l. c. 320 u. f. — 2, 1 verdorben; lies: factorem omnium? oder Laudando factorem suum?

209. In Festo Stigmatum s. Francisci.

In 1. Vesperis.

1. Fransciscus amat unice
Jesum, qui crucifigitur,
Mente devota supplice
Crucifixo configitur.

2. Franciscum amor ebriat,
Jesu pro nobis mortui,
Franciscum mire sauciat
Vis amoris praecipui.

Brev. ms. Francisc. Hispan. saec. 15/16. Cod. Parisin. 1046. — Cfr. Analecta XI, 132.

210. In festo Stigmatum s. Francisci.

Ad Nocturnum.

1. In coelesti collegio
Franciscus fulget gloria
Insigni privilegio
Christi portans insignia.

2. Hic cancellatis manibus
Ut patriarcha pauperum,
Dum benedicit fratribus,
Tendit ad regnum superum.

Sanct. ms. Franciscan. saec. 15. Cod. S. Isidori Matriten. III 1. 89. — Text siehe Anal. XI, 131. — 4, 4 in coelo. — 5, 2 frater jugiter. — 7, 3 suscepit. — 8, 1 Patri. — 8, 4 donans vulnera.

211. In festo Stigmatum s. Francisci.

Ad Nocturnum.

1. Franciscus mundi prospera
Umbram fore conspiciens,
Cum Jesu firmat foedera
Ad Jesum lucem sitiens.

2. Francisci de stigmatibus
Gregorius dum mussitat,
Nocturnis in soporibus
Franciscus illum visitat.

Brev. ms. Franciscan. Hispan. saec. 15/16. Cod. Parisin. 1046. — Cfr. Analecta XI, 132.

212. In festo Stigmatum s. Francisci.

Ad Laudes.

1. Proles patris praeconia
Extollens cantu mystico
Crucis profert insignia
Laudis exsultans cantico.

2. Dux in nostra militia
Crucis vexillum sumere
Christi sequens vestigia
Divino fretus munere.

Sanct. ms. Franciscan. saec. 15. Cod. S. Isidori Matriten. III 1. 89. — Der volle Text des Hymnus, gleichfalls aus einer spanischen Franciscanerhandschrift (Cod. Parisin. 1046) steht Analecta XI, 131. Varianten: 1, 1 Proles praesens. — 2, 1 Lux in. — 3, 2 cruci. — 3, 4 mundo fehlt. — 4, 3 Pernens ejus. — Str. 8 fehlt.

213. In festo Stigmatum s. Francisci.

Ad Laudes.

1. Francisci in visceribus
Amor Jesu qui latuit,
Pulchris Jesu vulneribus
Mire foras emicuit.

2. Franciscus, miles inclitus,
Dignus regis insigniis,
Vexillum dum exercitus
Meretur factis praeviis.

Brev. ms. Franciscan. Hispan. saec. 15/16. Cod. Parisin. 1046. — Cfr. Analecta l. c.

214. In festo Stigmatum s. Francisci.

In 2. Vesperis.

1. Ad Francisci famam prisci
Facit laudis fastigium,
Quod in isto dante Christo
Fulget crucis mysterium.

2. Ut formosa rubet rosa
Latus emanans sanguine
Instar nati lanceati,
Ut nos lavaret crimine.

Brev. ms. Franciscan. Hispan. saec. 15/16. Cod. Parisin. 1046. — Cfr. Analecta XII, 121.

215. De sancto Fructo.

In Vesp. et Laud.

1. Almi patris solemnia
Concelebret ecclesia,
Famosi solitarii,
Fructi, viri egregii.

2. Dans omnia pauperibus
Fit accola in montibus,
Associatus bestiis
Pro humanis solatiis.

3. Algent carnis incendia
Herba et potu aqueo,
Cedit hostis perfidia
In conflictu spiriteo.

4. Cor, os et operatio
Tendunt in Deum jugiter,
Est sibi pro solatio
Flere incessabiliter.

5. Vivit clara memoria
Factus vivendi speculum,
Et translatus in gloria
Non deest per oraculum.

6. Fructi nostri vestigia
Da sequi, trina deitas,
Ut in superna curia
Nobis cedat haereditas.

Brev. Segoviense imp. Valisoleti 1527.

216. De sancto Fructo.

Ad Nocturnum.

1. Collaetare triumphanti,
O militans ecclesia,
Quae Fructi concivis sancti
Colit grata solemnia.

2. Post artam poenitentiam,
Post fletus et suspiria
Coeli subit laetitiam
De vita solitaria.

3. O Dei miseratio
Quantumque beneficium,
Ut angelis homuncio
Vitae sit in consortium.

4. Fructi nostri vestigia
Da sequi, trina deitas,
Ut in superna curia
Nobis cedat haereditas.

Brev. Segoviense imp. Valisoleti 1527.

217. De sancto Fructuoso.

Ad Vesp. et Noct.

1. Christi sacrata praesule
Et Fructuoso martyre
Refulget urbs Hispaniae
Haec Tarracona nomine.

2. Haec urbs magna metropolis,
Marini consors litoris,
Jam Fructuosi martyris
Ebibens rivos sanguinis.

3. Hic Fructuosus moritur,
Per fructum coelis oritur,
Hac in urbe reconditur,
Per orbem late colitur.

4. Nec sine diaconibus
Passus fuit episcopus,
Quorum unus Augurius
Et alter est Eulogius.

5. Quorum trium da meritis
Fructus, o Christe, famulis,
Remotos ab auguriis
Sanctificans eulogiis.

6. Gloria tibi, Domine,
Cum patre et sancto pneumate,
Honor cum laude perpete
Nunc et in omni tempore.

Brev. Tarraconense imp. Barcinonae 1484. — 1, 4 Teracona.

218. De sancto Fructuoso.

Ad Laudes.

1. Jam saeculi per spatia
Nova succedunt gaudia,
Trium martyrum florida
Celebratur victoria.

2. Unus praesul Fructuosus
Vivus crematur ignibus
Et levita Augurius,
Eulogius diaconus.

3. Hos deprecamur etiam,
Peccantibus ut veniam
Largiantur perpetuam
Sine fine in gloria.

4. Unde Christus cum venerit,
Referre cunctis propria,
Nobis non ut supplicia
Proveniant sed praemia.

5. Haec summa praestet deitas
Patris natique unici
Sacroque cum spiramine
In sempiterna saecula.

Brev. Tarraconense imp. Barcinonae 1484. — 4, 4 Perveniant. — 5, 1 summa pater deitas.

219. De sancto Gabriele.

1. Gabrielem veneremur,
summi regis nuntium,
Per quem Deus delegavit
sacrum ministerium,
Ex virgine incarnatum
Jesum suum filium.

2. Gabriel, virtus divina,
debiles fortifica,
Ut vincamus inimicum,
ipse nos corrobora,
Ut peccata remittantur,
ipse nobis impetra.

3. Angelus in mundum missus
ad Mariae thalamum,
Te solum Deus elegit
suum secretarium
Nostras preces tu praesenta
ante coeli dominum.

4. Gloria et honor Deo
usquequo altissimo,
Una patri filioque,
inclito paraclito,
Qui tot dona jam donavit
Gabrieli archangelo.

Diurn. ms. Legionense saec. 15. Cod. Capit. Legionen. 36. A. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Capit. Toletani 33—6. B. — Brev. ms. Toletanum saec. 14/15. Cod. Univ. Matriten. 48 (92—1) C. — Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Capit. Toletani 33—9. D. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. E. — Brev. Toletanum imp. 1492. F. — Brev. Toletanum imp. Hispali 1493. G. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1506. H. — Brev. Oscense et Jaccense imp. Caesaraugustae 1505. I. — Brev. Hispalense imp. Hispali 1521. K. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. L. — Brev. Gienense imp. Hispali 1528. M. — Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547. N. — Brev. Abulense imp. Salmanticae 1551. O. — Brev. Pampelonense imp. s. l. 1551. P. — Brev. Segoviense imp. Valisoleti 1527. Q. — Brev. Zamorense imp. 15**. R. — Brev. Pallantinum imp. Pallantiae 1545. S. — Brev. Conchense imp. Conchae 1558. T. — Brev. Seguntinum imp. Seguntiae 1561. U. — Brev. Cauriense imp. Cauriae 1559. V. — Brev. Civitatense imp. 1555. W. — Brev. Cordubense imp. Cordubae 1557. X. — Brev. Gienense imp. 15**. Y. — Brev. Toletanum imp. Lugduni 1551. Z. — In M ist das Lied so geteilt, dafs Str. 1 und 2 der Vesper, Str. 3 der Nocturn zufallen. — Vgl. Daniel IV, 330.

220. De sancto Gabriele.

1. Veneremur inter omnes
Coelestis exercitus
Gabrielem, hunc in mundum
Saepe missum coelitus,
Nuntium nostrae salutis
Collatae divinitus.

2. Hunc Deus pater legavit
Ad Mariam virginem,
Ut sibi magni secreti
Explicaret ordinem,
In se verbum incarnandum
Ad sanandum hominem.

3. Ergo Gabriel ingressus
Virginis in thalamum
Ave, dixit, o Maria,
Mundo ferens gaudium,
Utero tuo portabis
Salvatorem omnium.

4. Gabrielis virgo prudens
Tandem verbis annuit,
Unde claustro virginali
Suo Deum genuit
Atque coeli conditoris
Dici mater meruit.

5. Gloriam patri melodis.

Brev. Valentinum imp. Neapoli 1489. A. — Brev. Valentinum imp. Caesaraugustae 1503. B. — Brev. Ord. S. Mariae de Mercede imp. Lugduni 1560. C. — 1, 4 Se missum coelitus ABC; saepe handschr. Korrektur in B. — 3, 3 Ave, dixit, gratia plena ABC; o Maria, Korrektur in B.

221. De sancto Gabriele.

Ad Vesperas.

1. In jubilo mirabili
Christo cantet haec concio,
Quae Gabriel archangeli
Mira canit cum gaudio.

2. Gabriel fortis mittitur
Ad salutandum virginem,
Per quam salus promittitur,
Quae gignat Deum hominem.

3. Apparet totus fulgidus
Cum virginem alloquitur,
Ave, loquens impavidus,
Jesus nam ex te oritur.

4. Ad cujus verbum dubitans
Virgo stupescit florida,
Viri amplexum devitans,
Rore coeli fit gravida.

5. Per te, o fulgens Gabriel,
Nobis praestetur venia,
Et Michael ac Raphael
Ducant in coeli gloria.

Psalt. ms. Oculense saec. 14. Cod. Archivi Nat. Matriten. B 3–4.

222. De sancto Gabriele.

Ad Nocturnum.

1. Dum orat virgo fervide,
Gabriel ei mittitur,
Quam salutavit provide,
Christus ex ea nascitur.

2. Blande affatur virgini:
Concipies et paries
Deum conjunctum homini,
Ut ejus mater fieres.

3. Quomodo, inquit, angele,
Quod faris, potest fieri,
Cum molem lacte, labore
Perhorrescam intueri.

4. Spiritus, quo circumdaris,
Te obumbrabit dulciter,
Mater Dei efficeris,
Quo regnabis perenniter.

5. Te laudantes, o Gabriel,
Conforta nunc solamine,
Dulcedo tua super mel
In angelorum agmine.

Psalt. ms. Oculense saec. 14. Cod. Arch. Nat. Matriten. B 3–4. — 3, 3 scheint verdorben. — 4, 2 obumbravit. — 4, 3 Et mater Dei.

223. De sancto Gabriele.

Ad Laudes.

1. In coelesti rosario
Gabriel unus sistitur,
In virginis sacrario
Fortis athleta cernitur.

2. Cum ave fatur virgini,
Modum tunc ei indicat,
Quia verus dulcedinis
Hoc sacramentum explicat.

3. Helisabeth, quae sterilis
Fructu privata noscitur,
Nunc abundat et fertilis
Fructus ex ea nascitur.

4. Ecce, respondet angelo,
Ancilla sum altissimi,
Fiat motu tam prospero
Fructus verbi dulcissimi.

5. Per te, o sancte Gabriel,
Congaudeat ecclesia,
Quae conlaudans Emanuel,
Fac, nos ducat in gloria.

Psalt. ms. Oculense saec. 14. Cod. Arch. Nat. Matriten. B 3—4. — 1, 3 virginis ergänzt. — 2, 3 dulcedinem. — 3, 1 quia sterilis. — 3, 2 privato. — 3, 3 abundat sterilis.

224. De sancto Gabriele.

In Vesp. et Laud.

1. Gabriel, fulgidus inter consocios,
Potensque validus ad actus varios,
Laudetur hodie.

2. Hunc coeli nuntium Jesu mysterii,
Famosum nimium Christi collegii
Reddit credentiae.

3. In tot agminibus coeli spirituum
Iste prae omnibus ad nimis arduum
Opus eligitur.

4. Quod excellentiae majus indicium,
Quam quod clementiae tantae mysterium
Isti committitur?

5. Hujus legatio cum sit, prae aliis
Dignus praeconio est et amabilis
Cum reverentia.

6. Servet, stabiliat, ab hoste liberet,
Nos laetos faciat Deoque foederet
Gabriel fulgidus.

Brev. ms. Compostellanum saec. 15. Cod. Capit. Compostell. s. n. A. — Brev. ms. saec. 14. Cod. Palat. Matriten. 214 (2 B 2). B. — Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. C. — Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501. D. — Brev. Compostellanum imp. Salmanticae 1569. E. — 1, 2 Posseque D. — 6, 1 stabilia A.

225. De sancto Gabriele.

Ad Nocturnum.

1. Vitam, quam Lucifer per Evam abstulit,
Gabriel dulcifer per plenam attulit
Mariae gratiam.

2. Fortis vocabulo, virtute fortior,
Devicto zabulo victoriosior,
Corona floridus.

3. Servet stabiliat, ab hoste liberet,
Nos laetos faciat Deoque foederet
Gabriel fulgidus.

Brev. ms. Compostellanum saec. 15. Cod. Capit. Compostell. s. n. A. — Brev. ms. saec. 14. Cod. Palat. Matriten. 214 (2 B 2). B. — Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. C. — Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501. D. — Brev. Compostellanum imp. Salmanticae 1569. E.

226. De sancto Gabriele.

Ad Vesperas.

1. Collaudet plebs fidelium
Ex totis suis viribus
Gabrielem egregium,
Regnantem in coelestibus.

2. Danielem hic docuit
Futura mala noscere,
Zachariae exposuit
Ingentem prolem gignere.

3. Sed quia fuit dubius
Et quaerens signum fieri,
Os sibi clausit, satius
Usum post ortum pueri.

4. Post haec salutat dulciter
Ex parte Dei virginem,
Quae sibi credens pleniter
El concepit et hominem.

5. Qui clauso matris utero
Natus, passus, pestiferum
Orcum privavit, Cerbero
Posse tollens damniferum.

6. Laus Deo sit et gloria
Pro Gabriele angelo,
Cujus dulcis memoria
Exaltetur in gloria.

Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Capit. Vicen. CIX. A. — Brev. Tarraconense imp. Barcinonae 1484. B. — Brev. Oscense et Jaccense imp. Caesaraugustae 1505. C. — Brev. Majoricense imp. Venetiis 1506. D. — Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. E. — Brev. Barcinonense imp. Barcinonae 1540. F. — Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547. G. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. H. — 5, 1 Quasi clausae matris utero CG. — 5, 2 Natus pastus. AF.

227. De sancto Gabriele.

Ad Nocturnum.

1. Exsultet nunc ecclesia,
Gabrielis archangeli
Gratis agens solemnia,
Nihil admittens scandali.

2. Hic est legatus nobilis,
Cujus sancta legatio
Mortis interminabilis
Nobis fuit evasio.

3. Hic fortitudo dicitur,
Qui fortiorem nuntiat
Mariae, per quem vincitur
Satan, quem Orcus cruciat.

4. Omnino iste laudibus
Dignus est et laetitia,
Qui tanta de coelestibus
Nobis fert beneficia.

5. Ergo laudemus propere
Hunc, qui est coeli speculum
Corde, voce et opere
Aspernantes hoc saeculum.

6. Laus Deo sit et gloria
Pro Gabriele angelo,
Cujus dulcis memoria
Exaltetur in gloria.

Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Capit. Vicen. CIX. A. — Brev. Tarraconense imp. Barcinonae 1484. B. — Brev. Oscense et Jaccense imp. Caesaraugustae 1505. C. — Brev. Majoricense imp. Venetiis 1506. D. — Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. E. — Brev. Barcinonense imp. Barcinonae 1540. F. — Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547. G. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. H. — 1, 1 Exsultent nunc coelestia B; Exsultet coelestis curia H. — 5, 4 Spernentes hoc saeculum ABH. — 6, 4 Exaltetur in coeli solio H.

228. De sancto Gabriele.

In Laudibus.

1. Coetus gaudet coelestium
Gabrielis consortio,
Plaudat et plebs fidelium
Adsitque jubilatio.

2. Ipsum decet solemnitas,
Honor, laus et obsequium,
Per quem nostra calamitas
Celsum capit imperium.

3. Hoc nunciante regia
Virgo concepit filium,
Quo infernorum furia
Grande suffert exitium.

4. Sancti sanctorum unctio
Verbis istius noscitur,
Jerusalem subversio
Et reductus proponitur.

5. Antichristum non tacuit
His venturum, qui omnia
Vastabit, sicut patuit
Ex hujus eloquentia.

6. Laudandus est hic nuntius,
Per quem nostra salvatio
Carnem sumit clementius
Sacri alvi palatio.

7. Laudemus ergo dignius
Hunc legatum, ut audiat
Nostras preces attentius
Et intentos nos faciat.

8. Manus vacent justitiae
Ad laudem tanti nuntii,
Pedes regantur sobrie,
Sensus sit culpae nescius.

9. Laus Deo sit et gloria.

Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Capit. Vicen. CIX. A. — Brev. Tarraconense imp. Barcinonae 1484. B. — Brev. Majoricense imp. Venetiis 1506. C. — Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. D. — Brev. Barcinonense imp. Barcinonae 1540. E. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. F. — Str. 4, 5 und 6 fehlen F. — 5, 1 Ante Christum ABC. — 8, 1 vactet A.

229. De sancto Gabriele.

Ad Vesperas.

1. Summi regis paranymphus
per orbem recolitur,
Qui sublimi ex Olympo
ad virginem mittitur,
Cujus alvo consecrata
verbum caro efficitur.

2. Totus fulgens et decorus
exponit mysterium,
Expavescit virgo sacra,
dum audit oraculum,
Quam archangeli superni
confirmat alloquium.

3. Gloria et honor Deo
usquequo altissimo,
Una patri filioque
paracleto inclito,
Cui laus est et potestas
per immensa saecula.

Brev. Abulense imp. Salmanticae 1551.

230. De sancto Gabriele.

Ad Nocturnum.

1. Hac noctis hora, Gabriel,
Qua pangis altis gloriam
Pacem bonisque nuntias,
Te nos canamus, inclite.

2. Tu Danieli mystica
Arcana pandis plurima,
Futura quae sint posteris,
Hebdomadis haec computans.

3. Tu Zachariae nuntias
Hunc nasciturum filium,
Magnum Johannem, lucifer
Qui Christi foret praevius.

4. Ad virginem tu missus es
Dicturus alta mystica,
Gnatum Dei quae gigneret
Mansura semper integra.

5. Joseph volenti linquere
Sanctam suamque conjugem
Apparuisti proferens,
Plenam fuisse flamine.

6. Summo Deo sit gloria,
Quem laudat omnis angelus,
Ter sanctus est, hunc clamitans,
Qui trinus est et unicus.

Brev. Zamorense imp. 15**.

231. De sancto Gabriele.

Ad Laudes.

1. O Gabriel archangele,
Archangelorum maxime,
Coelestis aulae nuntie,
Princeps poli fortissime.

2. Pastoribus tu gaudium
Annuntias quam maximum:
Est natus infans Bethlehem,
Salvator, inquis, omnium.

3. Qui semper adstans es Deo,
Nostri memor sis, quaesumus,
Pro plebe Christo supplica,
Quae te vocat cum laudibus.

4. Da robur in certamine,
Vincamus hostes Tartari
Et carnis oblectamina
Mundique cuncta prospera.

5. Summo Deo sit gloria.

Brev. Zamorense imp. 15**.

232. De sancto Georgio.

Ad Vesp. et Noct.

1. O miles tu fortissime,
Qui vincis cuncta scelera,
Conserva nos promptissime
Procurans pacis foedera.

2. Georgi strenuissime,
Per cuncta mundi climata
Prece tua sanctissime
Rumpe draconis schismata.

3. Tu suscitator, domine,
Multorum morientium,
In Christi sancto nomine
Turbae reddis viventium.

4. Idolorum fictitia
Mista falsis daemonibus,
Imperatorum vitia
Rumpis tuis sermonibus.

5. In armis fis potentior,
Dum Christi gubernaculis
Potiris, tu decentior
Corruscans et miraculis.

6. Verorum pater militum,
Nos ad tuendum propera,
Fac peccatorum divitum
Nunquam sequamur opera.

7. O sancte, sis exordium
Salutis, donans munera,
Virtutisque primordium,
Servans a diris funera.

8. Gloria tibi, trinitas,
Una cujus essentia
Manetque personalitas
In trina subsistentia.

Brev. Vicense imp. Lugduni 1557.

233. De sancto Georgio.

Ad Laudes.

1. O Christi miles, fortibus
Praeponendus ex debito
Cunctis orbis militibus,
Quos praecellis ex merito.

2. Sequantur te benigniter
Optantes frui termino,
In te fidentes jugiter,
Nam servivisti Domino.

3. Beatus fuit exitus
Tui sacrati corporis,
Christo fuisti deditus
Amore sancti pectoris.

4. In coelorum laetitia
Collocaris perenniter,
Nam hujus cosmi vitia
Superasti viriliter.

5. Sit Deo laus et gloria,
In quo confidunt milites,
Ut laetentur victoria
Coeloque fiant divites.

Brev. Vicense imp. Lugduni 1557.

234. De sancto Geraldo.

Ad Vesperas.

1. Adest dies laetitiae,
In quo Geraldus hodie
Coronatus in aethere
Regno potitur gloriae.

2. Coelorum gaudent agmina
De confessoris gloria,
Qui relinpuens terrestria
Imqetravit coelestia.

3. Confessor Dei inclitus,
Qui diem sui obitus
Praesciverat divinitus
Et revelavit omnibus.

4. Deo Patri sit gloria
Ejusque soli filio
Cum spiritu paraclito
Nunc et per omne saeculum.

Brev. Bracarense imp. Salmanticae 1512. A. — Brev. Bracarense imp. Conimbricae 1634. B.

235. De sancto Geraldo.

Ad Nocturnum.

1. Geraldus, gemma praesulum
Et gaudia sacerdotum,
Qui in sanctorum numero
Assumptus est a Domino.

2. Patronus noster nobilis,
Coeli turbis amabilis,
Geraldus cum laetitia
Hodie intrat in aethera.

3. Ipse pro nobis Domino
Intercedat cum gaudio,
Ut impetremus gratiam
Et a peccatis veniam.

4. Deo patri sit gloria
Ejusque soli filio
Cum spiritu paraclito
Nunc et per omne saeculum.

Brev. Bracarense imp. Salmanticae 1512. A. — Brev. Bracarense imp. Conimbricae 1634. B.

236. De sancto Geraldo.

Ad Laudes.

1. Odor Geraldi tumulo
Refragrat bonus populo,
Ac si esset aromatum,
Ita refulget feretrum.

2. O Bracarensis civitas,
Qua confessoris veritas
Refulget in hoc saeculo
Et coeli gaudet concio.

3. O regnum Portugalliae,
De tanto gaude praesule,
Quem tibi Dei gratia
Sublimavit ad aethera.

4. Sit patri Deo gloria
Ejusque soli filio
Cum spiritu paraclito
Nunc et per omne saeculum.

Brev. Bracarense imp. Salmanticae 1512.

237. De s. Gregorio Ostiensi.

1. Gregorius mirabilis
Adsit nobis exsulibus,
Per omnia laudabilis
Nos sublevet sideribus.

2. Patris jussis obtemperans
Venisti in Hispaniam,
Prospera mundi refutans
Ob pestem locustariam.

3. Tua prece sanctissima
Cuncta fugas incommoda,
Per quam illa nequissima
Fugit pestis per omnia.

4. De tuis sacris ossibus,
Paesul mangne, sanctissime,
Salus datur languentibus
Eos curans promptissime.

5. Qui dum eras in saeculo,
Corde serviebas Deo
Sancto junctus Dominico,
Regis nitens in solio.

6. Unde, pater sanctissime,
Nos de morte perpetua
Salva prece assidua
Per saeculorum saecula.

Tomayo, Martyrol. Hispan. III, 128 mit der Anmerkung: In legendario manuscripto antiquissimo urbis de Torrijo in Celtiberia hocce carminis dimetri Jambici cacometri monumentum legitur. — 5, 2 Domino.

238. De sancta Helena.

Ad Vesperas.

1. Plaudat Christi familia
Helenae grandi gaudio,
Tota fulget ecclesia
Ipsius contubernio.

2. Ex hac laetantur coelici
Deo reddentes gratias,
Atque dotantur Belgici
Hujus nacti reliquias.

3. Hac sanitates tribuit
Deus pie petentibus,
Res perdidas restituit
Hac plene confidentibus.

4. Per istius scrutinium
Crux sancta Christi panditur,
Qua coeli beneficium
Plebs fidelis adsequitur.

5. Ista Judas efficitur
Crucem Christi effodiens,
Conversus et perficitur
Martyr pro Christo moriens.

6. Gloria tibi, Domine,
Qui Helenam magnificas
Et tuo sancto nomine
Totum mundum vivificas.

Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Capit. Vicen. CIX. A. — Brev. ms. Dertusense saec. 15. Cod. Capit. Dertusen. s. n. B. — Brev. ms. Dertusense saec. 15. Cod. Capit. Dertusen. s. n. C. — Offic. ms. saec. 16. Cod. Semin. Gerunden. 2309. D. — Brev. Dertusense imp. Lugduni 1547. E. — 2, 3 Belgidi A. — 3, 1 Haec sanitates tribuit AB; Hac sanitates exhibuit D. — 3, 4 Ac plene D.

239. De sancta Helena.

Ad Nocturnum.

1. Jesu, decus fidelium,
Votis fave canentium,
Ut hanc sequamur moribus,
Quam praedicamus vocibus.

2. Haec pura castimonia
Morumque sanctimonia
Post te sequens vestigia,
Subit poli fastigia.

3. Praesta, superna trinitas
Trinaque simplex veritas,
Ut nos reformet castitas,
Regatque fida caritas.

Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Capit. Vicen. CIX. A. — Brev. ms. Dertusense saec. 15. Cod. Capit. Dertusen. s. n. B. — Brev. Dertusense saec. 15. Cod. Capit. Dertusen. s. n. C. — Offic. ms. saec. 16. Cod. Semin. Gerunden. 2309. D. — Brev. Dertusense imp. Lugduni 1547. E.

240. De sancta Helena.

In Laudibus.

1. Chorus fidelis hodie
Festum agat insignius
Imperatricis hagiae,
Quam Christus beat sanctius.

2. Haec est Helena rutilis,
Quae fuit orbis domina,
Sublimis, pia, humilis,
Attingens coeli culmina.

3. Proles fuit ecclesiae
Dum vixit mundi stadio,
Exaltans legem gratiae
Ex crucis beneficio.

4. Exstitit sancta, nobilis
Regina haec et optima.
Fide firma, immobilis,
Christum gerens in anima.

5. In Belgica provincia,
Inque Remensi termino
Altum Villare gratia
Helenam fert et gaudio,

6. Gloria tibi, Domine,
Qui Helenam magnificas
Et tuo sancto nomine
Totum mundum vivificas.

Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Capit. Vicen. CIX. A. — Brev. ms. Dertusense saec. 15. Cod. Capit. Dertusen. s. n. B. — Brev. ms. Dertusense saec. 15. Cod. Capit. Dertusen s. n. C. — Offic. ms. saec. 16. Cod. Semin. Gerunden. 2809. D. — Brev. Dertusense imp. Lugduni 1547. E. — 1, 3 Imperatricis egregiae D. — 1, 4 beata D. — 3, 2 mundi studio A. — 3, 3 regem gratiae D. — 5, 1 In bella provincia B. — 5, 2 In Remensi BDE, In Remanensi A. — 5, 3 Accumulate gratiae A; accumulare gratia BE; accumulari gratia C. — Haut-Villiers, Diöcese Reims. Diese Hymnen sind also vermutlich nicht spanischen Ursprungs, sondern nur herübergenommen.

241. De sancta Helena.

Ad Vesperas.

1. Psallat odis hymnidicis
Christicolarum concio
Festum diei celebris
Spreto corporis otio.

2. Imperatricis Helenae
Sancta paret sedulitas,
Quae pro crucis indagine
Longas lustravit semitas.

3. O quam beata femina,
Virilem gerens animum,
Quae Judaeorum agmina
Traxit ad lucis radium.

4. Judaei Judam timidi
Tradentes, crucis conscium,
Vitam mercantur providi,
Ne subeant supplicium.

5. Crux ab invito quaeritur,
Judas quaesitam invenit,
Defunctus vitae redditur,
Fides Judam circumvenit.

6. Laus patri, nato, flamini,
Decus, honor et gloria,
Cujus fiunt examini
Cuncta simul notoria.

Brev. Caesaraugustanum imp. s. l. et a. (Venetiis 1496). — 5, 1 ab invicto.

242. De sancta Helena.

Ad Nocturnum.

1. Triumphans novis gaudiis
Conjubilat ecclesia
Et militantem praemiis
Prosequitur laetitia.

2. Sollicitudo laudibus
Extollitur in Helenam,
Qua crux devotis mentibus
Christi declarat gloriam.

3. Praedicatur per saeculum
Digna coelesti solio,
Quia retraxit animum
A vanitatis folio.

4. Spreto terreno pulvere
Imperialis culminis
Elegit pauper vivere
Exemplo Christi pauperis.

5. Laus patri, nato, flamini.

Brev. Caesaraugustanum imp. s. l. et a. (Venetiis 1496). — 3, 3 Quae retraxit. — 3, 4 lies solio? — 4, 3 pauperem vivere.

243. De sancta Helena.

Ad Laudes.

1. Promat per mundi machinam
Novae laudis laetitia
Imperatricem Helenam
Scandentem ad sublimia.

2. Supernum tenens solium
Preces pro nobis geminet,
Ut Christus omne noxium
Tollat, quod supereminet.

3. Virtutum thesauraria,
Thesaurum servans regium,
A tempestate varia
Hoc protege collegium.

4. Crucis inventrix quaerula,
Per quam salvari quaerimus,
Sis exoratrix sedula,
Suppliciter ut petimus.

5. Laus patri, nato, flamini.

Brev. Caesaraugustanum imp. s. l. et a. (Venetiis 1496).

244. De sancta Helena.

1. Gaude, mater ecclesia,
Gaude de Christi munere,
Laudes in voce varia
Corde promas et opere.

2. Helena nam sanctissima
Per te miranda edidit,
Rite detestans infima
Coeleste regnum subiit.

3. Terreni regis filia
Regi coelesti placuit,
Electum super milia
Quaerens invenit, tenuit.

4. Conjuncta coeli civibus
Vitae potatur flumine,
Divinis vacans laudibus
Lumen videt in lumine.

5. Jam stupet Hierosolyma
Fractis Judaeae ritibus,
Dum per sancta suffragia
Miranda fiunt saeculis:

6. Deo patri sit gloria
Ejusque soli filio
Cum spiritu paraclito
In sempiterna saecula.

Brev. Romanum imp. 15**.

245. De sancto Hieronymo.

Ad Vesperas.

1. Suggerat nobis veniens Olympo
Spiritus flammans meritos, precamur,
Quos tibi festos modulemur hymnos,
Magne patrone.

2. Bina deserti generosa proles,
Hic ibi scribens calamus refloret,
Vox ubi clamans fuerat propheta
Ille Joannes.

3. Sacra solventes tibi supplicamus,
Impetra nobis superare mundum,
Ille qui mundi toties solebas
Vincere pugnas.

4. Hoc damus nomen tibi cardinalis,
Cardines mentis quia tu gubernas,
Cardo, quo nostrae fidei securus
Vertitur axis.

5. Sint patri laudes genitoque summae,
Flamini compar decus atque virtus,
Qui tibi donet ea, quae pro nobis
Posceris unquam.

Brev. FF. S. Hieronymi imp. Lugduni 1547. A. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Caesaraugustae 1562. B.

246. De sancto Hieronymo.

Ad Nocturnum.

1. Nunc sancte nostra spiritus
Interna tange pectora,
Largire nos Hieronymum
Efferre justis laudibus.

2. Mentis refulget lumine,
Ardore cordis conflagrat,
Illustrat orbis cardines
Divinus iste lucifer.

3. Christi fidem tu protegis,
Adoras et praesepium
Crucemque gestas corpore,
Potiris jam praesentia,

4. Quae vox, quae te, Hieronyme,
Laudare lingua poterit,
Si cuncta felix conspicis,
Quae panderas mysteria.

5. In sanctorum splendoribus
Uni Deo sit gloria,
Hieronymi qui precibus
Det nobis coeli gaudia.

Brev. FF. S. Hieronymi imp. Lugduni 1547. A. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Caesaraugustae 1562. B.

247. De sancto Hieronymo.

Ad Laudes.

1. Surgimus laudes merito canentes,
Sint procul somni, gloriosa festa
Excitant mentes, animosque tollunt
Gaudia sursum.

2. Antra deserti penetrare certus
Deseris mundum tibi blandientem,
Noveras, quanti vana sint habenda
Nomina mundi.

3. Si juvat fortes aliquos eremus,
Sancta das illis documenta vitae,
Aestimas foenum peritura cuncta,
Angele certe.

4. Te tui servi, venerande praesul,
Adsumus justis precibus rogantes,
Praebeas sanctos retinere mores,
Quos docuisti.

5. Te, Deus simplex pariterque trine,
Laudibus summis veneratur orbis,
Qui jubar tantum radiare mundo
Sic voluisti.

Brev. FF. S. Hieronymi imp. Lugduni 1547. A. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Caesaraugustae 1562. B.

248. De sancto Hieronymo.

In 2. Vesperis.

1. Exsultent modulis sobria pectora,
Purgatis animis sint nova gaudia,
Magna nam canimus, qua pia possumus
Nostro sacra Hieronymo.

2. Hic primus colitur quatuor amnium,
Quos nobis tribuit fons paradiseus,
Legis qui segetes coelitus irrigat
Manentes ope numinis.

3. Aut flores alii pomave mystica,
Aut nectar referunt sub nuce conditum,
Sed noster stipitem firmiter asserit,
Quo robur ferat arbori.

4. Quantis tu meritis praemia comparas,
Dum vertis fidei sacra volumina,
Convulsis penitus sentibus haeresum
Purgas sancta novalia.

5. Vultus Aethiopis silva perhorruit,
Quae vero latuit, mens erat angeli,
Papae, quam negligis corpus, ut affluas
Aeternis modo fructibus.

6. Te, rerum genitor, poscimus, annue
Quem summis celebrat mundus honoribus,
Nubila tegeas [sic] . . . .
Dum nubes tua fulserit.

Brev. FF. S. Hieronymi imp. Lugduni 1547. A. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Caesaraugustae 1562. B. — 6, 3 hat B treulich nachgedruckt.

249. In Translatione s. Hieronymi.

Ad Vesperas.

1. Hymnum novum decantemus
Modulatis vocibus,
Hieronymum imploremus
Pium patrem, omnibus
Ut adsistat, festinemus
Sinceris affectibus.

2. Mundum totum contemnentem
Ex Stridonis oppido,
Eremumque sitientem
Ex patre Eusebio,
Nobili ex stirpe natum
Confini Pannonio.

3. Verum lumen nostrae vitae
Petentem Hebraicam,
Simul Graecam et Latinam
Linguam et grammaticam,
Victorinum oratorem,
A quo et rhetoricam.

4. Sacrosanctum scripturarum
Abyssalem fluvium
In torrentem quam praeclarum
Auxit et praeconium,
Effundendo rebus planum,
Quod erat tam asperum.

5. Decus, honor Deo patri
Sit ejusque filio
Nec non spiritui sancto,
Doctori eximio,
Quem salvator sublimavit
Sempiterno saeculo.

Brev. ms. FF. S. Hieronymi anni 1463. Cod. Matriten. A. 169. A. — Diurn. ms. FF. S. Hieronymi saec. 15. Cod. S. Ferdinandi Matriten. 13. B. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Lugduni 1547. C. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Caesaraugustae 1562. D. — Vgl. Mone III, 338.

250. In Translatione s. Hieronymi.

Ad Nocturnum.

1. Chorus fidelium pangat angelici
Sancti praeconium, magni Hieronymi,
Cultoris eremi, fidelis Domini
Et doctoris eximii.

2. Totum se praebuit Dei obseqio,
Cum mundum renuit dante se monacho,
Quod sibi condidit et suis posteris
Juxta praesepe Domini.

3. Ornatus meritis, dives virtutibus,
Cum suis monachis in die obitus
Colloquens monuit ut non moestitiam
Sed veram gerant gaudium.

4. Regnis coelestibus mundi miseriam
Cum vanis artibus relinquens omnia,
Assumpsit gaudia, aeterna praemia
Per infinita saecula.

5. Ex hoc sit gloria patri et filio,
Laus et latria sancto paraclito,
Ut cum Hieronymo ducant ad patriam,
Ad lucem, quam inhabitant.

Brev. ms. Hieronymitarum anni 1463. Cod. Matriten. A 169 A. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Lugduni 1547. B. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Caesaraugustae 1562. C. — 5, 2 Laus ist, wie so häufig, namentlich in spanischen Hymnen, zweisilbig zu nehmen.

251. In Translatione s. Hieronymi.

Ad Laudes.

1. Sanctorum decus praesulum et doctor
Lumen refulgens latebris et auctor
Nostrae salutis, veritatis pastor,
Eremi cultor.

2. Tibi est datum regimen fidele,
Haereses omnes deprimens adhaeres
Sacrae doctrinae, malleus es vere
Haereticorum.

3. Augendo fidem contra infideles
Tu semper idem satagis docere,
Vitae perennis animis manere
Fruitionem.

4. Gloriam mundi spernis contemnendo,
Carnem lascivam punis jejunando,
Nuda et humo conteris cubando,
Felix o doctor.

5. Semper in vita reliqua vivebas,
A viris sanctis caelebs nuncuparis,
Artubus sacris puris sociaris
Gaudiis vitae.

6. Tibi sit patri filioque vero,
Gloria laudis, spiritui sancto,
Qui cum utroque sempiterno Deo
Manet aequalis.

Brev. ms. FF. S. Hieronymi anni 1463. Cod. Matriten. A. 169. A. — Diurn. ms. FF. S. Hieronymi saec. 15. Cod. S. Fernandi Matriten. 13. B. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Lugduni 1547. C. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Caesaraugustae 1562. D.

252. In Translatione s. Hieronymi.

In 2. Vesperis.

1. Novum sidus verae lucis
Ex alto divinitus
Refulsit in cunctis locis,
Hieronymus coelitus,
Enodando sonum vocis
Aeternorum ambitus.

2. Ex abysso veritatis
Divini consilii
Auxit lumen caritatis
Et coronam lilii
Stolamque virginitatis,
Aureolam praemii.

3. Sol illuminans obscura
Per omnia prospicit,
Expellendo, quae non pura,
Haereses et abjicit,
Indagando, quae sunt clara,
Veram fidem conficit.

4. Ad locum eremitarum
Ampliavit pariter
Et illuxit, quam praeclarum
Sit amore dulciter,
Quando mundum sibi carum
Contempsit celeriter.

5. Nudam humum amplexando
Ad praesepe Domini
Festinavit, relaxando,
Quae nociva homini,
Bonisque communicando,
Quae conformant lumini.

6. Deo patri laus et honor
Sit et ejus filio,
Pari spiritui sancto,
Doctori eximio,
Qui Hieronymum dotavit
De perenni gaudio.

Brev. ms. Hieronymitarum anni 1463 Cod. Matriten. A 169. A. — Diurn. ms. Ord. S. Hieronymi saec. 15. Cod. S. Fernandi Matriten. 13. B. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Lugduni 1547. B. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Caesaraugustae 1562. C.

253. De sancto Hilario.

Ad Vesperas.

1. Hilario pontifici
Laudes refundant populi
Dulcisonis ac vocibus
Hymnos promant uberius.

2. Hilarium ecclesia
Sustollat super aethera,
Doctorem et praecipuum
Agnoscat omne saeculum.

3. Verbi sacrati semina
Sacer benigne proroga,
Ut duplicata foenora
Christi reportent pignora.

4. Hac die lapsis pluribus
Annorum saecli fluxibus
Alta petendo spiritu
Arva beasti artubus.

5. Oramus ergo, pontifex,
Nostrae salutis opifex,
Quod nos in mundi turbine
Tuo firmes munimine.

6. Sacrosacratis precibus
Servis adsis humilibus
Et impetrata venia
Christi dona nos gratia.

7. Dicamus patri gloriam
Cum filio perpetuam,
Vivifico cum spiritu
In saeculorum ambitu.

Brev. ms. Hispanicum saec. 11/12. Cod. Londinen. Add. 30849. — 2, 2 Sustollit. — 3, 3 Et duplicata. — 4, 2 Anoxi saeoli. — 5, 3 Quo nos. — 5, 4 Tuos firmes.

254. De sancto Hippolyto.

1. Pangat chorus fidelium
Hippolyti praeconium,
Cujus praestant solemnia
Beata nobis gaudia.

2. Despecta mundi gloria
Suspirat ad coelestia
Iter sequens et meritum,
Deus, tuorum militum.

3. Valeriani rabiem
Confudit et perniciem
Tuo fultus cloquio,
Jesu, nostra redemptio.

4. Tandem devicto Decio
Coronatur martyrio,
Nunc regnat in coelestibus,
Exsultet coelum laudibus.

5. Hujus prece laetificet
Et cor nostrum illuminet,
Locum concedat veniae
Splendor paternae gloriae.

6. Sit laus, decus, potentia,
Honor, virtus et gloria
Patri, nato cum flamine
A solis ortus cardine.

Brev. ms. Vicense saec. 14/15. Cod. Capit. Vicen. CVII. A. — Brev. Vicense imp. Lugduni 1557. B.

255. De sancto Hippolyto.

1. Mox renatus sacro fonte
mundi cedit vitio
Hippolytus, sepulturam
ministrat Laurentio.

2. Lege Dei eruditus
praesentatur Decio,
Laetatur, cum facultatum
fit ei subtractio.

3. Fide reddit jam vestitum
corporis nudatio,
Probat virum servum Christi
capitis truncatio.

4. Caeditur, nec eum terret
dira verberatio,
Fervet Christi in amore,
cum fit oris fractio.

5. Dum cruentat sanctum ferri
pectinum vexatio
Et per cardos traheretur
equorum supplicio.

Brev. ms. Vicense saec. 14/15. Cod. Capit. Vicen. CVII. A. — Brev. Vicense imp. Lugduni 1557. B. — 3, 4 capitum B.

256. De sancto Honorato.

Ad Vesperas.

1. Coelestis vox militiae
Concrepet in laetitia,
Cum Honoratus hodie
Honoratur in gloria.

2. Terreni regis filius
Regem coelestem sequitur,
Regni compos alterius,
Cujus opus exsequitur.

3. Hic in profundis tenebris
Patris errorum genitus,
Fide Christi fit celebris
Ex his eductus coelitus.

4. Genus, opes et patriam
Linquens pauper efficitur,
Profectus in Italiam
Sacro fonte renascitur.

5. Sit patri laus et filio
Paraclitoque pariter,
Per quem regnat in solio
Honoratus feliciter.

Brev. Majoricense imp. Venetiis 1506. A. — Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547. B. — 3, 2 gemitus. A.

257. De sancto Honorato.

Ad Nocturnum.

1. Gaude, mater ecclesia,
Tanto fecunda filio,
Cujus vitae magnalia
Claro sonant praeconio.

2. Jam in aetate tenera
Christi vacans obsequio,
Non recusavit aspera
Cultu projecto regio.

3. In Lirinensi insula
Manus mittens ad fortia
Sub Benedicti regula
Sancta fovet obsequia.

4. Subjectos pater humilis
Sacris informat moribus,
Semper in verbis rutilis
Et clarus in operibus.

5. Sit patri laus et filio.

Brev. Majoricense imp. Venetiis 1506. A. — Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547. B. — 2, 1 Nam in aetate A.

258. De sancto Honorato.

Ad Laudes.

1. O praesul honorabilis
Actu simul et nomine,
Honoratus, vir nobilis
Summo virtutum culmine.

2. Assumptus in pontificem
Manus egenis aperit,
Porro virtutum apicem
Christi servus non deserit.

3. Signa patrantur saepius,
Frequentantur miracula,
Nunc tantae lucis radius
Absconditur sub nebula.

4. O fervor ex incendio
Caritatis in praesule,
Qui captivum pro filio
Se dedit caecae vetulae.

5. Sit patri laus et filio.

Brev. Majoricense imp. Venetiis 1506. A. — Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547. B. — 4, 4 cete vetulae A; senae vetulae B.

259. De sancto Jacobo.

Ad Vesperas.

1. Adest dies laetitiae,
Multis cantanda laudibus,
In quo palma victoriae
Refulget justus Jacobus.

2. Cujus festum solemniter
Chorus noster tripudio
Exsultando concorditer
Solemnizet cum gaudio.

3. Hic est candor perpetuae
Castitatis et lilium,
Hic est contemptor fatuae
Gloriaeque piaculum

4. Mundi hujus et similis
Multum erat in omnibus
Christo Jesu et humilis,
Plenus erat virtutibus.

5. Hic est primus episcopus
Apostolorum omnium,
Justus, pius, pacificus,
Virtutis tenens bravium.

6. Quaesumus, auctor omnium,
In hoc paschali gaudio
Ab omni mortis impetu
Tuum defende populum.

7. Gloria tibi, Domine.

Brev. ms. Compostellanum saec. 15. Cod. Capit. Compostellani s. n. A. — Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. B.

260. De sancto Jacobo.

Ad Nocturnum.

1. Hymnum novae laetitiae
Persolvat vocum paritas,
Tollat vultum tristitiae
Pulchrae mentis jucunditas.

2. Hujus in festi gaudio
Christi sancti apostoli,
Quem effugato odio
Amabant omnes populi.

3. Hic est Alphaei Jacobus,
Justus et frater Domini,
Sic dictus ab hominibus
Praelatus omni homini.

4. Sanctitatis ob meritum
Castitatis et lilio
Mundi calcat compositum
Pontificali solio.

5. Panem gustare denegat,
Christi plorans supplicium,
Sed prius videns jubilat
Resurgentis solatium.

6. Quaesumus, auctor omnium,
In hoc paschali gaudio
Ab omni mortis impetu
Tuum defende populum.

7. Gloria tibi, Domine.

Brev. ms. Compostellanum saec. 15. Cod. Capit. Compost. s. n. A. — Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. B. — 3, 3 dictus ab omnibus AB.

261. De sancto Jacobo.

Ad Vesperas.

1. Lux de caelis dux fidelis
Est Jacobus credentium,
Quem dotasti et vocasti
Christe, redemptor omnium.

2. Mundum sprevit et complevit
Corda sequendo filium,
Praedicando et monstrando
Te lucis ante terminum.

3. Christo vixit, mentem fixit
Ad praeceptorum opera,
Et sic vivit, et audivit
Aeterna Christi munera.

4. In exemplum Christi templum
Resplendet in Gallaecia,
Quem honorat et decorat
Aeterna coeli gloria.

5. Iste dignum habet signum,
Apostolus est Jacobus,
Cum corona magna dona,
Exsultet coelum laudibus.

6. Nos ad regnum duc supernum
Quos redemisti pretio,
Fixus ligno crucis signo,
Jesu, nostra redemptio.

Brev. ms. Compostellanum saec. 15. Cod. Capit. Compostell. s. n. — Brev. Burgense imp. s. l. et a. B. — 6, 2 Quos nos redemisti A; Quo ons redemisti B.

262. De sancto Jacobo.

Ad Nocturnum.

1. Rex aeterne, rex superne
Apostolorum, deitas,
Nobis regna da superna,
O lux, beata trinitas.

2. Regis signa dedit digna
Hic Jacobus cum opere,
Lux accedit, nox recedit
Jam lucis orto sidere.

3. Nobis neces tollant preces
Apostoli piissime
Et ad verum trahant coelum,
Coeli Deus sanctissime.

4. Nos exaudi, preces audi,
Qui es sanctorum gloria,
Pacis dare tu dignare
Beata nobis gaudia.

5. Hic precetur, nobis detur
Sic adhaerere Domino,
Ut vocemur et ornemur
Magno salutis gaudio.

6. Christum ora et implora,
Repulsor hostis callidi,
Ut nos ducat et inducat
Ad coenam agni providi.

Brev. ms. Compostellanum saec. 15. Cod. Capit Compostell. s. n. A. — Brev. ms. S. Benedicti Valisoletani saec. 14. Cod. Scorialen. P II 1. B. — Brev. Burgense imp. s. l. et a. C. — 1, 1 Aeterne rex superne AB. — 3, 2 piissima C. — 3, 3 traho A, trahat B.

263. De sancto Jacobo.

Ad Laudes.

1. Laudes Christi psallant isti,
Qui consequuntur opere
Quem monstravit et donavit
Signum crucis mirabile.

2. Deus pater factus frater
Formam sumendo pauperum,
In qua fortem vincens mortem
Conditor alme siderum.

3. Sic superna stat lucerna
Jacobus apostolicus,
Verba vitae dando rite
Veni, creator spiritus.

4. Tunc ad verum trahet coelum
Rector supernae patriae,
Sic dotavit, quem amavit,
Hymnum canamus gloriae.

5. Fac nos digne te benigne
Mente devota colere,
Ut sis via nobis pia,
Lucis creator optime.

6. Nobis trinam da doctrinam,
Apostole sanctissime,
Ut salvemur et ornemur,
Aeterne rex altissime.

Brev. ms. Compostellanum saec. 15. Cod. Capit. Compostell. s. n. A. — Brev. Burgense imp. s. l. et a. B. — 3, 2 apostolus AB. — 6, 1 da fehlt A.

264. De sancto Jacobo.

Ad Vesperas.

1. Adest dies sanctissima
Virtute sacra splendida,
Qua Jacobus sanctissimus
Locatur in coelestibus.

2. Hic Christi consanguineus
Ac secretorum conscius,
Sacro duodenario
Praecessit in martyrio.

3. Post mortem in Hispaniam
Missus fit ex prodigio,
Ad deitatis gloriam
Mirae terrae conversio.

4. Ab universis colitur
Ejus miranda fabrica,
Et quod devote petitur,
Fit potestate coelica.

5. Lux et decus Hispaniae,
Christo pro nobis hodie
Funde preces, ut veniam
Consequamur et gloriam.

Brev. ms. Zamorense saec. 15. Cod. Capit. Zamoren. s. n. — 5, 1 O lux et decus; entweder ist O zu unterdrücken oder Spaniae statt Hispaniae zu lesen.

265. De sancto Jacobo.

Ad Nocturnum.

1. Gaude, felix collegium
Felicis nunc ecclesiae
Et tanti dono gratiae
Solemne des officium.

2. Jerusalem occiditur
Ab Herode sacrilego
Nam Jacobus, ut legitur,
Et Compostellam vehitur.

3. Armentorum silvestrium
Quadriga campo sistitur
Absque ducatu, conditur
Tunc manibus humilium.

4. Lupparia convertitur
Viso tanto miraculo
Et caecitatis vinculo
Soluta luci traditur.

5. Lux et decus Hispaniae.

Brev. ms. Zamorense saec. 15. Cod. Capit. Zamoren. s. n. — 1, 1 Lauda felix. — 2, 3 velut legitur.

266. De sancto Jacobo.

Ad Laudes.

1. Gaude, mater ecclesia,
Tanti patris praeconiis,
Absit ejus solemniis
Omnis cordis moestitia.

2. Cunctis mari cernentibus
Natus regis submergitur,
Sed a profundo ducitur
Totus plenus conchilibus.

3. Diu celatur fabrica,
Sed stellae clarae visio
Suo praebet indicio
Ejus signa veridica.

4. Hic ad secreta sumitur,
Cum fit transfiguratio,
Johanne, Petro socio,
Cum aedes triplex petitur.

5. A cunctis orbis partibus
Hic Zebedaei filius
Visitatur devotius
Et dona dat petentibus.

6. Hunc deprecemur supplices,
Ut a mundi criminibus
Mundi cum sanctis omnibus
Regnemus semper felices.

7. Lux et decus Hispaniae.

Brev. ms. Zamorense saec. 15. Cod. Capit. Zamoren. s. n.

267. De sancto Jacobo.

Ad Vesperas.

1. Hymnus canorus personet
A cordibus fidelium,
Orbisque totus jubilet
Ob Jacobi martyrium.

2. Electus hic apostolus,
Decorus et amabilis,
Velut leonis catulus
Vicit bella certaminis.

3. Natus regali germine,
Bellicosus et inclitus,
Regna mercatus sanguine
Victor fulsit magnificus.

4. Hic primus in apostolis
Triumphans per martyrium,
Primatum tenet nobilis
Apostolorum omnium.

5. Prodigiorum gloria
Orbe toto diffunditur,
Et bellorum victoria
Triumphalis dignoscitur.

6. Apparens in angustia
Regi sancto Remigio,
Occidit multa milia
Paganorum in proelio.

7. Concede, pater luminum,
Ut Jacobi suffragiis
Post hujus vitae terminum
Coeli fruamur gaudiis.

Brev. ms. Hieronymitarum anni 1463. Cod. Matriten. A 169. A. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Lugduni 1547. B. — Brev. Civitatense imp. 1555. C. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Caesaraugustae 1562. D. — Brev. Compostellanum imp. Salmanticae 1569. E. — 1, 1 canoris ABDCE. — Ad Nocturnum AB.

268. De sancto Jacobo.

Ad Nocturnum.

1. Adesto, sancte Jacobe,
In aethera psallentibus,
Larga daturus munera
Festive te colentibus.

2. Jure te quidem colimus,
O Jacobe sanctissime,
Quem ita Christus Dominus
Magnificat altissime.

3. Claritatis fulgoribus
Miro decore rutilas,
Qui nos pulsis erroribus
Tanto splendore lucidas.

4. Per te fulget Hispania,
Dux Hispanorum inclite,
Paganorum vesania
Dejecta prorsus undique.

5. Tu generoso sanguine
Conjunctus Dei filio,
Polles belli certamine,
Magnificus in proelio.

6. O princeps invictissime,
Singulare praesidium,
Festina, potentissime,
Tuorum in auxilium.

7. Posce robur bellantibus,
Peregrinis solatium,
Salutem aegrotantibus,
Cunctis perenne gaudium.

8. Concede, pater luminum,
Ut Jacobi suffragiis
Post hujus vitae terminum
Coeli fruamur gaudiis.

Brev. FF. S. Hieronymi imp. Lugduni 1547. A. — Brev. Civitatense imp. 1555. B. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Caesaraugustae 1562. C. — Brev. Compostellanum imp. Salmanticae 1569. D. — 3, 2 rutilans D.

269. De sancto Jacobo.

Ad Laudes.

1. Plaudat turba fidelium
Extollendo praeconia
Praecellentis apostoli,
Quo lustratur Hispania.

2. De stirpe Christi Jacobus
Natus regali germine,
Inter magnates inclitus
Refulget alto sanguine.

3. Hic ad secreta saepius
Redemptoris mysteria
Prae ceteris assumptus est
Honoris praeminentia.

4. Transfiguratum Dominum
Vidit beatis oculis
Et agoniae deditum,
Sudantem guttas sanguinis.

5. Euntibus apostolis
Per cuncta mundi climata,
Hic Hispanorum populis
Dat Christi sacra dogmata.

6. Effuso tandem sanguine,
Caesus Herodis gladio,
Apostolorum agmine
Primus fulsit martyrio.

7. Cujus corpus divinitus
Post immane supplicium
Hispaniae donatum est
In patriae praesidium.

8. Concede, pater luminum,
Ut Jacobi suffragiis
Post hujus vitae terminum
Coeli fruamur gaudiis.

Brev. ms. FF. S. Hieronymi anni 1463. Cod. Matriten. A 169. A. — Diurn. ms. FF. S. Hieronymi saec. 15. Cod. S. Fernandi Matriten. 13. B. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Lugduni 1547. C. — Brev. Civitatense imp. 1555. D. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Caesaraugustae 1562. E. — Brev. Compostellanum imp. Salmanticae 1569. F. — Ad Vesperas AB.

270. De sancto Jacobo.

Ad Vesp. et Noct.

1. Festum colamus Jacobi,
Apostoli sanctissimi,
Fratris Johannis, strenui
Factoris evangelii.

2. Qui visitat Samariam,
Gentem simul Judaicam,
Hostes malignos comprimens
Fidemque sanam imprimens.

3. Dat locum et hospitium
Christo piarum mentium,
Dum reparat virtutibus
Et parat lumen cordibus.

4. Sic verum dogma creditur,
Sic verum lumen oritur,
Quia splendet miraculis
Lucens lucerna populis.

5. Nos quoque tuos adjuva
Et ad superna subleva,
Ut tuis almis precibus
Jungamur in coelestibus.

6. Sit trinitati pariter
Et unitati jugiter
Honor, decus et gloria
Per infinita saecula.

Brev. ms. Romano-Francisc. saec. 15. Cod. Univ. Valent. 90—4—35.

271. De sancto Jacobo.

Ad Laudes.

1. Parata poli praemia,
Quibus potitur Jacobus,
Plaudentes cum laetitia,
Laetis canamus mentibus.

2. Hispanorum quem principem
Sancta novit ecclesia,
Illis dum praebet regimen
Panditque coeli lumina.

3. Dirus Herodis gladius
Talem funestat apicem,
Nunc ejus almus spiritus
Regem regit et principem.

4. Orbis extrema jubilant
Sub nostro polo arctico,
Remotae plebes visitant,
Coeli replentur gaudio.

5. Sit trinitati pariter.

Brev. ms. Romano-Francisc. saec. 15. Cod. Univ. Valentin. 90—4—35. — 1, 1 Patrata. — 3, 1 Herodes. — 3, 2 funestat gladius. — 4, 3 plebs.

272. De sancto Jacobo.

Ad Vesperas.

1. Luce micans purpurea
Dies illuxit rosea,
Quae de virtute sanguinis
Sumit augmentum luminis.

2. Effudit orbem radio
Pia Jacobi passio,
Qui de spina Judaica
Rosa prorupit coelica.

3. Clara parentum serie
Affinis regi gloriae,
Pro quo carnis subsidia,
Patrem liquit et retia.

4. Apostolatus culmine
Justo fundatus ordine,
Vidit in Christi facie
Coelestis formam gloriae.

5. Rore benigni spiritus
Inebriatus coelitus,
Hermogenis praestigia
Verbi solvit potentia.

6. Herodis cruda rabie
Decapitatus hodie
Per calicem martyrii
Coronam sumpsit bravii.

7. Aeterni pater filii
Cum spiritu solatii
Nos Jacobi suffragio
Coeli reponat solio.

Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salmanticen. 186. A. — Diurn. ms. Legionense saec. 15. Cod. Capit. Legionen. 36. B. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. C. — Brev. Calagurritanum et Jaccense imp. Lucronii 1534. D.

273. De sancto Jacobo.

Ad Nocturnum.

1. Fulget dies victoriae,
Quo Jacobus, flos gratiae,
Confessus natum virginis
Statum deponit hominis.

2. Gallilaeus indigena,
Civis coeli, non advena,
Dans Moysi repudium
Transit ad evangelium.

3. Liquit rerum substantiam,
Patrem, rete, naviculam,
Apostolatus pondere
Christi dotandus munere.

4. Hunc primum ex apostolis
Dum dissentit a dyscolis,
Furens Herodes gladio
Tulit e mundi stadio.

5. Plus quantitate pretii
Sumpsit in fructum praemii,
Nam quod simplum mors abstulit,
Centuplum merces reddidit.

6. Sit laus aeterno numini,
Patri, natoque flamini,
Qui per Jacobi gratiam
Culpae det nobis veniam.

Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salmanticen. 186. A. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. B. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1534. C.

274. In Translatione s. Jacobi.

Ad Vesperas.

1. Adest dies laetitiae,
Beatus in quo Jacobus
Terris datur Hispaniae
Dux et patronus inclitus.

2. Qui post Christi supplicium
Primus passus prae ceteris,
Apostolis indicium
Coeli dedit itineris.

3. Cujus corpus discipuli
Nocte levantes media
Profani metu populi
Petunt Joppe praesidia.

4. Navis parata mittitur
Illis a Deo marium,
Corpus in ea ducitur
Per maris longum spatium.

5. Post dies septem Iriae
Portum intrantes gaudio
Magno coelesti curiae
Laudes cantant tripudio.

6. Ubi multa miracula
Ostenduntur divinitus,
Corpus ardens ut facula
Fulgore fulget coelitus.

7. Gloria tibi, Domine.

Brev. ms. Compostellanum saec. 15. Cod. Capit. Compostell. s. n. A. — Brev. ms. S. Benedicti Valisoletani saec. 14. Cod. Scorialen. P II 1. B. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Capit. Toletani 33—6. C. — Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Capit. Toletani 33—9 - D. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. E. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1492. F. — Brev. Toletanum imp. Hispali 1493. G. — Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. H. — Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501. I. — Brev. Placentinum imp. Venetiis 1503. K. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1506. L. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. M. — Brev. Gienense imp. Hispali 1528. N. — Brev. Granatense imp. Granatae 1544. O. — Brev. Toletanum imp. Lugduni 1551. P. — Brev. Compostellanum imp. Salmanticae 1569. Q. — 1, 3 Terrae P. — 2, 4 Coelum K. — 3, 4 Joppem AQ, Joppen K. — 5, 1 Yriae Q, Hiriae KP. — 6, 1 Ibi multa K.

275. In Translatione s. Jacobi.

Ad Nocturnum.

1. Gaude, felix Hispania
Laetis exsultans mentibus
Tui ducis solemnia
Dignis cantando laudibus.

2. Hic et ille magnificus
Miles potens certamine
Primus palma glorificus
Apostolorum agmine.

3. Qui post mortis sententiam
Navi deductus Iriae
Tibi dedit notitiam
Magnae coelestis curiae.

4. Ut reprobares idola
Cum omnibus piaculis
Jam fide facta credula
Multis visis miraculis.

5. Gloria tibi, Domine.

Brev. ms. Compostellanum saec. 15. Cod. Capit. Compostell. s. n. A. — Brev. ms. S. Benedicti Valisoletani saec. 14. Cod. Scorialen. P II 1. B. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Capit. Toletani 33—6. C. — Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Capit. Toletani 33—9. D. — Brev. ms. FF. S. Hieronymi anni 1463. Cod. Matriten. A 169. E. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. F. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1492. G. — Brev. Tole-

tanum imp. Hispali 1493. H. — Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. I. — Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501. K. — Brev. Placentinum imp. Venetiis 1503. L. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1506. M. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. N. — Brev. Gienense imp. Hispali 1528. O. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Lugduni 1547. P. — Brev. Toletanum imp. Lugduni 1551. Q. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Caesaraugustae 1562. R. — Brev. Compostellanum imp. Salmanticae 1569. S. — 1, 3 dulcis solemnia L. — 4, 1 reprobaret L. — EPR lassen nach Str. 4 folgen:

Tu, Compostella, maxime
Resulta magno jubilo
Quae digna tanto pignore
Refulges mundi circulo,

an welche Strophe sich dann Str. 4 des folgenden Hymnus und die Doxologie anschliefsen. Der Reim läfst diese Strophe mit Sicherheit als späteres Einschiebsel erkennen.

276. In Translatione s. Jacobi.

Ad Laudes.

1. Nam draco magnus rumpitur
Percussus a discipulis,
Signo crucis obsequitur
Turba boum horribilis.

2. Caemento pons dissolvitur,
Turbae merguntur flumine,
Fera matrona vincitur
Christi suscepto nomine.

3. Corpusque statim conditur
Diversis aromatibus
Et Compostellam ducitur
Psalmis, hymnis coelestibus.

4. Ubi sepultum tumulo
Multis fulgens prodigiis
Virtutis, vitae pabulo
Nos regit et praesidiis.

5. Gloria tibi, Domine.

Brev. ms. Compostellanum saec. 15. Cod. Capit. Compostell. s. n. A. — Brev. ms. S. Benedicti Valisoletani saec. 14. Cod. Scorialen. P II 1. B. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Capit. Toletani 33—6. C. — Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Capit. Toletani 33—9. D. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. E. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1492. F. — Brev. Toletanum imp. Hispali 1493. G. — Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. H. — Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501. I. — Brev. Placentinum imp. Venetiis 1503. K. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1506. L. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. M. — Brev. Gienense imp. Hispali 1528. N. — Brev. Toletanum imp. Lugduni 1551. O. — Brev. Compostellanum imp. Salmanticae 1569. P. — 1, 2 discipulo K. — 2, 3 Fera materna K. — 3, 3 Compostellae K. — 4, 1 Ibi FGO. — 4, 3 Virtutibus K. — 4, 4 Nos regens praesidiis K. — Dieser Hymnus ist selbstverständlich nur ein Teil (divisio) des vorhergehenden.

277. De sancto Jacobo.

Ad Vesperas.

1. Exsultet nostra concio
Aeterni patris filio,
Vocisque modulatio
Canat hymnum cum gaudio.

2. Jacobi natalitia
Colamus cum laetitia,
Qui ligavit daemonia
Pro Phileti injuria.

3. Apostolorum omnium
Veritatem sequentium
Primus subit martyrium
Coeleste scandens solium.

4. Hierusalem sententia
Capite plexus impia
Compostellae per maria
Dantur ejus residua.

5. O Jacobe, pastor pie,
Consolator ecclesiae,
Regem appella gloriae,
Ut nos audiat hodie.

Psalt. ms. Oculense saec. 14. Cod. Arch. Nat. Matriten. B. 3—4. A. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Matriten. Ff. 147. B. — Brev. ms. Oculense saec. 14. Cod. Matriten. A 175. C. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Capit. Toletani 33—6. D. — Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Capit. Toletani 33—9. E. — Brev. ms. Toletanum saec. 14/15. Cod. Univ. Matriten. 48 (92—1). F. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. G. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1492. H. — Brev. Toletanum imp. Hispali 1493. I. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1506. K. — Brev. Gienense imp. Hispali 1528. L. — Brev. Ord. S. Jacobi de Spata imp. Legione 1532. M. — Brev. Abulense imp. Salmanticae 1551. N. — 3, 3 Primis HI. — 4, 4 residia HI, diese Form würde allerdings durch die sonst peinlich beachtete Reinheit des Reims gefordert. — Str. 5 fehlt B. — Nach Str. 5 schieben AC ein:

Ut supplices exaudias
Pacemque omnem conferas,
Semper fideles protegas
Tu, qui es vera trinitas.

Ein Blick auf die Reimverhältnisse wird jedem klar machen, dafs diese Strophe spätere Zuthat ist. Sie ist in der That dem folgenden Liede entlehnt.

278. De sancto Jacobo.

Ad Nocturnum.

1. Hujus diei gratia
Det, Christe, mundo gaudia,
Qua junctus est coelestibus
Frater Johannis Jacobus.

2. Qui te vocantem litore
Prompto secutus pectore
In navi patrem liquerat
Et cuncta, quae possederat.

3. Vivens adhuc in corpore
Formam conspexit gloria,
Qua te post finem saeculi
Lucis videbunt filii.

4. Fundendo pro te sanguinem
Idem bibebat calicem,
Quem tu gustabas, hostia,
Nostae salutis gratia.

5. Ut supplices exaudias.

Psalt. ms. Oculense saec. 14. Cod. Arch. Nat. Matriten. B 3—4. A. — Brev. ms. Oculense saec. 14. Cod. Matriten. A 175. B. — Brev. ms. Valentinum anni 1420. Cod. Parisin. (Arsen.) 105. C. — Brev. Valentinum imp. Neapoli 1489. D. — Brev. Ord. S. Jacobi imp. Legione 1532. E. — Dieser und der folgende Hymnus bilden nur ein Lied, das man bei Mone III, 104 u. f. vgl. Da dasselbe im mozarabischen Ritus nicht vorkommt, aber älter ist als die Einführung des römischen Breviers in Spanien, so ist spanische Herkunft desselben ausgeschlossen. Seiner weiten Verbreitung wegen mag es indes immerhin hier einen Platz finden.

279. De sancto Jacobo.

Ad Laudes.

1. Hic judicandis ovibus
Te, judex, agnoscentibus,
Summo qui fulsit merito,
Sit pius in judicio.

2. Illius sacris precibus
Absolve nos erroribus,
Stantes, ne cadant, robora,
Lapsos, ut surgant, adjuva.

3. Apostoli qui nomine
Haec festa colunt hodie
Solemnitate coelibum
Intersint in perpetuum.

4. Ut supplices exaudias
Pacemque omnem conferas,
Fideles semper protegas,
Tu qui es vera unitas.

Psalt. ms. Oculense saec. 14. Cod. Arch. Nat. Matriten. B 3—4. A. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Matriten. Ff. 147. B. — Brev. ms. Oculense saec. 14. Cod. Matriten. A 175. C. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Capit. Toletani 33—6. D. — Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Capit. Toletani 33—9. E. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Univ. Matriten. 48 (92—1). F. — Brev. ms. Valentinum anni 1420. Cod. Parisin. (Arsen.) 105. G. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. H. — Brev. Valentinum imp. Neapoli 1489. I. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1492. K. — Brev. Toletanum imp. Hispali 1492. L. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1506. M. — Brev. Gienense imp. Hispali 1528. N. — Brev. Ord. S. Jacobi de Spata imp. Legione 1532. O. — 1, 1 Sic judicandis G; Sis judicandis AC; Hic vendicandis GO. — 1, 2 Et judex KL. — 1, 3 Sumit qui ABCKL; Morte qui fulsit G. — 1, 4 Adsit post in B; Et sic post in AC; Salus in judicio G. — 2, 1 In his sacratis precibus KL. — 3, 1 Apostole B; Et populi qui AC; Ut populi qui G. — 3, 3 colibrum B. — 4, 1 Et supplices GI; die ganze Str. lautet in KL:

Ut supplices exaudias
Pacem cunctis et conferas,
Omnes fideles te, Deus,
Collaudent, sancta trinitas.

Dieser Hymnus ist selbstredend nur ein Teil des vorhergehenden und gilt auch von ihm das dort Bemerkte. Die Zuteilung dieser drei Hymnen zu den verschiedenen Tageszeiten ist schwankend.

280. De sancto Jacobo.

Ad Vesperas.

1. Gens cuncta credens symbolum
Laetetur per apostolum
Jacobum, cum laetitia
Gratuletur Hispania.

2. Adest dies sanctissima,
Christianis laetissima,
Qua Jacobus virtutibus
Locatur in coelestibus.

3. Resurrexit vir Gallicus,
Parentum natus unicus,
Sancti Jacobi precibus,
Meritis ac virtutibus.

4. Suspensus vir Teutonicus
Procurans hospes iniquus
Et Tolosae suspenditur,
Mortuus vivus redditur.

5. Iniquus hospes rapuit,
Aes Pictavi retinuit,
Hic mortem ob hoc incidit,
Pampilonunae accidit.

6. Animal accomodavit,
Huic mortem praenuntiavit,
Apostolus disparuit,
Et animal evanuit.

7. Sit laus patri ingenito
Et natoque paraclito,
Atque Jacobi precibus
Coeli jungamur civibus.

Psalt. Pallantinum imp. Lucronii 1512. Mel.: In coelesti collegio.

281. De sancto Jacobo.

Ad Nocturnum.

1. Miles Christi piissime,
Jacobe invictissime,
Lux Hispaniae nosceris,
Succurre nobis miseris.

2. Esto pius exsulibus,
Nobis ad te clamantibus
Nocte atque diluculo,
Viae mortis periculo.

3. Laureatus martyrio
Es primus in consortio
Apostolorum omnium,
Tu sis nobis praesidium.

4. Grandis pugnator bellicus
Et decor apostolicus,
Tuis orationibus
Nos subleva sideribus.

5. Adesto nostris precibus,
Qui caremus virtutibus,
Offerque summo praesidi
Devotas laudes populi.

6. Regem regum expostula
Rogando prece sedula,
Quod nos ad locum subvehat,
In quo lux lucis luceat.

7. Sit laus patri ingenito.

Psalt. Pallantinum imp. Lucronii 1512. — 4, 2 Et decus apostolicus. — 6, 1 regum postula. — Mel.: In coelesti collegio mit geringen Varianten.

282. De sancto Jacobo.

Ad Laudes.

1. Gaude, miles bone,
Victor in agone,
Vincis inimicos
Et juvas amicos.

2. Adjutor multorum
Duxque Hispanorum,
Fortis debellator,
Virtutum amator.

3. Reis vincla frange,
Lumen caecis dona,
Deum verum posce
Cunctis cuncta bona.

4. Sumat preces per te
Gratas, culpas mundet
Jam transactas Deus,
Creator omnium.

Psalt. Pallantinum imp. Lucronii 1512. — 2, 2 Dux Hispanorum. — Nach Str. 4 folgt noch der Anfang der Doxologie: Sit laus patri ingenito, die indes nicht zu diesem Hymnus pafst.

283. De sancto Jacobo.

In Vesp. et Laud.

1. Hymnos chorus cum modulo
Noster decantet sedulo
Patrono benignissimo
Jacobo sacratissimo.

2. Qui Zebedaeo genitus,
Illum relinquens penitus,
Dimissis navi, retibus
Adhaeret Christo coelitus.

3. A Deo constituitur
Apostolus, quem sequitur
Multa miranda faciens
Jacobus prudens, patiens.
4. Frater ejus amabilis,
Johannes venerabilis
Fit insimul discipulus,
Redemptoris apostolus.
5. Ambo ferant ad Dominum
Nos mundos sorde criminum,
Cum sanctis in coelestibus
Digne fruamur vestibus.
6. Unus in trino nomine
Deus existens, Domine,
Da nobis apta petere,
Quae optamus in aethere.

Brev. Placentinum imp. Venetiis 1503. A. — Brev. Salmanticense imp. Salmanticae 1541. B. — 1, 1 Hymnum B. — 6, 1 Unum in trino B.

284. De sancto Jacobo.

Ad Nocturnum.

1. Hispaniarum gloria,
Salus atque victoria,
Jacobe beatissime,
Nos audias piissime.
2. Confer aegris remedium
Miserisque praesidium,
Ne valeat deprimere
Antiquae virus viperae.
3. Mentes pie credentium,
Tua prospicientium,
Sancte, devota limina
Nulla perturbent crimina.
4. Cum fratre tuo poscimus
Johanne, quem cognoscimus,
Tecum sedere supplica
Pro nobis et purifica.
5. Apostoli, precamini,
Deum meum rogamini,
Qui nobiscum Christicolas
Terrarum jungat incolas.
6. Unus in trino nomine
Deus exsistens, Domine,
Da nobis apta petere,
Quae optamus in aethere.

Brev. Placentinum imp. Venetiis 1503. A. — Brev. Salmanticense imp. Salmanticae 1541. B. — 2, 1 Confer ignis remedium B. — 2, 4 Fraus antiquae viperae A; Fraudis virus viperae B. — 4, 4 nobis et preifica. B. — 6, 1 Unum in trino B.

285. De sancto Jacobo.

Ad Nocturnum.

1. Jacobe, ductor inclite,
Hispani rector climatis,
Clare patrone patriae,
Summum decus Iberiae.
2. Cujus beatis oculis
Fulgens Christus apparuit,
Suam viventis gloriam
Videre qui te voluit.
3. Signa surgentis fidei
Iberis vivens intulit
Et laureatum sanguine
Eisdem corpus reddidit.
4. Plebem commissam protege,
Stantem, ne cadat, robora,
Nulla formidet hostium
Arma sub tuo tegmine.
5. Sit laus paterno numini,
Sit nato decus unico,
Sacro sit honor flamini
In saeculum a saeculo.

Brev. Abulense imp. Salmanticae 1551.

286. De sancto Jacobo.

Ad Vesperas.

1. Cum tuas pleno canit ore laudes
Turba sacratam coiens in aedem,
Obrutas taetris, Iacobe, culpis
Erige mentes.

2. Fratre dum quondam socio laborum
Finderes cymba fluitante pontum,
Inter undosas sinuosa moles
Retia jactans,

3. En, ait, fratres, hominum redemptor,
Nunc dico promptis animis adeste,
Ite post nostros, mora nulla, gressus,
Linquite lina.

4. Hactenus pisces tenues secuti
Arte, sed posthac homines petetis,
Hic mihi ex vobis studium probatur
Saecla novanti.

5. Nomen hinc cuncti celebrent perenne
Patris ac nati, celebrent et almi
Spiritus, unum quibus est cacumen,
Una potestas.

Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. A. — Brev. S. Benedicti Valisoletani imp. Valisoleti 1538. B.

287. De sancto Jacobo.

Ad Nocturnum.

1. Hinc fides verbis sequitur sacroque
Magnus accedens operi minister
Sorte tellurem renovare cultu
Sumis Iberam.

2. Tu quoque excellens ad opus vocatus
Testis adsistis celeber videsque,
Christus ut fulsit radians in alto
Vertice montis.

3. Nec minus fervens patriis in agris
Vertis ad Christi populos ovile,
Arte depellis magica Philetum
Hermogenemque.

4. Accipit vitae spolium caducae
Dirus Herodes feriens securi,
Dum putat saeva populis placere
Caede tyrannus.

5. Nomen hinc cuncti celebrent perenne
Patris ac nati, celebrent et almi
Spiritus, unum quibus est cacumen,
Una potestas.

Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. A. — Brev. S. Benedicti Valisoletani imp. Valisoleti 1538. B.

288. De sancto Jacobo.

Ad Laudes.

1. Luce privatum vegetando corpus
Fertur a caris sociis per aequor,
Non gubernaclo moderante cursus
Arte nec ulla.

2. Sed Dei nutu ratis ex Ioppe
Prodiens solem petiit cadentem
Atque Gallaecis pelagus per ingens
Appulit oris.

3. Quid feram, quantis rutilare signis
Coepit, ut litus tetigit repostum,
Sponte conscisso patuit sepulchro
Saxea rupes.

4. Sponte te Christi coluere turmae,
Sponte Maurorum timuere gentes,
Sponte felicis celebrant patroni
Nomen Iberi.

5. Nomen hinc cuncti celebrent perenne,
Patris ac nati celebrent et almi
Spiritus, unum quibus est cacumen,
Una potestas.

Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. A. — Brev. S. Benedicti Valisoletani imp. Valisoleti 1538. B.

289. De sancto Ildefonso.

Ad Vesperas.

1. Celsi confessoris
Festum venerandum
Nobis, ut est moris,
Adest celebrandum.

2. Laudibus canoris
Nobis est instandum,
Debitum honoris
Ildefonso dandum.

3. Urbs Toleti, gaude,
Prole gloriosa,
Tanti patris laude
Ubique famosa.

4. Patrono et plaude,
Urbs imperiosa,
Et prae cundis aude
Esse speciosa.

5. Ildefonse, tuos
Juva prece pia,
Fac, ut juvet suos
Nos virgo Maria.

6. Ildefonsi Christe
Decus, tuae laudi
Instat chorus iste,
Pie hunc exaudi.

7. Sit laus patri, decus
Nato, par his unus
Spiritus, his aequus,
Ferat ut his munus.

Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Matriten. Ff. 147. A. — Brev. ms. Oxomense saec. 15. Cod. Capit. Oxomen. s. n. B. — Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salmanticen. 186. C. — Brev. ms. Franciscan. Hispan. saec. 15/16. Cod. Parisin. 1064. D. — Sanctorale ms. Franciscan. saec. 15. Cod. S. Isidori Matriten. III 1—89. E. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Univers. Matriten. 48 (92—1) F. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Palat. Matriten. 714 (2C5). G. — Brev. ms. saec. 14. Cod. Palat. Matriten. 214 (2B2) H. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Capit. Toletani 33—6. I. — Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Capit. Toletani 33—9. K. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. L. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1492. M. — Brev. Toletanum imp. Hispali 1493. N. — Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. O. — Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501. P. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1506. Q. — Psalt. Pallantinum imp. Lucronii 1512. R. — Brev. Gienense imp. Hispali 1528. S. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. T. — Brev. Toletanum imp. Lugduni 1551. U. — Amador de los Rios II, 359 ist der Meinung, der Hymnus sei um 1302 verfaſst, in welchem Jahre das Fest des hl. Ildephons in den Kalender aufgenommen, da es Can. XI des Konzils von Peñafiel heiſst: „Statuimus et ordinamus, ut per totam Toletanam provinciam ejus festivitas tamquam praecipua seu duplici officio solemniter celebretur.“ Ist diese Annahme richtig, so ist sie es natürlich auch rücksichtlich des folgenden Hymnus sowie des ganzen zugehörigen Officiums.

290. De sancto Ildefonso.

Ad Nocturnum.

1. Laude devota hymnos decantemus
Et mente tota festum celebremus,
Intima vota Ildefonso demus,
Urbis patrono.

2. Hinc ut remota, per hunc supplicemus,
Culparum nota, dignas Deo demus
Laudes et tota mente jubilemus
Musicae tono.

3. Stirpe nitenti Ildefonsus natus,
Aevo surgenti moribus ornatus,
Omnipotenti fuit adoptatus
Electione.

4. Urbi potenti Eugenius datus
Praesul, ingenti fama decoratus,
Adolescenti fida est praelatus
Correptione.

5. Mente agnina paret hic docenti
Doctor doctrina fructum jam ferenti,
Hunc disciplina frater eminenti
Censet struendum.

6. Deitas trina unaque, da genti
Nunc matutina vota persolventi,
Ut vis divina adsistat credenti
Ad dirigendum.

Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Matriten. Ff. 147. A. — Brev. ms. Oxomense saec. 15. Cod. Capit. Oxomen. s. n. B. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Capit. Toletani 33—6. C. -- Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Capit. Toletani 33—9. D. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Palat. Matriten. 714 (2 C 5). E. — Brev. ms. saec. 14. Cod. Palat. Matriten. 214 (2 B 2). F. — Brev. ms. Toletanum saec. 14/15. Cod. Univ. Matriten. 48 (92—1). G. — Brev. ms. Franciscan. Hispan. saec. 15/16. Cod. Parisin. 1064. H. — Sanct. ms. Franciscan. saec. 15. Cod. S. Isidori Matriten III 1—89. I. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. K. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1492. L. — Brev. ms. Toletanum imp. Hispali 1493. M. — Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. N. — Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501. O. — Brev. Toletanum imp Venetiis 1506. P. — Brev. Gienense imp. Hispali 1528. Q. — Brev. Ord. S. Jacobi de Spata imp. Legione 1532. R. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. S. — Brev. Toletanum imp. Lugduni 1551. T. — Psalt. Pallantinum imp. Lucronii 1512. U. — 1, 2 celebramus B. — 2, 1 Huic ut B. — 2, 2 Culparum vota BH. — 4, 1 Urbi polenti BLM; Ubi potenti T.

291. De sancto Ildefonso.

Ad Nocturnum.

1. Christe, salus credentium,
Certa corona praesulum,
Qui in hac valle caliginis
Nos tua luce dirigis.

2. Sacri confessoris diem
Laudibus reddit celebrem
Ildefonsi plebs devota,
Cujus, Deus, sume vota.

3. Toletana urbs fidelis,
Hoc antistite tam felix,
Summe gaude, grande munus
Tibi dedit trinus unus.

4. Summa laus sit patri semper,
Nato quem virginis venter
Clausit, spirituique sancto,
Quam et tribus uni tanto.

Brev. Toletanum. imp. Hispali 1493. A. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. B. — Verfasser des Hymnus ist nach A Alphonsus Ortiz.

292. De sancto Ildefonso.

Ad Laudes.

1. Gloriae decus, domine Ildefonse,
Cui patent coeli, beatorum sanctae
Regiae sedes, meritis opimis,
Suscipe vota.

2. Clarior quanto micat sol in astris,
Inter doctores tua lux refulget,
Qui Dei pandis semitas et aulam
Regis Olympi.
3. Summae doctrinae meritisque macte,
Virginem sanctam, miseris clementem,
Laudibus dignis celebrasti, puram
Credat ut orbis.
4. Praepotens almae matris ac defensor
Regis aeterni, sapienter olim
Presseras ora impia latrantum
Contra Mariam.
5. Te infula sacris manibus decorans
Angelum turmis, animis beatis
Virginem virgo comitata vestit,
O decus alme!
6. Sit honor patri pariterque nato,
Spiritui sancto decus, unus idem,
Cujus in sanctis resonemus omnes
Carmina laudis.

Brev. Toletanum imp. Hispali 1493. A. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. B. — Brev. Ord. S. Jacobi de Spata imp. Legione 1532. C. — 1, 1 Domini C. — Verfasser ist nach A Alphonsus Ortiz.

293. De sancto Ildefonso.

Ad Vesperas.

1. Hic pater confessor,
Sanctus Illefonsus,
Noster intercessor,
Qui fuit absconsus
Temporis sub mora
Nobili Zamora,
Hic meruit digne
Canere benigne:
Ave maris stella.
2. Hic enim pudicus,
Sobrius et castus,
Fidelis amicus,
Ab amore pastus
Beatae Mariae,
Qui Sabbati die
Festum celebrabat,
In quo decantabat
Et: Quem, terra, pontus.
3. Hic laudator felix
Laudibus honeste
Reginam in caelis
Laudavit, quae feste
De Dei thesauro
Contexta de auro
Istum decoravit,
Qui et decantavit
Et: O gloriosa.
4. O sacer amice
Genitricis Dei,
Cum hac genitrice
Supplicantes ei
Conserva benignos
Nos et sic fac dignos,
Quod digne vivamus
Et digne dicamus:
Memento salutis.

5. Gloria sit nato,
Ingenito patri,
Flamini beato
Et decus sit matri,
Templo trinitatis,
Cum sanctis beatis,
Et nobis sit vita
Cum eis unita
Per saecula cuncta.

Brev. ms. Zamorense saec. 15. Cod. Capit. Zamoren s. n. — An zwei Stellen. — 1, 2 fehlt einmal das Wort Sanctus.

294. De sancto Ildefonso.

Ad Nocturnum.

1. Pange, polis Zamorensis,
Tibi est a Deo datus
Ensis olim in offensis
Illefonsus, vir beatus,
Qui te nimium decorat
Et tam pro te quam pro tuis
Urbs beata, digna laude,
Tamquam filiis pro suis,
Unde exsulta et gaude,
Jugi prece Deum orat.

2. Quem Toletum misit tibi,
Metropolis benedicta,
In suum elegit sibi
Dei mater in hac vita
Ad cantandas sibi laudes.
Quas frequenter in hac luce
Quia sibi decantavit,
Totus manet ea duce
Fructu fruens, quem speravit
Sanctus hic, cui congaudes.

3. Dulci quia melodia
Saepe decantavit ei,
Dilexit eum Maria,
Stella maris, mater Dei,
Labentium opificis.
In signum dilectionis
Haec lilium convallium
Vasque benedictionis
Submisit ei pallium,
Sed ad usum pontificis.

4. Cum patre consolatorem
Natumque simul laudantes
Precemur hunc confessorem,
Ut nos in coelum laetantes
Perducat suis precibus,
Et ut queamus dignius
Illuc felices tendere,
Dignetur Dei filius
Nos expiatos reddere
A peccatorum faecibus.

Brev. ms. Zamorense saec. 15. Cod. Capit. Zamoren. s. n. — An zwei Stellen A und B. — 2, 9 Fructum fruens AB. — 3, 1 Dulcique melodia AB. — 4, 4 sqq. weggerissen A.

295. De sancto Ildefonso.

Ad Laudes.

1. Pande, pastor egregie,
Qui fuit, qui nostris oris
Advenit sub effigie
Supplicissimi pastoris
Sacerdoti reverendo.
Dicens tua fore ossa
In sepulchro non inani,
Haud longe nimis a fossa
Confessoris Attilani,
Pede locum ostendendo.

2. Fertur etiam dixisse,
Post talem ostensionem
Per te, pater, percussise
Hunc locum per visionem
Virga, quam manu tenebas.
Temporis sub nube taetri
Hunc Zamoram perduxisti
Ac de his beati Petri
Basilica instruxisti,
Ubi latens quiescebas.

3. O felix nuntiatio,
Nuntiationi Christi,
Ut pulchra dictat ratio,
Non absimilis fuisti
Eo, quia opilio
In Bethlehem Christum fore,
Ildefonsum et Zamorae,
Praedixit per paraclitum,
Cui cedat ad placitum,
Oramus, haec opinio.

4. Tuam per inventionem
Largam benedictionem
Consequi ut valeamus,
Te clementer exoramus,
O confessor benedicte
. . . .
. . . .
Et ut sedulus erector
Lapsorum sis et protector
Civitatis antedictae.

5. Illam pulsa pia prece,
Quae te coelitus contexit,
Immolatum pro vervece
Suo utero evexit,
Sellam maris Mariam,
Ut in coeli palatium,
Ubi manet nihil triste
Sed perenne solatium
Viget, tendat chorus iste
Illa dante sibi viam.

Brev. ms. Zamorense saec. 15. Cod. Capit. Zamoren. s. n. — An zwei Stellen A und B. — 1, 2 Qui fuit nostris A. — 1, 4 Supplicissimi AB; lies simplicissimi? — 1, 8 Aut longe AB. — 3, 2 Nuntiatio B. — 3, 5 Eo quod AB. — 4, 1 Quam per AB. — 4, 6 sq. fehlen A; die ganze Halb-Strophe fehlt B.

296. In Inventione s. Ildefonsi.

Ad Vesperas.

1. Ecce, quem Christi genitrix amavit,
Ecce, quem coeli retinent beatum,
Cujus in templo retinet Zamora
Condita membra!

2. Ecce, lux mundi fidei corruscans,
Gemma Toleti decorans Iberos,
Quem Zamorenses celebrant patronum
Ossa tenentes.

3. Ecce, defensor Mariae pudoris,
Haeresum sectas reprimens nefandas,
Ante, post, semper docuit manere
Inviolatam.

4. Ecce, quem virgo trabea decorat,
Quam Dei turba tulit ex Olympo,
Cujus est factus celebris sacerdos
Festa sacrando.

5. Ecce mirandum, Leocada surgens
Clamat ex tumba dominam polorum,
Hujus in terris meritisque vita
Vivere castam.

6. Qui regit cosmi fabricamque coelos
Gyrat immotus, pater estque gnatus,
Flamen, est trinus Deus unus ante
Saecula semper.

Brev. Zamoranum imp. 15**.

297. In Inventione s. Ildefonsi.

Ad Nocturnum.

1. Ecce, nunc tempus mediantis umbrae,
Quo David jussit Domino fateri,
Nunc ad Alfonsi memoranda gesta
Surgite, fratres!

2. Ecce, quem virgo fore nasciturum
Nuntiat matri, radians in orbem
Sidus Hispanum, tenebras repellens
Hespericorum.

3. Ecce, quem patres genuere clari,
Ecce, quem sancti docuere patres,
Praesulum princeps, Isidorus almus
Eugeniusque.

4. Ecce, quem virtus puerum decorat,
Candidi vultus gravitas verenda,
Coelibem semper sine labe vitam
Hic adamavit.

5. Qui regit cosmi fabricamque coelos
Gyrat immotus, pater atque gnatus,
Flamen, est trinus Deus unus ante
Saecula semper.

Brev. Zamoranum imp. 15**.

298. In Inventione s. Ildefonsi.

Ad Laudes.

1. Ecce, jam sidus rubefecit astrum,
Lux, color rebus redeunt, diescit,
Perstat Alfonsi chorus in canendo
Cantica laudum.

2. Ecce, Toleto Lybibus superbis
Pulsus elegit tumulum Zamorae,
Multa post saecla latitans ibidem
Panditur iste.

3. En, vident caeci, salit atque claudus,
Audiunt surdi, resonantque muti
Hujus ad bustum, fugiensque daemon
Corpora linquit.

4. Ecce, jam cujus memoranda gesta
Non queunt linguae resonore plene
Ejus ingentes canere atque laudes
Nemo valebit.

5. O pater, salve, venerande praesul,
O sacerdotum decus et corolla,
Qui tuum festum veneramur almum,
Protege clemens.

Brev. Zamoranum imp. 15**.

299. De sancto Indaletio.

Ad Vesperas.

1. Conditor alme siderum, qui palmae
Sanctis das dona, nobis et condona,
Canere corda vocibus concorda
Ut queant laxis.

2. Verbum supernum prodiens aeternum
Pastum virtutis verbum et salutis
Dat nobis vesci per te, Indaleti,
O nimis felix.

3. Vox clara, ecce, intonat et facce
Traxit amara ponens nos sub ara
Tristia ligni praedicebat digni
Quod chorus vatum.

4. A solis ortus cardine exortus,
Fulgor illustrans, occidentem lustrans,
Septem doctorum unus beatorum,
Iste confessor.

5. Vexilla regis prodeunt et legis
Christi Hispanos animant ad sanos
Actus per dicta horum et invicta
Hujus, o Christe.

6. Ad coenam agni providi et magni,
Deus, conducas nos et introducas,
Natos quos habet sponsa, quae non tabet,
Virginis proles.

7. Aeterna Christi munera cum sisti
Coram te fine nos oportet, sine
Nostros reatus, da, summe beatus,
Rex gloriose.

Brev. ms. Pinnatense saec. 13. Cod. Scorialen. P III 12. add. saec. 13/14. A. — Brev. ms. Pinnatense saec. 15. Cod. Scorialen. f. IV 26 B. — Die gesperrten Stellen sämtlich Anfänge anderer Hymnen.

300. De sancto Indaletio.

Ad Nocturnum.

1. Nocte surgentes pariter
Psalmigraphis hilariter,
Ut vendicemus grandia
Beata nobis gaudia.

2. Summi largitor praemii
De sinu sponsae gremii
Cum septem patres dederat,
Jam Christus astra ascenderat.

3. O rex aeterne Domine,
Ditasti tanto homine
Nos aucto Indaletio,
Jesu, nostra redemptio.

4. Aurea luce fulgida
Jam gloriam tu regi da,
Quae possides hunc praesulem,
Urbs beata Jerusalem.

5. Quem terra, pontus, aethera
Deum timent, et cetera
Te colant, diva unitas,
O lux, beata trinitas.

Brev. ms. Pinnatense saec. 13. Cod. Scorialen. P III 12 add. saec. 13/14. A. — Brev. ms. Pinnatense saec. 15. Cod. Scorialen. f. IV 26. B. — 2, 4 astra fehlt A. — 5, 2 et fehlt AB.

301. De sancto Indaletio.

Ad Laudes.

1. Aurora rutilans, sol illi conscius,
Lunaque sidera, splendeant fortius
Hac die, qua sanctus Indaletius
Lux ecce surgit aurea.

2. Aurora jam spargit mundum sed clarius
Montem Avetitum, quo das uberius
Solemne hoc festum, sanctum et verius,
Deus, tuorum militum.

3. O quam glorifica facta Hispania,
Quae liquit per septem fratres inania,
Ex his uno gliscat jus Arragonia
Aeterne rex altissime.

4. Sanctorum meritis et horum precibus
Nos purga, Domine, criminum faecibus,
Per quos laudamus nunc laetis cum faucibus
Te lucis ante terminum.

5. Plasmator hominis, trinus qui unus es,
Istorum precibus gratiam nobis des,
Ut simus cum ipsis, ubi tu Deus es,
Lucis creator optime.

Brev. ms. Pinnatense saec. 13. Cod. Scorialen. P III 12 add. saec. 13/14. A. — Brev. ms. Pinnatense saec. 15. Cod. Scorialen. f IV 26. B. — 4, 3 Per fehlt A. — 5, 1 qui fehlt A.

302. De sancto Joachim.

Ad Vesperas.

1. Gentes redemptae, plaudite
Dignis laudum praeconiis,
Hymnum novum concinite
In Joachim solemniis.

2. Qui junctus est connubio
Annae matronae nobili,
Non carnis desiderio
Sed in timore Domini.

3. Conjuges diu steriles
Divina providentia
Tandem effecti fertiles
Pulchra dotando filia.

4. O Joachim sanctissime,
Mariae pater virginis,
Solve, precamur intime,
Quos nexus augit criminis.

5. Astripotenti Domino
Sit laus et benedictio,
Qui nos Joachim merito
Sanctorum ditet praemio.

Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547. A. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. B.

303. De sancto Joachim.

Ad Nocturnum.

1. Plaude, mater ecclesia,
Miris exultans gaudiis,
Dum colis natalitia
Parentum piae virginis.

2. Beatus pater Joachim
Patriarcharum coetibus
Et prophetarum cuneis
Vallatus fulget coelitus.

3. Sed Annam, sanctae virginis
Matrem, reginae virginum,
Benedicentes collaudant
Hymnosque dulces personant.

4. Non minus autem viduae
Cum conjugatis concinunt
Et efferentes laudibus
Hos vitae fontes praedicant.

5. Uni trinoque Domino
Sit sempiterna gloria,
Qui caliganti saeculo
Haec bina dedit lumina.

Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547. A. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. B.

304. De sancto Joachim.

Ad Laudes.

1. Laetetur coeli curia
Cum benedicta virgine
Quae ortum traxit lucidum
Praeclara ex progenie.

2. Qui optat sanctae virginis
Juvari piis precibus,
Devotus sit carissimis
Illius genitoribus.

3. Nam illis dum impendimus
Honoris reverentiam,
Devotam ei reddimus
Et nato ejus gratiam.

4. Uni trinoque Domino
Sit sempiterna gloria,
Qui caliganti saeculo
Haec bina dedit lumina.

Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547. A. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. B.

305. De sancto Joachim.

In Vesp. et Noct.

1. Felicem sortem canimus
Tibi collatam desuper
Simulque preces fundimus,
O patriarcha Joachim.

2. De stirpe tu Davidica
Regum trahis originem,
Promissio prophetica
Ut ferret suum ordinem.

3. Annam ducis in conjugem
Ex sacerdotum germine,
Ut texeretur series
Christi promissi generis.

4. Ex tali ergo coelitus
Horum sacro connubio
Virgo felix exorta est,
Maria Dei genitrix.

5. Laus, honor, virtus, gloria
Deo patri cum filio,
Sancto simul paraclito
In sempiterna saecula.

Brev. Valentinum imp. Neapoli 1489. A. — Brev. Segoviense imp. Valisoleti 1527. B. — Brev. Vicense imp. Lugduni 1557. C. — Brev. Ord. S. Mariae de Mercede imp. Lugduni 1560. D.

306. De sancto Joachim.

Ad Laudes.

1. Beatum ergo concinant
Cuncti fideles Joachim
Eumque hymnis efferant,
Qui talem prolem genuit.

2. Haec namque nobis protulit
Fructum salutis perditis,
Qui viam vitae reserans
Nostros reatus abstulit.

3. O patriarcha strenue,
Exora tuam filiam,
Ut impetrandam desuper
Reis precetur veniam.

4. Laus, honor, virtus, gloria
Deo patri cum filio
Sancto simul paraclito
In sempiterna saecula.

Brev. Valentinum imp. Neapoli 1489. A. — Brev. Segoviense imp. Valisoleti 1527. B. — Brev. Vicense imp. Lugduni 1557. C. — Brev. Ord. S. Mariae de Mercede imp. Lugduni 1560. D. — 1, 3 summis offerant AC.

307. De sancto Joachim.

Ad Vesp. et Noct.

1. Felix proles Davidica,
Novis exsulta gaudiis,
Nam planta quondam hispica
Fit arbor salutifera.

2. Ex manufacto pellitur
Templo, ex primo foedere,
Sed moeror et tristitia
Confestim parit gratiam.

3. Nuntius coelo mittitur,
Qui maris stellam praedicet,
Ex piis genitoribus
Venturam mirabiliter.

4. Ad portam vero auream
Fit amborum conjunctio,
Sed divino praesidio
Fit hujus propagatio.

5. Ergo evadit irritum
Nostrae mentis judicium,
Ubi Dei consilium
Aliud forte tulerit.

6. Summo Deo sit gloria,
Qui primae legis foedera
Transfert in suam gratiam
Per piae matris merita.

Brev. Romanum imp. **.

308. De sancto Joachim.

Ad Laudes.

1. Supernae matris inclitae
Pater, beate Joachim,
Pro nobis preces fundere
Non desinas perenniter.

2. Tu priscorum vestigia
Secutus jure optimo
Sacrosancta legalia
Servasti sine macula.

3. Circumcisus non manibus
Sed spiritu, operibus,
Pietatis visceribus
Vixisti semper fervidus.

4. Repulsus a pontifice
Simul cum tuo munere
Tulisti ignominiam
Lege decretam graviter.

5. Sed Deus cordis intima
Qui intuetur plenius,
Elegit justum altius
Et extulit sublimius.

6. Summo Deo sit gloria,
Qui primae legis foedera
Transfert in suam gratiam
Per piae matris merita.

Brev. Romanum imp. 15**.

309. De sancto Johanne Baptista.

1. Praeparavit atque stravit
Domino itinera
Ore acquo tonans praeco
Complanansque aspera.

2. Hic deserta, jam ad serta
Totus flagrans supera,
Expetivit et subivit
In aetate tenera.

3. Turba vatum Dei natum
Praecinuit cetera,
Hic monstravit prolem David
Auferentem scelera.

4. Sed istius sunt unius
Tot et tanta munera,
Ut narrandis eis grandis
Cedat linguae opera.

Antiph. ms. saec. 13. Cod. Capit. Oscen. s. n.

310. De sancto Johanne Evangelista.

Ad Vesp. et Noct.

1. Devota plebs fidelium,
Colamus Dei filium,
Johannis vera cantica
Laude canat magnifica.

2. Qui stirpe natus nobili,
Virgo vita laudabili
Mundi calcavit vitia
Patrem linquens et retia.

3. Jesum sequens cum gaudio
Amoris privilegio
Decorari promeruit
Virtutibusque floruit.

4. Hic in coena dominica
Fluenta evangelica
De sacro fonte gratiae
Potavit mentis acie.

5. Hujus fontis potentia
Repletus et scientia,
Verbi divini gratia
Totam diffudit Asiam.

6. Huic Christus apparuit
Eique diem docuit,
Quo ipsum ad convivia
Fratrum vocaret dulcia.

7. Quo die sancta anima
Simul cum luce maxima
Suscipitur in gloria
Coeli gaudente curia.

8. Aeterno laus sit numini,
Patri natoque flamini
Detque suis Christicolis
Regnare cum apostolis.

Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salmanticen. 186. — 4, 1 Sic. in coena. — Nach Str. 8 folgt noch Gloria tibi Domine, überflüssigerweise, da schon 8 Doxologie ist.

311. De sancto Johanne Evangelista.

Ad Laudes.

1. Jesu, corona virginum,
Aeterna salus hominum,
Johannis festum colere
Da nobis pio munere.

2. Qui vocatus a nuptiis
Spretis carnis spurcitiis
Te semper super omnia
Dilexit et per omnia.

3. Hic in montis cacumine
Te Jesum clarum lumine
Vidit in Dei specie
Diae dono clementiae.

4. Ob verbum evangelii
Dolio missus olei
Ferventis, inde exiit
Illaesus, ut promeruit.

5. Pro nobis cruce moriens
Matrem suam prospiciens
Huic servandam virgini
Dedisti lumen lumini.

6. Jesu, nomen dulcissimum,
Per hunc tibi carissimum
Et ejus sacra merita
Dimitte nobis debita.

Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salmanticen. 186. — 6, 2 tibi clarissimum.

312. De sancto Johanne Evangelista.

Ad Vesperas.

1. Magnus Johannes emicat,
Quem vera lux illuminat,
Vino salutis ebriat
Amoris implens gratia.

2. Qua praepotens apostolus
Verbi refulsit profluus,
Ructans Dei magnalia
Christi retexit abdita.

Brev. ms. Hispanicum saec. 11/12. Cod. Londinen. Add. 30849. — Vergl. den vollständigen Text Anal. XI, 137. Obige Quelle ist nicht mozarabisch.

313. De sancto Isidoro.

Ad Vesperas.

1. Congaudeat ecclesia
Et praesulis solemnia
Confessoris Isidori
Honore colat celebri.

2. Qui velut solis radius
Demptis prorsus haeresibus
Et devotus martyrio
Dogmate fulsit vario.

3. Hispaniarum populis,
Divinae legis regulis
Et Romanorum moribus
Invigilabat sedulus.

4. In clericorum comodis
Et pauperum subsidiis
Legum lator clarissimus
Hic inhaerebat acrius.

5. Laus, virtus, honor, gloria
Deo patri et filio,
Sancto simul paraclito
In sempiterna saecula.

Brev. ms. Hispalense saec. 15. Cod. Parisin. 13234. A. — Diurn. ms. Legionense saec. 15. Cod. Capit. Legionen. 36. B. — Brev. Hispalense imp. Parisiis 1510. C. — Brev. Hispalense imp. Hispali 1521. D. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. E. — 2, 2 Demptis pressus A.

314. De sancto Isidoro.

Ad Nocturnum.

1. Magne doctor Isidore,
Nos de hoc diro carcere
Fac poli reddi solio
Placato Dei filio

2. Per te, confessor inclite,
Ovans chorus ecclesiae
Et caterva fidelium
Collaudat Christum Dominum.

3. Jesu Christe, rex gloriae,
Vota servorum suscipe,
Hujus doctoris precibus
Nobis fave propitius.

4. Da peccatorum veniam,
Praesta sanctorum gloriam,
Ut tanti patris meritis
Coeli fruamur gaudiis.

5. Laus, honor, virtus, gloria.

Brev. ms. Hispalense saec. 15. Cod. Parisin. 13234. A. — Brev. Hispalense imp. Parisiis 1510. B. — Brev. Hispalense imp. Hispali 1521. C. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. D. — 1, 1 Magne rector A.

315. De sancto Isidoro Matritensi.

Hymnus 1.

1. Magnae virtutis titulo
Collaudemus egregium
Divina laude sedulo
Exemplar vigilantium
Ex meritorum cumulo
Sanctum nostrum Isidorum.

2. Spreto quietis lectulo
Summa repletus gratia
Surgens valde diluculo
Perquirit sanctuaria,
Prolongatus cubiculo
Virginis intrat atria.

3. Sanctae matris palatio
Summa cordis instantia
Coram matre et filio
Pia prodit suspiria,
Vicina desiderio
Subintrat oratoria.

4. Ex quibus valefaciens
Villae adit ecclesias,
Orat, ut sit proficiens,
Christo usque obsequias,
Opus bonum perficiens,
Redit Deo dans gratias.

5. Jungit boves ad aratrum,
Agri ut agat opera,
Duri laboris talatrum
Coelestis levat dextera,
Adsunt boves per angelum
Parte sulcantes altera.

6. Coelesti aspiramine
Sanctorum et ecclesiae
Miro Dei juvamine
Hoc explebat quotidie,
Nullo repertum homine
Hujus est donum gratiae.

7. Incusat hunc vicinia,
Quod tardius inciperet,
Ad arandum per devia
Cum solus mane pergeret,
Ut motus ira nimia
Tutor eum illuderet.

8. Perversos tutor audiens
Se ponit in insidiis,
Mera videndo gradiens
Se abstinet convitiis,
Compunctus corde patiens
Divinis ex indiciis.

9. Nam bobus albis viderat
Arantem agro juvenem,
Quem vicinum crediderat
Juvantem esse hominem,
Sed cum jam praesens aderat,
Vidit adesse neminem.

10. Percontatur, quis fuerit,
Qui comes agro steterat,
Respondet, quod non noverit,
Post Deum qui se juverat:
Inquit miles, quod viderit
Juvantem, sed abscesserat.

11. Recompensatus animo,
Quod fructus justo calculo
Sibi solvuntur annuo,
Provectae messis cumulo
Dat cuncta sub arbitrio
Fideli Dei famulo.

Vita ms. S. Isidori auct. Johanne Diacono saec. 13. Cod. Capit. Matriten. s. n. — 2, 5 sq. lies: Prolongatur cubiculo virginis intra atria? — 5, 3 talatrum, spanisch taladro. — 10, 4 qui se junxerat. — 10, 6 sed ab esserat.

316. De sancto Isidoro Matritensi.

Hymnus 2.

1. Quis sicut noster Dominus
Pugillo tenens omnia,
Cujus jacent sub pedibus
Coelum, tellus et maria,
Immo ei superius
Sola placent humilia.

2. Rex magnus et laudabilis,
Dominator in omnibus,
Rex potens, ineffabilis
Virtutum in operibus,
Salvator admirabilis
Redemptionis milibus.

3. Plures per orbem statuit
Reges terrae ac principes,
Justitiae quos voluit
Omnes esse participes,
Exaltare non renuit
Inter quos justo inopes.

4. Testatur idem lectio
Vera Pauli apostoli,
Quod divina electio
Sic mutat sedem saeculi,
Zacharias in solio
Scribit egenum populi.

5. Jam nostris patet oculis,
Quod divina dignatio
Operatur in saeculis
Sub secreto judicio,
Declaratur in populis
Justi hujus indicio.

6. Te decet honor, Domine,
Qui das honorem parvulis,
In vultus tui lumine
Quos eligis ex populis,
Qui es aeterno numine
Judex justus in saeculis.

Vita ms. S. Isidori auct. Johanne Diacono saec. 13. Cod. Capit. Matriten. s. n.

317. De sancto Isidoro Matritensi.

Hymnus 3.

1. Jam pura fragrant balsama
In aula sancta Domini,
Dei virtute proxima
Digna coelesti agmini,
Tumba justi gratissima,
Odoris plena gemini.

2. Manat odor ex corpore,
Quod per annos delituit
Plures terrae sub aggere
Nec tamen quid computruit,
Unde dat fides credere,
Quod sanctitas non defuit.

3. Creaturarum genitor
Servum servavit proprium,
Totius boni conditor
Intra terrestre gremium,
Ut esset testis editor
Salvatoris humilium.

4. Dum sacra gleba cernitur
Satis miratur ratio,
Quod membrum non dividitur
Unumquodque ab alio,
Sed totalis connectitur
Nata compaginatio.

5. Dum aestu terra premitur,
Et abnegatur pluvia,
Sepulchro sanctus trahitur
Pro temporis angustia,
De supernis transmittitur
Sic pluviarum gratia.

6. Inter sanctos attollere
Dignatus est hunc famulum
Deus, cultorem colere
Ob meritorum cumulum
Virtutum hunc ex munere,
Quas frequentat ad tumulum.

7. Jam reges, duces, judices,
Jam fidelis ecclesia
Genu flectuntur supplices
Pro summi regis gloria,
Qui justos amat simplices
Miraque praestat praemia.

8. Sit laus patri ingenito,
Decus, virtus et gloria
Ejusque unigenito,
Per quem creavit omnia,
Sancto simul paraclito,
Per quem praestatur venia.

Vita ms. S. Isidori auct. Johanne Diacono saec. 13. Cod. Capit. Matriten. s. n.

318. De sancto Isidoro Matritensi.

Hymnus 4.

1. Felix fidele munus,
Quod Deus dedit unus.

2. Divinum et jucundum
Sidus est et secundum,
Quod refulget in mundum,
Datum est nobis munus.

3. Divinum, quod creatur,
Jucundum, quod sacratur,
Secundum, quod beatur,
Datum est nobis munus.

4. Divinum et beatum,
Sub arida servatum
Corpus, quod illibatum,
Datum est nobis munus.

5. Divinum et regale,
Non reperitur tale
In gentibus formale,
Datum est nobis munus.

6. Humana sub natura
Corporea factura
Manens integra pura,
Datum est nobis munus.

7. Nam forma speciale,
Virtute generale,
Cunctis medicinale,
Datum est nobis munus.

8. Remedium dolentis,
Solamen piae mentis,
Medela nostrae gentis,
Datum est nobis munus.

9. Socius supernorum,
Thymiama odorum,
Nostrum adornans chorum,
Datum est nobis munus.

10. Electum vas decorum,
Concivis angelorum,
Munimentum piorum
Datum est nobis munus.

11. Munus praedestinatum,
Apostolis optatum,
Fulgens, associatum,
Datum est nobis munus.

12. Jam regem in decore
Caritatis amore
Contemplans in honore,
Datum est nobis munus.

13. Regentem mundum Christum,
Per quem despexit istum
Orbem male commistum,
Datum est nobis munus.

14. Munus hoc insperatum,
Divinitus collatum,
Bonis mirum et gratum,
Datum est nobis munus.

15. Per summum dominorum,
Rectorem supernorum,
Venerandum, decorum,
Datum est nobis munus.

16. Per summum regem regum,
Judicem justum legum,
Pastorem fidum gregum,
Datum est nobis munus.

17. Ergo pro salvatore,
Qui bona dat ex more,
Laeto dicamus ore:
Datum est nobis munus.

18. Honor patri ingenito
Ejusque unigenito,
Sit flamini paraclito,
Per quem datum est munus.

19. Cujus donum honoris,
Cujus bonum amoris,
Cunctis laudemus horis;
Per quem datum est munus.

20. Felix fidele munus,
Quod Deus detit unus.

Vita ms. S. Isidori auct. Johanne Diacono saec. 13. Cod. Capit. Matriten. s. n.

319. De sancto Isidoro Matritensi.

Hymnus 5.

1. Laetificati pretio
Sancti psallamus gaudio.

2. Omnis chorus conjubilet
Vocisque tono consonet.

3. Sacerdotes primarii,
Levitae subdiaconi.

4. Doctores cum scholaribus,
Juvenes cum parilibus.

5. Matronae cum virginibus,
Pueri cum infantibus,

6. Omnes informet bonitas,
Omnes inflectat pietas.

7. Totius orbis cardines,
Laetemur omnes ordines.

8. Quotquot fides catholica.
Virtute nutrit coelica.

9. Super omne capitulum
Majeriti concilium.

10. Quoniam in subsidium
Certum habent remedium.

11. Te beatum Isidorum
Collaudamus per Dominum.

12. Qui te beavit agmine,
Quod comparavit sanguine.

13. Te elegit agricolam,
Civem fecit coelicolam

14. Humiliatum in via
Sublimavit in patria.

15. Sublimatum in patria,
Terris honorat gratia.

16. Quem dilexisti opere,
Te consecravit corpore.

17. Violare non potuit
Terra, quae sanctum tenuit.

18. Sub ea nec computruit
Gleba, quae Christo placuit.

19. Sed integra comparuit,
Odore miro claruit.

20. Virtute Dei famuli
Plures curantur languidi.

21. Non solum, qui sunt proximi,
Sed plures longe positi.

22. O sancte vir Isidore,
Pro nobis manus erige.

23. Te petimus per gratiam,
Nobis ut captes veniam.

24. Ut praesens post exsilium
Tecum simus in gaudium.

Vita ms. S. Isidori auct. Johanne Diacono saec. 13. Cod. Capit. Matriten. s. n. — Str. 1 wiederholt sich als Rundreim nach jeder folgenden. — 8, 1 Quodquod.

320. De sancto Isidoro Matritensi.

Hymnus 6.

R°. Ergo sancti praesentia
Praesens psallat ecclesia.

1. Vota promat herilia
Consistens cleri concio,
Digna solvens obsequia
Sancto viro Isidoro.

2. Vir sanctus sub diluculo
Per stratas pergens regias,
Nullo fultus vehiculo
Omnes adit ecclesias.

3. Nullo fractus gravamine
Reddit ad laboricium,
Summo freto solamine
Labor est ad solatium.

4. Constans virtutis gratia
Hoc explebat quotidie,
Recti cordis laetitia
Pellit onus tristitiae.

5. Comitatus ab angelis
Suis erat operibus,
Summis placens coelicolis
In terris et hominibus.

6. Servatum a confratribus
Breve pulmentum vasculo
Sibi egenis pluribus
Praeabundavit ferculo.

7. Temporalis agricola
Stetit invictus stadio,
Unde felix coelicola
Nunc est coeli palatio.

8. Terris fulget praesidiis,
Donis ditatus gratiae
Medelam praestat languidis
Terrigenis Hispaniae.

9. Completa jamque cernitur
Salvatoris sententia,
Sua quae lata noscitur
Servis bonis potentia.

Vita ms. S. Isidori auct. Johanne Diacono saec. 13. Cod. Capit. Matriten. s. n. — 3, 3 fretus. — 6, 2 plumentum. — P. Fidel Fita S. J., Estudios Históricos V (Madrid 1886) 197 und 251 sq. sucht diesen sonst unbekannten Johannes Diaconus zu identificieren mit dem Franciskaner Fray Juan Gil (Johannes Egidii) de Zamora. Zwei Gründe erlauben mir nicht dieser Meinung zu sein: der eine, weil die Bezeichnung Johannes Diaconus nicht einen Mönch,

sondern einen (Secular-)Clericer zu bezeichnen scheint; der andere, dafs Gil de Zamora ein besserer Versbaumeister ist, als Johannes Diaconus. Man vergleiche die beiden Hymnen des ersteren S. 62 u. f. Johannes Diaconus ist zwar ersichtlich bestrebt, dem männlichen Reime zwei Reimsilben zu geben, weicht aber in jedem Liede mehr denn einmal von dieser Regel ab, während sich Gil de Zamora solcher Lizenz nicht einmal bedient. Wir werden uns mit der immerhin glaublichen Annahme bescheiden müssen, dafs der Autor der Vita, ein Madrider Kleriker, auch Verfasser dieser Lieder ist. Die drei letzten derselben scheinen übrigens, ihrer Form wie ihrem Inhalte nach, eher Cantiones, denn Hymnen im engeren Sinne zu sein. Gleichwohl mögen sie, da Gesagtes, wenn es schon noch so wahrscheinlich ist, dennoch Verdacht bleibt, hier bei den andern Liedern desselben mutmafslichen Autors ihren Platz behaupten.

321. De sancto Justo.

In Vesp. et Laud.

1. Psallere verum mira nos inducit
Vita sacrati inclitique Justi,
Idcirco laudi adsistamus omnes
Carmine novo.

2. Totus in annis sacrae vitae suae
Datus obsequio Domini libenter,
Virtutum culmen attigit in gradu
Omni perfecto.

3. Debitum solvens universae carnis,
Justus quis esset, noluit latere
Bonorum dator, insuper recoli
Voluit ipsum.

4. Ruit jam fortis paries deorsum,
Integer restat tumulus sub ruto,
Custodit illum pariterque servat
Justus ab alto.

5. Vas in altari positum lucere
Manet exterius illaesum et intra,
Mirantur turbae visum gestae rei
Laudantes celsum.

6. Quis nostrum valet mirandum proferre,
Quod nostro aevo fecit hic confessor,
Ossa exanima commovens reclusa
Duro sub saxo.

7. Pavent hinc pueri purum sentientes,
Convocant senes, sacerdotes nempe,
Qui voce clara nuntiant et ipsi
Idem audisse.

8. Gloria Deo, regi confessorum,
Patri ac nato flaminique sancto,
Qui fortem donat Justo in custodem
In Vici turmis.

Brev. Vicense imp. Lugduni 1557. — 5, 2 et infra. — 6, 1 Qui nostrum. — 6, 2 Quae nostro. — 6, 3 ex anima.

322. De sancto Justo.

Ad Nocturnum.

1. Celsus in astris micat et refulget
Justus et nimium excellit candorem,
Ac Phoebi lumen adaequari nequit
Splendori suo.

2. Aeternis turbis sociatus prosper,
Gaudet cum laetis nesciens moerorem,
Partem non renuit tribuere nobis
Bonorum sui.

3. Moestorum voces recondens in sinu
Suorum viscerum illico demonstrat,
Se fore ducem concionis nostrae
Dignante celso.

4. Laus Deo patri condonetur omnis,
Verbo aeterno salus in immensum
Ac procedenti honor coaequalis
Praestetur semper.

Brev. Vicense imp. Lugduni 1557.

323. De sancto Ivone.

Ad Vesperas.

1. Plaudat mater ecclesia
Corde, voto et vocibus,
Ad Ivonis praeconia
Exsultet coelum laudibus.

2. Quem nostris in temporibus
Generavit Britannia,
Ut monstraret erroribus
Beata nobis gaudia,

3. Oppressorum sollicitus
Hic est defensor pauperum,
Instructus a te coelitus,
Conditor alme siderum.

4. Pius, prudens et humilis,
Castus, pudicus, sobrius,
Nobis semper amabilis,
Ales diei nuntius.

5. Ad sacrum cujus tumulum
Vires restauras perditas
Et caecum sanas oculum,
O lux, beata trinitas.

6. Ob hoc chorus solemniter
In ejus laudem resonat
Hymnum novum concorditer,
Vox clara, ecce, intonat.

7. Jesu, per istum abjice
Nostrorum moles criminum,
Vultu precamur supplice
Te lucis ante terminum.

8. Sit trinitati gloria
Regnanti super aethera,
Quae nobis det in patria
Aeterna Christi munera.

Psalt. Pallantinum imp. Lucronii 1512. — Mel.: Congaudentes cum angelis.

324. De sancto Ivone.

Ad Nocturnum.

1. Gaude, felix Britannia,
Laudans exsulta cantico,
Adsunt namque solemnia
De patrono mirifico,

2. Ivone, de prosapia
Grandi claro progenito,
Sed major exstat gratia
Pluri relucens merito.

3. Viam tenens justitiae
Pede calcavit terrea,
Granum purum munditiae
Poli transit ad horrea.

4. Miris nitet miraculis,
Surdis auditus redditur,
Lux prisca redit oculis,
Mutus affatim loquitur.

5. Claudi procul exsiliunt,
Sanantur energumeni,
Aegri curam recipiunt
Et vos, tristes, solamini.

6. Amissa dat restitui,
Et peccatores poenitent,
Resuscitantur mortui,
Hoc signa multa renitent.

7. Nos insistentes laudibus
Tuis, Ivo, precamine
Tuo, cives cum civibus
Coeli quod simus, obtine.

8. Sit trinitati, gloria,
Regnanti super aethera,
Quae nobis det in patria
Aeterna Christi munera.

Psalt. Pallantinum imp. Lucronii 1512.

325. De sancto Ivone.

Ad Laudes.

1. Cives polorum, plaudite
Et vos, fratres, concinite,
Ivo confessor hodie
Ad regnum transit gloriae.

2. Qui mundi hujus gaudia
Vana, caduca, brevia
Sprevit, calcavit, renuit,
Mundum, carnem, sel domuit.

3. Partem elegit optimam,
Vitam duxit purissimam,
Seminavit in lacrimis,
Nunc metit in laetissimis.

4. Jam coelis, Ivo, frueris,
Ora pro nobis miseris,
Ut tuis sanctis precibus
Coeli jungamur civibus.

5. Patri prolique flamini,
Uni trinoque numini
Sit laus perpes et gloria,
Qui nobis det coelestia.

Psalt. Pallantinum imp. Lucronii 1512. — Mel.: Gaude felix Britannia. - Diese Hymnen werden wahrscheinlich aus Frankreich stammen.

326. De sancta Katharina.

Ad Vesperas.

1. Virginitatis lilium,
Christum, coronam virginum,
Resultet nostra concio
In hoc sacro solemnio.

2. Quo virgo devotissima,
Regina Costi filia,
Pro castitatis bravio
Caput submittit gladio.

3. Decem et octo dulciter
Annorum pollens jubare
Petit polum perenniter
Sacro gemmata schemate.

4. Cum lictor caput amputat,
Lac pulchre terram irrigat,
Nec guttae fluunt sanguinis,
Sed tollitur ab angelis.

5. Levant corpus per aera
Ponentes in monte Sina,
Humatur ibi coelitus,
Revelatur divinitus.

6. Sepulchro stillat oleum,
Quo fit salus languentium
Coelestis sponsi gratia,
Qui sponsae confert talia.

7. Sit decus regi virginum,
Honor, virtus imperium,
Qui Katharinae gloriam
Coelo dedit laudifluam.

Brev. ms. Lucense saec. 14. in Cod. Capit. Lucen. s. n. A. — Psalt. ms. Oculense saec. 14. Cod. Arch. Nat. Matriten. B. 3—4. B. — Brev. ms. Illerdense saec. 14. Cod. Capit. Illerden. 12. C. — Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. D. — Brev. Placentinum imp. Venetiis 1503. E. — Brev. Placentinum imp. Venetiis 1554. F.

Der Hymnus kommt auch in französischen Quellen vor: Brev. ms. Arelatense saec. 13. Cod. Carpentoracten. s. n. G. — Brev. ms. Arelatense saec. 14. Cod. Vatican. Burgh. A. I. 35. H. — Brev. ms. Segusinum saec. 15. Cod. Gratianopolitan. 137. I. — Brev. Minorum de Brageriaco anni 1485. Cod. Burdigalen. 88. K.

1, 2 Christe corona E. — 1, 3 Resultat E. — 2, 1 Haec virgo H. — 2, 2 Reginae Costi GH.: Et regis Costi I. — 2, 4 Caput subintrat G. — 3, 1 et octo circiter E; Necem et octo H. — 3, 4 Sacro manante sanguine A, im Widerspruche mit 4, 3. — 4, 1 Dum lictor E. — 4, 2 perrorat I. — 5, 2 montem G. — 5, 3 Humatum E; Intratur GH. — 6, 2 Quod sit E. — 6, 3 Coelesti sponso E. — 7, 1 regi decus E. — 7, 3 Christo factori omnium E. — Mel.: Veni creator spiritus B.

327. De sancta Katharina.

Ad Nocturnum.

1. Praeclara natalitia
Katharinae laudiflua
Recolamus in jubilo
Cum solemni tripudio.

2. Haec regis Costi filia
Virginitatis lilia
Coelesti sponso devovet
Carnis et curam removet.

3. Maxentius desaeviens
Alexandriam veniens
Compellit hanc ad idola,
Nec curat virgo talia.

4. Cum viris disertissimis
Quinquaginta philosophis,
Quos pretio conduxerat,
Ancilla Christi disputat.

5. Sed alloquente virgine,
Sacro dictante flamine
Conversi sunt ab idolis
Baptismo loti sanguinis.

6. Mox dari jubet impius
Magistros omnes ignibus,
Nec urit hos incendium,
Sed legunt vitae bravium.

7. Sit decus regi virginum,
Honor, virtus, imperium,
Qui Katharinae gloriam
Coelo dedit lucifluam.

Brev. ms. Lucense saec. 14. in. Cod. Capit. Lucen. s. n. A. — Psalt. ms. Oculense saec. 14. Cod. Arch. Nat. Matriten. B 3—4. B. — Brev. ms. saec. 14. Cod. Palat. Matriten. 214 (2 B 2). C. — Brev. Placentinum imp. Venetiis 1503. D.

Brev. Arelatense saec. 13. Cod. Carpentoracten. s. n. E. — Brev. Arelatense saec. 14. Cod. Vatican. Burgh. A I 53. F. — Brev. ms. FF. Minorum de Brageriaco anni 1485. Cod. Burdigalen. 88. G.

1, 1 natalitiae EF. — 1, 2 laudifluae EF. — 1, 3 Recolimus. D. — 4, 1 viris discretissimis D. — Str. 5 und 6 fehlen C. — 6, 4 Sed colligunt vitae A. — 7, 1 Sit regi decus D. — 7, 3 Christo factori omnium D.

328. De sancta Katharina.

Ad Laudes.

1. Ad festum sanctae virginis
Katharinae et martyris
Dei laetentur populi
Per omne tempus saeculi.

2. Haec jam virgo Deo digna,
Pia, dulcis et benigna,
Bis sex dies jejunando
Complevit in ergastulo.

Brev. ms. S. Isidori Legionen. s. n. anni 1475. A. — Brev. ms. Tirasonense saec $^{14}/_{15}$. Cod. Capit. Tirasonen. s. n. B. — Diurn ms. Legionense saec. 15. Cod. Capit. Legionen. 36. C. — Brev. ms. Toletanum saec. $^{14}/_{15}$. Cod. Univ. Matriten. 48 (92—1). D. — Brev. ms. Tirasonense saec. 15. Cod. Munebregen. s. n. E. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Capit. Toletani 33—6. F. — Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Capit. Toletani 33—9. G. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483 H. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1492. I. — Brev. Toletanum imp. Hispali 1493. K. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. L. — Brev. Gienense imp. Hispali 1528. M. — Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1447 N. — Brev. Conchense imp. Conchae 1558. O. — Brev. Conchense imp. Conchae 1560. — Brev. Pampilonense imp. 15**.

Der volle Text des Liedes findet sich bereits Analecta IV, 167 nach einer einzigen Handschrift der Rossiana ungewisser Herkunft. — 2, 1 jam fehlt B. — 3, 1 Michael missus est B.

329. De sancta Katharina.

Ad Nocturnum.

1. Psallat chorus ecclesiae
Diem colens laetitiae,
Qua virgo sacratissima
Regna conscendit coelica.

2. Quae carceris ergastulo
A Caesare Maxentio
Pro Christi trusa nomine
Coelesti vernat jubare.

3. Virgarum caesa vulnere
Hoc accepit in munere,
Quod Christus hanc cum angelis
Revisitat in vinculis.

4. Columba missa coelitus
Escis fovet divinitus,
Ac residens imperio
Jungitur ejus gaudio.

5. Producta tunc ex vinculis
Patet rotarum circulis,
Inprompte sed ab angelo
Necant multos ex populo.

6. Imperatrix egregia
Marito profert talia:
Quid contra Deum niteris,
Auctor totius sceleris.

7. Uxorem cum Porphyrio
Jubet mox dari gladio,
Carceris cum custodibus
Ac ducentis militibus.

8. Per verba sacrae virginis
Unda profusi sanguinis,
Baptismi loti lavacro
Vernant cruore roseo.

9. Sit regi decus virginum,
Christo, factori omnium,
Qui Katharinae gloriam
Coelo dedit lucifluam.

Psalt. ms. Oculense saec. 14. Cod. Arch. Nat. Matriten. B 3–4 A. — Brev. ms. saec. 14. Cod. Palat. Matriten. 214 (2 B 2). B. — Diurn. ms. Legionense saec. 15. Cod. Capit. Legionen. 36. C. — Str. 5 fehlt B. — Str. 8 fehlt B.

330. De sancta Katharina.

1. Christe, caput ecclesiae,
Fons vivus innocentiae,
Katharina, te poscimus,
Tuere nos propitius.

2. Sponsa Christi ac provida,
Virilis tactus nescia,
Pro nobis prece sedula
Rogando Christum supplica.

3. Ne nos permittat saeculi
Hujus ex mole conteri,
Sed nos ad locum subvehat,
In quo lux lucis luceat.

4. Sit laus patri cum filio
Spirituique valido,
Atque servis sit gratia
Et ab agendo gloria.

Psalt. Pallantinum imp. Lucronii 1512.

331. De sancta Katharina.

Ad Laudes.

1. Hymnum novelli carminis
Canamus laetis vocibus,
Ut Katharinae virginis
Exsultet coelum laudibus.

2. Currentes ejus semitis
Coeli quaeramus praemia,
Dentur ut ejus meritis
Beata nobis gaudia.

3. Illius nam solemnia
Celebramus divinitus,
Ad nostrorum subsidia
Veni, crator spiritus.

4. Pro Christo trusa carcere
Thorum despexit regium,
Hanc sublimavit aethere
Rerum creator omnium.

5. Pro virgine multiplicant
Scholares laudum munera
Coelesti regi, praedicant
Quem, terra, pontus, aethera.

6. Mundi non juncta principe
Coeli laudavit dominum,
Illi nos jungi praecipe,
Jesu, corona virginum.

7. O Katharina, penitus,
Deo preces accelera,
Nobis ut dentur coelitus
Aeterna Christi munera.

8. Quem contremiscunt infera,
Cum filio, cum flamine
Regnanti super aethera
Gloria tibi, Domine.

Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Arch. Arragon. Rivipullen. 145. — 7, 1 O fehlt.

332. De sancto Laurentio.

Ad Vesp. et Noct.

1. Hic dies venerabilis
Illuxit mundo celebris,
In quo victor Laurentius
Coelum conscendit splendidus.

2. Cardos, plumbatos, verbera,
Tortoris dira brachia
Levita vincit nobilis
Virtute divi luminis.

3. Assatus in craticula
Ridet ignis incendia,
Mensque conjuncta Domino
Nulla sentit pericula.

4. Sed hoc, decus praemaximum,
Laurenti, sidus aureum,
Coeli terraeque Dominum
Tu nobis redde placidum.

5. Laudetur clemens unitas
Et vera Dei trinitas,
Quae dat haec mundo gaudia
Per martyris solemnia.

Brev. ms. S. Johannis de Pinis saec. 13. Cod. Scorialen. P III. 14. add. saec. 15. A. — Brev. Oscense et Jaccense imp. Caesaraug. 1505. B. — 5, 1 Plaudatur clemens A.

333. De sancto Laurentio.

Ad Laudes.

1. Exsultet nunc Hispania,
Jubilet Roma modulis
Pro levitae victoria,
Qui regnat cum coelicolis.

2. Dispensator ecclesiae
Thesauros dat pauperibus,
Baptizans fonte gratiae
Coelum reserat gentibus.

3. Martyr Dei Laurentius
Mira Christi potentia
Fervore sancti spiritus
Ignis vicit incendia.

4. Gloriosus in proelio
Terrores spernit fortiter
Exsultans in martyrio
Poenas currit alacriter.

5. Sit trinitati gloria,
Patri simul cum filio,
Sancto quoque Spiritui
Honor, virtus cum gaudio.

Brev. ms. S. Johannis de Pinis saec. 13. Cod. Scorialen. P III 14. add. saec. 15. A. — Brev. Oscense et Jaccense imp. Caesaraugustae 1505. B. — 4, 4 cucurrit alacriter B.

334. De sancto Laurentio.

Ad Vesperas.

1. Sublimetur martyrii
Digna laude supplicii
In agone Laurentius,
Christi martyr egregius.

2. Minas contempsit Decii
Spe summi ductus praemii,
Ut in Olympo proprius
Sanctorum esset socius.

3. Ille thesauros manibus
Sixti sumpsit, pauperibus
Quos contulit ecclesiae
Dei zelo clementiae.

4. Altis proclamat vocibus
Sixto dato tortoribus:
Cur me, pater, pernicie
Hac deseris moestitiae.

5. Inquit Sixtus: certamina
Ad te, fili, ut agmina
Angelorum te socient,
Majora poena venient.

6. Laurenti, da libamina
Diis, ait, ne lamina
Ferri igne te cruciet
Decius et marturiet.

7. Assatur ergo, spiritum
Deo dedit, cur aditum
Habere coelo meruit,
Quo palma sanctis floruit.

8. Patrem, natum, paraclitum
Tres in personis inclitum,
Nos esse fides instruit
Et unum Deum annuit.

Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. — Verfasser: Anonymus Celsonensis.

335. De sancto Laurentio.

Ad Nocturnum.

1. Digna laude Laurentium
Laudemus, qui martyrium
Triumphali victoria
Passus est Christi latria.

2. Impugnans sanctus Decium
Ritus sprevit gentilium,
Ut inter sanctos atria
Possideret coelestia.

3. Praeses iratus fremuit
Et moesto corde gemuit
Videns sancti constantiam
Contra suam perfidiam.

4. Sancto tormenta tribuit
Laurentio, quem torruit,
In furoris nequitiam
Uri te, inquit, faciam.

5. Versa, manduca, perfide,
Quod ustum est in fervidae
Cratis ignitis costulis,
Qua mortem sanctus sustulit.

6. Sedis polorum lucidae
Arce laetatur valide
Miris levita modulis
Almis sanctorum coetulis.

7. Preces demus Laurentio,
Qui coeli sedet solio,
Ut laetemur cum Domino
Jesu coelo altissimo.

8. Laus, virtus, benedictio
Dentur patri et filio
Et flamini sanctissimo,
Qui regnat sine termino.

Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. — Verfasser: Anonymus Celsonensis.

336. De sancto Laurentio.

Ad Laudes.

1. Voce cantet exsultante
Plebs laudes Laurentii,
Qui cum palma triumphante
Sustulit suplicii
Poenas, cur gaudet tonante
Coelo dono praemii.

2. Sanctus pneumate monente
Surrexit in Decium,
Nequam et iniqua mente
Rebellem et impium,
Per quem paratur repente
Levitae supplicium.

3. Sanctum ducunt dum tortores
Sixtum ad supplicium,
Cur levita fert clamores?
Inquit: pater, filium
Offere, sunt tibi mores,
Mecum sacrificium.

4. Inquit Sixtus: te majora
Exspectant supplicia,
Per quae, fili, meliora
Debentur stipendia,
Post triduum erit hora
Sumendi coelestia.

5. Ut Laurentius uratur,
Ignita craticula
Paratur, dum cruciatur,
Adsunt mortis vincula,
Cui coelo plausus datur
Per aeterna saecula.

6. Martyr constans, pugil fortis,
Laurenti, propitius
Sis nobis in hora mortis,
Ne nos turbet impius
Daemon, simus sed cohortis
Consortes superius.

7. Laus, honor sit trinitati,
Patri, nato, flamini
Et unicae deitati,
Quam credentes culmine
Coeli junguntur beati
Laudes dantes numini.

Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. — Verfasser: Anonymus Celsonensis.

337. De sancto Laurentio.

Ad Vesperas.

1. Chorus noster solemniter
Exsultet et concorditer
In hoc festo Laurentii
Tormentis flecti nescii.

2. Reddi sibi quam citius
Thesauros petit Decius,
Quos dispersit Laurentius
Erogando felicius.

3. Furens ira prae nimia
Recurrit ad supplicia
Sperans tormentis flectere
Sanctum Dei, sed temere.

4. Ligatis fune manibus
Rotatur super ignibus,
Candescente craticula
Stridet quaeque particula.

5. Caro stridet et crepitat,
Martyr insultans clamitat:
Regira, tortor, corpora,
Assata sunt, incorpora.

6. Sit Christo regi gloria,
Qui juste pensans omnia
Pro se passis supplicia
Digne rependit praemia.

Brev. ms. Braccarense saec. 15. Cod. Scorialen. e IV 10. A. — Brev. ms. Zamorense saec. 15. Cod. Capit. Zamoren. s. n. B. — Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salmanticen. 186. C. — Brev. ms. Hispalense saec. 15. Cod. Parisien. 13234. D. — Brev. ms. Compostellanum saec. 15. Cod. Capit. Compostell. s. n. E. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Matriten. Ff. 147. F. — Psalt. ms. Oculense saec. 14. Cod. Arch. Nat. Matriten. B. 3—4. G. — Brev. ms. Toletanum saec. 14 Cod. Palat. Matriten. 714 (2C5). H. — Psalt. ms. saec. 14/15. Cod. Palat Matriten. 455 (2D3) I. — Brev. ms. saec. 14. Cod. Palat. Matriten. 214 (2B2). K. — Diurn. ms. Legionense saec. 15. Cod. Capit. Legionen. 36. L. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Capit. Toletani 33—6. M. — Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Capit. Toletani 33—9. N. — Brev. ms Minorum saec. 15. Cod. Capit. Perusini 36. O. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. P. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1592. Q. — Brev. Toletanum imp. Hispali 1493. R. — Brev. Forojuliense imp. Taurini 1497. S. — Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. T. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1506. U. — Brev. Braccarense imp. Salmanticae 1512. V. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. W. — Brev. Segoviense imp. Valisoleti 1527. X. — Brev. Gienense imp. Hispali 1528. Y. — Brev. Massiliense imp. Lugduni 1530. Z. — Brev. Salmanticense imp. Salmanticae 1541. A². — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. B². — Brev. Pallantinum imp. Pallantiae 1545. C². — Brev. Abulense imp. Salmanticae 1551. D². — Brev. Toletanum imp. Lugduni 1551. E². — Brev. Civitatense imp. 1555. F². — Brev. Ovetense imp. Oveti 1556. G². — Brev. Ord. S. Mariae de Mercede imp. Lugduni 1560. H². — Brev. Seguntinum imp. Seguntiae 1561. I². — Brev. Compostellanum imp. Salmanticae 1569. K². — Brev. Zamorense imp. 15** L². — 4, 1 Nigratis D. — 4, 2 Rotatum S; Rotam D. — 4, 4 Stridensque particula S; quoque particula D. — 5, 2 exsultans D. — 6, 2 pensas D.

338. De sancto Laurentio.

Ad Matutinum.

1. O mira patientia,
Membra torrentur omnia,
Ipse tamen tortoribus
Spretis insultat ignibus.

2. Saevit ignis exterius
Intus saevire nescius,
Nam resistit potentior
Ignis alter interior.

3. Ortus Hispano climate
Romae subsistit dogmate,
Prostratus est sub Decio
Laureatus martyrio.

4. Sit Christo regi gloria,
Qui juste pensans omnia
Pro se passis supplicia
Digne rependit omnia.

Brev. ms. Braccarense saec. 15. Cod. Scorialen. e IV 10. A. — Brev. ms. Zamorense saec. 15. Cod. Capit. Zamoren. s. n. B. — Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salmanticen. 186. C. — Brev. ms. Hispalense saec. 15. Cod. Parisin. 13234. D. — Brev. ms. Compostellanum saec. 15. Cod. Capit. Compostell. s. n. E. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Matriten. Ff. 147. F. — Psalt. ms. Oculense saec. 14. Cod. Arch. Nat. Matriten. B 3—4. G. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Palat. Matriten. 714 (2C5) H. — Brev. ms. saec. 14. Cod. Palat. Matriten. 214 (2B2). I. — Psalt. ms. saec. 14/15. Cod. Palat. Matriten. 455 (2D3). K. — Brev. ms. Toletanum saec. 14 Cod. Capit. Toletani 33—6. L. — Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Capit. Toletani 33—9. M. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. N. —

Brev. Toletanum imp. Venetiis 1492. O. — Brev. Toletanum imp. Hispali 1493. P. — Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. Q. — Brev. Forojuliense imp. Taurini 1497. R. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1506. S. — Brev. Braccarense imp. Salmanticae 1512. T. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. U. — Brev. Segoviense imp. Valisoleti 1527. V. — Brev. Gienense imp. Hispali 1528. W. — Brev. Massiliense imp. Lugduni 1530. X. — Brev. Salmanticense imp. Salmanticae 1541. Y. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. Z. — Brev. Pallantinum imp. Pallantiae 1545. A². — Brev. Abulense imp. Salmanticae 1551. B². — Brev. Toletanum imp. Lugduni 1551. C². — Brev. Civitatense imp. 1555. D². — Brev. Ovetense imp. Oveti 1556. E². — Brev. Ord. S. Mariae de Mercede imp. Lugduni 1560. F². — Brev. Seguntinum imp. Seguntiae 1561. G². — Brev. Compostellanum imp. Salmanticae 1569.. H². — Brev. Zamorense imp. 15**. I².

339. De sancto Laurentio.

Ad Laudes.

1. O felix permutatio,
Felix martyr in cambio,
Qui pro brevi supplicio
Aeterno gaudet praemio.

2. Martyr Dei laudabilis,
Nobis adsis placabilis,
Ut apud regem gloriae
Per te sit locus veniae.

3. Sit Christo regi gloria,
Qui juste pensans omnia
Pro se passis supplicia
Digne rependit praemia

Brev. ms. Braccarense saec. 15. Cod. Scorialen. e IV 10. A. — Brev. Zamorense saec. 15. Cod. Capit. Zamoren. s. n. B. etc. wie bei voriger Nummer. — 1, 1 felix pro martyrio D. — 2, 4 Per te laus fiat veniae R; fiat laus veniae X. — Dies Lied ist nur ein Teil (divisio) des vorigen.

340. De sancto Laurentio.

Ad Vesperas.

1. Chorus noster solemniter
Exsultet et concorditer
In hoc festo Laurentii
Tormentis flecti nescii.

2. Sixtus in urbe filium
Praecedit ad martyrium
Praedicens, die tertia
Sua sequi vestigia.

3. Reddi sibi quam citius
Thesauros petit Decius,
Quos dispersit Laurentius
Erogando felicius.

4. Furens ira prae nimia
Recurrit ad supplicia,
Sperans tormentis flectere
Sanctum Dei, sed temere.

5. Assatus in craticula
Operatur miracula,
Caesar torquetur fortius,
Quia gaudet Laurentius.

6. Saevit ignis exterius,
Intus saevire nescius,
Nam resistit potentior
Ignis alter interior.

7. Magnae martyr constantiae,
Lux et honor Hispaniae,
Pro nobis Christo supplica
Psallentibus haec cantica.

8. Sit Christo regi gloria,
Qui juste pensans omnia
Pro se passis supplicia
Digne rependit praemia.

Brev. ms. Illerdense saec. 14. Cod Capit. Illerden. 12. A. — Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. B. — Brev. Illerdense imp. Illerdae 1479. C. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. D. — 4, 2 Praecurrit C. — 6, 1 Venit ignis C. — Ist Bearbeitung von 337.

341. De sancto Laurentio.

Ad Nocturnum.

1. Laudes dignas Laurentii,
Martyris invictissimi,
Psallamus nunc cum gaudio
Omni remoto taedio.

2. Archilevita militat
Sub Sixto Romae, visitat
Christi membra debilia
Distributa peccunia.

3. Ferri candentis lamine
Fuso de membris sanguine
Varietas supplicii
Palmas auget martyrii.

4. Ligatis fune manibus
Rotatur super ignibus,
Candescente craticula
Stridet quaeque particula.

5. Laus jugis patri debita
Sit nato semper reddita
Una sancto spiritui,
Quo valeamus imbui.

Brev. ms. Illerdense saec. 14. Cod. Capit. Illerden. 12. A. — Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. B. — Brev. Illerdense imp. Illerdae 1479. C. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. D. — Brev. Dertusense imp. Lugduni 1547. E. — 1, 1 Laudes magnas. A.

342. De sancto Laurentio.

1. Levitae Christi solemnia
celebret ecclesia,
Qui superavit fortia
praesulis supplicia.

2. Hic levita gloriosus
cum sanctis feliciter
Regnat, vivit ac laetatur
ante Deum jugiter.

3. Quia pro fide illius
sustulit viriliter
Poenas atque superavit
minas hostis fortiter.

4. O Laurenti, deprecare
Christum Dei filium,
Ut nos ducat post hanc vitam
super coeli solium.

Brev. ms. Pinnatense saec. 13. Cod. Scorialen. P III 14. A. — Brev. ms. Tirasonense saec. 15. Cod. Munebregen. s. n. B. — Brev. Caesaraugustanum imp. Venetiis 1496. C. — 1, 2 celebrare ecclesia AB. — 2, 1 Hac levita A. — 3, 4 Misericordias hostis B.

343. De sancto Lazaro.

In Vesp. et Laud.

1. Celebris dies martyris
Magni coruscat Lazari,
Quo morte victa sidera
Scandit, ovantes plaudite.

2. Amore Jesu fervido
Hunc cum suis sororibus
Praediligebat rex pius
Suumque amicum fecerat.

3. Hunc Christus evocaverat
Atris ab antris inferis,
Vitae potens restituit
Quatriduanum foetidum.

4. Jesu, precatu Lazari
Nos morte pressos excita,
Ut te canamus limpidi
Trinum Deum per saecula.

Brev. Valentinum imp. Valentiae 1533.

344. De sancto Lazaro.

Ad Nocturnum.

1. Surgant, resurgant mortui,
Linquant cubile torpidi,
Qua triduanum suscitat
A morte vita Lazarum.

2. Fletu sorores lugubri
Attritio, contricio,
Jesum precentur, excitet
Nostrum sepulchro spiritum.

3. Sic vita nos custodiat,
Ut morte mors non opprimat,
Sed cum beato Lazaro
Vitae fruamur munere.

4. Jesu, precatu Lazari
Nos morte pressos excita,
Ut te canamus limpidi
Trinum Deum per saecula.

Brev. Valentinum imp. Valentiae 1533.

345. De sancto Lazaro.

Ad Vesp. et Noct.

1. Lazari festum Domini
Laetis canamus vocibus,
Dein ejus obsequio
Exsultent corda laudibus.

2. Mortis peremptor Dominus
Mortem devinxit Lazari,
Quem donavit divinitus,
Ne perderet, quem condidit.

3. Lacrimis fusum gaudium
Amoris dat insignia
Mortisque dans exsilium
Ad prima redit gaudia.

4. Morte secunda moriens
Mortis devicit aciem
Christique laudes proferens
Aeternam adit requiem.

5. Agni rubentis sanguine
Perfusus martyr Domino
Se dedicavit hodie
Agnum se dans altissimo.

6. Gloria tibi, Domine,
Pro Lazari victoria,
Quem fortem in certamine,
Beatum das in gloria.

Officia ms. saec. 16. Cod Semin. Gerunden. 2309. — 2, 2 devixit. — 3, 1 fulum gaudium.

346. De sancto Lazaro.

Ad Laudes.

1. Laudes promamus hodie
Amici Christi Lazari,
Quem vocavit rex gloriae
Ad coenam agni providi.

2. Jam possidet divinitus
Aeterna Christi munera,
Per illum donet Dominus
Beata nobis gaudia.

3. Felici semper gaudio
Exsultat coeli curia,
Morte devicta Lazaro
Aeterna dat rex praemia.

4. Rex Christe clementissime,
Qui dilexisti Lazarum,
Tu corda nostra posside
Dans nobis coeli gaudium.

5. Gloria tibi, Domine,
Pro Lazari victoria,
Quem fortem in certamine,
Beatum das in gloria.

Offic. ms. saec. 16. Cod. Semin. Gerunden. 2309. — 1, 2 Amici fehlt. — 3, 3 Morte deusta.

347. De sancta Leocadia.

In Vesp. et Laud.

1. In festo Leocadiae,
Quod celebratur hodie,
Hymnum canamus gloriae
Regi coelestis curiae.

2. Haec Toletana nobilis
Fuit sancta laudabilis,
Quae moribus et titulis
Fulsit atque miraculis.

3. Quae carceris supplicio
Fuit data pro alio
Sive dando martyrio
Vel feriendo gladio.

4. Ubi commisit spiritum
Deo, qui propter meritum
Supplicantis et gemitum
Confregit hostis fremitum.

5. Nos ipsi demus gloriam,
Qui suis dat victoriam
Et sanctam Leocadiam
Duxit ad coeli curiam.

Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Capit. Toletani 33—6. A. — Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Capit. Toletani 33—9. B. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. C. — Brev. Toletanum imp Venetiis 1492. D. — Brev. Toletanum imp. Hispali 1493. E. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1506. F. — Psalt. Pallantinum imp. Lucronii 1512. G. — Brev. Toletanum imp. Lugduni 1551. H. — 3; 3 Sibi dando H. — Mel: In coelesti collegio. G.

348. De sancta Leocadia.

Ad Nocturnum.

1. Laetare Toletum
In hoc sacro festo,
Cui totum laetum
Precibus adesto.

2. Et habere si vis
Aliquid a Deo,
Ista nostra civis
Adquiret ab eo.

3. Haec dum corde puro
Deum intercessit,
In carceris muro
Pollicem impressit.

4. Pollex sic intravit
In praedura petra,
Quod crucem signavit
Ut in molli cera.

5. Sic, Christe, consigna
Corda nostra dura,
Ut te mente digna
Sequamur et pura.

Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Capit. Toletani 33—6. A. — Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Capit. Toletani 33—9. B. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. C. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1492. D. — Brev. ms. Toletanum imp. Hispali 1493. E. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1506. F. — Psalt. Pallantinum imp. Lucronii 1512. G. — Brev. Toletanum imp. Lugduni 1551. H. — 2, 1 Et fehlt. DEH. — Diesen und den vorhergehenden Hymnus soll nach Tamayo (9. Dec.) Cyprianus, Archipresbyter Cordubensis sub Maurorum captivitate gemacht haben. Wenn die Unrichtigkeit dieser Behauptung bewiesen zu werden brauchte, würde der Reim allein genügen, den Beweis zu führen.

349. De sancta Leocadia.

In Vesp. et Laud.

1. Virginis sanctae colimus triumphum,
Cujus natali meritisque claris
Civitas gaudet, Leocadiae altrix,
Haec Toletana.

2. Haec regis Christi celebris [est] sponsa
Annulum sumpsit Domini coelestis,
Posset ut ejus munere pudicam
Gerere vitam.

3. Germinis almi redolet haec rosa,
Gratia cujus pullalat in coelum
Surculos vitae proferensque terris
Fructus odoris.

4. Lampade illustri miserat fulgorem
Hoste devicto fidei mucrone
Virgo, quae coelum tulerat coronam
Morte beatam.

5. Ergo divini petimus [nos] sponsi
Gratia tuis meritis repleri,
Ut mereamur simul et beatas
Scandere sedes.

6. Gloriam patri genitoque semper
Et tibi sancto flamini psallamus
Mentibus puris resonante lingua
Carmina laudis.

Brev. Toletanum imp. Hispali 1493. — Verfasser ist Alphonsus Ortiz.

350. De sancta Leocadia.

Ad Nocturnum.

1. Leocadia laude digna,
Virgo civis urbis nostrae,
Martyr sancta, quam divina
Virtus texit in agone.

2. Refove, precor, favore
Tuum natale colentes,
Quos in scelerum dolore
Vere poenitet gementes.

3. Velut lilium in pudore,
Vita mitis et modesta,
Virgo mortua est moerore
Morte martyrum molesta.

4. Hac suffusa acerbitate
Pressa carceris horrore
Constans virgo in caritate
Egit animam moerore.

5. Christum per mortem secuta
Minas truces, carcer durum
Minus horruit quam polluta
Fide pollui sacramentum.

6. Laudes sanctae trinitati
Corde, voce psallimus,
Cujus uni majestati
Vota nostra reddimus.

Brev. Toletanum imp. Hispali 1493. Verfasser ist Alphonsus Ortiz. — 2, 2 recolentes. — 2, 3 in moerore.

351. De sancto Leonhardo.

Ad Vesp. et Laud.

1. Gaude, mater ecclesia,
Hoc celebri solemnio,
Quo decoratur gloria
Athleta coeli solio.

2. Leonhardus convicia
Fretus Dei auxilio
Superavit potentia
Bene pugnans in stadio.

3. Ortus de stirpe regia
Baptizatur Remigio,
Qui Remensi ecclesia
Agebat pontificio.

4. Despecta regis curia
Se tradidit exsilio,
Deserti petens devia,
Vili clausus tugurio.

5. Praebent ferae solatia
Cum animi consortio
Leonhardo coelestia
Deposcenti jejunio.

6. Laetatur consors regia
Partus recepto gaudio,
Gaudet sanctus ad munia
Distributo peculio.

7. Sit trinitati gloria,
Deo patri et filio,
Laus, honor et victoria
Cum spiritu paraclito.

Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Matriten. Ff. 147. — 3, 3 Rementi. — 3, 4 pontificis. — 5, 3 Leonhardus. — 7, 3 honor invictato.

352. De sancto Leonhardo.

Ad Nocturnum.

1. Exsultet coeli curia,
Clangat coetus terrestrium,
Adoretur cum gloria
Conditor alme siderum.

2. Leonhardus, par angelis
Puritate, constantia,
Obtineat pro servulis
Beata nobis gaudia.

3 Patriarchas fide pollens
Prophetasque consiliis,
Apostolos secutus est
Consors paterni luminis.

4. Carnem domans jejuniis
Sumpsit grave martyrium
Te insequens vigiliis,
Christe, redemptor omnium.

5. Virginitate rutilas,
Miraculis insignis es;
Hoc vere sibi condonas,
Christe, qui lux es et dies.

6. Gloria tibi, Domine,
Qui Leonhardo gaudia
Donas, et nobis tribue
Aeterna Christi munera.

Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Matriten. Ff. 147. — 5, 1 rutilans.

353. De sancta Lucia.

In Vesp. et Laud.

1. Luciae festo virginis,
Aeterni sponsae numinis,
Eidem sponso cantica
Laude demus magnifica.

2. Haec virgo pulchra facie,
Decora mentis acie,
Suffulta Christi gratia
Mundi calcavit vitia.

3. Mortalem sponsum deserens,
Victuro semper inhaerens,
Egenis dedit omnia
Paterna manu propria.

4. Post minas ducis impii,
Ignem ictumque gladii
A Christo cum victoria
Suscipitur in gloria.

5. Jesu, corona virginum,
Coelestium lux agminum,
Hujus precatu virginis
Nos solve nexu criminis.

6. Regi coeli sit gloria
Pro virginis victoria
Detque suis fidelibus
Regnare in coelestibus.

Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salmanticen. 186. A. — Brev. Calagurritanum et Calciaten. imp. Lucronii 1543. B.

354. De sancta Lucia.

Ad Nocturnum.

1. Laudemus Christum Dominum,
Regem sponsumque virginum,
In hoc festo virgineo,
Sacro cruore roseo.

2. Haec namque virgo nobilis,
Lucia venerabilis,
Matri languenti graviter
Salutem dedit largiter.

3. Contemptis sponsi nuptiis
Cunctisque carnis vitiis
Spreto duce Paschasio
Dire datur incendio.

4. Illaesa stans in medio
Virgo percussa gladio
Insultans carnificibus
Solamen dat fidelibus.

5. Tunc martyr felix inclitum
Deo reddidit spiritum,
Conjuncta choro virginum
Dat laudes patri luminum.

6. O Christe, spes fidelium,
Per virginis praeconium
Fac nos in coeli curia
Cum sanctis frui gloria.

7. Regi coelorum inclito,
Patri, nato, paraclito
Sit laus et benedictio,
Deo sine initio.

Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salmanticen. 186. A. — Brev. Calagurritanum et Calciaten. imp. Lucronii 1543. B. — 5, 1 Huic martyr felix. A. — Str. 6 fehlt. A.

355. De sancta Lucia.

Ad Vesperas.

1. Pneumatis igne succensa
Caritate Lucia
Virgo ferbuit immensa,
Nam sequi vestigia
Fuit voluntas incensa
Sanctorum in latria.

2. Virtute Dei ostensa
Optavit coelestia,
Sprevit, ut labis offensa
Periret, terrestria,
Cur ei fuit impensa
Plene Dei gratia.

3. Cultus vanos idolorum
Et fraudes abhorruit,
Et doli ritus eorum
Imitari renuit,
Cur esse consors sanctorum
In supernis meruit.

4. Laetanter dona bonorum
Egenis distribuit
Christianis propriorum,
Quis egere potuit,
Noverat, quod rex coelorum
Hortando sic docuit.

5. Vidit, matrem quod gravaret
Turpis fluxus sanguinis,
Somno templo dum oraret
Agatham altissimis,
Quod petit, si vellet, daret,
Inquit voto numinis.

6. Plenam quam dum cruciaret
Paschasius flaminis,
Virtute ut triumpharet
Afflictum certaminis
Et arce sanctis regnaret
Coelestis cacuminis.

7. Lucia luce pudoris
Fulgens et martyrii,
Igne divini amoris,
Spe succensa praemii,
Fac nos consortes honoris
Angelis egregii.

8. Laus personae genitoris
Detur atque filii
Et pneumatis cunctis horis
Precantes eximii,
Ut vivamus juncti choris
Superni palatii.

Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. — Verfasser: Anonymus Celsonensis. — 4, 4 Quos egere.

356. De sancta Lucia.

Ad Nocturnum.

1. Luciae laetetur gestis
Turba virtutum honestis
Mundo corde fidelium
Atque chorus coelestium.

2. Exstat sua vita testis,
Quod hac fuit spreta pestis
Culturae exitium
Idolorum obnoxium.

3. Ista sumpsit fidem Christi
Non haerendo mundo tristi,
Peroptando consortium
Supernorumque civium.

4. Virgo, tua contulisti
Egenis, cur meruisti,
Ut coeli, sumas praemium
Paradisique gaudium.

5. Fluxu matri cruciatae
Cruoris et aggravatae
Sanitatem contribuit,
Nam Agatha haec monuit.

6. Virgini sunt poenae datae,
Quae fuerunt sibi gratae,
Quare palmam obtinuit,
Quae coronam promeruit.

7. Honor patri atque nato
Detur, ab utro beato
Procedentique flamini
Atque sanctorum agmini.

Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. — 1, 1 Lucia. — 2, 3 Culturae et. — 3, 4 que ergänzt. — 5, 1 cruciare. -- 5, 2 aggravare. — 7, 2 lies Sit ab utroque? — Verfasser: Anonymus Celsonensis.

357. De sancta Lucia.

Ad Laudes.

1. Gratuletur plebs fidelis
Proferendo praeconium
Luciae, quam chorus coelestis
Laudat, probat coelestium.

2. Quando sanctae mors crudelis
Praeparabat supplicium,
Sanctitatis constans zelis
Dei cepit subsidium.

3. Ad palmam cucurrit laeta
Peroptando consortium
Angelorum mortis meta,
Cur coeli sumpsit gaudium.

4. Completa vitae dieta
Propter sacrum martyrium
Laetatur vita quieta
Olympi sumens praemium.

5. Virgo redolens ornata
Castitatis fit lilio,
Alma manens Deo data,
Quod sustulit martyrio.

6. Per te, Lucia, beata
Ut sit haec praesens concio,
Fac, post mortem dedicata
In sanctorum collegio.

7. Honor patri atque nato
Et ab utroque flamini
Procedenti sit beato
Atque simplici numini.

Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. — Verfasser: Anonymus Celsonensis.

358. De ss. Luciano et Marciano.

Ad Vesperas.

1. Fulgent membra gloriosi
Luciani martyris
Intra urbem Vici sacram,
jam Deo placabilem,
Fulgent et miranda sancti
Marciani pignora.

2. Qui Sabini contemnentes
olim jussa consulis,
Derelictis idolorum
daemonumque cultibus,
Libros exsecrandae legis
consumpserunt ignibus.

3. Claritate perlustrati
post baptismum nimia,
Confitentes Christi nomen
tota cum fiducia,
Ab iniquis in obscurum
mersi sunt incendium.

4. O beati vere, Christi
pretiosi martyres,
Qui probati velut aurum
post datam sententiam
Passionis partem vestri
meruistis Domini.

5. Salutarem ab excelso
delegastis angelum,
Praeco quam ostendit tumbam
fratribus et titulum,
Quo purgati mereantur
habere remedium.

6. Jam cives ad astra poli
pervolastis aurea,
Ubi coelibes effecti,
postulamus affatim,
Nos ut illuc simul vestris
sublevetis precibus.

7. Gloria et honor Deo.

Brev. Vicense imp. Lugduni 1557.

359. De ss. Luciano et Marciano.

Ad Nocturnum.

1. Utquid in Christum, truculente nequam
Sabine, furis dente cruentato
Nam tua ira noxiaque poena
Premit insontes.

2. Adpellens Vicum Lucianus magnus
Et Marcianus fide confirmati,
In igne missi simul sunt combusti
Te saeviente.

3. Hi relinquentes publicum errorem
Christum sequuntur nullo deviante
Menteque pura mori cupientes
Corpora parent.

4. Cum retorqueri nollent a te isti
Sancti sodales, praemiis negatis
Sed sunt tormenta tua, quae his donas,
Despicientes.

5. Omnium rerum principis ardore
Jamque relinquunt hominum naturam
Ipsique Christo animas commendant
Jam inhiantes.

6. Gloriam praestant summo conditori
Ejusque nato flaminique sancto,
Unus qui trinus omnia sub certo
Fine gubernat.

Brev. Vicense imp. Lugduni 1557. — 1, 2 cruento. — 1, 3 noxia poena. — 4, 2 praemiis atque necatis.

360. De ss. Luciano et Marciano.

Ad Laudes.

1. Jam sol Olympo aureis quadrigis
Spargere lucem coepit et illustrat
Hunc tantum diem martyrum tuorum,
O alme Christe.
2. Quo ferox hydra plurimis occisis
Veloci cursu, infelix Sabinus,
Perscrutans mundum missus est, ut mactet
In te credentes.
3. Inter quos sanctos teque disponente
Martyres istos in urbe Vicensi,
Ut eam servent, gravibus tormentis
Torqueri fecit.
4. Rabie sua, odiis acerbis
Ad te remisit camino purgatos,
Quos coronasti ut veros athletas
Splendido vultu.
5. Precamur ergo, qui nobis custodes
Illos dedisti, precibus eorum,
Cum sera dies venerit, cum illis
Tecum regnemus.
6. Praesta hoc, sancte Jesu, nobis pie,
Qui summo patre cum spiritu sancto
In trinitate regis et gubernas
Saecula cuncta.

Brev. Vicense imp. Lugduni 1547.

361. De sancto Ludovico.

Ad Vesperas.

1. Mentibus summis celebremus omnes
Regis aeterni memoranda dona,
Semper Hispani referant fideles
Carmina laudis.
2. Martyres dira subeunte poena
Hesperos quondam coluere fines
Et suo nostras roseo sacrarunt
Sanguine terras.
3. Multa post tandem revoluta saecla
Gallicis oris, Ludovice, vectum
Te Valentinae Deus ipse nostrae
Contulit urbi.

4. Stirpe Francorum Siculaque gente
Te quidem clari genuere reges,
Ungaris nascens atavis ab altis,
Regia proles.

5. Attamen mundum renuis superbum,
Sceptra contemnis metuenda turbis,
Pauperem vitam subiens et artam
Religionem.

6. Unde nunc celso residens Olympo
Sedibus felix frueris beatis,
Ergo res nostras Deus ut secundet,
Tu, sacer, ora.

7. Laus patri summo genitoque semper,
Flamini sacro simul et potestas,
Qui Deus simplex ditione solus
Cuncta gubernat.

Brev. Valentinum imp. Neapoli 1489. A. — Brev. Valentinum imp. Valentiae 1533. B.

362. De sancto Ludovico.

Ad Nocturnum.

1. Pontifex ingens, simul inter umbras
Noctis insomnes vigili precatu
Nunc tuos sacros canimus perenni
Laude triumphos.

2. Cujus ob claram celebremque vitam
Pastor electus populi fidelis
Tu gregem Christi recipis regendum
Sorte superna.

3. Castus amplexus fugis impudicos,
Non tuam carnem maculare tabes
Ulla nec pestis valuit serena
Vertere mentem.

4. Pauperum duros miserans labores
Induis nudos inopesque nutris
Atque pupillos, viduas tueris,
Optime praesul.

5. Termino gestae properante vitae
Hoste devicto superos petisti,
Sumis ob palmam meritum trophaeum
Carne solutus.

6. Jam tuum nomen varium per orbem
Rite professi venerantur omnes,
Vota nunc clemens pietate multa
Respice nostra.

7. Laus patri summo genitoque semper,
Flamini sacro simul et potestas,
Qui Deus simplex ditione solus
Cuncta gubernat.

Brev. Valentinum imp. Neapoli 1489. A. — Brev. Valentinum imp. Valentiae 1533. B.

363. De sancto Ludovico.

Ad Laudes.

1. Auroram remeans lucifer attulit,
Cedunt ut tenebrae desuper eminus,
Sacro pontifici praemia grandia
Pangamus data coelitus.

2. Insons Tartareos non videt impios
Ignes aut Stygiam non remeabilem,
Orco praecipiti non ruit horrido
Hic praesul sacer inclitus.

3. Summo sed fruitur numine perpetim
Regnans sidereis semper in arcibus,
Sedes aethereas laetior obtinet
Sanctorum situs agmine.

4. Aeterno speculo cunctaque conspicit,
Nemo de superis gaudia subtrahet,
Sertis et niveis tempora cingitur
Felices penetrans choros.

5. Cujus nobilitant ossa Valentiam,
Qua corpus tummulo conditur aureo,
Cum pompa sequitur turba canentium
Festos concelebrans dies.

6. Oramus famuli te, bone pontifex,
Ut, cum post aderit meta novissima,
Coelo suscipiat nos pius arbiter,
Dans nobis sua munera.

7. Laudes ingenito carmine supplici
Patri cum genito guttura concrepent,
Sacro spiritui residet unicus
Celso qui solio Deus.

Brev. Valentinum imp. Neapoli 1489. A. — Brev. Valentinum imp. Valentiae 1533. B.

364. De sancto Marco.

Ad Vesperas.

1. Plaude, turba fidelium,
Marci poscens suffragium,
Cujus praestant solemnia
Beata nobis gaudia.

2. Sub leonina specie
Illum designat proprie,
Qui fracto mortis carcere
Victor surgit de funere.

3. Sacro docente flamine
Tuum claro dictamine
Descripsit evangelium,
Christe, redemptor omnium.

4. Tuam adeptus gratiam
Perrexit Alexandriam,
Ut vocarentur perfidi
Ad coenam agni providi.

5. Divina spargens semina,
Hostis dispergens agmina
Tuo fultus eloquio,
Jesu, nostra redemptio.

6. Tandem ligatus trahitur,
In carcerem recluditur,
Recepturus post verbera
Aeterna Christi munera.

7. Eductus fune stringitur
Et sic pro Christo moritur,
Nunc regnat in coelestibus,
Exsultet coelum laudibus.

8. Cujus sacratis precibus
Caecis, claudis, languentibus
Confer medelam vulnerum,
Conditor alme siderum.

9. Sit laus, decus, potentia,
Honor, virtus et gloria
Patri, nato cum flamine
A solis ortus cardine.

Psalt. ms. Oculense saec. 14. Cod. Arch. Nat. Matriten. B. 3—4. A. — Brev. Ord. S. Jacobi de Spata imp. Legione 1532. B. — 1, 2 Marci potens (l: petens?) B. — 1, 3 praestat B. — 8, 3 medelam omnium B.

365. De sancto Marco.

Ad Nocturnum.

1. Haeres aeterni luminis,
Marce, virtutis speculum,
Quam degustas, dulcedinis
Nobis propina poculum.

2. Hic est Marcus, qui meruit
Esse praeco justitiae,
Quem rex coelestis induit
Stola perennis gloriae.

3. Recepturus aureolam
Coeli conscendit culmina,
Laudat tellus agricolam
Vitae reportans semina.

4. Dum pro te, Christe, moritur,
Vicem pro vice reddidit,
Tibi passo compatitur
Et pro te sese tradidit.

5. Sit regi trino gloria,
Laus, decus et imperium,
Qui Marcum ad coelestia
Perduxit post martyrium.

Psalt. ms. Oculense saec. 14. Cod. Arch. Nat. Matriten. B. 3—4. A. — Brev. Ord. S. Jacobi de Spata imp. Legione 1532. B.

366. De sancta Margareta.

Ad Vesperas.

1. In excelso coeli throno
   Fulget chorus virginum,
Et in terris corde prono
   Vox exsultat hominum,
Margaritae dulci dono
   Scandentis ad Dominum.

2. In aetate puellari
   Christi virgo dedita,
Coepit virgo meditari,
   Quod talenta tradita
Possent in se duplicari
   Luce morum praedita.

3. Per praefectum comprehensa
   Acceptare noluit
Munera, licet immensa,
   Nec se pati doluit,
Igne nam coeli succensa
   Christum semper coluit.

4. Nobis ergo prece pia
   In hac vita stantibus
Sit lucerna, dux et via
   Miseris errantibus
Et cum virgine Maria
   Occurrat migrantibus.

5. Laudes demus redemptori,
   Quem pater progenuit,
Flamini et creatori,
   Per quos virgo tenuit
Margarita fidem thori,
   Mundum quoque renuit.

Brev. ms. Illerdense saec. 14. Cod. Capit. Illerden. 12. A. — Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. B. — Brev. Illerdense imp. Illerdae 1479. C. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. D.

367. De sancta Margareta.

Ad Nocturnum.

1. In Dei laude canticum
Et Margaritae virginis
Cantemus, quod sit praemium
Nostrum, pars celsitudinis.

2. Margarita, ut dicitur,
Oves pascebat humilis
Nec arrogans egreditur,
Cum sit parente nobilis.

3. A praefecto diligitur,
Quem renuit sanctissima
Et tunc sibi promittitur
Largior dos, largissima.

4. Sed ab ipsa respuitur
Velut faex putridissima,
Nec ab eo dimittitur,
Quin laedatur justissima.

5. Latronis more ducitur
Ad caedendum purissima
Et a dracone bibitur,
Quem necat prudentissima.

6. Praesta, pater piissime
Patrique compar unice,
Cum spiritu paraclito
Regnans per omne saeculum.

Brev. ms. Illerdense saec. 14. Cod. Capit. Illerden. 12. A. — Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. B. — Brev. Illerdense imp. Illerdae 1479. C. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. D.

368. De sancta Margareta.

Ad Laudes.

1. Cujus membra pulcherrima
Alto pendent in aere,
Et tunc manus nequissima
Flagellat hanc in corpore.

2. Sanguis ejus innoxius
Per terram male funditur,
Et praefectus Olybrius
In vultu pannis tegitur.

3. Non enim potest cernere
Dolorem hujus virginis,
Et quia non vult nubere,
Mactatur corpus martyris.

4. Praesta, pater piissime
Patrique compar unice,
Cum spiritu paraclito
Regnans per omne saeculum.

Brev. ms. Illerdense saec. 14. Cod. Capit. Illerden. 12. A. — Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. B. — Brev. Illerdense imp. Illerdae 1479. C. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. D. — 2, 3 Ut praefectus CD. — 3, 4 corpus virginis C. — Das Lied ist selbstverständlich nur ein Teil des vorigen.

369. De s. Maria Aegyptiaca.

In Vesp. et Laud.

1. Maria Aegyptiaca,
Quae tot commisit delicta,
Dei conspersa gratia
Lacrimis lavat foetida.

2. Impleta Dei gratia,
Poenitens de nequitia,
Perscrutans cordis viscera
Tundebat se per intima.

3. Attendens solertissima,
Ad peccatorum vulnera,
Fudit Deo precamina
Pro adquirenda venia.

4. Mater Dei eximia,
Virgo excellentissima,
Per te obtenta gratia
Deleantur facinora.

5. Regi regum sit gloria
Pro immensa clementia,
Qui culpas et supplicia
Remittit et dat praemia.

Psalt. Pallentinum imp. Lucronii 1512. Mel.: Aeterni patris unice.

370. De s. Maria Aegyptiaca.

Ad Nocturnum.

1. Maria Aegyptiaca
Relicto patre et patria
Pro carnis petulantia
Cucurrit ad flagitia.

2. Aetate duodecima
Instigante lascivia
Despecta Dei gratia
Se dedit ad convicia.

3. Deambulans per invia
Die nocteque media
Dominante spurcitia
Se subdidit ad scelera.

4. Exercens sua vitia
Dum maneret in Lybia,
Visa turba Aegyptia
Percunctata est devia.

5. Jesu, nate de Maria,
Tu pelle nostra crimina,
Purgante poenitentia
Perduc nos ad coelestia.

Psalt. Pallantinum imp. Lucronii 1512. — 2, 1 Stante duodecima. — Mel.: Aeterni patris unice.

371. De s. Maria Aegyptiaca.

Ad Vesperas.

1. Adest dies gratissima
Diesque devotissima,
Qua scandit coelum splendida
Maria Aegyptiaca.

2. Sprevit quae mundum penitus,
Tacta dolore intrinsecus,
Eremum quaerit longius
Tribus acceptis panibus.

3. Flumen transit Jordaneum
Intratque densum eremum,
Virilem sumpsit animum
Sibi servire Dominum.

4. Contemnens mundi dulcia
Fortis effecta femina,
Antrum quaerit hospitium,
Ferarum habitaculum.

5. Ubi domat corpus suum
Cibum sumens exiguum,
Vigiliis continue
Orans Deum assidue.

6. Praesta, pater piissime
Patrique compar unice,
Cum spiritu paraclito
Regnans per omne saeculum.

Brev. Valentinum imp. Neapoli 1489. A. — Brev. Valentinum imp Caesaraugustae 1503. B. — Brev. Valentinum imp. Valentiae 1533. C. — Brev. Ord. S. Mariae de Mercede imp. Lugduni 1560. D. — 5, 1 Ubi domaverat A; Ut domaret D.

372. De s. Maria Aegyptiaca.

Ad Nocturnum.

1. Exsultent omnes pariter,
Fiduciam viriliter
Praebet Maria miseris
Resurgendi a vitiis.

2. Femineam formidinem
Pellit atque segnitiem,
Virilem sumpsit animum
In vasta solitudinum.

3. Nam sola intrat eremum
Quaerens placare Dominum,
Vitamque sumens austeram
Lucratur vitam alteram.

4. Ubi disruptis vestibus,
A sole ustis carnibus,
Densis coperta pilibus,
Induta mirabilibus.

5. Praesta, pater piissime.

Brev. Valentinum imp. Neapoli 1489. A. — Brev. Valentinum imp. Caesaraugustae 1503. B. — Brev. Valentinum imp. Valentiae 1533. C. — Brev. Ord. S. Mariae de Mercede imp. Lugduni 1560. D. — 2, 4 In faste solitudinum AD. — 4, 3 cooperta crinibus C.

373. De s. Maria Aegyptiaca.

Ad Laudes.

1. O vere felix femina,
Exemplum donans domina,
Ornata virtualiter,
Vitam excellis hominum.

2. Informata a spiritu
Venit honesto habitu
Ad fluvium Jordaneum,
Ibi videre Dominum.

3. Integraliter mundata
Transit flumen fixa aqua
Suisque sanctis gressibus
Transit ad alterum litus.

4. Ubi corpus Dominicum
Cum flexione genuum
A Zosima ministratum
Recepit beneficium.

5. Juva, mater, poenitentes,
Se pro culpis conterentes,
Ut tecum semper gaudentes
Coeli fruantur patria.

6. Praesta, pater piissime
Patrique compar unice,
Cum spiritu paraclito
Regnans per omne saeculum.

Brev. Valentinum imp. Neapoli 1489. A. — Brev. Valentinum imp. Caesuraugustae 1503. B. — Brev. Valentinum imp. Valentiae 1533. C. — Brev. Ord. S. Mariae de Mercede imp. Lugduni 1560. D. — 2, 3 flumen ABCD. — 5, 2 Et pro culpis ABCD.

374. De s. Maria Aegyptiaca.

Ad Vesperas.

1. Lauda, mater ecclesia,
Lauda Christi clementiam,
Quae peccatricis vulnera
Curavit dando veniam.

2. Maria haec Aegyptia,
Quae tot commisit crimina,
Ab ipsa fauce tartari
Redit ad vitae limina.

3. Post fluxae carnis scandala
Matris Dei suffragia
Petit gemendo lacrimis
Ad portam templi numinis.

4. Uni Deo sit gloria
Pro multiformi gratia,
Qui culpas et supplicia
Remittit et dat praemia.

Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543.

375. De s. Maria Aegyptiaca.

Ad Nocturnum.

1. Jesu, dulce refugium,
Spes una poenitentium,
Per peccatricis meritum
Peccati solve debitum.

2. Pia mater et humilis,
Naturae memor fragilis,
In hujus vitae fluctibus
Nos rege tuis precibus.

3. Uni Deo sit gloria
Pro multiformi gratia,
Qui culpas et supplicia
Remittit et dat praemia.

Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. — 1, 2 Et spes poenitentium.

376. De s. Maria Aegyptiaca.

Ad Laudes.

1. Aegra currit ad porticum,
Nequit habere aditum,
Flens quoque statim reperit
In Dei matre, quod petit.

2. Surgentem cum fiducia
Intrare templi ostia,
Vox coeli clara intonat,
Flumen Jordanis transeat.

3. Audita implet avida
Christi confisa gratia,
Tres panes secum detulit,
Per quos se in orbem contulit.

4. Uni Deo sit gloria
Pro multiformi gratia,
Qui culpas et supplicia
Remittit et dat praemia.

Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. — 2, 4 Fluvium.

377. De s. Maria Aegyptiaca.

Ad Nocturnum.

1. Nostra cantet ecclesia
Summi regis magnalia,
Qui ex Aegypto Mariam
Ad suam transvexit gloriam.

2. Vitam ducens foedissimam
Per nimia carnis scandala
Jerosolymam tetendit
Ad crucem adorandam.

3. Usque ad fores ecclesiae
Accessit ingressura,
Ad eremum jam tendit
Domino servitura.

4. Humanis nempe solatiis
Omnino caritura,
Plurimis abstinentiis
Poenitentiam actura.

5. Nos ipsi demus gloriam,
Qui suis dat victoriam
Et Mariam Aegyptiam
Ad suam duxit patriam.

Brev. ms. Oxomense saec. 15. Cod. Capit. Oxomen. s. n. — 2, 3 tendenti Hs. — 5, 4 produxit Hs; jedenfalls perduxit.

378. De s. Maria Aegyptiaca.

Ad Laudes.

1. Laudes perfudit Zosimas
Ad summum regem gloriae,
Qui magna mirabilia
Manu patrat Aegyptiac.

2. Sumptura corpus Dominicum
De manu abbatis Zosimae
Flumen transit Jordanicum
Miro suffulta lumine.

3. Nos ipsi demus gloriam,
Qui suis dat victoriam
Et Mariam Aegyptiam
Ad suam duxit patriam.

Brev. ms. Oxomense saec. 15. Cod. Capit. Oxomen. s. n.

379. De s. Maria Magdalena.

Ad Vesp. et Noct.

1. In domo quippe Simonis
Cum esset cum discipulis,
Maria supplex humilis,
Famosa quaedam meretrix,
Compuncta verbo Domini
Locum quaerit remedii.

2. Accessit temeraria
Cum veniae fiducia,
Nardi spicati specimen
Effudit super verticem,
Testans ex imo pectoris
Affectum poenitudinis.

3. Dehinc pudoris conscia
Curvatur ad vestigia,
Flebat supplex uberius,
Suspirans corde gravius,
Pro speciali linteo
Servivit capillitio.

4. Laus, honor tibi, Domine,
Sitque perennis gloria,
Agnus, qui cuncta tollere
Venisti mundi crimina,
Cum patre et sancto spiritu
In sempiterna saecula.

Brev. ms. Gerundense anni 1290. Cod. S. Felicis Gerunden. s. n. A. — Brev. ms. Capit. Gerunden. 3. saec. 14/15. B. — Brev. ms. Capit. Gerunden. 4. saec. 14/15. C. — Dieser wie der folgende Hymnus sind nur eine Anzahl Strophen aus dem Hymnus ad mandatum: Dum pietas multimoda. So erklärt sich der sonst rätselhafte Anfang mit quippe.

380. De s. Maria Magdalena.

Ad Laudes.

1. O felix illa meretrix,
O audax cor mulieris,
Incendium libidinis
Quae restinxit cum lacrimis
Vulnus occultum pectoris
Crine detersit capitis.

2. Adesto, Christe, miseris,
Quos gravat pondus sceleris,
Per fidei vestigia
Sequamur te in patria,
Quam promisisti omnibus
Te vere diligentibus.

3. Laus, honor tibi, Domine.

Brev. ms. S. Felicis Gerunden. s. n. anni 1290. A. — Brev. ms. Capit. Gerunden. 3. saec. 14/15. B. — Brev. ms. Capit. Gerunden. 4. saec. 14/15. C. — 1, 1 illa peccatrix, Korrektur in B.

381. De s. Maria Magdalena.

1. Pro speciali linteo
Servivit capillitio,
Inter sacra conviva
Non defuit invidia.

2. Quae protoplaustum pepulit
De paradisi gloria,
Cujus longum exsilium
Crucis solvit patibulum.

3. Nam quidam corde tumido
Improperabat Domino,
Si nosset hic mysteria
Divinitatis intima,

4. Non sineret peccatricem
Se tangere mulierem.
Respondens autem provide
Rimator conscientiae,

5. Cujus non latet oculum
Creaturae latibulum,
Proponens immutabilem
Remissionis speciem:

6. Simon, inquit domestice,
Affatus allegorice,
Duo fuerunt homines,
Diverso vincti foenore,

7. Quingentis alter numulis
Alter vere quinquagenis;
Qui rependendi debitum
Non habuere pretium.

8. Compassus corde creditor
Indulsit beneficium,
Dic itaque, quis plurimum
Horum dilexit praemium?

9. Quod promisisti omnibus
Te vere diligentibus
Cum patre et sancto spiritu
In sempiterna saecula.

Brev. sec. regulam s. Isidori imp. Toleti 1502. — 1, 2 capitilio. — 2, 4 Crucis servit. — 7, 3 repetiti debitum. — Dies Lied ist gleichfalls eine möglichst ungeschickte Auswahl von Versen aus dem Hymnus ad mandatum: *Dum pietas multimoda*, den man vergleiche. In dem Originalliede hat jede Strophe 6 Zeilen, hier nur vier. In das Mozarabische Brevier ist dieses Bruchstück nur durch Cisneros, beziehungsweise Ortiz gekommen. In den alten Handschriften des Ritus tritt es nicht auf.

382. De s. Maria Magdalena.

1. Quo pascuntur coeli cives
Pane semper homo vives
In coelesti curia,
Si Mariae per exemplum
Summi Dei fias templum
Ductus poenitentia.

2. Sacros pedes lavans Christi
Corde puro, vultu tristi
Propriis haec lacrimis,
Ejus nardo caput ungit
Et sic ei se conjungit
Totis cordis intimis.

3. Fontem lavans emundatur,
Dum ab ipsa fons lavatur,
Vas emundat proprium,
Ad cor poenitendo redit
Et, ut decet, corde credit
Sic in Dei filium.

4. Cujus dono caritatis
Sic mundemur a peccatis,
Ut possimus edere
Regno suo panem verum,
Semper novum et sincerum,
Quo pascuntur aethere.

Brev. ms. S. Johannis de Pinis saec. 13. Cod. Scorialen. P III 14. A. — Antiph. ms. Oscense saec. 13. Cod. Capit. Oscen. s. n. B.

383. De s. Maria Salome.

In Vesp. et Laud.

1. Psallat in coelis chorus angelorum,
Ceteri cives resonent polorum,
Organum pulsans modulans tonorum
Terra resultet.

2. Hujus in festo celebris diei,
Clara qua conjux pia Zebedaei
Et soror sanctae genitricis Dei
Sidera scandit.

3. Jacobi mater simul et Johannis
Asperis Christo cooperta pannis,
Usque decessit senibus sub annis,
Semper adhaesit.

4. Christus ut scandit, magis ex amore
Diligens crescit meriti labore,
Unde plus solis rutila decore
Sede coruscat.

5. Cujus in templo vigilans decenter,
Quidquid exorans petit, evidenter
Impetrat totum satis affluenter
Ante recessum.

6. Supplicet mater Dominum regentem
Cuncta, quod salvet populum colentem,
Promovens justum regat insolentem,
Sanet aegrotum.

7. Dive rex regum, tibi laus, honestas
Pax, salus, virtus, decus et potestas,
Qui tuis sanctis bona cuncta praestas
Trinus et unus.

Brev. ms. Compostellanum saec. 15. Cod. Capit. Compostell. s. n. A. — Diurn. ms. Legionense saec. 15. Cod. Capit. Legionen. 36. B. — Brev. Compostellanum imp. Uiisiponae 1497. C. — Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501. D. — Brev. Compostellanum imp. Salmanticae 1569. E. — 2, 2 Claraque E. — 4, 1 ut fehlt E. — 6, 2 Cunctaque salvet CD; Quod salvet cuncta A. — 7, 1 Divine rex C; Summe rex A.

384. De s. Maria Salome.

Ad Nocturnum.

1. O felix genitrix sancta Johannis
Et magni Jacobi, junior annis
Quae spreto proprio conjuge caeli
Factorem sequeris corde fideli.

2. O prudens humilis, fortis, honesta,
Aegris compatiens, casta, modesta,
Cui non sufficimus promere gesta,
Digne fac tua nos currere festa.

3. Curas multiplices, sancta, repente
Languores hominum, supplice mente
Cum juste petitur pro patiente,
Sospes surgit, abit plebe vidente.

4. Stirpis Davidicae digna propago,
Gignis pacificos, pacis imago,
Ne nos deglutiat saeva vorago,
Defensa precibus, eja, virago.

5. Mariae, petimus, matris amore,
Cujus tu soror es impar honore,
Natorum precibus, quos genuisti,
Duc nos ad geniti gaudia Christi.

6. Sit patri decus et gloria nato,
Sancto spiritui gratia grato
Nunc et continue semper et ultra,
Qui vivit moderans saecula cuncta.

Brev. ms. Compostellanum saec. 15. Cod. Capit. Compostell. s. n. A. — Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. B. — Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501. C. — Brev. Compostellanum imp. Salmanticae 1569. D. — 2, 3 Cujus non sufficimus BD. — 3, 2 supplici B; supplicet A; mente fehlt A. — 5, 1 Maria D.

385. De sancta Marina.

Ad Vesperas.

1. Laudes Marinae virginis
Prome, mater ecclesia,
Cujus odor dulcedinis
Tibi dat nova gaudia.

2. Marina totis viribus
Jesum puella sequitur,
Nec asperis nec mollibus
Ejus a fide trahitur.

3. Virgo mitis et humilis
Christo se totam dedicat,
Corde, lingua, miraculis
Pro ejus fide dimicat.

4. Nil aeque hanc evellere
Possit a Dei filio,
Nec emollitur munere,
Nec terretur supplicio.

5. Demolienti fallere
Dum non cedit Olybrio,
Passa vivit in aethere
Sponso conjuncta proprio.

6. Rex Christe clementissime,
Nostris faveto vocibus,
Ut virginis piissimae
Piis juvemur precibus.

Brev. ms. Zamorense saec. 15. Cod. Capit. Zamoren. s. n. — 1, 2 ecclesia fehlt Hs. — 3, 4 Pro fehlt Hs. — Der Name Marina ist in diesen und den folgenden Hymnen mit Ausnahme des letzten derselben ein blofses Synonymum für Margareta.

386. De sancta Marina.

Ad Nocturnum.

1. Hymnum mirae dulcedinis
Sancti decantant hodie,
Dum rosa pulchritudinis
Offertur regi gloriae.

2. Marina virgo regia,
Virginitatis lilium,
Transfertur ab ecclesia
In coeleste rosarium.

3. Laeta Jesum amplectitur
Cujus amore languida
Dira tormenta patitur
Mente constans intrepida.

4. Fulgens corona duplici
Solem splendore superat,
Potum fontis mirifici
Degustat, quem sistiverat.

5. Rex Christe clementissime.

Brev. ms. Zamorense saec. 15. Cod. Capit. Zamoren. s. n.

387. De sancta Marina.

Ad Laudes.

1. Novo fulgore rutilans
Collaetetur ecclesia,
Martyrum promat jubilans
Novae laudis praeconia.

2. Marina, plena fidei
Christi sequens vestigia,
Ad Christum laeta provehi
Meretur cum victoria.

3. Serto decora luminis
Coeli transit fastigia,
Summae carmen dulcedinis
Canente coeli curia.

4. Christum, quem hic per speculum
Et per aenigma viderat,
Contemplatur ad oculum,
Cognoscit ut desiderat.

5. Rex Christe clementissime.

Brev. ms. Zamorense saec. 15. Cod. Capit. Zamoren. s. n.

388. De sancta Marina.

In Vesp. et Laud.

1. Tibi, Christe, lux et vita,
dulcis sponsus virginum,
In conspectu decantamus
supernorum agminum,
In festo Marinae piae
dantes laudes vocibus.

2. Quae tuis obtemperando
monitis et jussibus,
Super cuncta te amando
nunc in coeli sedibus
Per te sedet sociata
virginum agminibus.

3. Cujus meritis, rogamus,
Jesu benignissime,
Ut nos fauce liberati
mortis iniquissimae
Tecum semper collaetemur
cum sanctis spiritibus.

4. In hoc festo virginali
laus Deo ingenito,
Sit laus ejus coaequali
Jesu Christo genito,
Ab utroque procedenti
laus sit in coelestibus.

Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salmanticen. 186. A. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. B.

389. De sancta Marina.

Ad Nocturnum.

1. Festum colentes martyris,
Marinae piae virginis,
Laudemus Dei filium,
Redemptorem fidelium.

2. Qui hanc in pueritia
Lotam in baptismi gratia
Ducis tormenta vincere
Fecit divino munere.

3. In carcerem horrificum
Serpentem veneniferum
Calcavit cum laetitia
Crucis Christi potentia.

4. Post minas et supplicia
Christi suffulta gratia
Aquarum mersa dolio
Stetit illaesa medio.

5. Tunc virgo caeso capite
In coelum recto tramite
Choro juncta virgineo
Throno sedet in roseo.

6. Hujus, Christe, per meritum
Reatus solve debitum
Et perduc nos ad gaudia
Paradisi perennia.

7. Summo regi sit gloria
Pro virginis victoria,
Qui dat sacris virginibus
Triumphare de hostibus.

Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salmanticen. 186. A. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. B.

390. De sancta Marina.

In Vesp. et Laud.

1. Gradum supernum eligens
Marina, virgo sapiens
De numero prudentium,
Exspectans sponsum virginum,

2. Se congerens sanctissimum
Crucis Christi signaculum
Ad aetheris introitum
Benedicebat Dominum.

3. In carceris ergastulo
Panis vivus refectio,
Post transitumque meruit,
Cibus duplex illi fuit.

4. Laus, honor, virtus, gloria
Deo patri et filio,
Sancto simul paraclito
In saeculorum saecula.

Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Univ. Matriten. 48. (92—1) A. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Palat. Matriten. 124 (2B2) B. — 2, 3 Ad teris introitum A. — 3, 4 Cibum duplex.

391. De sancta Marina.

Ad Nocturnum.

1. Electa Dei famula,
Bellatrix sacratissima,
In hac die solemnia
Hostem vicit sanctissima.

2. Cujus vita et passio
Placuerunt altissimo,
Terrena virgo respuit
Coelestia percipiens.

3. Virgo Dei sanctissima,
Apud Christum nos adjuva,
Ut valeamus capere
Per te regna coelestia.

4. Laus, honor, virtus, gloria
Deo patri et filio,
Sancto simul paraclito
In saeculorum saecula.

Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Palat. Matriten. 214 (2 B 2). — 1, 2 Debellatrix.

392. De sancta Marina.

Ad Nocturnum.

1. Festum Marinae virginis
Celebremus cum canticis,
Ut in die judicii
Simus sanctorum socii.

2. Nam illa dona petiit
Et exaudiri meruit
Pro omnibus viventibus
Suum festum colentibus.

3. Ut in praesenti gaudeant
Et in futuro subeant
In arcem regis gloriae,
Ubi vivant in requie.

4. Haec est dies sanctissima,
In qua virgo dignissima
Per triumphum martyrii
Vicit minas Olybrii.

5. Uterque sexus gaudeat
Et grates Deo referat
In Marinae officio
Et ejus natalitio.

6. O virgo felicissima,
Sponsa Christi carissima,
Obtine nobis gaudia,
Quae possides in gloria.

7. Hoc praestet sancta trinitas
Et indivisa unitas,
Summus pater cum filio
Et spiritu paraclito.

Brev. ms. Toletanum saec. 14/15. Cod. Univ. Matriten. 48 (92—1). A. — Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501. B. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. C.

393. De sancta Marina.

1. Salamandra vivit igne
Nec in igne comburitur,
Sic tuum corpus insigne
Fervore non corrumpitur.

2. Dum vixisti tam benigne
Inter viros perlegitur,
Nihil egisti maligne,
Nec tua mors inficitur.

3. Cameleontis natura
Mundi hujus ergastulo
Vixisti jam Deo pura
Flatu divino patulo.

4. Spiritus almi censura
Te pungit in hoc saeculo,
Ut vita nempe futura
Dei fruaris speculo.

5. Sicut talpa sola terra
Vivens nempe reficitur,
Tua vita sine guerra
Terrenae fossae traditur.

6. Lingua scindens velut serra
Tuam famam persequitur,
Gestabas peccati ferra,
Tibi crimen apponitur.

7. Pisciculus alec vivit
In maris largis fluctibus,
Sic tua mens sancta scivit
Manere viva luctibus.

8. Pro peccatis, quae nescivit,
Nec malis usa fructibus,
Poenas sufferre quaesivit
Cordis amaris ductibus.

9. Gloria patri Domino
Ejusque unigenito,
Procedenti paraclito
Ex patre atque genito.

Brev. Ord. S. Mariae de Mercede imp. Lugduni 1560. — 4, 2 pugnit. — 4, 4 A Dei fungaris speculo. — 9, 3 Procedentemque Domino.

394. De sancta Martha.

Ad Vesperas.

1. Jesu, lumen de lumine,
Deus de Deo veniens,
Carnem sumpsit de virgine
Et verus homo factus est.

2. Deinde conversatus est
In terris cum hominibus,
Se videns, credens, diligens
Martha recepit hospitem.

3. Soror ad pedes Domini
Sermones ejus audiens
Et Martha erat satagens
Ad frequens ministerium.

4. Ambae placentes Domino,
Utraque vitam redolent,
Activam Martha denotat,
Contemplativam reliqua.

5. Sic nostra fiat actio,
Ne cadat contemplatio,
Ut sustentemur victibus
Et placeamus Domino.

6. Praestet hoc pater optimus
Per Jesum Christum filium,
Qui secum in perpetuum
Regnat cum sancto spiritu.

Brev. ms. Zamorense saec. 15. Cod. Capit. Zamoren. s. n. A. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. B. — 5, 2 Nec cadat A. — 5, 4 Et fehlt A.

395. De sancta Martha.

Ad Nocturnum.

1. Jesu, coronae virginum,
Martha fecit convivium,
Laudatur omnifariam
Per verba evangelica.

2. Quem recepit hospitio,
Cum Christo stat in gaudio
Vitae perennis gloriae
In coelesti palatio.

3. Haec quanta Dei bonitas,
Quanta magnificentia,
Christum recepit per diem,
Christus eam per saecula.

4. Si Christum receperimus
In animae hospitio,
Et ispe nos recipiet
In loco suae gloriae.

5. Praestet hoc pater optimus.

Brev. ms. Zamorense saec. 15. Cod. Capit. Zamoren. s. n. A. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. B. — 1, 3 Laudat A. — 2, 1 Quae recepit A.

396. De sancta Martha.

Ad Laudes.

1. Deum verum et hominem
Martha recepit hospita,
O felix, quae promeruit
Habere tantum hospitem.

2. Qui fratrem suum Lazarum
Commotus suis precibus
Quatriduanum foetidum
Suscitavit a mortuis,

3. Nos a peccatis suscitet
Per preces hujus virginis
Et nos in terris hospites
In coelis cives faciat.

4. Praestet hoc pater optimus
Per Jesum Christum filium,
Qui secum in perpetuum
Regnat cum sancto spiritu.

Brev. ms. Zamorense saec. 15. Cod. Capit. Zamoren. s. n.

397. De sancta Martha.

Ad Vesperas.

1. Jesu, corona virginum,
Festum colentes virginis
Emunda labe criminis,
Malis impone terminum.

2. Qui pascis inter lilia,
Nos pasce rore gratiae,
Ut post cursum miseriae
Sociemur in gloria.

3. Quocunque pergis, petimus
Fac sequamur, Jesu pie,
Ut cernamus in specie,
Quae spe secura gerimus.

4. Te deprecamur largius,
O Christi felix hospita,
Auge nobis per merita,
Quo vivamus felicius.

5. Deo patri sit gloria.

Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Capit. Toletani 33—9. A. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. B. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1492. C. — Brev. Toletanum imp. Hispali 1493 D. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1506. E. — Brev. Pampilonense imp. 15**. F. — 1, 3 Absolve nexu criminis F. — 1, 4 imponens F. — 2, 3 Et de culpa nequitiae F. — 2, 4 Nos tibi reconcilia F. — 3, 3 Quo cernamus. F. — Str. 4 lautet in F:

Te deprecamur largius,
Ut per Marthae suffragia
Post hujus vitae stadia
Renovemur in melius.

Die ersten Zeilen aller Strophen sind die Strophenanfänge des Hymnus Jesu corona virginum.

398. De sancta Martha.

Ad Nocturnum.

1. Nocte surgentes praeparemus mentes,
Luce virtutum ut sit iter tutum,
Atque devotis decantemus votis
Dulciter hymnos.

2. Ut pio regi, summo juncta gregi,
Martha suorum repraesentet chorum
Et Deo gratam det atque beatam
Ducere vitam.

3. Praestet hoc nobis deitas beata
Patris ac nati pariterque sancti
Spiritus, cujus reboat in omni
Gloria mundo.

Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Capit. Toletani 33—9. A. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. B. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1492. C. — Brev. Toletanum imp. Hispali 1493. D. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1506. E. — Brev. Pampilonense imp. 15**. F. — 1, 2 Semper in psalmis gemitibus almis F.

399. De sancta Martha.

Ad Laudes.

1. O lux, beata trinitas,
Vera Marthae jucunditas,
Ejus, precamur, precibus
Infunde lumen cordibus.

2. Te mane laudum carmine,
Te mens absque caligine
Hac prosequente famula
Per cuncta laudet saecula.

3. Deo patri sit gloria.

Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Capit. Toletani 33—9. A. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. B. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1492. C. — Brev. Toletanum imp. Hispali 1493. D. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1506. E. — Brev. Pampilonense imp. 15**. F. — 1, 2 Marthae summa jucunditas. F.

400. De sancta Martha.

Ad Vesperas.

1. Magnum salutis gaudium
Dat nobis hoc solemnium,
Dum Marthae ministerium
Transit ad vitae praemium.

2. Martha, propago nobilis
Et virgo venerabilis,
Fratris pro morte flebilis,
Fide semper laudabilis.

3. Martha colit Bethaniam,
Post venit ad Provinciam,
Gentes per sapientiam
Trahens ad Christi gratiam.

4. Tarasconem inhabitat,
Tarascam mox praecipitat,
Omnis plebs eam visitat,
Submersum amne suscitat.

5. Virtutum signis claruit,
Christi servos instituit,
Morte regnum obtinuit,
Funeri Christus adfuit.

6. Haec Christo placens hostia
Nostra commendet merita,
Servans a morte subita
Ad regna ducat inclita.

7. Honor, decus, imperium
Sit trinitati unicae,
Patri, nato, paraclito
Per infinita saecula.

Brev. ms. Illerdense saec. 14. Cod. Capit. Illerden. 12. A. — Brev. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. B. — Brev. Illerdense imp. Illerdae 1479. C. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. D. — 4, 4 Submersam anne C. — 5, 4 Muneri Christus C.

401. De sancta Martha.

1. Rex coelorum et terrarum
Descendens ad infera,
Terras tenens, non relinquens
Olymporum supera,

2. Factus homo Marthae domo
Suscepit hospitia,
Pro amore Marthae regum
Dimittens palatia.

3. Hujus namque pia prece
Pius hospes Lazarum
Suscitavit, spoliavit
De anima barathrum.

4. Visitavit et beavit
Hanc suis funebriis,
Veni, mea o dilecta,
Vivas poli gaudiis.

5. Quae cibasti et potasti
Tuo me hospitio,
Coronata et ornata
Meo sis palatio.

6. Ergo Martha fulget laeta
In aeterna gloria,
Qua juvemur, ut salvemur
In Olympi patria.

Brev. Tirasonense imp. Venetiis 1497.

402. De sancto Mauro.

In Vesp. et Noct.

1. Plaude, turba terrestrium,
Te dirigens in gratiam
Supernorum laetantium
Ad sancti Mauri gloriam.

2. In hac valle languedinis
Carnis contectus pallio
Semitam rectitudinis
Novit abjecto vitio.

3. Abbatis venerabilis
Benedicti discipulus
Fuit, sibi amabilis,
Deserviens ut famulus.

4. Orbis hujus illecebris
Contemptis velut stercore
Conversatio celebris
Lucrum tulit cum foenore.

5. Tu qui gubernas saecula,
Trinus Deus et unicus,
Fac, ut status per saecula
Nobis donetur coelicus.

Brev. ms. S. Benedicti Vallisoletani saec. 14. Cod. Scorialen. P II 1. — Der reiche Reim in 5, 1 und 3 ist nach den Gesetzen mittelalterlicher Metrik nicht fehlerhaft, da saecula 5, 1 Welt, 5, 3 Zeit bedeutet.

403. De sancto Mauro.

Ad Nocturnum.

1. Laudes Deo magnifico,
Suis sanctis mirabili,
Resonet plebs cum cantico
Purae vocis placabili.

2. Huic chorus confitentium
Ad psallendum se praeparat,
Ad vitam innocentium
Veterem vitam reparat.

3. Hujus gaudenter hodie
Veneratur solemnitas,
Exemplum pudicitiae
Manifestavit castitas.

4. Continuis jejuniis
Macerabat corpusculum,
Exsultans in augustiis,
Coeleste sperans pabulum.

5. In deitate trinitas,
Pater, verbum et spiritus,
Nostrae spei aviditas
Adsit nobis divinitus.

Brev. ms. S. Benedicti Vallisoletani saec. 14. Cod. Scorialen. P II 1.

404. In honore s. Michaelis Archangeli.

1. Splendida nempe dies rutilat
Angelicoque canore boat,
Aethereis redimita choris,
Gramineis quoque compta bonis,
Dans nova gaudia terrigenis.

2. Fruge putando solum renovat,
Aurea mala ferendo micat,
Munera Bacchica jam reparat,
Mellica vinitor hausta parat,
Palmes ut hinc sua dona ferat.

3. Sidera, pontus et arva canunt,
Tripudiant simul et recinunt
Nobile carmen et angelicum
Et Michaelis honore sacrum
Nomen ad astra boando ferunt.

4. Laudibus aethereis celebrem
Pangimus hunc reboando diem,
Quo Michael, superum satrapa,
Sede refulsit ab uranica
Dans populis pia subsidia.

5. Belliger inclitus atque potens,
Clarus et auctus ubique manens,
Squamea colla terens colubri
Faucibus obruat in barathri
Munere victor ubique Dei.

6. Pertonat hinc reboans jubilum,
Plebs superum venerando Deum
Fumida namque cohors zabuli
Territa pulsibus angelicis
Necibus est data tartareis.

7. Euge, potens Michael hagie,
Agmine candidus angelico,
Sidere pulchrior ignicomo
Clarior et rutilante polo,
Aethere celsior astrigero.

8. Coelicolum bone dux procerum
Eximiumque decus hominum,
Restituens animas superis
Luniger arcibus aethereis
Civibus inter et esse piis.

9. Ultima namque dies veniens
Flammivomoque fragore furens,
Cum tremor horridus ingruerit,
Judicium miseris minitans
Et rea pectora terrificans.

10. Primus ad haec Michael renitet,
Cujus abhinc tuba triste canet,
Arva polumque boans quatiet,
Et tumulis cineres salient
Functaque somata viva fient.

11. Rex Deus arbiter adveniet,
Stigmata carnea tunc referet,
Aethereo comitante choro
Ordine septus et angelico
Splendidus et grege de niveo.

12. Terribilis quoque judicio
Fulmineo praeeunte globo,
Tartara saeva parat reprobis
Hinc et amoena virecta probis,
Dulcia plausibus hymniphonis.

13. Tempore quo pius intuitum
Dirige, poscimus, angelicum,
Belliger o Michael, famulis
Subveniens miserando tuis,
Sidereis reparando bonis.

14. Agmina coelica dulcisonis
Concinimus reboando sonis,
Ter quoque trina per officia
Perpete coelitus exposita,
Pangit ut alma theologia.

15. Pneumate diva cohors rutilans,
Splendida plebs, veneranda phalanx,
Condita sedibus in superis
Omnibus et superaucta bonis,
Laudibus inclita perpetuis.

16. Prima jerarchia compta thronis
Eminet arcibus aethereis,
Post Cherubim Seraphimque choris,
Fatur ut eminus ante data
Hymnologia hypophetica.

17. Virtus abhinc, dominatus adest
Atque potens sacer ordo nitet
Hisque jerarchia fit media,
Qualiter omniparens usia
Segregat, ordinat, imperitat.

18. Ultima denique principibus
Pulcha jerarchia sidereis
Tradita praeclue theosophis
Coetibus emicat archigeris
Angelicis radians cuneis.

19. Eminet his ceu sol rutilans
Archostratos Michael radians,
Vultibus ante Dei residens,
Clare Deum Dominumque tuens,
Nominis ore sui renitens.

20. Ergo per hos veneranda fiunt
Jussa patris sophiaeque patris
Pneumatis et simul almifici,
Quod teletarchia trina manet
Simplexque perpes usia viget.

21. Virtus herilis amica Deo,
Pondere libera corporeo,
Sophia condita principio
Et necis inscia, nexa Deo,
Lumina vivida sidereo.

22. Nuntius alma refert Mariae
Famina coelitus en Gabriel,
Quod Dominum ferat Emanuel,
Hoc paranymphus ovanter ait,
Haec paritura Deum tumuit.

23. Certa salus Raphael miseris,
Dux sociusque valens peregris
Dansque remedia semper aegris
Fert pia tristibus auxilia
Pellit et horrida praestigia.

24. O pie rector ab arce potens
Excipe carmina nostra libens,
Quae tibi turba fidelis ovans
Laudibus intonat almiphonis
Subdita vultibus, ecce, tuis.

25. Quae Michaelis honore diem
Nunc peragat referens celebrem
Agmina regis et aetherei
Pervolitantia regna poli
Plaudit et intonat aula Dei.

26. O Michael, decus omne tuis,
Ductor et ordinis angelici,
Regis et armiger aetherei,
Suscipe, quae tua plebs hodie
Cantica pertonat, o hagie.

27. Has epulas pie sanctifica
Mentis et intima purifica,
Corpora cordaque clarifica,
Daemonis obrua colluvia
Dando tuis pia suffragia.

28. Respice, quae tibi deferimus,
Adspice, quod humiles petimus,
Inspice, quae tibi concinimus,
Respice nos, quia te canimus,
Conspice nos, sicut expetimus.

29. Disjice pondera tu scelerum,
Criminis elue discidium,
Pelle paventibus excidium,
Ferto petentibus auxilium
Dans, pater optime, subsidium.

30. Non rabies hominum laniet,
Pestis, inedia non cruciet,
Nimbus et aura non extenuet,
Perpete protege nos famulos
Ac miserando tuere tuos.

31. Gloria, virtus, honor maneat
Ingenito genitoque Deo,
Spiritui quoque paraclito,
Qui Deus exstat et omnipotens
Trinus et unus idemque manens.

Cod. Archivi Coronae Aragonicae Rivipullen. 40. saec. 11. — 2, 1 putendo. — Die Länge des Liedes gemahnt an die Hymnen des Mozarabischen Breviers. Es kann jedoch diesen mangels eines Beweises nicht zugezählt werden. Nach 27, 1 scheint das Lied vor, bei oder nach einer Mahlzeit gedient zu haben. Dafs es gesungen, beweisen die Neumen, mit denen der ganze Text versehen ist.

405. De sancta Monica.

Ad Vesperas.

1. Adest dies laetitiae,
Dies supernae gratiae,
Quae finibus ecclesiae
Laeta refulsit hodie.

2. Nova luce tripudiat
Fidelium plebs inclita,
Chorus sanctorum jubilat
A matre sancta Monica.

3. O mater, flendo gradiens
Luctuque spargens semina,
Sed exsultanter rediens
Mundo ferens charismata.

4. Precamur, sancta Monica,
Trino Deo et simplici
Materna pandas viscera
Pro grege tui filii.

Brev. Ordinis ss. Trinitatis imp. Valentiae 1519. — 3, 2 Fluctuque spargens.

406. De sancta Monica.

1. O feminarum gloria.
Aurelii puerpera,
Manant de tuis fletibus
Beata nobis gaudia.

2. Gemmis tuorum luminum
Non gemma fulget pulchrior
Adusque mundi terminos
A solis ortus cardine.

3. Pangamus ergo hymnodiam
Laetis refertam vocibus,
Matremque adorans inclitam
Exsultet orbis gaudiis.

4. Adversus hostem filios
Ad bella, mater, instruat,
Sequamur et nos feminam
Fortem virili pectore.

5. Jesu, tibi sit gloria
Patrique cum paraclito,
Sis ipse palma et laurea,
Deus, tuorum militum.

Antiph. ms. Augustin. saec. 16. Cod. Praedicat. Salmanticen. s. n.

407. De sancto Nicolao.

Ad Vesperas.

1. O cleri fulgens lilium,
O praesulum laetitia,
In hac nobis tristitia
Succurre dans auxilium.

2. Thesauros tuos aperi
Nos tua ditans gratia,
Vincamur ne fallacia
Crudelis hostis inferi.

Brev. ms. Illerdense saec. 14. Cod. Capit. Illerden. 12. A. — Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. B. — Brev. Illerdense imp. Illerdae 1479. C. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. D. — Der volle Text nach C findet sich schon Anal. XII, 214 sq. Varianten keine.

408. De sancto Nicolao.

Ad Nocturnum.

1. Exsultans prava deserat
Fidelis plebs consortia
In mente gerens fortia,
Quae Nicolaus gesserat.

2. In cunis jacens scelerum
Resurgat ut sollicita
Et ad gerenda licita
Immutet gressum scelerum.

3. Gerens hujus operibus,
Qui in aetate tenera
Naturae vicit genera
Parce utens uberibus.

4. Virtutum micans floribus
Honoris scandit solium
Subjectis candens dolium
Refectum sacris moribus.

5. Occurrat ergo fortiter
In se servis sperantibus
Et suum collaudantibus
Devotum festum jugiter.

6. Praestet pater ingenitus
Per Nicolai merita,
Ut peccata praeterita
Sint nobis dempta penitus.

Brev. ms. Illerdense saec. 14. Cod. Capit. Illerden. 12. A. — Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. B. — Brev. Illerdense imp. Illerdae 1579. C. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. D. — 2, 1 In cuneis ABC. — 2, 2 Resultat B. — 2, 3 gerendam C. — 2, 4 scelerum ABCD; lies celerum?

409. De sancto Odone.

Ad Vesperas.

1. Pange, lingua, gloriosi
Praesulis officium
Et patroni virtuosi
Decanta praeconium,
Ut implores ejus prece
Christi patrocinium.

2. Hic virtute caritatis
Fervens, ex sublimium
Stirpe natus, castitatis
Exemplar, humilium
Norma factus, vanitatis
Contempsit vestigium.

3. Urgellensis civitatis
 Praesul hic egregius
Fit amator sanctitatis
 Et virtutum clarius,
Scribens dogma veritatis
 Atque morum saepius.

4. Fulget in hoc sanctitudo
 Cum clara scientia
Et virtutum magnitudo
 Cum grandi clementia,
Quod signorum multitudo
 Monstrat in ecclesia.

5. Magnae Deus potestatis,
 Rex Christus regnantium
Hunc locavit cum beatis
 In regno coelestium,
Quem roget, ut nobis gratis
 Se donet in praemium.

6. Almae laudes trinitati
 Resonemus jugiter
Ac ejusdem unitati
 Psallamus concorditer,
Quae coelesti civitati
 Junxit hunc feliciter.

Brev. Urgellense imp. Venetiis 1487. A. — Processionale Urgellense imp. 15**. B.

410. De sancto Odone.

Ad Nocturnum.

1. Odo, confessor Domini beatus,
Primum professor militaris status,
Tandem possessor gradus praesulatus,
 Sit intercessor.

2. Genere clarus fuit mansuetus,
Lapsus ignarus, gratia repletus,
Populis carus, in affatu laetus,
 Vita praeclarus.

3. Signa testantur titulum virtutis,
Morbi fugantur munere salutis,
Caeci laetantur, sermo datur mutis,
 Claudi curantur.

4. Odas Odoni dantes gratulemur
Musici toni, ut dono laetemur
Supremi boni, laude gloriemur
 Tanti patroni.

5. Det genitori laudes hic canoras
Jubilus chori, pariter sonoras
Det redemptori, itidem decoras
 Consolatori.

Brev. Urgellense imp. Venetiis 1487. A. — Process. Urgellense imp. 15**. B. — 1, 2 Prime A. — 3, 3 datur fehlt A; datur cunctis B. — 3, 4 Ut claudi A. — 5, 2 pariterque A.

411. De sancto Odone.

Ad Laudes.

1. Jesu, redemptor omnium,
Perpes corona praesulum,
Magnificat egregium
Odonem, cleri speculum.

2. Solis fruens obsequio,
Dum servit apostolico,
Pondus commendat radio
Evectori mirifico.

3. O res stupenda, coelitus
Lingua nova producitur,
Et arefacta penitus
Manus illaesa redditur.

4. Gaudet hujus insigniis
Alma mater ecclesia,
Cujus pollens reliquiis
Exsultet hic eximia.

5. Sint trinitati jugiter
Laus, salus individua,
Quae nos locet finaliter
In requie perpetua.

Brev. Urgellense imp. Venetiis 1487. A. — Process. Urgellense imp. 15**. B. — 3, 2 perducitur A.

412. De sancto Onofrio.

Ad Vesperas.

1. O quam glorifica luce corruscas,
Stirpis Ungariae proles Onofri,
Regni jus deserens scandis honores
Sanctorum aethereos limine patrum.

2. Te cum virgineo flore vivente
Jam carnem reprimens artubus hirtis
Circumdans hederam circa verenda
Obducto decubans stramine saxo.

3. Vasti dum peragras saepius antra,
Deserti socius quique ferarum,
Pastu dactileo reficis artus,
Haustum das laticem rupe fluentem.

4. Quem laetus venerans coelicus ordo
Scandentem merito ducit ad astra,
Corpus tunc squalida pelle deforme
Fulget limpidius lumine solis.

5. Quam felix meritis factus opimis,
Qui tui memorum facinus omne
Impetras precibus solvere Christum,
Et reddi niveum mente decorem.

6. Tu candor genitus lucis amoenae
Et patris sapiens splendor imago,
Regni participes perfice tunc nos,
Quando restitues regna parenti.

Brev. Illerdense imp. ca. 1533. — 2, 4 saxi. — 5, 2 fastinus omne.

413. De sancto Onofrio.

Ad Nocturnum.

1. Ut queant laetos modulantes hymnos
Hoc tui sacrum celebrare festum,
Annuas cunctis tibi nunc devotis,
Inclite Onofri.

2. Rite post actus pueriles annos
Orbe terrarum celebris deserta
In terris regnum fugiens adire
Noxia spernens.

3. Alter ut vetus Moyses fuisti,
Ille, qui montem propius petendo
Exui tegmen pedibus jubetur
Numine sacro.

4. Quem latet magnum facinus per orbem,
Quo nihil nobis satius resultat,
Cuilibet digne veniam petenti
Obtines ipse.

5. His potens nostros meritis misertus
Lapsus ingentes relevare cura
Et piam Christo renovare nostro
Pectore sedem.

6. Gratias summi genitoris almo,
Filio semper referamus atque
Flamini, quorum sine fine virtus
Unica regnat.

Brev. Illerdense imp. ca. 1533.

414. De sancto Onofrio.

Ad Laudes.

1. Solis mundo lux jucundo
Nova profundens gaudia,
Te decorat et honorat,
Pia mater ecclesia.

2. Omen iste fert baptistae
Cibo consors et tegmine,
Fit Heliae compar viae
A solis ortus cardine.

3. Regno spreto corde laeto
Nudus pertransit nemora,
Jam nunc tutus assecutus
Aeterna Christi munera.

4. Jubar clarum, Deo carum,
Coelis illuxit oriens,
Quod splendere fecit vere
Verbum supernum prodiens.

5. Omnis vera laus sincera
Cordis sit Dei validi,
Qui nos ducat et perducat
Ad coenam agni providi.

Brev. Illerdense imp. ca. 1533.

415. In Natale Apostolorum Petri et Pauli.

1. Tempora fulgida nunc rutilant,
Annua commoda jam remeant,
Area frugibus aucta bonis
Fert nova gaudia ruricolis,
Frondibus undique compta suis.

2. Festa dies hodie renitet,
Petrus in aethere cum radiat,
Paulus in astrea regna micat,
Quo Deus arbiter ad superum
Evehit hac die collegium.

3. Agmine primus apostolico
Petrus in orbe cluit merito,
Claviger inclitus in superis
Lucra refert pia Christicolis,
Solvit et alligat in populis.

4. Ferrea vincula quem metuunt
Nec laquei retinere queunt,
Carceris extima sponte patent,
Daemonis agmina cuncta pavent
Nilque sui retinere valent.

5. Janitor aetheris ipse manet
Pastor et ipse gregis renitet,
Qui per amoena virecta suos
Pascere doctus ovando greges
Scandere sidera donat oves.

6. Simonis horrida praestigia
Voce fugantur apostolica,
Inferus haud cohibere valet,
Quem Petrus inde redire jubet,
Terrea, coelica quique tenet.

7. Paulus in orbe dedit monita,
Dogmata praeclue salvifica,
Mentibus unde salus rediit,
Commoda cuncta potens tribuit,
Noxia quaeque valens repulit.

8. Discipulis Deus auctor ait:
Quem fore me, referunt homines?
Vosque mei pietate greges,
Dicite, quid super hoc placeat
Quisve de hoc pie quid sapiat?

9. Petrus abhinc, cui pura fides
Eminet aucta super proceres,
Primus ad haec venerandus ait:
Filius es patris ingeniti
Christus et unicus ipse Dei.

10. Mox pius auctor ad haec famulo
Munera contulit ista suo:
Vere beatus et ipse manes,
Patre quod indice vera refers,
Qui dominans super astra sedet.

11. Atque libens tibi nunc refero:
Denique tu Petrus es merito,
Hancque petram super ipse meam
Construo funditus ecclesiam,
Quam sine fine tenendo regam.

12. Nutibus insuper ipse tuis
Dedo resolvere, quaeque velis,
Nexibus aut religare tuis,
Te quoque clavibus aethereis
Munero, quis via fit superis.

13. Denique Saulus in orbe furens
Atque pios lacerare volens,
Ceu fera bellua cruore madens,
Lumine territus aethereo
Sternitur orbus et ipse solo.

14. Sternitur impius atque nocens,
Surgit abhinc pius atque valens,
Extimus inter apostolicos
Qui fuerat veniendo choros,
Primus hinc instruit esse probos.

15. Dat gregibus documenta sacra
Atque Dei monimenta pia
Aegraque corpora salvificat
Functaque somata vivificat
Atque amans pie purificat.

16. Janitor aetheris et superi,
Petrus, ovile regens Domini,
Pellere crimina cuncta potens
Celsaque gaudia restituens,
Ut velit, omnia semper agens.

17. Retia liquerat et pelagum
Culmen adeptus apostolicum,
Conspiciens sine fine Deum,
Cujus ovanter ad imperium
Protegit omne genus hominum.

18. Hi simul ergo duo proceres
Salvificos recreando greges
Martyrio subiere polum,
Quos Nero traxit ad interitum,
Daemonis esca, pater scelerum.

19. Petrus enim subeundo crucem
Paulus et ense ferendo necem,
Sic simul astrea regna petunt,
Coelica praemia semper habent
Atque Deum sine fine vident.

20. O bone pastor, adesto tuis,
Petre beate, favens famulis
Ferto juvamina plena bonis,
Da veniam scelerum miseris,
A variis liberare malis.

21. Suscipe carmina nostra libens,
Respice nos pius atque potens,
Ut paradisus in astra virens
Nos capiat sibi semper habens,
Quo manet auctor et omnipotens.

22. Haec quoque pocula necne cibos
Sanctifica recreando tuos,
Corpora, quaesumus, hic foveas
Purificesque potens animas,
Nos quoque perpete possideas.

23. Doctor et alme, tuere tuos
Paule beate, fovens famulos,
Da quoque mente subire polum,
Quo videant sine fine Deum
Teque sui teneant socium.

24. Euge, beate valensque Petre,
Paule peroptime, semper ave,
Coelica quos tenet aula Dei,
Angelici simul et cunei
Aetereique fovent populi.

25. Virtus honorque sit ingenito,
Lausque decus genito Domino,
Spiritui quoque paraclito
Gloria perpes et imperium
Sit sine tempore perpetuum.

Cod. Arch. Coronae Arragon. Rivipullen. 40. saec. 11. — Mit Neumen. — 7, 4 Quomoda cuncta. — Vergl. das zu Nr. 404 Bemerkte.

416. De s. Petro Oxomensi.

Ad Vesperas.

1. Plaudat phalanx angelica
Tanti festa pontificis,
Quae Oxomam Biturica
Jussis transmisit coelicis.

2. Ut tribulos evelleret,
Spinas et sentes veprium
Et surculos insereret
Virtutum coruscantium.

3. Prius Toleti floruit
In archidiaconio,
Metropolitae subdidit
Se Bernhardi dominio.

4. Ne lucerna sub modio
Latitaret diutius,
Sanctum summa dignatio
Vexit ad culmen altius.

5. Dignum nimirum exstitit
Hunc postea praecipere,
Qui ministrare voluit
Et formam servi sumere.

6. Sit laus, decus et gloria
Patri, nato, paraclito,
Qui post haec transitoria
Petrum ditavit merito.

Brev. ms. Oxomense saec. 15 Cod. Capit. Oxomen. s. n. — 4, 3 Spiritum summa dignatio, offenbar infolge falscher Auflösung.

417. De s. Petro Oxomensi.

Ad Nocturnum.

1. Noctis juges excubias
Puris agamus mentibus
Regi superno debitas
Somno refectis artubus.

2. Exemplar nobis vigeat
Hic vir sanctae memoriae
Quem de terrenis advocat
Consors paternae gloriae.

3. Coronam vigilantibus
Promissam novit intime,
Quam das te formidantibus,
Rerum creator optime.

4. Pastoris sancti precibus
Et pietate sedula
Elongantur a finibus
Nox, tenebrae et nubila.

5. Alens doctrinae pabulo
Suum gregem salubrius,
Recto fertur vocabulo
Ales diei nuntius.

6. Trino sit laus et simplici,
Honor, virtus et gloria
Et utriusque flamini
In aeterna memoria.

Brev. ms. Oxomense saec. 15. Cod. Capit. Oxomen. s. n.

418. De s. Petro Oxomensi.

Ad Laudes.

1. Jam noctis umbra tenuis
Diei lumen aggregat,
Tam servis quam ingenuis
Aurora lucis rutilat.

2. Almi precatu praesulis
Peccati fit peremptio,
Noxam remitte sceleris,
Jesu, nostra redemptio.

3. Dum Christo nos confoederat
Hujus diei praevia
Solemnitas, adnuntiat
Beata nobis gaudia.

4. Vexillum patientiae
In corde sed encletico
Tulit fons sapientiae
Ex more docti mystico.

5. Opacum nostri vulneris
Pii pastoris opere
Donis lucescat superis
Jam lucis orto sidere.

6. Trino sit laus et simplici,
Honor, virtus et gloria
Et utriusque flamini
In aeterna memoria.

Brev. ms. Oxomense saec. 15. Cod. Capit. Oxomen. s. n.

419. De sancto Pontio.

Ad Vesperas.

1. Rore divini balsami
Mundi pinguescant termini
Festivo cultu diei
Beati testis Pontii.

2. Ex urbe pridem Romula
Alta ducens prosapia
Lumen secutus luminum
Agni percepit bravium

3. Gliscens coelesti dogmate,
Repletus sacro neumate,
Astris accepit regimen
Rurique praestat tegimen.

4. Igne succensus fidei
Corruscabat miraculis,
Gaudens athleta spiritu
Nullo ruebat impetu.

Brev. ms. Pinnatense saec. 14. in Cod. Scorialen. G IV 29. — 3, 4 praestet Hs.

420. De sancto Pontio.

Ad Nocturnum.

1. Mille cum Roma jam globos
Haberet actus annuos
Imperatores Quiritum
Almum duxit ad lavacrum.

2. Vicit poenas et belluas,
Illatas contumelias,
Tyrannos atque zabulum
Receptus throno martyrum.

3. Nam cum in aethra gaudeat,
Omne per saeclum radiat,
Artus humo sub abditi
Dant fessis spem remedii.

4. Divinis ergo laudibus
Noster ciat hunc modulus,
Noxae qui pellat dedecus
Videndo nostros gemitus.

5. O propagator patriae
Jamque senator gloriae,
Tecum fac et nos perfrui
Sedes regis aetherei.

Brev. ms. Pinnatense saec. 14. in. Cod. Scorialen. g IV 29. — 1, 4 Almum duxit Hs. — 4, 2 sciat Hs.

421. De sancto Pontio.

Ad Laudes.

1. Consona plebs jubilet Domino,
Qui regit omnia jure suo,
Pontius hunc canit, eximii
Agminis aetherei socii.

2. Stemmate qui satus egregio,
Utpote sanguine Romuleo,
Obtinuit meritis operum,
Multiplicare poli numerum.

3. Hunc quia vis inimica sui
Praescierat caput exitii,
Perdere ut genitrix voluit,
A nece sed pater eripuit.

4. Postque vocatur, ut innumeros
Per lavacrum vehat ad superos,
Hic dominis docet imperii
Ferre suave jugum fidei.

5. Sic per eum decus ecclesiae
Splenduit undique catholicae,
Terraque delubra tartareis
Disperiere dicata diis.

6. Vir sacer equuleum superans
Cetera dira subegit ovans,
Ultimo sectio quem capitis
Martyrii decorat titulis.

7. Nos, pater alme, pio medico
Junge tuae precis antidoto,
Pectora saucia quo vitiis
Purificans socies superis.

8. Gloria, laus et honor genito
Cum patre spirituique sacro,
Quo . . . . iter doceat,
Mens quod ad astra volans teneat.

Brev. ms. Pinnatense saec. 14. in. Cod. Scorialen. g IV 29. — 1, 3 huc canit; lies: eximius? — 1, 4 lies: socius? — 3, 3 lies: Perderet? — 4, 2 sq. lauten in der Hs.: vehat ad superos hic dominus docet imperii per lavacrum. — 5, 4 Disperire. — 7, 2 Tuae junge. — 7, 4 socios.

422. De sancta Praxede.

Ad Vesperas.

1. O beata, quae beasti
Regna regis duplicis,
Franciae, Majoricarum,
luce sacri corporis,
Quod in urbe rex locavit
victor ista Jacobus.

2. Cuncta nobis bona posce,
te precamur Praxeden,
Et ab hujus aufer urbis
gente cordis odium,
Te precante regis alti
gaudeat consortio.

3. Optimus, precare, sensus
insulae sit praesidi,
Ceteris dones amorem,
virgo, re? publicae,
Optimas dent rationes
omnium rectoribus.

4. Te rogante desit omnis
pestis ab his finibus,
Adsit imber temperatus,
terra germen adferat,
Ut bonis terrae juvatis
alta dentur munera.

5. Nos ab omni barbarorum
redde tutos impetu,
Crux fidelis te juvante
vincat omnes barbaros,
Et super cunctos vocetur
Christus rex altissimus.

6. Istius et post recursum
temporis brevissimi
Matre tecumque precante
regis almi virgine
Arce summa perfruamur
angelorum gaudio.

7. Laus patri simul et proli,
nostra quorum munere
Insula Praxedis almae
vernat alto nomine,
Fortitudo semper insit
et supremo flamini.

Brev. Majoricense imp. Venetiis 1506.

423. De sancta Praxede.

Ad Nocturnum.

1. Lingua, prome Balearis
   insulae praeconium,
   Mortis haec Praxedis alma
   claro fulget nomine,
   Vita, virtus hinc nitescit,
   unde prodest omnibus.

2. Cum prudente Sabinella
   sunt parentes virgini,
   Frater illi Timotheus
   cum Novato claruit,
   Fulget illa, fulget illis,
   fulget et parentibus.

3. Roma nutrix floret hujus
   laude gaudens filiae,
   Cui soror Potentiana
   summa coeli possidens
   Splendet, o quam virgo nostra
   stirpis alto germine.

4. Favit illi rector omnis
   urbe princeps maximus,
   Currit ergo plebs fidelis
   tuta poscens limina,
   Christus illic praedicatur,
   vana spernunt idola.

5. Dives exstat illa multis
   rebus hujus saeculi,
   Multa juste possidendo
   corde pauper exstitit,
   Inde regna nunc polorum
   jure nacta possidet.

6. Lausque decus trinitati
   cuncta sit per saecula.
   Qua sanctae Praxedis ornat
   spiritus coelestia,
   Plebis et Majoricarum
   ditat urbem corpore.

Brev. Majoricense imp. Venetiis 1506.

424. De sancta Praxede.

Ad Laudes.

1. Gaude, virgo dulcissima,
   Tuis sacris parentibus
   Sistis et felicissima
   Duobus sanctis fratribus.

2. Gaude, sacro solamine
   Quod tibi misit Dominus,
   Dum papa Pius nomine
   Tuis subit liminibus.

3. Gaude, quod trini cardines
   Tuis refulgent titulis,
   Inde precantur homines,
   Cunctis subveni parvulis.

4. Gaude, quod plures martyres
   Sacris fulti sermonibus
   Jam regnant facti coelibes
   Tuis sepulti manibus.

5. Gaude, martyrum sanguinem
   Miti legebas spongia,
   Virgo, et facta martyrem
   Excellant nunc praeconia.

6. Eja, ergo dulcissima,
   Majoricense bravium,
   Ut deleat peccamina,
   Funde preces, rex virginum.

7. Trino simul et simplici,
   Per quem Praxedis hodie
   Vernat laude multiplici,
   Honor sit et laus gloriae.

Brev. Majoricense imp. Venetiis 1506.

425. De sancto Prudentio.

In Vesp. et Laud.

1. Ad laudem, o rex hagie,
Tuae perennis gloriae
Vitae dicatum hostiae
Carmen benignus suscipe.

2. Bis bini rota temporis
Diem revolvit populis,
Colant ut ipsi gaudiis
Festum tui satellitis.

3. Clemens accinctus actibus
Sensim dictus Prudentius,
Opus crescens in melius,
Vocatus et Aurelius.

4. Extorrens inde haeresim,
Fidem diffudit celebrem,
Dei accendens lampadem
Caecam tulit imaginem.

5. Fregit latratum Symmachi,
Tunc defensoris idoli,
Scripsit de pugna animi
Et de natura vitii.

6. Plaudens in laude martyrum
Librum descripsit alterum,
Scripsit hymnorum tertium
Diverso metro versuum.

7. Hic et de orbis fabrica
Quandam scribens historiam,
Conscripit inter alia
Et protoplasti scandala.

8. Calagurrita praecluis,
Poeta quondam nobilis,
Nomen famosi praesulis
Habens urbis Tirasonis.

9. Hujus ergo Prudentii
Suffulti nos suffragiis,
Ejus docti prudentia
Vehamur ad coelastia.

10. Quaesumus, auctor omnium,
In hoc paschali gaudio
Ab omni mortis impetu
Tuum defende populum.

11. Gloria tibi, Domine.

Brev. Tirasonense imp. Venetiis 1497. A. — Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salmanticen. 186. B. — Str. 3 fehlt B. — 6, 1 Gaudens in B. — 7, 4 protoplausti B. — Sonderbar ist, dafs von den 10 Strophen des Hymnus sechs dem Dichter Aurelius Prudentius Clemens gewidmet sind. Dieselben sind in der folgenden Bearbeitung des Hymnus entfernt.

426. De sancto Prudentio.

Ad Vesperas.

1. Ad laudem, o rex hagie,
Tuae perennis gloriae
Vitae dicatum hostiae
Carmen benigne suscipe.

2. Bis bini rota temporis
Diem revolvit populis.
Colant ut ipsi gaudiis
Festum tui satellitis.

3. Hispanus hic origine
Exortus est Armentiae
E nobili progenie
Simeno patre nomine.

4. Tirasonensis primitus
Est factus sacristarius,
Fit inde praesul protinus
Nutu Dei sanctissimus.

5. Nunc spreto nequam saeculo
Coeli gaudet palatio,
Iunctus choro angelico
Magno fruitur gaudio.

6. Hujus ergo Prudentii
Suffulti nos suffragiis,
Ejus docti prudentia
Vehamur ad coelestia

7. Quaesumus, auctor omnium.

Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543.

427. De sancto Prudentio.

Ad Nocturnum.

1. Prudentii militia
Prudenter egit omnia,
Prudens factus coelicola
Pervenit ad coelestia.

2. Per quem cum Deus fecerat
Multa mundo miracula,
Cum sociis ad funera
Eadem fecit plurima.

3. Nam dum cubat in lectulo,
Videns mortis aculeum,
Interrogatur, proprium
Ubi componat tumulum.

4. Se respondisse dicitur
Pelagio et fratribus,
Adhuc dum verbo fruitur
Sortemque mortis patitur:

5. Corpus panis involvite,
Mulo superimponite,
Eum ire permittite
Eique acquiescite.

6. Ubi Deus voluerit
Mulumque ire jusserit,
Hic ubi pecus steterit,
Illic corpus quieverit.

7. Quod cum egisset gnaviter,
Mysterium mirabile,
Pecus coepit incedere
Ad locum aptum tendere.

8. Ubi stetit immobile,
Donec corpus sanctissime
Reverenter deponerent
Illudque digne conderent.

9. Hujus ergo Prudentii
Suffulti nos suffragiis,
Ejus docti prudentia
Vehamur ad coelestia.

10. Quaesumus, auctor omnium,
In hoc paschali gaudio
Ab omni mortis impetu
Tuum defende populum.

11. Gloria tibi, Domine.

Brev. Tirasonense imp. Venetiis 1497. A. — Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salmanticen. 186. B. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. C. — 5, 2 superponite A. — Nach Str. 5 folgt Str. 10. C. — 7, 1 graviter A, iraviter B. — 8, 3 Et reverenter A. — Str. 10 fehlt B.

428. De sancto Raimundo.

1. Confessor Domini, gemma luciflua,
Raimundus renitet arce politica,
Cantemus, socii, dulcia cantica,
Laetentur simul omnia.

2. Coelesti solio civibus aetheris
Stat coram Domino in vice sideris,
Quod sparsit, recipit, semina
Concesso sibi foenore.

3. Hic vivens viruit non sibi subditus,
Mundanus hic fuit labilis habitus,
Despexit penitus ista superflua,
Nunc dantur lucra debita.

4. Ad cujus tumulum morbida corpora
Curantur subito visui reddita,
Caecos clarificat, nexaque lingua
Sermonem stupet editum.

5. Auditum reparat membraque languida,
Contractos elevat, carceris ostia
Frangit et aperit ferrea vincula,
Captivos reddit ad sua.

6. Haec ergo modulis festa sacerrima
Per mundum celebret plebs pia sedula,
Nos hujus precibus coelica gaudia,
Poscimus simul, ingredi.

7. O simplex deitas, annue, poscimus,
Da nobis veniam, nam male viximus,
Purgatos vitiis transfer ad aethera,
Vivamus tibi per saecla.

Psalt. ms. Rotense anni 1191. Cod. Capit. Illerden. 11. A. — Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. B. — Brev. Illerdense imp. Illerdae 1479. C. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533 D. — 1, 2 retinet. C. 2, 1 aethereis D. — 2, 2 sederis A. — 2, 3 semen A. — 2, 4 sinore A. — 3, 1 Si vivens viruit A. — 4, 2 visu C. — 4, 3 lingua dreisilbig. — 5, 2 hostia. CD. — 7, 1 anime poposcimus C. 7, 4 saecula CD.

429. De sancto Raimundo.

Ad Nocturnum.

1. Raimundus, pastor bonus,
Hodie coelestia,
Deo dignus, felix pignus,
Transit ad palatia,
Prece cujus mundi hujus
Dirumpamus retia.

2. O beate Raimunde,
Clara gemma praesulum,
Qui pro vita repromissa
Hoc sprevisti saeculum,
Una tecum per te summum
Capiamus ferculum.

3. Patri Deo ingenito
Sit laus, honor, gratia,
Ejus et unigenito
Sit virtus et gloria
Una cum sancto spiritu
Per aeterna saecula.

Psalt. ms. Rotense anni 1191. Cod. Capit. Illerden. 11. A. — Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. B. — Brev. Illerdense imp. Ilerdae 1479. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. D. — Brev. Oscense et Jaccense imp. 15**. E. — 1, 1 Raimundus hier und sonst viersilbig. — 3, 3 et fehlt CD.

430. De sancto Raimundo.

Ad Laudes.

1. Exsultantes decantemus
Deo laudes debitas,
Qui polorum Raimundo
Sedes confert inclitas,
Deo dignis quas nos scimus
solis sanctis editas.

2. Felix dies, in qua quies
Sibi datur coelica,
Gratulatur et laetatur
Omnis plebs angelica,
Ergo homo promat Deo
Cordis, oris cantica.

3. Trinitati sit potestas,
Salus individua,
Patri, nato, paracleto,
Qui gubernat omnia
Deus unus in aeternum
Mira providentia.

Psalt. ms. Rotense anni 1191. Cod. Capit. Illerden. 11. A. — Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. B. — Brev. Illerdense imp. Illerdae 1479. C. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. D. — 1, 6 edita C. — 3, 3 paraclito C.

431. De sancto Raimundo.

Ad Vesperas.

1. Pastor egregius Raimundus ille
Hoc die laetus Domino jubente
Dignus et felix meritis Olympi
Claustra petivit.

2. Sancte confessor Raimunde felix,
Praesulum fulgens decus atque gemma,
Pro reis ora Dominum, precamur,
Cunctipotentem.

3. Debitas laudes Domino canamus,
Qui dedit sacras Raimundo sedes,
Quae vere scimus famulis paratas
Numine Christi.

4. Hic dies felix bonus atque faustus,
Quo datur justo requies beata,
Angeli gaudent populusque cunctus
Magna canentes.

5. Laus Deo patri, salus et potestas,
Pneumati sancto pariterque nato,
Qui sedens mandat solio tonanti
Cuncta moveri.

Brev. Oscense et Jaccense imp. 15**.

432. De sancto Raphaele.

1. Ecce, lux expulsa nocte
luce fulget fulgida,
Qua chorus noster coruscum
Raphaelem concinit.
Jubilis applaudit orbis,
terra, coelum, sidera.

2. Deum hinc laudemus omnes
voce, corde, spiritu,
Medicum misit qui mundo
Raphaelem languido,
Praevium ducem, viantem
duceret qui sospitem.

3. Tobiam victis periclis
omnibus tutor potens
Iste duxit et reduxit
dux, comes parentibus,
Conjugatos liberavit,
caeco lumen reddidit.

4. Ergo ducas et reducas
nos, precamur, sospites,
Raphael, princeps beate,
atque caecos lumina,
Ut Deum tecum canamus
in saeclorum saecula.

Brev. Valentinum imp. Valentiae 1533.

433. De sancto Raphaele.

Ad Vesp. et Noct.

1. Exsultet vox angelica,
Laudes promat ecclesia
In Raphaelis gloria,
Cujus colit solemnia.

2. Tu medicina diceris
Effectu grandis operis,
In virtute mirifica
Tobia luce reddita.

3. Quem cadens stercus calidum
Caecaverat hirundinum,
Hunc divo medicamine
Luci reformans pristino.

4. Felle piscis, quem ceperas
Et jam exenteraveras,
Cujus jecur daemonium
Extricavit Asmodeum.

5. Qui septem, quos habuerat
Sara, viros necaverat,
Ut servaretur virgini
Virgo jungenda semini,

6. Tobiae sancti filio,
Tribu sancta progenito,
Quam ei junxit Raguel,
Ut statuisti Raphael.

7. Sub tua hunc custodia
Fide committe, patria
Ipsum revidit sospitem,
Quem suscepit locupletem.

8. Hierarcha magne, quaesumus,
Implora tuis precibus,
Ut ignoscat criminibus
Nostris Deus, quae fecimus.

9. Gloria tibi, Domine.

Brev. Romanum imp. 15**.

434. De sancto Raphaele.

Ad Laudes.

1. Rex dominator gentium,
Sume nostrum praeconium,
Ut terram des viventium
Primo dierum omnium.

2. Ad te clamamus exsules,
Nostrae salutis institor,
Nam solus fidus praesul es,
Aeterne rerum conditor.

3. Per Raphaelis merita
Charismata custodies,
Ne nostra spes sit irrita,
Christe, qui lux es et dies.

4. Hic paranymphus exstitit
Tobiae Saram foederans,
Vitam opesque praestitit
Eidem ipse miserans.

5. Absolvit Saram virginem
Ab Asmodei vinculo,
Abstersit et albuginem
Caeci Thobiae oculo.

6. Error ut hiscat aemulus,
Te deprecamur, Domine,
Ascendat alter angelus
A solis ortus cardine.

7. Lux ut deficientibus
Nobis donetur coelitus,
Rogamus, nostris mentibus,
Veni, creator spiritus.

8. Quaesumus, auctor omnium,
In hoc paschali gaudio
Ab omni mortis impetu
Tuum defende populum.

Brev. Romanum imp. 15**. — 3, 2 Charismatum. — 3, 3 Ne fehlt. — 5, 2 Ab fehlt. — 5, 4 Ab caeci Thobiae.

435. De sancto Severo.

Ad Vesperas.

1. Ave, praesul Barcinonae,
Ave, pater piissime,
Ave, civis noster bone,
Miles invictissime,
Melos sume plebis pronae
Te laudantis, optime.

2. Barcinonae incolatum,
Cujus es indigena,
Mutasti ad locum gratum,
Ubi eras advena,
Sed traxisti ad innatum
Pignora terrigena.

3. Pastorali insignitus
Hujus sedis baculo,
Gregem pasce, quo fulcitus
Es, coelesti pabulo,
Placa Deum non oblitus
Huic tuo populo.

4. Eja ergo, martyr Christi,
Urbis hujus pontifex,
Non dimittas, quos fovisti
Velut bonus artifex,
Sed augeat, quod coepisti
Summus rerum opifex.

4. Laus, virtus et honor Deo
Sit patri ingenito,
Flamini et Nazareo
Patris unigenito,
Qui coronam cum trophaeo
Dat Severo inclito.

Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Capit. Vicen. CIX. A. — Brev. Barcinonense imp. Barcinonae 1540. B.

436. De sancto Severo.

Ad Matutinum.

1. Illuxit celebris haec dies annua
Et lux in tenebris fulget praecipua,
Dum vita mulcebris et gesta ardua
Severi sancti panditur.

2. Iste ignobilis est ex plebecula,
Sed fit mirabilis, dum sine macula
Est praesul humilis, splendens ut facula
Atque exemplar posteris.

3. Severus igitur utens conjugio,
Sic mundo fruitur et Dei studio
Simulque jungitur sacro psalterio
Et saeculari cithara.

4. Clerus et populus columba nuntia
De patre aemulus divina gratia
Eligit sedulus hunc in concordia
Urbis hujus in praesulem.

5. Ergo pontificem nostrum et incolam
Colamus invicem tamquam coelicolam,
Ut hostem obicem et carnem frivolam
Pellat, regat et protegat.

6. Te, vera deitas trina et unica,
Nostra mortalitas exposcit mendica
Ut tua bonitas gaudia coelica
Det nobis exorantibus.

Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Capit. Vicen. CIX. A. — Brev. Barcinonense imp. Barcinonae 1540. B.

437. De sancto Severo.

Ad Laudes.

1. Severi sancti merita
Nunc pangamus solemniter,
Ut ejus vita inclita
Nostram reformet jugiter.

2. Hic fructum continentium
Cum uxore nanciscitur
Et sic ad sacerdotium
Conjugatus provehitur.

3. Pontificalem infulam
Clavis ornavit ferreis,
Christo ferens hanc plantulam
Rivis tinctam purpureis.

4. Hunc ergo nostrum praesulem,
Civem et patrem inclitum
Venerantes ac consulem,
Festum colamus debitum.

5. Sit laus, virtus et gloria
Christo, regi altissimo,
Qui dat regna coelestia
Severo invictissimo.

Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Capit. Vicen. CIX. A. — Brev. Barcinonense imp. Barcinonae 1540. B.

438. De sancto Severo.

In 2. Vesperis.

1. Jesu, decus illibatum,
fulgens in martyribus,
Quem sequendo immolatum
Severus pro viribus
Tulit mortis cruciatum
Confractis cervicibus.

2. Te Severus imitare
Possetenus voluit,
Quod deerat, aemulari
Gestiens non renuit,
Sic saeva exasperari
Et augere meruit.

3. Clavis tribus perforari
Voluisti libere,
Hic ex tribus coronari
Promeretur aspere,
Serto fixus circulari
Miro fossus opere.

4. Iunctus tibi ministravit
Tunc corona spinea,
Incus huic praeparavit
Cum malleo ferreo,
Cutem suam penetravit
Haec cerebri galea.

5. Tua lacerant extrema
Clavi absque cuspide,
Hujus trucidant suprema
Conquassata casside,
Unde habet diadema
Cum coelesti chlamyde.

6. Tibi ergo, Jesu Christe,
Honor sit et gloria,
Quem collaudat martyr iste
In superna curia,
Hic hostes et omne triste
Pellat ab hac patria.

Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Capit. Vicen. CIX. A. — Brev. Barcinonense imp. Barcinonae 1540. B. — 3, 5 Certo fixu A. — Str. 3, 4 und 5 lauten in der Korrektur von B:

3. Clavis tribus perforari Elegisti aspere,
Hunc et clavo cruentari Voluisti libere,
Sic est dignus collacari Cum sanctis in aethere.

4. Tu, cujus caput portravit Tunc coronam spineam,
Sancto dedisti Severo Aureolam fulgidam,
Ut regnum coeli pro clavo Penetrante galeam.

5. Tuum latus et extrema Transfiguntur rigide,
Hujus martyris suprema Vis rorentur sanguine,
Unde habet diadema Cum coelesti chlamyde.

4, 1 Iuncus A. — 4, 3 Intus huic A. — 4, 5 Cute suam A. — 6, 5 hostis AB.

439. De sancto Sebastiano.

1. Dies praeclara rutilat
Luce pulchra irradians,
Sebastiani martyris
Fulgens corona nobili.

2. Quam sibi summus opifex
Devicto bello saeculi
Gemmis variis lucidam
Regio dedit munere.

3. Fides lucet in saphyris,
Sacrata spes in beryllis,
Sardiis rubet caritas,
Constantia chrysolithis.

4. Est smaragdis veritatis
Planities diadematis
Conspersa, guttis sanguinis
Quam sagitta rubricavit.

5. Miles fortis in tormento,
Martyr duplex patiendo,
Duos agones sustinens
Binam coronam meruit.

6. Laudemus simul praesulem
Martyremque Fabianum,
Quem chrismate omnipotens
Unxit tinxitque sanguine.

7. Laus, honor virtus, gloria
Pro solemni victoria
Incliti Sebastiani
Hymnizetur in saecula.

Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Matriten. Ff. 147. — 3, 4 Sardius. — 4, 1 esmeragdus.

440. De sancto Sebastiano.

1. Iste, qui coelos meruit benignus
Scandere, spargens pia verba Christi
Martyr est milesque Sebastianus,
Fortis athleta.

2. Ipse nam multos Domino remisit
Atque de injustis rabidisque justos
Fecit aeternam cupere et repertam
Morte salutem.

3. Quando pro Christo voluit sagittis
Corpus allidi et sua membra figi,
Ut Deo felix animam referret
Numine trino.

4. Nescit hic nostris lacrimis negare,
Peste contacti ut redimamur omnes,
Saepe non paucos liberavit ipse
Clarus in orbe.

5. Nunc preces nostras humiles canamus
Martyri, ut custos miseris reportet
Ex Deo, morbo careamus ullo
Mortis acerbae.

6. Et pio regi pariter reducat
Corpus et mentem gemitusque nostros,
Ne sinat maestas animas perire,
Quas reparavit.

7. Sed reis praestet veniam reatus
Retrahens mundi mala damna nobis,
Utque post vitam videamus ipsum
Lumine plenum.

8. Sit Deo patri merito potestas,
Pneumati semper decus atque nato,
Martyri Christi requies beata
Tempore in omni.

Aurea hymnorum totius anni expositio imp. s. l. et a. — „Petri Nuñez Delgado presbyteri hymnus carmine sapphico.“ — 7, 1 veniam renatis.

441. De sancto Sebastiano.

1. Martyr o Christi Dominique tiro
Et sagax athleta Sebastiane,
Qui Dei passus meruisti amore
Pandere coelos.

2. Dum fide sanctos bene roborasti
Flagrat et Christum furor insequentis
Ore crudeli rabido tyranni
Te nece damnat.

3. Corpus adfixum silici sagittis
Impius tradit Diocletianus,
Te videns aula pavet admonentem
Dogmata Christi.

4. Ille fustigat sacra membra rursus,
Sic Deo felix animam dedisti,
Est choris laetis, ubi tota septa
Numine divo.

5. Cujus obscaeno misere in tracone
Corpus, ut Christi famulos lateret,
Idque Lucina tumulo quievit
Nocteque prodis.

6. Ut tuis ora meritis Jesum
Peste contacti redimantur omnes
Utque Gumperti lue dempta quondam
Patria tota.

7. Unus et trinus Dominusque rector
Corde laudetur stabilique mente,
Cuncta qui plasmat regit et potenter
Saecla per orbis.

Aurea Expositio hymnorum una cum textu noviter emendata per Jacobum Alora. Salmanticae 1501. — „Jacobi Alora hymnus divo martyri Sebastiano pie dicatus."

442. De sancto Silvestro.

Ad Laudes.

1. Precamur tantum praesulem
Pro nobis esse supplicem,
Prece solvat criminibus,
Prece firmet virtutibus.

2. Despicere mortalia,
Appetere coelestia,
Secum gaudere faciat
Erutos carnis sarcina.

3. Annue, Christe precibus,
Cui cum patre, spiritu
Est perpes virtus, gloria
A saeculis in saecula.

Brev. ms. Hispanicum saec. $^{11}/_{12}$. Cod. Londinen. Add. 30849.

443. De Sororibus BMV.

Ad Laudes.

1. Exsultet coelum laudibus
Et chorus noster gaudiis
Canens hymnum sororibus
In his sacris solemniis.

2. Datus sponsus ecclesiae
Est ex Annae progenie,
Cui datae sunt tres filiae
Nomen gerentes Mariae.

3. Per sororum suffragia
Trium unius nominis
Det nobis coeli gaudia
Trinus unius numinis.

Brev. Seguntium imp. Seguntiae 1561. — 2, 2 Et ex Annae. — 3, 4 unius muneris.

444. De sancta Thecla.

Ad Vesperas.

1. Proles praecelsae virginis
Inlustra nos divinitus,
Ignem divini luminis
Infundens nobis coelitus.

2. Ut Theclae beatissimae
Gesta plena virtutibus
Pangamus devotissime
Puris linguis et mentibus.

3. Pauli, doctoris gentium,
Dum doctrinis imbuitur,
Spreto cultu gentilium
Templum Dei efficitur.

4. Cujus dulce connubium
Tota mente complectitur
Et omne carnis vitium
Procul ab illa pellitur.

5. Ignis vicit incendia
Sancto calescens flamine,
Calcat bruta ferocia
Fulta Dei munimine.

6. Scandens montis fastigia
Signorum fulget lumine,
Crucifixi vestigia
Toto sequens conamine.

7. Ferens ardentem lampadem
Occurrit sponso virginum,
A quo vestita cyclade
Coeli fit consors agminum.

8. Ora, patrona, Dominum,
Ut nos culpae caligine
Pressos a labe criminum
Solvat sua dulcedine.

9. Praesta, beata trinitas,
Nobis licet immeritis,
Ut simus tua civitas
Beatae Theclae meritis.

Brev. Tarraconense imp. Barcinonae 1484. A. — Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Arch. Coron. Arragon. Rivipullen. 145. B. — Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Capit. Vicen. CIX. C. — Brev. Caesaraugustanum imp. Venetiis 1496. D. — Brev. Barcinonense imp. Barcinonae 1540. E.

445. De sancta Thecla.

Ad Nocturnum.

1. Thecla, tibi congaudentes
Atque tibi servientes
Fac in suum ponat chorum
Magnus princeps angelorum.

2. Quos ad bonum vides lentos
Et peccatis jam detentos
Fac in bonum sic mutentur,
Ut in Deo glorientur.

3. Sub Nerone Paulo credis,
Sponso, matri non obedis,
Ignis, ursa, serpens, leo,
Tauri cedunt dante Deo.

4. Iudex saevit, tu laetaris
Iudex plorat, tu precaris
Rogas illum de salute,
Cujus mundus stat virtute.

5. Deo laudes referamus,
Illi soli serviamus,
Cujus virtus veneranda
Est in sanctis admiranda.

Brev. Tarraconense imp. Barcinonae 1483. A. — Brev. ms. Illerdense saec. 13. Cod. Capit. Illerden. s. n. B. — Brev. ms. Illerdense saec. 14. Cod. Capit. Illerden. 12. C. — Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. D. — Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Arch. Coron. Arragon.

Rivipullen. 145. E. — Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Capit. Vicen. CIX. F. — Brev. Caesaraugustanum imp. Venetiis 1496. G. — Brev. Barcinonense imp. Barcinonae 1540. H. — Ad Vesperas BCD. — 4, 1 cum laetaris E. — 4, 2 tu praedaris oder praeclaris E. — 4, 3 Tegat illum de AE; Rogat illum B.

446. De sancta Thecla.

In Laudibus.

1. Optatus dies rutilat,
In quo sanctum solemnium
Beatae Thecla radiat,
Lucis Tarraconensium.

2. Haec hausit Pauli semina
Doctrinae victis hostibus,
Cunctis in bonis gemina
Fluit florens in floribus.

3. Haec est puella placida
Hostis minas abjiciens,
Constans virtute virida,
Carnem, mundum devinciens.

4. Cujus corpus virgineum
Flammis, feris expositum,
Ut prius purum, nitidum,
Remansit Dei fervidum.

5. Ista fulta miraculis,
At post multa martyria,
Protomartyr est titulus,
Summis tendit in patria.

6. Virgo translata mirice,
Praesta clero praesidium
Ad cunctam plebem respice
Loci Tarraconensium.

7. Ut ad Christi convivium
Recto intendat tramite,
Post vitae hujus exitum
Sint in sanctorum requie.

Brev. Barcinonense imp. Barcinonae 1540. — 2, 4 Lies: Fuit oder cluit? — 3, 4 deviciens. — 4, 4 Lies Deo fervidum? diu fervidum?

447. De sancta Thecla.

Ad Nocturnum.

1. Pangat chorus coelestium,
Exsultet vox psallentium,
Thecla Christum glorificat,
Quam castitas clarificat.

2. Devota plebs fidelium
Hoc sanctum natalitium
Theclae beatae virginis
Hymnis triumphet inclitis.

3. Virgo decora, fulgida,
Cruciatus non timida,
Urso, tauro non pavida,
Impetra nobis lucida,

4. Gloria tibi, Domine,
Qui coronasti hodie
Theclam tantae prosapiae
In sempiterna saecula.

Brev. ms. Illerdense saec. 13. Cod. Capit. Illerden. s. n. A. — Brev. ms. Illerdense saec. 14. Cod. Capit. Illerden. 12. B. — Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. C. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. D.

448. De s. Thoma Cantuariensi.

Ad Vesperas.

1. Deo, fratres, concinite
In laude vocis plaudite,
O martyr Thoma inclite,
Audi clamantes debite.

2. Ecclesia te nunc pium
Gaudet habere filium,
Caput trivisti hostium,
Pugnasti quia nimium.

3. Sanctum tuum exsilium
Conversum est in gaudium,
Fides firmat coelestium
Hoc fuisse consilium.

4. Junge nos, cui servisti,
Membrum esse meruisti
Sancte Thoma, Jesu Christi,
Pro quo sanguinem fudisti.

5. O Cantuaria, gaude,
Pium Deum ora laude,
Laureatum sponsum plaude
Ore, corde, sine fraude.

6. Gloria tibi, Domine,
Cujus superno munere
Sancti Thomae per merita
Cuncta fulget per saecula.

Antiph. ms. saec. 14. Cod. Capit. Oscen. s. n. A. — Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547. B. — 1, 1 grates concinite B. — 2, 2 haeredem filium B. — 2, 4 Pugnasti quoque B. — 4, 3 Thomas servus Jesu B. — 5, 4 cordis sine B. — 6, 2 Cujus servo munere B. — 6, 4 fulget fehlt A.

449. De s. Thoma Cantuariensi.

Ad Nocturnum.

1. Hymnum concinentes
Thomae gesta gentes
Narrant mente pia
Dulci melodia.

2. Praesul honoratus,
Probus, fatigatus
Est pro Christi lege
Ab Anglorum rege.

3. Sicut sol in caelo
Ardens Dei zelo
Oppugnavit regem
Defendendo legem.

4. Et ut agnus mitis,
Expers quidem litis,
Hostem suum stravit
Ut Goliam David.

5. Qui ut leo fortis
Calcans poenam mortis
Fulget modo signis
Omni laude dignis.

6. Sospitas leprosis,
Mente furiosis
Et lux caeco datur,
Claudicans curatur.

7. Martyr praeelecte,
Aures ad nos flecte
Et accepta laudes,
Qui cum Deo gaudes.

8. Sit laus patri magno,
Flamini et agno,
Hymni hujus munus
Sumat Deus unus.

Antiph. ms. saec. 13. Cod. Capit. Oscen. s. n. A. — Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547. B. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. C. — 1, 1 concinentes martyris B. — 3, 1 Sicut sidus caelo B. — 6, 1 Hospites B. — 6, 2 Mentisque AB. — 7, 3 Et acceptas AB; acceptaque C. — 7, 4 cum fehlt B.

450. De s. Thoma Cantuariensi.

Ad Laudes.

1. Praesulis Thomae, summa laude digni,
Gesta, plebs, prome gaudio insigni,
Ut ejus prece a peccati faece
Purificemur.

2. Hic agonista mire laureatus
Est die ista sanctis sociatus,
Fervido zelo orat nunc in caelo,
Ut coronemur.

3. Martyris Dei, Thomae collaetantur,
Serviunt ei vivi et precantur,
Ut socientur illi et laetentur
Vita beata.

4. Aegri sanati grates dant patrono,
Quod visitati sint coelesti dono,
Caeco lux datur, claudicans curatur
Peste fugata.

5. Ecclesiarum Tomas jus tuendo,
Tamquam ferarum iras confringendo
Hostem profanum vicit, inhumanum
Sibi et saevum.

6. Ergo laetetur tota gens fidelis,
Continuetur canticum in caelis,
Sit chorus iste placens tibi, Christe,
Hic et in aevum.

7. Socii cari, festum celebremus
Thomae praeclari atque hunc rogemus,
Ut universa animae adversa
Prorsus vincamus.

8. Altitonantem patrem honoremus,
Nos gubernantem filium laudemus,
Amor amborum cordium nostrorum
Claustra conservet.

Antiph. ms. saec. 13. Cod. Capit. Oscen. s. n. A. — Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547. B. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. C. — 2, 1 Sic agonista B. — 4, 1 Aegra sanata B, sanatos A. — 5, 1 Thomas nisi tuendo B. — 5, 3 Hostem profanavit B. — Str. 5 fehlt C.

451. De s. Thoma Cantuariensi.

In 2. Vesperis.

1. Gaude, coelestis curia,
Gaudeat virgo Maria,
Pro solemni victoria
Laudent Deum in gloria.

2. Fulget dies laetitiae
Martyris Thomae jubare,
Quem suae lux justitiae
Coeli fixit in cardine.

3. Hoc sidus Romae primitus
Visum splendere coelitus,
Papae, claro lucifero,
Se conjungit Alexandro.

4. Laudes Deo Britannia
Voce clamet hymnidica,
Quod praesul Thomas tenebras
Interrupit Britannicas.

5. Thomae decus eniteat,
Thomae clarescant opera,
Thomae dulcis memoria
Corde nostro refulgeat.

6. Gloria tibi, Domine,
Cujus superno munere
Sancti Thomae per merita
Cuncta fulget per saecula.

Antiph. ms. saec. 13. Cod. Capit. Oscen. s. n. A. — Brev. Sigonense imp. Caesaraugustae 1547. B. — 1, 2 Zu lesen vermutlich: Gaudeat Cantuaria. — 3, 1 situs A. — 3, 2 Virium splendere A; Visum splendore B. — 4, 1 Gaudes Deo B. — 4, 2 clamat A. — 4, 3 Quo praesul B. — 6, 2 Cujus servo munere B. — 6, 4 fulget fehlt A. — Dieser Hymnus bildet in beiden Quellen nur einen mit dem Hymnus *Deo fratres concinite* und steht in der 2. Vesper. Indes zeigt die ganze Haltung desselben, dafs er ein selbständiges Lied, was auch die Verschiedenheit des Reimes in beiden Hymnen bestätigt.

452. De sancto Toribio.

Ad Vesperas.

1. Lauda, mater ecclesia,
Hujus sancti memoriam,
Cum ejus nunc praeconia
Mittis ad coeli patriam.

2. Ex nobili prosapia
Natus dogma haereticum
Fugat, agens officia
Et jussum apostolicum.

3. Priscilianum penitus
Urit, pravam Palentiam
Ignis missus divinitus
Ob sui reverentiam.

4. Deserens vitam labilem
Locum vidit dominicum,
Jerusalem amabilem,
Munus tulit hic coelicum.

5. Sacrosanctas reliquias
Praevidit Dei gratia,
Venit degens Asturias
Vita nunc solitaria.

6. Honor detur et gloria
Domino in coelestibus,
Qui nos ad lucis gaudia,
Ducat istius precibus.

Brev. ms. S. Isidori Legionen. s. n. anni 1475. A. — Brev. ms. Toletanum saec 14. Cod. Matriten. Ff. 147. B. — 2, 2 doma B. — 2, 4 Et fehlt A. — 6, 2 Deo in coelestibus AB. — 6, 4 hujus precibus B. — Ad Vesperas et Laudes B.

453. De sancto Toribio.

Ad Nocturnum.

1. Bonus athleta virginis
Construxit oratorium,
Ubi nullius hominis
Habuit unquam consortium.

2. Vacans in solitudine
Fortis in orationibus
Repertus cum dulcedine
A regis venatoribus.

3. Ferunt huic, quod viderant,
Et inventa capsaria
Aperire non poterant
Claudente Dei gratia.

4. Nam vir Dei, vigiliis
Mundum calcans sub pedibus,
Instat sacris jejuniis,
Vim infert Christi hostibus.

5. Audito ejus nomine
Rex secum eum detulit,
Et munus tantum culmine
Oveti regi obtulit.

6. Honor detur et gloria
Domino in coelestibus,
Qui nos ad lucis gaudia
Ducat istius precibus.

Brev. ms. S. Isidori Legionen. s. n. anni 1475. A. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Matriten. Ff. 147. B. — 1, 1 Novus athleta B. — 2, 2 Fultus in orationibus B. — 2, 3 Raptus cum A. — 3, 2 casparia AB. — 5, 1 Christi nomine A. — 5, 2 intulit A. — 5, 4 Eveti B.

454. De sancto Toribio.

Ad Laudes.

1. Adsunt signa laetitiae,
Festum cunctis fidelibus,
Quo pater migrans hodie
Fruitur coeli sedibus.

2. Unde micat miraculis,
Sanat dolores dentium,
Proficit aegris oculis
Mittens post vota palium.

3. Periclitatis subvenit,
Passos mortis contagia
Indesperate praevenit,
Vovent et reddunt pretia.

4. Curat leprosum nobilem,
Mutis dat eloquentiam,
Binos habere sterilem
Facit per Dei gratiam.

5. Curatur alvearia,
Frater statim maniacus
Dat cuncta cum angaria,
Lumen recepit Didacus.

6. Honor, detur et gloria
Domino cum coelestibus,
Qui nos ad lucis gaudia
Ducat istius precibus.

Brev. ms. S. Isidori Legionen. s. n. anni 1475. — 3, 1 Vericlitatis Hs. — 3, 4 Novunt Hs.

455. De sancta Ursula.

Ad Vesperas.

1. Chorus exsultat virginum
Nova coruscans virgine
Et patrem laudans luminum
Miro decorus lumine.

2. Ursula virgo splendida,
Orta regali germine,
Ut stella fulget fulgida
Virtutum pulchritudine.

3. Virgo, decore praedita,
Dux coetus admirabilis,
Pugnat, triumphat inclita
Sexus oblita fragilis.

4. Dum redit cum victoria,
Quot natura sideribus,
Tot virgo fulgens regia
Venustatur virginibus.

5. Fert obviam dum virginis
Sponso regina virginum,
Coeli refulgent ordines,
Corda laetantur omnium.

6. Gloria tibi, Domine,
Dux nostrae fortitudinis,
Qui natus es de virgine,
Nos salva prece virginis.

Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. A. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. B. — Brev. Compostellanum imp. Salmanticae 1569 C. — 3, 1 decora A.

456. De sancta Ursula.

Ad Nocturnum.

1. O virgo prudentissima,
Ursula delectabilis,
Te nostra quaerunt intima,
Alma, desiderabilis.

2. Nostro pensamus modulo
Quanta sit illi gloria,
Cujus praefulget titulo
Inter pudoris lilia.

3. Te quidem ornant, credimus,
Tot coronae quot merita,
Et quot ornatos cernimus
Per te coronis, inlita.

4. Quot ergo nostra crimina,
Tot sint medelae criminum,
Adsis in morte, domina,
Nos perduc ante Dominum.

5. O virgo regis regia,
O rex coelorum inclite,
Tu prece, tu potentia,
Tu vota nostra perfice.

6. Te petimus suppliciter,
Felicem votis terminum
Praesta misericorditer,
Jesu, corona virginum.

Brev. ms. Zamorense saec. 15. Cod. Capit. Zamoren. s. n. A. — Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. B. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. C. — Brev. Compostellanum imp. Salmanticae 1569. D. — 1, 1 O fehlt A. — 2, 1 medulo A. — 4, 1 erga D. — 4, 2 sunt D. — 6, 2 natis terminum BD.

457. De sancta Ursula.

Ad Laudes.

1. O lux aeterni luminis,
Corda servorum visita
Et nos in nostrae virginis
Laudes potenter excita.

2. Virgo regalis Ursula
Tot exstat digna laudibus,
Quot laude digna sedula
Conjungit coeli civibus.

3. Si quaeris, ut recenseas
Missos per hanc ad aethera,
Summo labore studeas,
Stellas, si potes, numera.

4. Nam aeque grave senties
Fore, quot coetus virginum,
Quot militantum acies
Haec affert ante Dominum.

5. Hinc meritis innumeris
Laudes dentur innumerae,
Laus regi detur aetheris,
Qui nobis praestet vivere.

Brev. ms. Zamorense saec. 15. Cod. Capit. Zamoren. s. n. A. — Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. B. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. C. — Brev. Compostellanum imp. Salmanticae 1569. D. — 2, 3 Quos laude A. — 3, 1 recenseam D; recenseat B. — 3, 3 studeam D; studeat B. — 4, 1 Nam aeque graves A; Hanc haec grave B. — 4, 2 Ferre quod A; ortus virginum C. — 4, 3 Tot militantum B. — 4, 4 offert BC. — Diese ganze Strophe verändert D also:

Haec ut redit victoria,
Parta dux sic polo intulit,
Agmen decorum gloria
Et Domino illud obtulit.

5, 1 Si meritis D; Sic meritis B. — 5, 3 Lux regi D; Qui laus regi detur B ; aetheris fehlt B. — 5, 4 Qui nobis fehlt B.

458. De sancta Ursula.

Ad Vesperas.

1. Age, coetus virginalis,
Diem laetum hodie,
Ursula, virgo regalis,
Tuae causa gloriae
In hujus occidentalis
Insula Britanniae.

2. Ursula, virgo regalis,
Pulchra surgit specie,
Tamquam virens flos vernalis
Hiemali gratia,
Voto casto quae mortalis
Thori sprevit debitum.

3. Ursula, virgo regalis,
Et servat politum
Dum fallit sponsi mortalis
Inane propositum,
Roris plena spiritalis
Novum fert exercitum.

4. Ursula, virgo regalis,
Ad triumphum inclitum
Et ad palmae triumphalis
Sagax trahit meritum,
Spectat belli dux navalis
Tam multa, tam gravia.

5. Te petimus suppliciter.

Brev. ms. Zamoranum saec. 15. Cod. Capit. Zamoren. s. n. — 2, 5 quae fehlt. — 3, 2 fehlt eine Silbe; lies: sponsum servat policum? — Die Doxologie (vergl. No. 456) fällt aus dem Versmafs. — Nach 1, 5 sq. scheint der Hymnus in England entstanden zu sein.

459 De sancta Ursula.

Ad Vesperas.

1. In magni maris insula,
Vocabulo Britannia,
Lucens surrexit Ursula,
Occumbens in Colonia.

2. Pater virtute similem
Ex pari prolem genuit,
Licet sexu dissimilem,
Non minus regno profuit.

3. Hujus crescente corpore
Decens laudatur quantitas,
Crescebat sine tempore
Tempus non sequens caritas.

4. Intellectus subtilitas,
Decor incomparabilis,
In hac sensata gravitas,
Sermo dulcis et stabilis.

5. Auro fulgens exterius,
In carne crucem bajulans,
Christo placet interius,
Bonos in bonis aemulans.

6. Quod patuit in posterum
Per ejus facta singula,
Iter ostendit prosperum
Atque bibentis pocula.

7. Clarum praestans ex nubilo,
Jesu, precamur supplices,
Laudes dantes cum jubilo
In bonis nos multiplices.

Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547. — 1, 2 Britanniae. — 3, 1 crescente tempore. — 7, 2 Jesum.

460. De sancta Ursula.

Ad Nocturnum.

1. In aula patris utique
Manens fatur subtilia,
Fama vulgatur undique
De tanta regis filia.

2. Pulsat puellam precibus
Alto functus consilio
Cum satrapis et ducibus
Rex Angliae pro filio.

3. Sancta poscit inducias,
Sponsum lavari flumine,
Plures pudicas socias
Sancto spirante flamine.

4. Nec mora sponsus perficit,
Quidquid injungit Ursula,
Tractus amore proficit
Vana contemnens idola.

5. Jam conglobatas pariter
Virgines Deo dedicat,
Dehinc credentes firmiter
Pati pro Christo praedicat.

6. Clarum praestans ex nubilo,
Jesu precamur supplices,
Laudes dantes cum jubilo
In bonis nos multiplices.

Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547.

461. De sancta Ursula.

Ad Laudes.

1. Intrans Maurus palatium
Dixit salutans filiam:
Nunc, patrium solatium,
Transibis, heu, in Galliam.

2. Sis exemplum munditiae,
In te sit omnis puritas,
Propter legem justitiae
Non moriatur pietas.

3. Non te frangat adversitas,
Haud pavescas supplicia,
Nec attollat prosperitas,
Sis fortis contra vitia.

4. Jam vade Christum quaerere,
Quaere, donec invenias
Disce, commissos regere,
Artem factis praevenias.

5. Ursula valefaciens
Abyssum gaudens transiit,
Tandem pro Christo patiens
Coelum cum suis adiit.

6. Clarum praestans ex nubilo,
Jesu, precamur supplices,
Laudes dantes cum jubilo
In bonis nos multiplices.

Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547.

462. De sancta Ursula.

In 2. Vesperis.

1. Splendor lucis et pax dulcis,
Aeterna consolatio,
Sunt optata tibi data
Summi regis palatio.

2. Labe carens, leve clarens,
Sumens corpus subtilius
Sustentabit, qui praestabit,
Semper cum patre filius.

3. Decus legis, vultum regis
Placa seivans in medio,
Da minori velle mori
In paupertatis praedio.

4. Tu splendoris et decoris
Congaudes privilegio,
Nos locari fac, dotari
In coelesti collegio.

5. Stella cadens secum trahens
Maximam partem siderum,
Ad majora, meliora
Lingua vocavit operum.

6. Ergo lassos multa passos
Mundans a labe criminum,
Audi preces, pelle faeces,
Jesu, corona virginum.

7. Spreto mundo corde mundo
Culpis abjectis longius,
Deus trine, sine fine
Te perfruamur largius.

Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547. — Nach 3, 3 ist der Hymnus, was schon das Versmafs vermuten liefs, von einem Franziskanerdichter. Dasselbe ist folglich auch mit den drei vorhergehenden Hymnen der Fall.

463 De sancta Ursula.

Ad Vesperas.

1. Ad Christum, patrem luminum,
In solemniis virginum
Proferamus eximia
Nova laudum praeconia.

2. Prima in nostro carmine
Virgo rosea sanguine
Sacra promatur Ursula,
Digna Dei discipula.

3. Haec Mauri regis filia
Constans, prudens, mitis, pia,
Dum regna tempsit terrea,
Pervenit ad aetherea.

4. Hanc sequitur collegium
Undecim sacrum milium,
Quae rubicatae sanguine
Vindica, clamant, Domine.

5. O virginum tot milium
Reverendum martyrium,
Quae vox poterit dicere
Vel quae lingua exprimere.

6. Trucidantur ab hostibus
Cultris, sagittis, ensibus,
Passim per agros funditur
Sanguis, qui nunc exquiritur.

7. O Agrippina civitas,
Quantum te summa deitas
Dilexit, quae tot milibus
Te ditavit virginibus.

8. De virginum certamine
Finito, Christe, carmine
Largiri indulgentiam
Nobis velis et gloriam.

9. Gloria sponso virginum,
Gloria patri omnium,
Gloria sacro flamini
Sit nunc et in perpetuum.

Brev. ms. S. Benedicti Vallisoletani saec. 14. Cod. Scorialen. P II 1. A. — Diurn. ms. Legionense saec. 15. Cod. Capit. 36. B. — 2, 2 roseata B. — 2, 4 Digna Christi B. — 4, 1 Eamque sequitur B. — 5, 4 reprimere A. — 8, 3 Largire AB.

464. De sancta Ursula.

In Laudibus.

1. Jam surgit hora tertia,
Qua virgines scandunt coelos
Ibique dulces jugiter
Cum angelis canunt melos.

2. Exsultet coelum laudibus,
Cum mundus saevit stragibus,
Quas hostis ferit gladiis,
Has Christus replet gaudiis.

3. O quam luce clarifica
Virgo ascendit Ursula,
Turmas suarum virginum
Recenset ante Dominum.

4. Hinc festiva jucunditas
Et jucunda festivitas
A cunctis coeli civibus
Patratur in coelestibus.

5. Laeti pusilli et magni
Ante sedem cantant agni
Novaque modulamina
Depromunt post certamina.

6. Vos ergo, virgines piae,
Natum placate Mariae,
Ut nos purgatos vitio
Suo locet palatio.

7. Gloria sponso virginum.

Brev. ms. Benedicti Valisoletani saec. 14. Cod. Scorialen. P II 1. A. — Diurn. ms. Legionense saec. 15. Cod. Capit. Legionen. 36. B. — 1, 1 fehlt; der Hymnus beginnt: Virgines scandunt coelum B. — 3, 4 Recensit A. — 5, 1 pusilles A. — Der Hymnus steht in obigen Quellen in den Laudes, ist aber nach 1, 1 offenbar für die Terz geschrieben.

465. De sancta Ursula.

Ad Completorium.

1. Ad complenda officia
In sacra natalitia
Psallamus nunc melliflua
Laude ad Christi gloriam.

2. Ut excitetur caritas,
Praesens movet solemnitas,
Exsurgat ut mens torpida
Ac fragilis et morbida.

3. Tu ergo, Christe, noctium
Illustratorque cordium,
Obscura sunt, illumina,
Vera infundens lumina.

4. Ut cum dies advenerit,
Qua justis dices: venite,
Simus de his, qui audient:
Ad regna patris ite.

5. Gloria sponso virginum.

Brev. ms. S. Benedicti Vallisoletani saec. 14. Cod. Scorialen. P II 1.

466. De sancta Ursula.

In Vesp. et Laud.

1. Flores legant venustatis
Amatores castitatis,
Laudes promant desponsatis
Regi pudicitiae.

2. Sectatrices veritatis,
Servatrices puritatis
Nunc victrices cum beatis
Lustrat sol justitiae.

3. Orta stirpe generosa
Cunctis fuit gratiosa,
Sagax, constans, speciosa
Ursula prae ceteris.

4. Turris fide radicata,
Spe virtutis elevata,
Caritate dilatata
Dat exemplum posteris.

5. Aethereo desponsatur,
Maurus pavens consolatur,
Rex gentilis baptizatur
Suadente filio.

6. Hinc etenim confluentes
Virgines sunt exercentes
Belli ludos, nunc vincentes,
Nunc fugam dissimulant.

7. Laudes Deo referamus,
Illi soli serviamus,
Cujus vita veneranda
Est in sanctis admiranda.

Brev. ms. Illerdense saec. 14. Cod. Capit. Illerden. 12. A. — Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. B. — Brev. Illerdense imp. Illerdae 1479. C. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. D. — 2, 4 Perlustrat CD. — 3, 1 Mira stirpe C. — 4, 4 Da exemplum D; Ad exemplum C. — 5, 1 Sthreo C; falsche Initiala C. — 6, 3 Bella CD; non fugantes CD.

467. De sancta Ursula.

Ad Nocturnum.

1. Mare nautant portum dantes,
Romam vadunt praedicantes,
Plures illis admirantes
Se gratis accumulant.

2. Illas papa comitatur,
Delirare deputatur,
Sponsus Ursulae truncatur
Cum his in Colonia.

3. Julius dux Uriorum,
Prece ductus Romanorum,
Manu fultus impiorum
Exspectabat haec milia.

4. Dire saevit in puellas,
Orbat luce claras stellas,
Durus hostis nam tenellas
Sectat ense, jaculis.

5. Jesu, salus infirmorum,
Robur, dulcor animorum,
Pastu pasce nos amorum
Cum sanctis in gloria.

Brev. ms. Illerdense saec. 14. Cod. Capit. Illerdens. 12. A. — Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. B. — Brev. Illerdense imp. Illerdae 1479. C. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. — 1, 1 Maure nautant B; Nautae nautant A. — 2, 1 Comitantur D. — 2, 2 Delitare C; De litore reputantur D. — 3, 1 dux Hunnorum D; lies Ubiorum? — 4, 1 Mire saevit C. — 4, 3 fehlt A.

468. De sancto Valerio.

1. Christi miles ad fidei
non tardus praeconia
Haud expavit Daciani
praesidis supplicia.

2. Christum Deum in ipsius
confitens praesentia,
Unde potens et praeclarus
in coelesti curia.

3. Ab obsessis corporibus
ejicit daemonia,
Pontificem relevavit
sepultum ad ostia.

4. Quam plurimis captivatis
praebuit auxilia,
Languentibus et aegrotis
contulit remedia.

5. Ipsum ergo deprecemur,
ut sua clementia
Nos commendet Deo, cujus
redundavit gratia.

Brev. ms. Pinnatense saec. 13. Cod. Scorialen. P III 14. A. — Brev. Caesaraugustanum imp. Venetiis 1496. B.

469. De sancto Victoriano.

Ad Vesperas.

1. Christe, rex saeclorum decus,
sensus nobis aperi,
Laudes ut Victoriani,
confessoris incliti,
Decantare valeamus
corde tibi humili.

2. Sanctus hic Victorianus
gente fuit Italus,
A primordio vivendi
bonis pollens moribus,
Orbem fere qui replevit
monitis salubribus.

3. Primum pater monachorum
fuit in Italia,
Hinc amore fervens Dei
praedicat in Gallia,
Tandem ejus vitae metas
tenuit Iberia.

4. Montibus sub Pirenaeis
locus quidam positus,
Ad australem plagam versus
ductus est ad sanius,
Hic vir Dei conversatus
annis est compluribus.

5. Fructum vitae seminando
congregat discipulos,
Quos justitiae sub norma
fecit esse liberos,
Donec secum per virtutem
evehat ad superos.

6. Nunc precamur, sancte Dei,
tuum ut per meritum
Sublimari mereamur
ad coeli palatium,
Quo gaudere valeamus
tecum in perpetuum.

7. Sit honor patri natoque,
laus cum sancto flamine,
Qui Deus trinus et unus
regnat sine tempore,
Suis servis conferendo
regnum semper gloriae.

Brev. ms. Illerdense saec. 15. Cod. Capit. Illerden. s. n. — 4, 6 est cum pluribus Hs.

470. De sancto Victoriano.

Ad Nocturnum.

1. Festivo plaudat munere
Concentus Christi mystice
Hujus diei debite
Celebritatis gloriae.

2. Nam hic sacer perlurida
Calcata saecli machina
In hac die praecipua
Coeli conscendit aethera.

3. Qui virgula florifera
Sed cum flore fructifera
Processit ex Italia
Sacra propagans semina.

4. Cujus non expers Gallia,
Polita gerens intima,
Mollita divo saxea
Cordis nectare pectora.

5. Sed, o felix Hesperia,
Felicior Asania,
Gleba tanti dignissima
Potiri quae sis merita.

6. Condigna Dei xenio
Tripudiantis gaudio
Nunc plectri dulcis consono
Festum sustolle jubilo.

7. Qui sui florem nominis
Ope beavit operis,
Chelydri caput zabuli
Divino subdens cuspidi.

8. Hoc nam victore victus est,
Qui protoplasti victor est,
Victoriaeque particeps
Victorianus dictus est.

9. Nunc, o generale decus
Sed tuis specialius,
Fac nos tecum coelestibus
Consublimari sedibus.

10. Sit perpes laus ingenito,
Essentiali genito
Procedentique flamini,
Qui regit cuncta saecula.

Brev. ms. Illerdense saec. 15. Cod. Capit. Illerden. s. n. — 5, 1 o felix spiria Hs. — 5, 2 lies Ausonia?

471. De sancto Victoriano.

Ad Laudes.

1. Supplici voto jubilemus alte
Coelicos sacrae modulos camoenae,
Utque nobiscum jubilent superni,
Poscite cuncti.

2. Noxiis vitae — — — vetustae
Et seris mundi premimur gravati
Subveni clemens famulis, beate
Victoriane.

3. Pangimus sacrum, pie pastor, hymnum,
Tu libens votum cumula tuorum,
Qui diem festi celebrant colendi
Carmine dulci.

4. Lucis aeternae benedictor alme,
Urbis et sanctae speculator altae,
Patris electe, vitiosa terge
Crimina, Christe.

5. Te Deum trinum resonans et unum
Ordo coelestis veneratur omnis,
Donet ac nobis veniam misellis
Arbiter orbis.

Brev. ms. Illerdense saec. 15. Cod. Capit. Illerden. s. n. — 1, 3 Ut qui Hs

472. De sancto Vincentio.

In Vesp. et Noct.

1. Christi miles pretiosus,
levita Vincentius
Ut tribunal sponte rogum
conscendit intrepidus,
Amoris igne coelestis
succensus divinitus

2. Cujus salis crepitantis
per corpus minutiae
Sparsim ibant atque prunae
vernabantur sanguine,
Carne caesa novo vulnus
renovatur vulnere.

3. Ignis urit, patent plagae
   viscerum hiatibus;
Inter haec manet immotus
   ille Dei famulus
Orans Christum in sublime
   erectis luminibus.

4. Ex equuleo assumptus,
   raptus ad patibulum,
Properans ad poenam mortis
   arguit, carnificum
Efficaci caritate
   sustulit supplicium.

5. Hinc horrendo clausus martyr
   carceris ergastulo,
Angelorum venerando
   fovetur obsequio,
Dentur ergo laudes Deo
   resonante organo.

6. Gloria sit Deo patri
   atque ejus filio
Ab utroque procedenti
   sanctoque paraclito,
Qui est vera peccatorum
   omnium remissio.

Psalt. ms. Rotense anni 1191. Cod. Capit. Illerden. 11. A. — Brev. ms. S. Johannis de Pinis saec. 13. Cod. Scorialen. P III 14. add. saec. 15. B. — Brev. ms. Oscense saec. 14. Cod. Capit. Oscen. s. n. C. — Brev. ms. Oscense anni 1324. Cod. Capit. Oscen. s. n. D. — Brev. ms. Illerdense saec. 14. Cod. Capit. Illerden. 12. E. — Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. F. — Brev. ms. Illerdense saec. 15. Cod. Capit. Illerden. 44. G. — Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Capit. Vicen. CIX. H. — Psalt. ms. Oscense saec. 15. Cod. Parisin. 1329. I. — Brev. Illerdense imp. Illerdae 1479. K. — Brev. Urgellense imp. Venetiis 1487. L. — Brev. Caesaraugustanum imp. Venetiis 1496. M. — Brev. Tirasonense imp. Venetiis 1497. N. — Brev. Oscense et Jaccense imp. Caesaraugustae 1505. O. — Brev. Segoviense imp. Valisoleti 1527. P. — Brev. Caesaraugustanum imp Caesaraugustae 1527. Q. — Brev. Valentinum imp. Valentiae 1533. R. — Brev. Aptense imp. Lugduni 1532. S. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. T. — Brev. Caesaraugustanum imp. Caesaraugustae 1544. U. — 1, 5 Amore ignis I. — 2, 1 Qui salis I. — 2, 6 renovantur sanguine I. — 3, 1 urit, patet, plangit S. — 3, 2 hiantibus I; vitantibus S. — 6, 3 Interim manet I. — Str. 4 fehlt S. — 4, 4 Arguit fehlt I; Arguebat H. — 5, 5 Deo fehlt I. — P hat folgende Anordnung der Strophen: 1, 2, 3, dann Doxologie; 4 und 5 ad Laudes mit Str. 1 und 2 des folgenden Hymnus. Str. 3 ist folgendermaſsen verändert:

3. Inter haec manet immotus ille Dei famulus,
   Orans Christum in sublime erectis luminibus,
   Quem purgatum velut aurum acceptavit Dominus.

Vergl. Analecta IV, 254 den kürzern Hymnus gleichen Anfangs.

473. De sancto Vincentio.

Ad Laudes.

1. Hoc agnosce, o Vincenti,
   miles invictissime,
Quod, pro cujus decertasti
   triumphando nomine,
Ipse tibi donativum
   fert in arce curiae.

2. A latrante Daciano
   trahitur ad lectulum,
Quo felici famulatu
   exhalavit spiritum,
Scandit coelum laureatus
   regis ad palatium.

3. Alme martyr pretiose,
vota nostra suscipe,
Prece culpas purga nostras
dansque locum veniae,
Ubi regnas, nos praesenta
ante regem gloriae.

4. Gloria sit Deo patri
atque ejus filio
Ab utroque procedenti
sanctoque paraclito,
Qui est vera peccatorum
omnium remissio.

In denselben Quellen wie der vorhergehende Hymnus, von welchem dieser nur eine Divisio. — 1, 3 Ut pro cujus S. — 2, 1 Ablatrante S; Oblatrante KP. -- 2, 3 famulatu felici I. — 3, 2 voces nostras IK; preces nostras S. — 3, 3 Preces I; nostras fehlt I; Pia prece culpas purga K. — 3, 6 ante thronum I.

474. De sancto Vincentio.

Ad Vesperas.

1. Vincentii martyrium
Et insigne praeconium
Celebrantes cum gaudio
Psallamus cum tripudio.

2. Hic gemina scientia
Et morum excellentia
Florens levitae solium
Ascendit per Valerium.

3. Virus serpentis invidi
Cor Daciani rabidi
Accendit in insaniam,
Ut deleret ecclesiam.

4. Hic praesulem Valerium
Et levitam Vincentium
Multis caesos suppliciis
Afflixit modis variis.

5. Sit laus, honor ingenito
Patri, nato, paraclito,
Qui certantes fideliter
Remunerat feliciter.

Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salmanticen. 186. A. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. B. — Die Doxologie fehlt B. — 5, 1 honor fehlt A.

475 De sancto Vincentio.

Ad Nocturnum.

1. Athletae beatissimi,
Vincentii fortissimi
Festum colentes hodie
Psallamus regi gloriae.

2. Stirpe natus egregia
Moribus et scientia
Jesu Christo complacuit
Virtutibusque floruit.

3. Verbum Dei diutius
Seminando felicius
Deo reddebat populum
Deceptum per diabolum.

4. Multa perpessus verbera
Tormentorumque genera
Martyr devicto zabulo
Emicuit e saeculo.

5. Corpus campo projicitur,
Feris vorandum linquitur,
Sed Dei providentia
Corvus adest custodia.

6. Hinc maris datur fluctibus
Devorandum a piscibus,
Sed quia Deo placuit,
Illaesum litus tenuit.

7. Ulisibona civitas,
Te summa Christi pietas
Magno ditavit foenore,
Martyris sui corpore.

8. Lactatur nunc Hispania
Pro civis sui gloria,
Quem Christus pro martyrio
Locavit coeli solio.

Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. — 4, 4 lies: Emigravit e saeculo? — 7, 1 Elisibona.

476. De sancto Vincentio.

Ad Laudes.

1. Post ducis ira fervida
Levitae membra splendida
Praecepit carnificibus
Torreri super ignibus.

2. Hinc taetro trusus carcere
Cunctipotentis munere
Angelorum obsequio
Laetatus est alloquio.

3. Devictis carnificibus
Stramentis mollioribus
Sanctum corpus repositum
Deo reddidit spiritum.

4. O Christe, spes fidelium,
Per levitae martyrium
Da nobis frui gaudio
In martyrum consortio.

5. Sit laus, honor ingenito
Patri, nato, paraclito,
Qui certantes fideliter
Remunerat feliciter.

Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salmanticen. 186. A. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. B. — Dieser Hymnus ist nur ein Teil (divisio) des Hymnus Vincentii martyrium, mit welchem er auch in B nur ein Ganzes bildet. Die Doxologie hat nur A.

477. De sancto Vincentio.

Ad Vesperas.

1. Venustam plebs martyrii
Palmam cantet Vincentii,
Qui stolam agni sanguine
Lavit imbutus flamine.

2. Qui crudelis supplicii
Poenam signo prodigii
Tulit cordis conamine
Daciani certamine.

3. Pro fide constans exstitit,
Pugil tutamen praestitit
Rationis cum proelio
Christi fultus praesidio.

4. Nec hostis minis territus
Sed in amore deditus
Dei mansit, ut gaudio
Coeli maneret atrio.

5. Audaci verbo protulit:
Sum fidelis, cur sustulit
Passionem equuleo
Vero dando laudes Deo.

6. Triumphavit viriliter,
Dum pateretur acriter,
Ut gauderet aethereo
Coeli sanctis empyreo.

7. Tuis, Vincenti, precibus
Fac, ut sanctorum coetibus
Jungamur crucis merito
Regno coelorum tradito.

8. Deo patri cum filio
Sit honor, virtus proprio
Procedentique inclito
Ab utroque paraclito.

Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. — Verfasser: Anonymus Celsonensis.

478. De sancto Vincentio.

Ad Nocturnum.

1. Praecelsis laudibus psallat ecclesia
Devotis mentibus digna praeconia
Summi martyrii sancti Vincentii,
Qui Christi vicit perfidos.

2. Virtutis actibus, mentis constantia
Saevit tortoribus, tulit supplicia
Obvians praemii coeli egregii
— — — spernit invidos.

3. Videns Valerium conferre tepide:
In me colloquium converte, rabide
Canis, audacia pleno malitia
Daciano sic intulit.

4. Praeses militibus stridore dentium:
Poenis atrocibus cito Vincentium
Rebellem tradite et alto ponite
In equuleo, protulit.

5. Corpus inficitur sanguinis maculis,
Caro exuritur fervidis tegulis
Atque attrahitur nudatis ossibus
Et mollis lectus sternitur.

6. Ad coelum spiritus volat cum gaudio,
Quo gaudet coelitus sanctorum concio,
Sed corpus traditur feris et ponitur
Agris, corvo defenditur.

7. Vincenti, recole, ut tuis precibus
Sint semper incolae fideles civibus
Coelestis patriae, supernae gratiae
Dono laetentur Domino.

8. Laus, benedictio sit a fidelibus
Patri et filio recte credentibus,
Pneumati gloria, coelesti patria
Qui regnat sine termino.

Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. — Verfasser: Anonymus Celsonensis. — 4, 4 In fehlt.

479. De sancto Vincentio.

Ad Laudes.

1. Vincentii plebs devota
Extollat martyrium,
Qui pro fide mente tota
Sustulit supplicium,
Cur coeli poena remota
Amplectitur bravium.

2. In rebelles triumphavit
Et objecit fortiter,
In quem tormenta paravit
Dacianus acriter,
Donando non superavit
Fide Christi proelium.

3. Impie judex crudelis
Atque fera pessima,
Atrox, nequam, infidelis,
En tractas nequissima
Contra regem, qui regnavit,
Protulit Vincentius.

4. Tunc iratus Dacianus
Praecipit militibus
Fremens veluti vesanus:
Poenae dentur artubus;
Sic impletur, ut mandatur,
Extorquetur acrius.

5. Equuleus praeparatur,
Levita suspenditur,
Ab ossibus separatur
Caro, sanguis funditur
Ardens, ut sanctus uratur,
Tegula supponitur.

6. Dum quiescit infra thorum,
Deo dedit spiritum,
Delatum coelo per chorum,
Paradiso traditum
Laetantium angelorum,
Quibus consors sistitur.

7. Pro nobis ora, Vincenti,
Ut jungamur Domino
Gaudentes omnipotenti
Sancto sine termino,
Abscissa poena tormenti
Perfruamur gaudio.

8. Trinitati, patri, nato
Sit honor et gloria
Pneumatique sociato,
Quibus summa gratia
Perfectis fine beato
Orthodoxis traditur.

Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. — Verfasser: Anonymus Celsonensis. — 3, 5 regnat.

480. De sancto Vincentio.

Ad Vesperas.

1. Pia mater ecclesia,
Magnis attolle laudibus
Regnantem cum victoria
Victis mundi erroribus.

2. Doctrina pollens gemina
Christi miles Vincentius
Dat sancti verbi semina,
Quo pugnat sic ardentius.

3. Dirum responsis judicem
Pius miles aggreditur,
Spei conscendens apicem
Qua coelum jam complectitur.

4. Pro fide stat intrepidus
Multa passus ludibria,
Pro qua sic ardens fervidus
Carbonum fert succendia.

5. Crate distentus ferrea
Tyrannum pascit impium,
Foris labuntur viscera
Nec tamen fert dispendium.

6. Athleta stat immobilis
Torquentis ridens furiam,
Nec mens terretur nobilis
Ad coeli spirans curiam.

7. Cuncta vincens supplicia
Armis praecinctus bellicis
Transcendit ad felicia
Cum canticis angelicis.

8. Exustus derelinquitur
Devorandus a bestiis,
Sed ab illis defenditur
Custodiis angelicis.

9. Tyrannus hunc in flumine
Sanctum demergi praecipit,
Sed mare retro tramite
Corpus ad litus projicit.

10. Fideles ossa colligunt
Magno referti gaudio,
Cum honore sepeliunt
Ingenti cum tripudio.

11. Praesta, beata trinitas,
Ut hujus precaminibus
Nobis detur amoenitas
Cum supernis agminibus.

Brev. Romanum imp. 15**. A. — Antiph. Ord. Praedicatorum imp. 15**. B. — 1, 4 mundi terroribus B.

481. De s. Vincentio Ferrerio.

Ad Vesperas.

1. Alma parens ecclesia,
Sacrum lauda Vincentium,
Quem protulit Valentia
Praeclarum lumen gentium.

2. Hic omni labe caruit
Cultor vitae sanctissimae
Et instituta tenuit
Religionis optimae.

3. Sub autore Dominico,
Qui toti mundo profuit,
In viro apostolico
Nostro aevo refloruit.

4. Paterno fulgens sidere
Orbem lustrat exiguum
Et praedicandi munere
Nomen refert perpetuum.

5. Coelestis regni thesauros
Dum ore dulci personat,
Hebraeos simul et Mauros
In puro fonte renovat.

6. Hinc illi nos alacriter
Juge demus praeconium,
Qui possidet feliciter
Aeternae vitae praemium.

7. Patri, nato et flamini
Sit laus et benedictio,
Qui nos sanctorum agmini
Adscribat cum Vincentio.

Brev. Dertusense imp. Lugduni 1547.

482. De s. Vincentio Ferrerio.

Ad Nocturnum.

1. Laetare nunc, religio
Praedicatorum inclita,
De qua coeli collegio
Serena lux est addita.

2. Atras errorum nebulas
Novis pellit fulgoribus
Et veritatis regulas
Sanctis ornat operibus.

3. Virorem pudicitiae
Casto conservat corpore,
Exemplar poenitentiae
Se praebet suo tempore.

4. Digna voce prophetica
Arcana pandit plurima,
Doctrina evangelica
Floret illustris anima.

5. Flagrantis vir obsequii
Terras terit et maria,
Palmam tenens eloquii
Alta prodit mysteria.

6. Occasum mundi nesciens
Amorem coeli suggerit,
Spem a terrenis auferens
Superna nobis ingerit.

7. Patri, nato et flamini.

Brev. Dertusense imp. Lugduni 1547. — 5, 1 vix obsequii. — 5, 3 Plenam tenens.

483. De s. Vincentio Ferrerio.

Ad Laudes.

1. Deferamus devotius
Laudes datori munerum,
Cujus ope Vincentius
Sanctorum auxit numerum.

2. Nitet virgo purissimus
Inter piorum agmina,
Praedicatorum maximus
Corona pollet gemina.

3. Dum alta petit aetheris
Plausu laetus angelico,
Ossa pudici corporis
Liquit orbe Britannico.

4. Ubi signis ingentibus
Ampla virtus ostenditur,
Cum sanitas languentibus,
Defunctis vita redditur.

5. Ad priscae laudis cumulum
Nunc Venetensis patria
Ob tanti patris tumulum
Majori splendet gloria.

6. Qui stupendis prodigiis
Totum decoras saeculum,
Tuis serva praesidiis,
Quem decorasti populum.

7. Patri, nato et flamini.

Brev. Dertusense imp. Lugduni 1547. — 6, 4 Qui decorasti.

484. De ss. Vincentio, Sabina et Christeta.

Ad Vesperas.

1. Ecce, promat laudes, dicat
jubilando carmina
Noster chorus indefessus,
laudet et miracula
Creatoris et regentis
angelorum agmina.

2. Qui redemit et reduxit
ad coeli palatia
Suum plasma condemnatum
voluntate propria,
Serpentini cum veneni
assumpsit mortifera.

3. Legem dedit, quam implevit
immolatus hostia,
Crucifixus et sepultus
mundi lavit crimina,
Resurrexit et ascendit
ad polorum culmina.

4. Sanctis suis praeelectis
potestate tradita,
Corporibus ex obsessis
fugandi daemonia,
Plurimorum defunctorum
suscitandi corpora.

5. Baptizabant, qui credebant,
trinitatis gratia,
Resolvebant, quos lavabant,
peccatorum vincula,
Jussu tactuque expellebant
saluti contraria.

6. Judaeorum perfidorum
exarsit invidia
Stulta nimis, novae legis
non credens magnalia,
Idolatrae gentis turbae
facta est consocia.

7. Ex utraque nigra cordis
caecitatis nebula
Verbi Dei incarnati
negando mysteria
Innocentis ritus gentis
deridet vesania.

8. Sepulturae quia dignae
meruit obsequia,
Gloriose tibi, Christe,
grates reddat Albua,
Cui laus et potestas
per aeterna saecula.

Brev. Abulense imp. Salamanticae 1551. — 1, 4 laudat. — 8, 5 laus dreisilbig.

485. De ss. Vincentio, Sabina et Christeta.

Ad Nocturnum.

1. Daciano truculento
data sunt imperia,
Cruciare et mactare,
quos tenet Hispania,
Christianos, Dei sanctos,
crudeli vesania.

2. Diversorum tormentorum
conquiruntur genera,
Quae ministris ab iniquis
mox adstant composita,
Christiani ad haec magna
currunt cum laetitia.

3. Vincentius et Sabina
trahuntur et Christeta
Et equulei constanter
conscendunt suspendia,
Verberati et contorti
Contemnunt supplicia.

4. Glorianter et laetanter
sequuntur vestigia
Christi sui crucifixi,
dum ferunt martyria,
Pro terrenis perituris
commutant coelestia.

5. Laxis lignis tunc conjunctis
exprimuntur cerebra,
Sicque vitae dato fine
exuunt mortalia,
Sed hos coelicus conventus
suscipit in gloria.

Brev. Abulense imp. Salamanticae 1551. — 5, 1 Lies Saxis lignis? — Der Hymnus zu den Laudes ist de Communi.

486. De sancto Volusiano.

1. In martyris solemnio
Canonica professio
Dignis exsultet vocibus
Sacris adhaerens moribus.

2. Plaudat Faxentis concio
Et tota sit in gaudio,
Quae ad salutis cumulum
Pignus habet ac tumulum

3. Volusiani praesidis,
Cujus laus est in populis
Et in coelesti solio
Sacro fulget martyrio.

4. Deo patri sit gloria,
Laus Christo cum victoria
Una cum sancto spiritu,
Qui nos conservat gemitu.

Brev. Tarraconense imp. Barcinonae 1484. — 3, 4 in martyrio.

487. De ss. Voto et Felice.

1. O Vote et Felix, meriti patroni,
Ut queat nostrum resonare quisque
Gesta tantorum, date, monachorum
Quaesumus omnes.

2. Insequens cervum Votus in suprema
Rupis advenit juga devolando,
Quo cadit cervus nimis inde lassus,
Undique pressus.

3. Inscius casus eques ipse tanti,
Mox equi pinnae pedes applicantur,
Cum ruens clamat: mihi tu faveto,
Sancte Johannes.

4. Hinc reviviscens vepribus putatis
Gratias reddens Domino tetendit
In specum, quo funus erat Johannis,
Quod sepelivit.

5. Parce nunc nostris, Deus alme, culpis
Et domum semper tuearis istam,
Qui globum mundi regis et gubernas
Trinus et unus.

España Sagrada XXX, 304 ex Breviario S. Johannis de Pinis.

488. De uno Confessore.

In Nocturno.

1. Confessor hic probabilis
Extorris aevo confluens
Veri ad aram luminis
Oris Deo fert hostiam.

2. Quam patris acceptant manus,
Quam Christus ipse comprobat,
Ratam, fidelem, vividam,
Qua lucidantur intima.

3. Nil tam Deo probabile
Munusque acceptum manet,
Quam si per oris victimam
Litemus ei hostiam.

4. Hic ergo filium Dei
Confessus ore nobili
Coelestis aulae curiam
Intrat perennis incola.

5. Per hunc, redemptor Domine,
Nos confitentes protege,
Quo passione vulnerum
Coeli petamus meritum.

6. Praesta, pater piissime,
Patrique compar unice
Cum spiritu paraclito,
Regnans per omne saeculum.

Brev. ms. Exsiliense saec. 15. Cod. Parisien. Nouv. acq. 2190. — Dieser Hymnus stammt aus dem Mozarabischen Ritus.

489. De Pluribus Confessoribus.

Ad Vesperas.

1. Laus confessorum resonat sanctorum
Arce serena gloriaque plena,
Quos agonia in hac vitae via
Mire probavit.

2. Misericordes, mites, mundicordes
Pie languentes, reos delinquentes
Christus allexit, quos mundus despexit
Et reprobavit.

3. In praesulatu quidam digno statu,
Longo labore, spiritali rore
Sic concurrerunt, quod promeruerunt
Regna polorum.

4. Christum secuti de mercede tuti,
Quod docuerunt, facto compleverunt,
Sine mucrone martyrum agone
Freti sanctorum.

5. Sit laus illi culminis tranquilli,
Qui coeli lumen tenet et cacumen,
Vitam et funus dans et vitae munus
Trinus et unus.

Brev. Oscense et Jaccense imp. Caesaraugustae 1505. — 2, 4 Et probavit. — 5, 1 laus dreisilbig. — 5, 2 tenet cutionem. — 5, 4 Dans et unus.

490. De Pluribus Confessoribus.

Ad Nocturnum.

1. In perferendis eminet
Fortitudo conviciis,
Sic confessorum praeminet
Virtus veri indiciis.

2. His, quos longaevo tempore
Quotidiana passio
Affligit, carnis onere
Gravi studet martyrio.

3. Ut quanto diuturnius
Eorum labor viguit,
Tanto accumulatius
His meritum resplenduit.

4. Viventes evangelice
Perfecta patientia,
Jucunditatis coelicae
Prata colunt virentia.

5. Praestet pater ingenitus,
Eorum nos consortio
Post nostri finem exitus
Jungamur sine divortio.

Brev. Oscense et Jaccense imp. Caesaraugustae 1505. — 1, 2 imminet. — 1, 2 convicis. — 1, 4 judiciis. — 5, 3 Post fehlt. — 5, 4 Lies: abs divortio?

491. De Virginibus.

In Vesp. et Laud.

1. Virginum palmas veneremur almas
Consonis odis, praemium melodis,
Alleva moles leviter, ut soles,
Virginis proles.

2. Sexus imbellis deditus procellis,
Reges ac duces superando truces
Sunt labe tonsae, coelitus absconsae
Hae tuae sponsae.

3. Fuso cruore gravi cum dolore,
Integritate mentis illibatae
Fragiles fortem non timent cohortem,
Unde nec mortem.

4. Ipse reatum deformantem statum
Ordine dele celeris medelae,
Crebro proventu piorum concentu
Harum obtentu.

5. Regi superno, pariter aeterno,
Genitae proli dominoque poli,
Rectori soli Deo, chaos atri,
Gloria patri.

Brev. ms. Tirasonense saec. 14/15. Cod. Capit. Tirasonen. s. n. A — Brev. Tirasonense imp. Venetiis 1497. B.

492. De Virginibus.

Ad Nocturnum.

1. Votis precantum subveni,
Vires fove debilium,
In fide lapsis proveni,
Jesu, corona virginum.

2. Virginalis collegii
Dux regens mille milia,
Ducatum da praesidii,
Qui pascis inter lilia.

3. Te natum almae virginis,
Ut docet rerum series,
Sequuntur cum laudibus,
Quocunque pergis, virgines.

4. Ure scrutator cordium
Nos igne sancti spiritus
Rejecta labe sordium,
Te deprecamur largius.

5. Amborum flante flamine
Comparque patris unice
Nunc et aeterna requie
Praesta, pater piissime.

Brev. ms. Tirasonense saec. 14/15. Cod. Capit. Tirasonen. s. n. A. — Brev. Tirasonense imp. Venetiis 1497. B. — 4, 1 Ure, scrutator alme cordium AP. — 5, 3 Nunc fehlt A.

493. In Natali plurimorum Virginum.

Ad Nocturnum.

1. Virgines sacrae, Deo timoratae,
Mundum spernentes, Christo servientes,
Sponso gaudendo, prava fugiendo
Vere laetantur.

2. Saeculi laudes a se repellentes,
Nuptias mundi semper abhorrentes,
Gaudia vere lucis amplectentes,
Sic coronantur.

3. Virgines piae sponso adhaerentes,
Domino Christo semper congaudentes,
Laudibus coeli semper exsultantes
Luce laetantur.

4. Gloria patri sit Deo aeterno,
Gloria proli, semper lux perennis,
Flamini nec non lumen et aeternum,
Virtus aeterna.

Brev. Placentinum imp. Venetiis 1503. A. — Brev. Ord. S. Jacobi de Spata imp. Legione 1532. B. — Brev. Salmanticense imp. Salmanticae 1541. C. — Brev. Placentinum imp. Venetiis 1554. D. — 1, 1 Dei timoratae C. — 1, 2 Deo servientes C. — 3, 2 semper gaudentes A. — 3, 4 Vere laetantur AD; luce laetentur C. — 4, 3 aeternum et C.

494. De Virginibus.

Ad Vesperas.

1. Festo sanctarum virginum
Christum laudemus Dominum,
Qui sacris dat virginibus
Gaudere in coelestibus.

2. Prudentes vero virgines
Suas ornantes lampades
Adveniente Domino
Occurrunt huic cum gaudio.

3. Laetetur orbis inclita
Ecclesia catholica,
Exsultans velut propriis
Virgineis solemniis.

4. Cuncti laetemur hodie
Dantes vocem laetitiae
Sub virginum tripudio
Et castitatis gaudio.

5. Deo patri sit gloria,
Proli sit semper gratia,
Virtus sit sancto flamini
Salus Deo et homini.

Brev. Segoviense imp. Valisoleti 1527. A. — Brev. Ord. S. Jacobi de Spata imp. Legione 1532. B. — Brev. Salmanticense imp. Salmanticae 1541. C. — Brev. Abulense imp. Salmanticae 1551. D. — Brev. Placentinum imp. Venetiis 1554. E. — 1, 1 Festum BC. — 1, 4 cum coelestibus B. — 2, 4 Occurrunt ei AD; Currunt huic C. — 5, 4 In sempiterna saecula E.

495. De una Martyre tantum.

Ad Vesperas.

1. Turba cantanda est pia continentum,
Quae Deum pura coluere mente,
Hostibus diris simul et sub umbra
Bella tulerunt.

2. Saepe nam dulci parat, ecce, fraudem
Melle subridens ferus ipse mundus
Atque post tristis subit, ecce, amaro
Ora sapore.

3. Sed piae mentes animis ad alta
Templa coelestis Domini repostis
Corpore casto superata calcant
Agmina mundi.

4. Corde cantantes veneremur alti
Atheris patrem simul atque natum,
Gratias demus pariter colentes
Pneuma sacratum.

Brev. Caesaraugustanum imp. Caesaraugustae 1527. A. — Brev. Caesaraugustanum imp. Caesaraugustae 1544. B.

496. De una Martyre tantum.

Ad Nocturnum.

1. Atterunt corpus vario labore
Membra pungentes subeuntque tristem
Sitim et famem fugiuntque somnos
Noctis opacae.

2. Nulla fraus hostis truculenta diri
Terruit mentes vigiles et alto
Semper haerentes precibus beatis
Omnipotenti.

3. Inde per totum celebrantur orbem,
Laudibus dignis referunt coronam
Orbe calcato superisque regnis
Jure triumphant.

4. Corde cantantes veneremur alti
Aetheris patrem simul atque natum,
Gratias demus pariter colentes
Pneuma sacratum.

Brev. Caesaraugustanum imp. Caesaraugustae 1527. A. — Brev. Caesaraugustanum imp. Caesaraugustae 1544. B.

497. In Festis Continentium.

Ad Vesperas.

1. Jesus ab ore omnium
Collaudetur fidelium,
Qui fecit mentem feminae
Constantem in certamine.

2. Honoravit miraculis
Eam, nam a periculis
Multos salvavit Dominus
Hujus beatae precibus.

3. Hanc oremus suppliciter,
Ut nos juvet salubriter,
Ne damnemur cum impiis
In adventu jam judicis.

4. Praesta, pater ingenite,
Jesu cum sancto pneumate,
Ut ejus sanctis meritis
Coeli fruamur gaudiis.

Brev. ms. Zamorense saec. 15. Cod. Capit. Zamoren s. n. A. — Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. B. — Brev. Placentinum imp. Venetiis 1503. C. — Brev. Hispalense imp. Hispali 1521. D. — Brev. Gienense imp. Hispali 1528. E. — Brev. Zamorense imp. 15**. F. — Brev. Ord. S. Jacobi de Spata imp. Legione 1532. G. — Brev. Gienense imp. 15**. H. — Brev. Placentinum imp. Venetiis 1554. I. — Brev. Civitatense imp. 1555. K. — 3, 4 jam fehlt C.

498. In Festis Continentium.

Ad Nocturnum.

1. In hujus nunc praeconia
Linguam solvat ecclesia,
Novam praeconiis gloriam
Promat sperando veniam.

2. O sancta Dei famula,
Quae regnas per saecula
Apud eum veniam
Nobis poscas et gloriam.

3. Praesta, pater piissime
Patrique compar unice,
Cum spiritu paraclito
Regnans per omne saeculum.

Brev. Civitatense imp. 1555.

499. In Festis Continentium.

Ad Laudes.

1. Pia mater et humilis,
Naturae memor fragilis,
In hujus vitae fluctibus
Nos rege tuis precibus.

2. Te deprecamur largius,
Nostris adauge sensibus
Nescire prorsus omnia
Corruptionis vulnera.

3. Sit, Christe, rex piissime,
Tibi patrique gloria
Cum spiritu paraclito
In sempiterna saecula.

Hymn. ms. Olgensis s. n. saec. 15. add. saec. 15/16.

500. In Festis Continentium.

1. Femina sacra celebranda nobis
Hodie Christi meruit superna,
Quae sibi prudens sociare novit,
Regna videre.

2. Casta despexit peritura mundi,
Justa per legis limina coelestis
Corpus impellens eminet Olympo
His tribus alma.

3. Nata libavit dulcia venena
Orbis, ut scivit, fugienda tamen,
Quaeritat cibo satiare mentem
Diva beato.

4. Terra si quando retinendo corpus
Hujus eduxit, maculare nequiit,
Mentis acumen generosa flexit
Omnipotenti.

5. Sprevit ornatus veneranda turpes,
Quaerit ardenter domitare membra,
Sponsus ut idem Dominusve regat
Corporis actus.

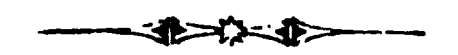
6. Gaudet hanc pater genuisse dignam,
Quae renascendo se patre plus cernens
Debitam Christo, jussa recreantis
Corde volutat.

7. Inde decrevit morituris haustis
Coelica secum retinere felix,
Vilia calcans pretiosa micat
Celsa corona.

8. Grandis haec virtus, superare carnem
Quae dedit carne meritis impendat,
Trinus et unus miseris remittat
Crimina nobis.

Brev. ms. Oscense saec. 14. Cod. Capit. Oscen. s. n. add. saec. 14. — 6, 4 voluptat Hs. — 7, 1 auctis Hs.

Inhalts-Übersicht.

Pierer'sche Hofbuchdruckerei. Stephan Geibel & Co. in Altenburg.

ANALECTA HYMNICA

MEDII AEVI.

XVII.

HYMNODIA HIBERICA.

Liturgische Reimofficien,

Carmina Compostellana.

Herausgegeben

von

Guido Maria Dreves,

S. J.

Leipzig.

O. R. Reisland.

1894.

HYMNODIA HIBERICA.

Liturgische Reimofficien

aus

Spanischen Brevieren.

Im Anhange:

Carmina Compostellana,

die Lieder des s. g. Codex Calixtinus.

Herausgegeben

von

Guido Maria Dreves,

S. J.

Leipzig.

O. R. Reisland.

1894.

EINLEITUNG.

Der vorliegende Band enthält zunächst eine Reihe von Reimofficien, die zumeist denselben Quellen entnommen sind wie die Hymnen des unmittelbar voraufgehenden Heftes. Über diesen Teil unserer Sammlung ist es daher kaum nötig, irgend etwas anzumerken.

An zweiter Stelle findet der Leser unter dem gemeinsamen Titel Carmina Compostellana sämtliche in dem s. g. Codex Calixtinus befindlichen Lieder vereinigt. Über diese Handschrift ist es vielleicht am Platze, einiges wenige voraufzuschicken.

Der Codex Calixtinus ist eine Pergamenthandschrift des Kapitel-Archivs von Compostella — ohne Bezeichnung —, die gegenwärtig in zwei Teile getrennt ist, indem seiner Zeit auf Veranlassung des berühmten Ambrosius Morales das vierte Buch als „unwürdig“ ausgeschnitten und besonders eingebunden wurde. Der gröſsere Teil des Codex, Buch 1, 2, 3 und 5 begreifend, zählt heute, drei lose Vorsetzblätter mitgerechnet, 196, der kleinere, Buch 4 enthaltend, 29 foll. von 29,5 × 21 cm.

Das jetzt losgelöste vordere Vorsetzblatt, das stark abgerieben ist, enthält auſser der Oratio Magistri G: Adonai, rex regum domine (Nr. 26) die gereimten Lektionen „secundum Leonem papam et magistrum Panicham“ (Nr. 22); auf der Rückseite Hexameter „de visione cujusdam monachi“, die den Hymnen nicht beigezählt werden können.

Fol. 1a beginnt der Körper der Handschrift mit dem Schreiberspruche:

Ex re signatur, Jacobus liber iste vocatur,
Ipsum scribenti sit gloria sitque legenti.

Die Handschrift zerfällt, wie schon erwähnt, in fünf Teile oder Bücher, Codices nennt sie der Sammler. Das erste beginnt fol. 1a

mit einem Briefe Calixtus II: „Incipit epistola beati Calixti papae"; fol. 2a: „Incipiunt capitula hujus libri", d. h. des ersten Teiles oder Buches. Dasselbe enthält Lectiones de Passione, de sermonibus, de homeliis, dann von fol. 101 an Antiphonas, Responsoria, Hymnos. Fol. 101a lesen wir: „Incipit officium festivum sancti Jacobi, a beato papa Calixto dispositum". In diesem Teile des Corpus finden sich folgende Hymnen und Tropen:

Fol. 101b: „Hymnus sancti Jacobi, a domno Fulberto, Karnotensi episcopo, editus": *Psallat chorus coelestium* (Nr. 1), mit Melodie (Nr. I).

Fol. 153a: „Hymnus sancti Jacobi, a domno Fulberto, Karnotensi episcopo, editus": *Sanctissime o Jacobe* (Nr. 2), auf dieselbe Melodie zu singen.

Fol. 104b: „Hymnus sancti Jacobi, a domno Guillelmo, patriarcha Jerosolymitano editus": *Felix per omnes Dei plebs ecclesias* (Nr. 3), mit doppelter Melodie; die erste vgl. Analecta II, 106 Nr. V, die andere im Anhange Nr. II.

Fol. 105b: „Hymnus sancti Jacobi, a domno Guillelmo, patriarcha Jerosolymitano, editus": *Jucundetur et laetetur* (Nr. 4), mit Melodie (Nr. III).

Fol. 116a: „Versus Calixti papae": *Salve festa dies, Jacobi veneranda trophaeo* (Nr. 5); die Melodie ist die des Osterliedes gleichen Anfangs.

Fol. 119b: „Prosa sancti Jacobi, Latinis, Graecis et Ebraicis verbis a domno papa Calixto abbreviata": *Gratulemur et laetemur* (Nr. 6), mit Melodie (Nr. IV).

Fol. 123a: Prosa sancti Jacobi crebro cantanda, a domno Willelmo, patriarcha Jerosolymitano edita": *Clemens servulorum* (Nr. 7), mit Melodie (Nr. V).

Fol. 130a: „Benedicamus sancti Jacobi a magistro Anselmo editum": *Exsultet coeli curia* (Nr. 8), mit Melodie (Nr. VI).

Fol. 131a: „Conductum sancti Jacobi, ab antiquo episcopo Boniventino editum": *Jacobe sancte, tuum repetito tempore festum* (Nr. 9), mit zweistimmiger Melodie (Nr. VII).

Fol. 131b: „Conductum sancti Jacobi, a domno Fulberto, Karnotensi episcopo, editum": *In hac die laudes cum gaudio* (Nr. 10), mit Melodie (Nr. VIII); zum ersten Teile dieser Singweise ist später eine zweite Stimme hinzugeschrieben worden.

Fol. 132a: „Conductum sancti Jacobi, a magistro Roberto, Cardinali Romano, editum": *Resonet nostra Domino caterva* (Nr. 11), mit Melodie (Nr. IX).

Fol. 132a: „Conductum sancti Jacobi, a sancto Fortunato, episcopo Pictaviensi, editum": *Salve festa dies, veneranda per omnia fies* (Nr. 12), mit Melodie.

Fol. 132a: „Farsa officii missae sancti Jacobi, a domno Fulberto, Karnotensi episcopo, illustri viro, edita": *Ecce adest nunc Jacobus* (Nr. 13), mit Melodie (Nr. XII).

Fol. 134a: „Fulbertus, Karnotensis episcopus, de sancto Jacobo": *Rex immense, pater pie*, eleison (Nr. 13), mit Melodie.

Fol. 135a: „Versus Fulberti, episcopi Karnotensis": *Qui vocasti super mare* (Nr. 13), mit Melodie.

Fol. 135b: „Farsa lectionis de missa sancti Jacobi, a domno Fulberto, Karnotensi episcopo, illustri viro": *Cantemus Domino cantica gloriae* (Nr. 13), mit Melodie.

Fol. 138b: „Agnus Fulberti, Karnotensis episcopi": *Qui pius ac mitis* (Nr. 13), mit Melodie.

Fol. 139a: „Benedictus sancti Jacobi, a quodam doctore Gallaeciano editum": *Regi perennis gloriae* (Nr. 13), mit Melodie (Nr. XI).

Fol. 139b: „Finit codex primus. Ipsum scribenti sit gloria sitque legenti."

Fol. 140a: „Incipiunt capitula libri secundi sancti Jacobi de XXII miraculis ejus."

Fol. 155b: „Finit codex secundus . . . . Incipit liber tertius sancti Jacobi." Dieser Teil enthält die Legende der Translation des Heiligen von Jerusalem nach Spanien; er schliefst fol. 162 b.

Hier folgte alsdann der separat gebundene Liber quartus (jetzt als quintus bezeichnet), die s. g. Historia Turpini über die Spanienfahrt Karls des Grofsen enthaltend.

Dann folgt bis fol. 185a der Liber quintus (jetzt quartus), Varia, meist Topographica und Ethnographica enthaltend. Fol. 185a: „Explicit codex quintus (quartus) sancti Jacobi apostoli. Ipsum scribenti sit gloria sitque legenti." Dann in Kapitalen: „Hunc codicem primum ecclesia Romana diligenter suscepit. Scribitur enim in compluribus locis, in Roma scilicet, in Hierosolymitanis horis, in Gallia, in Ytalia, in Theutonica et in Frisia et praecipue apud Cluniacum."

Damit ist aber die Handschrift noch keineswegs zu Ende. Es folgt zunächst ein längerer musikalischer Nachtrag von gleichzeitiger, wenn nicht von derselben Hand geschrieben, die sich bis da in dem ganzen Codex gleich geblieben. Dieser Anhang enthält:

Fol. 185a: „Ato, episcopus Trecensis": Nostra *phalanx plaudat laeta* (Nr. 14), zweistimmiges Benedicamus (Nr. XII).

Fol. 185a: „Magister Albertus Parisiensis": *Congaudeant catholici* (Nr. 15), dreistimmiges Benedicamus (Nr. XIII).

Fol. 185b: „Magister Goslenus, episcopus Suessionensis": *Gratulantes celebremus* (Nr. 16), zweistimmiges Benedicamus (Nr. XIV).

Fol. 185 b: „Magister Albericus, archiepiscopus Bituricensis": *Ad superni regis decus* (Nr. 17), zweistimmiges Benedicamus.

Fol. 186b: „Magister Airardus Viciliacensis": *Annua gaudia, Jacobe, debita* (Nr. 18), zweistimmige Cantio.

Fol. 187a: „Magister Gauterius de Castello Rainardi": *Regi perennis gloriae*, zweistimmiges Benedicamus; der Text ist derselbe, der oben fol. 139a als a quodam doctore Gallaeciano verfafst oder komponiert angegeben ward.

Fol. 187 b: „Magister Johannes Legalis": *Vox nostra intone*, (Nr. 19), zweistimmiges Benedicamus.

Dann folgen kleinere Responsorien mit prosaischem Text:

Fol. 187b: „Magister Ato, episcopus Trecensis": *Sicut enim vox*, prosaisch.

Fol. 188a: „Item Ato": *Tristis est anima*, prosaisch.

Fol. 188a: „Item Ato": *Jacobe virginei*, zwei kurze Zeilen.

Fol. 188b: „Item Ato": *Qui subvenis*, prosaisch.

Fol. 188b: „Item Ato prosa": *Portum in ultimo* (Nr. 20).

Fol. 189a: „Fulbertus": *Rex immense pater*, Kyrie farci, derselbe Text, der schon oben (Nr. 13) auch unter Fulberts Namen vorkam.

Fol. 189a: „Ato praefatus": *Misit Herodes*, prosaisch.

Fol. 189b: „Magister Goslenus, episcopus Suessionensis": *Vocavit Jesus*, prosaisch.

Fol. 190a: „Cunctipotens genitor." Hier schliefst der erste einheitliche Nachtrag und beginnen verschiedene Zuschriften.

Fol. 190b: „Aimericus Picaudus, presbyter de Partiniaco": *Ad honorem regis summi* (Nr. 21), nur die zwei ersten Strophen, da Fol. 191 ausgerissen ist.

Fol. 192a: „Epistola domni Papae Innocentii“: *Innocentius, servus servorum Dei;* vorher gehen noch Secretae missae, von derselben Hand geschrieben, die den Brief nachtrug.

Fol. 193a: *Dum pater familias* (Nr. 23), eine Cantio de s. Jacobo mit Neumen ohne Linien, andere Hand saec. 12. ex.

Fol. 193a: *Signa sunt nobis* (Nr. 24), ein Hymnus de s. Jacobo.

Fol. 194a: „Miraculum sancti Jacobi versibus heroicis.“

Fol. 194b: „Lectiones in festo miraculorum sancti Jacobi“: *Ecce Dei redeunt* (Nr. 25); die Zuschrift ist datiert vom Jahre 1190.

Fol. 195a: „Visiones sancti Jacobi versibus heroicis.“

Fol. 195b: *Signa sunt nobis* (Nr. 24), zum zweitenmale.

Soweit die kurze Inhaltsangabe des Codex. Fragen wir nach dem Alter der Handschrift, so ist aus den Schriftzügen und dem Stile der reichen romanischen Initialen ohne weiteres zu entnehmen, dafs derselbe dem 12. Jahrhundert angehört. Zum Überflusse sind die später hinzugefügten Lectiones in festo miraculorum sancti Jacobi fol. 194b mit dem Datum 1190 versehen. Tiefer hinabsteigen ist also unmöglich. Können wir höher hinauf?

Im Jahre 1173 war Arnaldus de Monte, Mönch des Stiftes Ripoll bei Vicq, in Compostella. Einen Brief desselben, den er in diesem Jahre aus Compostella an den Abt seines Stiftes Raimund de Berga schrieb, kopierte im Jahre 1649 Baluze; diese Abschrift befindet sich in der Nationalbibliothek zu Paris (Coll. Baluze 372). Aus dem Briefe geht mit Sicherheit hervor, dafs Arnaldus unsern Codex in Händen hatte:

Consistens in ecclesia beati Jacobi apud Compostellam, quem propter indulgentiam peccatorum meorum visitare studueram .... reperi volumen ibidem quinque libros continens de miraculis apostoli praelibati, quibus in diversis mundi partibus tamquam mercatoribus stella divinitus splendescit et de scriptis sanctorum patrum Augustini videlicet, Ambrosii, Hieronymi, Leonis, Maximi et Bedae. Continebantur in eodem volumine scripta aliorum quorundam sanctorum in festivitatibus praedicti apostoli et ad laudem illius per totum annum legenda cum responsoriis, antiphonis, praefationibus, et orationibus ad idem pertinentibus quam plurimis ....

Quid autem legendum sit in ecclesia sive in refectorio de supra scriptis omnibus ex epistola Domini Calixti divae memoriae, Romani pontificis, nulli fidelium contemnenda praebetur auctoritas, qui et praedictum volumen inter authenticos codices in ecclesia legendum apostolici culminis sententia sanctire curavit, venerando Innocentio ecclesiae Romanae scripturam postea roborante."

Wer diese Worte mit der Inhaltsangabe vergleicht, kann schwerlich darüber im Zweifel bleiben, dafs Arnaldus unsere Handschrift, ja auch bereits den fol. 192a von späterer Hand nachgetragenen Brief Innocenz II. sah. Es ist nötig, den Wortlaut dieses sonderbaren Dokumentes hier anzufügen[1]):

Innocentius, servus servorum Dei, universis ecclesiae Dei filiis salutem et apostolicam benedictionem in Christo. Hunc codicem a domno papa Calixto primitus editum, quem Pictavensis Aymericus Picaudus de Partiniaco veteri, qui etiam Oliverus de Iscani, villae sanctae Mariae Magdalenae de Viziliaco dicitur et Girberga Flandrensis, socia ejus, pro animarum suarum redemptione sancto Jacobo Gallecianensi dederunt verbis veracissimum, actione pulcherrimum ab haeretica et apocrypha pravitate alienum et inter ecclesiasticos codices authenticum et carum fore, auctoritas nostra vobis testificatur, excomunicans et anathematizans auctoritate Dei patris omnipotentis et filii et spiritus sancti illos, qui ejus latores in itinere sancti Jacobi forte inquietaverint vel qui ab ejusdem apostoli basilica, postquam ibi oblatus fuerit, injuste illum abstulerint vel fraudaverint. Valete.

Ego Aimericus cancellarius hunc librum authenticum et veracem fore ad honorem sancti Jacobi manu mea scribendo affirmo.

Ego Girardus de sancta cruce cardinalis hunc codicem pretiosum ad decus sancti Jacobi penna mea scribendo corroboro.

Ego Guido Pissanus cardinalis, quod domnus papa Innocentius testificatur, affirmo.

Ego Ivo cardinalis, quod domni papae Innocentii auctoritas affirmat, laudare non recuso.

Ego Gregorius cardinalis, nepos domni papae Innocentii, hunc codicem optimum ad honorem beati Jacobi laudo.

---

[1]) Den Text entnehme ich Fita, Ricuerdos de un Viaje a Santiago de Galicia, Madrid 1880.

Ego Guido Lombardus cardinalis librum istum bonum et pulcherrimum ad decus sancti Jacobi glorifico.

Ego Gregorius Ihenia[1]) cardinalis hunc codicem optimum similiter ad decus sancti Jacobi laudo.

Ego Albericus legatus, praesul hostiensis ad decus sancti Jacobi, cujus servulus sum, hunc codicem legalem et carissimum per omnia laudabilem fore praedico[2]).

Dieser Brief mit seinen Unterschriften ist zweifellos eine Fälschung. Les indices de fausseté surabondent dans la lettre qu'on vient de lire, meint Delisle[3]), dem sich Ulysse Robert mit der Bemerkung anschliefst: Aussi cette fausseté ne fait-elle doute pour personne et faut-il considerer la question comme jugée[4]). Allein aller Fälschung unerachtet ist der Brief doch zur Datierung der Handschrift nicht unwichtig. Denn als ein so schülerhafter Stilist sich der Fälscher ausweist durch die lächerlichen Variationen des herkömmlichen Stils, die er seinen Unterzeichnern in die Feder schiebt, so sind doch die Personen derselben, soweit sie bekannt, lauter echte Kardinäle Innocenz II., wenn auch einige nicht mit genügender Sicherheit von ihren Namensvettern im Collegium purpuratorum zu scheiden sind, da es beispielsweise zwei Kardinäle des Namens Ivo und mindestens zwei aus Pisa stammende Kardinäle des Namens Guido gab. Da nun der an letzter Stelle genannte Albericus weiland Subprior von Cluny, Prior von St. Martin des Champs, Abt von Vezelai, am 3. April 1138 zum Kardinalbischof von Ostia geweiht ward, so ist jedenfalls der Brief nicht älter und folglich auch die Handschrift kaum um vieles älter als dieser Terminus. Wollte man auf den Umstand Gewicht legen, dafs im Codex Compostellanus der Name Alberichs von anderer Hand geschrieben erscheint, so kann der Neffe des Papstes, Gregorius Papareschi, mit dem Titel S. Angeli, uns denselben Dienst leisten, da er vor dem März 1138 urkundlich nicht erscheint. Da sich übrigens

---

[1]) Ulysse Robert, Historie du Pape Calixte II, 210 schreibt Gemma (Genua).

[2]) Bei Robert, l. c. steht Albericus Legatus an erster Stelle, im Cod. von Compostella an letzter u. z. von anderer Hand als die übrigen Unterschriften.

[3]) Note sur le recueil intitulé: De miraculis sancti Jacobi. Le Cabinet Historique XXIV (1878), p. 6.

[4]) A. a. O. S. 210.

im Körper des Buches ein Wunder vom Jahre 1139 beschrieben findet, „a domno Alberico Viciliacensi abbate atque episcopo Hostiensi editum," so ist die Abfassung des Codex jedenfalls mit Robert zwischen 1140 und 1173 zu verlegen, und da sie wahrscheinlich noch unter das Pontifikat Innocenz II. fällt, zwischen die Jahre 1140 und 43.

Für den Hymnologen liegt das Hauptinteresse an der Handschrift in dem Umstande, daſs eine ganze Reihe von Hymnen darin mit Nennung ihres Verfassers Aufnahme gefunden. Allein welchen Glauben verdienen diese Angaben?

Über den Inhalt des Codex, mit Ausnahme des hymnologischen Teiles, ist viel geschrieben worden. Gelehrte von dem Namen und Ansehen der Verfasser der Histoire Litéraire, eines Gaston Paris, Delisle, Dozy haben den Liber miraculorum, die Chronik Pseudo-Turpins und den Brief Calixt II. in einer Weise als Fälschungen nachgewiesen, daſs man wohl mit Gaston Paris sein Urteil in die Worte kleiden muſs: Il n'est même personne aujourd'hui pour peu qu'il ait de critique, qui pense différemment. Damit werden aber auch die Autorenangaben der Hymnen in ihrer Glaubwürdigkeit sehr erschüttert, um so mehr, als sich einzelne als offenbar unrichtig erkennen lassen. So bezüglich der Fortunat [1]) und Fulbert von Chartres beigelegten Stücke. Da ferner der Codex von Compostella nachgewiesenermaſsen verschiedene Teile enthält, die unrechtmäſsigerweise mit dem Namen Calixt II. prunken, so sind auch die poetischen Erzeugnisse, die diesem Papste beigelegt werden, mindestens mit gröſster Wahrscheinlichkeit, ihm abzusprechen. Wie steht es mit den andern Attributionen? Es ist sehr schwer, sich ein festes und bestimmtes Urteil darüber zu bilden. Dasselbe würde ein anderes sein, je nachdem man sich für eine von drei Möglichkeiten entscheidet. Der Codex Compostellanus ist nämlich entweder von Aimericus Picaudus zusammengestellt, wie der Brief des Pseudo-Innocenz angiebt, oder nicht, und im ersteren Falle entweder bona fide oder mala fide.

---

[1]) Diese, sowie zwei in einer Calixt II. zugeschriebenen Predigt (Sermo III) eingeschaltete, Fortunat beigelegte Gedichte: *Cultoris Domini toto sonus exiit orbe* und: *Jacobus ex terris animam transmisit Olympo* vermiſst man unter den Spuria der Ausgabe in den Monumenta Germaniae.

Ist der Codex von Aimericus bona fide zusammengestellt, d. h. trug er nur zusammen, was er bereits mit dem Namen von Calixtus und anderen versehen vorfand, ohne an der Richtigkeit dieser Attributionen zu zweifeln, dann mögen sich unter den unrichtigen auch einige richtige und beachtenswerte finden. In diesem Falle ist der Brief Pseudo-Innocenz nicht als eine Fälschung Aimeris, sondern eines Späteren anzusehen, eine Annahme, die durch den Umstand ermöglicht wird, daſs dieser Brief nicht zum Corpus des Codex gehört, sondern von anderer Hand nachgetragen erscheint.

Ist Aimericus der Compilator des Codex mala fide gewesen, d. h. hat er, um ihnen mehr Ansehen zu geben, diverse Bücher, Sermones etc. mit dem Namen Calixtus II bezeichnet, vielleicht nachdem er selbst sie zuerst verfaſst (denn unser Codex ist für sie alle nicht nur die älteste Quelle, sondern es kann auch keines dieser Schriftwerke in dieser Gestalt als älter denn unser Codex nachgewiesen werden), dann legt sich der Verdacht sehr nahe, daſs der Compilator des Codex auch Verfasser sämtlicher Hymnen ist, die er, um seinem Ex-voto mehr Lüster zu geben, mit diversen prunkhaften Autornamen ausstaffierte. Ein gewisses Fälscherraffinement ist ihm in diesem Falle nicht abzusprechen, indem er z. B. Fortunat nie rhythmische, sondern nur metrische Stücke zuschreibt. Dies Raffinement ging aber nicht weit genug, um zu verhindern, daſs Fulbert von Chartres einzelne Verse beigelegt wurden, die einen vollkommener entwickelten Reim zeigen, als der Fulberts war.

Endlich ist die Annahme möglich, daſs Aimericus Picaudus mit dem Zustandekommen des Codex Compostellanus gar nichts zu schaffen hat, sondern daſs dieser das Werk eines unbekannten Fälschers ist, der sich des Namens Aimeris genau in der Weise bediente, wie des Namens Calixt II.

Diese letztere Annahme scheint mir weniger wahrscheinlich. Aimericus Picaudus ist eine sonst unbekannte Erscheinung, die einzig in diesem Codex auftritt. Es ist wenig wahrscheinlich, daſs ein Fälscher seinem Codex einen so wenig bedeutenden Geber als Paten bestellt hätte. Wahrscheinlicher ist, daſs der Brief Pseudo-Innocenz zwar eine Fälschung, die darin ausgesprochene Behauptung aber, der Codex sei vom Aimericus dem heil. Jacobus dediciert worden, der Wahrheit entspricht. Zwar

ist es rätselhaft, dafs der Brief diesem donator nicht nur einen doppelten Zunamen, sondern auch einen zweifachen Vornamen beilegt, und die zur Wegräumung dieser Schwierigkeiten versuchten Lösungen sind keineswegs überzeugend [1]). Ein Rätsel, dessen Schlüssel wir vergeblich suchen, ist indes kein Grund, die Existenz des Aimeri Picaud von Parthenay-le-Vieux in Zweifel zu ziehen.

Weist man die dritte Möglichkeit als wenig wahrscheinlich zurück, dann gewinnt in der That die zweite vor der ersten bedeutend an Probabilität. Le Clerc [2]), Gaston Paris [3]), Dozy [4]),

---

[1]) Fita, Monumentos antiguos de la Iglesia Compostellana p. 48 läfst Aimericus einen zweiten Namen annehmen zu Ehren Alberichs von Vezelai, wobei er Alberich und Oliverus ethymologisch identificieren zu können glaubt, während Robert (gestützt auf Mariana) aus Aimericus Picaudus und Oliverus de Iscani zwei verschiedene Persönlichkeiten, Kollaboratoren, macht, eine Erklärung, gegen die der Umstand von Gewicht ist, dafs die Schreibung des Codex Compostellanus eben die ursprüngliche, Marianas diplomatische Treue ein sehr schwankendes Fundament, die Handschrift, die Mariana benutzte, aber verloren ist.

[2]) Hist. Litér. de la France XXI p. 274.

[3]) De Pseudo-Turpino. Paris 1865. p. 41. „Aimericum credo Compostellam venisse, ibi Turpinum in ecclesia servatum librosque alios descripsisse, tunc in patria eos cum aliis rebus consuisse (praesertim cum miraculis sancti Jacobi prope Viceliacum patratis et vita S. Eutropii Pictavensis) et codicem sic scriptum Compostellam rursus portavisse. Sed nonnulla addiderat haecque permagni ponderis: praefationem nempe ad miracula sancti Jacobi, qua Callistus auctor libri dicitur; nomen Callisti in titulo supplementi secundi Pseudo-Turpini de inventione corporis sancti; epistolam Callisti, qua Turpinum authenticum declarat. Horum omnium ille videtur solus auctor reputandus.“ p. 41.

[4]) Recherches sur l'histoire et la litérature de l'Espagne. Leyde 1881 II, 427 sq.: „Je crois donc que c'est vers 1140 que le Poitevin Aimeri Picaud de Parthenai-le-Vienx, un autre individu, nommé Olivier de Iscani, du nom d'un village de Vezelai et la femme flamande de ce dernier ont fait hommage du manuscrit à la cathédrale de Saint-Jacques de Compostella.“ p. 427 sq.

„Rien ne nous empêche donc d'admettre le résultat déjà obtenu par Mr. G. Paris à savoir que cet Aimeri Picaud, qui est l'auteur d'une partie du livre et qui a si hardiment attribué à Calixte ses élucubrations sur saint Eutrope a aussi forgé les deux lettres qu'il a mises sur le compte de ce pape et qu'il a ajouté le nom de Calixte au titre du second supplément du faux Turpin, car c'est bien de son manuscrit que tout cela nous est venu — de son manuscrit, que les pélerins aimaient à copier en entier ou en partie.“ p. 429 sq.

Delisle[1]) haben keinen Anstand genommen, Aimericus als Urheber oder letzten Bearbeiter des Liber miraculorum zu bezeichnen; die Autoren aber, denen Aimericus seine Hymnen beilegt, sind derart gewählt, dafs sie den Verdacht gegen ihn nur verstärken können. Abgesehen von den alten berühmten Namen Fortunats und Fulberts, die offenbar mifsbraucht sind, und dem mehr denn verdächtigen Calixt II, finden wir eine Reihe uns völlig unbekannter Namen, die schwer zu kontrolieren sind, möglicher Weise nie existiert haben. Die uns bekannten Namen sind lauter hervorragenden Zeitgenossen entlehnt, die mit einziger Ausnahme des Kardinal Robert, sämtlich Franzosen sind und sämtlich zu Clugny in Beziehung standen, wie Aimericus selbst, der seinen Codex praecipue apud Cluniacum geschrieben haben will. Mit einer Ausnahme sind sie auch als litterarisch thätige Männer bekannt, aber keiner als Dichter, noch weniger als Musiker. Wenn z. B. fol. 188a Ato Trecensis ein *Tristis est anima mea* zugeschrieben wird, so kann seine Autorschaft nur der Melodie gelten sollen; wenn umgekehrt fol. 116a Versus Calixti Papae auf eine ältere kirchliche Melodie gesungen werden sollen, so kann die Autorschaft nur dem Texte gelten. Von dem wiederholt als Dichter auftretenden Patriarchen Wilhelm I. von Jerusalem sagt aber Wilhelm von Tyrus XIV, 26 geradezu, er sei ein „vir simplex, modice literatus“ gewesen. Alle diese Umstände in Erwägung gezogen, wächst der Verdacht gegen Aimericus Picaudus, den man geneigt wird, für den Autor sämtlicher Stücke zu halten. Er wäre dann ein raffinierter Fälscher gewesen, wie deren jene Zeit genug hervorbrachte. Zu diesem Raffinement rechne ich auch, dafs er bisweilen Unwissenheit heuchelt, z. B., wenn ein Lied als von einem Antiquo episcopo Boniventino herrührend bezeichnet wird. Er mochte eine solche pia fraus (pieuse supercherie nennt Robert den ganzen Codex Calixtinus) nicht nur für erlaubt, sondern für verdienstlich halten.

Der Codex Calixtinus ist des öftern abschriftlich vervielfältigt worden, selten vollständig. Der gröfsere Teil des Hymno-

---

[1]) Le Cabinet Historique XXIV (1878) p. 9: „Par ce double motif, Aimeri Picaud me semble avoir mis le dernière main au recueil que le moyen-âge nous a légué comme l'œuvre du pape Calixte II.“

logischen Vorrats findet sich meines Wissens nur noch in einer Handschrift der königlichen Privat-Bibliothek zu Madrid, welche die Signatur 2 L 1 trägt und aus dem Anfange des 14., vielleicht noch dem Ende des 13. Jahrh. stammen mag. Während ich im Verlaufe den Codex von Compostella mit C bezeichnet, bedeutet M den Palatinus Matritensis. Von ersterem ist eine Schriftprobe beigegeben.

Ich benutze diese Stelle, dem Danke Ausdruck zu geben, welchen ich dem ebenso gelehrten als bescheidenen und liebenswürdigen Archivare des hohen Domkapitels von Compostella, Canonicus Don Antonio Lopez Fereira, schulde. Das Andenken an die Stunden, die ich mit ihm im Kapitelsarchive zubrachte, gehören zu den angenehmsten Erinnerungen, die ich aus Spanien in die Heimat mitnehme.

Tisis, den 27. November 1893.

Guido Maria Dreves.

HISTORIAE RHYTHMICAE.

---

1. Dominica I. Adventus.

In. 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Pro fidei meritis
 vocitatur jure beatus,
 Legem qui Domini
 meditatur nocte dieque.

2. Juste Deus judex,
 fortis, patiensque benigne,
 In te sperantes
 muni miserando fideles.

3. Surge et in aeternum
 serva munimine sacro
 Custodique tuos,
 astripotens, famulos.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Naturae genitor
 conserva a morte redemptos
 Facque tuo dignos
 servitio famulos.

2. Pectora nostra tibi
 tu, conditor orbis, adure,
 Igne pio purgans
 atque cremando probans.

3. Tu populum humilem
 salvasti ab hoste redemptos
 Atque superba tuo
 colla premis jaculo.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Sponsus ut de thalamo
 processit Christus in orbe
 Ascendens coelos
 jure salutiferos.

2. Auxilium nobis,
 salvator, mitte salutis
 Et tribuas vitae
 tempora perpetuae.

3. Rex sine fine manens,
 miseris tu parce ruinis,
 Praemia concede
 et tua cuncta rege.

Antiph. ms. Barcelonense saec. 12. (Privatbesitz) A. — Brev. ms. Vicense saec. 13. Cod. Capit. Vicen. C. B. — Brev. ms. Vicense saec. 14. Cod. Capit. Vicen. CVI. C. — Brev. ms. Oscense saec. 15. Cod. Capit. Oscen. s. n. D. — In D stehen diese Antiphonen zum Sonntag nach Christi Himmelfahrt, was vielleicht die 1. Antiphon der 3. Nocturn veranlaſst hat. — BC haben folgendes Invitatorium:

Surgite, vigilemus,
Venite, adoremus,
Quia nescimus horam
Quando veniet Dominus.

2. De Passione Imaginis.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Omnes diligant ardenter
Opere et veritate
Jesum Christum creatorem,
Quem in mundum misit pater
Larga tractus caritate,
Nostrum verum salvatorem.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Adoremus Deum Jesum,
Sanctae Mariae filium.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Genitus a Deo patre
Virgineque semper matre
Factus est mundi salvator,
Qui jam erat et creator.

2. Non est sub coelo alius
A Christo redemptore,
Quo quis salvari valeat,
Et coeli largitore.

3. Montem sanctum dicimus
Christum salvatorem,
A patre quem accepimus
Gratiae datorem.

Responsoria.

1. Salvator Christus Dominus,
Deus et homo verus,
Cupit homines salvari
Et ad agnitionem
Verae fidei vocari,
Unde Jesus salutaris
Debet nominari.
V. Ipse siquidem populum,
A peccatis salvans suum
Coelo situavit.

2. Lapis de monte jam sancto
Sine manibus praecisus
Est salvator noster Christus,
De virgine jam natus,
Quo ut David Philistaeum
Daemonem convincimus;
V. Factus est namque salvator
Christus angularis lapis.

3. Propter Dei patris caritatem
Nimiam venit nobis
Ejus unigenitus
Virginisque natus,
Sua passione,
Jam quod perierat,
Cupiens salvare.
V. Dum imago salvatoris
In Beryto percutitur,
Tunc sanguis pretiosus
Largiter effunditur.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Salvatoris gratia
Evidenter patet,
Dum in Beryto passio
Christi jam non latet.

2. Imago percutitur
Nostri salvatoris,
Sic sanguis effunditur
Non parvi valoris.

3. Baptizantur gloria
Christi salvatoris
Sic undam venerantes
Tam sancti cruoris.

Responsoria.

1. Dum imago salvatoris
A Judaeis est percussa,
Sanguinem effudit verum
Velut olim aquam petra,
Quo sanantur languidi,
Crescit fides vera,
Et multi laetantur.

V. Salvatoris enim festum
Recte nunc indicitur,
Cum sanguis de imagine
Ejus jam effunditur.

2. Si opus adspicimus
Christi creatoris,
Merito ecclesiae
Salvatoris nomine
Dedicantur multae,
Mortis namque tempore
Et demum de imagine
Sanguinem effudit,

V. Per quem victo daemone
Populum redemit.

3. Salvatorem nostrum Jesum
Christum agnoscamus,
Et ut sit propitius,
Mente recolamus
Ejus beneficia
Et omnia, quae fecerit
Nobis permagnifica.

V. Redemit nos in sanguine
Suo regnum et sacerdotes
Gratis faciens.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. A salvatore Domino
Miracula patrantur,
Et propter hoc ecclesiae
In mundo consecrantur.

2. Per Jesum Christum Dominum,
Nostrum salvatorem,
Vere salvari credimus,
Non per nostrum vigorem.

3. Clamaverunt patres justi
Ferventi amore
Et certe sunt salvati
Christo redemptore.

Responsoria.

1. Lux vera, Christus Dominus,
Salvator advenit,
Plus quam ignis per desertum
Populum secernit,
Et quemlibet illuminans
Docuit utilia,
Omnibus jam suis praestans
Multa beneficia.

V. Qui salvatorem sequitur
Habebit vitae gratiam
Et lumen indeficiens.

2. Agnus sine macula,
Salvator Jesus dicitur,
Qui solvens, quod non tulit,
Daemonemque vincens
Populum redemit.

V. Obediens Deo patri
Virginique sponte matri
Mortem crucis pertulit.

3. Salvator Deus Christe,
Qui natus matre virgine
Mortem pertulisti
Et a mortuis resurgens
Coelos ascendisti,
Sanguinem in Beryto
Fundens de tua imagine
Tuo dotasti munere,
Digneris nos salvare
In tuis laudibus
Congregatos hodie.

V. Christum Deum agnoscentes
Salvatoremque credentes
Invocamus conclamantes.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Collaudemus pariter
Jesum salvatorem
Et coelestis gloriae
Suis largitorem.

2. Digneris, salvator Christe,
A malo nos salvare,
Ut per tuam pietatem
Colamus trinitatem.

3. Auctor boni Dominus
Ipse est salvator,
Sit nobis propitius
Vitaeque donator.

4. Salvat Christus humiles,
Qui eum sequuntur
Et bonis assidue
Ejus perfruuntur.

5. Justorum angustiae
Multae asseruntur,
Salvat illos Dominus,
Qui Jesum sequuntur.

Ad Benedictus.

A. Benedictus sit Dominus,
Salvator noster Christus,
Qui genitus aeterne,
Conceptus est ex virgine,
Homo factus in tempore,
Ut plebem suam salvaret
Et superis sociaret,
Hinc et laus et gloria
Illi sunt in saecula.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

Populus fidelium
Berytensis credidit
Jesum Christum creatorem
Et salvatorem omnium,
Qui populo donavit
De sua imagine
Charismata
Ipsumque salvavit,
Ideo ejus nomini
Ecclesias sacravit.

Brev. Caesaraugustanum imp. Caesaraugustae 1527. — In 1. Noct. R 1, 8 salvans sinu. — In 2. Noct. R 1, 3 verum ergänzt. — In 2. Vesp. ad Magn. 2 credidit ergänzt. — Ibid. 10 salvavit.

3. In Sanctificatione Conceptionis BMV.

In 1. Vesperis.

R. Virgo Maria, Dei
genitrix pia, sanctificaris
Atque super sanctos
cunctos plus nempe bearis;
V. Alma domus Domini,
mons, fons et sponsa vocaris.

Ad Magnificat.

A. O venerabilis et benedicta
patrona Maria,
Nobilis et digna,
duc nos ad gaudia dia.
Culpa conceptam
te reddidit El fore sanctam,
De qua quis culpa
nisi Christus non fuit ultra,
Tu tamen existi
mater dignissima Christi.
Ergo salvatrix
sis nobis dux et amatrix,
Hostis et a telis
nos protege, virgo fidelis.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Adoremus cum beatis
Deum, qui cuncta creavit
Et in alvo suae matris
Mariam sanctificavit.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Maria, consilio
Dei te concepit
Anna ex conjugio
Joachim, quem accepit.

2. Tu es arca sanctitatis,
Quam Deus sanctificavit,
In te manna veritatis
Fecit Christus, qui nos pavit.

3. Maria, sanctificata
Plus quam omnis creatura,
Per te virtus increata
Nobis praestet coeli jura.

Responsoria.

1. Plaudat mater ecclesia,
Sanctificavit penitus
In alvo matris gratia
Mariam sancti spiritus.
Gabriel, Christi nuntius,
Tulit missus divinitus,
Cujus carne innoxia
Nobis Jesus est deditus.
V. Est lilium virgo convallium
Et flos campi, Dei rosarium,
Ipsa nostros delectet exitus.

2. Fis aula regis omnium
Nec non thronus egregius,
Virgo, regina gentium,
Quam El sacravit plenius.
Dilectum tuum filium
Nobis praebe quantocius
Precantibus propitium,
Pellatur adversarius,
Hostis iniquus varius.
V. Recordare, pro quibus mater es,
Per te fiat securus noster pes,
Ne labamur in lacum stultius.

3. Pulchrius ornatur
paradisus teque beatur,
Ex te productum
ubi gustas splendide fructum.
Illuc tu grata
nos dirige sanctificata,
V. Virgo salutaris,
pro nobis sponte loquaris.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Gratia sanctificans
Fuit in Maria,
Culpae nil damnificans
Sensit in hac via.

2. Hanc sanctivit deitas
Summa, quae regnat in caelis,
Qua nostra captivitas
Orci evasit a telis.

3. Haec est virgo, quae donavit
Fructum multum uberem,
Quam Deus sanctificavit
Culpam tollens veterem.

Responsoria.

1. Mater pia,
templum es Salomonis,
Consecratum
sancti spiritus donis,
Adornatum
valde dotibus bonis,
In te quievit
dux salvationis.
V. Tu es urna aurea,
Quae manna continebat,
Et virga praeterea
Aaron, quae frondebat,
Ac vellus Gedeonis.

2. Super Mariam floruit
Dei sanctificatio,
Et ut sol mundo splenduit
Ipsius conversatio,
Et ancillam se praebuit
Ingenti Dei filio
In praesenti exsilio.
V. Praerogativam
magnam habuit,
Nunquam cupisci
mente potuit,
Sed serpentinos
motus doluit
Carnis sentibus
tactis incendio.

3. Te, regina pia,
sacravit, virgo Maria,
Ventre tuae matris
excelsi dextera patris,
Mox ut vixisti,
post haec Dominum meruisti;
V. Fac, qui te laudant,
tecum dulcedine plaudant.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Licet tamen hodie
   Sit dies conceptionis,
   Festum istud proprie
   Fit Mariae sanctionis.

2. Fusca fit conceptione
   Maria, sed citius
   Ex divina sanctione
   Formosa fit plenius.

3. Hodie fuit Mariae
   Humana conceptio,
   Octogesimaque die
   Fuit ejus sanctio.

Responsoria.

1. O Maria,
   Quam digna es praeesse,
   Virtus dia
   Originali faece
   Te mundavit,
   Mox cum te fecit esse,
   In hac via
   Nos salva tua prece;
V. Agonia
   sunt nostrae mentes fessae,
   Mater pia,
   Cum hinc erunt egressae,
   Harmonia
   Coeli plaudant et messe.

2. Es sanctificata
   Maria creata,
   Virgo illibata,
   Mater Dei grata,
   Ad regna beata
   Duc nos exaltata
   Ac de nostra strata
   Repelle peccata,
V. Sis nobis advocata,
   Maria coronata.

3. Stella matutina,
   fer lumen, sis medicina,
   Pellito serpentes,
   da pacem, dirige mentes;
   Mox te mundavit
   El, cum te mente creavit,
V. Ergo, Deo digna,
   nos salva, virgo benigna.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Laudemus Mariam odis,
   Hymnis et carminibus
   Et cunctis condignis modis,
   Digna nam est laudibus.

2. Omnibus prae creaturis
   Gaudet privilegio
   Maria, qua perituris
   Orta est salvatio.

3. Tantum hanc sanctificavit
   Divina sublimitas,
   Quod nunquam post hanc temp-tavit
   Peccati iniquitas.

4. Gloriosa virgo tanta
   Haec virtutum culmine
   Ante ortum fuit sancta
   Dante Deo flamine.

5. Divina praevisio
   Hanc sanctificavit
   Hancque suo filio
   Matrem praeparavit.

Ad Benedictus.

A. In te, virgo Maria,
   Fides remansit vera
   In Christi passione,
   Quam sua turba pia
   Amisit tunc revera
   Ex hebetatione.
   Tu es sanctificata
   Prae omni creatura
   A culpae livione
   Nec unquam es temptata
   Ulla carnis jactura
   Sine ambitione,
   Salva nos in agone.

Ad Horas Antiphonae.

Ad Primam.

Mulier amicta sole,
Ornata sideribus,
Est Maria digna prole
Regnans in coelestibus.

Ad Tertiam.

Trinitatis triclinium
Maria plena bonis,
Fit et reclinatorium
Superni Salomonis.

Ad Sextam.

Haec est Judith benedicta,
Quae sua sagacitate
Plebem servat ab inflicta
Holofernis pravitate.

Ad Nonam.

Haec est Esther redimita,
Quae cor placat regium,
Per hanc plebi datur vita
Et Aman suspendium;
Divina praevisio
Hanc sanctificavit
Hancque suo filio
Matrem praeparavit.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

O virgo epicharis,
Surge ut aurora,
Maria, fons jubaris,
Ut luna decora,
Electa a Domino
Ut sola sanctita,
Absque omni termino
Gratia fulcita.
En nos foedat, ut nos laedat
Caro suis maculis,
Mundus surgit et insurgit,
In nos retiacula
Trahi quaerit atque ferit
Nos cum suis jaculis,
Te precamur et hortamur,
Salve nos his vinculis.

Brev. ms. Gerundense saec. $^{14}/_{15}$. Cod. Capit. Gerunden. 3. — In 2. Noct. A 2, 1 sanctificavit Hs. — A 2, 3 Quae nostra Hs. — R 1, 2 templum Salomonis est. Hs. — R 3, 14 sentis Hs. — In 3. Noct. R 2, 2 increata Hs. — Das festum Conceptionis ward in Gerona eingeführt durch Capitelsbeschlufs vom 17. April 1330. Vgl. den Wortlaut España sagrada XLIV, 327 sqq. Betreiber der Angelegenheit war der Propst des Kapitels, Arnaldus de Monte Rotundo, in dem also möglicherweise auch der Verfasser des Officiums gesucht werden könnte. — Von diesem Officium redet, leider ohne es gesehen zu haben, Perrone, Abhandlung über die dramatische Definition der unbefleckten Empfängnis der sel. Jungfrau Maria. Deutsch von Dietl, Regensburg 1855. S. 135.

4. In Visitatione BMV.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Virga Jesse progreditur,
Virum circumdans utero,
Qui sedet a dextris Dei.

2. Matres, virgo et sterilis,
In ventre portant pueros
Collaudantes Dominum.

3. Domum intravit sterilis
Jucunda dicta audiens
Matrem clamantis Domini.

4. In ventre fructum deferens
Implevit desiderium
Virgo arcana viscerans.

5. Deus misit verbum suum
Et flavit spiritus ejus
Virginis dona detegens.

Ad Magnificat.

A. Magnificemus Dominum
In cantico virginis,
Quae eructando edidit
Verba secreta spiritus.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Celebrantem mysteria
Christum regem in utero,
Venite adoremus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Domine Dominus noster,
Quam admirabilis es,
Perfecisti laudes matrum
Atque infantium.

2. Coeli infantes coelitus
Enarrant gloriam Dei
Et opera manuum ejus.

3. Isti sunt generatio
Quaerentium Dominum
In loco sancto ejus.

Responsoria.

1. O felix infans intuens
Secreta Christi prodita,
Ventre exsultans protinus
Apprendit mox se intime;
V. Et nos illustret Dominus,
Quem agnoscebat parvulus.

2. Superinfusa gratia
Membra replevit gaudio
Conclusa ventre sterili
Et ad clamandum impulit
Ipsorum sensum sterilem,
Quae mox effecta cernitur
Propheta sancti spiritus,
V. In quo clamemus exsules
Firmari fide sterilis.

3. Maria, mater Domini,
Quid sentiebas spiritu,
Quando imago corporum
Tanta expressit clarius
Vocum, gestus et actuum
Mirifice signatum?
V. Colligant, qui praenoverint
Effectus sancti spiritus.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Eructavit virgo mater
Verbum bonum prophetando,
Se praedicari beatam.

2. Venite et videte,
Quam magna sint opera,
Quae fecit Deus feminis.

3. Habitatio est insons
In te, virgo regia,
Sanctorum laetantium.

Responsoria.

1. O quanta sunt miracula
Absconsa, quae deliciae!
Lucebat lux infantulo,
Quae infra membra tegitur,
Cum arte formans spiritum,
Quae sunt producta tempore.
V. Ipsa nos formet intime,
Quae dulcem gustum radiat.

2. Si lumen defers, protinus
Clarescent cordis intima
Et ad videndum, coelitus
Quae dulcorabant viscera
Matrum levatis mentibus,
Nostri stupescent oculi.
V. Deum rogamus sobrie,
Sentire festa inclita.

3. Jesu mater depascitur,
Fructum salutis deferens,
Quo Deus cibat granditer
Matrem prophetae coelitus,
Qui gestit amplo spiritu
Et in materno utero.
V. Recti sumamus spiritum,
Qui rectum facit animum.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Cantemus Deo canticum,
Laetentur coeli et terra,
Quia infanti clarius
Notum se fecit Dominus.
2. Lux orta est justo corde,
Laetemini, justae matres,
In sanctificatione
Vestra et filiorum.
3. Jubilate in conspectu
Regis filii virginis,
Cantate et exsultate,
Psallite Deo, psallite.

Responsoria.

1. O dulcis festi sanctitas,
Quam fecit ampla caritas
Diffusaque suavitas
Inter personas quatuor,
In quibus est vivacitas
Dispariter donata.
V. Corde cantemus fervida
Pia ipsarum cantica.
2. Jesum factorem omnium
Pia restringunt viscera,
Fontem vitae dulcissimum
Mater apprendit amplius,
Johannes sentit dulciter,
Elisabeth magnifice.
V. Dies solemnis agitur,
Quo fusae sunt deliciae.
3. O Christe, dulce pabulum,
Quam te gustabant invicem
Personae tam mirificae,
Quibus praestabas peritus.
Dona infusa gratia,
Quibus terrenis moritur.
V. Grates cantemus Domino,
A quo spectamus avide.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Parata sedes tua est
In utero virgineo,
In quo regnasti, Domine.
2. Servite in laetitia,
Quia suavis Dominus,
Donavit se vati Dei.
3. Deus meus, Deus meus,
Ad te de luce vigilo,
— — — — sitientes.
4. Benedicite electae
Et Dei condignae matri
Et prophetae Elisabeth.
5. Juvenes et virgines,
Senes cum junioribus
Laudent nomen Domini.

Ad Benedictus.

A. Hic puer ante propheta,
Quam ejectus ex utero,
Contestatur se sentire
Matris Dei praesentiam;
Postquam matrem, celebravit
Incarnati mysteria
Coelesti privilegio.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Exsultet semen electum
Abrahae, patris fidei,
Cui sanctum repromissum
Mater portans visitavit
Elisabeth pietate,
Qua plene Deus colitur
In sancta visitatione,
In qua sacrum mysterium
Laete primo conclamatur
Electo testimonio.

Brev. ms. Franciscan. saec. 13/14. Cod. Matriten. C 69 add. saec. 15. — In 1. Vesp. A 3, 3 Mater clamantes. — Ad Magn. 3 eruptando. — In 1. Noct. R 1, 1 O felix Maria infans. — R 2, 2 Membra repellet. — R 2, 7 sancte spiritu. — R 3, 2 spiritus. — In 2. Noct. A 1, 1 Eruptavit. — A 1, 3 Se praedicari verbum beatum. — A 3, 1 Haimtatis est. — A 3, 2 Victe virgo. — R 2, 1 defer coelitus. — R 2, 8 festa indicta. — R 3, 3 cibat

graridit. — R 3, 5 Qui festat anplo spiritu. — In 3. Noct. A 1, 4 Notum fecit sibi Dominus. — A 2, 4 lies atque? R 1, 1 festa sanctitatis. — R 1, 6 Dispariter devota donata. — R 2, 3 Fonte victe. — R 2, 4 apprehendit anplius. — R 2, 8 Quod fusae. — R 3, 7 Nyantes cantemus. — In Laud. A 1, 1 est fehlt. — A 1, 2 virginc. — A 2, 3 Dognavit se sua iudei. — A 3, 1 Deus, Deus meus. — A 3, 3 Lücke gelassen in der Hs. Lies: Quia potas sitientes? oder Qui potasti? — A 4, 2 odet condigna mater. — Ad Ben. 1 prophetam. — In 2. Vesp. Ad Magn. 1 Exsultet sanctum electum. — Ibid. 2 Habrae. — Ibid. 6 collitur. — Ibid. 8 sacrarum. — Ibid. 9 Lecte primo.

5. In Assumptione BMV.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Immensi regis genitrix et cuncta creantis
Evecta est hodie angelica super agmina cuncta,
In jubilo vocis solvamus munera laudis.

2. Hac profecto die perpetua virgo Maria
Coelos ascendit terramque perosa reliquit,
Regnat nunc pia cum Christo, laetamini, quaeso.

3. Filius, ecce, Dei properat occurrere matri,
Collocat in solio super omnia sidera celso
Angelicisque choris praefert super aethera cunctis.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Suscipitur mater Christi reginaque mundi
Angelico laetante choro coeloque corrusco,
Unde hujus laeti veneremur festa diei.

2. Si Dominum in sanctis ejus laudare jubemur,
Multo plus sancta coelos migrante Maria,
Gignere quae meruit ipsum, qui cuncta creavit.

3. Mundi regina, perpetua virgo Maria
Assumpta est hodie in coelis, gaudete, fideles,
Laudantes Jesum festivo carmine Christum.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Gaudeat ecclesia mundi per climata cuncta,
Praefulget hodie meritis quia virgo Maria,
Mater sancta Dei transcendit culmina coeli.

2. Gaudent, ecce, chori, cives super astra superni,
Mundi reginam secum sumpsisse Mariam,
Nosque hodie tanti celebremus gaudia festi.

3. Ecce Maria super cunctos transcendere coelos
Digna hodie meruit, quae ipsum, qui cuncta creavit,
Virgo Deum genuit, post partum virgo permansit.

Antiph. ms. Oscense saec. 13. Cod. Capit. Oscen. s. n. A. — Brev. ms. Illerdense saec. 13. Cod. Capit. Illerden. s. n. B. — Brev. ms. Vicense saec. 13. Cod. Capit. Vicen. C. C. — Brev. ms. Oscense saec. 14. Cod. Capit. Oscen. s. n. D. — Brev. ms. Vicense saec. 14. Cod. Capit. Vicen. CVI. E. — Brev. ms. Vicense saec. 14. Cod. Capit. Vicen. CVIII. F. — Brev. ms. Tirasonense saec. 14/15. Cod. Capit. Tirasonen. s. n. G. — Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. H. — Brev. Urgellense imp. Venetiis 1487. I. — Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. K. — Brev. Placentinum imp. Venetiis 1503. L. — Brev. Segoviense imp. Vallisoleti 1527. M. — Brev. Pallantinum imp. Pallantiae 1545. N. — Brev. Tudelense imp. Caeseraugustae 1554. O. — Unter den Responsorien, die in den verschiedenen Quellen sehr verschiedene sind, kommen einige versificierte vor, so:

R. Candida virginitas, paradisi cara colonis,
Hortus conclusus florenti cespite vernans,
Cui merito mundus celebrat praeconia totus,
V. Quae meruit Dominum progenerare suum.

Aus Sedulius sind die folgenden zum Teile verunstalteten Verse genommen:

R. *O gloriosa domina, excelsa super sidera,*
(Quae) nec primam similem visa es nec habere sequentem.
Sola sine exemplo placuit virgo [placuisti femina] Christo.
V. Sola fuit mulier, patuit qua janua leto
Et qua vita rediit.

Reimprosa ist das dritte Responsorium der dritten Nokturn:

R. Ave, festiva ferculi Salomonis conviva,
Regis aurea transcendens triclinia;
Pro agni occisione mater puerpera mente,
Pro gratia benedicti oris
Argenteis suffulta columnis,
V. Monte Libano magis candida.
O quam terribilis in ordine caritatis,
Transis per medias Hierusalem filias.

6. In Festo Rosarii BMV.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Imperatrix
coelorum inclita,
Florens rosa
fragrans virtutibus,
Virginali
candore praedita,
Virens germen
saeclis arentibus,
Virga Jesse
radice genita
Pulchra pudoris
ut flos de sentibus.

R. Virgo florens
stirpe Davidica

Novo more
fructum jam protulit,
Cujus ortum
praesignans mystica
Prophetarum
vox mundo praetulit,
Quem virgo contulit;
V. Felix fructus
ortus ex virgine,
Mundo datus
pro mundi crimine.

Ad Magnificat.

A. O splendor fulgens sideris,
Candore rosa virginum,
Materni consors muneris,
Quorum dignitas nominum
Aeterni jure foederis
Te cunctis praefert hominum;
Hinc beata prae ceteris
Te concinis post Dominum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Adsunt floris angelici,
Dei matris solemnia,
Serto laudum multiplici
Jubilet nunc ecclesia.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

Paradisus voluptatis
Est venter virgineus,
Ubi fructus honestatis
Et flos spirat roseus.

Responsoria.

1. O speculum munditiae,
Celsi jubar splendoris,
Summae dono clementiae
Genitrix creatoris,
Geris flos pudicitiae,
Divi florem decoris.
V. Tu spiritus sacrarium,
Tu virtutum rosarium,
Nivei flos candoris.

2. Flos exortus
de ventre virginis
Nostri spinis
pungitur criminis,
Dum pro vita
marcescit hominis
Utriusque
servans vim germinis.
V. Flos de rosa
candens egreditur,
Quae rubore
mortis perfunditur.

3. Stirps generosa Deum
producens Jessea virgo,
Spirat odore sacrae
fecundae virginitatis,
V. Alliciens superos
submittit ad ima radices.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

Candens flos spina pungitur
Calore vernans roseo,
Amoris dum configitur
Spina corde virgineo.

Responsoria.

1. Ventris triticeus
lilio vallatus acervus
floruit intacto
roseo fragrante decore,
V. Flos pariter fructum
sociat partusque pudorem.

2. Semine flos fidei
genitus de virgine Christus,
Quem veneranda patrum
senserunt corda praesaga,

Floret mellifluis
fructu rorantibus astris;
V. Flos generat florem
de flore tempore florum.

3. Florida sanctorum
virgo conserta choreis,
Hortus praeriguus,
paradisus deliciarum,
Haec tibi devotus
celebrat solemnia mundus,
V. Est qui virgo tuis
sanctis redimita coronis.

In 3. Nocturno.

Ad Cantica.

A. Quam pulchra, quam speciosa,
Vernans in deliciis
Virginitatis ut rosa,
Potens in divitiis.

Responsoria.

1. Rosa vernans caritatis,
Plantata in Jericho
Te fons rigat deitatis
Flumine mirifico.
V. *Quasi flos rosarum in diebus, vernis et quasi lilia, quae sunt in transitu aquae.*

Verbeta.

Speciosa plus quam rosa
Jesse virgo floruit,
Cujus florem et odorem
Puer clausus sentiit.
Clausos artus servat partus
Et florem fecunditas,
Regum coetum, senem laetum
Refovet suavitas.
Post in templo pro exemplo
Odor verbi funditur,
Fossis agris dorsi flagris
Cruor inde profluit,
Et per spinam medicinam
Caput membris influit.
O quam dignum crucis lignum
Lassis fertur humeris,
Rosis quinis de ruinis
Manuum, pedum, lateris.
Ut praedixit, flos revixit
Mortis pulso nubilo,
Super caelos fertur melos
Angelorum jubilo.
Hinc efulsit, quem indulsit
Lux et odor spiritus
Et in thronis Salomonis
Matrem locat coelitus.
Illic vernat flos, ne spernat
Spinas, unde natus est,
Sed florere et transferre
Faciat, quo vectus est.

In Laudibus.

Super Psalmos.

A. Decor florum
praecellens lilia,
Rosa pulchra
per tuum filium,
Ipsi, pia,
nos reconcilia,
Quo fruamur
post hoc exsilium.

Ad Benedictus.

A. Felix virgo
et mater unica,
Expers paris
divino germine,
Candens rosa,
radix deifica,
Sacro florens
perfusa flamine,
Gratiarum
imbre rorificans,
Nos emundans
ab omni crimine.

Ad Horas Antiphonae.

Ad Primam.

Paradisus voluptatis
Est venter virgineus,
Ubi fructus honestatis
Et flos spirat roseus.

Ad Sextam.

Inter spinas lilium
Crescit cum decore,
Parit virgo filium
Servato pudore.

Ad Nonam.

Terram nostram coelitus
Ros inebriavit,
Cum florem divinitus
Christum germinavit.

In 2. Vesperis.

Antiphonae.

1. Laetare, mater inclita,
Fideli constans populo,
Nam festa dudum praestita
Novo patent miraculo.

2. Rosa rubet condida
Vulnerata caritate,
Praedilecti languida
Amoris suavitate.

3. Dilecto superinnixa,
Deliciis affluens,
Florens rosa est enixa,
Florem mundo refluens.

4. Tuum per psalterium,
Quo te veneramur,
Justum desiderium
Per te consequamur.

Ad Magnificat.

A. O splendor humilium,
Stella matutina,
Virginale lilium,
Rosa sine spina,
Quae sola post filium
Servas a ruina,
Cum grege fidelium
In patriam mina.

Offic. ms. saec. 16. Cod. Semin. Gerunden. 2309. A. — Brev. Dertusense imp. Lugduni 1547. B. – A bietet das Fest ordine monastico, die Psalmen der Nokturn wegen der österlichen Zeit sub una Antiphona; B hat wegen des tempus paschale nur eine Nokturn, aber mit 3 Antiphonen. Wir müssen also im Texte A folgen, obschon das Officium ursprünglich nicht monastisch gewesen zu sein scheint. — In 1. Vesp. hat B folgende fünf **AA**:

1. Summi regis fragrans accubitu
Nardus tua tam odorifera,
Ut pascatur in florum ambitu,
Ipsum traxit ad tua viscera.

2. O quam grata Deo virginitas
Fructum ferens simul cum floribus,
Per quam partus atque integritas
Convenere concordes moribus.

3. Rosa florens, nive candidior,
Rubens magis amore filii,
Hujus parens coelis fecundior,
Suavior odore lilii.

4. Ibo ego ad montem Libani
Et ad collem myrrhae thuriferum,
Cinnamomi, boracis, galbani,
Montem pinguem, montem deiferum.

5. Hortus clausus, quo sponsus messuit
Myrrham suam cum aromatibus,
Redditurus poma, quae rapuit
Adam binae mortis reatibus.

In 1. Noct. **A** 1. Laetare mater inclita etc. B. — **A** 2. Paradisus voluptatis etc. B. — **A** 3. Terram nostram coelitus B. — **R** 1, 5 Divini florem A. — **R** 2, 12 praefunditur A. — **R** 4. Virgo florens stirpe Davidica etc. A. — In 2. Noct. **R** 1, 2 vallatus lilio A. — **R** 2, 4 servierunt corda A. — **R** 3, 7 Est lirgo tuos A. — **R** 4. Candida virginitas etc. A; entlehnt aus dem älteren Officium Assumptionis. — In 3. Noct. nur ein Responsorium A. — In Laud. hat B folgende **AA**:

1. Superni floris suavitas,
Fructus, quem virgo peperit
Ecce, nati haereditas,
Cum nobis somnum dederit.

2. O decus humilium
Flosque puritatis,
Cum decore filium
Fers virginitatis.

3. Rosa vernans caritatis etc. bis zum V. — 4. Inter spinas lilium etc. —

5. Hortus pudicitiae,
Fons vitae signatus,
Tu puteus gratiae,
Rubus inflammatus.

In 2. Vesp. R. Candida virginitas B; vgl. dazu das oben Bemerkte.

7. In Decensione BMV.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ex ore Alfonsi
laudatur virgo Maria,
Cujus munditiam
foedantes conterit hostes.

2. A thalamo egrediens,
sicut agni sponsa refulgens,
Advenit in terras
Alfonsum veste decorans.

3. Tollite nunc vestras,
Toletani, pandite portas,
Gloria quae est coeli,
nunc vestras introit aedes.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Prae gnatis hominum
cunctis speciosior exstat,
Flaminea stola
Domini quem mater adornat.

2. Alma tabernaculum
Toleti sanctificavit,
Dum comitata choris
superum descendit in illud.

3. Es laudanda nimis,
magna es regina polorum,
Quam chorus angelicus
comitans veneratur, honorat.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ingresso in templum
culturo festa Mariae
Occurrit virgo
turmis stipata polorum.

2. Quae tenet in coelis
solium regina supremum,
Ad terras veniens
Alfonsum veste decorat.

3. Cantica cantemus,
Domini qui intramus in aulam,
Hac nocte in terris
cecinit quia curia coeli.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Ecclesia exsultans
modulctur carmina laudum,
In terras hodie
descendit gloria coeli.

2. Virginitatis honor,
matrum sanctissima mater,
Maxima sunt, celebri
tibi quae famulantibus offers.

3. Veste triumphali
virgo insignivit amatum,
Contra hostes ejus
retulit quia grande trophaeum.

4. Sidereo effulgens
vultu sanctissima virgo
Expulit ex templo
tenebras clarumque reliquit.

5. Toletanum hodie
resonabat carmina templum
Vocibus angelicis,
aderat quia curia coeli.

Brev. Zamoranum imp. 15**.

8. De Beata Maria V.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Jesum, qui carnem induit
Virginei pudoris,
In cujus carne ferbuit
Stupendi vis amoris,
Mens jubilet interius,
Vox concinat exterius
In organis sonoris.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Virgo prudens emiserat
Votum integritatis
Nec nubere decreverat,
Nisi per veritatis
Oraculum, spiraculum
Et stupendum spectaculum
Constaret sibi satis.

2. Virtus divina claruit
Cum virgae praesentantur,
Ex quibus nulla floruit
Nec frondes dilatantur,
Sed virga Joseph floruit,
Tantum et ipsa fronduit
Et fructus renovantur.

3. Visis his mirabilibus
Mox virgo desponsatur,
Sed a secretis sedibus
Talis lex allegatur,
Quod primum florem virginum
Primo splendori luminum
Deberi causabatur.

Responsoria.

1. Creatis pereuntibus
Totus mundus multatur,
Hinc in secretis sinibus
Secretum pertractatur,
Cum quo misit ad virginem
Rex coeli fortitudinem,
Ut mundus redimatur.
V. Almus apocrisarius
Ut virginem affatur,
Animus ejus anxius
Pavescens meditatur,
Quare sic salutatur.

2. Gabrielis oraculum
Ut virgo ponderavit,
Mox cordis habitaculum
Sponso summo aptavit,
Et totum virgo credidit,
Quod paranymphus edidit,
Nec quidquam dubitavit.

V. Virgo concepit regia
Ad hanc credulitatem,
Ut fecundata gratia
Aeternam veritatem
Ad mundi claritatem.

3. Concepit virgo filium
Absque ullo pudore,
Fabricatorem omnium
Absque ullo labore,
Qui fecit ipsam virginem
Post Christum Deum hominem
Prae omnibus priorem.

V. Huic nulla virgo similis,
Munda sic et fecunda,
Quaecunque vero alia
Sterilis et immunda,
Primae nulla secunda.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Tota virgo deifica
In montana volavit,
Contemnens ista lubrica
Cognatam salutavit,
Ad cujus salutiferum
Verbum atque luciferum
Non-natus exsultavit.

2. Cognatam tribus mensibus
Virgo adsociavit
Et suis sanctis manibus
De terra elevavit
Prophetam admirabilem,
Prae cunctis honorabilem,
Quem Deus suscitavit.

3. Corde Deum glorificat
Virgo intemerata,
Lingua Deum magnificat
In plebe visitata,
Glorificat et praedicat,
Magnificat, specificat
In sese fecundata.

Responsoria.

1. Gestat claustrum virgineum
Potentem infirmatum,
Gestat vas illud aureum
Divitem -pauperatum,
Mirabile, terribile,
Concipere, conspicere
Immensum mensuratum,

V. Gigantem breviatum,
Excelsum incurvatum,
Creatorem creatum,
Stabilem immutatum
Et Deum humanatum.

2. Joseph, sponsus nutricius
Thalami pudorati,
Quia non erat conscius
Verbi carne velati,
Cogitabat discedere
Et occulte deserere
Vas templi consecrati.

V. Ipsam cura magnifica
Joseph reverebatur,
Quidquid arte mechanica
Sudando lucrabatur,
Sponsae praesentabatur.

3. Dum iret Jerosolymam
Joseph ad profitendum,
Non invenit hospitium
Virgini ad manendum,
Sed vile diversorium
Et modicum praesepium
Ad jumenta tenendum.

V. Ibidem nocte media
Peperit salvatorem
Virgo pudica regia
Non sentiens laborem
Neque ullum dolorem.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Sicut emittit radium
Sol absque laesione,
Sic virgo dedit filium
Sine corruptione,
Puerpera clausifera
Concipiens et pariens
Absque foedatione.

2. Non conquassatur vitrea
Per radium solarem,
Sic nec aula virginea
Per partum puellarem,
Immo fit tota purior,
Integrior et pulchrior,
Non habens sibi parem.

3. Sicut vellus non rumpitur
Distillando liquorem,
Ita nec virgo laeditur
Gignendo creatorem,
Immo ut lana candida
Tota remansit lucida
Solis habens splendorem.

Responsoria.

1. In partu almae virginis
Tres soles claruerunt,
In unum corpus luminis
Paulatim redierunt,
Fons olei tunc patuit,
Et templum pacit corruit,
Et idola ruerunt.
V. Tunc circa solem aureus
Circulus se evexit,
Atque vultus virgineus
Cum prole, quam adspexit,
Augustus et dilexit.

2. Per spiritus angelicos
Pastores convenerunt,
Et per adspectus coelicos
Magi adoraverunt,
Utrique partum cernere
Superno Dei munere
Virginis meruerunt.
V. Legi naturae obvii
Ut Sodoma ruerunt,
Bos et brunellus socii
Reverentes fuerunt
Nec foetum tetigerunt.

3. In partu almae virginis
Cuncta obstupuerunt,
Nam sub adspectu luminis
Nullum talem viderunt,
V. Hunc nescivit scientia
Neque experientia,
Naturae refugerunt.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Laudent matrem pietatis,
Laudent templum trinitatis,
Laudent stellam claritatis,
Laudent hortum voluptatis
Regna et imperia.

2. Laudet fontem venustatis,
Laudet rosam caritatis,
Violam humilitatis,
Lilium integritatis
Jubilans ecclesia.

3. Laudet rubum visionis
Et virgam correctionis,
Laudet vellum Gedeonis
Et manna refectionis
Tota vigilantia.

4. Altum thronum Salomonis,
Pulchrum, qui est Absalonis,
Totum portum stationis,
Claram vallem visionis
Benedicant omnia.

5. Laudent matrem veri Dei,
Matrem summi Nazarei
Cuncta, quae subsistunt ei,
Coelum, terra, lux diei
Et superna curia.

Ad Benedictus.

A. Partum virginis Mariae,
Arcam totius sophiae,
Quem collaudant omni die
Angelicae hierarchiae,
Benedictum comprobemus,
Benedictum invocemus,
Quem Deum esse censemus.

Cod. Matriten. Bb 150 saec 14. — In 1. Noct. R 3, 7 Prae cunctis. — In 3. Noct. R 3 scheinen fünf Verse ausgefallen zu sein. — Verfasser des Officiums, zu dem die Hymnen Virga de Jesse prodiit und Mundi hujus creaturas gehören, ist Fray Gil von Zamora, wie aus folgender Dedication hervorgeht: Incipit officium almifluae virginis, quod composuit Frater Johannes Egidii apud Zamoram ad preces et instantiam Aldefonsi regis Legionis et Castellae.

Serenissimo suo Domino Aldefonso, divina providentia illustri regi Castellae, Legionis et Vandaliae, humillimus scriptor suus, Frater Johannes Egidii, Fratrum Minorum apud Zamoram doctor insufficiens, regni terreni gubernaculum meritorium et aeterni bravium remuneratorium.

Officium almifluae matris, almae regis Jesu altissimi, pro cujus ordinatione devote vestra serenitas mihi scripsit, vestrae mitto magnificentiae per praesentium portitorem, sciens quod si omnes artus meos in linguam converterem et omnium sapientium facundiam haberem, in tam praeclarissimae virginis praeconium nihil esset. Obtemperavi siquidem praecepto principis, sed non consummavi praeconia virginis.

9. De sancto Achatio.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O milium bis quinque
Constantia martyrum
Caritate laudabilis,
Justorum patientia
Terrore invincibilis,
O prudentia ad bellandum
Fidei inimicos docibilis,
Sicut hodie istorum gloria
In terris claruisti,
Ita et eos proprio
Cruore baptizatos
In coelis coronasti,
Sic ipsorum precibus
Facias assistentes
Divini muneris
Eis a patre promissi
Auxilio congaudere.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Cum cordis hilaritate
Collaudemus Dominum,
In sanctorum solemnitate
Decem milium martyrum.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Adrianus, Antoninus,
Regentes imperium,
Gadarenos, suum minus
Tenentes dominium,
Ut depellant, Apollinus
Adoratur idolum.

2. Simulacra deserentes
Idolorum fugiunt
De triumpho confidentes,
Multi inde pereunt,
Novem mille relinquentes,
Qui redire nesciunt.

3. Fugiunt imperatores
Novem mille strenuos
Relinquentes, quos victores
Fecit et almificos
Virtus Dei et doctores
Omnibus pontificos.

Responsoria.

1. Christo regi fiunt grati
Primicerius, Achatius
Et Eliades beati
Suis cum militibus,
Ab angelo confortati
Crebris visionibus.

V. Ecce, Christum confitentes
Milites strenui
Stant et fidem protestantes
Alumni fortissimi.

2. Immolant idolis agnum
Infideles milites,
Sed terrorem habent magnum
Reges illi divites
Fugientes quam profanum
Deferentes comites.
V. De triumpho desperantes
Non juvantur victima,
Tristes fugat imperantes
Formido celerrima.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Angelus ab eis visus
Sic eos alloquitur:
Ego sum de coelo missus,
Christus adorabitur
A vobis si crucifixus,
Et triumphus dabitur.

2. Quem videntes admirantur
Propter pulchritudinem,
Gadareni superantur
Per mortis voraginem.

3. Gadarenis sic devictis
Ab istis fidelibus
Angelus apparens mitis
Loquitur militibus:
Laudate victorem litis
Gaudii cum vocibus.

Responsoria.

1. Post victoriam ad culmen
Magni montis angelus
Ductis eis ferens lumen
Fulgens in coelestibus;
O beati, quibus numen
Adspicitur coelitus.

V. Coeli aperti cernuntur
Ab his novem milibus,
Septem angeli mittuntur,
Docentur divinitus.

2. Novi duces confortantur
Ab his sanctis angelis,
Instruuntur, innovantur
Doctrinis angelicis,
Multa eis nuntiantur
De suis suppliciis.
V. Gaudent milites instructi
Verbis evangelicis,
Fide Christi sunt imbuti
Et dictis propheticis.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Cumque reges adunati
His auditis nuntiis
Infideles sunt parati
Duobus patriciis
Castra movent inflammati
Minis et suppliciis.

2. His auditis sanctos Dei
Convocat Achatius:
Surgite, o fratres mei,
Oremus attentius,
Omnes enim sumus rei,
Deus est propitius.

3. Vox de coelis intonuit
His sanctis orantibus,
Quos non pavere monuit
Nocentes corporibus:
Ero vobiscum, docuit,
Vestris in conflictibus.

Responsoria.

1. In fide Christi eruditi
Sancti laetantur nimium,
Coelum jam petunt angeli,
Magnum resultant gaudium,
Sed infideles populi
Eos vacant ad proelium.

V. Imperatores aemuli
Contristantur ob taedium,
Luctu gementes flebili
Regum vocant consortium.

2. Sancti vocem audientes
Gaudent magno gaudio,
Laudes Christo persolventes
Parent regis nuntio,
Montem cito deserentes
Supernae spei elogio.
V. Agni mites praesentantur
Nefando consortio,
Reges eos percunctantur,
Quae fuit haec mutatio.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Imperatores acriter
Sanctos Dei jusserunt
Puerique viriliter
Tormenta devicerunt.

2. Nam sanguis de vulneribus
Sanctorum defluebat,
Quo se unguentes manibus,
Oratio haec erat:

3. Fiat nobis sanguis iste
Baptismi mysterium,
Quem pro te fundimus, Christe,
Ob culpae remedium.

4. Vox de coelo mox auditur
Cunctis audientibus:
Vocem vestram exauditur
Deo in coelestibus.

5. Christi fidem profitentes
Affixi patibulis,
De coronis confidentes
Gaudebunt cum angelis.

Ad Benedictus.

A. Scandit coelum
felix exercitus,
Fulget lumen
ostensum coelitus,
Terrae motus
magnus divinitus
Hora nona
fit sui exitus.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Gaude, mater
sancta ecclesia,
Digna Deo
dando praeconia,
Et plaude tu
magis, Armenia,
Tuae prolis
nova militia;
Cantet Christi
tanta familia
Milium bis
quinque solemnia.

Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. A. — Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501. M. — In 1. Vesp. Ad. Magn. 4 O justorum A. — In 1. Noct. A 1, 1 [Adria]nus, Antonius A. — A 1, 4 tenentes dominum AB. — A 1, 4 Ut fehlt AB; debellant A. — A 1, 6 Apolinus B. — R 3 ist prosaisch AB. — In 2. Noct. A 1, 5 si fehlt AB. — A 2, 1 Quem vidistis B. — R 1, 3 Ductus AB. — R 3 ist prosaisch AB. — In 3. Noct. A 1, 1 Quicunque reges B. — A 1, 5 moverunt AB. — R 1, 1 In fide Christi crudeli A. — R 3 prosaisch, de Communi. — In Laud. A 1, 3 Puerisque A. — A 2, 1 Nam sanguis Christi de AB. — A 4, 3 Vocem nostram exauditur B. — In 2. Vesp. Ad Magn. 4 dans praeconia AB.

10. De sancto Angelo Custode.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Plaude, regnum,
gaude, Valentia,
Comitata
duce angelico,
Offer Deo
cordis frequentia
Laudes promptas
devoto cantico,
Sed non desis
tu, Catalonia,
Defensata
ense cherubico,
Pange, prome
pro nostro angelo
Invitata
tu, Aragonia.

R. Solis adspersa radiis
Tellus gaudet, ex aethere
Cum nobis missis angelis
Deus cessat a verbere,
Cuncta succedunt prospere
Sub cura tanti principis.

V. Deus nobis
dedit in vespere
Praesidentem
custodem hominis.

Ad Magnificat.

A. Transit custos
ad vallem flentium,
Dux ad plebem,
princeps ad populum,
Consolatur
luctum gementium,
Gaudent urbes
per suum angelum.

Ad Completorium.

Super Psalmos.

A. O patriarche populi,
Qui curam geris hominum,
Ad te suspirant famuli,
Quos premit culpa criminum,
Funde preces ad Dominum
More custodis angeli.

Ad Nunc dimittis.

A. Christus lapis verus Deus
Supponatur capiti,
Somnus noctis ne sit reus,
Adsit lucta angeli,
Sursum tendant oculi
Ad locum montis Carmeli,
Ubi nil aliud est quam
Domus Dei, porta caeli.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Adsunt custodis angeli
Regni nostri solemnia,
Devotione vigili
Laudes promat ecclesia.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Custos fortis et providus
Datus pro scuto populi,
Quo justus fit intrepidus
Plectit coronam homini.

2. Servat amicitiam
Homini praelatus,
Impetrat munditiam
Angelus beatus.

3. Confidenter agimus
Sub tanto patrono,
Per quem vitam trahimus
De coelesti throno.

Responsoria.

1. Castra movens
per suum angelum
Trahit Deus
subjectum populum,
Nocte portat
accensum cereum.
Per iter devium.

V. Miles insequitur,
Mare dividitur,
Pharao mergitur,
Populus graditur.

2. Timet, tremit
Elias fugiens,
Dormit, adest
custos subveniens,
Cibum affert
somnum excutiens
Et viam dirigens.
V. Surge, mande
et perge protinus,
Montem pete,
haec ait angelus.

3. Viam vitae
pergens diluculo
Vir Tobias
cum lucis angelo,
Manet pater
caecus in clanculo.
Innitens baculo
Magnus in populo.
V. Decoratus
patri reducitur,
Excaecatus
lumini traditur.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. In hujus maris fluctibus
Et procellarum flatibus
Exstinguit ensem igneum
Deus per suum angelum.

2. Trahit ad robur animi
Tutela sancti angeli,
Datur virtus conamini
Et venia piaculi.

3. Exardescit
Ira cum gladio,
Expavescit
Rex coram angelo,
Sic tepescit
Pestis in populo.

Responsoria.

1. In fornacis
ligati medio
Sidrach, Misach,
sanctus Abdenago
Descendente
ad ipsos angelo
Irrorantur
dulcore nimio.
V. Torquet flamma
Chaldaeos devorans,
Mulcet sanctos
ad laudem provocans.

2. Pestis devorat populum
Regis David pro scelere,
Furentem videt angelum
Rex ferientem aspere.
V. Ait David:
corde condoleo,
Statim ad haec
parcitur gladio.

3. Dum sequentem Loth expectat
Suadentem angelum
Impellentem mox prospectat
Ad instantem exitum,
Prohibentem, ne tepescat
Intra fines urbium.
V. Trahit secum paucos clamans,
Civitatis culpam damnans
Provocantem Dominum.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Revelavit Deus
grande mysterium
De supernis loquens
per suum angelum.

2. Verba Dei nuntiat
Fidei ad lumen,
Sic a morte revocat
Gladii acumen.

3. Civitatis ostia
Angelus custodit,
Ne subintrent odia,
Murum anteponit.

Responsoria.

1. Scalam videt
   tangentem superos
   Scandentes et
   descendentes angelos
   Deum cernit,
   cum levat oculos
   Jacob innoxios,
V. Sed constringente brachio
   Conluctatur cum angelo.

2. O spem miram, quam dedisti
   Hanc urbem incolentibus,
   Cum angelum statuisti
   Praesidentem civibus,
   Imple, Deus, quod dixisti
   Indulgens peccatoribus.
V. Qui sic mundum dilexisti,
   Ut traderetur filius,
   Et custodem transmisisti
   Dedicatum mortalibus.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Pugil noster angelus
   Draconem prostravit,
   Concrepemus vocibus,
   Dominus regnavit.

2. Offert praesul hostiam,
   Sperate in eo,
   Ad nostri custodiam,
   Jubilate Deo.

3. Te ad laudem excitat
   Custos, ne sis reus,
   Tecum corde jubilat:
   Deus, Deus meus.

4. Alte praeco clamitat:
   Ad coelum prospicite,
   Et vox de coelo promicat:
   Deo benedicite.

5. Tonat in coelestibus:
   Omnes properate,
   Custos noster angelus,
   Dominum laudate.

Ad Benedictus.

A. Praesul, custos,
   tutor sanctissime.
   Urbem istam
   serva tutissime,
   Inimicum
   pelle fortissime,
   Pestem cunctam
   sana piissime.

Ad Horas Antiphonae.

Ad Primam.

Audi preces supplicis
Angeli beati,
Confer, Deus, servulis,
Sint immaculati.

Ad Tertiam.

Serva, pastor ovium,
Regni hujus gregem,
Qui per sanctum angelum
Tuam pandis legem.

Ad Sextam.

Fove, quo per angelum
populus profecit,
Qui sequendo invium
In multis defecit.

Ad Nonam.

Plantent mentis hortulum
Tui credibilia
Qui per sanctum angelum
Facis mirabilia.

In 2. Vesperis.

Antiphonae.

1. Adest dies lucidus,
   Quo plebs gratulatur,
   Aquam movet angelus,
   Languidus curatur.

2. Purgat labra calculo
Prophetae tacentis
Deus misso angelo
Ad salutem gentis.

3. Portat pium Lazarum
Ad sinum coelorum
Et coeleste gaudium
Chorus angelorum.

4. Laudant Deum parvuli
Christo adhaerentes,
Horum sancti angeli
Deum sunt videntes.

5. Adstant plures angeli
Thronum circumdantes,
Digna vota populi
Deo praesentantes.

Ad Magnificat.

A. O virtus debilium,
Splendor castitatis,
O ductor humilium,
Decor puritatis,
O princeps nobilium,
Ardor caritatis,
O scala sublimium,
Nos junge beatis.

Brev. Valentinum imp. Venetiis 1489. A. — Brev. Valentinum imp. Caesaraugustae 1503. B. — Brev. Valentinum imp. Valentiae 1533. C. — Brev. ms. Dertusense saec. 15. Cod. Capit. Dertusen. s. n. D. — Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Capit. Vicen. CIX. E. — Brev. ms. Oculense saec. 15. Cod. Matriten. A 174. F. — Offic. ms. saec. 16. Cod. Barcinonen. 1 IV 7. G. — Offic. ms. 16. Cod. Semin. Gerunden. 2309. H. — Brev. Caesaraugustanum imp. Venetiis 1496. I. — Brev. Tirasonense imp. Venetiis 1497. K. — Brev. Oscense et Jaccense imp. Caesaraugustae 1505. L. — Brev. Ord. SS. Trinitatis imp. Valentiae 1519. M. — Brev. Caesaraugustanum imp. Caesaraugustae 1527. N. — Brev. Ord. S. Jacobi de Spata imp. Legione 1532. O. — Brev. Dertusense imp. Lugduni 1547. P. — Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547. Q. — Brev. Ord. S. Mariae de Mercede imp. Lugduni 1560. R.

In 1. Vesp. Super Ps. **A**, 1 gaude Dertusia P; diese **A** steht ad Magnif. in H mit dem Anfang: Plaude regnum, gaude tenebrosa; M hat die fünf **AA** super Ps. der 2. Vesper an dieser Stelle, R nur die erste derselben, G nur die **A** Laudant Deum parvuli, H die **A** O patriarcha populi. — **R** 3 Missis angelis cum nobis H. — **R** 10 custodem fehlt H. — Ad Magn. Solis adspersa radiis etc. M; Plaude regnum gaude etc. H. — Ad Complet **AA** fehlen GH. — H hat in jeder Nokturn nur eine **A**. — In 1. Noct. **R** 1 Dum sequentem Loth etc. M. Ebenda:

R 2. Immolandum Abrahae filium
Deus jubet per suum angelum,
Sed revocat praeceptum positum,
Dum permanet fixum consilium.
V. Ad haec pater exemit gladium,
Ponit manus ad nati jugulum.

R 3 Scalam vidit etc. M; Immolandum etc. H. — In 2. Noct. **R** 1 Castra movens etc. M. — **R** 3 Timet tremit etc. M. — In 3. Noct. **R** 1 Viam vitae etc. M. — **R** 2. In fornacis ligati etc. M. — Am Schlusse der dritten Nokturn hat H folgende verwilderte Verbeta:

Indulge, custos, et defende populum
Semperque intercede pro nobis ad Dominum,
Prece sedula Deum nobis placa,
Expurga nostra corda a commissa culpa,
Ut mereamur habere gratiam
Et tecum possidere aeternam gloriam,
Ubi semper tecum dicamus
Te Deum laudamus.

In Laud. nur eine A hat H. — A 3, 1 Te fehlt G. — A 4, 1 Ante praeco G. — Ad Ben. 3 sq. fehlen M. — Ad Sex. A 1 qui per angelum M. — Ad. Non. A, 3 per sanctum spiritum A. — In 2. Vesp. nur vier A hat H; A 2 fehlt. Nur eine A: O patriarcha populi hat M. — A 3 und 4 umgestellt H. — A 5, 3 Digna voce populi A.

11. De sancta Anna.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Anna, beata domina,
   Mater genitricis Dei,
   Colatur inter agmina
   Deo dicata fidei.
2. Colatur Anna genitrix
   Propter natam mirificam,
   Sed plus virgo redemptrix
   Propter prolem deificam.
3. Nam de praeclaro genere
   Fuit mater cum filia,
   Dotatae miro munere,
   Florem dantes ut lilia.
4. Veneremur omnes matrem
   Genitricis deificae,
   Ut ejus apud patrem
   Gratulemur magnifice.
5. Ordo, qui natam colit,
   Colit genitricem,
   Quia cum Anna recolit
   Mariam victricem.

Ad Magnificat.

A. Coeleste patrocinium
   Refloruit in Anna,
   Dum insigne triclinium
   Gratuitum ut manna
   Protulit declivium
   Ferens antiqua damna,
   Claruit lucinium
   Perfusum luce magna.

Invitatorium.

Coelestium agminum
Deum adoremus,
Et pro Annae jubilo
Omnes jubilemus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Annae vita sic claruit
   Apud vicinas gentes,
   Quod semper Deo placuit
   Recreando egentes.
2. Suam namque substantiam
   Dividebat trifarie,
   Partem impendens tertiam
   Mox templo vel ecclesiae.
3. Egenis et peregrinis
   Erogabat aliam,
   Clientulis ac parvulis
   Ac sibi residuam.

Responsoria.

1. Nazarenus ejus pater,
   Vitae vir egregiae,
   De Bethlehem ejus mater
   Regali progenie,
   Sic praeclarus ejus venter
   Insigni fulsit germine.

V. Dignum erat prolem talem
   Hoc oriri ordine,
   Quae haberet vim regalem
   Praecelsam miro culmine.

2. Haec est coelum, in qua stella
   Ortum duxit, quam plagella
   Rescribit Mosaica,
   Quae servata a procella
   Mentes servat et in cella
   Reponit probatica.

V. Ora, mater, filiam
   Summe benedictam,
   Ut ducat ad patriam
   Plebem hic afflictam.

3. Gloriosa de te dicta,
Radix Jesse benedicta,
Radix illustrissima,
Qua praeclara insignita
Finem habent maledicta
Pro culpa gravissima.
V. Ex te consurgens virgula
Dei per virtutem,
Per quam reflorent singula
Et habent salutem.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Haec Joachim viro juncta
Sed sterilis conjugio,
Foetum optans semper cuncta,
Quia data opprobrio.

2. Sed quos foetu desperatos
Lex fortunae prodidit,
Partu sacro fecundatos
Rex naturae reddidit.

3. Sic a Deo fecundatur
Consecratus uterus,
Novo foetu consecratur
Miro partu genitus.

Responsoria.

1. Gaude felix
radix Davidica,
In qua virga
crevit mirifica,
Quae fructum tulit
virtute coelica;
V. Invocemus
dominam gratiae,
Quam fons perennis
implet clementiae.

2. Funde vinum desolatis
Phiala laetitiae,
De qua novae desperatis
Munus fluxit gratiae,
Ut de regno claritatis
Detur spes fiduciae.

V. O felix vitis,
de cujus surculo,
Tantum germen
redundat saeculo,
Cunctos reficiens
vitali poculo.

3. O quam magna et praeclara
Arca lignis et insignis
Coaptata coelitus,
Urnam veram quae gestavit,
In qua panis se locavit
Collatus divinitus.
V. O cella aptissima,
Paradisi porta,
Fructu suavissima,
Semper nos conforta.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Trino fetu fecundata
Gaudet Anna sterilis,
Dei domo consignata
Manet admirabilis.

2. Ipsa namque tres Marias
Inventa est gignere,
Sed prima, ex qua Messias,
Digna est excellere.

3. O quam Anna veneratur
Et debite colitur
Et in coelis sublimatur
Et terris attollitur.

Responsoria.

1. Quis condigne turturis
Matrem collaudavit,
Cujus vox in superis
Audita vocavit
In consortem miseris
Deum, qui sanavit
Vulnus culpae veteris
Et vitam donavit.
V. Benedictus fructus
Annae benedictae,
Cujus clarus ortus
Fulsit mundo vitae.

2. Felix mater, quae figuris
Tot et tantis in scripturis
Praesignata legitur,
Unde cunctis morituris,
Pressis poenis victuris
Lux praefulgens oritur.
V. Sedentes in tenebris
Vallis hujus miseriae
Ac detentos latebris
Fac lucere prospere.

3. In aeterno speculo
Praevisa sed saeculo
Data senescenti,
Mater Anna, sedulo
Subvenire populo
Prompta sis egenti.
V. Tu matronarum gloria,
In gloria locata,
Degentes in miseria
Sustolle mater grata.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Terra, pontus, astra, mundus
Laetum dent obsequium,
Chorus psallat laetabundus
In Annae praeconium.

2. Annam vocatam gratiam
Gratanter invocemus
Et datam sibi gloriam
Post gratiam speremus.

3. Nam meritis et precibus
Dat Annae jam dilectae
Rex Christus, natae filius,
Quidquid optatur recte.

4. Quis ergo nunc de venia
Fiducia carebit,
Cum tam mater quam filia
Rem nominis implevit.

5. Accedat reus propere
Non deserens olivam,
Quae novum fructum gratiae
Produxit in spem vivam.

Ad Benedictus.

A. Benedictus sit Dominus,
Quae tot per os sanctorum
Dudum promisit coelitus
In via meritorum,
Nunc jam persolvit penitus
In salutem cunctorum.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O lumen totius mundi,
Gemma pretiosa,
Mater regis tremebundi
Mire virtuosa,
Tu populi sitibundi
Unda dulcorosa,
Fac ut demum laetabundi,
Virgo gratiosa,
Simul fruamur cum Anna
Vita gloriosa.

Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salmanticen. 186. A. — Brev. ms. Oculense saec. 15. Cod. Matriten. A 174. B. — Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. C. — Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501. D. — In 1. Vesp. haben nur eine **A**, die erste, CD; keine hat A, das mit **A** ad Magn. beginnt. — **A** 1, 4 fidei fehlt CD. — **A** 3, 1 de precato genere B. — **A** 4, 1 Laetemur omnes B. — **A** 5, 2 Colit fehlt B. — **A** 5, 4 Mariam fer victricem B. — Ad Magn. **A** 4 Gratuitum ut in Anna ABCD. — Ibid. 5 Pertulit AC; ut declivium A; Ut protulit D. — Ibid. 7. Claruit lacivium B, Clarum lucinium CD. — In 1. Noct. **A** 1, 7 talem fehlt B. — **R** 2 fehlt A; statt dessen: Gloriosa de te dicta etc. — **R** 2, 9 Ut duc C. — **R** 3 Haec est coelum in qua A. — In 2. Noct. **R** 2, 6 Datur C. — In 3. Noct. **R** 1, 3 nos in superis C. — **R** 1, 4 Avia vocavit C. — **R** 1, 12 lies mundo rite? — **R** 3, 1 In fehlt A. — In 2. Vesp. fünf **AA** wie B in primis A.

12. In Translatione s. Augustini.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Pontifex eximie,
Scripturae profunditas,
Flos florum Italiae,
Secretorum nuditas,
Augustine, gloriae
Fac esse participes
Nos coelestis hodie
Virtutumque principes.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Jubilemus regum regi,
Augustinus cujus legi
Manichaeos subdidit.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Est Hippone tumulatus
Augustinus, hinc translatus
In regnum Sardiniae.
2. Liuprandus inde fecit
Ferri corpus, requiescit
Papiae quod hodie.
3. Pro peccatis exorantes,
Augustinum venerantes,
Christum laudant exsultantes
Gentes nunc Italiae.

Responsoria.

1. Augustinus, lux doctorum,
Servus Christi, vas honorum,
Qui destruxit impiorum
Haereses Manichaeorum,
Dormivit cum patribus.
V. Praesul magnae sanctitatis
Hipponensis civitatis.
2. Arabes insurrexerunt
Postmodum et invaserunt
Africam et ejecerunt
Servos regis gloriae.
V. Furibundi venientes,
O, quam plures occiderunt,
Christianos persequentes,
Heu, de regno ejecerunt.
3. Christiani timuerunt
Et tunc corpus sustulerunt
Augustini Tagastensis
Et ad portum pervenerunt
Insulae Sardiniensis.
V. Infideles saevierunt,
Fideles transfretaverunt,
Ad portum applicuerunt.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. O Papia, gratulare,
Debes namque collaudare
Deum, regem gloriae.
2. Pro thesauro pretioso
Atque cunctis gratioso,
Quem tu servas hodie.
3. Habes felix Augustinum,
Non terrenum sed divinum
Thesaurum laetitiae.

Responsoria.

1. Liuprandus, rex benignus,
Servus Christi laude dignus,
Augustini sanctum pignus
Emit multo pretio
V. Sanctum corpus a paganis
Augustini rex profanis.
2. Sanctum corpus apportantes
Liuprandi tunc legati
Transfretabant remigantes
Nec labore fatigati
Et ad portum applicantes
Januensem, sunt laetati
V. De diversis venientes
Corporum infirmitate
Locis gravi, laeti flentes
Impetrata sanitate.

3. Rex devotus Augustino
Praetermissis omnibus
Cursu venit tunc festino
Cunctis admirantibus,
Ut videret, quod optabat,
Lacrimans prae gaudio;
V. Properabat sic devotus
Pura plenus mente totus,
A peccatis bene lotus.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Augustino Patricius
Pater fuit, sed inscius
Fidei catholicae.

2. Quam colebat sanctissima
Mens atque beatissima
Ejus matris Monicae.

3. Augustinum haec plangebat,
Sectae namque adhaerebat
Pravorum haereticae.

Responsoria.

1. Augustinum honorari,
Vota regis augmentari,
Non credentes concitari
Et in fide roboari,
Nomen suum sublimari
Rex aeternus voluit,
V. Caecos plures tunc videre,
Claudos gressus tunc habere.

2. Templum fecit rex devotum
In sancti memoria
Augustini, nomen notum
Cunctis ut Italia
Esset cujus, quem rex fecit
Ferri de Sardinia,
Nos perducat, quae mens nescit,
Ad aeterna gaudia.
V. Augustine, serve Dei,
Esto precor memor mei,
Pro me roga Deum spei,
Ducat me misertus mei.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Sancte praesul Augustine,
Plebs devota te precatur,
Mortalis per te ruinae
Ut ab hoste defendatur
Ac coelesti sine fine
Dono Dei perfruatur.

2. O felix Italia,
Quae de regno Sardiniae
Suscepit magnalia,
Quibus ditatur hodie.

3. Augustini praesulis
Translationem colimus,
Mundet nos a maculis,
Supplicantes petimus.

4. Te Deum benedicimus
Corde puro, cum canticis
Quem doctorum doctissimus
Benedixit angelicis.

5. Hoc sacro solemnio
Augustini coelitus
Deum cum tripudio
Laudet omnis spiritus.

Ad Benedictus.

A. O pia clementia
Christi, qua tanto munere
Ditatur Italia,
Augustini funere;
Roga, praesul Augustine,
Quod nos ad summa gaudia,
Ut vivamus sine fine,
Ducat ipsa clementia.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Requiescit aede jure
Praesul apostolica
Augustinus, cui curae
Fuit pro catholica
Fide verbis obsecrare
Perversorum fallacias
Scriptis et adnihilare
Haereticorum varias.

Brev. ms. Oxomense saec. 15. Cod. Capit. Oxomen. s. n. A. — Brev. ms. Oculense saec. 15. Cod. Matriten. A 174. B. — Brev. ms. Hieronymitarum anni 1463. Cod. Matriten. A 169. C. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Lugduni 1547. D. — In 1. Vesp. Ad Magn. **A**, 1 egregie AB. — In 1. Noct. **A** 2, 2 quiescit C. — In 2. Noct. **A** 2, 3 Quod tu ABCD. — In 3. Noct. **R** 2, 12 me fehlt C. — Dies Officium ist höchst wahrscheinlich italischen Ursprungs. Da ich es indes nur in spanischen Quellen gefunden, mag es diese Stelle behaupten.

13. De sancta Barbara.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Dulces melos, plebs fidelis,
Ad hoc festum praepara,
Ut in terris et in caelis
Plaudat tibi, Barbara.
R. Barbara, te poscunt
proceres, sine fine reposcunt,
Elige de mille,
tibi si placet iste vel ille.
De sponsis mille
mihi nec placet iste nec ille,
V. Ullum nolo virum,
nam sponsum diligo mirum,
Cunctis praelatum,
Christum de virgine natum.

Ad Magnificat.

A. Gloriosa Barbara,
Virgo Deo grata,
Nos a malis separa
Prece Deo data
Et ad coelos praepara,
Martyr coronata.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Dulciora nectare
Festa celebremus,
Dulci sponso Barbarae,
Christo jubilemus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Barbara pulchra nimis,
annis Christo data primis,
Urbe fuit nata,
Nicomedia nempe vocata.
2. Defuncta matre
Christi permansit alumna,
Sub duro patre
fidei quasi firma columna.
3. Nomen patris erat
in plebe Dioscorus, idem
Divitiis praeerat
parilibus cunctis ibidem.

Responsoria.

1. At pater ignarus
fidei, quam nata tenebat,
Diligit ut carus
caram prout esse decebat,
V. Hanc quoque disposuit
turri celare latentem,
Qua non proposuit
generem dotare potentem.
2. Tunc aqua de muro
coepit decurrere duro,
A plantis sursum
faciens sine margine cursum;
V. Ter se mergendo
signumque crucis faciendo
Se baptizavit,
ab eadem crimine lavit.

3. Cum pater audisset,
quod nata Deum coluisset,
Ad gladium currit,
sed ad dextram virgo recurrit,
V. Et montis latere
properat tremebunda latere,
Mox hanc prosequitur
pater sed non reperitur.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Nata Deum vivum,
pater idola mortua divum,
Illa creatorem,
manuum colit ille laborem.

2. Et solidata fide
sponsi sibi foedera fide
Servabat Christi
nec se mundo dabat isti.

3. Hanc plus quam socias
natura decore beavit,
Quae cunctas alias
quasi sol stellas superavit.

Responsoria.

1. Tunc duo pastores
pascendo greges prope stabant,
Qui juxta mores
sese simul adsociabant;
V. Qui manifestavit,
lapis illico cum grege mansit,
Sed qui celavit,
sospes velut antea mansit.

2. Caeditur, atteritur
in molli carne puella,
Multa licet patitur,
hanc non vicere flagella,
Sed canit et orat
et Christum laeta perorat:
V. Nate Dei veri,
te gaudeo, Christe, fateri,
Quem volo, quem recolo,
Pro te quae vivere volo.

3. O rabiose canis,
cur diis dare thura profanis
Jubes nunc mulcendo,
nunc me terrore premendo
Christicolam quaeris?
insanus prorsus haberis.
V. Nonne nimis stultum,
mutis rebus dare cultum,
Quae sine verbo sunt,
nec cuiquam nec sibi prosunt?

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Surdus ad hoc praeses,
non ad cruciamina deses,
Inversis pedibus
jussit pendere puellam
Et ferri sudibus
frontis pertundere cellam.

2. Quae dum penderet,
nec illi pendere deceret,
Naribus et capite
fluit cruor undique rite.

3. Barbara plus gaudet,
quanto praeses ferus audet,
Impius insanit
laetaque virgo canit.

Responsoria.

1. Quod nil proficeret
praeses tunc denique cernens,
Et quod adhuc caneret
virgo cruciamina spernens,
More crucis Christi
sic equuleum parat isti.
Et sic asperare,
manibus pedibusque ligare,
Jussit mamillas
illi resecare pusillas.

2. Haec licet adspiceret
genitor et namque videret,
Taliter affligi,
pendereque vulnera figi,

Non est compunctus
patrio neque viscere functus.
V. Ipsa tamen Domino
sic supplicat ore supino:
Gaudebunt labia
mea cantando tibi, Christe,
Et, quem morte pia
salvasti, spiritus iste.

3. Tunc homo Christicola,
cui Barbara conscia sola,
Ut bonus et sanus
dictusque Valerianus
Corpus collegit
et funera digna peregit.
V. Cujus virtutem
sentit gratamque salutem,
Hanc qui glorificat,
Christum per hanc benedicat.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Mitis ab immiti
mandatur carcere mitti,
Gloria divina,
pietas et gratia Christi
Luce repentina
sanctae non defuit isti.

2. Et consolata
coelique cibis satiata
Vulneribus sanam
se vidit et undique planam.

3. Inde die facta
de carcere virgine tracta,
Praeses miratur,
quod Barbara sana trahatur.

4. Barbara, nonne vides,
quod dii tibi compatiuntur
Nostri, quod sibi des,
quibus ipsi thura fruuntur.

5. Cur, miser, insanis,
diis thura jubes dare vanis,
Quos miseros dico,
quos exsecro, quos maledico?

Ad Benedictus.

A. O Christi pietas,
omnis cui supplicat aetas,
Quos mihi plaudentes
cernis festumque colentes,
Hos a peccatis
mundes et junge beatis.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

En, pulcherrima mea atque amantissima Barbara, requiesce in cubili patris mei, qui est in coelis; de hoc vero, quod postulasti, crede, quod jam donatum est tibi.

Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Matriten. Ff. 147. A. — Brev. ms. Toletanum saec. 14/15. Cod. Univers. Matriten. 48 (92--1) B. — In 1. Vesp. Sup. Ps. A, 1 proles fidelis A. — Ibid. 3 in coelis et in terris A. — In 1. Noct. **A** 1, 4 Nicomediae A. — **A** 3, 2 Diacurus A. — **A** 3, 4 cunctis parvulus ydem A; cunctis parvulis ydem B. — **R** 1, 7 Quam non A. — In 2. Noct. **R** 2, 2 coepit currere A. — **R** 3, 6 latere fehlt A. — **R** 3, 8 sed mox eam AB. — **R** 3, 7 hanc sequitur A. — In 2. Noct. **A** 1, 1 Data Deum A. — **A** 1, 4 Magnum colit A. — A 3, 2 Natum decore A. — **R** 2, 1 Ceritur aceritur A. — **R** 2, 7 Nata Dei A. — **R** 2, 10 Pro te quem vive volo A; Prece quem vivere volo B. — **R** 3, 1 O fehlt A. — **R** 3, 3 Jubes non me mulcendo A. — In 3. Noct. **A** 1, 6 Frontibus perfundere A. — **R** 1, 7 aspare B. — **R** 1, 10 pusillas fehlt A. — **R** 2, 4 per eandemque vulnera A. — **R** 2, 11 Per quam A. — **R** 3, 1 homo Christi AB. — In Laud. **A** 3, 3 minatur A. — **A** 4, 4 Ipsi dura A. — **A** 5, 1 Cum miser AB. — A Ben. **A**, 1 Ipsi pietas B. — In 2. Vesp. Ad Magn. **A** fehlt B.

14. De sancta Barbara.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Barbara cum prudentibus
Luminosis lampadibus
Sponso vult obviare,
Ut cum ipso ad nuptias
Et aeternas delicias
Felix possit intrare.

R. Ut pater diligentius
Possit hanc custodire,
Aulam construxit aptius
Formositatis mirae
Et duas jussit strictius
Fenestras aperire.
V. Virgo prospectans altius
Trinam fenestram pulchrius
Sciebat convenire.

Ad Magnificat.

A. O stirps Nicomediae,
Castitatis lilium,
O nitor munditiae
Et exemplum inclitum
Plebis Christianae,
Fer, Barbara, gratiae
Christi patrocinium,
Ne prolapsis veniae
Tempus breve creditum
Defluat inane.

Ad Completorium.

Super Psalmos.

A. Mortales horret nuptias,
Quas conferebat, pater,
Ejus optans delicias,
Quem parit virgo mater

Ad Nunc dimittis.

A. Virgo formosa facie,
Sed fide plus formosa,
Formositatem gratiae
Custodit studiosa.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Os, lingua, mens in Barbara
Christo confiteantur,
Quam caro, mundus, tartara
Victricem admirantur.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Barbara de gentilibus
Nascens ut flos de spina,
Pudoris fragrat floribus
Carnis spreta sentina.

2. Haec sponso plena lampade
Occurrit sapienter,
Trinum Deum in monade
Adorans reverenter.

3. Alta fulgens origine
Conatur superare
Ac morum celsitudine
Christum studet amare.

Responsoria.

1. Lucem caeca gentilitas,
Quam produxit, ignorat,
Quam excaecavit vanitas
Petrarum, quas adorat;
Rectas Barbara semitas
Tenens Christum adorat.
V. In hac tenera caritas,
In hac vera humilitas
Deum amat et orat.

2. Hanc pater amans tenere
Omnem, qui hanc petebat
Sponsam sibi conjungere,
Repellens emittebat,
Qui sine ipsa vivere
Vix se posse credebat.
V. Volens haec Christo nubere,
Ut stercus scit contemnere,
Quae mundus promittebat.

3. Fidem gerens in pectore
Trinitatis vivificae
Amatrix summi regis,
Aulam factam in tempore
Interpretatur mystice
Vinciens novae legis.
V. Christum vult mente, corpore,
Hujus pastoris unice
Vult esse consors gregis.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Cernit patris palatium,
Quod jussit fabricare,
Deo cordis hospitium
Exoptans praeparare.
2. Ternam fenestram sociat
Duabus fabricatis,
Quo firmatam se nuntiat
In fide trinitatis.
3. Aquas quaerenti gratiae
In sicco balneorum
Dat de sicca duritie
Aquas Deus deorum.

Responsoria.

1. Virgo sacra desiderat
Quaedam subintrans balnea
Lotionem salutis,
In quibus aqua deerat,
De siccitate saxea
Fontem dat rex virtutis;
V. Lavat, quam intus laverat,
Dans munus super aethera
Stolam, quam dat ablutis.
2. Quam sanctus docet spiritus,
In trinitatis nomine
In aquis se submergens
Haec emundatur penitus,
In hoc baptismi flumine
Sordes omnes detergens;
V. Exsurgit inde coelitus
Lustrata Dei lumine
Ad altiora pergens.

3. Dum pater hanc persequitur,
Latens dat locum irae
Et sub rupe absconditur
Cernens hunc insanire,
Sed a pastore proditur
Rustico mentis dirae.
V. Pastor, grex maledicitur,
In duram petram vertitur
Nutu virtutis mirae.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Pastor fugam virgineam
Monstrans ob mentem duram
Maledictus marmoream
Versus est in naturam.
2. In his, baptismo flaminis
Quae prius erat lota,
Baptismum sumpsit fluminis,
Ut esset munda tota.
3. Ut hanc in Christum credere
Furens pater audivit,
Ad exstinguendum vulnere
Vadentem impetivit.

Responsoria.

1. Cum sit prorsus superata
Rabies barbarica,
Jam sententia dictata
Praeses voce publica:
Mox sit, inquit, decollata
Barbara malefica.
V. Pater caecus mente vectus
Rabie mirifica
Ensem capit, caput rapit
Manu diabolica.
2. Adsunt carcer et tormenta,
Ferrugines, verbera,
Ad poenarum argumenta
Abscinduntur ubera,
Sed plena medicamenta
Dedit Christi dextera.
V. Barbara Christo intenta
Quaeque perfert aspera,
Post mundi cruciamenta
Coeli exspectans munera.

3. Pro puella virginea
Christus consurgit mutuo,
Nam procella fulminea
Et stupendo tonitruo
Percussus pater flammea
Plaga perit continuo.
V. Mox redactum ad cineres
Dioscorum stupesceres,
Sic turbo spargit pulveres,
Quod nec signum adspiceres.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Barbaram patris furia
In praefecti praesentia
Incusat Christianam,
Allegans ante judicem
Rationem multiplicem
Sectam firmando vanam.

2. Praefectus voce subdola
Vult, quod adoret idola
Et donis veneretur;
Ipsum virgo Christicola
Cum secta sua frivola
Et diis caecum fatetur.

3. Cur, inquit, deos colere
Jubes et in hos credere
Caecos, surdos et mutos,
Qui nec sibi consulere
Valent neque defendere
Nec se reddere tutos.

4. Exclamans voce libera:
Solus, qui fecit sidera,
Dignus est adorari,
Quem terra, pontus, aethera
Et infernus et cetera
Cognovi venerari.

5. Aspernans mundi prospera,
Carcerem, minas, verbera,
Ferrum perfert et ignes;
Spirans ad coeli munera
His conjuncta, quas dextera
Christi fecit insignes.

Ad Benedictus.

A. Consors Christi militiae
Hostiles vires conterit,
Fidei scutum capiens,
Tela exstinguens ignea;
Post coronam victoriae
Felix athleta reperit,
Ad sponsum Christum veniens,
Regna sumens aetherea.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Velox transit stadium
Vana cuncta fugiens
Virgo cordis puri,
Comprehendit bravium,
Honorem suscipiens
Regni permansuri.

Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Palat. Matriten. 214 (2 B 2) A. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. B. — In 1. Vesp. Super Ps. A und R fehlen B. — Ad Compl. Super Ps. A, 4 Quem peperit B. — In 1. Noct. A 1, 1 de gentibus B — A 1, 4 spreta semina A. — R 1, 1 Luce A. — R 3, 2 Trinitatis mirificae A. — R 3, 6 legi B. — R 3, 8 pastor B. — R 3, 9 Vult fehlt B. — In 2. Noct. A 1, 1 Servit patris A. — A 2, 1 Tertiam B. — R 2, 4 Hic emundatur B. — R 3, 7 Pastor gregis B. — In Laud. A 3, 5 nec defendere B. — A 3, 6 tutos reddere B; reddere fehlt A. — A 4, 6 Cognovit B. — A 5, 1 Aspernens B. — A 5, 4 sq. Christi dextera B. — In 2. Vesp. Ad Magn. A, 1 Celox transit A.

15. De sancta Barbara.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Salve, virgo mente pura,
Virgo, pudicitiae
Norma, Barbara, quae dura
Obstando spurcitiae
Mundi pertulisti, cura,
Ut in hac tristitiae
Valle fruamur secura
Vita, lux munditiae.

R. Barbara, te petimus,
sic suscipe carmina nostra,
Ut te dante pia
mereamur scandere coelum,

V. Omni nos sorde
mundans, te corde precamur.

Ad Magnificat.

A. Virgo sancta Dei,
succurrere, Barbara, nobis
Auxilio dignare tuo,
quae digna fuisti
Eximiis meritis,
in carne clausa videri
A summo Domino
te confortante frequenter;
Fac, ut amore tuo
defendat corpora nostra
Fulmine mortifero
Christus dans gaudia vitae.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Ad laudem Domini
surgamus nocte canentes,
Barbara quem martyr
coelesti culmine laudat.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Barbara passa fuit
sub tempore Maximiani,
Nobilis et spernens
mundi certamina vani.

2. Quae in Nicomedia
civis fuit unica nata
Eximii patris,
vivens Christo quoque grata.

3. Est genitor divesque
Dioscorus nominatus,
Idola qui coluit
sed nobilibus trabeatus.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Est quidam magnus
suo patri forte locutus,
Filius ut dictae
sit natae carne maritus.

2. Quid de te dicis,
dixit pater ipsi puellae,
Uxorem magni
quia quaerunt te fore velle.

3. Respondens virgo:
genitor, me cogere noli,
Nam Domino trino
sum conjux subdita soli.

Verbeta.

Te sanavit et beavit
In aeterna gloria,
Quam sacravit et ditavit
Manus Christi propria.
In coelesti
gaudet curia,
Hanc collaudat
coeli regia.
O Christe, per angelum
des veniam,
Qui vestivit martyrem
eximiam
Et sanavit.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Virgo Dei, munda
lavacri baptismatis unda,
Trino gaudebat
numero, quem corde tenebat.

2. Ut pater hoc scivit,
quod Christum corde colebat,
Arrepto gladio
eam mactare volebat.

3. Quae fugit patrem,
tamen hanc est ipse secutus,
Quam quidam pastor
monstravit non bene tutus.

4. Quem virgo cernens
maledixit cum grege toto,
Sed fuit in statuam
pastor mox cum grege versus.

Ad Benedictus.

A. Post mala martyrii
nudato corpore veste
Angelus hanc Domini
stola candore repleta
Sanam restituit,
quod cernens corde furente
Praeses truncari
jussit caput, et pater ejus
Jussum complevit,
sic sacra morte quievit.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Purae lumen castitatis,
Verae flos humilitatis,
Ardore plena caritatis,
Barbara ora pro nobis
Ut simus juncti beatis.

Brev. ms. Illerdense saec. 14. Cod. Capit. Illerden. 12. A. — Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. B. — Brev. ms. Compostellanum saec. 15. Cod. Capit. Compostellani s. n. C. — Brev. Illerdense imp. Illerdae 1479. D. — Brev. Oscense et Jaccense imp. Caesaraugustae 1505. E. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. F.

In 1. Vesp. Super Ps. **A** lautet in C:

Barbara, virgo pia,
Ora pro nobis Dominum,
Dum stamus in hac via,
Sordes abstergat criminum,
Ut nulla fiat mentio
Reatus in judicio,
Quod impetrasti coelitus
In die tui obitus.

R fehlt C. — E beginnt in 1. Vesperis mit folgender **A** ad Magn.:

O quam mirificis Deus ordinat omnia sanctis
Virginibus magnum tribuens ex hoste triumphum,
Cum quis aeternam meruit Barbara coronam.

Dieselbe **A** lautet in C: Purae lumen castitatis etc. wie in 2. Vesp. — Inv. 3. Barbarae E. — In 1. Noct. **A** 1, 3 Nobilis fehlt E. — **A** 2, 1 in fehlt CD. — **A** 2, 2 civis fehlt E; fuit fehlt F. — **A** 3, 2 Dioscorusque nominatus F; Dioscorus vocitatus C. — **A** 3, 4 nobilibus trans beatis C. — In 2. Noct. **AA** prosaisch. — In 3. Noct. **A** 1, 1 quidam magrus D. — **A** 1, 2 Sub patri sorte DE; sub patri forte F. — **A** 2, 4 te forte velle C. — Verbeta fehlen CE. — In Laud. **A** 2, 4 Sanctam mactare C. — **A** 3, 2 causa hanc est C. — **A** 5 prosaisch. — **A** 4, 2 grege suo C. — **A** 4, 4 versus pastor cum grege toto C. — Ad Tertiam **A** in E:

Coepit amare Deum totumque relinquere mundum,
Coelica mente petens et Christo semper adhaerens.

Ad Ben. **A**, 1 Virgo sancta Dei etc. E. — **A**, 7 Praeses cruentari C.

16. De sancta Barbara.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. In sacro solemnio
promamus cantica Christo
Barbarae sanctissimae
celebrantes festa devote.

Ad Magnificat.

A. O felix Nicomedia,
Claris refulgens meritis,
Multa pandens prodigia
Barbarae sacrae virginis,
Quae fulta Christi gratia
Coelorum splendet gaudiis.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Ad laudem Domini
surgamus nocte canentes.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Clauditur in arto
Turris beatissima virgo,
Ne species ejus
Innotescat hominibus ultro.
2. Origenes informavit
Hanc adolescentulam
Et in fide solidavit
Sponsam viri nesciam.
3. In balneo, quod paravit
Dioscorus, vir insanus,
Puellam baptizavit
Senex Valentinianus.

Responsoria.

1. Ob honorem virginis
palatium reparatur
Cum fenestris geminis
perficique mandatur.
V. Praecepit Dioscorus,
genitor puellae,
Suis artificibus
operari sedule.
2. Beata virgo Barbara
lux coeli splendidissima
Spretis carnis spurcitiis
Christi adhaesit vestigiis.
V. Haec est virgo sanctissima
fulta divino munere
Passa multa supplicia.
3. Simulacra intuens
ejus culta genitore
In eadem exspuens
suo verba subdit ore:
V. Confidentes et egentes
nostri fiant similes.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Aggreditur patrem
Christi disceptans honorem,
Quo pater audito
cupit ipsam scindere ferro.
2. Virgine rogante
petra, qua stat, scinditur ante,
Ne famula Christi
deperiret omine tristi.
3. Clauditur in lapide
pia Barbara plena sophiae,
Sed patrem fugiens
capitur post devia quaerens.

Responsoria.

1. Cum a patre quaeritur
per montium abdita,
Statim virgo capitur
a pastore prodita,
Hinc pastor et pecora
Vertuntur in marmora,
V. Pastori et ovibus
maledixit
In monte pascentibus.
2. Spernit pia virgo
simulacris fundere thura,
Hanc praeses nudari
fecit et corpus laniari,

V. Nervis taurinis
caeduntur virginis artus.
3. Carceris in medio
detruditur inclita virgo,
Hanc pavescentem
solatur Christus ab alto:
V. Barbara, ne timeas,
semper mei memor esto.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Post illata verbera ferrea
mallea sunt praeparata,
Brachia dirigunt
nec virginem tangere possunt.
2. Vulnera sanavit,
sponsam fide solidavit,
Cum choris angelicis
Christus descendit ab astris.
3. Barbara devota
sua gestit promere vota
Sancto sanctorum,
ut det sibi regna polorum.

Responsoria.

1. Caedunt virginem
binis scorpionibus
Suspendunt martyrem
Christi sponsam protinus.
V. Nefandi satellites
Urunt ejus latera
Faculis ardentibus.
2. O felix dies,
qua Barbara rejicit hostes,
Languores pellit,
vitiorum gramina vellit.
V. Corpus nudatur,
sed sursum stola paratur,
Vestibus angelicis
teguntur virginis artus.
3. O pretiosa dies,
mundo venerabilis omni,
Qua Deus ab alto
descendit in carceris antro
Barbaram confortans,
illata vulnera sanans.
V. Barbara, fons morum,
lux cleri, fax miserorum
Fons coelibatus,
nostros absterge reatus.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Virgo decora nimis
spretis mundique ruinis
Mundum hunc refugat,
coelorum agmine regnat.
2. In tot tormentis
conturbatis elementis
In jubilo vocis
haec promsit munia laudis.
3. Clauditur in cella
vigilans prudensque puella,
Gustavit mella,
renuit illata flagella.
4. Virgo decollatur,
diademate mox coronatur,
Christum laudate,
juvenes, hanc semper amate.

Ad Benedictus.

A. Ave sidus martyrum,
Barbara, fons veniae,
Baculum divinum
Templum pudiciciae;
Ave, summi regis cella,
Mirae claritatis stella,
Ave, salus naufragantum
Et portus periclitantum,
Pro nobis Christum exora,
Ut succurrat mortis hora.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

O sponsa Christi splendida
Et margarita nitida,
Verum jubar ecclesiae

Et speculum munditiae,
Barbara, lux debilium,
Miserorum refugium,
Cura morbos languentium,

Ora virginis filium,
Ut in terra viventium
Canentes laetis mentibus
Jungamur in coelestibus.

Brev. Urgellense imp. Venetiis 1487. — In 1. Vesp. Ad. Magn. **A**, 6 splende. — In 1. Noct. **A** 2, 1 Origenis. — **R** 1, 1 virginis fehlt. — **R** 2, 2 coeli splendida. — **R** 2, 5 est fehlt. — **R** 2, 6 Filio divino. — **R** 3, 3 spuens. — **R** 3, 6 Lies vestri fiant? — In 2. Noct. **A** 1, 2 honorem ergänzt. — **A** 2, 4 homine tristi. — **A** 3, 4 capitur ergänzt. — **R** 2, 3 praesens. — **R** 2, 4 corpus ergänzt. — In 3. Noct. **A** 1, 1 sq. verderbt. — **A** 2, 1 sq. und 3 sq. umzustellen? — **R** 1, 3 Suspendunt martiam sancte. — **R** 3, 8 cleri factus misereorum. — In Laud. **A** 1, 3 hunc ergänzt. — **A** 2, 4 promisit. — **A** 3, 2 prudensque ergänzt. — Eine Antiphon fehlt in den Laudes. — In 2. Vesp. Ad Magn. **A**, 1 O ergänzt.

17. De sancto Blasio.

In 1. Vesperis.

R. Laudemus nunc in vesperis
Omnes beatum Blasium,
Cum sit dignus honore;
Regnat quidem in superis
Laudans factorem omnium
Paradisi decore.
V. In sede sedens aetheris
Supernorum civium
Delectatur amore.

Ad Magnificat.

A. O Blasi, gemma praesulum
Ecclesiaeque speculum,
Tu decus medicorum,
Tu piscina languentium
Es ad te confluentium,
Tu spes tribulatorum.
Ut praestes tuis precibus
Nos coeli jungi civibus,
Devote supplicamus,
Unde per laudis tympanum,
Et piae vocis organum
Nos te magnificamus.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Sanctorum regem martyrum
Adoret plebs fidelis,
Qui suum servum Blasium
Locavit jam in caelis.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Christus in evangelio
Manifeste proponit,
Quod aliquis sub modio
Lucernam non reponit.
2. Praemissis verbis Blasius
Intendit mente tota,
In montem pergit ocius,
Sua complevit vota.
3. Multis fulsit virtutibus
Ibidem gloriosus,
Dignis orationibus
Exsistens copiosus.

Responsoria.

1. In Blasii memoria
Nos hodie laetemur,
Danda laudum obsequia
Eique famulemur.
Ut ejus per suffragia
In coelo coronemur;
V. Abjicientes vitia,
Perquirentes coelestia,
Sic eum veneremur.
2. Dum montis in cacumine
Vir sanctus residebat,
In Jesu Christi nomine
Miraculis fulgebat,
Tam a fera quam homine
Daemones expellebat,

V. Quia suo precamine
Aegrorum medicamini
Devotus intendebat.

3. Agrestes feras jusserat
Tunc praeses congregari,
Cujus turba prodierat
In monte mox venari,
Sic bestias conspexerat
Vicissim consternari;

V. Ad speluncam ut venerant
Sanctum intraque viderant,
Inceperunt mirari.

V. Et ferreis pectinibus
Hunc carminari nimium
Ministris imperavit.

3. Hic post flagella fustium
Et cruciatus pectinum
Est tandem decollatus
Ritum spernens gentilium,
Sic transiit ad Dominum
Hic capite truncatus.

V. Pro rege regum omnium
Conclusit vitae terminum,
Cum quo regnat beatus.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Stetit Dei servitio
Hic innocens et purus,
Unde coelesti pretio
Perfruitur securus.

2. In terra Capadociae
Beatus iste degit,
Se ipsum gens Sebastiae
In praesulem elegit.

3. Et se ad montem transferens
Qui dicitur Argei,
Se Deo totum offerens
Cantavit laudes ei.

Responsoria.

1. Confestim turba rediit,
Agricolano retulit,
Quod viderat in monte;
Praeses vero haec audiit,
Qui pluris ei contulit,
Ut irent pro insonte;

V. Cum pluribus hic abiit
Et praesuli hunc attulit
Serenum laeta fronte.

2. Praeses blandis sermonibus
Ad se deductum Blasium
Suadere inchoavit,
Quem caedi jussit fustibus,
Ipsius cor eximium
Quia non immutavit,

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ad ipsum si contigerit
Aegras feras venire,
Cum sanas eas reddidit,
Nolebant retroire.

2. De Blasii miraculis
Timens Agricolanus,
Ut teneretur vinculis,
Suas transmisit manus.

3. Inflecti nunquam potuit
Vir iste blandimentis,
Magis pro Christo voluit
Corpus dari tormentis.

Responsoria.

1. Nudus hic veste carnea
Trita jam in equuleo
Granum ut nudum palea
Coeli confertur horreo,
De palma gaudens rosea
Cum sacerdotum cuneo,

V. Hujus mundi
sumptus ex area
Coelo fulget
duplici laurea.

2. Oppressos malis Blasius
Sua prece alleviat,
In fidei constantia
Ut ipsos fortes faciat
Et in virtute deica
Sanos eos custodiat.

V. Quos in aeterna patria
Regi, qui regit omnia,
Commissos sibi sociat
Perfruituros gloria.

3. O Blasi, nostros gemitus,
Devote quos emittimus
Audire nunc digneris,
Succurre nobis coelitus,
En, tibi nos committimus,
Et ideo teneris;

V. Te deprecamur penitus,
Salutis opem, petimus,
Conferre ne moreris.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Indutus pulchritudinem,
Indutus fortitudinem
Qui Dominus regnavit,
Praecinxit se et Blasium,
Hodie per martyrium
In coelo collocavit.

2. Omnis terra, nunc Domino
Servite sine termino
Et ei jubilate,
Si cupitis cum Blasio
Coelorum frui bravio
In sempitenitate.

3. Ad te de luce vigilo,
Deus meus, de nihilo
Tu es qui me fecisti,
Qui carnem, mundum spernere,
Diabolum evincere
Jam mihi praestitisti.

4. Benedicamus pariter
Deum patrem similiter
Et filium aeternum
Una cum sancto spiritu
Cum laetae vocis sonitu
Et festum hodiernum.

5. In sanctis ejus Dominum
Laudate, qui est criminum
Nostrorum expiator
Qui propter preces Blasii
Felicis et eximii
Sit nostri miserator.

Ad Benedictus.

A. O Blasi, tu diceris
David alter inclitus,
Gum Goliam viceris
Armis sumptis coelitus;
Tu medicus cum fueris,
Sauciatis vulneribus
Medere salutiferis
Coeli medicaminibus.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O palma victoriae,
Palmes verae vitis,
Iter innocentiae,
Velut agnus mitis,
Blasi sacer, hodie
Fac nobis contritis
Munus dari veniae
Culpis delinitis.

Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Capit. Toletani 33—6. A. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Matriten. Ff. 147. B. — Brev. ms. Toletanum saec. 14/15. Cod. Univers. Matriten. 48 (92—1). C. — Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salmanticen. 186. D. — Brev. ms. Oxomense saec. 15. Cod. Capit. Oxomen. s. n. E. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. F. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1506. G. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. H. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. I. — Brev. Pampilonense imp. 15**. K.

In 1. Vesp. Ad Magn. A, 10 Ut per laudis E. — In 1. Noct. A 2, 1 Praemissis verbis bezieht sich auf A 1. — A 2, 3 pergi E. — R 3, 9 admirari E. — In 2. Noct. A 3, 2 Qui fertur Argentei E. — R 2, 3 Suadere temptavit E. — R 2, 4 Quem caedi magnis fustibus E; jussit caedi fustibus I. — In 3. Noct. A 1, 3 redderet B. — A 2 lautet in E:

Jesus (l. Laesus) spina gratulatur
ipsius suffragio
Pulso ejus cruciatu
ac dolore nimio.

A 2, 2 Miraris Agricolaus B. — **R** 2 Decoratur praesul sacer etc. E, aus einem andern Officium genommen. — **R** 2, 1 Expressos B. — **R** 2, 3 Ut in fidei B. — **R** 2, 9 Conversos sibi B; Conclusos sibi I. — **R** 3 O vir magnae sanctitatis E, aus einem andern Officium. — R 3, 8 fehlt B. — In Laud. **A** 4, 5 Cum lecto vocis B. — Ad Ben. **A** Benedictus rex aeternus etc. E, Entlehnung; HIK haben folgende **A**:

Erexit cornu salutis
Hominibus atque brutis
Pius Dei filius,
Horum alter cum vexatur,
Remedium ei datur,
Si vocetur Blasius.

Ad Horas hat E eigene **AA**, die aber sämtlich Entlehnungen sind wie auch das **R** ad Tertiam. — In 2. Vesp. ad Magn. **A** lautet in HI:

Magnificate Dominum
Per omnes sexus hominum
Et ei jubilate,
Qui per beatum Blasium
Hostem devicit impium
Mortis strenuitate.

E hat an gleicher Stelle die **A**: Ave praesul honestatis entlehnt und schliefst in Completorio ad Nunc dimittis augenscheinlich mit einem Invitatorium:

Vigilemus et psallamus
Deo summis laudibus,
Qui Blasium tantis vitae
Ditavit honoribus.

18. De sancto Blasio.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Ave, praesul honestatis,
Martyr magnae sanctitatis,
Sancte Blasi, vir laudande,
Orbe toto praedicande,
Qui das lapsis relevamen
Et infirmis medicamen,
Tu pro nobis intercede,
Ut coelesti nos mercede
Ditet Deus cum beatis
Regno suae claritatis.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Adoremus unum Deum
atque trinum pariter,
In quo vivit felix martyr
Blasius perenniter.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Celebremus exsultantes
Sancti festa Blasii,
Ut in coelo mereamur
Ejus esse socii.

2. Cujus prece nobis Deus
coeli donet gaudia,
Ut cum ipso perfruamur
paradisi gloria.

3. Hunc genuit virum Dei
dives Cappadocia,
Fitque dono Dei praesul
in urbe Sebastia.

Responsoria.

1. Deo dignus et benignus
Vir fuit egregius,

Almus infans, vir perfectus,
martyr potens Blasius;
V. Qui juvenis factus
magnos excrevit in actus.

2. Felix martyr pretiose,
Miles Christi gloriose,
Confer nobis relevamen,
Dans aegrotis medicamen;
V. Ablue nostrorum
precibus sordes vitiorum.

3. Deo multos convertebat,
Oberrare quos videbat,
Aegris manus imponebat
Atque sanos faciebat,
Universi, qui videbant
Signa ejus, obstupebant;
V. Adspectantes ejus signa
Loquebantur Deo digna.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Quanta Deus ejus prece
fecit mirabilia,
Saepe vidit atque sentit
fidelis ecclesia.

2. Nam infirmis ejus prece
restauratur sanitas,
Languor fugit atque venit
optata jucunditas.

3. Sancte Blasi, tu pro nobis
preces funde Domino,
Ut possimus exsultare
tecum sine termino.

Responsoria.

1. Videns ad se venientes
pontifex sanctissimus
Deum coeli laudans inde
factus est laetissimus;
V. Christum prope jam sciebat,
Ideoque congaudebat.

2. Sanabat homines,
sanabat bestias,
Depellens ab ipsis
omnes molestias,
Omnibus profuit
ejus oratio,
Nostra sit per eum
in coelis portio;
V. Orat fervens caritate,
Magna plenus pietate.

3. Martyr gaudet in dolore,
Christi fervet in amore,
In dolore confortatur,
In amore roboratur;
V. Ejus nobis suffragium
Coeli donet palatium.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ejus prece mulieri
damnum restituitur,
Pristinaeque sanitati
sanus homo redditur.

2. Laesus spina gratulatur
ipsius suffragio
Pulso ejus cruciatu
ac dolore nimio.

3. Stat securus super undam
felix martyr Blasius,
Deum laudans et exsultans,
jam coronae conscius.

Responsoria.

1. Decoratus praesul sacer
Blasius martyrio
Et in Christi regnat felix
beato consortio,
V. Contulit aeternae
Deus illi gaudia vitae.

2. Praeses nequam fervens ira
Provolvendo secum dira,
Magna plenus rabiei,
Cogitabat virum Dei
Cruciare per tormenta
Et per carnis detrimenta;
Sed rex coeli conservabat
Illum atque roborabat.

V. Tentabat impius
judex egregium
Per tormenta
perdere Blasium.

3. O vir magnae sanctitatis
Et immensae pietatis,
Omnes tibi famulantes
Et te pie venerantes
Ab inferni tempestate
Tua magna potestate
Libera nos, martyr sancte,
Ut possimus Deo dante
Paradisum possidere
Et cum Deo permanere;
V. Nos tua deprecatio
Christi jungat collegio.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Regnat Deus et cum eo
sanctus regnat Blasius,
Praesul sacer et confessor
et martyr egregius.

2. Jubilando sanctum laudet
omnis terra Blasium,
Quem hodie traxit ad se
Deus per martyrium.

3. Vigilemus et psallamus
Deo summis laudibus,
Qui Blasium sanctum vitae
ditavit honoribus.

4. Benedicant creaturae
plasmatorem omnium,
Per quem nobis sit aeterna
salus et remedium.

5. Laude digna laudent Deum
res omnes in saecula,
Ut det nobis cum Blasio
vitae tabernacula.

Ad Benedictus.

A. Benedictus rex aeternus
qui creavit omnia,
Qui Blasium hac in die
coronavit gloria
Ex hac vita ducens illum
ad coeli fastigia,
Qui nobis regnum vitae det
per ejus suffragia.

Ad Horas Antiphonae.

Ad Primam.

Vultu nitens angelico,
coruscans miraculis,
Ore pio praedicabat
Jesum Christum populis.

Ad Tertiam.

Ut gestorum verax ejus
enarrat historia,
Ejus fide septem fere
baptizantur milia.

Ad Sextam.

O vir Dei, martyr potens,
tuis sanctis precibus
Universis nos emunda
vitiorum sordibus.

Ad Nonam.

In istius sacro festo
proferamus cantica,
Prece cujus nobis pius
det Deus coelestia.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Magnificet totus mundus
Christum Dei filium,
Qui hodie sublimavit
pontificem Blasium
Hunc exaltans et collocans
coelo per martyrium,
Cujus prece nos illustret
paradisi gaudium.

Brev. ms. Lucense saec. 14. in. Cod. Capit. Lucen. s. n. A. — Brev. ms. Compostellanum saec. 15. Cod. Capit. Compostellani s. n. B. — Brev. ms. Tirasonense saec. 14/15. Cod. Muuebregen. s. n. C. — Brev. ms. Romanum saec. 15. Cod. Parisien. 13 236. D. — Brev. ms. Vivariense saec. 15. Cod.

Avenionen. 219. E. — Brev. ms. Nemacense saec. 15. Cod. Roman. 1189. Sessorian. 138. F. — Brev. Urgellense imp. Venetiis 1487. G. — Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. H. — Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501. I. — Brev. Bracarense imp. Salmanticae 1512. K. — Brev. Segobiense imp. Vallisoleti 1527. L. — Brev. Pacense imp. Hispali 1529. M. — Brev. Compostellanum imp. Salmanticae 1569. N. — Brev. Sistaricense imp. Sistarici 1513. O.

In 1. Vesp. Super Ps. **A**: Ave praesul honestatis etc. A. — Ad Magn. **A**: Magnificet totus mundus etc. A; O Blasi, gemma praesulum etc. entlehnt C. — Ibid. 9. Ditet Jesus cum D. — Invit. fehlt D. — In 1. Noct. **A** 2, 1 Ejus prece DN, Hujus nobis prece E. — **A** 3, 1 virum Dei fehlt D. — **A** 3, 2 mater dives D. — **A** 3, 3 praesul dono Dei N. — **R** 2 lautet in E: Videns ad se venientes etc. in DFO:

Dignam Dei potestatem Laudemus et Blasium,
Cujus miram sanctitatem Facturis naufragium
Lacus nobis manifestat, Dum se sancto sedem praestat;
V. Hoc eventu stupuit
Et natura sua jura Perdidisse timuit.

R 2, 2 fehlt N. — **R** 3 Videns ad se venientes etc. O. — **R** 3, 2 Errare quos N; Ab errore quos O. — **R** 3, 6 Ejus signa N. — **R** 3, 7 Exspectantes ejus BN. — **RR** der 2. Noct. fehlen F. — **R** 1 Sanabat homines etc. D; Deo multos convertebat etc. E; Felix martyr etc. O. — **R** 1, 3 laudat C; laudans unde N. — **R** 2, 1 omnes homines E. — **R** 2, 3 Expellens ab eis C. — **R** 2, 7 sq. sit in coelis per eum portio C. — **R** 2 Deo multos convertebat etc. O; Martyr gaudet in dolore D. — **R** 3, 2 fervens B; Confortatus in amore C. — **R** 3: Sanabat homines etc. O; in D:

R. Ferreis disrupta caro pectinibus
Magnum dabat planctum illis fidelibus;
Agebat Blasius immensum gaudium,
Sed nimis lugebat coetus fidelium.
V. Cruore manabat corpus pontificis,
Quem fundebat atrox manus carnificis.

In 3. Noct. **A** 1, 1 Cujus prece N; Hujus prece EFO. — **A** 1, 3 sanitati fehlt O. — **A** 1, 4 simul homo redditur D; si nam homo O; sinam bonus F. — **A** 2, 1 Laesus fehlt O; Jesus spina AC. — **A** 2, 3 Pulsu ejus cruciatur N. — **A** 3, 1 Stat servus super C. — **A** 3, 4 stans coronae D. — **R** 1: Praeses nequam etc. D; Martyr gaudet etc. O; Ferreis disrupta EF. — Nach **R** 1, 6 fügt C noch bei: In istius sacro festo Proferamus cantica, Cujus prece nobis donet Deus coelica. — **R** 2 Decoratur praesul sacer N; Ferreis disrupta O; in D:

R. Cum orasset vir beatus,
Ad coronam jam vocatus,
Vox de coelis est audita
Ad eundem dicens ita:
V. Quidquid petis, o vir sancte,
Consequeris me donante.

R 2, 2 Providendo secum C. — **R** 2, 3 Magna plenus rabie C. — **R** 2, 4 Coartabat virum D. — **R** 2, 5 Cruciare fehlt D. — **R** 2, 7 coeli fehlt C. — **R** 2, 11 tormenta saeva D; tormenta sua C. — **R** 3 fehlt A; es lautet in O:

R. Dum furibunda manus pulchros extensa per actus [l.: artus]
Ictibus instaret, vir Blasius talia supplex
Orabat: Miserere mei jam, Christe, roganti[s]
V. Auditur vox digna sibi satis acta [l.: apta] saluti:
Ne metuas, quia sum dulci solamine tecum.

Darauf folgt ebenda noch folgender Prosellus [sic]:

Miles Christi gloriose,
  martyr Blasi sanctissime,
Tuo pio interventu
  culpas nostras ablue;
Salve, nostri tutor egregie,
Salva tuae gaudentes gloriae,
Ut coelestis regni sedem
  valeamus scandere.

In Laud. **A** 1, 1 Regnavit C. — **A** 1, 2 regnat fehlt BCLN; sanctissimus Blasius C. — **A** 2, 2 Jubilando, exsultando laudat L. — **A** 3, 3 Qui Blasium tuum D; Blasium tantum O; Blasium tantis N. — **A** 5, 1 Laudate dignum laudate Deum B; Laudate dignum laudate Deum, cujus laudatio N; Laude dignum laude Deum C; Laude dignum laudet Deum. — **A** 5, 2 resonet in saecula N. — **A** 5, 3 Detque nobis DN; Atque nobis C; Et cum Blasio det nobis L. — Von den Laudes an, diese einschliesslich, alles de Communi A. — Ad Horas **AA** fehlen BDEFO. — In 2. Vesp. ad Magn. hat D folgende **A**:

Salve martyr, vera salvatio,
Blasi, spes nostra et protectio,
Nos a mundi salva naufragio
Et mundatos ab omni vitio
Tuo (nos) dignos redde obsequio.

19. In Cathedra s. Petri.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Principis ecclesiae
  recolentes festa venite,
Christum laudemus
  psalmisque illi jubilemus,
Qui Petro ingentis
  curam commisit ovilis.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Pontificalis apex
  veneratur jure cathedrae,
Quam primum meritis
  Petrus conscendit herilis.
2. Hic super excelsae
  positus fundamina petrae
Moribus exornans,
  humilis quos vita reportat.
3. Antiochena polis,
  divino lumine solis
Irradiata, sacrum
  decus hoc colit omnis et orbis.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hujus amore, Deus,
  servorum terge reatus,
Ut, tibi qui placuit,
  placitos nos reddere possit.
2. Pande tuis coelos,
  quos serva, magne sacerdos,
Ne tibi commissos
  invadat pestifer agnos.
3. Sidera scansurus
  terrisque hinc dona daturus,
Quos sibi elegit,
  tibi Christus, Petre, subegit.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Qui regni claves
  et curam gestat ovilis
Praesule quoque pio
  vitae renovatur origo,

2. Huic coeli terraeque Petro
commisit habenas,
Ut reseret clausis
et solvat vincla ligatis.

3. Solve jubente Deo
terrarum, Petre, catenas
Qui facis, ut pateant
coelestia regna beatis.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Summi doctilogi
laudes cantemus ovantes,
Cui fuerat primo
pontificalis honor.

2. In jubilo magni
studeamus psallere Petri,
Pontificis coelicum,
claviger ut meruit.

3. Pervigilat noster
praesul de luce beatus
Petrus et ipse suis
custos inest gregibus.

4. Nunc benedictionis
solvamus carmina dulcis
Pastoris nostri
haec sub honore Petri.

5. Laudis in officio
celebretur summe beato
Cathedrae sessio
pervigilique Petro.

Antiph. ms. S. Felicis Gerunden. s. n. saec. 11. A. — Brev. ms. Vicense saec. 13. Cod. Capit. Vicen. C. B. — Brev. ms. Vicense saec. 14. Cod. Capit. Vicen. CVI. D. — Brev. ms. Vicense saec. 14. Cod. Capit. Vicen. CVIII. E. — Brev. ms. Vicense saec. 14/15. Cod. Capit. Vicen. CVII. F. — Brev. Burgense imp. s. l. et a. G. — Brev. Urgellense imp. Venetiis 1487. H. — Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. I. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. K. — Brev. Vicense imp. Lugduni 1547. L.

Ad Complet. **A**: Hujus amore Dei etc. L. — Daselbst **R** ad Compl.:

O vitae clavis, paradisi porta suavis,
Petre, tuis aperi prata gregis superi.

Ad Nunc dim. **A**: Pande tuis coelos etc. L. — Ein anderes Invitatorium haben GI:

Pastori summo jubilemus corde jucundo,
Qui claves Petro coelorum contulit almo.

In 1. Noct. **A** 2, 1 Hinc super A. — **A** 3, 1 polim A. — **A** 3, 2 divine A. — In 2. Noct. **A** 1, 1 Cujus amore A. — **A** 3, 1 scansuras A. — **A** 3, 4 Christe A. — In 3. Noct. In den meisten Quellen fehlt **A** 1 und steht dafür als **A** 3 Exaltent eum in ecclesia plebis etc. — I hat folgende Verbeta am Schlufs der 3. Noct:

1a. Coelestes fores,
quae clausae fuere,
tu pande,

1b. Qui retines cacumen
firmiter in arce
ecclesiae.

2a. Nostrae linguae
cerne carmen,
custos ovilis, Petre,
catervae jam tuae
miserere
clementer, pastor alme.

2b. Mone Christi
bonitatem,
ut audiat affantes,
ac posce sedule,
ut dignetur
parare viam vitae.

3a. Quaerelae nostrae
pro labe
suscipe preces rite,

3b. Te vocitantes
refove
tecum [quoque] conjunge.

4a. Te Petre ductore
placere

4b. Quoque valeamus,
in arce

5a. Christi jube
nos venire

5b. Et pergere
ad aeternae

6. Claritatis introitum.

L, das nur eine Nokturn hat, setzt ad Primam: Sidera scansurus etc.; ad Tertiam: Huic coeli terrae etc.; ad Sextam: Solve jubente Deo etc. Ad Nonam und in 2. Vesp. alles prosaisch. Ad Tertiam hat es folgende Verbeta:

Porta, lapis, sator ecclesiae,
Janitor aetheris egregie,
Pastor, adesto tuis hodie,
Esto gregi via justitiae,
Contere vincula nequitiae,
Pande sinus superae patriae.

20. In Cathedra S. Petri.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Ad speciosa limina
templi venerabilis
Toto gressu dissolutus
mendicabat debilis,
Et Petrus oratum ibat
Deo exaudibilis.

2. Videns claudus transeuntem
principem apostolum
Stipem postulat ab eo,
didragma vel obolum,
Vel aliquid larga manu
caritati congruum.

3. Ait Petrus liberalis:
accipe, quod habeo,
Aurum vero vel argentum
nec do nec possideo,
In nomine Jesu Christi
surge, vade, jubeo.

4. Ananias fraude facta
celat agri pretium,
Saphyra furti conscia
concordat mendacium,
Ambo mortis non injustae
subeunt supplicium.

5. Cum probasset Simon magus
signorum potentiam,
Mercari sancti spiritus
temptat auro gratiam,
Hanc Simon Johannis damnat
perversi stultitiam.

Brev. ms. Oscense saec. 13. Cod. Scorialen. P III 14. A. — Brev. ms. Oscense saec. 13. Cod. Capit. Oscen. s. n. B. — Brev. ms. Oscense saec. 14. Cod. Capit. Oscen. s. n. C. — Brev. ms. Oscense anni 1324 Cod. Capit. Oscen. s. n. D. — Brev. ms. Tirasonense saec. 14. in. Cod. Munebregen. s. n. E. — Brev. ms. Tirasonense saec. $^{14}/_{15}$. Cod. Capit. Tirasonen. s. n. F. — Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salmanticen. 186. G. — Brev. Caesaraugustanum imp. Venetiis 1496. H. — Brev. Placentinum imp. Venetiis. 1554. I. — Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547. K. — Brev. Caesaraugustanum imp. Caesaraugustae 1527. L. — Brev. Salmanticense imp. Salmanticae 1541. M. — Brev. Tudelense imp. Caesaraugustae 1554. N. — 2, 2 Petrum principem F. — 2, 4 didragmam F; dic dragmam E. — 2, 6 caritatis symbolum EM. — 3, 4 Nec do neque M; Nec dona possideo F. — Steht zum Feste Petri ad Vincula M.

21. De ss. Cordula et Candia.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Post festum virginum
psallamus hodie
Laudes ad Dominum
Cordulae et Candiae.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ex ore laetentium
Et virginum Christi
Cum voce psallentium
Laudem perfecisti.

2. In sponsis virginibus
Sponsus exsultavit,
Quas cum coeli civibus
Sibi copulavit.

3. Pulchra generatio
Est cum caritate
In regis palatio
Fulgens claritate.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Post virginem virgines
Regi offeruntur,
Per quam Deo homines
Fide conjunguntur.

2. Dei tabernaculum
Virgines electae,
Quae mundo spectaculum
Fuerunt effectae.

3. Sacer chorus virginum
Cum Christo laetatur
Per triumphum geminum,
De quo gloriatur.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Thorum in deliciis
Carnis nescierunt,
Attritae suppliciis
Ad sponsum ierunt.

2. Cum palma a martyribus
Sanguine mercatur,
Corona virginibus
Duplex praeparatur.

3. In psalmis et citharis,
Virgines, cantate,
Terrae, ponti et aetheris
Regi sociatae.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Candida virginitas,
roseo perfusa cruore,
Cum Christo regnat,
nunc regio amicta decore.

2. Corde Deo jubilant
laeto jubilamine sponsi
Sponsae, quem sociant
agmina sancta poli.

3. Corpore de proprio,
de sanguine deque medullis
Multiplici sitiunt,
vi neque fastidiunt.

4. Cantantes pariter,
sociae, benedicite Christo,
Ejus dulcis amor
personet ore pio.

5. Laudant cum cytharis,
concordat Cordula chordis,
Psallit et angelicis
Candia juncta choris.

Brev. Dertusense imp. Lugduni 1547.

22. De ss. Cosma et Damiano.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Gloriosa
genitrix Theodora,
Liberorum
educatrix sedula,
Studiosa
procuravit pectora
Informare
veritatis regula.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Victricis militiae
Regem adoremus
Et coronas pugiles
Ejus predicemus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Damianus
et Cosmas geniti,
Lacte uberi
per matrem aliti,
Concreverunt
tirones incliti.

2. Claruerunt
carnis prosapia,
Clariores
mentis industria,
Clarissimi
divina gratia.

3. Medicinae
artis peritia
Illustrantur
infusa gratia,
Medicantes
sine pecunia.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Lucent duo candelabra
In regis terrae cathedra,
Quae carent mentis tenebra.

2. Duae tubae concrepant
Plebem congregantes,
Dispergentes increpant
Signis corruscantes.

3. Bina virga
grex Christi regitur,
Cosmas sensu
decor exprimitur,
Funiculus
frater dignoscitur.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Personalis
erat dualitas,
Spiritalis
vigebat unitas
Eademque
mentis sinceritas.

2. Oculi ecclesiae
Hi sunt columbini,
A fluento gloriae
Jugiter supini.

3. Hi sunt matris libera,
Quae non aruerunt,
Sed tenella viscera
Semper floruerunt.

Responsorium.

3. Aulae coelestis
Electi milites,
Periclitantes
juvate pedites,
V. Ut vestri fiant comites,
In sempiternum divites.

Verbeta.

1. Agonistae confortati
Virtute constantiae
Sic triumphant laureati
Corona justitiae.

2. Consepelire metuunt,
Quos passio unierat,
Bruti linguae obediunt,
Quam Deus aperuerat.

3. Serpens ventrem excruciat
Jam excitati rustici,
Ut illapsum rejiciat,
Sancti petuntur medici.

4. Somnus vexatum arripit
In sanctorum ecclesia,
Qui dormientem eripit
A serpentis molestia.

5. Illi sit laus et gloria,
Qui facit mirabilia,
Quem collaudant in patria
Consummati in gloria
Christi.

4. Crus corruptum reparant
Viri soporati,
De coxa quam tulerant
Mauri condemnati.

5. Quos in somnis viderat
Intuens realiter,
Gaudio exuberat
Laudans Deum dulciter.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Laudant Deum
electi milites,
Per quem regnant
in aevum divites.

2. Praedicatur
eorum gloria,
Cum per eos
vigent prodigia.

3. Commendatae feminae
Sancti adstiterunt
Et cum multitudine
Hosti restiterunt.

Ad Benedictus.

A. Mentis vigor,
carnis martyrium,
Pietatis
frequens officium,
Agonistae
post tirocinium
Vitae nobis
mercantur praemium.

Ad Magnificat.

A. Hierusalem
mater cum incolis
Gratulatur
in his Christicolis,
Damiano
et Cosma fratribus,
Qui pro Christo
sectis cervicibus,
Decorati
stolis purpureis,
Coronantur
coronis aureis.

Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. — In 3. Noct. A 2, 3 Affluenta gloriae. — A 3, 4 aruerunt. — Verb. 2, 4 apparuerat. — Verb. 4, 3 arripit. — In Laud. A 1, 4 In eum divites.

23. De ss. Cosma et Damiano.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Salutifer languentium,
Genus salvans humanum,
Saluti misit gentium
Cosmam et Damianum.

2. Jota legis summi regis
Ne transirent minimum,
Hi gemelli quoad belli
Finem certabant ultimum.

3. Medentes aegris duplici
Restaurata ruina,
Sanate, sacri medici,
Sacra nos medicina.

4. O mirae sanctitudinis
Viros, de quibus exiit
Virtus sanandi morbos
Cujusque aegritudinis,
Quae daemonia vinciit
Illuminans et orbos.

5. Novas, o sacri gemini,
Laudes libamus vobis,
Vos in conspectu Domini
Interpellate pro nobis.

Ad Magnificat.

A. Sublimi laudum coelicos
Voce pulsate choros,
Cantus velut angelicos
Erumpite sonoros
In martyrum, Christicolae,
Festo solemnitatis,
In quo gaudent coelicolae
Gemellis his beatis.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Sanctorum regem martyrum,
Venite, adoremus,
Plorantes ante Dominum
Interne jubilemus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Secus aquarum rivulos
Stat vinea justorum,
Producens fructus varios
Post incrementa florum.
2. Sanctorum via recta est
Et iter praeparatum,
Quos via divinorum
Delectat mandatorum.
3. Sub Lysia proconsule
Passi pro Christi nomine
Tormenta pertulerunt,
Suas in agni sanguine
Digni stolas intingere,
Coronas meruerunt.

Responsoria.

1. Sancti tui te, Domine,
Secuti sunt itinere
Prorsus in admirabili,
Dum irent fine stabili,
Ut mari mergerentur;
In undis meant pedibus,
Ut nautis mergescentibus
Succursum largirentur.
V. Nam in viis deificis
Plus gemini beati
Quam in mundi divitiis
Fuerunt delectati.

2. Sanctorum saecularia
Fides vicit imperia,
Nam, dum tormenta fortia
Contempto ferunt Lysia,
Deposcunt fortiora;
V. O virtus fide fulgida,
Quae superas supplicia,
Adsis in mortis hora.

3. Stabant gaudenter
hi judicis ante tribunal,
Unanimes mentes
et consona verba gerentes,
Nil metuere minas,
qui volunt vincere poenas,
Immundis mundant
a spiritibus inimicum.
V. Si poena Lysias
ereptus reddere poenas,
O sacri, vobis
studuit, succurrite nobis.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Sancti pro Christo languidis
Aegrotisque medentes
Ambiunt in provinciis
Nil pretii sumentes.

2. Sed Damianus adjuratus
Munusculum dum recipit,
Fit Cosmas valde contristatus
Illudque reddi praecipit,
Vetans amborum funeri
Ne foret unus tumulus.

3. Stolas suas in rubeis
Tersere torcularibus
Hi martyres sacrati,

Nunc regnis in empyreis
Laeti junguntur gressibus
Agni immaculati.

Responsoria.

1. Suum fundentes sanguinem
pretiosum gloriosum
Secuti sunt
martyrem martyres,
Christum Christicolae,
unum gemini
praedicantes
Inque magistri nomine
discipuli miracula
mira sunt operantes.
V. Horum precatu
Reos a reatu
Resolve, Christe,
Nos, quos dies iste
reperit te glorificantes.

2. Suffulti Dei lumine
Laudes psallunt in carcere,
Reducti coram praeside
Hunc arguunt perfidiae,
Mare, flammas terribiles
Hi sancti Dei pugiles
Illaesi transierunt.
V. Stupet tyrannus saeviens
in martyres,
Qui quidem invicti
permanserunt.

3. Sunt exsecrantes
sancti simulacra deorum,
Idola damnantes,
habitacula daemoniorum,
Famine non tantum
verum sed sanguine Christum,
Qui creat et recreat
ac mundum liberat istum,
Esse profitentur.
V. Impudens praeses,
eos dis cur absque pudore
Sacrificare jubes,
quorum stat daemon in ore,
Quique velut pulvis
confringentur?

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Si coram hominibus
Tormenta pertulerunt,
Illorum in coelestibus
Spe salvi permanserunt.

2. Sunt ab aeterno lumine
Lumen recipientes,
Qui stabant in certamine
Nil prorsus metuentes,

3. Sub Agni sine macula
Tentorio qui concinunt,
Beati cytharistae,
Jam sua tabernacula
Deo jubente construunt
Hi fortes agonistae.

Responsoria.

1. Saxa ruunt jacta
sanctis fugientia sanctos
Fitque, quod intacta
sacra membra manent, ubi tantos
Presserant tela viros
adstantes et mulieres.
V. O sancti, rogitate
a nostris jacula votis
Hostilia averti
sicut directa vobis sunt
Tela reversa
In jactatores.

2. Sancti martyres dixerunt:
Tormenta tua non timemus,
Sed ut schemata contemnimus
Fac ergo, quod vis, parati sumus
Subire cuncta pro nomine Jesu.
V. Nos enim non novimus
Idola vana et caeca ex lapidibus,
Quia verum Deum colimus,
Pro quo tuas minas spernimus.

3. Simul hi sancti martyres,
Superni regis pugiles,
Cosmas et Damianus,

Anthimus et Euprepius
Sanctus atque Leontius,
Occidi quos tyrannus
Ferro procurat gladio,
Jam sunt in summo gaudio
Concives beatorum;
Coelestes psalteristae
Ludunt et organistae
Inter agni convivia.
V. Fertur chorea rubea
Sponsalem ante thorum.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Sanctorum laetus
sis hodie, inclite coetus,
Nam certaverunt,
vicerunt et meruerunt
Fratres unanimes
coelestes scandere sedes.
2. Amplior aeternae
deitatis gloria crescit
In sanctis hodie,
quos mors dividere nescit.
3. Maluit haec sacrata societas
omnino subire mortem,
Quam fidei sacratae
linquere sortem.
4. Grande peregerunt
sancti certamen, ierunt
Per mare, per flammam,
per vim, per tela, per hostes,
Per lapides ensesque
merentes sanguine palmam.
5. Semper in ore sonabat
eorum laus pia Christi,
Nam psalmos laeti
psallebant, dum cruciati
Torquerentur et ingredientes
et egredientes
Cantica de excelsis
cecinere Deo pia cordis.

Ad Benedictus.

A. Semitam per mirabilem
Secuti Christum martyrem
Hi martyres gemelli,
Illaesi sunt in pelago,
In fumo ludunt igneo,
Stantes in fine belli.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Sub fidei constantia
Beatus Cosmas triumphavit,
Pari sanctus adstantia
Se Damianus ordinavit,
Spem immortalem Leontius,
Anthimus et Euprepius
Per fidem armaverunt
Et palmas meruerunt.

Brev. Romanum imp. 15**. — In 1. Vesp. A 4, 5 daemones vincit. — Ad Magn. A 7 Quo gaudent. — In 1. Noct. A 1, 2 justorum vinea. — R 3, 6 nolunt. — In 2. Noct. R 1, 9 sq. mira miracula. — In 3. Noct. R 2, 3 Sed ut clementer. — In Laud. A 5, 8 pia cedis. — Über das Brevier, dem dies Officium entnommen, vergleiche man das in der Einleitung zu Analecta XVI Gesagte.

24. De ss. Emeterio et Celedonio.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. De Libani lignis
variis mirabile signis
Rex solium exstruxit
Salomon sedemque paravit,
Christus in ecclesia
quia rex, patris ipse sophia,
Sedem justorum exstruxit
sibi corda virorum,
Utpote nos quorum
festa celebremus eorum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Christus sanctorum
laudetur honore suorum,
Qui rex cunctorum
Deus est et factor eorum.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Sanctus Emeterius
et frater Celedonius
Christum testatus
coluit vir uterque beatus.
2. Dum fremerent gentes
in sanctos, vera loquentes
Semper erant tuti
de sancto monte locuti.
3. Qui pia sanctorum,
Deus, audis verba tuorum,
Quos tibi vota doces
dare, nostras percipe voces.

Responsoria.

1. Sanctorum Emeterii
Et festum Celedonii
Nostra colat devotio,
Quorum in coelum munera
Divina levat gratia.

V. Nondum damnati
sancti sunt esse probati.

2. Beata est urbs Legio,
Quam suo contubernio
Ornarunt viri incliti,
Renuntiantes Caesari
Tulerunt arma Domini,

V. Fulgentes late
praeclarent nobilitate.

3. Hi viri nobilissimi,
Cum Christianis populis
Instaret persecutio,
Plus decreverunt Domino
Militare quam saeculo,

V. Christum credentes
nec Caesaris arma sequentes.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Qui conservasti
sanctos et magnificasti,
Esto voluntatis
nobis dator et pietatis.
2. Vos exsultantes,
Dominum quoque glorificantes,
Justi, nos laetos
date vestra laude quietos.
3. Te supplex orat,
Pie rex, benedicit, adorat
Plebs pia sanctorum
cantans in honore tuorum.

Responsoria.

1. Viri fortes et strenui,
Regis terrae signiferi,
In Domino confortati,
Linquentes saecularia
Signa sumunt coelestia

V. Divinae legis
coelestis amoreque regis.

2. Non minis, non suppliciis
Nec rerum damno territi,
Credentes unanimiter
Calagurram sunt alacres
Perducti Christi milites,

V. Addicti poenis
et stricti sponte catenis.

3. Miranda Christi bonitas,
Divina plena gratia,
Suos fideles adprobat,
Dum unus sursum annulum,
Alter jecit orarium;

V. Coepit mirari
populus haec ad astra levari.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Quod, Deus, audivimus,
sanctos bene vincere scimus,
Tu quia virtutes
mandas Jacob atque salutes.

2. Virtus sanctorum,
noster Deus, ipse tuorum,
Nos refove, resera,
depelle pericula saeva.

3. Per te, Deus, gentes
confirmataeque colentes
Mortificatorum
meritis, nos semen eorum.

Responsoria.

1. Sancti coelum adspexerunt
Jamque dona obtulerunt,
Mirabantur, qui aderant,
Quod haec eorum munera
Sublata sunt ad aethera;
V. Plebs pia gaudebat,
incredula plebsque stupebat.

2. Quorum fuit oblatio
Grata Deo altissimo,
Sancti percussi gladio
Nacti sunt felicissimum
Vitae aeternae praemium,
V. Glebis exuti
carnis, sua dona secuti.

3. Emeteri sanctissime,
Celedoni piissime,
Impetrate a Domino,
Ut pius vestri gratia
Ducat nos ad coelestia;
V. Propitium vobis
Christum quoque reddite
nobis.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Virtus est dictus
sanctorum cujus amictus,
Rex pie, nos sedes,
vestis tibi simus et aedes.

2. Terra, memento Deo,
sanctorum tecta trophaeo,
Totius terrae
Domino pia vota referre.

3. Lux Deus aeterna,
vigiles nos luce superna
Fac, te scrutemur
et sanctos ut veneremur.

4. Qui super astra micat
per saecula nos benedicat,
Quem pia sanctorum
benedicit turba suorum.

5. Quem laudat in caelis
sanctorum turba fidelis,
Nos hunc laudemus
et semper glorificemus.

Ad Benedictus.

A. Sanctorum virtus,
Deus Israel, est benedictus,
Qui modo fulgentes,
prius in tenebris residentes,
Nos per eos vere
vult gaudia lucis habere
Per fideique facem
terris infundere pacem.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Magnificemus eum,
qui dat habere trophaeum,
Sanctos defendit
et praemia magna rependit
Quique resistentes
sibi pellit sede potentes,
Exaltat humiles
agonistas atque viriles.

Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salmanticen. 186. A. — Brev. ms. Oxomense saec. 15. Cod. Capit. Oxomen. s. n. B. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. C. — A beginnt in 1. Vesp. mit R Beata es urbs Legio und hat ad Magn. 2 AA, die obige und eine zweite prosaische: O rosae purpureae, gemmae paradisi etc. B beginnt mit A super Ps.: De Libani lignis etc.; ad Magn. A O rosae purpureae etc. — Invit. 1 Regem sanctorum laudetur B. — In 1. Noct. A 1, 4 colluit B. — R 1, 7 facti sunt esse A. — R 2, 3 Ornarunt fehlt A. — In 2. Noct. R 2, 6 Adducti poenis B. — In 3. Noct. A 1, 1 Quos Deus C. — R 2, 7 sua sunt dona BC. — In Laud. A 1, 4 sumus C. — Ad Ben. A, 7 fascem B.

25. De sancto Ermengaudo.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Christus adoretur,
quod Ermengaudus habetur
Coelitus athleta,
sonet haec in laude dieta.

In 1. Nocturno.

Responsoria.

1. Fulgeat aeterna
praeclara dies hodierna,
Qua Ermengaudi
celebratur transitus omnis,
V. Fiat solemnis,
fiat lux ista perennis.
2. Ad superum thronum
gaude transisse patronum,
Quisquis ad exemplum
Dei petis hoc homo templum;
V. Crede, quia vivit
Ermengaudus, quod obivit.
3. Praefuit Urgelli
populo nulloque rebelli,
Jura sacerdotis
tenuit pater ordine votis,
V. Nutritor cleri
simul et defensio veri.

In 2. Nocturno.

Responsoria.

1. Pastoris nomen
subiens et nominis omen,
Quod dici potuit,
esse pius voluit,
V. Persistens norma
cleri, populi quoque forma.
2. Quamvis exclusum
curabat militis usum
Mensque manebat ei
plena timore Dei,
V. Nobilium more
nimio pollebat honore.
3. Quod peragebat, opus
Barensis pontis adivit,
Et subito lapsus
de culmine pontis obivit,
Quem Deus assumi
voluit tali consummatione;
V. Exuitur membris
in terna luce Novembris.

In 3. Nocturno.

Responsoria.

1. Hic vir apostolicus,
homo pacis, [plebis] amicus,
Sic obiit morum
praedives, dives honorum,
V. Simplex, adstutus,
Domini praecepta secutus.
2. Si lapis hunc celat,
meritorum fama revelat,
Per quem fit sospes
accurrens debilis hospes,
V. Vere non moritur
justus, si morte praeitur.
3. Omni sermone
populi laudande patrone,
Ermengaude pie,
fac nos sociare Mariae,
V. Cujus praesul eras
vel cujus jussa repleras.

Verbeta.

1. Mater fidelium,
celebrat ecclesia,
Ermengaude, tui
funeris obsequia
2. Quodsi dedit obitum
zabuli invidia,
Te suscepit martyrum
splendida victoria.
3. Quamvis enim gladius
non perfodit viscera,
Palmam tamen martyris
non amisit anima.

4. Ut nos ergo facias
coeli frui patria,
Laude tua resonant
virginis haec atria.

Brev. Urgellense imp. Venetiis. 1487. — Alle Antiphonen des Officiums sind prosaisch. — In 1. Noct. A 1, 3 Qua sancti celebratur. — R 3, 1 Urgellensi. — R 3, 4 tenuit pariter ordine. — R 3, 6 defensor. — In 2. Noct. R 3, 1 Quem peragebat. — R 3, 2 Barensi pontus adhibuit; gemeint ist das heutige Pontebar am Segre, drei Stunden oberhalb Seo's de Urgel. — In 3. Noct. R 1, 2 plebis ergänzt. — Verb. 4, 3 resonat.

26. De sancta Eufemia.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Virginis Eufemiae
Festum celebremus,
Ut in regno gloriae
Cum ipsa regnemus.

Ad Magnificat.

A. Transit ad regni solium
Virgo martyr Eufemia,
Virginitatis lilium
Fragrat in coeli curia,
Rosa coeli rosarium
Mira decorat gloria.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Eja nunc solemnia
Laeta celebremus,
Virginis pro gloria
Christo jubilemus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Orta de nobilibus
Stirpis flos Eufemia,
Nobilior moribus
Fit parentum gloria.

2. Christo consecratur
Aetate novella,
Nova pugil datur
Ad fidei bella.

3. Per manus crudelium
Virgo flagellatur,
Castitatis lilium
Inter spinas datur.

Responsoria.

1. Nobilis Eufemia,
Senatoris filia,
Statim ab infantia
Fide consignatur,
Christo sponso datur,
V. Candens inter lilia
Digna coeli curia.

2. Igitur martyribus
Pro fide certantibus
Conscia coronae
Virgo martyr inclita
Pugil adstat solita
Pro te, Jesu bone.
V. Ante Priscum posita
Nullo metu territa
Exstat in agone.

3. Stat Apelianus,
Sophista profanus,
Ut subvertat virginem,
Vel ut mittat manus
Ad fundendum sanguinem,
V. Judex ritu vanus
Nititur insanus.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Judex frustra nititur
Virginem seducere,
Sed nec blandis vincitur
Nec terretur verbere.

2. Fidelis christicola
   Vere Christum amans
   Detestatur idola
   Jesum solum clamans.

3. Judex per sartaginem
   Jubet illam frigi,
   Sed non Christus virginem
   Permittit affligi.

Responsoria.

1. Vana Prisci sunt figmenta,
   Quibus parat instrumenta,
   Ut rotarum per tormenta
   Carnem terat virginis;
V. Judex comminatur,
   Sed frustra conatur,
   Quod saxorum machinis
   Carnem terat virginis.

2. Ardens fornax praeparatur,
   Ubi virgo comburatur,
   Sed illaesa conservatur
   Nihil in se sentiens;
V. Angelorum chorus
   Apparet decorus
   Virginem custodiens.

3. Virgo martyr dum torquetur,
   Jesum laudans confitetur
   Pro quo cuncta tolerat,
   Signo crucis se tuetur
   Et tormenta superat;
V. Cum haec Christum invocat,
   Non hanc aqua suffocat,
   Et leo non lacerat.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Virgo liberatur
   A tormentis omnibus,
   Sed tandem mactatur
   Diris serrae dentibus.

2. Christus vocat virginem
   Vincentem feliciter
   Ad beatitudinem
   Habendam perenniter.

3. Virgo, tua merita
   Nos solvant peccatis,
   Et prece solicita
   Nos junge beatis.

Responsoria.

1. Prisci spernunt jussionem
   Duo de tortoribus,
   Ad sanctae intentionem
   Angelorum visionem
   Videntes in ignibus.
V. Convertuntur et junguntur
   Beatis martyribus.

2. Gladiorum cuspides
   Et acutos lapides
   Virgo Christi nomine
   Pertransit nec laeditur,
   Sed nec caro frangitur
   Ejus in sartagine;
V. Serrae subjicitur,
   Nec tamen scinditur
   Ejus acumine.

3. O martyr Eufemia,
   Jam glorificata,
   Felici victoria
   Virgo coronata,
   Duc nos ad coelestia
V. Gaude jam beata
   Sponso copulata.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Laudes det ecclesia
   Christo, regi gloriae,
   Peragens solemnia
   Martyris Eufemiae.

2. Virgo spirat ad trophaeum,
   Dum tormenta tolerat,
   Martem vanum spernit deum
   Et ad Christum properat.

3. Ignis per incendium
   Sanctum vas probatur,
   Sanguinem per proprium
   Tota canditatur.

4. Angelorum sociam,
Virginem laudemus,
Ut per ipsam gratiam
Christi reportemus.

5. Virgo, fortis agonista,
O felix Eufemia,
Fac, ut tecum regnet ista
Devota familia.

Ad Benedictus.

A. Martyr Eufemia,
Candoris lilium,
Clara victoria
Tendens ad bravium,
Transit ad gaudia
Post cursus stadium,
Serva propitia
Chorum laudantium.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Virgo martyr Eufemia,
Decus et honor virginum,
Pro devota familia
Supplex exora Dominum,
Ut sit tecum in gloria
Post hujus vitae terminum.

Brev. ms. Oculense saec. 15. Cod. Matriten. A 174. — In 1. Noct. **A** 2, 2 novella fehlt. — **A** 2, 4 Ad fide vella Hs. — **R** 1, 6 Cadens Hs. — **R** 2, 5 Pugil stat solita Hs. — In 2. Noct. **R** 1, 6 cognatur Hs. — **R** 3, 3 quo fehlt Hs. — Die Handschrift enthält nur die Anfänge der zugehörigen Hymnen, ad Vesp. et Laudes: Lactetur coeli curia; ad Noct.: Gaude mater ecclesia.

27. De sancto Eugenio.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Egregius Eugenius,
Fidus Toleto nuntius,
Christum praedicavit primus.

R. Venerabilis Eugenius,
Dionysii discipulus,
Ductus amore Christi
Coelum tradidit ensi.

V. *Hic est vere martyr, qui pro Christi nomine sanguinem suum fudit.*

Ad Magnificat.

A. O Eugeni, sacerdos inclite,
Ad tutelam Toleto tradite,
Eruditae norma vitae,
Subveni gentibus
Supplicibus
Te invocantibus,
Dura leni prece leni,
Da nunc tristibus,
Ut gavisi paradisi
Socientur civibus.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Adoremus Christum regem,
Qui per sanctum Eugenium
Toletum ad suam legem
A ritu traxit gentium.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Toletum in Hispania
Perlatae famae gratia
Merito praepollebat.

2. Heu, tam clara metropolis,
Quo celsior tam pronior
Cultum fovebat idolis.

3. Hanc Christus miserans
Pio praesidio
Foedo servitio
Exemit properans.

Responsoria.

1. Apostolatu Galliae
Suscepto Dionysius,
Vir prudens et egregius,
Tractos de sinu Graeciae
Discipulos

Ad urbes multas sedulus
Destinavit.
V. Nutu divino socios
Secum duxit eximios,
Quos verbi Dei nuntios
Ad urbes multas sedulus
Destinavit.
2. Cives urbis Toletanae,
Ut ceteros potentia
Deprimebant, sic insane
Turpis ritus flagrantia
Aestuabant et instabant
Perurgentes caecas gentes
Ad foeda sacrificia.
V. Fortem athletam fortibus
Christus objecit civibus
Domiturum in gratia.
3. Ut solis radius
Noctem eliminat,
Ita exterminat
Sacer Eugenius
Errorem fumidum
Ritus daemonici,
Dans lumen splendidum
Cultus dominici
Toletanis.
V. Caecos ex invio
In viam dirigit,
Ex evangelio
Salutem porrigit
Malesanis.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. O Christi caritas,
Cujus sedulitas
Laudes tibi
Persolvet debitas?
2. Tu parcis hostibus,
Tu poenitentibus
Ut civibus
Piam das gratiam.
3. Fidus nuntius
Eugenius,
Quos daemon hostes fecerat,
Christo servos confoederat.

Responsoria.

1.° Toletum jam emerserat
A tenebris erroris,
Jam in lucem prodierat
Doctrina monitoris
Ad cultum redemptoris,
Spirabat, quae foetuerat,
Boni famam odoris;
V. Fons olim idolatriae
Vigil instabat latriae,
Toti lucerna patriae.
2. Discipulus, qui sedulus
Impleverat, quod coeperat,
Mandatum,
Memor amore tangitur
Patris, a quo legatum
Se reminiscitur.
V. Desiderii
pia flagrantia
Magistri optans
frui praesentia.
3. Vir inclitus
Affectu patrio
Sollicitus
Gregi novitio
Prudens suis determinat
Leges, praelatos ordinat,
Quorum imperio
Ac magisterio
Grex gubernetur subditus.
V. Suspiriis ac fletibus
A Christo comissis ovibus
Doctos pastores destinat.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Carae prolis memoriam
Affectu fovens tenero,
Ad magistrum in Galliam
Gradu se transfert propero.
2. Christo duce Parisius
Vir sanctus propinquaverat,
Ac praesul Dionysius
Martyr coelos conscenderat.

3. Sancti Christus probans votum,
Quem quaerit coelis admotum,
Illi propere
Parat ostendere.

Responsoria.

1. Jam Christi pietas
Sancti laboribus,
Quem tersit pluribus
Mundi varietas,
Finem vult ponere,
Sinens occurrere
Ministros sceleris,
Qui illum propere
Mittunt ad aetheris
Sedes laetas.
V. Magistri gloria
Jam sancto cernitur,
Jam gaudens fruitur
Christi praesentia,
Quae huic gaudia
Dat perennia
Fugans metas.
2. Felix tellus, felix dies,
Quae tam sacris gestis dies,
Unda munda, lacus dignus
Sacrum sancti servat pignus,
Depositum ut positum
Sit redendum,
Nec carnis vitio
Nec aevi spatio
Deterendum.
V. Hercoli salus
Repetit pignus,
Latex, ut competit,
Quod tenuit, ut decuit,
Reddidit.
3. Urbs urbium Hispaniae,
Gaude, plaude,
Patronus tuus hodie
Summa laude
Colitur;
Igitur fidens aude
Sperare, procul dubio
Quod quaevis sub Eugenio
Fiet tibi petitio.
V. O care Deo pontifex,
O gemma praesulum,
Toletanorum opifex,
Hunc rege populum,
Da huic te sedulum.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Ad patrem Dionysium
Translatum corpus praesulis
In patriae praesidium
Claris fulsit miraculis.
2. Nam Atillo dilectus
Regi Pipino,
A medicis neglectus
Nutu divino
Per hunc convaluit.
3. Millo, miles Caroli,
Jussus pagum Dioli
Adire,
Sanus, prout voluit,
Meruit redire.
4. Caeca bis Ebroica,
Caeci parens nata arens
Publica
Voce egregium
Laudat Eugenium.
5. Turonensis miles praedebilis
Ac superbus, vi factus humilis,
Cum his cohors innumerabilis
Hujus insignia
Canunt praeconia.

Ad Benedictus.

A. Alme martyr et insignis,
O Eugeni, qui insignis
Hispaniam et Galliam
Miraculis et signis,
Adesto famulis
Supplicibus et precibus
Fave dignis,
Adversa removens,
Devotos refovens,
Subveniens benignis.

Ad Tertiam.

R. Hodiernae, rex aeterne,
Adesto laetitiae,
Servi tui sancti tui
Interventu et obtentu
Gratiae

Munus capiant,
Ut perveniant
Cum patrono ad supernae
Regna patriae.

V. Sint Toleti cives laeti
Hodie
Et ad festum tam honestum
Sobrie conveniant.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

O Eugeni,
Pontifex egregie,
Huic adveni
Opifex ecclesiae,
Hodie, quotidie
Te colenti subveni,
Ac Christum praeveni
Et veniae et gratiae
Nobis venam inveni,
Ut copiae
Paradisi gloriae
Munere,
Quo conamur,
Libere perfruamur.

Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Matriten. Ff. 147. A. — Brev. ms. Toletanum saec. 14/15. Cod. Univers. Matriten. 48 (92—1). B. — Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Capit. Toletani 33-9. C. — Brev. ms. Oxomense saec. 15. Cod. Capit. Oxomen. s. n. D. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. E. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1492. F. — Brev. Toletanum imp. Hispali 1493. G. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1506. H. — Brev. Gienense imp. Hispali 1528. I. — Brev. Gienense imp. 15**. K. — Brev. Toletanum imp. Lugduni 1547. L.

In 1. Vesp. ad Magn. A 1 Eugenius sacerdos A. — Ibid. 7 Dura levi A.— In 1. Noct. R 3, 6 daemoniaci L. — R 3, 12 Et ex evangelio L. — In 2. Noct. R 1, 3 in luce L. — R 2, 9 Magistri captans DL. — In 3. Noct. R 2, 10 Hercoldi L, Herdoli D.

28. De sancta Eulalia.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Virginis Eulaliae
recolamus festa beatae,
Jure Deo cordis
laudes in tempore dantes,
Quo victrix praecelsa poli
conscendit ad alta.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Laudemus Dominum
tota cum mente colendum,
Eulaliae meritum
sanctae qui contulit almum.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Progenies sancta,
felix de stirpe creata
Indolis Eulalia,
divali munimine nixa,
Martyrii palma
meruit coelestia regna.
2. Haec etenim bis septennis
florebat in annis,
Valde sed antiquam
ducebat pectore vitam,
Moribus ornata
sanctis et dogmate legis.
3. Et venerata nimis
virtutis culmine notis
Ac sociarum virgineae
connexa catervae
Nocte dieque Deo
solvebat vota timendo.

Responsoria.

1. Post fidei varios
sanctorum ex hoste triumphos
Nobilis Eulalia,
magno de germine nata,
Partibus occiduis
firmavit semina verbi,

V. Felix virgo Dei,
victrix fortissima mundi.

2. Agnoscens sanctos
Christi pro nomine plecti,
Pectoris arcanum
tempsit reserare supremum,
Forte timens votis
socias obsistere coeptis,
V. Denique per noctem
turbatam venit ad urbem.

3. Cumque diis Dacianus
thurificasset iniquus,
Ingemuit turbata fremens
et crimina cernens
Sacrilegum contra
pro religione beata,
V. Dixit enim: Christum
Dominum cur temnis et
unum?

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Judicis infandi,
justorum caede cruenti,
Fama sonans mortem,
magnum diffusa per orbem,
Virginis auditum
tetigit mentique perhaesit.

2. Stigmate namque crucis
munita puella potentis
Praefectum monuit,
populis commixta ferinis,
Scire Deum nostrum,
quo constant condita, verum.

3. Martyris ad verbum
judex turbatus honestum,
Valde furens illam
torqueri jussit inustam
Ignibus urendam
submissis in cruce fixam.

Responsoria.

1. Traditur ad poenam
nec non ad verbera dira
Virgo Dei geminas
sperans acquirere palmas,
Sed meruit medicum
tormentis subdita Christum,
V. Suscipiens coelum
firmo cum corde petendum.

2. Insignis niveo
de coelis tegmine misso
Martyris exstinctum
pendens cruce corpus honestum
Omnipotens nudum
vestivit jamque relictum;
V. Ut nos perpetuis
illi famulemur in odis.

3. Felix Eulaliae
reboatur transitus, ecce,
Cujus ab ore pio
conscendit spiritus ultro
Atria, cum sanctis
ubi victor regnat herilis,
V. Esse Dei Christus
nos illic dirigat agnus.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Flamma quidem crepitans
ventorum et flamine flagrans
Vulnere lictores
diro perimebat atroces
Ad laudem Domini,
dantis bona praemia sanctis.

2. Jamque volente Deo
poenas finire severas,
Quas crucifixa pio
portabat virgo trophaeo,
Adfuit egregius
Michael pro virgine missus.

3. Spiritus Eulaliae
septus munimine sanctae
Angelico in specie
recto petit aethra columbae,
Munera promissi
gratanter sumere regni.

Responsoria.

1. Ecce, quidem coram
te psallit concio more
Nostra Deo vero,
qui te, sanctissima virgo,
Elegit, nobis
tu praemia posce salutis,
V. Dulce decus patriae,
flos et victoria nostrae.

2. Laetentur populi
tanti pro munere festi,
Quo coetus polici,
magno jubilamine laeti,
Gaudent in coelo
comitatu virginis aucto;
V. Ecce, dies rutilat
nobis gratissima cunctis.

3. O quam praecipuis
martyr laudanda triumphis,
Signipotens sponsi
thalamos ingressa superni,
Protege nos famulos
Christi dignanter et audi,
V. Quo tibi regnanti
mereamur in aethere jungi.

Verbeta.

1 a. Virgo Domini,
propter te
b. Quique psallimus
hodie,

2 a. Beata tua
pignora
munere.
b. Habentes nostra
condita
cespite,

3. Fideles omnes atque
clementer exaudi.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Aethereas venerabilis
inter, virgo, choreas
Atque chorum memorabilis
inter Christicolarum,
Pande tuis precibus
nobis coelestia magnis.

2. Indigenis fer, virgo, tuis
tutamina cunctis,
Quo valeant culpas
penitus depellere totas
Et donis variis
fulti persistere laeti.

3. Nescia virgo viri,
pulchris redimita coronis,
Cujus reliquiis
haec urbs famatur humatis,
Nostras tolle preces
Domini clementer ad aures.

3 b. Virgo sororque Dei
martyr sponsata diei,
Cujus in amplexu
Deus est super aethera nexus,
Subtrahe nos morti
superum jungendo cohorti.

4. O Deus excelsi
noster fabricator Olympi,
Omnia qui solus
benedicis, sis benedictus
Eulaliae quia sanctae das
solemnia nostrae.

5. Laudibus aeternis,
rex, qui laudaris in altis,
Sanctos sanctificas
nimia et virtute perornas,
Jungere nos ipsis
non dedigneris in astris.

Ad Benedictus.

A. Post animae sacrum
felicis ad astra volatum
Virginis exstinctae
corpus mirabile valde
Noctis Christicolae
modulantes tempore cauto
Marmoris in claustro
posuerunt cespite fosso.

Alia.

A. Hostia solemnis,
Eulalia, virgo perennis,
Quae calicem Christi
thalamum subitura bibisti,
Lapsis redde status,
da prospera, tolle reatus
Nos et ad aeterna
miserando, patrona, guberna.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O pia virgo, te, veneranda,
valde precamur,
Ut mala pellas et bona poscas
omnia nobis,
Quo mereamur regna polorum
scandere celsa
Munere Christi teque petente,
martyre sancta.

Antiph. ms. S. Felicis Gerunden. s. n. saec. 11. A. — Antiph. ms. Barcinonense s. n. saec. 12. (Privatbesitz). B. — Brev. ms. Vicense saec. 13. Cod. Capit. Vicen. C. C. — Brev. ms. Illerdense saec. 13. Cod. Capit. Illerden. s. n. D. — Brev. ms. Oscense saec. 13. Cod. Capit. Oscen. s. n. E. — Antiph. ms. Urgellense saec. 13/14. Cod. Capit. Urgellen. s. n. F. — Brev. ms. Illerdense saec. 14. Cod. Capit. Illerden. 12. G. — Brev. ms. Vicense saec. 14. Cod. Capit. Vicen. CVI. H. — Brev. ms. Vicense saec. 14. Cod. Capit. Vicen. CVIII. I. — Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Capit. Vicen. CIX. K. — Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Arch. Aragon. Rivipullen. 145. L. — Brev. ms. Dertusense saec. 15. Cod. Capit. Dertusen. s. n. M. — Brev. ms. Dertusense saec. 15. Cod. Capit. Dertusen. s. n. N. — Brev. ms. Illerdense saec. 15. Cod. Capit. Illerden. 44. O. — Brev. ms. Valentinum anni 1420. Cod. Parisin. (Arsen.) 105. P. — Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. Q. — Brev. Illerdense imp. Illerdae 1479. R. — Brev. Tarraconense imp. Barcinonae 1484. S. — Brev. Valentinum imp. Neapoli 1489. T. — Brev. Valentinum imp. Caesaraugustae 1503. U. — Brev. Majoricense imp. Venetiis 1506. V. — Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. W. — Brev. Valentinum imp. Valentiae 1533. X. — Brev. Barcinonense imp. Barcinonae 1540. Y. — Brev. Dertusense imp. Lugduni 1547. Z.

A ist unvollständig. Es fehlen die **AA** der Nokturnen mit Ausnahme der zwei letzten. — Invit. 1 Laudemus Deum R. — In 1. Noct. **A** 1, 4 durnali munimine R. — **A** 2, 3 Valde fehlt R; antiquam quam R. — **A** 2, 5 ornatam R. — **A** 3, 2 culmine votis T, culmine noctis R. — **A** 3, 3 sociarum fehlt R; virgine R. — **R** 2, 4 contempsit R. — **R** 3, 2 iniquis AT. — **R** 3, 4 Eulalia ingemuit R. — **R** 3, 7 Dixit ei P. — In 2. Noct. **A** 2, 2 puella munita P. — **R** 1, 1 poenas P. — **R** 2, 4 crucem A. — **R** 2, 7 Ut nos R. — In 3. Noct. **A** 1, 3 liquores R. — **A** 1, 4 fehlt P. — **A** 1, 6 dantes P. — **A** 2, 2 saevas R. — **R** 1 fehlt P. — **R** 1, 2 conscio A. — **R** 1, 5 sq. tu nobis A. — **R**. 3, 4 thalamum A. — Verbeta fehlen P. — Ibid. 1a. Ergo Deum propter te L. — Ibid. 1b. cuitque L. — Ibid. 2a und b umgestellt L. — Ibid. 3, 1 Fidelis L. — Ibid. 3, 2 et audi CH; clementer protege L. — In Laud. **A** 1, 6 coelestia regna P. — **A** 3 fehlt in den meisten Quellen; sie ist in der That überzählig und pafst nur auf Barcelona. — **A** 3b, 2 sponsata Dei A. — **A** 4, 5 Eulaliae qui das sanctae P. — Ad Ben. **A**, 2 felici A. — In 2. Vesp. ad Magn. **A**, 4 nobis fehlt T. — Ibid. 6 Munera P; teque retenti P. — In 2. Vesp. ad Magn.: Post animae sacrum etc. RT — T hat noch In Octava ad Ben. **A**:

Eulalia, tenera florens jam aetate,
Nunc gaudes in supera nitens claritate,
Fac nos sequi prospera sine caecitate,
Vita regnet libera cum jucunditate.

Per Octavam ad Magn. **A**: O pia virgo etc. T.

29. De sancta Eulalia.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Gaude, virgo
felix, Eulalia,
Victrix palmam
gestans martyrii
Prava mundi
devitans vitia,
Cunctis opem
praebens subsidii,
Quae coelesti
dotaris gloria,
Consors facta
beati praemii.

Ad Magnificat.

A. Fons redundans gratia,
Virginale lilium,
Flos vernans fragrantia,
Vas virtutum omnium,
Nobilis Eulalia,
Fulgens per martyrium,
Scandit cum victoria
Ad coeleste praemium.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Martyris Eulaliae
Triumphum laudemus,
Summum regem gloriae,
Christum adoremus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Nobilitate generis
Virgo pollens Eulalia
Datur exemplar ceteris
In omni sanctimonia.

2. Amor regis aetherei
Sic firmat cor intrepidum.
Quod victrix pugil fidei
Tyrannum vicit perfidum.

3. In ejus sacris labiis
Diffusa manet gratia,
Cujus miris eloquiis
Damnatur idolatria.

Responsoria.

1. In aetatis
primaevo tempore
Sacris morum
adhaesit actibus
Infantili
gestans virtutibus,
Quae divino
firmata robore
Non foedatur
culparum nexibus;
V. Sponsi Christi
fervore rapitur,
Illi soli
placere nititur.

2. Idolorum
dum sacrificium
A tyranno
cunctis praecipitur,
Haec detestans
tantum flagitium
Nocte pedes
urbem ingreditur,
Quem sic virgo
verbis aggreditur:
V. Cur, infelix,
Deum non metuis?
Servos Dei
cur poenis destruis?

3. Odit eam
funestus cuneus,
Et flagellat
manus incredula,
Adhibetur
asper aculeus,
Dira carnem
enervat ungula;

V. Stat constanter
tunc Christi famula,
Mente Deum
exorans sedula.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Erroris infidelitas
Hanc prorsus non obnubilat,
Sed mira Christi caritas
In ejus mente rutilat.

2. In sexu vivens fragili
Virilem mentem retulit,
Hoste victo terribili
Deo se totam obtulit.

3. Occurrens virgo vigilans
Sponso suo sidereo,
Sumpsit vas secum rutilans
Cum caritatis oleo.

Responsoria.

1. Virgo gaudet
in cruce posita,
Ut flammarum
globus adjungitur;
Psalmum profert
tunc martyr inclita,
In ministros
ignis convertitur;
V. Nec a flammis
virgo consumitur,
Sed, dum orat,
ignis exstinguitur.

2. In columbae
fulgentis specie
Convolavit
ad coelum spiritus,
Et divinae
nutu clementiae
Nix in eam
descendit coelitus;
V. Quod videntes
custodes positi
Sunt immenso
stupore territi.

3. Congaudentes
parentes veniunt
Post felicem
victricis transitum,
Viri sancti
corpus sepeliunt
In sepulchro
decenti positum,
V. Sanctus Felix
inquit: tu, domina,
Meruisti
prius certamina.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Gestans pudoris lilium,
Ornata morum floribus,
Odore fragrat ossium
Jam regnans in coelestibus.

2. Translata virgo ponderat,
In qua fit mira gravitas,
Cujus mentem firmaverat
Gravis morum maturitas.

3. Decoram ejus speciem
Rex concupivit omnium,
Quam ad sanctorum aciem
Vocat post pugnae stadium.

Responsoria.

1. Patet corpus
occultum primitus
Triduano
dato jejunio,
Nec a terra
levatur penitus,
Donec fervet
plebis oratio;
Tunc sublatus
affertur digitus,
Non adustus
ignis incendio,
V. Sic transfertur
corpus Eulaliae
Ad altare
sedis ecclesiae.

2. Ex defunctae
 frequenter ossibus
Fluxit odor
 mirae fragrantiae,
Quae, dum vixit,
 vernabat floribus
Sanctitatis
 et pudicitiae;
V. Hoc in terris
 monstrat fragrantia,
Quanta fulget
 in coelis gloria.

3. Barcinonae
 fulget ecclesia,
Caput habens
 crucis signaculum,
Hanc exornat
 martyr Eulalia,
Cruciata
 per crucis titulum;
Per quam nostra
 curentur vitia
Et vitetur
 hostis periculum.
V. Hujus tantae
 patronae precibus
Jungat Christus
 nos coeli civibus.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Adest dies laetitiae,
 Coeli plaudat collegium,
Dum virginis Eulaliae
 Fulget trophaeo praemium.

2. Cum coelibatus lilio
 Rosam gestans martyrii
Servat in coeli solio
 Coronam bini praemii.

3. Ardens ignis non potuit
 Corpus ejus consumere,
Nam vitium non valuit
 Mentem ejus corrumpere.

4. Vivens conservat gratiam
 Sacri semper charismatis,
Defuncta jam fragrantiam
 Exsuperat aromatis.

5. Cujus praeclara sanctitas
 Et passionis meritum
Per ejus ducat semitas
 Ad Christi nos intuitum.

Ad Benedictus.

A. Mentis nitor,
 flos pudicitiae,
Sanctitatis
 immensus cumulus,
Refulgentis
 lux sapientiae,
Passionis
 illustris titulus
Ornant sacrae
 decus Eulaliae,
Quam non vincit
 judex incredulus.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Dum transfertur
 corpus Eulaliae,
Gravitate
 miranda premitur,
Spirat odor,
 mirae fragrantiae,
Sacrum ejus
 os non aduritur,
Nam ab igne
 concupiscentiae
Mens illius
 illaesa panditur.

Brev. ms. Praedicatt. saec. 15. Cod. Scorialen. a III 3. A. — Offic. ms. saec. 16. Cod. Barcinonen. 1 IV 7 B. — B ist ein Blatt ausgerissen, weshalb es erst mit der 1. Nokturn beginnt. — In 1. Noct. R 2, 6 tante flagitium B. — R 2, 12 Deum non nuntius B. — R 3, 2 funestus cunemus B. — R 3, 8 et vernat ungula B. — In 2. Noct. R 1, 2. Et flammarum AB. — R

2, 2 fulgentis fehlt B. — In 3. Noct. **A** 1, 3 fragrat oium B. — **A** 2, 4 Gravis fehlt B. — **R** 1, 1 Jacet corpus B. — **R** 2, 12 gloria fehlt B. — **R** 3, 8 per crucis fehlt B. — **R** 3, 15 Christus fehlt B. — **R** 3, 16 nos fehlt B. — In Laud. **A** 4, 1 Ajuens conservat B. — In 2. Vesp. Ad Magn. **A**, 6 mirae fehlt B.

30. De sancta Eurosia.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O felicis rosarii
Rosa rubens, Eurosia,
Coelestis sanctuarii
Habitatrix egregia,
Proles illustris regia,
Fac nos erroris varii
Devitare contagia
Et daemonis nefarii
Allidere praestigia.

In Completorio.

Super Psalmos.

A. Mirificasti, Domine,
Eurosiam mirifice,
Quam adornasti etiam
Virtutibus salvifice.

Ad Nunc dimittis.

A. Ancillam tuam, Domine,
In pace dimisisti,
Cum hanc pro tuo nomine
Affligi permisisti.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Adoremus Christum, regem
Coelestis militiae,
Qui beatae vitae legem
Contulit Eurosiae.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Est admirandum, Domine,
Ab angelo et homine
Nomen tuum beatum,
Pro quo beata pertulit
Eurosia nec renuit
Poenarum cruciatum.

2. Enarrant coeli gloriam
Dei, coelestes viri,
Qui suam hanc consociam
Noverunt accersiri.

3. Si prorsus omnis innocens
Scandit in montem Domini,
Revera hanc omnipotens
Suo attraxit culmini.

Responsoria.

1. Sacrosancta
plaudit ecclesia
Novo plausu,
nova laetitia,
Dum illustris
martyr Eurosia
Mundum liquit
petens coelestia;
V. Rosa rubens
sponsi triclinia
Decoravit
mira fragrantia.

2. Subarrhavit
eam rex gloriae,
Mundialis
expertem scoriae,
Ut ex textu
patet historiae;
V. Virginalis
fit pudicitiae
Jam collega
et laus munditiae.

3. Currit velox veneranda
Martyr ad martyrium,

A nefandis decollanda
Cum turmis fidelium
Et in coelis coronanda
Cum choreis virginum;
V. Mors in vitam terminanda
Et a sanctis exspectanda
In terris viventium.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Veritas, mansuetudo
Atque mentis rectitudo
Deduxerunt Eurosiam
Ad summi patris dexteram.

2. In ejus fortitudine
Sunt montes conturbati,
Quae jam est a formidine
Data securitati.

3. Haec est regalis civitas,
Haec montis Sion summitas,
Quam aquilonis latera
Non violarunt extera.

Responsoria.

1. Regis nata
Roborata,
Spe firmata,
Poenas non abhorruit,
Delicata,
Deo grata,
Morti data
Solotenus corruit,
V. Adornata,
Sociata,
Adamata,
Quam Christus concupiit.

2. Pari sorte
haec cum familia
Comitante
in coelis fruitur,
Aspernando
promissa vilia
Nec promissis
nec minis flectitur,
V. Cor sincerum
forti constantia
Tenens Christi
amori nectitur.

3. Expleto carnis onere
Alleviata convolat
Ad Christum dato munere,
Quod ante mortem postulat;
Beato gaudet funere
Jaccensis urbs et jubilat,
V. Hoc divino fit opere,
quod laus jugis intitulat.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Deos esse daemonia,
Dum virgo protestatur,
Excussa carnis palea
Pro Christo ventilatur.

2. Multae laetentur insulae,
Laetetur et Bohemia,
Gentis prorsus incredulae
Omnis absit blasphemia.

3. Exsultent rivi flumina
Et montes Pyrenaei
In virginis magnalia
Et in conspectu Dei.

Responsoria.

1. Patrocinatur valide
Toti prorsus confinio
Virgo virtutis fervidae,
Ut resonat opinio
Perscrutante scrutinio;
V. Pestes abscedunt variae
Et clades multifariae
Ipsius patrocinio.

2. Dum pater hanc proposuit
Terreno dare nuptui,
Christus eam disposuit
Coelesti coelibatui,
Quam etiam exposuit
Malignorum conflictui;
V. Picturata virtutibus
Divinis parens nutibus
Omni se dedit ictui.

3. Exsultantes
mentali gaudio
Celebremus
festum devotius,
Cujus scimus
juvari radio
Pietatis
verae quantocius,
V. In ipsius
laudis praeconio
Desudantes
surgamus ocius.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Regnanti psallat Domino
Cor pium, mens sincera,
In virginis laudamine
Devotione vera.
2. Laudavit nomen Domini,
Nam ipse est suavis,
Quod nomen omni nomini
Praeest, ut puppi navis.
3. Ad te de luce vigilat
Cor fervens hujus virginis,
Martyrizata jubilat
Cum coetu dulcis agminis.
4. Benedicat
spelunca Dominum,
Ubi non est
accessus hominum,
In qua virgo
sumpsit martyrium.
5. Laus ejus in ecclesia,
Cum quo regnat Eurosia
In gloria sanctorum,
Terrenum sponsum renuens,
Coelestem prorsus ambiens,
Festivum et decorum.

Ad Benedictus.

A. O flos vernantis gratiae,
Aufer hostis fallaciae
A servulis timorem,
Eurosia coelicola,
Fac mollia et frivola
Sint nobis in horrorem.

Ad Horas Antiphonae.

Ad Primam.

Insurrexerunt perperam
A fide alieni
Adversus regis filiam,
Nefandi Sarraceni.

Ad Tertiam.

Confundantur
superni aemuli
Et in membris
sint semper tremuli,
Nam injuste
in sanctam virginem
Perpetrarunt
cruentam rabiem.

Ad Sextam.

Posuerunt laqueum
Sibi peccatores,
Quos in legis nucleum
Scimus transgressores.

Ad Nonam.

Longe salus
a peccatoribus
Et fidei
contradictoribus,
Qui cervicem
sacratae virginis
Amputarunt
funestis gladiis.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O proles magnifica,
Virtutibus mirifica,
Signis crebrescentibus
Mundus obstupescit,
In sanctorum meritis
Coaequaris prae ceteris
Cunctisque praesentibus
Magna laus accrescit;
Eurosia, subveni,
Alma martyr, interveni
Pro nostro facinore
Apud Dei numen,
Ne in hoc exsilio
Pirata vel inspilio
Infelici vomere
Misceat acumen.

Brev. Oscense et Jaccense imp. Caesaraugustae 1505. – In 1. Noct. R 1, 4 expertem excoriae. — In 2. Noct. A 1, 4 A summi. — R, 1 Solo tenuis. — In 3. Noct. R 2, 3 eum disposuit. — In Laud. A 1, 3 virginis laudum. — Ad Bened. A, 5 Fac ut haec mollia. — Ibid. 6 in honorem.

31. De ss. Facundo et Primitivo.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Gaudeat ecclesiae
nunc concio tota fidelis,
Concinat haec psalmos
sanctorum nomine Christi.

Ad Magnificat.

A. Hi duo sunt fratres,
quos alvus namque gemellos
Ecclesiae sponso
parturit alma suo,
Ambos carnifices
torquent cruciamine diro,
Mors una Christo
jungit et una fides.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Aethera qui fecit,
terras, pontumque crebumque,
Est Deus omnipotens,
orbis quem totus adoret.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Jussa viri fortes
negligunt consulta tyranni,
Sed legem Domini
semper habere volunt.

2. Gens fremit in sanctos
populus meditatur inane,
Sed ridet stultos
Christus in astra sedens.

3. Saevus saeva parat
peccator verbera sanctis,
Quos perfecisti,
perdere, Christe, parat.

Responsoria.

1. Cum Christi populum
crescentem perdere vellet
Gens ignara Dei et
hunc persequeretur ubique,
Atticus est praesul
Gallaecas missus adoras,
Idola compellens
venerari et fana deorum.
V. Cives inde duo
Dei in certamine fortes
Dixerunt, Christum
colere et contemnere divos.

2. Ambo viri audacter
respondent praesidi iniquo:
Tu, miser, es caecus
venerans simulacra deorum;
V. Hactenus in castris
tulimus si proelia vestris,
Attamen in nostro
servamus pectore Christum.

3. Sancti pro Christo
non timuerunt
Verbera carnificum,
vincula, poenas,
Tormenta et multos
ferre labores;
V. Hi comtemnentes
gaudia mundi
Tradunt pro Domino
corpora morti.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hi sunt veraces,
mundi nullique nocentes,
Gaudent cum Christo et
atria celsa colunt.

2. Conservat Dominus
sanctos a morte perenni,
Illis ostendens,
quod sequerentur iter.
3. Vera Dei proles
sunt ambo, qui morientes
Pro Christo sacri in
culmina montis eunt.

Responsoria.

1. Caumatis in medio
positos non attigit ignis
Ardens nec fumus
per triduum nocuit,
Angelus in flammas
rorem fundebat ab alto,
Una cum sanctis
carmina dulce canit;
V. Candescenti oleo
sparguntur corpora nuda,
Lampade flammigera
circuiturque latus.
2. Judex sanctorum
furibundus gutture calcem
Ardentem immitti
cum felle et jussit acetum.
V. Christicolae intrepidi
potus libamina gustant,
Dulcia melle favo
mage sunt dulcedine versa.
3. Quam benedicta,
quam veneranda
Mors pretiosa
estque beatis
Ante tribunal
cuncta regentis.
V. Felices, quorum
laudes jam coelica narrant
Agmina, gaudendo
cantant palmasque triumphos.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Vos gaudere decet,
Dominum benedicere, justi,
Canticum et in coelis
pangere dulce novum.

2. Angelus est missus,
de flamma ut liberet illos,
In fornace Deo
laus datur ore trium.
3. Gentibus est fusus
sanctorum sanguis ut unda,
Intumulata avibus
corpora sancta jacent.

Responsoria.

1. Dirus evulsit
digitos et ungues,
Ossium plectio
premit et medullas,
Crura sanctorum
laniat, lacertos,
Cumque torquentur
mage roborantur.
V. Jamque lassatur
cruciando tortor,
Fortius sancti
Dominum fatentur.
2. Vidi purpureo
indutos velamine sanctos,
Qui ex auro et gemmis
gestabant flore corollas,
Monstrantes agno,
pro illo quae vulnera passi.
V. Angelus exclamat:
sunt hi regnantis amici,
Qui proprias agni
stolas in sanguine mundant.
3. Caeduntur saevo
gladio sanctissima colla,
Vertice sublato
linquuntur corpora nuda,
Sanguine, lacte manant,
animae coelisque volarunt;
Has chorus angelicus
secum super aera duxit.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Laudibus exclament
populi cunctique fideles
Sanctorum in festis
narrando gesta virorum.

2. Sunt duo candelae
   fulgentes lumine claro,
   Lilia sunt ambo
   coelisque rubentia flore.

3. O per cuncta viros
   fidei fortesque tirones,
   Tradere qui aptarunt
   pro Christo corpora morti.

4. In medio flammae
   benedicunt omnipotenti,
   Laudant illaesi
   regnantem in saecula patrem.

5. Nos laudare decet,
   scimus quos esse beatos,
   Quos nunquam cessant
   cives laudare superni.

Ad Benedictus.

A. Hos potuit nemo a
   Christi disjungere amore,
   Ambos una fides,
   dilectio fecit amicos,
   Passio germanos
   et coelorum cohaeredes.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O quam felices
   portastis ab hoste triumphos!
   Ducite nos, petimus,
   ubi nos requiescitis almi,
   Qui per martyrium
   sumpsistis gaudia coeli.

Brev. Auriense imp. Salamanticae 1501. — In 2. Noct. R 1, 11 flammigere. — In 2. Vesp. Ad Magn. A, 3 Divite nos.

32. In Translatione s. Froilani.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Ad honorem
   patris sanctissimi
   Froilani
   coetus catholici
   Novi sonent
   melodos cantici
   Collactantes
   tanto pontifici,
   Quem laudantes
   laude multiplici
   Plaudant simul
   fideles subditi.

Ad Magnificat.

A O quanto desiderio
   Froilanum sanctissimum
   Exsultans colit Legio
   Ut patronum piissimum,
   Benedicti religio
   Hunc florem profert optimum,
   Quem Deus privilegio
   Cunctorum dotat praesulum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Adsunt Froilani solemnia,
Sancta mater jubilet ecclesia.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Natus in suburbio
   Luci disciplinam
   Amplexatur praecavens
   mortalem ruinam.

2. Concupivit eremum
   forma juventutis,
   Ut possit officium
   complere salutis.

3. Prunas cultor Domini
   continet in ore,
   Sunt illaesa labia
   et sine dolore.

Responsoria.

1. Devergente
   jam solis radio

Froilani
prodit devotio,
Fit devota
cordis oratio,
V. Noctis atrae
fit in initio
Claritatis
refulgens visio.

2. Benedicti
professus regulam
Mentem habet
in Christo sedulam,
Carni dedit
doctrinae ferulam
V. Monachali
vivens sub tegmine
Mundum replet
divino semine.

3. Constitutus
in pueritia
Detestatur
mundi solatia
Et procedit
ad montis invia;
V. Per hunc quot promantur eulogia,
Devotorum
sunt verba nuntia.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Froilanus prospicit
vitae brevitatem
Et affectat jugiter
coeli claritatem.

2. Varias vir obtinet
columbas colore,
Quae de coeli volitant,
concludit in ore.

3. Mox columba rubea
subintrans exurit,
Sed demulcet leniter
alba, quae cucurrit.

Responsoria.

1. Incombusti
divina gratia
Designantur
ista magnalia,
Quod purgentur
ejus eloquia;
Servi Dei
clarent insignia,
Summopere
gentis officia
V. Clamant cunctis
ejus eulogia,
Quod adspirent
ad coeli gaudia.

2. Aedificat
triplex coenobium
Post recessum
a celsis montium,
Ordo, sexus,
aetas, officium,
Omnes currunt
ad monasterium;
V. Hinc undecim
centena militum
Fecit sanctum
habentes spiritum.

3. Sancti patris
nos juvent merita,
Cujus gesta
laudamus inclita,
Ut ipsius
juvemur precibus
Et coelorum
jungamur civibus;
V. Per hunc vita
praesenti transita
Nobis detur
corona perdita.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Patiens et humilis
innocenter vixit,
Diem sui obitus
et horam praedixit.

2. Spiritus edocuit
hunc ut Jeremiam,
Ut futura nosceret,
clare dedit viam.

3. Pie pastor
sanctae memoriae,
Foilane,
vas plenum gratiae,
Memor esto
tuorum memorum,
Ne suorum
mole facinorum
Comprimantur
poenae miseria.

Responsoria.

1. Exaltatur
lucerna splendida,
Per quam Christi
fit domus lucida,
Ut attendat
lumen mens timida.
V. Felix pater
per vitae merita
Cunctos trahit
a mundi semita.

2. Urbs non latet
in monte posita,
Nec lucerna
lucet abscondita;
Dum divertit
ad montis abdita,
Per confines
fit fama publica.
V. Lux refulget
in nocte lubrica,
Fragrat odor
vincens aromata.

3. Opem nobis
benigne porrige,
Rege stantes,
jacentes erige,
Mores, actus
et vitam corrige
Et in pacis
nos viam dirige;
V. Tu directus
coelesti remige
A procella
mundi nos protege.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. In amore jugiter
fervens trinitatis
Fundat et constituit
loca pietatis.
2. Contemplatur jugiter
veram disciplinam,
Horret famam saeculi,
ne ducat ruinam.
3. De salute populi
plenam gerens curam
Cladem pestilentiae
indicit futuram.
4. Invitus assumitur
ad pontificatum,
Licet se in pluribus
diceret accusatum.
5. Subditos edocuit
sanctis inhaerere,
Normam sui ordinis
firmiter tenere.

Ad Benedictus.

A. O lumen spectabile,
Fulgens claritate,
Exemplum notabile
Christi caritate,
Tu vas admirabile,
Plenum sanctitate,
Fac cor nostrum stabile
Pura veritate.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Salve, sancte
praesul ecclesiae,
Vitae norma,
via prudentiae,
Audi preces
devotas hodie,
Per te nobis
sit locus veniae,
Ne nos premat
rigor sententiae.

Brev. ms. Lucense saec. 14. in. Cod. Capit. Lucen. s. n. A. — Brev. ms. Oculense saec. 15. Cod. Matriten. A 174. B. — In 1. Noct. **R** 2, 8 sub regimine B. — **R** 2, 9 Mundi B. — **R** 3, 7 quod promantur A. — In 2. Noct. **A** 2, 1 obtinens B. — **R** 1, 3 Designatur B. — **R**, 2, 1 Aedificavit AB. — **R** 2, 9 Hinc unde cum B. — **R** 3, 10 praesenti tradita B. — In 3. Noct. **A** 2, 2 ut fehlt B. — **A** 3, 9 compremantur B. — **R** 1, 5 sq. Ut attendens lumen mens tibi AB. — **R** 1, 10 ad mundi semitam A. — **R** 2, 3 Ne lucerna AB. — **A** 2, 6 montes B. — **R** 2, 10 in monte lubrica B. — **R** 2, 11 Flagrat AB, ordo A. — In Laud. **A** 1, 2 fervens triumphatis B. — **A** 4, 1 Invictus B. — In 2. Vesp. ad Mag. **A**, 4 via patriae A. — B giebt die Anfänge der zugehörigen Hymnen, nicht diese selbst; in Vesp. et Laud.: Fugiendo pompam, ad Noct.: O nimis felix.

33. De sancto Fructo.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Solitudo, inopia,
Lacrimae, desideria,
Quae illustrant vitam,
Civem fecere coelicum
Et in terris mirificum
Fructum eremitam.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Regi regum jubilemus,
Deo salutarium,
Qui beatum recensemus
Fructum solitarium

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Confessor egregius,
Fructus eremita
Mundo fit inglorius
Pro coelesti vita.
2. Erogatis omnibus
Ob Christi amorem,
De mundanis opibus
Transit ad squalorem.
3. Vult perfectus fieri
Et nulli obesse,
Censet mundum deseri,
Inter feras esse.

Responsoria.

1. Confessor egregius,
Fructus eremita
Mundo fit inglorius
Pro coelesti vita,
Sciens: qui se despicit,
Apud Deum proficit.

V. *Humiliatus sum usquequaque, Domine, vivifica me secundum verbum tuum.*

2. Erogatis omnibus
Ob Christi amorem,
De mundanis opibus
Transit ad squalorem
Et de voluptatibus
Ad specus horrorem.

V. *Ecce, elongavi fugiens et mansi in solitudine.*

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Factus solitarius
Carnem domat ibi,
Nil ei sapidius
Quam agrestes cibi.
2. Fame, siti, disciplinis
Et vigiliarum hymnis
Maceravit se vir justus,
Gelu riget, sole ustus.
3. Pauper mitis et dejectus
Egisti in saeculo,
Dotes ipsas coelo vectus
Tuo redde populo.

Responsoria.

1. Segregatus a mundanis
Vivit pauper in montanis,

Ut de Christi edat granis,
Quae in monte seruit:
V. Patriarchae imitator
In agrum egreditur,
De activo contemplator,
Vir Dei efficitur.
2. Viri sancti tegimen
Cilicina vestis,
Saccus et spartaria,
Lumbos cingens restis,
Vitae solitariae
sunt evidens testis.
V. *In laboribus et vigiliis, in fame et siti, in frigore et nuditate.*
3. Ad speluncam sancti Fructi
Catervatim curritur
Sed peccatum, morbus, pestis
Mox oppressis pellitur,
Et jucundi redeunt,
Dum virtutem sentiunt.
V. *Tristatur aliquis vestrum? oret aequo animo Fructum, Dei eremitam.*

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Post arreptam margaritam
Vitae solitariae
Daemon acuit sagittam
Tentans multifarie.
2. Quanto magis infestatur,
Ut a coepto torpeat,
Tanto magis roboratur,
Ut immotus maneat.
3. Jam securus et beatus
Adsecutus bravium,
Adsis nobis advocatus
Dans moestis solatium.

Responsoria.

1. In speluncis habitans
Comes jumentorum,
Indefesse meditans
Legem mandatorum,
Nil cogitat de crastino,
Fultus promisso divino:
V. *Quaerite primum Dei regnum, et omnia adjicientur vobis.*
2. Solitudo, inopia,
Lacrimae, desideria,
Quae illustrant vitam,
Civem fecere coelicum
Et in terris mirificum
Fructum eremitam.
V. *Bonorum laborum gloriosus est fructus, et pia studia merces aeterna coronat.*

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Fructus jure nominaris,
Sapis, nutris, satias,
Ideoque veneraris,
Ut vota perficias.
2. Pater sanctus aestuabat
Christi disiderio
Ideoque non cessabat
A fletu et suspirio.
3. Incumbens vigiliis
Nocte Deo canticum
Psallebat suspiriis
Soporatus modicum.
4. Coelum, terram,
mare et omnia
Invitat psallere
pro Christi gloria.
5. Laus, honor Deo,
virtus et benedictio,
Qui nos ditavit
Fructi patrocinio.

Ad Benedictus.

A. Ecce, cultor paupertatis
Laureatur cum beatis,
Consors factus angelorum
Comes quondam jumentorum,
Et qui vixit hic dejectus,
Gloriatur coelo vectus.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. De squalore
vitae solitariae

Per arctam viam
jugis poenitentiae,
Sanctitatis
exemplar et speculum
Fructus ascendit
at thronum gloriae,
Quam optavit.

Brev. Segoviense imp. Vallisoleti 1527. — In 1. Noct. R 1, 3 fuit. — In 2. Noct. R 3, 3 moribus pestis. — In der ersten und dritten Nocturn ist je ein R (das dritte und das zweite) prosaisch.

34. De Stigmatibus s. Francisci.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Franciscus potu satius
Jesu torrentis crucis
Jesuque plagis saucius
Meretur decus ducis.
2. Francisci carne praevia
Splendore honestatis
Miranda mirabilia
Rex fecit pietatis.
3. Franciscus per insignia
Vera Christi, quae gerit,
Aeterna in memoria
Mundo famosus erit.
4. Franciscum Deus humilem
Respexit perclementer
Ipsumque fecit nobilem
In signis eminenter.
5. Franciscus benedicitur
Cunctis natis in isto,
Dum similis efficitur
In plagis vere Christo.

Ad Magnificat.

A. Francisce, cognatio
Jesu, quem praediligis,
Te percelsa gratia
Prae cunctis honorat,
Qui toto dum studio
Cor in eum dirigis,
Te plaga quinaria
Clementer coronat.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Francisci in praeconio
Jesus magnificetur,
Plagarum privilegio
Per quem dignus habetur.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Francisci Jesu passio
Quod fuit voluntate,
Probatur procul dubio
Plagarum veritate.
2. Francisci contra stigmata
Jam nullus meditetur,
Nam Christi sunt charismata,
Hoc Roma profitetur.
3. Francisci Jesus gloria
Hunc nimis exaltavit,
Cum stigmatum insignia
Ei pia donavit.

Responsoria.

1. Franciscus, vir angelicus,
Angelos venerari
Studet et mente coelicus
Vult carnem macerari,
Jam servus Christi publicus
In Christo vult laetari.
V. Huic totus mundus fellicus,
Huic solus Jesus mellicus,
Hunc studet contemplari.

2. Franciscus facta singula
Jesu dum meditatur,
Ipsius mente sedula
Passionem scrutatur,
Crux ejus cordi fercula,
In quibus delectatur;
V. Crux illi vitae regula,
Crux ejus cordi cellula,
In cruce gloriatur.

3. Franciscus Jesu studuit
Se factis conformare
Seque morti exposuit
Pro ipso ultra mare,
Clemens Jesus disposuit
Hunc sibi similare;
V. Crux illi crebro claruit,
Crucifixus apparuit,
Hoc volens praesignare.

2. Franciscus ex praesentia
Confixi redemptoris
Perfunditur laetitia,
Juxta rore doloris
Et recipit incendia
Summi Jesu amoris,
V. Ex Seraph influentia
Et membris refulgentia
Francisci fit honoris.

3. Franciscus, ex quo visio
Disparuit praedicta,
Glorioso quinario
Remansit carne picta,
Haec mira diva pictio
Non infacta vel ficta;
V. Pes, manus, latus lilio
Florescunt mirifario,
Caro fulget afflicta.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Franciscum suum famulum
Jesus mirificavit
Super sanctorum populum,
Dum hunc stigmatizavit.

2. Franciscus mane adstitit
Jesu monte Alvernae,
Jesus eidem praestitit
Dona laudis aeternae.

3. Franciscus admirabile
Jesu nomen praeclaret,
Cum signum Jesu nobile
Francisci carne paret.

Responsoria.

1. Franciscus dum ardoribus
Seraphicis flagraret
Et pro Jesu doloribus
Valenter suspiraret,
Jesus extensis manibus
Ut in cruce apparet,
V. Alis tectus Seraphicis
Decoris et splendiferis
Omnique labe caret.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Francisci tunc refloruit
Stupore caro plena,
Cum Jesu dante claruit
Per stigmata serena.

2. Francisci planctum dulciter
In gaudium vertisti,
Jesu, dum quinquiformiter
Carnis saccum scidisti.

3. Francisci cor transfigitur
Sagittis amorosis,
Transfixio praetenditur
Carne plagis decoris.

Responsoria.

1. Franciscus sacra stigmata
Dum voluit latere,
Is, cujus sunt, per climata
Mundi vult haec patere,
Francisci per haec dogmata
Culmen potest clarere;
V. Micant amoris caumata,
Clarescunt epigrammata
Morum Francisci vere.

2. Francisci per insignia
Tempestas evanescit,
Curantur animalia,
Chirotheca stupescit,
Quavis pressus languentia
Oppressus convalescit;
V. Visu, tactu, patentia
Per facta mirabilia
Haec veritas clarescit.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Francisci sanctitudinem
Gratiose decebat,
Christi Jesu imaginem
Quod vere praetendebat.

2. Francisci mira vulnera
Non hic sed Christus fecit,
Amore suo viscera
Francisci qui perfecit.

3. Franciscus mane vigilat
Ad Jesum contemplandum,
Quem contemplando rutilat
Per signum venerandum.

4. Franciscus Deo jubilat
Amoris in fornace,
Jesus quem sibi similat
Effigie verace.

5. Franciscus florens laudibus
Devotis redemptoris
Ejus fulget stigmatibus,
Quod fecit vis amoris.

Ad Benedictus.

A. Franciscus, pater pauperum,
Decus obedientiae,
Celsissimi propheta,
Christi crucis et vulnerum
Insignitur effigie,
Crucis probus athleta.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Francisce, Christi signifer,
Clementi artificio
Jesu, quem dilexisti,
Des crucis vota, crucifer,
Tam praeclaro martyrio
Qui dignus exstitisti.

Brev. ms. Franciscan. Hispan. saec. 15/16. Cod. Parisin. 1064. — Zum Officium gehören vier Hymnen; in 1. Vesp.: Franciscus amat unice; ad Noct.: Franciscus mundi prospera; in Laud.: Francisci in visceribus; in 2. Vesp.: Ad Francisci famam prisci.

35. De sancto Gabriele.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Qui carnem vestis,
ut dones gaudia maestis,
Et nos informas,
Gabrielem laudibus ornas,
Da nobis, Christe,
jam saeclum spernere triste
Et sursum caelis
nos suscipe, rex Gabrielis.

R. O Gabriel
Dignus es honorari,
Tractasti El
Maria incarnari,
Quos mortis fel
Habuit, dulcorari,
Et Israel
Gaudet coelo locari.
V. Ergo fac mel
coeleste nobis dari,
Quod Michael
et sancti gustant cari.

Ad Magnificat.

O Gabriel epicharis,
Archangelus fons jubaris,
Quem Deus exaltavit,
Dum per te, non per alium,
Suum dilectum filium
Mariae nuntiavit;

Fac stans ante Dominum,
Ut sarcinam peccaminum,
Quae diu nos gravavit,
Luat, qui nos creavit.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Adoremus humiliter
Regem archangelorum,
Cum quo vivit feliciter
Gabriel, lux sanctorum.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Gabriel privilegium
Prae creaturis omnibus
Habet pandendo filium
Dei Mariae auribus.

2. Nunquam fuit nec fuerit
In mundo nec in caelis,
Per quem virgo conceperit
In verbis Gabrielis.

3. Ergo, Gabriel, carius
Precamur, ut obsequium
Sumas nostrum laetantius
Et sis nobis praesidium.

Responsoria.

Gratulanter
Dei ecclesia
Gabrielis
agat solemnia,
Deferentis
Mariae nuntia
Nobis salubria.
V. Hic ingens nuntius
De coelis grandius
Adduxit sanctius
Pro nobis gaudia.

2. Tu es lux et signaculum
Et Dei instrumentum,
Nostrum pia piaculum
Per tuum interventum,
Ad coeli tabernaculum
Nos ducas et proventum,
V. Sis nobis adminiculum,
Gabriel, in periculum
Satan ad temptamentum.

3. Plaudat fidelis concio
Cognoscens beneficia
Gabrielis obsequio
Nobis provenientia
A divina clementia;
V. Danielem hic imbuit
Visionum scientia,
De Johanne praedocuit
Et de Christo magnalia.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Gabrielem, quem trinitas
Pro nobis misit nuntium
In orbem, nostra caritas
Extollat fundens gaudium.

2. Lux Gabriel purissima,
Claras fac nostras mentes
Tua prece sanctissima,
Ut sint Deum videntes.

3. Solemnizemus hodie
Diem sanctam et piam,
Gabrielem rex gloriae
Qua misit ad Mariam.

Responsoria.

1. Hierusalem
per hunc subversio
Danieli
futura patuit,
Et feras, quas
vidit in somnio,
Quosdam reges
esse disseruit,
Antichristum
sua narratio
Minime tacuit;
V. Occidendum
Christum veraciter,
Desolandum
templum totaliter
Gabriel posuit.

2. Commendemus
cordis laetitia
Gabrielem
divinum nuntium,

Ipse tulit
nobis exennia,
Quae nunquam quis
attulit nuntium,
Assequimur
coelicum gaudium;
V. Hoc dolet furia
inferni tristius,
Hoc congaudet
coelestis plenius,
Talem decet
laus et obsequium.

3. O quam gaudet in gloria
Gabriel, plenus gaudio,
Confirmatus in gratia,
Nullo turbatus taedio;
Fructum gustat eximium,
Quem virgo tulit gremio,
Semper carentem vitio.
V. Hic ditavit
regnum coelestium,
Dum tractavit
tantum consortium.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Per gratiam, sol gratiae,
Gabriel, lue faeces
Nostrae mentis plenarie
Et audi nostras preces.

2. Tu es stella lucentior,
Gabriel, fixa sursum,
Tu es Deo propinquior,
Dirige nostrum cursum.

3. Flos Gabriel eximie,
Perornans paradisum,
Odorem da fragrantiae,
Hostem fuga invisum.

Responsoria.

1. Gabriel dignis laudibus
Mariam salutavit
Et pro nostris sceleribus
Delendis nuntiavit
Eidem, plenae moribus,
Dominum, peramavit,
Cui mox ipsa favit:
V. Ecce, dicit,
ancilla Domini,
Ita fiat,
ut placet numini,
Et os tuum narravit.

2. Beati sunt,
qui cessant linquere
Et nituntur
in Christo vivere,
Pro his misit
Deus ab aethere
Gabrielem,
puellam jungere
Suo nato
sub sancto foedere;
V. In Nazareth
salutat virginem,
Evae mutans
amaritudinem
In dulcorem
divino opere.

3. Cantet, laudet
agmen fidelium
Sancti festum
cum pleno gaudio
Gabrielis,
civis coelestium,
Qui fidelis
exsultat bravio;
V. Nitet, videt
divinum filium,
Virum mirum,
vitam credentium,
Qui nos salvat
ex posse proprio.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. O lumen indeficiens,
Gabriel, tuo lumine
Tenebras sis ejiciens,
Quae nos gravant peccamine.

2. Templum tu regis gloriae,
Gabriel, semper purum,
Contra ausus discordiae
Pro nobis te da murum.

3. Archangele, quo trinitas,
Gabriel, declaratur,
Roga, quod sua pietas
Nostri misereatur.

4. Nos decet totis nisibus
Gabrielem laudare,
Ut nobis suis precibus
Velit Deum placare.

5. Tu, Gabriel, a gladio
Nos serva proditoris
Et fac, ut tecum gaudio
Fruamur salvatoris.

Ad Benedictus.

A. O quam gaudet feliciter
Gabriel et sublimiter,
Cum videt exaltatos
Mariam matrem virginem
Et Deum factum hominem
Supra cunctos salvatos,
Exstitit quorum nuntius,
Complens commissa plenius;
His nos reddat beatos
Et in pace fundatos.

Ad Horas Antiphonae.

Ad Primam.

O creatura stabilis,
Qui nunquam deliquisti,
Gabriel admirabilis,
Nos mundo serva tristi.

Ad Tertiam.

O Gabriel, eximie
Mariae nuntiator,
In hac valle miseriae
Sis nobis consolator.

Ad Sextam.

Infestant nos hostilia
Gabriel bella multum,
Defende nos ex gratia
Et duc ad Dei vultum.

Ad Nonam.

O quam est beatissimus
Gabriel, princeps magnus,
Quem pascit suavissimus
In coelo Dei agnus.

In 2. Vesperis.

R. Festivemus
nunc diem gaudii,
Qua Gabriel
dixit ad virginem:
Mater fies
Domini filii
Et paries
Deum et hominem,
Nullam perdens
integritudinem;
V. Ejus nomen
Jesus vocabitur,
Ejus semper
regnum firmabitur,
Plebi dabit
beatitudinem.

Ad Magnificat.

A. O dulcis creatura,
Gabriel, te ornatur
Pardisus, lux pura,
Et in te gloriatur
Salvator incarnatus,
Quem tu denuntiasti,
Coelique potentatus
Et quam tu salutasti
Virgo et informasti;
Fac jungamur his casti.

Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Capit. Vicen. CIX. A. — Brev. Tarraconense imp. Barcinonae 1484. B. — Brev. Majoricense imp. Venetiis 1506. C. — Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. D. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. E. — Brev. Barcinonense imp. Barcinonae 1540. F. —

In 1. Vesp. **A** fehlt BF, **R** fehlt B. — **R**, 4 Mariam F. — Ad Magn. **A**, 1 epicaris ABF. — In 1. Noct. **A** 3, 2 ut sequium A. — **A** 3, 3 laetantium AF. — In 2. Noct. **A** 1, 1 Gabriel quem F. — **R** 1, 6 in fehlt AF. — **R** 2, 7 aliquis AF. — Ad Horas **AA**, fehlen B. — In 2. Vesp. **R** fehlt AB; ad Magn. **A** fehlt B. — Ad Magn. **A**, 8 tu salvasti A.

36. De sancto Gaudioso.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Ope sancti Gaudiosi
Conterantur vitia,
Ut cernamus regem regum
In coelesti gloria.

R. Urbis Tirasonis
praesul efficitur,
Clerus ac populus
laetus hinc redditur,
Laus omnium ad
sidera tollitur.
V. Gaudiose,
da servis gaudium,
Qui tuum expetunt
semper praesidium.

Ad Magnificat.

A. Gaudiosus adest,
qui nobis gaudia praestet,
Quae semper vigeant
et fine carentia constent,
Participes quorum
det nos fore sponsor eorum.

Ad Completorium.

Super Psalmos.

A. Quo fruamur regni sede
In sublimi patria,
Cum supernis recinentes
Aeternum alleluja.

Ad Nunc dimittis.

A. Cantica justorum
resonant in laude piorum,
Quos chorus hic memorat
vel quos memorando perorat.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Psallamus cuncti
Domini sub nomine juncti,
Christum laudantes
et eum semper venerantes.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Pretiosus Gaudiosus,
In virtute gloriosus,
Nobis praestat veniam.

2. Ut dicamus et agamus,
Quae sunt Deo placita,
Obtinendo veniam.

3. Hic vir sanctus fuit tantus
In amore Domini,
Quantus datur fluens cursus
Inundanti flumini.

Responsoria.

1. Alme Christi gloriose,
Sanctissime Gaudiose,
Tuo pio praesidio
Noxas nostras dilue,
V. Ut superni regni sedem
Valeamus scandere.

2. Hic vir Dei Gaudiosus,
Parentibus generosus,
Natus in Iberia,
Generosior futurus
In Domini gratia,
V. Traditus a puero
Fuit in initio
Sancto Victoriano.

3. In doctrina, Christe, tua
   Crevit ab infantia
   Fluxum carnis resecando,
   Dando tua gratia,
   Sic vivendo Gaudiosus
   Meruit sublimia.
V. Hinc, Victoriane, per te
   adeptus victoriam.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Jucundetur et laetetur
   Pia plebs in Domino
   Decantando et laudando
   Deum absque termino.

2. Nomen sancti mirabile,
   Per mundum praedicabile
   Et apud nos laudabile.

3. Gaudioso concinimus,
   De quo miranda legimus
   Et psallendo proferimus.

Responsoria.

1. Scandens ad pontificium
   Sedis Tirasonensium
   Doctrinae sumpsit bravium
   Per divinum auxilium;
V. Qui cernens ministerium,
   Quo plebi praestet gaudium,
   Non refugit officium.

2. Solicitudo praesulis,
   Dum zelum praestat aemulis,
   Sublimatur in titulis,
V. Spargit laudem in populis,
   Praedicatur in infulis.

3. Nutu sancti Victoriani
   Sumpsit pontificium,
   Pro quo reddit grates Deo
   Urbs Tirasonensium,
   Cui Christus praebuit
   Maximum solatium;
   Gaudiose, gaudium
   Impetra coelestium.
V. Doctor et discipulus
   Sit pro nobis bajulus
   Apud Deum sedulus.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Pretiosi Gaudiosi
   Agentes memoriam,
   Supplicemus et rogemus
   Ejusdem suffragia.

2. Ut sit plebi concinenti
   Rector et auxilium,
   Et in omnibus adversis
   Ubique suffragium.

3. Prece nobis sancti virtus
   Adsit et potentia,
   Qua chelydri confringatur
   Caput et superbia.

Responsoria.

1. Praesulatus officia
   Isti sancto sunt munera,
   Quae spondent magna praemia
   In paradisi gloria,
V. Ut spes detur humilibus,
   Fortitudo sublimibus.

2. Cognoscit vitae
   finem sanctissimus iste,
   Sibi praecepit
   deferri pignora Christi,
   Quae venerando tenens
   sumpsit pro munere vitae
V. Et felix flatum
   misit ad astra beatum.

3. Laus reddatur
   ei, cui parent
   Infima, summa,
   cuncta regenti
   Et Gaudioso
   gaudia danti,
   Vitam pro meritis
   retribuenti.
V. Reddatur Domino
   gratia patri
   Nec non et genito
   cum flamine sancto.

Prosa.

1. Regi regum
   summo tripudio
   Reddat laudes
   devota concio.
2. Gaudiosi
   in natalitio
   Canat Deo
   vox, sensus, ratio.
3. Gaudiose,
   in regno luminis
   Nos socios
   fac tui nominis.
4. Ut in choro
   superni numinis
   Melos demus
   felicis carminis.
5. Quos peccati
   gravat impressio,
   Tua sursum
   levet oratio.
6. Qui fatentur
   se plenos vitio,
   Tuo mundi
   fiant auxilio.
7. Ora patrem
   et placa judicem,
   Noxam laxet
   ut nobis triplicem.
8. Servos juva,
   subveni subditis,
   Offer tuis
   vitam pro meritis.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Ad Laudem Christi nominis,
   Aeternae vitae principis,
   Gaudiosi solemnia
   Vox resonet per omnia.
2. Cujus vox semper sonuit,
   Quaecunque doctor docuit
   Vel Victorianus monuit.
3. Ambo sancti magnalia
   In Domini militia
   Operati sunt talia,
   Unde splendent in gloria.
4. Inde chorus laetitiam
   Reducit ad memoriam,
   Cum pueris perpetuam
   Desiderando gloriam.
5. Reddat coelestis curia
   Cum angelis tripudia,
   Nec non humana gaudia
   Solvant sancto solemnia.

Ad Benedictus.

A. Gaudiose, tuos
   ab iniqua peste tuere,
   Ut semper valeant
   rectum sub corde tenere
   Et semper Domino
   possint sine fine placere.

Ad Horas.

Ad Primam.

A. Ut nobis non dominentur
   Luxus et lascivia,
   Sed resplendeat in nobis
   Castitatis gloria.

Ad Tertiam.

A. O Gaudiose, gaudium
   Infirmis salutare,
   O praesul, succedentium
   Exemplum et altare,
   In quo fit sacrificium
   Laudis regi coelorum,
   Hunc tuorum propitium
   Fac meritis bonorum,
   Cum sit boni principium,
   Lapsus pellat malorum.

R. Crevit in scientia
   Plenus Dei gratia,
   Doctus in ecclesia
   Fuit ab infantia,

V. Christi sapientia
Dat ei subsidia.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O splendens stella,
superasti noxia bella
Et virtute Dei
sumpsisti dona trophaei,
Gaudiose pater,
famulos orando tuere,
Quos, petimus, facias
tecum sine fine manere.

Brev. ms. Tirasonense saec. 14/15. Cod. Capit. Tirasonen. s. n. A. — Brev. ms. Tirasonense saec. 15. Cod. Munebregen. s. n. B. — Brev. Tirasonense imp. Venetiis 1497. C. — In 1. Vesp. Sup. Ps. A 2 Conterentur BC. — Ibid. 3 cernatis B. — R, 1 Urbis Tirasonensis B. — Ibid. 3 et populus C. — Ibid. 4 Laetus hic redolet B. — Ibid. 5 sq. omnium assidua B. — Ibid. 7 O Gaudiose AC. — Ibid. 9 tuum exspectant B. — Ad Magn. A, 2 praestat B. — Ibid. 5 fehlt B. — Ibid. 6 det nos fehlt B; fore sponso B. — Ad Compl. Sup. Ps. A, 1 sedem B. — Ibid. 3 retinentes BC. — Ibid. 4 alleluja fehlt B. — Ad Nunc dim. A, 3 memor B. — In 1. Noct. A 3, 1 Hic vir fuit sanctus B. — A 3, 4 fluvium A, flumine B. — R 1, 2 Gaudiose sanctissime AC. — R 1, 3 Noxias B. — R 1, 4 regni fehlt B. — R 2, 1 vir Domini ABC. — R 2. 6 Traditus fuit a puero B. — R 2, 7 Et initio B. — R 3, 2 Crevit in infantia A; Sirium infantia B. — R 3, 3 reserando B. — R 3, 5 Sic vincendo B. — R 3, 7 Hunc B. — R 3, 8 victoriam fehlt A. — In 2. Noct. A 1, 2 Pia proles B; cum Domino A. — A 1, 3 et laudando fehlt B. — A 1, 4 Domini absque B. — A 2, 1 sanctum AB. — R 1, 2 Tirasonae B. — R 1, 5 mysterium A. — R 1, 6 plebis praestat tandium B. — R 2, 1 Solitudo B. — R 2, 2 aemulio B. — R 2, 4 Espergit laudem B. — R 2, 5 Praedicantur in insulis B. — R 3, 3 gratias B. — R 3, 5 Ejus praebuit B. — R 3, 11 Apud Dominum servus B. — In 3. Noct. A 2, 1 plebi concinti B. — A 3, 1 Per te sancte B; Prece sancti nobis C. — A 3, 2 Virtus et potentia BC. — A 3, 3 cachelydri A. — R 1, 4 gloriam B. — R 2, 6 super fit pro B. — R 2, 7 felix statum B. — R 2, 8 commisit ABC. — R 3, 2 numine peccatur B; in mune patenti A. — R 3, 3 summa infima C, summa fehlt B. — A 3, 4 cuncta regna B. — A 3, 5 Gaudiosus B. — A 3, 7 promittis B. — A 3, 8 debuenti B. — A 3, 10 patri fehlt B. — A 3, 11 et fehlt B. — Prosa fehlt AB. — In Laud. A 3, 3 sunt trabea B. — A 4, 1 Inde clerus B. — A 4, 2 Reduxit C. — Ad Tert. A, 1 O fehlt B. — Ibid. 3 O fehlt C; Oppressis succedentium B. — Ibid. 6 regi saeculorum C. — Ibid. 9 Cum fit C. — Ibid. 10 pellat tuorum C. — In 2. Vesp. Ad Magn. A, 4 dona triplex B. — Ibid. 8 totum sine fine B.

37. De sancto Georgio.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Georgi, miles, valide,
Christi hostes intrepide
Depellens devicisti,
Draconis diri faciem
Per firmam crucis aciem
Victorque dejecisti.

2. Militiae stipendium
Tuae mentis compendium
Fuit in plasmatore,
Vera namque militia
Spreta mundi nequitia
Sistit in creatore.

3. Corona militantium
Cunctorumque regnantium
Christus est, verum lumen,
Per quod virorum fortia
Deluduntur consortia
Daturque purum numen.

R. Ecce, homo, vir validus
Milesque intrepidus,

Qui Silenam cruce decoravit
Quam virtutibus ornatam
Praevidit et amavit.
V. Erat enim verus Dei cultor,
Paganorum fuit ultor,
Pretiosa gemma militum
Hanc puellam per Dominum
Et crucem consignavit.

Ad Magnificat.

A. O miles fortissime,
Custos veritatis,
Defensor justissime
Totius aequitatis,
Coelestis jam curiae
Una cum beatis
Contemplaris facie
Bona deitatis.

Ad Matutinum.

Verbeta.

Eja, nunc felicia
Georgii festa,
Recolat ecclesia
Hac in die gesta.
Tormenta
minas carnificum
vicit et varia,
Ad regnum
ductus angelicum
vivit in gloria.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Bellorum fidei
Christi vexillarius
Scuto patientiae
Ac lancea justitiae
Semper se armavit.
2. Draconem hic interfecit,
Regem regisque filiam
Ac populum liberavit.
3. Hunc proclamant voce alta,
Dum tractantur belli pacta,
Multi ex fidelibus.
4. Signo crucis se subsignat
Ac signatum se designat
Ad bella justissima.
5. Nullum laesit sua vita,
Forma fuit et doctrina,
Quo vitantur vitia.

Ad Benedictus.

A. O rosa martyrii,
Georgi, speculum militiae,
Qui thalamum Christi
mundo patiendo subisti,
Fac nos perpetua
coelorum scandere regna,
Ut Christo canere
tecum pariter valeamus.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Aureola duplici
veneraris, Georgi alme,
Fac prece multiplici
nos participes fore palmae.

Brev. ms. Vicense imp. Lugduni 1557. — Ad Matutinum nur eine Nocturn, die ganz in Prosa.

38. De sancto Georgio.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Attollat populus
solemnia martyris hujus,
Quem virtute Deus
cinxit in orbe pius.

Ad Nocturnum.

Antiphonae.

1. Gloria, laus et honor
tibi sit, benedicte redemptor,
Qui famulis tribuis
coelica regna tuis.

2. In quibus est rutilus
quasi stella Georgius almus,
Qui pro martyrio
te canit in jubilo.

3. Despiciens mundum
felix sedet arte polorum
Atque sacris meritis
splendet ubique suis.

Responsoria.

1. Sacra dies instat,
quam rite Georgius ornat,
Qua subiit coelos
pro Christo sanguine fuso,
V. Felix collegio
jungitur angelico.

2. Martyrii palmae
creverunt multiplicatae,
Sub Daciano
pariterque Maximiano.
V. Orbem complevit
sacra seges Domini.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Impia sacrilegi
qui sprevit jussa tyranni,
Solveret ut vanis
liba nefanda diis.

2. Christi miles judicis
deridens vana jubentis,
Praecipit ore tonans,
quo simulacra ruant.

3. Martyris imperio
gentilis decidit error,
Aureus atque deus
fit cinis exiguus.

4. Post caesus gladio
sociatur in aethere Christo,
Quem laudat gaudens
laurea sancta gerens.

Ad Benedictus.

A. Ore micans meritis,
martyr venerande Georgi,
Condescende tuis
peccati mole gravatis
Suffragiisque tuis
nos socia superis.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Civibus en caeli
sociatus, sancte Georgi,
Respice nos omnes
tua splendida festa colentes
Facque carere malis
atque nitere bonis.

Brev. Urgellense imp. Venetiis 1487. — Ad Noct. A 2, 1 rutilis. — R 2, 3 lies Domitiano? — In Laud. fehlt eine A, wahrscheinlich die erste. A 1, 4 liberet. — A 2, 3 Percepit. — Das Officium hat wegen der österlichen Zeit nur eine Nocturn. Die im Vorstehenden fehlenden Teile sind nicht in poetischer Form geschrieben.

39. De sancta Helena.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O quam felix sedulitas
Operatricis humilis,
Quae Christi sequens semitas
Virtutum fulsit cumulis.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Christum regem adoremus,
Coeli terrae dominum,
Qui Helenam post laborem
Suum vocat ad gaudium.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. In lege Dei jugiter
   Sic meditabatur,
   Quod coelo perenniter
   Jam congloriatur.

2. Crucis signaculo
   Se Helena signavit,
   Quam Christus jaculo
   Hostis praeservavit.

3. Salvatoris Domini
   Cruce jam inventa
   Duplicavit homini
   Fidei talenta.

Responsoria.

1. Adest diei gaudium
   Praesenti plausu vario,
   Per mundi currat stadium
   Laus cursu quadrifario,
V. In hujus sanctae studiis
   Datis prorsus repudiis
   Virtutis adversario.

2. Mater sancta Constantini
   Ex amoris vi divini
   In divinis studuit,
V. Quod incepit, recto fini
   Commendare voluit.

3. Crucem dominicam
   quaesivit anxia,
   Quam occultaverat
   dolo gens impia,
V. Sic ars deluditur,
   Delusa truditur
   arte salvifica.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Jam in reginae labiis
   Gratia diffunditur,
   Diebusque continuis
   A Christo benedicitur.

2. Mane, sero, diluculo
   Adjuvit eam Deus,
   Quam cupit corde subdulo
   Decipere Judaeus.

3. Haec fundamentum solidum
   In sanctis jecit montibus,
   Liquorem hausit fluidum
   A salvatoris fontibus.

Responsoria.

1. Judaeorum perfidiam
   Non insitam supplicio
   Exterminare potuit,
   Vero Dei indicio
V. Exsecutrix sollicita
   Punitione licita
   Hoc peregit judicio.

2. Spiritali radio
   Virtuosi luminis
   Fulgens vitae meritis
   Imperatrix culminis
   Ex solicitudinis.
V. Longo sudans studio
   Particeps fit numinis.

3. Helena, nos eleva
   Virtuosis precibus
   Ad loca melliflua
   Expurgatis faecibus,
V. Ut laetemur jam exuti
   Ponderosis nexibus.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hic est super omnes deos
   Magnus et terribilis,
   Per quem confundit Judaeos
   Imperatrix nobilis.

2. Inimicos inflammari
   Jussit in circuitu
   Atque vinctos flagellari
   In ejus intuitu.

3. Notum fecit salutare
   Et occultum revelare
   Vexillum dominicum,
   Signum patet singulare,
   Multiplex, mirificum.

Responsoria.

1. De virtute in virtutem
   Scalam tendit erectam,
   Animarum ad salutem
   Se contulit correctam,
V. Suam Deo servitutem
   Tradidit subjectam.

2. Imperatricis gloria
   Jugis manet memoria
   Repellens transitoria,
V. Laus reginae sine fine
   Cunctis applausoria.

3. Humilitatis actibus
   Humiliter completis,
   Hujus maris anfractibus
   Radicitus deletis.
V. Transfertur ad delicias
   Et perennes divitias
   Conjunctis locupletis.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Regnat regina coelitus
   Cum decore virtutum,
   Mundum relinquens penitus
   Contagiis pollutum.

2. In hymnis confitemini
   Omnes orbis Christicolae,
   Nam haec regina nemini
   Morum nocebat incolae.

3. In matutinis, Domine,
   Haec in te meditatur,
   Quia in tuo nomine
   Feliciter laetatur.

4. Montes et colles plaudite
   Cum laude jubilantes,
   Imperatrici inclitae
   Sonate concrepantes.

5. Collaudant omnes spiritus
   Deum deorum dominum,
   Quem Helena radicitus
   Quaesivit vitae terminum.

Ad Benedictus.

A. O reginarum speculum,
   Exemplar et vehiculum,
   Virilis animositas,
   Miranda virtuositas,
   In sexu vigens fragili,
   In vase servans fictili
   Christi manna absconditum,
   Arca cordis reconditum,
   Nos, Helena, fac provehi
   Ad locum summi gaudii.

Ad Horas Antiphonae.

Ad Primam.

Nos Helena rogitante pia,
   Deus alme, tuere,
Laetitia cum dulciflua
   lucis tibi verae.

Ad Tertiam.

Intellectum praesta rectum,
   Helena beata,
Ut quaeramus et discamus
   Divina mandata.

Ad Sextam.

Super senes intellexit
Et ad Deum cor direxit
   In crucis memoria
   Spernens transitoria.

Ad Nonam.

Hanc Deus a calumniis
   Hominum redemit,
Et ex hoc in suppliciis
   Inimicus fremit.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O sexus imbecillitas,
   Vigore sic dotata,
   Muliebris fragilitas,
   Virtute decorata;
   Perfecta patet caritas,
   Quam vera parit sanctitas
   In Helena beata.

Brev. ms. Tirasonense saec. 14/15. Cod. Capit. Tirasonen. s. n. A. — Brev. Caesaraugustanum imp. Venetiis 1496. B. — Ad Mat. Inv. 4 vocavit AB. — In 1. Noct. A 2, 4 perseveravit A. — A 3, 3 Duplicavit inimici A. — R 2, 2 Et amoris in Domini A; Ex amoris individui B. — R 2, 3 Indivintus studuit A. — In 2. Noct. A 3, 4 montibus A. — R 1, 4 judicio AB. — R 1, 5 solita A. — R 2, 3 merito B. — R 2, 7 fit fehlt A; sit B. — R 3, 1 nos helena B. — In 3. Noct. R 1, 3 Alarum ad. A. — In Laud. A 3, 2 Hoc meditabatur A. — A 5, 4 vitae aeternum A. — Ad Ben. A Super senes in tellexit A. — Ad Horas AA fehlen A. — In 2. Vesp. ad Magn. A, 2 sic docta A.

40. De sancta Helena.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Laus Deo sit pro Helena,
Regina egregia,
Quae triumphat luce plena
In coelesti curia.

Ad Magnificat.

A. Stabulariam beatam
Enarrat Ambrosius
Hanc, quae mentem gerens gratam
Praesepe attentius
Requisivit Jesu Christi
Et mentis in stabulo
Vulneratum peste tristi
Fovit corde sedulo.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Adoremus mente cara
Regem continentium,
Qui Helenae luce clara
Dat frui viventium.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Probatam crucem Helena
Dividendo secuit,
Partem detulit serena
Filio, quem genuit.

2. Per hanc crux est exaltata
Fidesque catholica,
Hanc laudemus mente grata
Cum phalange coelica.

3. Dux Helena, Christi sponsa,
Mirum templum condidit,
Ubi steterat absconsa
Crux, quam Deus edidit.

Responsoria.

1. Mens laetetur fidelium
In Helenae solemniis,
Ipsam decet praeconium
Et laudari cum gaudiis,
Possidet coeli solium
Remunerata praemiis,
Regnum sprevit terrestrium,
Christi haesit vestigiis.
V. Haec Judaeos distrinxit pandere
Crucem Christi, quam ivit quaerere
Hierusalem nati instantiis.

2. De hac dicit Ambrosius
Beata stabularia,
Requisivit attentius
Et mente voluntaria
Praesepe Christi verius,
Ut stercus spernens omnia
Ad hoc, ut Christum firmius
Lucraretur hic gratia
Et haberet in gloria.
V. Novit, ait is, stabularium,
Haec quem fovit plagatum nimium
Ex latronum gravi injuria.

3. Licet fuit haec stabularia,
Vir ejus surgit ad imperium,
Non ex hoc tamen salutaria
Ipsa liquit nec bonum studium,

Immo ivit sat voluntaria
Hierusalem ad sanctuarium,
Post haec redit ad regnum
proprium.
V. Delibuta haec sanctis moribus
Ac induta virtutum floribus
Romae solvit carnis terminium.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Frenum fecit et coronam
Haec de clavis Domini,
Quos invenit, fidem bonam
In his gerens numini.
2. Fuit haec domina orbis
Nec ex hoc intumuit,
Carnis, mundi, Satan morbis
Repulsam opposuit.
3. Haec propter amorem Christi
Velut stercus habuit
Haec, quae sunt in mundo
tristi,
Sic Deo complacuit.

Responsoria.

1. Fulget jam virtutibus
Helena satis clare,
Deus dignis precibus
Favorem vult huic dare
Et eam exaltare;
V. Haec fuit domina mundi
Et mater imperii,
Per hanc tristes sunt jucundi
Et reducti devii,
Collaudemus hanc care.
2. O Helena,
Mundo fulsisti bonis,
Nunc serena
Sat gaudes coeli donis,
Vox amoena
Te mulcet miris sonis,
Tota plena
Benedictionis.
V. Nobis ora
In mundo tribulatis
Et implora
Virtutem trinitatis,
Mortis hora
Nos jungat coeli thronis.
3. Ista dum vixit saeculo
Devicit adversarium,
Quando cum corde sedulo
Crucis fecit scrutinium,
Per quam fideli populo
Coeli paratur gaudium
Et Cerbero exitium.
V. Postquam fuit coeli indicio
Crux inventa et signis patuit,
Partem tulit Helena filio
Remanereque partem voluit
Hierusalem ad fidem gentium.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. O Helena, tu vicisti
Per crucem daemonium,
Imperatrix exstitisti,
Sis nobis praesidium.
2. Hanc post dies suos bonos
Imbutam virtutibus
Collocavit Deus honos
In excelsis sedibus.
3. Hac die haec mente sana
Migravit e saeculo,
Romae via Lavicana
Fuit clausa tumulo.

Responsoria.

1. Die hac Helena
Migravit insignis
Sanctitate plena
Et cunctis benignis,
V. Munda plenius
A cunctis malignis,
Gaudet altius
Cum sanctis condignis.
2. Hujus sanctae reliquiae,
Romae quondam locatae,
Per sacerdotem anxie
Quendam sunt asportatae
Junctae Remensi patriae,
Virtutibus probatae
Et signis exaltatae.

V. Nata in prima Belgica
De hac gaudet secunda,
Nam virtute mirifica
Hujus fit laetabunda
Nec non societate.

3. Ecclesiam dotavit
Helena altius
Et fidem roboravit
Per crucem plenius,
O quantum laboravit
In hoc devotius,
Viam nobis monstravit,
Sequamur citius.

V. Hanc Deus inspiravit
Ex suo munere,
Virtutibus dotavit,
Regnat in aethere
Triumphans dignius.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Laus sit Deo pro Helena,
Regina egregia,
Quae triumphat luce plena
In coelesti curia.

2. Fuit mater Constantini
Helena sanctissima
Nec non amoris divini
Amatrix verissima.

3. Magna fides hanc firmavit
Ex divino munere,
Hierusalem transfretavit,
Crucem Christi quaerere.

4. Helena minis, pressuris
In Judaeos irruit,
Quousque Judae fossuris
Crucem Christi habuit.

5. Laudemus Helenam tantam
Omnes voluntarie,
Quae invenit crucem sanctam
In monte Calvariae.

Ad Benedictus.

A. O Helena imperatix,
Vixisti rectissime,
Fuisti Christi laudatrix,
Obisti sanctissime,
Regnas coelis triumphatrix,
Audi nos piissime.

Per Horas Antiphonae.

Ad Primam.

Romae fuit sepelita
Dignitate regia
Helena, quae et unita
Christo est in gloria.

Ad Tertiam.

Diem Romae ultimum
Hodie Helena
Clausit, iter optimum
Agens ad amoena.

Ad Sextam.

Exaltata est Helena
In coeli palatio,
Nobis impetret amoena
Cum divino filio.

Ad Nonam.

Est Helena exsaltata
In coelesti solio,
Fruitur Deo beata
Et coeli collegio.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Fuit haec conversione
Filia ecclesiae,
Soror conversatione
Et mater egregie
Ex crucis inventione
Christi, regis gloriae;
Haec nobis devotione
Semper sit memoriae.

Brev. ms. Dertusense saec. 15. Cod. Capit. Dertusen. s. n. A. — Brev. ms. Dertusense saec. 15. Cod. Capit. Dertusen. s. n. B. — Offic. ms. saec. 16. Cod. Semin. Gerunden. 2309. C. — Brev. Dertusense imp. Lugduni

1547. D. — Brev. Narbonense imp. Carcassonae 1535. E. — In 1. Vesp. **A** Sup. Ps. nur in C. — Inv. 1 mente clara CD. — Inv. 4 Dat flui C. — In 1 Noct. nur eine **A** in C. — **A** 1, 3 detulit Helena E. — **R** 1, 8 haesa C. — **R** 2, 6 Est stercus spernens E. — **R** 2, 10 Novit ait hic C; Novit ut stabulariam D. — **R** 2, 11 Haec quae fovit C; Haec qui fovit DE. — **R** 3, 1 Licet haec fuerit D. — **R** 3, 3 Non fehlt D. — **R** 3, 5 satis voluntaria DE. — **R** 3, 10 terminum D. — **R** 3 fehlt C; statt dessen Fulget jam virtutibus etc. — Noct. 2 und 3 fehlen C. — In 2. Noct. **R** 1, 3 condignis C. — **R** 1, 4 hanc dare CE. — **R** 1, 6 Helena fuit C. — **R** 1, 9 reducti domini D. — **R** 1, 10 hanc clare C. — **R** 2, 4 Satis gaudes D. — **R** 2, 7 sq. fehlen E. — In 3. Noct. **A** 2, 3 Dei bonos E. — **R** 2, 8 Nata patria Belgica D. — **R** 2, 9 fecunda D. — **R** 3 fehlt ABCD, dafür in ABD:

Imperatrix hagia,
Nostra dele vitia,
Helena,
V. Per tua suffragia.

Ad Laud. **A** 2 bis 5 fehlen C. — **A** 1, 1 Laus Deo sit C. — Ad Horas **AA** fehlen ABD. — In 2. Vesp. Ad Magn. **A**, 1 conversatione ABD. — Vgl. betreffs des Officiums das Band XVI S. 145 Gesagte.

41. De sancto Honorato.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Sacra fulget solemnitas,
In qua coeli sublimitas
Suscepit Honoratum,
Pro regno Nicomediae
Regni coelestis hodie
Recepit principatum.

Ad Magnificat.

A. O quam dignus honoribus,
Praeconiis et laudibus
Confessor Honoratus,
Quem Christus, honor praevius,
Honoravit sublimius
Honore praesulatus;
Hic in columna flammea
Praevisus fuit antea
Parentibus quam natus.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Christum regem in saecula
Laudemus exaltatum,
Qui tanta per miracula
Sublimat Honoratum.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Honoratus, vir inclitus,
In mundi fausto positus
Ejus fugit ruinas,
Parentes habens regios,
A fide Christi devios,
Flos fulsit inter spinas.
2. Cum esset puer indolis,
Sub custode christicolis
Servatur alienus,
Christi tamen notitia
Datur in silva regia,
Dum mendicat egenus.
3. Pia Christi provisio
Instruendum Caprasio
Tradit filium regis,
Qui dum cervum insequitur,
Ad audiendum ducitur
Verba divinae legis.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Porro post matris obitum
Pater parat in genitum
Dolosas quaestiones,

Sed lux in nube claruit,
Incutitur nec timuit
Frivolas rationes.

2. Culmina spernens regia
Relicta tandem patria
Caprasium sectatur,
Perveniunt per aequora
Ad Ravennata litora
Ibique baptizatur.

3. Fide firmus catholica
Jubetur apostolica
Jacobi visione,
Mox iter ut arripiat
Et Karolum eripiat
De dura captione.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ardens ut ignis facula
Virtutes et miracula
Frequentat vir divinus,
Tactu cujus erigitur
Et sospitate fruitur
Debilis Anolinus.

2. Postquam coelorum intima
Penetrat fratris anima,
Tristatur Honoratus;
Inde transit Caprasius,
Remansit solitarius,
Amens et desolatus.

3. Irruunt saeve fustibus
Et macerant verberibus
Tres eum Manichaei,
Serpentum in pericula
In Lirinensi insula
Exponunt virum Dei.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Honoratus Christicola,
Primus exsistens incola
Insulae Lirinensis,
Crevit semper in melius,
Refulgens velut radius
Virtutibus immensis.

2. Jam in Christi servitio
Crescit nova plantatio
Sanctorum monachorum,
Fama discurrit longius,
Visu probat Eugenius
Papa mores illorum.

3. Orante Dei famulo
Per hunc se petit sedulo
Vesianus juvari,
Ad Arelatum properat
Divisumque acclerat
Populum adunari.

4. Postquam placavit populum,
Ad Vesiani tumulum
Oraturus accessit,
Obtulit sacrificium,
Et defunctorum omnium
Vox *Amen* bis expressit.

5. Viso tanto miraculo
A clero mox et populo
Pontifex est electus,
Sed qui faustum reliquerat,
Talibus non obtemperat,
Donec fuit correctus.

Ad Benedictus.

A. Sanctitatis titulo
Mire decoratus
Refulsit in populo
Praesul Honoratus,
Qui vivens in saeculo
Vir summe beatus
Ignis in vehiculo
Fratrum in capitulo
Stetit transportatus.

Ad Horas Antiphonae.

Ad Primam.

Lux clara nobis claruit
Honore tanti viri,
Qui defunctorum meruit
Clamore sepeliri.

Ad Tertiam.

Honoratus suscipiens
Curam commissi gregis,

Fuit semper proficiens
In laude summi regis,
In terris jam incipiens
Vitam coelicae legis.

Ad Sextam.

In obsequiis sedulus
Honoratus instabat,
Tamquam omnium famulus
Omnia praeparabat.

Ad Nonam.

O quam dignus in populis
Honoratus honore,
Qui signis et miraculis
Refulsit in stupore.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O praesul honorabilis,
Honoratus, tam ardua,
Non rara sed assidua
Praepollens pietate,
Quam caeca pauper vidua
Dum pulsat prece flebilis,
Pro nato vir laudabilis
Pressus anxietate
Captivari non renuit,
Sed se pro illo praebuit
Miranda caritate.

Brev. Majoricense imp. Venetiis 1506. A. — Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547. B. — In 1. Vesp. Sup. Ps. A fehlt B. — Ad Magn. A, 4 honor primus B. — In 1. Noct. A 2, 3 Servatur fehlt B. — A 3, 5 audienda B.

42. In Translatione s. Jacobi.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

Gaude, felix
tota Hispania,
Digna Deo
cantans praeconia,
Sed tu magis
plaude, Gallaecia,
Tanti patris
dotata copia,
Pange et tu
fecunda Iria,
Pange tui
ducis solemnia.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Christum, plebs Hispaniae,
Venite adoremus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Multis fulgens miraculis
Dies haec hodierna
Datur jucunda populis
Laetitia superna.

2. In tenebris sedentibus,
Obsessis umbra mortis
Lucis fulgens sideribus
Patronus datur fortis.

3. Esto gaudens, Hispania,
Deposito moerore,
Digna cantans praeconia,
Tripudians honore.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Per maris undas ducitur
Post sacram suam mortem,
Navis parata mittitur
Secundum Dei sortem.

2. Quam intrantes discipuli
Accedunt deducentes
Corpus secum apostoli
Prae gaudio psallentes.

3. Post dies septem Iriae
Ad portum applicantes
Civem coelestis curiae
Deducunt exsultantes.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. A rege locus petitur,
In quo sepeliatur,
Caemento pons dissolvitur,
Et turba flagellatur.

2. Draco peringens rumpitur,
Tauri fortes domantur,
Fera matrona vincitur,
Et loca consecrantur.

3. Visis tantis miraculis
Matrona baptizatur,
Et reprobatis idolis
Sepultura paratur.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Adest dies laetitiae,
Beatus in quo Jacobus
Terrae datur Hispaniae
Dux et patronus inclitus.

2. Exsultet hoc Hispania
Duce sublimata,
Digna cantans praeconia
Diu desolata.

3. Felix o tu Gallaecia,
Manibusque plaude,
Tanti ducis praesentia
Digna omni laude.

4. Sacra gaude Compostella
Magis tu prae ceteris,
Cum sis digna facta cella
Hujus sancti corporis.

5. O decus Gallaeciae,
O lumen Hispaniae,
Sidus deauratum
Virtute munditiae,
Nobis regem gloriae
Demonstra placatum.

In 2. Vesperis.

Super Psalmos.

A. O patrone sanctissime,
Lumen et sidus aureum,
Dux et defensor inclite
Terram, quam elegisti,
Defende, tuum populum
Augmentans et ecclesiam
In caritate Christi.

Brev. ms. Compostellanum saec. 15. Cod. Capit. Compostellani s. n. A. — Brev. ms. Oculense saec. 15. Cod. Matriten. A 174. B. — Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. C. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. D. — Brev. Compostellanum imp. Salmanticae 1569. E. — In 1. Vesp. ad Magn. A, 4 decantans A. — Ibid. 9 fehlt E. — In 3. Noct. A 1, 4 Et fehlt E. — In Laud. A 5, 3 Sidus aureum E. — In 2. Vesp. A fehlt BE. — Die übrigen Teile des Officiums in Prosa.

43. De sancto Jacobo.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Immensi regis filius sororis et matris,
Apostolus Jacobus Alphaei, qui dicitur Justus,
Cujus noster laetus celebret solemnia chorus.

2. Famulum, ecce, Dei credit esse populus fratrem
Sanctitatis merito et castitatis odore,
Cujus certatim fimbriam tangere gaudebant.

3. Post mortem Christi Jacobus electus est iste
Primus in episcopum Solymorum ab omnibus una
Apostolis, merito sanctitatis vitaeque dictante.
4. Gaudeat ecclesia tanto ditata praelato,
Qui meruit primus mysteria sancta tractare
Et solus populi corda acquisivit virtute.
5. Laudibus est multis Jacobus honorandus Alphaei,
Qui totiens genua orando flexit in templo,
Quod callos in eis habuit ad modum cameli.

Brev. ms. Compostellanum saec. 15. Cod. Capit. Compostell. s. n. — A 2. 1 credidit. — A 2, 3 fimbriam vestimenti. — A 3, 2 Jerosolymorum.

44. De sancto Ildefonso.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Duplicator commissorum,
Ildefonse, talentorum,
Te laudantem rege chorum.

Ad Magnificat.

A. O decus antistitum,
Honor sacerdotum,
Ildefonse, debitum
Cleri tui votum
Praesenta Deo homini,
Cujus tu matri virgini
Vera das testimonia
Et impetrata venia
Ex gratia
Fac nos certos gloria.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Ildefonsi confessoris
Sectantes vestigia
Christum cordis, vocis, oris
Laudemus melodia.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hispalensi sedi
Maximus Isidorus
Praeerat, qui erat
Moribus omnique
Scientia decorus.

2. Huic dilecto praeelecto
Tenerum
Doctor mittit et committit
Puerum.

3. Vir electus circumspectus
Missum gaudens et applaudens
Suscipit
Et hunc boni instar doni
Recipit.

Responsoria.

1. O miranda dignatio
Supremae providentiae,
Quae Toleti praesidio
Tantum das diligentiae
Alumnum huic divinitus
Dans et fovens sollicitus,
Ut morum et scientiae
Praelatio
Hunc tanto sacerdotio
Dignum ostendat penitus.
V. Tu Ildefonso parvulo
Providisti Isidorum,
Qui illum de discipulo
Doctorem fecit decorum
Scientia, facundia
Per sanctos monitus.

2. Integer a puero
Adolescens factus,
Ut in aevo tenero
Carnis sprevit actus,
Et jam summam nactus

Morum et scientiae,
Sic obedientiae
Patris est subactus,
Ut minorum numero
Pareret ad actus.
V. Mundus huic immundus
De se nil impressit,
Corde, carne mundus
Coaevos excessit
Munditia, prudentia
Innixusque gratiae.
3. Jam illustris Isidori
Summa peritia
Mente pensabat memori,
Quod diligentia
Discipuli tam seduli
Profecerit et statum
Attigerit beatum;
Placet ergo sententia,
Quod instans Christi foenori
Refulgeat in propria
Ut in aeterna patria.
V. Dum potuit, latuit
Saeculis,
At condiscipulis
Patuit
Effervens gratia.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Urbs imperialis,
Prolis parens talis,
Gaude, plaude,
Quem misisti disciturum,
Nunc admitte te recturum.
2. Alumno remeanti
Praesul Eugenius
Cum clero exsultanti
Occurrit obvius.
3. Clerus, cives,
Pauper, dives
Toleti
Hinc exsultant
Hinc resultant
Laeti.

Responsoria.

1. Succedente jam juventa
Sacrae adolescentiae
Consuetudo retenta
Piae misericordiae,
Quotidie
Operibus invigilat,
Vota carnis annihilat,
Jejuniis, vigiliis
Et orationibus
Insudando.
V. Laudes humanas respuit,
Soli Deo attribuit,
Quod cogitat, quod actitat,
Obsecrando.
2. Lucerna, quae sub modio
Diu latuerat,
Jam erumpente radio
Late se reserat;
Praesul sanctum considerat
Sacroque diaconio,
Quamquam invitum, onerat
Et honorat.
V. Hunc laboris, hunc honoris
Fortem consortem
Eligit, diligit
Et implorat.
3. O stupenda perfectio,
In aetate tam tenera
Omnis mundi blanditio
Ildefonso fit aspera
Et contra mundi prospera
Tanta surgit suspicio,
Quod mundanorum taedio
Huic vita placet altera.
V. Spreta mundi gloria
Ad sanctorum monachorum
Se transfert collegia.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. In ipso jam initio
Claro virtutum radio
Toti fulsit coenobio.

2. Cunctis momentis proficit
Juvenis nec extollitur,
Et dum se parvum efficit,
In abbatem praeficitur.

3. Jam Toletum, jam patriam
Sancti fama repleverat,
Quid moror, jam Hispaniam
Et longe plus excesserat.

Responsoria.

1. Eugenio decedente
Vacat sedes tunc repente,
Pari mente
Clerus ac populus
Toleti sedulus
Ildefonsum arripiunt,
Metropoli praeficiunt
Hunc laeti.
V. Ildefonsus egregiae
Datur sponsus ecclesiae,
Nam cives urbis regiae
Vi freti.

2. En civitas
In monte posita,
En sanctitas
Viri praecognita
Longe patet;
Huic vita inclita,
Gregi sollicita,
Exhibita officio
In tanto sacerdotio,
Ut poscit dignitas,
Nunquam latet.
V. In agendo praesulis
Stupenda miraculis,
Recolenda saeculis
Fama scatet.

3. Martyr eximia
Leocadia
De ventre tumuli
Prosilivit
Et sancto praesuli
Apparuit
Rege teste ac populo;
Sed majori miraculo
Illa virgo virginum,
Salus hominum,
Visa fuit huic in ecclesia
Data veste nocte ut media.
V. Apparens huic humanitus
Vestem allatam coelitus
Huic obtulit
Et contulit
Lux luminum,
Dux agminum.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. O celebs virginitas,
Integritas
Huic sancto praebuit,
Quod nulli meruit
Alii dignitas.

2. Redivivae martyris,
Quae huic prae populo
Apparuit, tenuit
Vestem et secuit
Regis ganipulo.

3. O fidei devotio,
Sectam sacrarum vestium
Partem cultrumque regium
Digne mandat sacrario.

4. Inde vox virginis
Hunc trans jus hominis
Verbis laudat in his:

5. Ildefonso adscribitur,
Quod mea domina,
Coeli regina,
Vita fruitur.

Ad Benedictus.

A. Ildefonse,
Sidus Hesperiae,
Digne sponse
Hujus ecclesiae,
Ad pium regem gloriae,
Filium piae Mariae,
Nostra defer suspiria
Et diva Maria,

Quae te in hac ecclesia
Coeli cohorte socia
Sacra ditavit infula,
Sit tecum nato sedula
Pro urbe hac et omnibus
Christum Deum colentibus.

V. Toletum, debitis
Insiste cultibus;
Hic tuo placitis
Ad Deum precibus
Stat pro statu.

Ad Tertiam.

R. Lux refulget hodierna
Praeclaris titulis,
Ildefonsus ad superna
Fulgens miraculis
Digne progreditur,
Jam perfruitur
Aeterna gloria
In coeli curia
Cum senatu.
Gaude, urbs regia,
De tanti praesulis
Patronatu.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

O rector poli curiae,
Qui sponsum dedisti
Et patronum ecclesiae
Ildefonsum isti,
Audi preces humilium
Et per inclita
Ejus merita
Da nobis te propitium.

Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Capit. Toletani 33—6. A. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Matriten. Ff. 147. B. — Brev. ms. Toletanum saec. 14/15. Cod. Univ. Matriten. 48 (92—1). C. — Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Capit. Toletani 33—9. D. — Brev. ms. Oxomense saec. 15. Cod. Capit. Oxomen. s. n. E. — Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salmanticen. 186. F. — Sanct. ms. Franciscan. saec. 15. Cod. S. Isidori Matriten. III 1. 89. G. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. H. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1492. I. — Brev. Toletanum imp. Hispali 1493. K. — Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. L. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1506. M. — Brev. Gienense imp. Hispali 1528. N. — Brev. Ord. S. Jacobi de Spata imp. Legione 1532. O. — Brev. Toletanum imp. Lugduni 1551. P. — Brev. Conchense imp. Conchae 1558. Q. — In 1. Vesp. Sup. Ps. A fehlt E. — In 1. Noct. R 3, 14 A condiscipulis EP.

45. In Inventione Ildefonsi.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Candida praefulgens
una est inventa Zamorae
Margarita decens
et pretiosa nimis,
Alfonsi corpus
pretiosum antistitis almi,
Cui felix virgo
coelica dona dedit.

Ad Magnificat.

A. O flos pontificum,
rosa candida, norma pudoris,
Gemma sacerdotum,
Christi gregis optime pastor,
Ecclesiae lumen,
doctrinae flumen abundans,
O pater, exaudi
servorum vota precantum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Omnipotentem adoremus,
Dominum
Qui glorificavit sanctum
suum Ilefonsum.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hic Domini legem
servavit nocte dieque
Concilia et cathedras
confundens haereticorum.

2. Toleti ecclesia
princeps assumptus in alma,
Praedicat hic verbum,
fidei mandata salutis.

3. Agnoscant cuncti,
Dominus quod contulit orbi,
Mirandum gestis
Alfonsum, dogmate clarum.

Responsoria.

1. Hic est Alfonsus,
Toleti praesuliarcha,
Vestit quem sacro
tegmine virgo parens;
Haeresim Helvidii
spurcatam et Joviniani
Funditus a nostra
depulit Hesperia.
V. In partu Mariam,
post, ante fuisse pudicam
Atque genetricem
praedicat esse Dei.

2. Floret in Alfonso
candida vitus
Et morum gravitas,
docta juventus,
In cujus vultu
gemma pudoris,
Signa refulgebant
indolis almae.
V. Hic puer antiquos
praevenit annos,
A teneris ducens
facta virorum.

3. Felix Toletum,
meruit quae tollere alumnum
Tantum, quo Hesperiae
illustrantur sidere regna.
Praeclarum templum,
quo fluxit curia coeli
Soleque lucidius
mediaque in nocte refulsit.
V. Felices gnatum
talem genuere parentes,
Quem Domini virgo
super omnes mater amavit.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ingresso in templum
culturo festa Mariae
Occurrit virgo
turmis stipata polorum.

2. Virginis in laudem
componens ipse libellos,
Ejus munditiam
foedantes conterit hostes.

3. Quae tenet in coelis
solium regina supernum,
In terras veniens
Alfonsum veste decorat.

Responsoria.

1. Pangat Alfonsi
modulos patroni
Artubus sacris
locuples Zamora,
Cujus in festo
tumuli ad sacellum
Turba cum pompis
veniat colendum;
V. Laude patronum
resonet Zamora,
Quo nitet supra
populos Hiberos.

2. Rumpuntur coeli,
descendit virgo decora,
Coelorum princeps
principis atque parens,
Coeligenae proceres
dextra laevaque ponuntur,
Fulgentes nymphae,
maxima turba poli
V. Venit, ut Alfonsum
sacrata veste perornet,
Qua obsequium virgo
virgini ut ipse daret.

3. O venerande
magne sacerdos,
O bone pastor,
optime praesul,
Alme Toleti
praesuliarcha
Atque Zamorae
summe patrone,
Vota precantum
suscipe clemens.
V. Poscimus, ora
munere Christum,
Crimina pellens
pneumata donet.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Possidet aethereos
montes habitacula sancta,
Hic pius et prudens,
justus, sine labe pudicus.

2. Contulit huic Dominus
pretiosas ferre corollas
Praesulis in mundo
sanctique in sede superna.

3. E tumulo surgens
hominum Leocadia vitam
Nuntiat in terris
Alfonsi vivere vita.

Responsoria.

1. Aetas crescebat,
simul et sapientia, virtus,
Praemia virtutum
merito augebantur honores;
Alfonsus primum
juvenis fuit archilevita,
Ensis in offensis
erat abbas Agaliensis.
V. Moribus et vita,
vir claro dogmate fulgens,
Pontificum princeps
Toleti in sede locatur.

2. Alfonsi ad tumulum
mira videntur,
Lucida dantur
lumina caecis,
Mutorum linguas
verba resolvunt,
Celeri gressu
claudus abivit,
V. Spiritus immundus
corpora linquit,
Morbida capiunt
cuncta salutem.

3. O splendor mundi,
sidus super astra refulgens,
O sacer antistes,
sacrae genitricis amator,
Tu decus Hesperiae,
tu malleus haereticorum,
Nobilitatis honor,
fidei sanctissime cultor;
V. Alfonse o clemens,
pro nobis, quaesumus, ora
Christum, quo ad celsas
valeamus scandere sedes.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Ecclesia exsultans
moduletur cantica laudum
Praesulis Alfonsi
celebrando festa patroni.

2. Alfonsum genuit
Stephanus, vir nobilis, altum
Ex se dans fontem,
quo Hispania cuncta rigatur.

3. Lucia luciferum
radiantem parturit orbi,
Sidere quo claro
gens Toletana corruscat.

4. Eugenius praesul
pueriles imbuit annos,
Cui juveni excellens
Isidorus dogma propinat.

5. Coelestem cupiens
Alfonsus ducere vitam,
Angelus in carnem
vixit sine carne pudicus.

Ad Benedictus.

A. Sit benedicta dies,
qua Alfonsus carcere misso
Corporeae molis
paradisi ascendit amoena;
O jucunda dies,
qua gaudens curia coeli
Alfonso occurrens
sacrata in sede locavit.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Plaude, Zamora, tuo
tanto decorata patrono,
Felix quae Alfonsi
candida membra tenes;
Saltat ubi claudus,
congaudet lumine caecus,
Ore suo mutus
pandere verba potest.
Ad te gaudentes
concurrunt undique turbae
Sanaque reducunt
morbida, si quae gerunt.

Brev. Zamoranum imp. 15 **. — Nach Tamayo, Martyrol. Hispan. III, 354 und 359 soll das Officium mit den zugehörigen Hymnen (Anal. XVI, 173 ff.) von einem gewissen Christophorus Paradinensis sein, über den ich nähere Angaben vergeblich gesucht habe.

46. In Translatione s. Indaletii.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

Post primitivae ecclesiae
Tempora a beato Petro,
Apostolorum principe,
Jam Romae summo praesule,
Septem discipulis missis
Hispanias, ex illis
Indalaetius refulsit
Praedicationis gratia
Et virtutum gloria.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Praesens ut psalmus
monet, Indalaetius almus
Nobis laudandi
sit causa Deumque precandi.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Vir sanctus Indaletius,
Christi quidem discipulus,
Est praedicandi gratia
Delegatus Hispanias.

2. Septem quidem discipulis
Destinatis Hispanias,
Ex illis Indalaetius
Emicuit egregius.

3. Septem Christi discipuli
Praedicarunt Hispanias,
Ex tam digno collegio
Fulsit Indaletius.

4. Jam Jesu Christo Domino
Ascendente ad superos
Hi septem viri Jacobo
Adhaeserunt apostolo.

5. A Petro septem traditis
Hispaniae episcopis.
Ex his est Indaletius
Urci factus episcopus.

6. Confessor Indaletius
Tam verbis quam virtutibus
Is convertit ad Dominum
Urcensis urbis populum.

Responsoria.

1. Coetus apostolicus,
Christi virtutis amicus,
Septem doctores
fidei jubet esse datores
V. Hispanae genti,
tunc idola vana colenti.

2. A duce cunctorum
Petro grex discipulorum
Septem completur,
legatio digna videtur;
V. Ibant gaudentes,
Christi mandata ferentes.

3. Doctrinae munus
cepit Indaletius unus,
Hic satis egregie
pollebat luce sophiae,
V. Erogat Hispanis
divina pabula panis.

4. Dum sancti peterent,
loca dum diversa tenerent,
Insistens operi
venit Indalecius Urci,
V. Quae post mutata
fuit Almaria vocata.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Praesul sanctus jejuniis
Intentus et vigiliis
Exemplum pie vivere
Tradebat plebi propere.

2. Christi miles egregius
Et praesul Indaletius
Mundi functus victoria
Migravit ad coelestia.

3. Urcensi in ecclesia
Tumulatus cum gloria
Veris signis angelica
Adhaerebat custodia.

4. Dignis et visionibus,
Ut ad nos Indaletius
Sanctus transferri debeat,
Ostendit Dei pietas.

5. Militibus et monachis
In castris somno deditis
Hic apparebat saepius,
Ut transferretur ocius.

6. O Indalcti inclite,
Praesul, doctor egregie,
Tua laude continua
Qui celebramus merita,
Nos adipisci praemia
Fac in coelesti gloria.

Responsoria.

1. Perpetuae vitae
dator, Indaletius iste
Praedicat, et gentes
credunt errasse fatentes,
V. Cum sociis dignis
resplendens dogmate signis.

2. Hac hominum turbae
dans signa salutis in urbe,
Ut sibi sit sedes,
Christo sic et eligit aedes,
V. Cursum complevit
migrans hic et requievit.

3. Cum quisquam nescit,
quo sancti gleba quiescit,
Qua jaceant fossa,
globus igneus indicat ossa,
V. Vestibus et juvenis
notat hoc indutus amoenis.

4. Dum situs est castris
sanctus, vox intonat astris:
Ad te clamamus,
confessor, ne pereamus;
V. Bellum sedatur,
dum talia turba precatur.

In 3. Nocturno.

Ad Cantica.

A. Alme confessor Domini,
praesul regis aeterni,
Indalaeti, consors sanctorum,
concivis coelestium,
Exaudi preces tuorum,
sume vota supplicium,
Et pro nobis regem regum
ipsum posce Dominum.

Responsoria.

1. Noctis hic absque mora
sacer Indaletius hora
Hinc, ubi servatur,
castris jubet moveatur,
V. Quod loca sorderent,
quibus illius ossa jacerent.

2. Nocte quiescenti
cuidam sanctumque videnti
Praesul ut ornatus
vir protulit ista beatus:
V. Dic monachis propere,
me tollant, qui rapuere.

3. Sancti captivus
munimine dum fugitivus
Adspicitur, mire
liber jam gaudet abire;
V. Hunc quem spectabat,
dominus non esse putabat.

4. O coeli civis,
qui et magnus in aethere vivis,
Indaleti, morum
nos instrue luce bonorum,
Hos quibus est crebris
lux laudibus ista celebris.
V. Translatus Pennae
dans munus habere perenne,
Conservare velis,
Domini tu praeco fidelis.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Aeterni magnus Dominus
Regni decore praeditus
Nos induat virtutibus,
Quis fulsit Indaletius.

2. Omnipotenti Domino
Jubilemus cum gaudio
De sancto Indaletio,
Nobis patrono dedito.

3. Ad te de luce, Domine,
Nos vigilare annue,
Ut te mens nostra sitiat,
Nobis hic sanctus faveat.

4. Quem in fornace liberi
Benedixerunt pueri,
Benedicat nos meritis
Beati Indaletii.

5. Laudemus nomen Domini
Cum creaturis omnibus,
Per quem exstat laudabilis
Confessor Indaletius.

Ad Benedictus.

A. Oramus, pater inclite,
Indaleti piissime,
Ut nos per Dei gratiam
A malis cunctis eruas
Et post vitae hujus cursum
Coelestem nobis impetra.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Exaltans humiles
deponens atque potentes,
Te, Deus, oramus,
pie rex, et magnificamus,
Ceu canit hic psalmus,
det ut Indaletius almus
Nos Abrahae fieri
genus et promissa mereri.

Brev. ms. Pinnatense saec. 12/13. Cod. Scorialen. L III 3. A. — Brev. ms. Pinnatense saec 15. Cod. Scorialen. f IV 26. B. — In 1. Noct. **A** 3, 4 lies Refulsit? — In 2. Noct. **A** 6, 3 Tua nunc laude continua AB. — **R** 2, 4 Christo sit B.

47. De sancto Joachim.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Ave, flos patriarcharum,
Joachim, dos prophetarum,
Speculum apostolorum,
Corona conjugatorum,
Honor omnium virorum,
Tu splendens gemma sanctorum,
Duc nos ad regna coelorum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Patriarchae
Joachim solemnia
Corde toto
celebret ecclesia.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Patriarcha Joachim
Merito beatus,
Qui in via Domini
stetit sublimatus.

2. Praesul dona Joachim
sprevit et deridet
Sed qui in coelis habitat,
sanctum mente videt.

3. Voce magna Dominum
invocans auditur,
Ad salutem omnium
voto stabilitur.

Responsoria.

1. Concelebret
haec nostra concio
Festa Joachim
cum tripudio,
Cujus solvat
mundum cognatio,

V. Nam generavit
nostro saeculo
Dei Matrem
sine piaculo.

2. Stirpis almae
clara progenies,
Vitae forma,
patrumque series,
Plaudunt, quod sit
nunc ei requies;

V. Patris et natae
juncta species
Vincit stellas
solemque septies.

3. O reorum
dulce refugium,
Pater sancte,
confer auxilium
His, quos triste
gravat exsilium,

V. Ut laudemus
illius filium,
Cui adstant
milia milium.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. En sanctum Deus suum
hic mirificavit,
Ejus sacrificium
dum sic acceptavit.

2. In hujus justitia
Deus gloriatur,
Qui bonae voluntatis
scuto coronatur.

3. Distulit sterilitas
fructum geniturae,
Sed supplevit conditor
defectum naturae.

Responsoria.

1. Pater alme,
digne memoria,
Mundum levas
post fata tristia,
Cujus proles
reparat omnia;

V. Datur cunctis
salus et gratia,
Quam producis
ex dulci filia.

2. Lux est orta
verae laetitiae,
Fit mens laeta
expers moestitiae,
Hunc Joachim
colamus hodie,
V. Ex quo natus
flos innocentiae,
Vitae salus
arrhaque gloriae.

3. O Joachim,
electe coelitus,
Ex te ad vitam
nobis est reditus,
Unde coeli
gaudet exercitus;
V. Nobis adsta,
dum saevis hostibus
Impugnamur
et carnis aestibus.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Iste sine maculis
jugiter incessit,
Nunc in tabernaculis
Sanctus requiescit.

2. Conceptus non derogat
Patris honestati,
Nam is illum sociat
Summae majestati.

3. Omnes ergo celebrent
Te patrem felicem,
Qui dedisti perditis
Dei genitricem.

Responsoria.

1. Ut jam trinam
sacris in aedibus
Natam liquit
plenam virtutibus,
Jungi petit
patrum coetibus,
Ultra curans
nil de terrestribus.
V. Dono gaudet,
quo nil commodius
Mundo fuit
Deoque gratius.

2. Gaudent patres,
quos limbus detinet,
Ex Joachim
spes una confovet,
Mira pater
de nata praemonet,
Signa refert
et facta edocet.
V. Omnes locum
dant atque considet,
Patriarchis
cunctis praeeminet.

3. Ave pater,
nunc in sublimibus
Natae junctus,
tuis fac precibus,
Ne serpentis
laedamur morsibus,
Quo fraus primis
venit parentibus;
V. Tu nunc sanctis
praesides omnibus,
Da post mortem
jungi coelestibus.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Joachim praenobilis
induit decorem,
Administrans singulis
gratiae splendorem.

2. Per eum reducitur
Annus jubilaeus,
Cujus ex progenie
venit homo Deus.

3. Columba revertitur
   ramum dans olivae,
   Joachim dum nascitur,
   flos virtutis vivae.
4. Lignum vitae attulit
   labenti naturae,
   Cujus fructum concinunt
   omnes creaturae.
5. Laus et honor Domino
   in excelsis detur,
   Qui per germen Joachim
   perditis medetur.

Ad Benedictus.

A. Benedictus Dominus
   Visitans nos cominus
   Sua miti gratia,
   Joachim qui precibus
   Et sanctis nos actibus
   Collocet in patria.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Magnificamus, Joachim,
   Te avum Jesu Christi,
   Apostolos duodecim
   Qui gratia vicisti,
   Tu radix es plantaria
   Plantarum nobilium,
   Tu cella es vinaria
   Paterque floris virginum,
   Ora pro nobis Dominum.

Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547. A. — Antiph. ms. saec. 15. Cod. Treviren. 414. B. — In 1. Vesp. ad Magn. **A** lautet in A:

Ave, flos patriarcharum,
Joachim,
Cujus est Maria
Et Christus gloria
Mala nos hic turbant multiplicia,
Accelera nobis remedia,
Ut sint accepta nostrarum laudum cantica.

Das Invitatorium lautet in A gleichfalls abweichend.

Christo Jesu jubilemus
Et psallamus pariter,
Cujus avo laudem demus
Joachim hilariter.

In 1. Noct. **A** 2, 1 bona Joachim A. — **R** 1 ist **R** 2 in A. — **R** 1, 1 Celebret A. — **R** 1, 2 Festa fehlt B. — **R** 1, 5 solvat B, salvet A. — **R** 1, 9 Dei fehlt B. — **R** 2 fehlt A, statt dessen Lux est orta etc. — **R** 3 steht in 2. Noct. als **R** 1 in A, welches am Schlufs noch beifügt: Et impendat patrocinium. — In 2. Noct hat A verschiedene **AA**:

1 Invocavit Dominum Joachim cum luctu,
  Cui fuit postmodum Gaudium cum fructu.
2. Gloriatur plurimum Joachim fidelis
   Qui per Christum Dominum triumphat in caelis.
3. Perfecisti, Domine, Sterilis decorem
   Quae divino munere Mundo dedit florem.

R 1 ist **R** 2 in A. — **R** 1, 7 Dat cunctis B. — **R** 2 ist **R** 1 in 1. Noct. A. — **R** 2, 9 Vitae est salus A. — **R** 3 ist **R** 3 in 1. Noct. A. — **R** 3, 4 est nobis A. — **R** 3, 8 saevis dum A. — Nach **R** 3, 10 fügt A noch bei: Da resistamus castis actibus. — In 3. Noct. **A** 1, 4 Sanctis A. — **A** 2 lautet in A:

Praevenisti, Domine, Joachim et Annam
Gratiae dulcedine, Gignentes Mariam.

R 1 fehlt A; statt dessen: Decuit, ut tam singularis et sancta conceptio illius virginis, quae omnis sanctitatis paritura erat auctorem, de parentibus fieret

sanctissimis, quibus in toto orbe terrarum similes non essent. V. Hi Joachim et Anna, ex eis genita Maria, salvatorem mundi genitura. — R 2 fehlt A; statt dessen Ave pater nunc etc. — R 2, 10 et considet B. — R 2, 11 Patres cunctis B. — R 3 steht als R 2 in A; statt dessen hoc loco: Eja ergo, dilectissimi, omnes gratulemur in Domino, sanctissimo patri genitricis Dei devotissime famulantes. V. Idcirco laudate Joachim hodie, qui factus est [ex] semine David secundum carnem. — In Laud. A 1, 4 Gratiae pudorem A. — In 2. Vesp. ad Magn. A fehlt A.

48. De sancto Justo.

In 1. Vesperis.

R. O Vicenses incolae,
Nolite timere
Nec adversis quibusque
Corde formidare,
Vobis datus enim est
Justus in custodem,
V. Merito laetamini
Deo gratias dicentes.

Ad Magnificat.

A. *Justus autem*
quasi leo confidens,
absque terrore erit,
Novit enim
causam pauperum,
Ideo laudabitur
atque gaudebit.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Juvenes et virgines,
Senes cum junioribus,
Venite, adoremus
Regem sacri confessoris.

In Nocturno.

Antiphonae.

1. Pie Juste, prece pia
pium nobis inclina
Regem regum conditorem
pietate solita.
2. Prudens alme, nostrum salve
dignare admittere,
Et tu civis civitati
festina succurrere.
3. Humilis in summo corde
atque mitis anima,
Juva aulam, in qua tua
ossa latent arida.

Responsoria.

1. Felix locus,
sed felicior populus,
Quibus nitet
sidus aureum,
Gemma splendet
confessorum,
Justus ille,
qui justitias dilexit.
V. Quis est hic, qui
fecit mirabilia,
et laudabimus eum.
2. Rex aeternus Justum viris
in excelsis posuit
Et angelorum socium
societati statuit,
V. Ac in terris collaudari
merito hunc voluit.
3. Ave, confessor noster, et iterum
tibi dicimus ave,
Refugium nostrum et custos
merito psallimus ave,
V. Recipe, quod tibi offerimus,
et nobis semper fave.

Verbeta.

Motu corporeo
tempus suave
Indicat nobis
Justus et grave,
Periculum sublevat,
idcirco jam prave

Opusque vile
linquentes et fave
Valebimus tunc dicere,
Juste, et cave,
Ne mala immineant,
ex quo prece psallimus Ave.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Justus super sidera
fulget per saeculorum saecula.
2. Justi justitia
manet in aeternum et ultra.
3. Justo homini pacifico
reliquiae sunt in omni bono.
4. Justum omnis plebs
juste deprecabitur
Et desiderio suo
nunquam defraudabitur.
5. Juste, hoc vincens saeculum,
Tibi recolitur
Corona in praemium.

Ad Benedictus.

A. Juste judex, qui justos
omnes juste judicasti,
Nostri Justi precibus,
quem merito laudare est justum,
Fac nos cum justis
justorum regno laetari.

In 2. Vesperis.

R. O Juste, qui corporis
Motu miro proprii
Ostendisti jam explosum
Luctum nostri remotum,
V. Fac, abinde ut noscamus
Idem patrocinium.

Ad Magnificat.

A. Justus ergo cum sis,
tua omnia juste disponis,
Fac nos idcirco
te recte laudare in cunctis.

Brev. Vicense imp. Lugduni 1557. — In Noct. A 2, 3 atque ergänzt. — R 2, 4 sq. societati socium.

49. De sancta Leocadia.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O virgo Leocadia,
Toleti laus et gloria,
Ad tui festi gaudia
Currit tua familia
Confidens, quod coelestia
Habebit per te praemia.

Ad Completorium.

Super Psalmos.

A. Invocantes nos exaudi,
Fac adstantes tuae laudi
Dignos gloriae corona.

Ad Nunc dimittis.

A. Per hujus sanctae merita
In tuo sancto nomine
Dimitte cuncta debita
Nunc servis tuis, Domine.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Laudemus Christum Dominum,
Qui sanctam Leocadiam
Inter choreas virginum
Tulit ad coeli gloriam.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Sanctam Leocadiam
   Coronasti, Domine,
   Honorem et gloriam
   Habet pro certamine.
2. In timore Domini
   Permansit immota,
   Ejus sancto nomini
   Reddens sua vota.
3. Quaesivit haec faciem
   Dei diligenter,
   Figens mentis aciem
   In eum potenter,
   Cur coelestem requiem
   Intravit gaudenter.

Responsoria.

1. Dirus praeses Dacianus
   Ad Toletum veniens
   Ibique reperiens
   Sanctam Leocadiam,
   Quam ut furens et insanus
   Ad suam praesentiam
   Adduci praecepit,

V. Eamque adspiciens
   Et verbis alliciens
   Suadere coepit:

2. Cum nobilis Toletana
   Sis, ut bene sentio,
   Cur te levis atque vana
   Fallit circumventio,
   Ut a deorum insana
   Fugias servitio;

V. Cui Christo serviturum
   Et tamquam suam facturam
   Te proferas, nescio.

3. Ad haec virgo sancta dixit:
   Me tua suasio,
   Verborum illusio,
   Generis blanditio
   Et vana promissio
   A Christi servitio
   Non possunt retrahere;

V. Christum enim bene novi,
   Cui me totam devovi,
   A quo tua verba vere
   Non possunt retrahere.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Verbum bonum eructavit
   Sancta Dei famula,
   Opera sua narravit
   Christo regi sedula.
2. Dum aeternum praemium
   Haec in mente gerit,
   Domini refugium
   Virtutemque quaerit.
3. Magnus et laudabilis
   Deus noster nimis,
   Sic est favorabilis
   Ultimis ut primis.

Responsoria.

1. Tunc iratus praeses dirus
   Inflammati cordis virus
   Effudit crudeliter
   Et mandavit, ut in imis
   Carceris profundi nimis
   Truderetur fortiter,

V. Cogitans, quibus tormentis
   Eam in conspectu gentis
   Affligeret acriter.

2. Ad Elboram properavit
   Et Vincentium mandavit
   Capi ac ipsum portavit
   Ligatum ad Abulam,
   Ubi Christi regulam
   Suae sorores servabant,
   Quia Christum adorabant;

V. Has enim duas sorores
   Propter suos sanctos mores
   Praeses dat supplicio
   Cum fratre Vincentio.

3. Veniens Emeritam
   Plures trucidavit,
   Inter quos Eulaliam
   Deo consecravit,

Quae fama Toletum
Postquam pervolavit,
V. Sancta Leocadia
Dominum oravit
Atque suum spiritum
Deo commendavit.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Terram tuam, Domine,
Tu benedixisti
Et in tuo nomine
Captos redemisti.
2. Bonum fecit fundamentum
In coelesti patria,
Super aurum et argentum
Ponens aedificia.
3. Novum cantavit canticum
Deo, qui fecit omnia,
Cor gerens aromaticum
Beata Leocadia.

Responsoria.

1. Post multum vero temporis
Ildefonsus sanctissimus
Pervenit devotissimus
Ad festum sanctae virginis
Et orans ante tumulum,
Quo fuerat corpusculum,
V. Vidit tunc elevatum
Monumenti operculum.
2. In reserato tumulo
Virgo manum erexit
Et sancto Dei famulo
Velum suum porrexit,
Qui cum regis ganipulo
Partem veli praescidit
Congaudens de miraculo,
Quod stupefactus vidit;
V. Et vocem hanc audivit:
Per vitam Illefonsi
Domina mea vivit.
3. Nostra civis Toletana,
Quae contempsisti mundana,
Procul pelle cuncta vana
Nunc a nostris cordibus
Et ad Deum funde preces,
Ne per hujus mundi faeces
Involvamur sordibus.
V. Sancta martyr, sine caede
Digna coelesti mercede,
Tu pro nobis intercede.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Regnat nunc in gloria
Induta decore
Sancta Leocadia
In sedis honore.
2. Ab annis infantiae
Domino servivit,
In aeterna requie
Ideo nunc vivit.
3. Ad te de luce vigilans,
Deus, haec beata
Sitiens et aestuans
Ivit mente grata.
4. Ista totis viribus
Quaerens sponsum virginum
In suis operibus
Benedixit Dominum.
5. In tanto solemnio
Quilibet fidelis
Laudet cum tripudio
Dominum de caelis.

Ad Benedictus.

A. Sit benedictus Dominus,
Qui sanctam Leocadiam
De Daciani manibus
Protexit dans victoriam
Et cum sanctis virginibus,
Duxit ad coeli gloriam.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Alma virgo et decora,
Pro nobis Deum implora
Et nos tuos nunc honora,
Impetrans, ut sine mora
Nos Deus in mortis hora
Solvat et ad altiora
Regna sua pertrahat.

Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Capit. Toletani 33—9. A. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. B. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1492. C. — Brev. Toletanum imp. Hispali 1493. D. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1506. E. — Brev. Toletanum imp. Lugduni 1551. F. — In 1. Noct. R 2, 9 proferas nescio fehlen C; perferam nescio BCD. — In 2. Noct. A 3, 4 Victimis ut praemiis CD. — R 3, 5 lies Hispaniam? — In 3. Noct. A 1, 3 tuo sancto nomine CDF.

50. De sancto Leonhardo.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

Leonhardus, Christi miles,
Sprevit semper actus viles,
Licet annos pueriles,
Mores tamen hic seniles
Habuit per omnia.

R. Leonhardus sequens Dominum
Aufugit visus hominum,
Leo petens desertum,
Nardus cibum et odorem
Praebens ferbuit decorem
Mentis in opertum.
V. Subleva sideribus
Tecum sursum caelo
Tuis sanctis precibus
Fratres de Carmelo.

Ad Magnificat.

O pastor egregie,
Pater monachorum,
Speculum ecclesiae,
Lux et via morum,
Nos ad statum gloriae
Perduc beatorum,
Ut fruamur requie
In regno coelorum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Adoremus regem regum,
Qui Leonhardum, ducem gregum,
Sustulit ad grandia
Paradisi gaudia.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Beatis consiliis
Usus est beatus
Ac pro suis meritis
Coelo coronatus.
2. Apprehendit disciplinam
Cum Dei amore,
Ne caderet in ruinam,
Orat cum timore.
3. Exauditur sanctus Dei,
Ad quem clamant multi rei,
Sanctus Leonhardus.

Responsoria.

1. Fulgore
splendens natalium,
Vita coeleste
commutans atrium,
Transit sanctus
ad coeli solium,
Leonhardus.
V. Gaudet chorus angelicus
cum tota coeli curia,
Qua Leonhardus fruitur
coeli perenni gloria.
2. Regum spretis divitiis
Ad eremum translatus,
Ut vacaret a vitiis,
Est specu collocatus,
De herbis agresticis
Sumebat hic cibum
V. Et propter hausta laticis
Serpentes ruinam.
3. Domat corpus vigiliis
Sacris sacer orando,
Diversis intentionibus
Dominum venerando,

Liberat ab excidiis
Carceri mancipatos,
V. Juvans multis remediis
Injuste tribulatos.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Invocavit Dominum
hic precibus tantis,
Quod addicitur civibus
supernorum sanctis.

2. Intellexit aure pia
Christus Deus, vitae via,
Sanctum Leonhardum.

3. Coronavit hunc gloria,
Corona decoris,
Exsultat coeli curia
Pro pileo honoris
Leonhardi.

Responsoria.

1. Congaudet cultor eremi
Feris solatiatus
Coeli conclusus thalamo
Leonhardus beatus;
V. Circumdant tugurium
Hinc aves et ferae,
Praebendo solatium
Eremitae vere.

2. Inventus in nemore
Per regis venatores
Deprecatur, prospere
Succurrat ad dolores
Francorum reginae;
V. Subvenit magnopere
Regiae consorti,
Ne tradatur propere
Tenebrosae sorti.

3. Salve, decus confessorum,
Flos et lux errantium,
Leonharde, dogma morum
Clipeus certantium,
Liberator captivorum
Ad te conclamantium,

V. Solve nexus delictorum
Nobis obviantium,
Junge choris angelorum
Nos Christum laudantium.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Operatur justitiam
Respuendo malitiam
Sanctus Dei Leonhardus.

2. Imponitur capiti
Corona decoris
Hujus viri incliti,
Gloriae, honoris.

3. Ascendit montem Domini,
Quo datur salus homini,
Vere consonans nomini
Leonhardus.

Responsoria.

1. Offert laetus peculium
Rex sancto confessori
Propter salutis praemium,
Quod dederat uxori;
V. Confert pauper pauperibus
Peculium oblatum.

2. Quesito prece praedio
Incepit cogitare
De futuro coenobio,
Quo posset collocare
Eremitas, qui valerent
Deum secum orare.
V. Ampliato tugurio,
Monachis ibi factis,
Ornat abbas cum sociis
Regulis novo actis.

3. Honor et decus pauperum,
Miserator reorum,
Pius purgator scelerum,
Redemptor captivorum,
Largus largitor munerum
Et tutor orphanorum,

Duc nos ad lumen luminum,
Pater, dux monachorum,
Ubi fruamur gloria
Cum coetu beatorum.
V. Claris fulgens natalium,
Leonharde, honoribus,
Fac, ut coelorum gaudium
Tuis captemus precibus.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Regnat quam tutus
gloriae stola indutus
Beatus Leonhardus.

2. Jubilet jam chorus
laudet nunc Christum sonorus
Solemniis Leonhardi.

3. Ad te de luce
vigilavit, Christe, te duce
Leonhardus.

4. Te benedixit
Deum, cui per omnia vixit
Leonhardus.

5. Te Deum caeli
laudavit corde fideli
Beatus Leonhardus.

Ad Benedictus.

Visu noctis medio
vidit laureatum
Leonhardum, laurea
gloriae ornatum,
Jam coelesti curiae
conglorificatum,
Conspectantem ante se
populum prostratum;
Supplicabat quam pie:
relaxa reatum
Praesenti familiae
ad nostri precatum.
Ait rex clementiae:
quod petis, sit ratum.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Glorioso consortio
Monachorum vallatus
Construxit more coelico
Coenobium beatus,
In quo pane angelico
Frequenter satiatus
Vixit modo mirifico,
Coelo jam deputatus;
Quem petimus verifico
Corde, sit advocatus
Leonhardus.

Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Matriten. Ff. 147. — In 1. Vesp. R, 5 fervet. — Ad Magn. A, 4 Lux et vox via morum. — In 1. Noct. A 3, 2 Quem ac clamavit multi rei. — R 1, 3 sq. Vitae coelesti comitans atrium. — R 2, 5 egresticis. — R 3, 5 Libat ab. — In 2. Noct. A 1, 2 his precibus. — R 2, 1 Invenit in. — R 2, 3 Et deprecatur venerare properare. — R 3, 4 Clipeo certamini. — In 3. Noct. A 1, 1 in montem. — A 3, 3 Nostri consonans homini. — R 2, 5 qui velarent. — R 3, 11 sq Claris fulgens natalium Leonharde natalibus. — Ad Ben. A, 2 Vidit.

51. De ss. Luciano et Marciano.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O felix mulier,
per quam tanti viri conversi
Sunt Deo, quos dudum
atra texerat nubes erroris.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Adoremus Christum regem
In saeculorum saecula,
Qui Lucianum et Marciamum
Sua ditavit gloria.

In Nocturno.

Antiphonae.

1. Dum pravo perfusus
   Lucianus esset errore
   Et Marcianus,
   arte carminum abutentes
   Ad luxum mentes
   hominum sitire cogebant.
2. Evenit a summo,
   qui summe omnia gratis
   Sua offert cunctis
   et multis dat violenter,
   Ut hi, qui Christi
   hostes erant, illo subirent.
3. In famulam Christi
   sua libidine moti
   Cum turmis certant
   daemonum, ut eam pervertant,
   Sed asserunt daemones,
   Christum certasse per illam.

Responsoria.

1. Unde exterriti,
   paulo post in se reversi,
   Christum confessi sunt
   funditus daemonesque confundunt

V. Atque pestiferos
   libros coram plebe cremarunt.

2. Maledicunt idola
   despicuntque cultores,
   Hortantur plebem,
   unum solum adorare

V. Deum, qui cuncta
   plasmavit atque gubernat.

3. Gemmarum sertis
   Lucianus et Marcianus
   Devictis suppliciis
   palma coronantur in coelis
   Stantes ante thronum
   deificae venustatis,
   Aethereis juncti cuneis.

V. Congratulamini,
   Vicenses, qui inter cives
   Coelorum tantos
   meruistis habere patronos.

Verbeta.

Vestrae incliti
precis oraculo,
Martyres Vici,
combusti Sabino,
Luciane civis
cum tuo socio,
Vestris succurrite,
Christo alpha et o
Precantes semper,
ne rugiens leo
Quempiam sauciet
hoc vitae salo,
Ut psallere valeat
Vicensis concio:
Honor, potestas
sit uni trino,
Nobis hos danti
patronos in polo,
Qui malis nos protegunt
regnantes aeterno.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Expansis manibus
   in flamnis voce sonora
   Exclamant sancti
   Lucianus et Marcianus:
   O pater alme Jesu,
   tu suscipe spiritum nostrum.
2. Polique cum tota
   turba e coelo descendens
   Michael in choro
   promentes carmine dulci
   Spiritus amborum
   coram altissimo gerunt.
3. Celsa sedens sede
   summi Deus culmine coeli
   Hos, ut veri milites
   qui mortis bella vicerunt,
   Corona ditavit
   nimis ornata lapillis.

4. Aureis in sedibus
 regis vestiti amictu
Ac manibus lauri
 virgas pro sceptro tenentes
Christi cum militibus
 in altis mire locantur.

5. Laudemus Dominum,
 quem laudant martyres isti,
Ut in consortium
 illorum jungi et ipsi
Precibus eorum
 mereamur atque locari.

Brev. Vicense imp. Lugduni 1557. — Ad Noct. R 3, 3 suppliciis martyrii. — Verbeta 8 Christo ergänzt. — Ad Ben. et Magn. 2. Vesp. prosaische AA.

52. De sancta Margarita.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Ave, martyr Margarita,
 Coeli sparsa lumine,
Christum sequens in hac vita,
 Dum cruoris flumine
Te lavisti, tu nos ita
 Illustratos lumine
 In coelesti culmine,
Virgo, conduc et invita.

R. Sicut ovem inter lupos
 Me stantem adspicio,
Sed cerno illos caducos
 Divino judicio;
Sicut passer ab aucupe
 Ligata sum ab impio,
V. Stringe illum cum forcipe
 Ardendum in supplicio.

Ad Magnificat.

A. Exsurgamus et narremus
 Margaritae victoriam
Atque genus, si valemus,
 Feramus ad memoriam;
Orta fertur ex gentili
 Patriarcha gentilium,
Pascit oves ex ovili
 juxta morem humilium.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Omnes laudemus Dominum,
 Qui elegit Margaritam
 De post foetantes ovium,
Ducens hanc flore fulcitam
 Intra coeli convivium.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Martyr virgo generosa,
 Statu fruens humili,
Inter spinas stat ut rosa,
 Modo fragrans nobili.

2. Pulchra nimis et decora
 Vultu cum amabili
Deum colit sine mora
 Affectu mirabili.

3. Dum Christi jugum teneris
 Puella portat humeris,
Viis se jungit superis
 In fide stans prae ceteris.

Responsoria.

1. Jesu Christe mirabilis,
 Peccator per te salvatur,
Quia cum sis placabilis,
 A te nemo refutatur;
Cedat daemon horribilis,
 Quo sanctus omnis tentatur;
V. Non laedat me cum jaculis,
 Sed a te longe pellatur,
Nam sum puella fragilis
 Timens, ne mens polluatur.

2. Tunc praefatus Olybrius
 Puellam sic alloquitur:
O si Deus Mercurius
 A te in templo colitur,
Et corpus mihi dederis
 Copulandum cum amore,
Pacem praestabo pueris,
 Servos ditans cum honore;

V. Nam si jussa non feceris,
Morte dira morieris
Nec habere tu poteris,
A quo capta libereris.

3. Sermo quidem affabilis
Ita praefecto redditur:
Cum sit Christus amabilis,
A me semper diligitur,
Nam Saturnus damnabilis
Nunquam a sanctis colitur,
Sed sicut est horribilis,
Semper a me respuitur.

V. Mox suspensa in aere
Diversis virgis caeditur,
Ex ejus toto corpore
Statim sanguis egreditur.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ad puellam Margaritam
Praefectus adpropiat,
Videns hanc flore fulcitam
Mox eam desiderat.

2. Praefectus Olybrius
Hanc adduci praecipit
Et quasi vir ebrius
Ebullire incipit.

3. Sancta vero Margarita
Dum a servis capitur,
Spe divina praemunita
Minis non concutitur.

Responsoria.

1. Jam secundo traditur
Haec virgo ad flagellandum,
Sicut agna ducitur
Mansueta ad mactandum
Corpus laedunt carnifices
Margaritae virginis,
Virgas tenent duplices
De genere viminis;

V. Nam judex Olybrius
Faciem texit vestibus,
Quia cruoris fluvius
In sanctae erat cutibus.

2. Post haec sancta recluditur
In tenebroso carcere,
Draco magnus egreditur
Ab ejus nigro latere;
Hic deauratus creditur
In barba et in crinibus,
Fumus ignis progreditur
De lingua et de naribus.

V. Tunc draco os aperuit
Et sanctam mox absorbuit,
Illa orans recipitur,
In partes draco frangitur.

3. Ecce puella tenera
Iniquum vicit daemonem,
Nomen genus et opera
Beatam docent virginem.
O quam mira audacia
In hac regnabat virgine
Et virtutis potentia
Data sibi a numine.

V. Draco a sancta frangitur
In duas partes maximas,
Daemon ab ipsa cogitur
Culpas fateri plurimas.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Omnes viri flent acriter
Propter dolorem virginis,
Turba miratur jugiter
Decus ejus imaginis.

2. Omnes clamant: convertere,
Pulchra puella regia,
Atque praefecto nubere,
Praepara te cum gloria.

3. Mali consiliarii,
Dixit Dei sanctissima,
Non mihi necessarii,
Agant acta nequissima.

Responsoria.

1. In die autem postera
Ante praefectum ducitur
Virgo ligata tenera,
Nec ejus mens affligitur,

Sed Dei septa dextera
Mox istis verbis utitur:
O praefecte, considera
Deum, qui a me colitur,
V. Si ejus agis opera,
A quo mundus redimitur,
Eris in Dei dextera,
Pro qua labens erigitur.

2. Nudatam suis vestibus
In alto hanc suspendite
Et cum multis lampadibus
Totum corpus comburite,
Vobis hoc facientibus,
Si mihi nubet, quaerite;
Si dicit *non*, ex fontibus
Multam aquam accipite,
V. Tunc intus illam omnibus
Membris ligatis mittite
Et ita modis omnibus,
Ut mihi nubat, pellite.

3. Margarita sancta Dei
Ignem, aquam patitur
Cruciatus magnae rei
In ea perficitur,
Ista lympha nutu Dei,
Ut ab ipsa quaeritur,
Baptismum sanctum fit ei,
Quo prima culpa pellitur.
V. Coronata virgo Dei
Ab aqua egreditur,
Et columba dicit ei:
Regnum tibi panditur.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Haec est digna memoria
Virgo plena prudentia,
Prece cujus in gloria
Locatur spernens vitia.

2. Nam Deus, cui servio
Mente semper cum fideli,
Est mihi in auxilio
Vicem reddens infideli.

3. Et pro istis suppliciis,
Quibus caro maceratur,
Sum illis digna gaudiis,
Quibus Deus honoratur.

4. Canis abominabilis,
Si caro tibi traditur,
Christus dat vera azyma,
Virtus cujus mirabilis,
Ad damnandum persequitur
Tuum corpus cum anima.

5. Jesum Christum mirabilem
Te oportet adorare
Et Saturnum horibilem
Tamquam monstrum refutare.

Ad Benedictus.

A. Res miranda nobis datur
Margaritae martyrio,
Ipsa Malchum deprecatur
Surgens ab oratorio,
Ut mox caput evellatur
A suo collo proprio.

Ad Horas Antiphonae.

Ad Primam.

Abscisso ejus capite
Orat Christum sanctissimum:
Istud, o Jesu inclite,
Dele peccatum maximum.

Ad Tertiam.

Benedicebant Dominum
Archangelorum agmina
Et superstant sanctissimum
Tuum corpus, o domina.

Ad Sextam.

Infirmus, claudus, debilis
Tangebat corpus martyris,
Uterque fit sanabilis
Exemplo dato posteris.

Ad Nonam.

Nam Deus, cui servio
Mente semper cum fideli,
Est mihi in auxilio
Vicem reddens infideli.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Decantantes ad honorem
Margaritae martyris
Imploremus creatorem,
Ut suis parcat pueris.

Brev. ms. Illerdense saec. 14. Cod. Capit. Illerden. 12. A. — Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden s. n. B. — Brev. Illerdense imp. Illerdae 1479. C. — Brev. Urgellense imp. Venetiis 1487. D. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. E. — In 1. Vesp. beginnt D mit R. — Sup. Ps. A, 5 lavasti E. — Inv. 3 und 4 fehlen C. — In 1. Noct. A 1, 1 Patris virgo D. — A 1, 2 Statu servens D. — R 1, 2 pro te D. — R 1, 6 omnis mutatur C. — R 1, 9 puella tenera fragilis D. — R 1, 10 ne spes polluatur D. — R 2 Sicut ovem inter lupos D. — R 2, 1 Olimbrius E. — R 2, 2 Puellae sic CE. — R 2, 6 Copulando DE. — R 2, 7 praestando D. — R 2, 12 cepta libereris D. — R 3 fehlt D, statt dessen Tunc praefectus Olybrius etc. — In 2. Noct. A 2, 2 praecepit C. — A 2, 4 incepit C. — A 3, 4 Justa voce utitur D. — R 1, 1 traditur fehlt. D. — R 1, 2 Virgo sancta ad edendum D. — R 1, 3 agnus D. — R 1, 4 Dum corpus laedunt C. — R 1, 8 genere viricinis C; Quarum genus D. — R 1, 9 Judex namque D. — R 2, 1 reducitur D. — R 2, 11 orans reperitur C. — R 3, 3 Nomen, germen, genus et D. — R 3, 4 Actus decet virginem C. — R 3, 7 Et virtus cum potentia D. — R 3, 11 ab ipsa pellitur D. — In 3. Noct. A 1, 4 decus hujus D. — A 3, 1 Malo consiliario D. — A 3, 3 mihi cesarii D. — R 1, 5 Dei cepta C. — R 2, 3 multis lapidibus D. — R 2, 4 contundite D. — R 3, 3 Cruciatus magni regis D. — R 3, 7 sanctum fidei C; fiet ei D. — In Laud. A 2, 4 Jure reddens D. — A 3, 1 Nam pro istis D. — A 4, 5 Ad damnum tuum C. — Ad Ben. A, 3 Ipsa mechim deputatur C. — Ad Horas AA fehlen D. — Ad Sext. A, 1 claudus et debilis E. — In 2. Vesp. ad Magn. A, 1 Decantemus ad D. — Ibid. 4 parcat famulis.

53. De sancta Margarita.

In 1. Vesperis.

R. Virgo sancta Margarita,
Virtuosa cujus vita
Dat aegris auxilium,
Fide pollens et ignita
Sponso suo est unita
Christo per martyrium.
V. Margaritae victoria,
Omni digna memoria
Dat exemplum constantiae
Virginali militiae.

Ad Magnificat.

A. Margaritae solemnia
Mundum replent laetitia,
Omnipotentem Dominum
Laudat caterva virginum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Salvatorem hominis,
hominem
adoremus Christum,
Qui Margaritam virginem
aeternam
introduxit ad gloriam.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Margarita placens Deo
Non consensit constans reo
Praesidi Olybrio.

2. Vilipenso prorsus eo
Castitatis cum trophaeo
Repugnavit impio.

3. Nam minantem non expavit,
Ab iniquo sibi cavit
Declarans consilio.

Responsoria.

1. Gemma nitens Margarita,
Genae rosis insignita,
Est orta nobilibus,
Diligenter enutrita
Dedit aurem erudita
Doctrinis coelestibus.
V. Laudem spernens popularem,
Labentem lasciviam,
Est amplexa salutarem
Christi sapientiam.

2. In poenali statione
Stupefacta visione
Subita pertimuit,
Sed immunis a dracone
Virgo cum oratione
Laudes Deo tribuit.
V. Propter signum crucis verae
Draco nequit hanc habere.

3. Benedicta est puella,
Quae innocens et tenella
Carnis desideria,
Mundi regnum, hostis bella,
Vires vicit et flagella
Fideli fiducia;
V. Coelibatu cum victrici
Fraudes fregit inimici.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Virgo Deum imploravit,
Impetravit, quod optavit,
Virginis oratio.

2. Ad tyranni sedem ducta
Nullis ejus est seducta
Minis et blanditiis.

3. Prudens multum et instructa
Triumphatrix stat in lucta
Reluctans malitiis.

Responsoria.

1. Sponsa Christi speciosa,
Dum rogaret gratiosa,
Caesa poenis asperis,
Quae fuerat tenebrosa,
Facta fuit luminosa
Domus duri carceris;
V. Audit vocem, vidit crucem
Et columbae speciem,
Calcat hostem pede trucem,
Vocatur ad requiem.

2. Erronei et profani
Audientes hanc pagani
Et ejus prudentiam
Plures facti Christiani
Reliquerunt ritus vani
Pravam observantiam;
V. Mirabantur universi
Puellarem gratiam,
Qui ad Christum sunt convers
Per ejus facundiam.

3. Imperatrix honestatis,
Conservatrix puritatis
Et pudoris nivei
Gentilibus [excaecatis]
Viam prompsit veritatis
Et radios fidei;
V. Laesionum haec perpessa
Pungitivos stimulos.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Haec cultores idolorum,
Vanitatis et errorum
Audacter redarguit.

2. In pressuris tormentorum
Jesum esse dominorum
Dominum asseruit.

3. In conspectu populorum
Mortuorum et vivorum
Judicem recoluit.

Responsoria.

1. Martyr Dei gloriosa,
Caritate copiosa,
Diebus ac noctibus,
Lenitate radiosa,
Permanebat studiosa
In orationibus;
V. Corde ferens et in ore
Sanctum evangelium
Suo fudit pro auctore
Cruorem innoxium.

2. Juxta tempus passionis
Suae deprecationis
Vocem Deus audiens,
Postulatis datis donis
Sempiternis eam bonis
Ditavit suscipiens;
V. Decollatae coeli coetus
Obviavit protinus,
Mansuetam mansuetus
Exaudivit Dominus.

3. Turba venit languidorum
Pretiosum et decorum
Corpus. ejus tangere,
Cujus tactu vis morborum
Et acerba crux dolorum
Recedebat propere;
V. Impetravit Margarita
Divinam clementiam,
Evidenter infinita
Facit mirabilia.

Prosa.

1. Salve, martyr Margarita,
Jesu Christi redimita
Pretioso sanguine,
Lege cujus erudita
Zelum patris es oblita
Divo dante flamine.

2. In adventu sponsi Christi,
Virgo vigil, ascendisti
Lampade cum oleo,
Pretiosam invenisti
Margaritam, quam emisti
In momento aureo.

3. Tu thesauro reportato
Gaudes agro commutato
Pro terrenis opibus,
Unde virgas iterato
Pertulisti, lacerato
Latere lampadibus.

4. Draco suos frangit rictus,
Per te cedit daemon victus
In obscuro carcere,
Ut praefectus maledictus
Ensis, rotae misit ictus
Te prostrando funere.

5. Sic pro Christo decollata
Ascendisti coronata
Ad coeli palatia,
Ergo per te nos, beata,
Duc per mortem ad optata
Paradisi gaudia.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Solemnitas hodierna
Nos invitat ad aeterna
Justorum convivia.

2. Viae martyr est lucerna,
Monstrans iter ad superna
Vendicanda praemia.

3. Virgo mitis et serena,
Pietate omni plena,
Fer reis remedia.

4. Terminata brevi poena
Deitatis nunc amoena
Fruitur praesentia.

5. Non pervertant nos terrena,
Nec trahamur ad obscaena
Corporis contagia.

Ad Benedictus.

A. Veneremur salvatorem,
Qui poenarum per laborem
Et amaritudinem
Sanctis suis dat decorem
Et coronam et honorem,
Perennem dulcedinem.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O beata Margarita,
Turris fortis et munita,
Vallis uber fructibus,
Sanctitate redimita,
Virgo simplex et perita,
Succurre cadentibus.

Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Arch. Aragon. Rivipullen. 145. — In 1. Noct. A 2, 1 Tibi penso Hs. — R 1, 1 Femina nitens. — R 3, 7 Coelibatum. — In 2. Noct. A 3, 1 Prudelis multum. — A 3, 3 Relucens malitiis. — R 3, 1 honestatrix. — R 3, 8 sind zwei Verse fortgefallen. — Prosa 2, 6 momendo. — 3, 2 comitato.

54. De s. Maria Aegyptiaca.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Gaudent omnes
cives angelici,
Gaudent devoti
et solitarii,
Quia surgendi
dat spem praesidii
Maria spretis vitiis.

Ad Magnificat.

A. Exemplar vitae, o Maria,
Norma poenitentiae,
Anachoritarum via,
Et cultrix munditiae,
Felix es et Deo grata,
Cui dimissa peccata,
Regnas nunc cum angelis.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Jubilemus Deo nostro,
Ut det nobis veniam,
Qui Mariam ab Aegypto
Transtulit in gloriam.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Gaude, felix et beata,
Cui dimissa peccata,
Regnas nunc cum angelis.

2. Juva, mater, nos clamantes
Et pro culpis lamentantes,
Gementes a crimine.

3. Spem dans lapsis et contritis
Ab excessibus commissis
Possidendi gloriam.

Responsoria.

1. Poenitentiae rigorem,
Promptitudinis fervorem
Assumens viriliter,
Tribus panibus acceptis
Non desistit ab inceptis,
Eremum ingreditur,
V. Poenitentiam cum brutis
Et animalibus mutis
Peragens asperrimam.

2. Fortitudinem et timorem
Superans femineum
Cum ardorum tum fervorem
Sumis et virilium,
Audacter eremum intras,
Nec pavescis nec formidas.
V. Constanter sola pertransis,
Nec horrescis nec tremescis,
Prout solent feminae.

3. Austeralem vitam monstras,
Inimicum nostrum prostras
Tua poenitentia,

Vitamque sumens poenalem,
Asperum cibum brutalem,
Societatem feralem;

V. Conversata es cum brutis
Munita signo salutis,
Non quaerens solatia.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Vere felix et beata
In exemplum conversata
Excellis vitam hominum.

2. Famem, sitim et calores,
Angustias et terrores
Ferens et supplicia.

3. Pusillis datur conamen,
Ferre poenas, et juvamen,
Ut ferant audacius.

Responsoria.

1. Solitudinem ingressa
Cogitans a se perpessa
Dolet amarissime,
Poenitentiam acerbam
Contra vitam tam protervam
Assumit viriliter;

V. Ardenter non territa
Solitaria vita
Constanter perficitur.

2. Felix illa solitudo,
In qua splendet sanctitudo
Tantae poenitentiae,
Ubi Maria mundatur
A peccatis et curatur
Labore penuriae,

V. Recolens vitam pristinam
Quaerit gloriam divinam
Pro obtentu veniae.

3. Nuda sine vestimentis,
Usta a sole et ventis,
Pilosa efficitur,
— — — — — spissa,
Facta ut Aethiopissa,
Horrida innuitur;

V. Vitam ducit tam acerbam,
Commedens foenum et herbam
Velut fera pessima.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Supplicamus ergo pia
Tibi, felix o Maria,
Pro nostris criminibus.

2. Fac nos hic sic poenitere,
Ut post mortem promerere
Valeamus gloriam.

3. Ut tecum semper gaudere
Paradisum possidere
Queamus feliciter.

Responsoria.

1. Sciens solutionem,
Suae carnis functionem,
Ut reddat tunc debitum,
Laetanter est consolata,
Ut accipiat oblata,
Sacrum emisit spiritum,

V. Et angeli adfuerunt,
Qui eum deportaverunt
In suum consortium.

2. Senex quoque Zosimas venit,
Inanime corpus invenit,
Flevit amarissime,
Quaerit illud sepelire,
Nequit tamen aperire
Tumulum, ut fodiat;

V. Leo ferox statim venit
Juvat senem, quem invenit,
Pariter sepeliunt.

3. Jubilas nunc, o Maria,
Cum coelesti hierarchia
In beata patria,
Supplicamus ergo, pia,
Juva viantes in via
Tua prece solita,

V. Ut tecum semper gaudere,
Paradisi possidere
Queamus felicia.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Caritate fervida
Ardenter dilexit
Deum et solicita
Qui eam protexit.
2. Virtualis femina,
A Deo amata,
Exemplum dans domina
Virtute ornata.
3. Tua poenitentia
Exemplum dans cunctis,
Excellis continentia,
Virtutibus multis.
4. Mirabilis domina
Atque benedicta,
Tua poenitentia
Exstinguis delicta.
5. In te laudant, Maria,
Deum omnes sancti,
Angeli dant gloriam
Domino regnanti.

Ad Benedictus.

A. Festivitatem hodie
Celebret ecclesia,
Qua triumphalis Maria
Ab inimicis in via
Obtinet victoriam.

Per Horas Antiphonae.

Ad Primam.

Hora prima orat Deum,
Ut tota die in eum
Ferat sine crimine.

Ad Tertiam.

Hora tertia prostrata,
Exemplo Christi conversa
Preces dat pro omnibus.

Ad Sextam.

Hora sexta sumit cibum
Asperum et poenativum,
Ut det vitam corpori.

Ad Nonam.

Hora nona contemplatur,
Mente rapta memoratur
Totam coeli curiam.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Vere felix et beata,
In exemplum conversata,
Vivens virtualiter,
Cui dimissa peccata,
In coelis es coronata
Deum laudans assidue.

Brev. Valentinum imp. Neapoli 1489. A. — Brev. Valentinum imp. Caesaraugustae 1503. B. — Brev. Valentinum imp. Valentiae 1533. C. — Brev. Ord. S. Mariae de Mercede imp. Lugduni 1560. D. — Ad Magn. A 3 via fehlt A. — Ibid. 4 Et fehlt A. — Ibid. 5 es et fehlt A. — Ibid. 7 fehlt ganz A. — In 1. Noct. R 1, 5 desistens C. — R 2, 3 Cum ardoreum fervorem A; Cum virilem fervorem D. — R 2, 4 Fumis et ardoreum D. — In 2. Noct. A 2, 2 et errores A. — R 1, 9 proficitur A; proficiscitur B. — R 2, 6 Languore penuriae A. — R 3, 4 Lücke in allen Quellen. — In 3. Noct. A 1, 1 ergo fehlt A. — A 2, 2 mortem meruere ABC. — A 3, 2 Paradisi A. — A 3, 3 Possimus feliciter C. — R 1, 1 fehlt eine Silbe; lies Praesciens? — R 2, 2 fehlt A. — R 2, 3 Quaerit eum A. — R 2, 7 venit fehlt A. — R 2, 9 Pariter et sepeliunt ABC. — In Laud. A 4, 2 Atque ergänzt.

55. De s. Maria Salome.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Alma redemptoris
matris soror, impar honoris,
Mater in orbe decus
matronarumque pudoris,
Virtutis speculum,
via vitae, meta laboris,

Casta pudicitiae
domus ac oblita prioris
Vitae, cum gemitu
Christi memorata doloris,
Da famulis requiem,
vita est quia plena moeroris.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Christum, Mariae sponsum,
plebs sancta,
venite adoremus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Virginei flores,
mater Maria Johannis,
Fac, ne labamur
simul cum labentibus annis.

2. Eja, Maria, vale,
quo nos mediante valemus,
Est Hispania laeta
patrono, quem retinemus.

3. Feminei sexus
ac pondere carnis onusta
Linquit onus, sponsum
sequitur prae conjuge justa.

Responsoria.

1. Solemni festo
Salomae gaudere Mariae
Nos decet in cantu
Nocte, deinde die,
V. Et quod demus ei
laudes dulcis melodiae.

2. Spreto namque viro
Domino tribuit famulatum,
Qui dat et unde bonum
pervenit omne datum,
V. Virtutem famulis
praestet removendo reatum.

3. Mira Dei virtus
facit hoc, quod femina marem
Spernat et amplexus
conjugis apta parem,
V. Cujus cum propriis
rebus et usque larem.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Stella Maria maris
te gaudet habere sororem,
Nominis et generis
retines et matris honorem.

2. Virgo Dei genitrix
una est, quia sola necesse,
Sufficiat mundo
te matrem virginis esse.

3. Nomine quo gaudes,
Christum, Maria, precare,
Nos nil praeter eum
mundo permittat amare.

Responsoria.

1. Mater ut Hispanis
generas dominumque patronum,
Fac nos defendat,
praestet et omne bonum,
V. Qui prior in sociis
habuit super aethera donum.

2. Quae quondam mundi
Domino fuit obsequiosa,
Mira dat in terris
coelo residens speciosa
V. Et super astra nitens
plus redolente rosa.

3. Sancta colenda dies,
praeclaris digna trophaeis
Et cunctis populis,
perversis moesta Judaeis,
Mariam Salomae
possidet aula Dei;
V. Exsultent fidei
cultores, credant Hebraei.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Es meriti multi,
   Domini dum digna sepulti
   Angelicos testes
   cernis, sudaria, vestes.
2. Ergo resurgentem
   velis intercedere Christum,
   Cum patre viventem,
   populum defendat ut istum.
3. Felix matrona,
   nati felicior ortus,
   Qui vitae dona
   dat, cum sit dux, via, portus.

Responsoria.

1. Mater sancta Dei,
   mater certamine plena,
   Semper et omnino
   populis succurre serena,
V. Supplicat obnixe
   tua plebs virtutis egena.
2. Dum natum quaerit,
   Romam venit peregrina,
   Fessa quievit eo,
   quo fessis est medicina,
V. Et contra fluctus
   mundi secura carina.
3. Laudibus immensis
   nos omnes urbis et orbis
   Mariam Salome
   laudemus, quae prece morbi
   Cunctis atque malis
   tutos vult et facit esse.
V. Virtutis celsae
   mater Maria precantes
   Conserva cunctos
   praeclara filia Jesse.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. O felix mater,
   o felix femina, plus quam
   Femina, quae generas,
   quod non corrumpitur usquam.
2. Quaelibet in mundo
   fructum dat femina luctus,
   Maria Salomae
   mundo dat gaudia fructus.
3. Fulgurat in radios
   solares splendida luna,
   Ut nos et mundi
   tenebras illuminet una.
4. Et soror et socia
   Domini cum matre fuisti,
   Cum mortis poenam
   cruce sustinuit caro Christi.
5. Pro nobis dominam
   sociamque precare sororem,
   Ut nos ad regni
   coelestis ducat honorem.

Ad Benedictus.

A. O veneranda dies
   reverendae matris ab ortu
   Solis adusque maris
   sua pandat gaudia portu.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O Jacobi mater,
   fructum dans virginitatis,
   Tu pete regna dari
   coelestia fonte renatis.

Brev. ms. Compostellanum saec. 15. Cod. Capit. Compostellani A. — Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. B. — Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501. C. — Brev. Compostellanum imp. Salmanticae 1569. D. — In 1. Vesp. Sup. Ps. A O Jacobi mater etc. — In 1. Noct. A 1, 1 flores D. — A 1, 4 labentibus A. — A 3, 2 onusti D. — R 1, 3 Condecet in cantu A. — R 1, 3 Fac ut nos D. — R 3, 8 cultores feblt A; cultus credant D. — R 1, 5 Suppleat D. — R 2, 4 qui fessis A; quod fessis D. —

R 3, 7 Virtutes celsae D. — In Laud. A 4, 2 Domini fehlt A. — A 4, 3 Omnium mortis D. — Ad Ben. A, 4 sua claudat lumina portu A. — In 2. Vesp. ad Magn. A 3 sq. Tu pete dari regna coelestia sacro fonte renatis BCD; Tu pete regna coelestia dari fonte renatis A.

56. De sancta Marina.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Regis coelestis numine
Fit in Marina virgine
Clarum nomen per saecula,
Nam fuit morum regula,
Quae castitatis vadium
Profertque lucis radium;
In beatorum agmine
Gloria tibi, Domine.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Regi Marinae virginis
Sit laus cordis et oris,
Cui sub veste hominis
Inservit vi amoris.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Marina de prudentibus
Una praefulsit prudens,
Non viris, sed virtutibus
Christo placere studens.
2. Coelorum regi virginem
Semper se praesentavit,
Amare Deum hominem
Cordetenus dictavit.
3. Cuncta pro Christi gratia
Contempsit crine tonso
Remotaque fallacia
Nupsit aeterno sponso.

Responsoria.

1. Christi Marina plantula
Mire fructificavit
In orbe legis aemula
Multosque informavit,
Castitatis per saecula
Cultum multiplicavit;
V. Virgo sedens in cellula,
Se sub virorum nebula
Jam Deo consecravit.
2. In via poenitentiae
Onus vitans honorum
Se dedit confidentiae
Christi atque sanctorum,
Lucratur sic quotidie
Thesauros meritorum.
V. Ipsa stetit sententiae
Jam peccatricis filiae,
Quae dedit turpem thorum.
3. Virginis hoc consilium
Nunc laudet mens humana,
Fidele nam exsilium
Portavit pro re vana
Nec inter coetum vilium
Mens hujus fit insana;
V. Nec peperit haec filium,
Nam castitatis lilium
Ferebat mente sana.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Patrisque sapientiae
Virgo mentem apponit,
Ut staret patientiae
Pro Christo, quem proponit.
2. De rudi testa nucleum
Trahit atque dulcorem,
De petra sugens oleum,
De spina legens florem.
3. O rosa clara, fulgida
Coelesti disciplina,
Inter viros mens algida
Fuit tua Marina.

Responsoria.

1. Manens haec in emporio
Fatigata laboribus
Cupiebat orare
Sicut in monasterio,
Suis honesta moribus
In Deum cogitare,
V. Velut in oratorio
Dei semper honoribus
Haec insistebat care.

2. Infamia nec frangere
Hanc potest per tristitias,
Licet ipsa teratur,
Nec quisquam ipsam tangere
Per has mundi delicias,
Et tamen diffamatur;
V. Malum nequit hanc angere
Per poenarum molestias,
Quibus ipsa laetatur.

3. Licet persona debilis,
Virtute tamen nobilis
Benigne conversatur,
Etsi caro sit fragilis,
In ea semper stabilis
Nequaquam superatur,
V. Puella quaedam labilis,
Peccatis diris habilis,
Hanc sanctam criminatur.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Marina purgatorium
In mundo sustinebat
Corpusque perfunctorium
Femineum condebat.

2. Ostendens se jam masculum
Inique diffamatur,
Sed quasi per miraculum
Cunctis notificatur.

3. Hortatur pater genitam,
Ut servet se honeste,
Nec reputet se perditam,
Si convivat modeste.

Responsoria.

1. Cum beatae Marinae spiritus
Coelos scandere coepit, claruit,
Quod ejus benedictus exitus
Admirabilis dici valuit,
V. Nam ordinis introitus
Fuit coelorum aditus.

2. Christo pani vivifico
Se conjunxit alacriter,
Nam habitu monastico
Haesit Deo totaliter,
Ex quo signo mirifico
Vixit sancta mentaliter;
V. De patris fide coelici
Diffamata letaliter,
Se Deo junxit unico,
Ut sit merces finaliter.

3. Agit poenitentiam
In fossa tam dura
Habens patientiam
Virgo sancta, pura,
Sic per sapientiam
Coelos intratura;
V. Corporis regentiam
Atque continentiem
Viri cernit cura.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. O Marina speciosa,
Cujus puritas decora
Inter viros latuit,
Sed in morte gloriosa
Virginitas tam decora
Cunctis clara patuit.

2. Semper haec patris jussibus
Humiliter parebat
Nec se dans rebus vilibus
Christo se conferebat.

3. Inter cuncta coenobia
Tuum, virgo, laudetur,
In quo viri colobia
Corpus tuum tuetur.

4. Cunctis sacris virginibus
Haec virgo praeponatur,
Alterius criminibus
Haec namque maceratur.

5. Cantica Deo sacrata
Cantavit virgo Marina,
Inter viros illibata
Servatur mente divina.

Tam stupendo mysterio
Se conservavit virginem,
Vivens in monasterio,
Quaerens Deum et hominem.

Ad Benedictus.

A. Marina sancta splenduit,
Resplendet et miraculis,
Candor lucis apparuit,
Dum sociata masculis

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Marina jam vespertina
Hora dum occubuit,
Refulsit luce divina,
Nam virgo apparuit.

Brev. Ord. S. Mariae de Mercede imp. Lugduni 1560. — Invit. 4 Inservivit amoris. — In 1. Noct. R 1, 3 In orbem. — R 3, 1 hoc ergänzt. — In 3. Noct. R 2, 2 Se junxit. — R 2, 7 coelici gegen den Reim. — In Laud. A 1, 5 tam ergänzt. — A 3, 4 Corpus in tuetur. — Zu vgl. ist das Claraofficium (Analecta V, 157 ff.), welches der Dichter des vorstehenden, das auf die Musik jenes gedichtet ist, nicht selten benutzt hat.

57. De sancta Marina.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Margarita
pretiossima
Es, Marina,
virgo sanctissima,
Mundo grata,
Christo carissima,
Pro qua sua
data est anima.
O quam pulchra,
quam prudentissima,
Coelo gaudes,
virgo clarissima.

R. Margaritas superasti,
Bona margarita,
Coelos intrans decorasti
Luce redimita,
Christum sponsum, ut optasti
Contemplaris ita,
Per te, quam tu impetrasti,
Nobis detur vita,

V. Dulci sponso nos commenda,
Ut morte finita.

Ad Magnificat.

A. Margaritae
splendor renituit,
Dum Marinae
virtus emicuit.
Quae dum regi
summo complacuit,
Comparavit
eam et habuit.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Infinita
Laude Christo jubilemus,
Quem de sua collaudemus
Margarita.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Domine, quam mirabilis
Virgo Marina floruit,
Fidelis et laudabilis
Inter iniquos claruit.

2. Coeli enarrant gloriam
Dei potentis Domini,
Qui tot virtutum gratiam
Dedit Marinae virgini.

3. Domini est terra plena
Bonorum multitudine,
Virgo mitis et amoena
Virtutum plenitudine.

Responsoria.

1. Margarita
pulchra, spectabilis
Inter viles
lapillos oritur,
Dum Marina
fidelis, utilis
Infideli
de gente nascitur;
Laetemur igitur.
V. Ex arenis
sic aurum tollitur,
Et de spinis
rosa colligitur.

2. Pascit oves
simplex agnicula,
Cui lupus
parat obstacula,
Sed hanç servat
inter pericula
Agnus Dei.
V. Bonus pastor
agnam considerat,
Et dum lupus
ad ipsam properat,
Adstat ei.

3. Jam impius Olybrius
Preces cassatas deserit
Et durius et acrius
Puellae poenas ingerit,
Sed comperit
Cor sanctum morte fortius;
V. Verberibus crudelibus
Tenellum corpus atterit,
Si poterit
Tormentis plus quam precibus.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Eructavit cor Marinae
Verbum bonum prudentiae,
Amo, dicens sine fine,
Regem aeternae gloriae.

2. Deus noster, refugium
Tu Marinae fuisti
Et vim et fraudes hostium
Ab ea repulisti.

3. Magnus Dominus
Et nimium laudabilis,
Tibi cominus
Adstitit virgo nobilis.

Responsoria.

1. Margaritae comparata
Suffert virgo verbera,
Mente sursum elevata,
Carne spreta tenera,
Sed mox est post aspera
Dono Christi reparata;
V. Virgo caesa fustibus,
Inclusa carceribus
Exit rosa renovata.

2. In ferventis olei
Plenum immissa dolium
Virgo plena fidei
Plenum habet remedium
Libertatis,
V. Carni fervor non nocuit,
Qua rigor semper viguit
Castitatis.

3. Laus et honor
sit tibi, Domine,
Qui de salva
natus es virgine
Et existi
de clauso tumulo;
Ut de piscis
Jonam voragine
Eduxisti
grandi miraculo,

V. Tu Marinam
crucis signaculo
De serpentis
vivam voragine
Eduxisti.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Benedixisti, Domine,
Marinam in periculis,
In cujus fortitudine
Duris non cessit jaculis.

2. Fundamentum veritatis
Hostis tentans subvertere,
Pede tritus castitatis
Marinae, gaudet cedere.

3. Cantate regi supero,
Qui hostem salutifero
Signo crucis destruxit,
Et a serpentis utero
Marinam salvam duxit.

Responsoria.

1. Margaritam
Christi seducere
Temptat hostis
inclusam carcere,
Sed plus Eva
potens resistere
Caput ejus
contrivit hodie
Virgo prudentiae;
V. Virgo fortis
prosternit zabulum,
Caput premit
et frangit oculum
Plenum malitiae.

2. Exspectat ensem
virgo sanguineum,
Orat laeta
sponsum aethereum,
Favet sponsus
ei sidereum
Promittens solium
Et vitae gaudium;
V. Collum parat
puella niveum,
Caput tollit
lictor virgineum,
Sic virgo bravium
Capit post stadium.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Dominus regnavit,
In cujus potentia
Hostes superavit
Puellae prudentia.

2. Jubilate Deo forti,
Qui Marinae virgini
Dedit, ut resistat morti
Et mundi dulcedini.

3. Deus, Deus meus, laudes
Tibi solvo libenter,
Qui me sponsam tuam gaudes
Salvare tam potenter.

4. Benedicite Domino,
Virgines, sponsae Domini,
Qui vitam sine termino
Marinae praestat virgini.

5. Laudate vitae Dominum,
Omnis coelestis concio,
Qui margaritam virginum
Nostro jungit consortio.

Ad Benedictus.

A. Margarita
martyrum nobilis,
Amor tuus
est inflexibilis
Et invictus,
Per hunc nobis
sit rex placabilis
Benedictus.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Margaritis
omnibus pulchrior,

Margarita
Marina pulchrior,
Fides te praedicat,
Per te nobis
sit patientior
Ille summus
regum potentior,
Qui te magnificat.

Alia.

A. Margarita
martyrum splendida,
Pulchra tota,
Te contemplans
gens orat languida
Mente tota
Ut in hostes
per te sit valida
Virtus ejus
Et in regno
coelesti florida
Merces ejus.

Brev. ms. Zamorense saec. 15. Cod. Capit. Zamoren. s. n. A. — Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. B. — In 1. Vesp. R, 9 nos commenda jugiter B. — In 1. Noct. R 1, 12 Et fehlt A. — R 3, 5 competit A. — In 2. Noct. R 3, 7 Et de piscis A. — In 3. Noct. R 3, 1 Exspectat fehlt A. — R 1, 2 virgo sanguine A. — R 1, 3 Orat laeta fehlt A. — R 3, 4 sponsum fehlt A. — In Laud. A 4, 2 fehlt A. — A 4, 4 Nostro fehlt A. — In 2. Vesp. Ad Magn. A 2, 2 Marina splendida B; die reichen Reime in dieser und der vorhergehenden A scheinen beabsichtigt. Die ganze Legende ist die der hl. Margareta, der zuweilen auch der Name Marina gegeben wird.

58. De sancta Martha.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

1. Gaudeat ecclesia,
Exsultent omnes populi,
Vocum resultent moduli
Ad Marthae solemnia,
Quae sanctorum angelorum
Jam gaudet hospitio,
Cujus hospes det, ut sospes
Nostra sit intentio,
Qua secuti Christum tuti
Sub ejus imperio
Conversemur et laetemur
In coelesti solio.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Christo regi decantemus
Devotum praeconium,
Cui cum Martha praeparemus
Pectoris hospitium.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Haec cum coeli conditorem
Hospita reficit,
Inimicum et ultorem
Virtute subjicit.

2. Christi verbis exsequendis
Miro vacat studio,
In quibus custodiendis
Multa retributio.

3. Haec est generatio
Quaerentium Dominum,
Cujus deprecatio
Fructus reddit seminum.

Responsoria.

1. Martha natu nobilis,
Sed vita nobilior,
In prosperis humilis,
In adversis potior,

Sprevit mundi gloriam
Et carnis lasciviam
Jam mente sublimior,
V. In camino caritatis
Fructum probans castitatis,
Omni vitro purior.

2. Decora facie
Refulsit moribus,
Pressit virtutibus
Legem superbiae
Subdens egregiae
Annos infantiae
Legis apicibus;
V. Aetatis tenerae
Actus nobilitat
Et Christo vivere
Honeste cogitat.

3. Ut crescit corpore,
Crescit virtutibus,
Studet pro tempore
Piis operibus,
Quae regi omnium
Parat hospitium
Fideli pectore;
V. Hujus praeconium
Attollat laudibus
Turba fidelium.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. In mundanae pravitatis
Pugnatura stadio
Supra femur castitatis
Se praecinxit gladio.

2. Si surgat tribulatio,
Deum habet refugium,
Si hostis persecutio,
Christus est adjutorium.

3. Constructo coenobio
Aggregat collegium,
Ut sicut laetantium
Fiat habitatio.

Responsoria.

1. Felix Martha sollicita,
Cujus exstat officium
Disponendi convivium,
Quo pascat sensu praedita
Christum, cui mente subdita
Pium praebet obsequium;
V. Licet per ministerium
Turbetur erga plurima,
Ad unum necessarium
Fide currit promptissima.

2. O singularis gratia,
Christum in carne recipit,
Quem intus fide concipit
Imitandum per omnia,
Et spreta pompa generis
Exemplo Christi pauperis
Fit pauper voluntaria;
V. Non mundanis angustiis
Alteratur intentio,
Sed abjectis mollitiis
Se castigat cilicio.

3. Draconis ferocitas
Fit mitis et humilis,
Cum Marthae laudabilis
Supervenit sanctitas,
Et novo miraculo,
Quem armati populi
Non audent invadere,
Vinctum in signaculo
Crucis salutiferae
Comprehendit cingulo;
V. Jam Judith audacia
Per hanc innovatur,
Dum plebs liberatur
Sub ejus potentia.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Cantate Domino
Devotis vocibus
Martha sedibus
Fruitur superis,
Jam vitae veteris
Elapso termino.

2. Exsultet terra laudibus
Et laetentur insulae
Pro laudis operibus
Tam felicis famulae.

3. Quia mirabilia
Per hanc fecit Dominus,
Expellantur eminus
Carnis odibilia.

Responsoria.

1. Jam de vita meliori
Martha felix anxia,
Addit laborem labori
Mira patientia,
Artam vitam artiori
Stringens abstinentia;
V. Structo namque coenobio
In Christi patrocinio
Sacra vocat consortia.

2. Ecce, jam dies exitus
Advenit opportunus,
Ecce, jam Marthae spiritus
Post gloriosum obitum
In coelis collocatur
Et jam obtenta gloria,
Quem pavit in Bethania,
In Sion speculatur;
V. Felix atque laudabilis,
Quae facta quondam humilis,
Nunc coelo sublimatur.

3. Descendit de caelis
Christus ad funebria
Hospitae fidelis,
Res digna memoria,
Nam adstante populo
Corpus sanctae famulae
Cum Frontone praesule
Mancipavit tumulo;
V. O felices exsequiae,
Quae summi regis gloriae
Decorantur praesentia.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Angelis paulominus
Deo fit placabilis,
Quam dilexit Dominus
In altis mirabilis.

2. In procella saeculi
Stat fortis ut leo,
Ergo, cuncti populi,
Jubilate Deo.

3. Ut nil agat perperam,
De supernis certa
Vitam ducit asperam
In terra deserta.

4. Benedicant humiles
Deum super omnia,
Qui natura debiles
Coronat victoria.

5. Jam coelis imperantem
Laudat plena virtutibus,
Quem pavit conversantem
In terris cum hominibus.

Ad Benedictus.

A. O bonitatis speculum,
Ministra pietatis,
Castitatis cingulum,
Magistra sanctitatis,
Succurre te colentibus
Tuis benignis precibus,
Ut consummato stadio
Tecum tuo suffragio
Laetemur in hospitio
Supernae civitatis.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Quam benedicta femina,
Quae meruit recipere
Christum lavantem crimina
Potuque cibo pascere
Mensaeque tanti Domini
Vitam activam agere.

Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Capit. Toletani 33—9. A. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. B. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1492.

C. — Brev. Toletanum imp. Hispali 1493. D. — Brev. Toletanum imp. Lugduni 1551. E. — Brev. Pampilonense imp. 15**. F. — In 1. Vesp. ad Magn. A lautet in F:

O Christi felix hospita
Pium tenens officium,
O famulatrix inclita
Deo praebens obsequium,
Ipsum redde propitium
Per gloriosa merita.

In 3. Noct. R 2, 5 Summis in coelis collocatur CDE. — In 2. Vesp. ad Magn. A, 1 O quam benedicta CDE; diese A lautet in F: Gaudeat ecclesia wie in 1. Vesp.

59. De ss. Nunilone et Allodia.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Sit laus magna Dei
festum celebrare diei,
In qua terrores
mundi contemnendo sorores
Utraque sorte pari
virgo martyrque beari,
Ut bene vixerunt,
ita coelica promeruerunt.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Regem, sponsum virginum,
Venite adoremus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Rex pie Christe,
Festa colentes
Nos Nunilonis
Alodiaeque
Fac adipisci
Gaudia vitae.

2. Dux, via sanctis,
Christe, sororum,
Qui tribuisti,
Nos et earum
Annue votis
Scandere coelum.

3. Plurima pro te,
Christe, sorores
Aspera passae,
Vincula, fustes,
Sic obiere
Te profitentes.

4. Imbuit illas
Gratia Christi,
Vincere cuncta,
Quae mala mundi
Praevaluerunt
Corde fideli.

5. Nostra docebat
Mater hoc unum:
Jura tenenda
Christicolarum,
Non recolenda
Idolatrarum.

6. Mors utriusque
Sancta sororis
Ense paratur,
Janua coeli,
Dum feriuntur,
Panditur illis.

Responsoria.

1. Psallite mente pia
Deum reboante sophia
Pro meritis aeque
Nunilonis Allodiaeque,
V. Plebs pia laetetur,
qui gaudet, et inde juvetur.

2. Proles egregia,
Nunilo soror et Allodia,
Osca ceu stellae
micuerunt urbe puellae,
V. De patre gentili
et Christi matre fideli.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Virginitatis
Purpureus flos
Fulget in istis
Corpore casto,
Quae interierunt
Sanguine fuso
2. Sors tua felix,
Sancta Nunilo,
Atque sororis
Credere Christo,
Hinc meruisti
Scandere coelos.
3. Nomine Christi
Sanguine fuso
Terrea sprevit
Pectore firmo
Utraque martyr,
Utraque virgo.
4. Judicis ira,
Dum lacerantur,
Non valet ulla,
Ne moveantur,
Roborat illas
Spiritus almus.
5. Multa sorores
Verbera sanctae
Despicientes
Dicere Christum
Non timuere,
Quod Deus esset.
6. Martyrizatis
Olviat tota
Curia coeli,
Suscipit illas
Dulcibus hymnis.

In 3. Nocturno.

Ad Cantica.

A. Ambas quidam apostata
Sorores devotissimas
Exhortabatur maxime,
Christi fidem deserere,
Cui respondit maior:
Si unquam mori potero,
Malo mori pro Domino.

In Laudibus.

Ad Benedictus.

A. O virgines egregiae,
Christi decus militiae,
Vestro nobis martyrio
Culparum sit remissio,
Per vos nos Christi gratia
Perducat ad coelestia.

Brev. ms. Pinnatense saec. 14. in. Cod. Scorialen. g IV 29. — In 1. Noct. **A** 3, 3 Aspera pace Hs. — In **R** 2, 3 seu stellae. — In 2. Noct. **A** 1, 5 Quae intuerunt. — Alle fehlenden Teile des Officiums sind in ungebundener Rede geschrieben.

60. De sancto Odone.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Odo, sancte pater,
cui plaudit regia mater,
Divinam prolem,
natum de sidere solem,
Nobis concilia
media genitrice Maria.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Laudemus rerum
regem lucemque dierum,
Quem venerandus Odo
dilexit pectore toto.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Florentem mundum,
pater Odo, despiciebas,
Maurorum rabiem
coeli virtute premebas,
Ecclesiam Christi
sub libertate regebas.
2. Ne nos daemonium
premat in domibus Babylonis,
Nos a conflictu,
pater, infaustae legionis
Eripe dans regnum
felicis conditionis.
3. Nil habuit proprium,
pater Odo, despiciendo
Divitias, fidei
mundi sub luce vivendo,
Delicias coeli
cupiit has mente colendo.

Responsoria.

1. Hodierna solemnitas
Odonis reditus
memoriam revocat,
Qua sacri praesulis
celebratur transitus omnis;

V. Luce solemni
gratulemur laude perenni.

2. Ad tumulum patris
venit aeger lipis subactis
Pallaris oris
Odonem clamat omnibus
horis;

V. Quem vita sospitem
cognoverat, sentit ad opem.

3. Militiae tandem
sub habitu refugit labem,
Consolatur curis
fuit et defensio juris,

V. Jam fruitur voto
livore mentis remoto.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. In coelo totus,
a mundo mente remotus,
Pro patre justitiae
justitiam coluit.
2. Non fuit in mundo
ceu, quam movet auster,
arundo,
Sprevit enim florem
mundi populique favorem.
3. Mundi lucerna,
succensus luce superna,
Lucis ad augmentum
geminaverat Odo talentum;
Propter hos actus
fuit omnibus omnia factus.

Responsoria.

1. Dum die quadam
janitor accenderet palam,
Praefuit admotus
coelestis igneus globus,

V. Involvens lumen,
luminosum reddens acumen.

2. Montes Pyrenaeos
fama transcendit angustos
Praesulis Odonis
hujus occiduae regionis,

V. Jam prece nituntur
claudi, quoque muti loquuntur.

3. Extrema mensis die,
dum sol finem sitit adire,
Superno throno
sanctorum colitur Odo,

V. Urgelli praeses ecclesiae
fiat almus superstes.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. De mirabilibus
   patris bona fama volando
   Jam mare, jam terras
   implet populis recitando.
2. Affectus mentis
   fuit in fidei tegumentis,
   Composuit mentis
   in deitate statum.
3. Pes claudis, oculus
   caecis, cibus esurienti,
   Nil tenuit proprium,
   sic se dedit omnipotenti.

Responsoria.

1. Qui mundo castus
   submerseras daemonis fastus,
   Alme pastor, piae
   fac nos sociari Mariae,
   V. Quos Adae culpa
   irruit morte perusta.
2. O quanta gloria,
   quanta virtute reclina
   Marmorea condita
   refulget regio tota,
   V. Cui lux erat
   et cui luce praeerat.
3. Fragrat virgultum
   sacro spiramine cultum,
   Terris absque patre,
   in coelo regnat cum matre,
   V. Ut cedrus crescit
   virtusque putrescere nescit.

Verbeta.

1. Applausus hodie tantus
   fertur ad aethera,
   Gaudent coeli, novum sidus
   quod vehitur ad sidera.
2. Mira dantur atque fantur
   signa insignia,
   Caeci vident, surgunt claudi,
   grandi victoria.
3. Tua prece, pastor, ergo
   sic locemur in gloria,
   Ubi mira parte fuerit
   cum virgine eximia

Regnat cum matre.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Jussa Dei summi
   sanctus fuit Odo secutus
   Jamque psallit per eum
   claudus, loquitur quoque
   mutus.
2. Ad patris tumulum
   venit aeger ab orbe remoto,
   Orat opem votis,
   et sanat eum pius Odo.
3. Nec mundus fallens,
   nec mundi gloria pallens
   Abstulit Odoni
   gaudia vera boni.
4. Quem deitas fovit
   nec mundi gloria novit,
   In coelo mente
   fuit amando Deum.
5. Virginitas mentis
   et carnis eum decorabat
   Et fidei pennis
   illum super astra levabat.

Ad Benedictus.

A. O lux pontificum,
   decus occiduae regionis,
   Respice defectus
   humanae conditionis,
   Nos virtute Dei
   trahe de manibus zabulonis.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Odo pater, super astra sedens
   in luce beata,
   Justis atque piis
   justa pietate parata,
   Nos duc ad summi
   regni loca glorificata.

Brev. Urgellense imp. Venetiis 1487. — In 1. Vesp. Ad Magn. **A**, 3 Divinam ergänzt. — Invit. 1 rerum ergänzt. — In 1. Noct. **A** 2, 4 infaustum. — **A** 2, 5 dans ergänzt. — **A** 3, 6 cupiit ergänzt; Et eas mente colendo. — **R** 1, 4 Quia sacri. — In 2. Noct. **A** 2, 2 seu quem monet auster. — **R** 1, 3 admonitus. — In 3. Noct. **R** 1, 2 sub merceras. — **R** 3, 1 Flagrat virgultum. — **R** 3, 4 praedives in coelo regnat. — Verb. 1, 4 qui vehitur. — Ibid. 3, 3 verderbt. — In Laud. **A** 3, 1 mundo. — **A** 3, 2 gloria psallens. — **A** 5, 3 fidei penis. — **A** 5, 4 laudabat.

61. De sancto Onofrio.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Subit victor
pro regno saeculi
Poli regnum,
post vitae stadium
Coelum scandit
pro vita reguli,
Pro labore
perenne gaudium,
Pro rigore
frondei cinguli
Candidatum
induit pallium.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Suppliciter trinum Dominum
veneremur et unum,
Per quem aethereum
cepit Onofrius regnum.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Perquam felix Ungaria
Hunc moriturum protulit,
Sed eremus per varia
Coelo regnare intulit.

2. Pallent ora rigido
Corporis squalore,
Usta flatu frigido
Et solis ardore.

3. Hirto septus tegmine,
Frondibus praecinctus,
Patrum gaudet agmine
Christi zelo vinctus.

Responsoria.

1. Obsequentes idolis
Fidei zelator
Expugnat non fragilis,
Sed fortis bellator;
V. Soldanus interiit,
Strages hosti, rediit
Et hic triumphator.

2. Fastum regni
procul abjiciens
Et ornatum
mundi despiciens,
Pugil Christi
non post respiciens
Fert aratrum,
semper proficiens;
V. Typum quondam
Baptistae deferens,
Nemus petit
noxia deserens.

3. Christi pia
tractus dulcedine
Vasta degit
in solitudine,
Grandi crescens
virtutum germine,
Quarum fulget
adepto culmine;
V. Post laborem,
ardorem, glaciem
Humi dabat
corpori requiem.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Pastum palma praestitit
   Huic pluribus annis,
   Stramen humus exstitit,
   Haustum dedit amnis.
2. Militat in acie
   Pugil Christi fortis,
   Corporis sub macie
   Fulmen est Mavortis.
3. Fontem vitae sitiens
   Eremum petivit,
   Iter patrum gradiens
   Ad coelum transivit.

Responsoria.

1. Patrum mira
   sequens vestigia
   Novo calle
   virtutum graditur,
   Per quem magna
   vitae prodigia
   Peragrando
   nemus adsequitur,

V. Nulla prorsus
   horrens discrimina
   Solus intrat
   eremi limina.

2. Antra petens
   optati nemoris
   Conversatur
   cum feris jugiter,
   Fatiscentes-
   que artus corporis
   Sparso tegit
   crine tenuiter,

V. Renes cingit
   hirsutus hedera,
   Sic pertransit
   eremi foedera.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Acto cursu Paphnutium
   Mundo pro sui nomine
   Venerando dat nuntium
   Fugens Eliae homine.
2. Corpus sacrum, quod fuerat
   Diu fractum algoribus,
   In morte cunctas superat
   Fragrantias odoribus.
3. Migrans ex hoc saeculo,
   Meritis adeptus
   Veniam pro populo,
   Est coelo receptus.

Responsoria.

1. Quantum decus,
   quanta jucunditas,
   Qualis inest
   funeri claritas,
   Quanta tibi
   datur felicitas,
   Cum coelestis
   adest societas!

V. O quam felix,
   quem leo tumulat,
   Quam praeclarus,
   quem leo bajulat!

2. Dum baptistae votum gerit,
   Antra petit eremi,
   Corpus humo jacens terit
   Hirto subdens tegmini,
   Sic triumphans nostro quaerit
   Veniam peccamini,

V. Optato nunc Dei vultu
   Fruitur, sanctorum cultu
   Coeli junctus agmini.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Saevas victor hostium
   Catervas prostravit,
   In cujus praesidium
   Dominus regnavit.
2. O quam mitis tumulat
   Corpus ferox leo,
   Qui haec dona cumulat,
   Jubilate Deo.
3. Recipit hic veniam
   Hujus prece reus
   Et post mortem gloriam,
   Deus, Deus meus.

4. In odorem meritorum
Onofrii currite
Et spe certa praemiorum
Deum benedicite.

5. Omnes Deo canticum
Spiritus cantate
Et in sanctis Dominum
De coelis laudate.

Ad Benedictus.

A. Carnis labor
simul et habitus,
Parcus victus,
eremi transitus
Coeli tibi
meritum penitus
Et ad regnum
meruit aditus.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O corona gloriae
Et rex Ungarorum,
Protector ecclesiae,
Hostis paganorum,
Consors jam laetitiae
Factus beatorum,
Te colentes hodie
Fac cives coelorum.

Brev. Illerdense imp. ca. 1533. — In 1. Vesp. R Dum baptistae etc. — Ad Magn. A, 6 pro vite. — Invit. 2 sq. Per quem cepit Onofrius aethereum regnum. — In 1. Noct. A 1, 1 Per quem felix. — R 2, 1 Faustum regni. — In 2. Noct. A 3 de Communi. — In 3. Noct. A 1, 4 l.: Fungens? nur 2 RR. — In Laud. Ad Ben. A, 8 mereamur aditus.

62. De s. Petro Oxomensi.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Felix exultet Oxoma
Praeclarae laudis victima
Praeconio fecundo
In hujus almi praesulis
Petri miris miraculis
Concentu laetabundo.

Ad Magnificat.

A. Lux refulget in tenebris
Mundialis erroris,
Spirat in cordis latebris
Spiraculum amoris,
Absit procella funebris
Diutini languoris;
Nostris sit quies palpebris
Sordis spretis illecebris
Salvifici soporis,
Hujus patroni meritis
Nos coronet in superis
Diadema decoris.

Ad Completorium.

Super Psalmos.

A. Sacrificans justitiae
Devotum sacrificium
Spem habuit fiduciae
Finalem complens terminum.

Ad Nunc dimittis.

A. Lumen possedit gentium
ad revelationem,
Dum duxit, quod inceperat,
ad consummationem.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Adoremus, Christicolae,
Regem aeternitatis,
Qui coronavit hodie
Petrum cum trabeatis.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hic vir culmen abhorruit
   Honoris pestilentis
   Et in via non abiit
   Populi delinquentis.

2. In virga rexit ferrea
   Deliros a virtute,
   Quos ab Aegypti terrea
   Subtraxit servitute.

3. De monte sancto Dominus
   Orantem exaudivit,
   Quem cunctis nihilominus
   In bonis stabilivit.

Responsoria.

1. Solemnis instat dulia
   Sacrosanctae diei,
   In qua coelorum curia
   Tam admirandae rei
   Applaudit et conjubilat,
   Et velut aurum rutilat
   Corona speciei,
V. Quae Petro datur praesuli
   Pro labore multiplici
   In aula summi Dei.

2. Praeclusis mundi cladibus
   Humilitatis gradibus
   Ad Dei scandit numen,
   Famae fragrans odoribus
   Compaginat in moribus
   Constantiae bitumen,
V. Vir gloriosus meritis
   His, quae sordescunt, veritis
   Divinum nactus lumen.

3. Altitonans antistitem
   Laudans ex coelibatu,
   Quem in mundo superstitem
   Protegens a reatu
   Non gratiae participem
   Hunc labi vult a statu,
V. Carnis declinans fomitem,
   Mentem virtutum comitem
   Tenens in dominatu.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Signavit sanctum lumine
   Redemptor sui vultus,
   Quem sustulit de flumine
   Procellosi tumultus.

2. Mane constanter adstitit
   Ante Dei conspectum
   Atque pro reis praestitit
   Vas precum praeelectum.

3. Paulominus ab angelis
   Hunc Deus minoravit,
   Quem sic in sacrificiis
   Digniorem monstravit.

Responsoria.

1. Rector urbis
   praesedit dirutae
   Et eversae
   pastor ecclesiae,
   Aggregator
   novae familiae,
V. Hic divinae
   possessor gratiae
   Hostem stravit
   omnis fallaciae.

2. Desudavit in stadio
   Sub hujus lucis radio
   Vir Domini praeclarus,
   De crucis patrimonio
   In ejusdem praeconio
   Non exstitit avarus;
V. Qui functus sacerdotio
   Scripturae vacat otio
   Cupidinis ignarus.

3. Electum simoniace
   Juxta sacros ecclesiae
   Pontifices sepultum
   Sacer exhumat pontifex,
   Hoc summus probat artifex
   Divinitus consultum,
V. Praesumptionis vitium
   Deus, pater felicium,
   Non praeterit inultum.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Justus in tabernaculo
 Dei fit habitator,
 Nam exstitit in saeculo
 Veritatis amator.

2. In benedictionibus
 Dulcedinis praeventus
 Est Dei visionibus
 Gratuitis contentus.

3. Hic innocens est manibus
 Purus et mundus corde,
 Immunis ab inanibus
 Verbis et omni sorde.

Responsoria.

1. Hic Dei primicerius,
 Ut Domino liberius
 Duo daret minuta,
 Quod deprimit exterius,
 Perdomuit austerius
 Reflorens mente tuta,
V. Ut Christum lucrifaceret
 Et spem in ipsum jaceret,
 Electa tulit scuta.

2. In pastorali baculo
 Gregem ab hostis jaculo
 Viriliter defendit,
 Quem pascens in umbraculo
 Ab aestu et obstaculo
 Tentorium extendit,
V. In caritatis titulo,
 Humilitatis nidulo
 Errores reprehendit.

3. Vita, morte
 signa mirifica
 Confessoris
 prece salvifica
 Dei virtus
 patrat magnifica;
V. Aegris cunctis
 medela praevia
 Restauratur
 fide propitia.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Indutus fortitudine
 Conregnat cum beatis
 Vir plenus celsitudine
 Perfectae sanctitatis.

2. Deo jubilatio
 Et congratulatio
 Omnis sit honoris,
 Quem Petri confessio
 Laudat et professio
 Vitae melioris.

3. Ad te de luce vigilat,
 Lux luminis amator,
 Sic satias, ut sitiat
 Hic tuus imitator.

4. Pontus, tellus et aethera,
 Sol, luna, cuncta sidera
 Benedicant factorem,
 Qui tot signa mirifica
 Manu patrat salvifica
 Per suum confessorem.

5. Exsultans cum coelicolis
 Carnis exutus vinculis
 In gloria laetatur,
 Crebris fulgens miraculis
 Virtutum propugnaculis
 Reis patrocinatur.

Ad Benedictus.

A. O solaris radii
 Jubar luminosum,
 Perlustrantis stadii
 Gyrum circulosum,
 Nostrum, Petre, nubilum
 Valde tenebrosum
 In laudis nunc jubilum
 Transfer gloriosum.

Ad Horas Antiphonae.

Ad Primam.

Vir Belial nefarius
Et legis adversarius
 Anathematizatus,

Attemptans sanctum perdere,
Arreptus est a daemone,
Sed prece liberatus.

Ad Tertiam.

Piscem mandens
hostis febricitans
Benedictum
saluti redditur
Et in sancto
Deum magnificans
In utraque
prorsus reficitur.

R. Signifer immense,
cui vovet conflua gens se,
Civibus extensae
coeli nos suscipe mensae,
V. Irae succensae
nusquam paveamus ab ense.

Ad Sextam.

Aqua manans ex ilice
Natura prorsus obice
Se manibus et siti
Obsequiosam praebuit,
Hoc signum multos perculit
Rumoris inauditi.

Ad Nonam.

Proselyta paralysi
Et nervarum multiplici
Laesura dissoluta
Est patris patrocinio,
Ut vulgi vult opinio,
Saluti restituta.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Absorpta lucis anima
Luce fruitionis
Exsultat in laetitia
Perfectae visionis,
Petre, pro nobis obsecra,
Dum tempus est agonis,
Ne nos clades pestifera
Demergat Pharaonis.

Infra Octavam.

Ad Benedictus.

A. Benedictus rex Israel,
Deus noster Emanuel,
Qui Petro suo famulo,
Ut lucem daret populo,
Virtutum affluentiam
Dedit et plenam gratiam;
Sicque complens fideliter
Adsumitur feliciter
Regnaturus cum Domino
In aeternum.

Ad Magnificat.

A. Ave, speculum Oxomae,
Lux et decus ecclesiae,
Unice pater pauperum,
Singulare remedium,
Cunctis ad te clamantibus
Deum redde propitium.

Brev. ms. Oxomense saec. 15. Cod. Capit. Oxomen. s. n. — In 2. Noct. R 1, 7 Hunc divinae. — In 3. Noct. R 3, 3 In munus.

63. De s. Raimundo Rotensi.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Laudibus insignis
Raimundus dignus et hymnis,
Sanctorum more
micuit Christi sub honore,
Exemploque pari
mereamur hunc imitari.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Christum laudemus,
una Domino jubilemus,
Quem macula mundus
vita decorat Raimundus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Sacris doctrinis
   datus a puerilibus annis,
   Doctrina fotus,
   primum fuit inde remotus,
   Militiae mores
   exercuit atque labores.
2. Deinde volente Deo
   vacuus sensu puerili
   In melius crevit
   metit et quae semina sevit.
3. Mundi fluxa videns,
   quasi stercora terrea ridens,
   Quod nihil est, sprevit,
   sub Christi lege quievit.

Responsoria.

1. Magna proles sanctus
   Raimundus jure beatus,
   Et habitum mutans
   et inania quaeque refutans,
   Pervigil infestum
   superavit corporis aestum,

V. Viribus et totis
   vitiis de corde remotis
   Carneque devicta,
   mundi levitate relicta.

2. Sacram doctrinam
   tenuit vitando ruinam,
   Fructiferos morum
   calles sectando bonorum,
   Nullum despexit
   pro persona neque vexit,

V. Christo devotus,
   divino munere fotus
   Omnia, quae legit
   de Christo facta, peregit.

3. O felix valde,
   pater, o clemens Raimunde,
   Oramus, praesto
   servorum fletibus esto,
   Nos solito more
   laetemur te genitore,
   Tecum gaudentes
   coelesti sede fruentes;

V. Nos inopes cerne,
   clementer crimina sterne,
   Concessa sede
   coeli maneamus in aede.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Crevit fama viri,
   voluit Tolosa potiri
   Tanto patrono,
   tali ditata colono,
   Seminavit parce,
   sua qui locat aetheris arce.
2. Eligitur, prior efficitur
   Dominoque volente
   Praedicat atque docet,
   gens gaudet docta repente.
3. Accurrunt populi,
   veniunt sine nomine mixti,
   Iste bonus doctor
   monstrat vestigia Christi.

Responsoria.

1. Deinde beatus homo
   regnum venit Hispaniarum,
   Incultos mores
   ubi reperit ecclesiarum,
   Omnes illustrat
   sua quas praesentia lustrat,

V. Dat verbum vitae
   promittens praemia rite.

2. Digna loquens digne,
   pertractans cuncta benigne,
   Rexit jure datum
   Barbastri pontificatum,
   Nil tulit injustum,
   sibi contulit omne venustum.

V. Hic est vir prudens,
   hic est vir et Israelita,
   Cujus vita nitet
   fidei dono redimita.

3. Pontificum gemma,
   mira bonitate repletus,
   Floruit in mundo
   divino dogmate fretus,

Semper ad optatam
tendens sedemque beatam,
Unde fuit cura,
dat enim sibi vita futura;
V. Non de terrenis
sibi cura fuit, sed egenis
Applicuit mentem
coelestia concupiscentem.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Huic fuit atque pilis
vestis circumcincta tam vilis,
Usus sub pannis
ac quatuor quater annis
Devota mente
solo custode sciente.
2. Jejunans, orans,
vigilans, patiens quoque plorans,
Spiritui sancto
fuit aptus munere tanto.
3. Denique vir sanctus,
pius, ad bona coelica tantus,
Cum populo Christi
solantis more magistri
Ejus sub sorte
pervenit Malacha forte.

Responsoria.

1. Vir sanctus rite
reserans solatia vitae
Ad dignam mortem
vocat hoc sermone cohortem:
Sancte velle mori,
nobis contingit honori;
V. Vos ergo morti
constanter robore forti,
Vulnera cruda pati,
fratres, estote parati.
2. Talia dum tractat,
dum vitae semina jactat,
Temporis ad metas
illius pervenit aetas,
Humani moris
morbos patiendo doloris.
V. Hinc cessit, postquam
vir sanctus venit ad Oscam,
Felix in Christo
saeclo migravit ab isto.
3. Aethra petit, coelestis adest
chorus, intonat aether,
Deserit invia sol,
sistitur arce poli;
Agminibus sacris
sociatur in aede superna,
Mors sibi vita manet,
debita lucra tenet.
V. Omnes gaudete,
quae dantur lucra, videte,
Quae sunt felici
praemia pontifici.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Praesul Raimundus,
a cuncto crimine mundus,
Claret in hac vita,
coeli manet arce polita.
2. Surdis auditum,
reparat claudis quoque gressum,
Dat caecis visum,
dat debilibus quoque nisum.
3. Abstrahit inclusos
obscuro carcere trusos,
Ulla sibi poena,
non est dijuncta catena.
4. Plurima perpessum
cito sanat daemone pressum,
Noxia cuncta fugat,
sibi morborum nihil obstat.
5. Ergo laudetur,
Deus a cunctis veneretur,
Talia qui sancto
dare dignatur Raimundo.

Ad Benedictus.

A. Gaudet ecclesia
tali ditata sophia,

Laudes Raimundi
ferat per climata mundi,
Aetheris arce micat,
Dominum plebs haec benedicat.

Per Horas Antiphonae.

Ad Primam.

Cum doctor magnus
resplendet mitis ut agnus,
Errantum dux est,
illis quia praevia lux est.

Ad Tertiam.

Ut patet altus mons,
semper fuit ut liquidus fons,
Lumine sic certo
cognoscitur hic in aperto.

Ad Sextam.

Ut summo posita
resplendet monte lucerna,
Sic Raimundus
resplendet in arce superna.

Ad Nonam.

O felix Rota
tam sancto patre dotata
Fulges, ecce, bono
proprio suffulta patrono.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Gemma sacerdotum,
servorum respice votum
Ad te clamantum,
te toto corde precantum,
Nobis adquire,
quod te possimus adire.

Psalt. ms. Rotense anni 1191. Cod. Capit. Illerden. 11. A. — Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. B. — Brev. Illerdense imp. Illerdae 1479. C. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. D. — Brev. Oscense et Jaccense imp. 15**. E — Ad Complet. Sup. Ps. A Ut summo posita etc. A. Cfr. ad Sextam. — Ad Nunc dim. A O felix Rota etc. A. Cfr. ad Nonam. — In 1. Noct. A 2, 4 quae seminat CD. — R 1, 1 prole sanctus CD. — R 1, 3 En habitum CD, imitans C. — In 2. Noct. A 1, 3 Tam patrono C. — R 1, 2 rectum venit C. — R 1, 8 praemia vitae ABCD. — In 3. Noct. A 1, 1 Hic fuit. — A 1, 2 circumcisi tam C. — A 1, 4 quatuor fehlt D. — R 3, 6 sorte CD. — R 2, 8 Oscham C. — R 3, 1 Aethere procurator adest A; Aethere pater D; Aethera pater C. — R 3, 2 chorus intonat fehlen E. — R 3, 3 Deserit invia soli AC, in via soli D; Ascendit suprema E. — In Laud. A 2, 4 quoque nicum C. — Ad Non. A, 2 quae tam sancto praesule dotata AE; tam sancto praesule dotata C. — In 2. Vesp. ad Magn. A, 5 Nobis ad requiem C.

64. De sancto Romano.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Romane, martyr inclite,
Antiochenorum gloria,
Tu sanctitate praedite,
Verbo, signis et gratia,
Concessa nobis coelitus
Pietate, clementia.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Supernae militiae
regem adoremus
Et pro palma martyris
ejus jubilemus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Romanus in Antiochia
Deo servire studuit
Et monachorum curia
Cum sanctitate floruit.
2. Hic pro Christi collegio
Militans in acie
Conjunctus est agmini
Coelestis militiae.
3. Mens fuit angelica,
Lingua fructuosa,
Vita apostolica,
Mors quam pretiosa.

Responsoria.

1. Romane, sidus aureum,
Summi vas honoris,
Candorem servans niveum
Dono creatoris,
Decus habes virgineum
In supernis choris;
V. Tu speculum munditiae,
Tu custos innocentiae,
Tu sancti flos pudoris.
2. Exhortator populi,
Fidei zelator,
Circuit intrepidus
Haeresum damnator,
Vitiorum rigidus
Semper expugnator,
Veritatis lucidus
Doctor et amator;
V. Verbo vitae praedicat,
Signis crebris emicat
Legis aemulator.
3. Dum Asclepiadem quaerit,
Ab iniquis capitur,
Corpus sanctum lictor ferit,
Justi corpus tenditur,
Sic triumphi palmam gerit,
Dum pro fide moritur;
V. Stat invictus pugil fortis.
Constans profert hora mortis
Fidem, pro qua patitur.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Documentis ordinis
eruditus satis,
Transiit ad gloriam
summae veritatis.

2. Florem pudicitiae
servans illibatum,
Transiit ad studium
summae veritatis.

3. Martyr clarus et coelitus
Missus saeculi in fine,
Doctor fulgens et inclitus
Ex monachorum agmine.

Responsoria.

1. Martyr, pugil Christi,
virtutum forma fuisti,
Crucifixi meruisti
— — — — — —
Fragrat fama, dulces
cantant tibi agmina laudes.
V. Regna tuis pande
coeli, martyr venerande.

2. Telum dicit permaximum,
dum lingua abscinditur,
Donum specialissimum,
Quod sine lingua loquitur
Et vincit impiissimum,
Bene fides oritur.
V. Apud Christum tu advoca,
Qui sine lingua loqueris,
Et iram Dei revoca,
Qui sic torturam pateris.

3. Pro Christo crucem patitur
Ejus sequens vestigia,
In cruce sursum tollitur
Et praedicat magnalia,
De vera fide loquitur
nec exoret flagitia;
V. Asclepiadem devicit,
ejus idola confringens.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Sub Benedicti regula
Mente profecit sedula,
Tandem virum canonicum
Auget in apostolicum.

2. Agonizans
pro Christi nomine
Mundum replet
divino semine
Monachorum
degens sub tegmine.

3. Durum pro fide
sumit martyrium,
Trinum felix
meretur bravium.

Responsoria.

1. Baralas et hic captivantur
Et ponuntur in carcere
Ac ista vita privantur
Ambo pari foedere,
Hi pariter gloriantur
Simul Dei munere;
V. Puer senem sequitur
Ad coeli palatium,
Uterque simul graditur
Ad Christi convivium.

2. Baralas fidem fatetur
Cum Romano nobili,
Ut sic Christus exspectetur
Dono invincibili,
V. His occurrit ipse Deus
cum coelesti agmine,
Sic ut regnent ut Matthaeus
Coeli beatitudine.

3. Te Romanum exaltamus,
Martyr Christi inclite,
Te patronum invocamus,
Ut ad Christum veniamus
Dato recto tramite;
V. *Ut tuis fulti patrociniis
ad coelestia regna
mereamur pervenire.*

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Pugil fortis traditur
Romanus, armatus
Fide, cujus funditur
Sanguis Christo gratus.

2. Furens namque praeses ira
Suspensum in equuleo
Rabieque fervens dira
Torquendum offert cuneo.

3. Lingua scissus invocat
Opem salvatoris,
Sed mox ipsum suffocat
Manus proditoris.

4. Una fides promitur
Puero testante,
Unus Deus colitur
Romano orante.

5. Per sancti viri merita
Ignis est exstinctus
Descendente pluvia,
Hostis sic est victus.

Ad Benedictus.

A. Sacra pollens
Christus militia
Et praefulgens
praeconum gratia
Perpetua
coronat gloria
Romanum prae-
clarum victoria.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O flos Antiochiae,
Primus monachorum,
Norma sanctimoniae
Claritate morum,
Tua per precamina
Praesta delictorum
Veniam, in patria
Vitam beatorum.

Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Palat. Matriten. 214 (2B2). — In 1. Noct. **R** 2, 4 dominator. — In 2. Noct. **A** 2, 2 illibata. — **A** 2, 4 dafs dieser Vers mit **A** 1, 4 gleichlautend, rührt wohl von einem Schreibfehler des Kopisten her. — **A** 3, 3 Doctor fulsus. — **A** 3, 4 Et monachorum. — **R** 1, 6 tibi ergänzt. — **R** 2, 1 Tellum dicit. — **R** 2, 2 dinu lingua abi scinditur. — **R** 2, 3 Donum spiritalissimum. — In 3. Noct. **R** 1, 1 Barala et hinc captivatur. — **R** 1, 2 ponitur. — **R** 1, 3 privatur. — **R** 1, 9 greditur. — **R** 3, 3 Te patronum. — In Laud. **A** 2, 2 Suspensus in equuleis. — Ad Ben. **A**, 4 sqq. praeconium perpetua gratia coronat gloria.

65. De sancto Severo.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Impius, ecce, venit
furiata mente satelles,
Sanguineam clavo
dextra oneratus erat,
Qui rasi capitis
mucronem in vertice sistens
Percussum calvae
nexibus intus agit.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Laetemur hodie
sanctum colentes Severum,
Qui trophaeum gloriae
victor promeruit verum.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Manc fuit, patria
cum clam secessit ab urbe,
Hostilis fugiens,
quo licet usque, minas.
2. Vix medium complerat iter,
cum forte serentem
Cernit Emiterium
culta per arva fabas.
3. Qui quasi Christicolam et
Christo cognovit amicum,
Sic coepit dicta
rite salute loqui:

Responsoria.

1. Non fragiles rerum
gazas perituraque regna,
Non famam aut vanas
legit honoris opes,
Sed rata praeponens
dubiis, aeterna caducis
V. Contempto ad coelum
vertitur orbe polum.

2. Quae mora te nobis
fecit, pater optime, lentum,
Siste pedem, in cassum
nunc labor omnis erit,
Occubuit morbi
victus gravitate maligni,
V. Qui modo te summa
voce rogabat opem.

3. Quem simul adstantes
redivivum surgere cernunt
Atque iterum sueto
crura movere gradu,
Scitantur, quali
venerit regione, receptum,
V. Et quo nunc rediens
ire pararet iter.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. An nescis venisse lupum,
qui gutture sicco
Et nos et nostrum
saevus ovile voret?

2. Dic, me hac transisse,
dares cum semina sulcis,
Proscindens duri
pinguia terga soli.

3. Me quoque dic divi
sedes Cucuphatis adisse
Quodque ibi reperient,
cum mea fata petent.

Responsoria.

1. Tempore constiterat
cum forte Severus eodem
Lanicii exigua
pressus ab arte domi
Adpellansque suam
uxorem his vocibus infit:
V. Si placet, indicii
signa videbo novi.

2. Tunc nive candidior
de coelo missa repente
Pauperis in medio
vertice sistit avis,
Ipse autem trepida
volucrem depellere dextra,
V. Tandem huc, unde fuit
saepe fugata, venit.

3. Sicut erat cathedrae
insidens altaria juxta
Et manibus sceptrum
pontificale tenens,
Longius egreditur
membrorum mole relicta
V. Atque alio penetrans
spiritus egit iter.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. At ferus Augusti
tam foeda ad facta minister
Et rabie et dirae
caedis amore furit.

2. Ut primum audivit,
sanctum excessisse Severum,
Vix animi compos,
vix sibi notus erat.

3. Imperat huc omnes saevo
facto agmine turbae
Lictores subito
carnificesque sequi.

Responsoria.

1. Gemmifera quidam
redimitus tempora mitra
Funereo praesul
visus adesse thoro,
Decebat sanctum
lugubris pompa Severum,
V. Nempe quod intuitu
numinis instar erat.

2. Heraclianus enim,
cui sacrilegia ritus
Atque Pisaurensis
cessit ovilis apex,
Laeta sub hoc legit
frugalis pascua campi
V. Et niveus nivei
pars fuit ille gregis.

3. Novit enim, Christi
faceret dum publica sacra,
Sacra, quibus nomen
hostica missa dedit,
Jam prope crudelis
legatum Caesaris esse,
V. Qui ferat immeritis
proelia Christicolis.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Quem petitis tanto
gladiis vinclisque tumultu,
Aut quae solliciti
causa laboris adest?

2. Turbato reddunt
illi cui talia vultu,
Nec caruere truci
verba superba sono:

3. Pontificem meritae
vestrum deposcimus irae,
Non fugiet longas
Caesaris ille manus.

4. Quis hoc se ostendens
pastor bonus ordine fatur:
Adsum ego, si spolium
quaeritis esse meum.

5. Namque ego pro Christi
sum religione paratus,
Supplicium et mortis
spicula quaeque pati.

Ad Benedictus.

A. Ergo ubi scrutantur
luctus scelerumque ministri,
Fecerit an illa
parte Severus iter,
Dixit Emiterius,
quod ea transiverit hora,
Qua tunc florentes
severit ipe fabas.

In 2. Vesperis.

R. O mulier, quae te
reddidit mihi causa molestam,
Cur genitae non das
obsequiosa locum,
Suscipe, quod gravida
gestaras pignus in alvo,
V. Et noli imperio
durior esse meo.

Brev. Barcinonense imp. Barcinonae 1540. — In 1. Vesp. ad Magn. A, 3 Sanguineam. — Ibid. 8 lies: vectibus oder ictibus? — In 1. Noct. A 3, 4 saluta. — R 2, 8 ope. — R 3, 5 sq. quale memore regione. — R 3, 8 pararit. — In 3. Noct. A 3, 2 factus agmine. — In 2. Vesp. ad Magn. A Impius ecce venit etc. wie in der ersten Vesper.

66. De sancta Thecla.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Virgo Dei Thecla,
claris natalibus orta,
Quae martyr Christi
post Christum prima fuisti,
Docti nam Pauli
vitam secuta magistri,
Nos jungas Christo,
mundo qui vivimus isto.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Laudes cantemus,
en regnat Thecla, venite.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ista dies praesens
est Theclae dedita laudi.
2. Virgo Thecla, tibi
psallentibus auxiliare.
3. A Domino pacem
promissam, fac, habeamus.

Responsoria.

1. Thecla colit Christum
diro regnante Nerone,
Pauli dicta sequens
mundum sponsumque reliquit;
V. Laudetur Dominus,
qui Theclam clarificavit.
2. Mater turbata
natam turbare volebat,
Virgo Dei Thecla
constans et firma manebat,
V. Gratia mira Dei,
quae mire sic operatur.
3. Mater non potuit
sanctam seducere natam,
Implorat mater,
ut judex deleat illam,
V. Thecla manet fortis
ut Christi firma columna.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Sancta Dei Thecla,
fac, ut scandamus ad astra.
2. Nostra sisque Dei
mediatrix, o bona martyr.
3. Moribus et genere
tu fulges, Thecla beata.

Responsoria.

1. Judex absque mora
succendi praecipit ignem,
Virgo Dei sancta
gaudens intravit in ignem,
V. Virgo secura
de Christo nil dubitabat.
2. Nutu divino
cessavit flamma repente,
Fulta Deo martyr
illaesa remansit in igne,
V. Sic Deus omnipotens,
sic donat vincere sanctis.
3. O pia virgo, poli
regi sociata potenti,
Quae pompam mundi
fugiens thalamumque Tamiri
Sprevisti, Thecla,
Pauli documenta secuta,
V. Funde preces Christo
pro nobis, inclita virgo.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Thecla, Dei miles,
fac, plebs tua sit bona miles.
2. Martyr, tu noster
clipeus, tu lancea nostra,
3. Victrix poenarum,
da nobis vincere mundum.

Responsoria.

1. Grandes serpentes,
ursus pariterque leones
Immittunt in eam,
quo possint dilaniare,
V. Sed Deus omnipotens
compescuit ora ferarum.
2. Tauris indomitis
judex fecit ut religetur,
Dirupti funes
et vincla fuere soluta,
V. Tauri discurrunt
a flammis instimulati.
3. Miris proconsul
prospectis virginis almae
Theclae compatitur.
compunctus conlacrimatur;
Inquirit dicens:
quid credis, quae tua secta?
Subjaceo Christo,
respondit virgo beata.
V. Est mea spes Christus,
dux, lux protectio fortis,
Hic facit, ut magna
frangantur et infima crescant.

Verbeta.

1. Sub Nerone, diro rege,
Passa est martyrium
Thecla virgo, Pauli lege
Dei credens filium.
2. Per quem fuit liberata
A ferarum dentibus
Neque fuit superata
Diris cruciatibus.
3. Ursos, serpentes, leones
Domini auxilio
Vicit et regis sermones
Divino consilio.
4. Ergo nobis para, Thecla,
Summi regis filia,
Festa per aeterna saecla
In coelesti curia.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Judex in sanctam
non plus furit, immo relaxat.

2. Vestimenta sua
jam reddi praecipit illi.
3. Judex deflebat,
orat pro judice Thecla.
4. Gaudet Triphena,
gaudent cunctae mulieres.
5. Multos exemplo
bona martyr clarificavit.

Ad Benedictus.

A. Virgo Deo plena,
tu dux, tu nostra lucerna,
Tu nos clarifica,
tu conduc, o bona Thecla.

In 2. Vesperis.

R. Est virgo Thecla
dirae religata leaenae,
Dante Deo Theclae
blanditur dira leaena;
V. Jam solito more
fortis constansque remansit.

Brev. ms. Illerdense saec. 13. Cod. Capit. Illerden. s. n. A. — Brev. ms. Illerdense saec. 14. Cod. Capit. Illerden. 12. B. — Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. C. — Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Arch. Aragon. Rivipullen. 145, an zwei Stellen, fol. 96 D und fol. 112 E. — Brev. Tarragonense imp. Barcinonae 1484. F. — Brev. Caesaraugustanum imp. Venetiis 1496. G. — Brev. Caesaraugustanum imp. Caesaraugustae 1527. H. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. I. — Brev. Barcinonense imp. Barcinonae 1540. K. — In 1. Vesp. R Thecla colit Christum wie in der 1. Noct. — In 1. Noct. A 1, 1 dedit DE. — A 2, 1 Virgo Dei Thecla tibi K. — R 2 Grandes serpentes etc. DE. — R 2, 4 fida manebat E. — R 3 Mater turbata etc. DE. — In 2. Noct. A 2, 1 Nostri sisque F; Nostra sis et Dei D; Nostra sicque K. — R 1 Mater non potuit etc. DE. — R 2 Judex absque mora etc. DE. — R 3 Nutu divino etc. DE. — R 3, 1 O fehlt DE. — R 3, 2 regi fehlt DE, socia potenti D. — R 3, 4 Camiri D; der Bräutigam heifst Acta SS. Sept. VI im Index Historicus Tamirides; die Formen Tamiridis (p. 549) und Tamiride (556) lassen sich auch von Tamiris herleiten, aus dem dann Tamirus würde. — In 3. Noct. R 1 O pia virgo etc. DE. — R 2 Tauris indomitis etc. DE. — R 3, 1 virginis almae fehlt DEFK. — R 3, 5 Inquit dicens K. — R 3, 6 quid credis fehlt K. — Verbeta fehlen DE. — In Laud. A 2, 1 sua fehlt E. — In 2. Vesp. R gehört ursprünglich jedenfalls in die Reihe der RR ad Noct., vermutlich an Stelle von O pia virgo. — Ad Magn. A wie in der 1. Vesper; Virgo Deo plena etc. D.

67. De s. Thoma Cantuariensi.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Honorabilis Angliae,
Acceptabilis Galliae,
Desiderabilis ubique
Dux evangelice,
Legate apostolice,
Praeco Dei in finibus terrae,
O Thoma, digne
Apostolico nomine,
Qui reges et nationes
Incredulas
Christo lucraris,
Ora pro nobis.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Exsultemus Domino,
Summi regis filio,
Qui beato Thomae palmam
Dedit et victoriam.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Gloriosus intras caelum
Quasi praesul intra velum
In cruore proprio,

Te precamur, ut post mortem
Capiamus per te sortem
Lucis participio.

2. Rex saeculorum,
Quem laudat universa
Substantia rerum
Per te creatarum
Exaudi te affantes
Et tui Thomae
Festo jubilantes,
Christe, salus nostra
Et finis expectationis nostrae.

3. Ave, mitissime
Martyr Thoma, suscipe
Laudis sacrificia
Nostrae, nobis impetra
Verae lucis gaudia.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Exsultemus et laetemur
In Domino
Et non parcentes vocibus
Christo laudes referamus.

2. Nullus ergo
peccator sileat,
Sed hunc justum
laudare studeat.

3. Ora nunc, piissime,
Angelo simillime,
Pro nostris excessibus,
Martyr inclite,
Et fave te poscentibus.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Laude tua, Deus, os
nostrum repleatur,
Ut patris Thomae festum
digne recolatur.

2. Inclinata dies
solitam noctem minitatur,
Fac, pater, ut sol justitiae
nobis oriatur.

3. Juxta nomen coronatus
Es splendore decoratus
Infinitae gloriae,
Thoma, martyr piissime.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. O martyr Thoma praepotens,
Jam pace Christi perfruens,
Ornas polum praesentia,
Terris ades potentia.

2. Thomas, exsul a patria,
Coeli regnat in curia,
Bonis repletur moribus,
Quibus Dei fragrat domus.

3. Portas mortis et inferni
Nesciant tui famuli,
Sed portas paradisi resera
Potestate tibi tradita.

4. Laudemus Dominum,
quod doctrina
beati Thomae
multi per orbem
universum edocti
ad Christi clementiam
pervenerunt.

5. Condigne
Thomas Cantuariae
Recipitur
honorificentissime,
A quo omnes
optabant benedici,
Cui jure canebant:
Benedictus, qui venit
In nomine Domini.

Ad Benedictus.

A. Egregie Dei martyr Thoma,
Offer pro nobis
hostias placationum
Et thymiama precum,
Ut his expiati
Te laete sequamur
Ad sancta sanctorum,
Ubi Christus

Magister introivit
Et te martyrii
Gloria coronavit.

Ad Primam.

A. Ereptus a formidine
Regnum tenet jam libere
In paradisi lumine
Et virtutum dulcedine,
Fragrantiam coelestium
Thomas spirat aromatum,
Non exsilium, gladium
Illi nocebit amplius.

Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. A. — Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547. B. — In 1. Vesp. Ad Magn.: Martyr Thoma, martyr Dei pretiose etc. Vgl. Analecta XIII, 242 Nr. 93, aus welchem Officium vorstehendes noch anderes entlehnt. — Inv. 1 Exsultemus Deo A. — Ibid. 3 Qui dedit Thomae B. — Ibid. 4 Palmam et coronam B. — In 1. Noct. A 1 lautet in B:

Gaudeamus universi
ecclesiae filii,
Gaudeat specialius
nunc Anglorum populus
De martyrio beati
Thomae [archi]praesulis.

A 1, 2 intra bellum B. — A 1, 4 Te fehlt B. — A 2: Gloriosus intrat coelum etc. B. — R 3, 3 sq. Nostrae laudis sacrificia, impetra nobis AB. — In 2. Noct. A 1: Laude tua Deus etc. B. — A 2: Tantum profetat (l.: profecit) rex in fide a sancto eruditore suo, ut optimates suos et gente sara gente secum lucrari Christo B. — A 3: Pro interfectoribus orat sanctus Thomas dicens: Domine Jesu Christe, et me in pace suscipe et istis miserere. — In 3. Noct. A 1: Rex saeculorum etc. B. — A 2: Amore fervens divino etc. B. Vgl. Analecta XIII l. c. — A 3: Pro sancti Thomae meritis etc. B. Ibid. — In Laud. A 1, 2 Jam in pace Christi perfluens B. — A 4, 2 doctrinis B. — A 4, 3 beatissimi B. — A 4, 5 universum delegantur B. — A 4, 7 fehlt B. — A 5, 2 Thomas coelibe B. — A 5, 7 canerent B. — Ad Prim. A: Honorabilis Angliae etc. B. — Ad Tert. A: Erectus a formidine B. — In 2. Vesp. ad Magn. = A ad Bened.

68. De sancto Turibio.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Gaude, felix
parens Galaecia,
Tantae prolis
dans mundo gaudia
Turibii,
nati Hispania,
Sed tu magis
plaude, ecclesia
Asturicensis,
agens solemnia,
Tanti patris
fulgens praesentia.

Ad Magnificat.

A. Transit pauper
ad regni gaudium,
Fugit praesul
fluens exsilium,
Degens olim
desertis montium,
Ubi agit
tranquillum otium.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Adsint Turibii
laeta solemnia,
Pro quibus gaudii
fruitur gloria.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Vere praesul mirabilis,
Per cuncta venerabilis,
Turbas vitans emicuit,
Hominum nulli nocuit.
2. Fulget vita,
morte miraculis,
Inauditis
antiquis saeculis,
Parvis, magnis
atque puerulis.
3. Infirmitates varias
Et corporum supplicia
Pellit pater familias
Per preces et suffragia.

Responsoria.

1. Postquam vidit
mundi miseriam,
Fugit petens
terram Levaniam,
Ubi calcat
hostis astutiam
Per Dei gratiam;

V. Vitam eximiam
agit monasticam
Ac pudicitiam
fratrum magnificam.

2. Tunc rex Fronilus
iratus nimium
Misit per nuntium
unum et alium,
Quaerens, cur fiat
sic monasterium
In praejudicium
suum ac regium?

V. Non est reversus
sic missus famulus,
Sed vadit per se
tunc rex incredulus.

3. Cujus caro
semper affligitur,
Vita sancta
ex tunc ostenditur,
Cum fidei
hostes persequitur,
Vir hic extollitur.

V. Hic praedicando
Gentes salvando,
Semper orando
Domini nostri
Complet servitium.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Quaedam caeca coelitus
Sana dat omnium
Annuatim reditus,
Munus atque vinum.
2. Sanat energumenos,
Subvenit jumentis,
Juvat catechumenos,
Captis et retentis.
3. In mortis articulo
Quidam constituti
Ejus sunt miraculo
Vitae restituti.

Responsoria.

1. Quidam contractus penitus
Munus promisit clericus,
Sed sanitati redditus
Et artibus mechanicis

V. Sospes oblitus
non dedit munera,
Hinc juste sensit
duplata vulnera.

2. Tactu mersi funiculi
In aquam ecclesia
Viderunt caeci oculi
Christi Dei clementia;
Viso tanti miraculi
Signo ora canentia

V. Laxant cuncti,
cantant dulcisonas
Laudes Jesu
Christo altisonas.

3. Hoc fecit binis fratribus
Donum creatoris,
Qui haerebant arboribus
In horto confessoris,
Fructus, poma legentibus
In nocturnis horis.

V. Largitus est clementiam,
Nec meminit injuriam
Stans in supernis choris.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Antiqua miracula
 Vident pullulare,
 Qui ejus oracula
 Volunt flagitare.
2. Verbis, signis micuit
 Vitam ducens sanctam,
 Ideo promeruit
 Sedem tuere tantam.
3. Sancte Turibi, confessor
 Domini pretiosus,
 Adesto nostis precibus
 Pius et propitius.

Responsoria.

1. Matrem nati
 flentem pro funere
 Consolatur,
 hunc Dei munere
 Reddens vitae.
 Exsistit foedere
 Piorum genere

V. Hunc mittens propheticum
 Virum et evangelicum.

2. Tristibus con-
 solans apparuit,
 Laesum mulum
 sanum restituit,
 Vagum servum
 redire docuit
 Ac domino
 suo hunc praebuit,

V. Sic geminans
 utrique gaudia,'
 Sana reddit
 membra languentia.

3. Fratres, ergo tanti patris
 Celebremus obitum,
 Ut nos juvet horis atris
 Ducens ad exercitum
 Coeli summi regis matris
 Angelorum comitum;

V. Qui corona laureatus
 Praesul iste fortunatus
 Ad thronum nunc vehitur.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Egressus ejus spiritus
 redit ad coelum hodie,
 Cui occurrunt propere
 cives coelestis curiae.
2. Quid hoc sancto clarius
 morte pretiosa?
 Praesentatur glorians
 Deo velut rosa.
3. Profert apostolicus
 Thesaurum commissum
 Presbyter Astoricus
 Cum usuris missum.
4. En servus fidelis
 ob hoc decoratur,
 Stola delectabilis
 una ei datur.
5. Securus et reliquam
 exspectat futuram,
 Sed plebem non modicam
 pascit curans duram.

Ad Benedictus.

A. Fulget claro nomine
 Pater monachorum,
 Sanctitatis culmine
 Praesul populorum,
 Dei fruens lumine
 Veniens ad chorum,
 Angelorum agmine
 Fultus beatorum.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Claret tanto
 patre Hispania,
 Sed plus claret
 terra Levania,
 Ubi omnis
 ejus suffragia
 Habens redit
 cum plena venia.

Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Matriten. Ff. 147. A. — Brev. ms. S. Isidori Legionen. s. n. anni 1475. B. — In 1. Vesp. Sup. Ps. A, 2 Galicia A. — R Quidam contractus etc. B. — Invit. 2 laeta insignia B. — Ibid. 4 gloria fehlt A. — In 1. Noct. A 2, 1 Pellet vita A. — A 2, 3 Ab ipsis A. — A 2, 5 Paucis magnis A. — A 2, 6 atque parvulis. — B hat nur eine Nokturn mit ganz anderen AA:

1. Jussu regis Astoricae Pastor rexit ecclesiam,
   Arabum gens barbarice Totam cepit Hispaniam.
2. Narrat regum in chronica, Quod rex Gothorum ruit
   Die dominica, Qui vitae sanctae fuit.
3. Infelix Hispania Viam veritatis
   Dimisit eximia, Nomen probitatis.

R 1, 11 fractum magnificum A. — R 2, 2 iratus nimis A. — R 2, 4 unum et vinum A. — R 2, 7 perjudicium A. — R 2, 8 ac regum A. — R 2 lautet in B:

R. Comes quidam ferre sacrarium
Venit fultus turba fidelium,
Cum hoc temptat visus remedium
Perdidit, ut vult rex coelestium.
V. Comes instanter petit lumina,
Habet cuncta detestans crimina.

R 3, 6 ipse persequitur A. — R 3: Fratres ergo tanti patris etc. B. — In 2. Noct. A 1, 2 omnium verschrieben. — A 1, 3 redditum A. — R 1, 5 sospes oblitus et actibus A. — R 1, 8 duplicata A, dupla B. — R 2, 1 Tractu A. — R 2, 6 oratatentia A. — R 2, 10 Christo ergänzt. — In 3. Noct. R 1, 8 Hoc mittens A; lies Huc? — R 2, 11 Sanat credit A. — R 3, 3 horis atque A. — R 3, 6 Angelos B. — In Laud. A 1, 1 spiritus ejus A. — A 1, 3 propere fehlt A. — A 2, 2 sanctus A. — A 2, 3 Praesentatus A. — A 5, 2 spectat in futurum A. — Ad Ben. A 5 fehlt A. — In 2. Vesp. ad Magn. A, 3 caret A. — Ibid. 5 omnia A. — Ibid. 7 Habent reditura B. — Ibid. 8 cura plena venia A.

69. De sancta Ursula.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Gaude, felix
coelestis curia,
Virginalis
coeli familia
Ad te venit,
quam ducit Ursula,
De qua cantat
praesens ecclesia.

Ad Magnificat.

A. Gaude, coelum.
novo prodigio,
Virginali
plenum collegio,
Dum de caeno
collecto lilio,
De spina flore,
de luto radio,
Caro vicit
mundum martyrio.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Jesum, reginae virginum
Natum, sponsum et praemium,
Venite adoremus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. O prodigium virtutis,
Dum de rebus tam caducis
Surgit haec victoria.

2. Tunc Goliam vicit David,
Dum de carne triumphavit
Amor vincens omnia.

3. Dum de spina dantur flores,
Contra carnis nostrae mores
Virginalis gloria.

Responsoria.

1. Persuasus rex Anglorum
Regi scribit Britannorum
Petens nato filiae
Maritali fide thorum
Jungi simul, magna morum
Fama motus Ursulae.

V. Haec consensit maritari,
Multas tamen sibi dari
Vult sodales foedere.

2. Gerasina hoc audito,
Regina Siciliae,
De supernis intus, cito
Sociatur Ursulae,
Quam sequuntur Adrianus
Quatuorque filiae,
Cuncta sibi sunt commissa
Intra terram Angliae;

V. Tunc de regnis colliguntur,
Gerasinae transmittuntur
Consodales Ursulae.

3. O quam grata, quam beata,
Felix virgo maritata,
Ursa, regis filia,
Quam rex petit, est mutata,
Fide per hanc multa data
Sunt virginum milia;

V. Dum ad Christum convertuntur,
Sibi sponsae conjunguntur,
Sunt matris familia.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. De natura sic corrupta
Nunquam simul sunt producta
Tot virginum milia.

2. Felix virgo Christo nupta
Carnis faece non seducta,
Sponsa regis filia.

3. Ad coelorum jam praerupta
Sursum coelis est conducta,
Intrat coeli limina.

Responsoria.

1. Postquam Christo foederantur,
Jubet virgo, baptizantur,
Sponsae Dei nominantur,
Cives regis gloriae,

V. Baptizatae praeparantur,
Ut per naves conferantur
In terram Coloniae.

2. Profert mundus
rosas et lilia,
Flores parit
Aegypti vinea,
Dei nutu
producit Anglia
Coeli cives,
coelorum agmina;

V. Harum prima
est felix Ursula,
Sponsa regis,
regalis filia.

3. Virgo pergit ad beatum
Romae papam Cyriacum,
Loca sancta visere,
Qui relinquens tunc papatum
Virginibus comitatum
Praebet Dei munere;

V. Quem cum ipsis decollatum
Christi ducit ad optatum
Secum semper vivere.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Dum hunc hostis virginalem
Caedit coetum non inanem,
Perpetrat martyrium.

2. In camino passionis
Dum ditantur coeli donis,
Cantant coeli canticum.

3. Tandem laetae cum coronis
Mundo cedunt, dantur choris
Angelorum agminum.

Responsoria.

1. Saul mille,
David decem milia
Dudum cantans
dat Jerosolyma,
Totum felix
haec habet Ursula,
Dum de gente
legit tam perfida,
Coelo mittit
undena milia.
V. Ad has currunt
coelorum agmina,
Laetas ducunt
ad regni gaudia.

2. Pollens fide
morumque gratia
Ornat mundum
coelestis Ursula,
Vicit coelum
palmae victoria,
Intrat victrix
coelorum limina,
Videt felix,
accingit intima,
Secum ducens
undena milia.
V. Disponuntur
in coeli curia
Sub regina
pro regis gloria.

3. O sagena pietatis,
Qua piscaris cuncta gratis
Intrans nostra maria,
Qui jam mentis infuscatis,
Claustris carnis desiccatis
Lucis trahis lilia,
Ad te ducis, auctor pacis,
Sursum locis praeparatis
Haec virginum milia;
V. Nobis tandem hinc vocatis
Mentis claustro collocatis
Mitte, Deus, omnia.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Adest Ursa
major et minima,
Quae coelorum
attingit media,
Ad quam currunt
undena milia.

2. Haec stat sursum
attingens ultima,
Infra latet,
dum lustrat infima,
Forma justis
nunc ipsis obvia.

3. Haec coelestis sursum lata
Choris tantis est praelata
Virginalis gloriae.

4. Benedicta sic ditata
Intrat coelum coronata
Cum palma victoriae.

5. Angelorum laudes dantur,
Dum hunc coetum admirantur
Supra coelos scandere.

Ad Benedictus.

A. Benedictus triumphator
Hostilis nequitiae,
Legislator et mundator
Carnis immunditiae,
Mentis dator et amator
Mentalis munditiae,
Per has sanctas da, salvator,
Nobis regnum gloriae.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Magnum mundo prodigium
Fecit virtus victoriae,
Dum caro vincit gladium
Mensque scelus invidiae,
Per longum cursus stadium
Coetus hujus familiae,
Per durum tam martyrium
Scandit ad regnum gloriae.

Alia.

A. Magnum coelo
resultet gaudium,
Dum de terris
tot gaudet milium

Recepisse
coetum virgineum,
Quem pro Christo
sacrans martyrium
Laetum mittit
ad regni solium.

Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Arch. Aragon. Rivipullen. 145. A. — Brev. ms. Dominican. saec. 14. Cod. Londinen. Add. 17007. B. — In 1. Vesp. Sup. Ps. A keine A. — Ad. Magn. A Gaude felix coelestissima [sic] etc. A. — Sup. Ps. A, 7 De qua laudat B. — In 1. Noct. A 1, 2 Cum de rebus B. — R 1, 2 scribi B. — R 1, 3 Petens ejus filia B. — R 1, 4 Natum suum fide B. — R 1, 6 Ursula B. — R 1, 7 maritali B. — R 1, 8 dari fehlt B. — R 2, 8 Intrant terram B. — R 2, 9 colligantur B. — R 3, 1 O quam sancta B. — R 3, 3 Corsa regalis filia A. — R 3, 4 petit est unica A. — R 3, 5 Fides AB; post haec B; data fehlt A. — R 3, 9 Super martyris familia A. — In 2. Noct. A 2, 2 Carnis face A. — A 3, 2 Sursum alis B; sunt conducta A. — A 3, 4 Intrant A. — R 1, 2 Jubet Christo B; baptizari A. — R 1, 4 Cujus rei gloria A. — R 2, 2 lilium AB. — R 2, 3 sq. Florens perit Aegyptum vinea A. — R 2, 5 sq. Dicitur nutu producit angeli A. — R 2, 10 haec felix A. — R 3, 1 Una pergit A. — R 3, 2 Romam A. — R 3, 3 sancta vicerat A. — R 3, 5 Post virginibus A. — In 3. Noct. A 1, 2 Condit coetum A; inane B. — A 2, 2 Dum decantant A. — A 3, 1 laetis A. — A 3, 3 agmini B. — R 1, 3 cantant B. — R 1, 5 sq.: Haec felix es Ursula B. — R 2, 7 Intrat nitens A. — R 2, 8 lumina A. — R 2, 10 accinxit A. — R 2, 12 undecim A. — R 2, 15 Sub fehlt B. — R 3, 1 sagena precaris A. — R 3, 3 nostra moenia A. — R 3, 4 mentis inficatis (l.: infucatis?) A; infiscaris B. — R 3, 5 Claustris canis deficatis A. — R 3, 6 Lucis transis A. — R 3, 8 Sursum lucis B. — R 3, 9 Haec virgo virginum A. — R 3, 10 tandem hi notatis A. — R 3, 11 Mentis austu cololatis B. — R 3, 12 Micte Deus AB; Deus milia B. — In Laud. A 1, 2 sq. Coelo accingit milia A. — A 1, 5 concurrunt A. — A 2, 5 Forma fehlt A. — A 3, 1 curssum lata A. — A 3, 3 gloria A. — A 4, 2 Tutat coelum A; comitata B. — A 5, 3 coelos ascendens A. — Ad Ben. A: Gaudet coelum novo prodigio etc. A. — Ad Ben. A 1 fehlt A. — A 2, 4 gaudium A. — A 2, 10 ad regnum A.

70. De sancto Victoriano.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O lux praefulgens,
virtutum stella relucens,
Semper et omne decus
veraque nostra salus,
Victoriane pater,
coelesti stemmate comptus,
Angelicis famulos
coetibus adde tuos.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Moribus ornatus,
generosa stirpe creatus,
Legis jura ratus,
fuit hic vir jure beatus.

2. Stans in monte Dei
tenuit vexilla trophaei,
Dator et egregius
regionis praefuit hujus.

3. Duros corde graves
docuit mox esse suaves,
Hinc testante David
Deus illum mirificavit.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Auribus iste Dei
spatio noctisque diei,
Quod prece fundebat,
Deus hoc pius accipiebat.

2. Illius ex ore
sonuit cum laudis honore,
Quidquid honestatis
valet esse vel utilitatis.

3. In Domino confisus
contempsit gaudia risus,
Ut meritis dignis
laqueos evaderet ignis.

Responsoria.

1. O speciale decus
generali munere fretus,
Fac praeclues coelo
praesentes corde sereno,
V. Victoriane, tuis
virtus clipeusque salutis.

2. Annua praeclari
solvamus debita festi
Nunc quia luciferum
tenet aula Victorianum,
Possidet aeternae
retinendo praemia vitae,
V. Florens cum justis
ut sol cum luce perenni.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Justitiae cultor
fuit hic et criminis ultor,
Ut sub sorte Dei
montem peteret requiei.

2. Virtutum florem
tribuit Deus huic et honorem,
Quam petiit vitam,
coeli gemmis redimitam.

3. Corde, manu mundus,
sensu, sermone profundus
Ascendit montem,
mundum superans pereuntem.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Laudibus est dignus,
morum pietate benignus,
Famine praeclarus
pater almus Victorianus.

2. Portas intravit,
quas non zabulus superavit,
Atria coelorum
penetrans jam civis eorum.

3. Vultus ante Dei
vigilans sub luce diei,
Semper adhaerebat
Domino, cui mente placebat.

4. Corpore dum vixit
semper Domino benedixit,
Creditur in caelis,
cui nunc benedictio felix.

5. Cuncti laudemus
Dominum, veneremur, amemus,
Quem digne sanctus
laudavit Victorianus.

Ad Benedictus.

A. Fortis et invictus
rex coeli sit benedictus,
Gaudia qui caeli
famulo tribuendo fideli
Ad superos sanctum
promovit Victorianum,
Qui nos a dira
tueatur judicis ira.

Ad Primam.

A. Doctrinae sanae
pie doctor, Victoriane,
Duxisti placitam
Domino sine crimine vitam,
Nunc per vota precum
da nobis vivere tecum.

Brev. ms. Illerdense saec. 15. Cod. Capit. Ilerden. s. n. — In 1. Noct. A 1, 2 procreatus. — In 3. Noct. A 2, 4 dans coeli. — In Laud. A 2, 3 coelo. — Die übrigen Teile des Officiums prosaisch.

CARMINA COMPOSTELLANA.

1. Hymnus sancti Jacobi,
a domno Fulberto, Carnotensi episcopo, editus.

Ad Vesp. et Noct.

1. Psallat chorus coelestium,
Laetetur plebs fidelium,
Nunc resonet perpetuam
Apostolorum gloriam.

2. In quorum choro Jacobus
Primus fulget apostolus,
Nam per Herodis gladium
Primum sumpsit poli thronum.

3. Hic Zebedaei Jacobus
Major vocatur et probus,
Qui facit in Gallaecia
Miraculorum milia.

4. Ad templum cujus splendidum
Cunctorum cosmi climatum
Occurrunt omnes populi
Narrantes laudem Domini.

5. Armeni, Graeci, Apuli,
Angli, Galli, Daci, Frisi,
Cunctae gentes, linguae, tribus
Illuc pergunt muneribus.

6. Zelus patris et filii
Et spiritus paracliti
Nostra perfundat viscera
Per Jacobi suffragia.

CM. — 6, 1 filiis M. — 6, 3 perfundat in sla M. — Dieser Hymnus und der folgende gehören zu einem in Prosa geschriebenen Officium des Heiligen, das in beiden Codices die Aufschrift trägt: Incipit officium festivum sancti Jacobi, a beato Calixto papa dispositum.

2. Hymnus sancti Jacobi,
a domno Fulberto, Carnotensi episcopo, editus.

Ad Laudes.

1. Sanctissime o Jacobe,
Frater qui es in genere
Johannis evangelistae,
Pro nobis ora sedule.

2. Qui supplantator diceris,
Supplanta nos a vitiis,
Ut tuis sacris precibus
Jungamur poli civibus.

3. Zelus patris et filii
Et spiritus paracliti
Nostra perfundat viscera
Per Jacobi suffragia.

CM. — Vergleiche das zum vorhergehenden Hymnus bemerkte.

3. Hymnus sancti Jacobi,

a domno Guilelmo, patriarcha Jerosolymitano, editus, ad Vesperas et ad Laudes cantandus.

1. Felix per omnes Dei plebs ecclesias
Devotae laudis Christo reddat hostias,
Qui confutavit daemonis versutias
Et reportavit nobis amicitias,
Quae nos conducant ad coelestes gratias.

2. Cujus accensus amoris flagrantia
Jacobus juxta Gallileae maria
Pro ipso sprevit patrem, ratem, retia,
Majus secutus dereliquit omnia,
Spargens ubique vitae seminaria.

3. Cui nomen Christus Boanergis praebuit,
In majestate Jesum, qua resplenduit,
Transfiguratum videre promeruit,
Quique sedere dextra ejus maluit,
Judeos atque gentiles edocuit.

4. Jacobus major verbi Dei virgula
Simulacrorum contrivit obstacula,
Confirmans gentes in fidei regula,
Diversa aegris dat salutis pocula,
Pie defunctos suscitat per saecula.

5. Cum praedicaret cunctis regem omnium,
Apostolorum complens ministerium,
Passus letalem sub Herode gladium,
Primus eorum accepit martyrium,
Pro quo coronae tenet privilegium.

6. Herodem autem angelus aggreditur,
Ejus nam caro vermibus conficitur,
Spiritus factis suis digna patitur,
Jacobus dignis laudibus extollitur,
In Compostella cujus corpus petitur.

7. Ergo pro tanti militis victoria,
Cujus attollit modulos ecclesia,
Sit patri, nato, spiritui gloria,
Et nobis boni sit perseverantia,
Qua perfruamur politica patria.

CM. — 1, 5 ad coelestes gaudias M. — 2, 1 Cujus attensus M; flagrantii M. — 3, 4 sedere dextrae CM. — 4, 3 confirmatis M. — 6, 1 Nondem autem angelus M. — 6, 5 fehlt M. — Wilhelm I, Patriarch von Jerusalem war geboren zu Messines in Belgien, war Prior der hl. Grabkirche und 1130—45 Patriarch, resignierte 1146 und starb den 27. Sept. 1185. Wauters, Biographie de Belgique VIII, 436. (Vgl. über ihn Röhricht, Regesta regni Hierosolymitani p. 28; Bulletin de la société nationale des antiquaires de France 1878, 196. Zeitschrift des deutschen Palästinavereins X, 7 u. f.). Wilhelm von Tyrus schildert ihn XIV, 26 mit den Worten: succedit dominus Wilhelmus, prior ecclesiae dominici sepulchri, vir simplex, modice literatus, forma decorus, moralitate commendabilis, Flamingus natione de eo loco, qui dicitur Mecine, regi regnique principibus et populo universo plurimum acceptus. — Die Mel. dieses Liedes (s. S. 221) befindet sich schon Anal. II. 110 u. f., dort aber nur aus Neumen entziffert.

4. Hymnus sancti Jacobi,

a domno Guilelmo, patriarcha Jerosolymitano. editus, post Venite cantandus.

1. Jucundetur
Et laetetur,
Augmentetur
Fidelium concio;
Solemnizet,
Modulizet,
Organizet
Spiritali gaudio.

2. In hac die,
In qua piae
Melodiae
Reddunt laudes debitas,
Celebretur,
Decantetur,
Sublimetur
Jacobi festivitas.

3. Psallat fretus
Coeli coetus,
Orbis laetus,
Plaudat nostra concio;
Sed cantantis,
Auscultantis
Et laetantis
Pura sit devotio.

4. Promat melos,
Pandat caelos,
Tangat theos
Cum sonoris vocibus;
Terra sonet,
Grates donet,
Coelum tonet,
Pura sit devotio.

5. Nihil maestum,
Sed honestum
Per hoc festum
Fiat inter omnia;
Exaltetur,
Consecretur
Et laudetur
Jacobi victoria.

6. Omnis mundus
Laetabundus
Sit jucundus,
Hoc monet celebritas
Tam insignis,
Tanti dignis
Viri signis
Miretur humanitas.

7. O miranda,
O amanda,
O cantanda,
O felix festivitas,
O stupenda,
O colenda,
O legenda
Jacobi solemnitas.

8. Trinitati,
Unitati,
Deitati
Sit decus et gloria,
Triumphanti,
Imperanti
Ac regnanti
In coelesti patria.

CM; ferner Brev. Annuntiatae de Sigestro? saec. 14. Cod. Scorialen. a III 1. S. — 1, 3 Aucmentetur S. — Str. 3 findet sich nur in S. — 4, 3 Tangat reos S. — 4, 4 Sonoribus vocibus S. — 4, 6 Gentes donet M. — 4, 8 Ac resultet S. — 6, 4 Haec monet M. — 8, 7 Et regnanti MS. — Dies ist der einzige Hymnus des Codex Calixtinus, der in ein anderes Werk übergegangen.

5. **Versus Calixti papae,**

cantandi ad processionem sancti Jacobi in solemnitate passionis ipsius et translationis ejusdem.

1. Salve, festa dies, Jacobi veneranda trophaeo,
Qua coelos subiit proximus ille Deo.

2. Ad Domini primam vocem Jacobus Zebedaei
Patrem, rete, ratem postposuit fidei.

3. Omnia dimittens divino servit amori,
Pro quo non metuit probra, flagella, mori.

4. Gentiles docet hic, Judaeos increpat idem
Fructificansque Deo seminat orbe fidem.

5. Hic genus humanum Christo submittere soli
Nititur, indignans, idola vana coli.

6. Impugnans haereses nullius eget rationis,
Castigat reprobos subveniendo bonis.

7. Dum sic fructificat, gladio sub Herode feritur,
Post vitam vita perpetua fruitur.

8. Primus apostolus hic fragili vita spoliatur,
Et sibi pro meritis prima corona datur.

9. Angelus Herodem Jacobi pro morte peremit,
Quem sceleri tanto debita poena premit.

10. Spiritus infelix sub fine tenetur amaro,
Cujus et ante fuit vermibus esca caro.

11. Ulciscente Deo poenas insontis amici
Herodes poena conficitur duplici.

12. At Jacobus gaudet carnali carcere liber,
Quem celebrat mundus, quem colit omnis Iber.

13. Huic in monte Thabor divinae lux speciei,
Sed nunc ad plenum se patefecit ei.

14. A Jacobo laevum dextrumque Johanne rogatus
Nunc dextrum Christus praebet utrique latus.

15. Hic decus est terrae, quam circuit ultima Thetis,
Hoc est Galleciae, proxima terra fretis.

16. Omnibus a populis eadem se gaudet adiri,
Pro meritis sancti jure colenda viri.

17. Qui morbis hominum confert culpisque levamen,
Subveniat nobis; subcine, cantor, Amen.

CM. — In letzterem ist die Ordnung der Verse gestört; dieselben folgen sich — wobei Vers 26 fehlt — also: 1. 2. 3. 4. 5. 7. 9. 11. 13. 15. 17. 19. 21. 6. 8. 10. 12. 14. 16. 18. 20. 22. 23. 25. 27. 29. 31. 33. 24. 28. 30. 32. 34. — 1, 2 Uti coelos subiit M. — 3, 2 non meruit M. — 4, 1 docet hic videns Judaeos M. — 8, 2 Uti sibi pro M. — 10, 1 Christus infelix M. — 11, 1 Gliscente Deo M. — 11, 2 Herodis poena M. — 14, 2 Hunc dextrum M. — 15, 2 terra ferris M. — 16, 2 sancti vitae colenda M. — Die Melodie ist dieselbe wie zum Osterhymnus gleichen Anfangs des Venantius Fortunatus.

6. Prosa sancti Jacobi,

Latinis, Graecis et Ebraicis verbis a domno papa Calixto abreviata.

1 a. Gratulemur et laetemur
summa cum laetitia,

1 b. Laetabunda et *cemeha*
gaudeat Hispania

2 a. In gloriosi Jacobi
almi praefulgenti
nizaha,

2 b. Qui *holc* coelos *haiom*
in coelesti *nichtar*
gloria.

3 a. Hic Jacobus Zebedaei,
ahiv mevorah Johannis,
Supra *jamah* Gallilaeae
a salvatore *nicra*.

3 b. Quo jubente cunctis spretis
fidem almae trinitatis
Velut *mezaper emuna*
praedicat in *bihuza*.

4 a. Jacobus, *ysquiros* gratia,
dat legis testimonia,

4 b. Christum pandit per saecula
eundo per *cosmi climata*.

5 a. Messiae incarnatio
Et sub Pilato passio
est apostoli *devar quezossa*,

5 b. Et Christi resurrectio,
Mirabilis ascensio
est ejus praedicatio *rama*.

6 a. Dei *omer* magnalia,
Prophetarum praeconia
Adducit in testimonia,

6 b. Et David vaticinia
Sunt illi concordantia,
Aperte *magiz* hic omnia.

7 a. Tunc *guezoloz*
miracula
faciebat
praeclara prodigia;

7 b. Hic *nazan* se
martyrio
sub Herodis
imperio maligno

Sezim razim rozef
Christi athleta
divina *zarha*que gratia.

Summi regis nato
pro *athanato*,
sed jam laetatur in gloria.

8 a. Cujus gleba
est translata
a patria
Jerosolymitana
In Galicia optima,
nunc in qua divina
agit miracula.

8 b. *Sarcophagum*
ejus sacrum
aegri petunt
salutemque capiunt.
Cunctaegentes, linguae, tribus,
illuc *vunt* clamantes:
sus eja, ultreja.

9 a. Et diversa
sacrificant munera,

9 b. Confitentes
sua digne vitia.

10 a. Boanerges
qui nuncuparis,
Tonitrui
natus vocaris,
Supplantator
nominaris,
A nobis
supplanta vitia.

10 b. Qui vidisti
in Thabor monte
Transformatum
natum in patre,
Fac nos Jesum
perspicere
In poli
leholam gloria.

11 a. O Jacobe,
Christicola,
sis protector *amaha*,

11 b. Ut cum Christo
tecum una
laetemur in saecula.

CM. — Die Prose, von der vorliegende eine abbreviatio ist, sehe man Analecta VIII, 146. In C steht über den hebräischen und griechischen Worten stets die Bedeutung angegeben. — 1 b, 1 temeha M, darüber *jucunda* C; s^{e}meḫa, שְׂמֵחָא. — 2 a, 3 jazaha M, darüber *victoria* C; nizzaḫa, נִצְּחָא? — 2 b, 1 hole, darüber *scandens* C; ^{e}ole, עוֹלֶה; haion M, darüber *hodie* C; hajjom, הַיּוֹם. — 2 b, 2 nichtar, darüber *coronatur* C; nikhtar, נִכְתַּר. — 3 a, 2 ahiu, darüber *frater* C, ahiv, אָחִיו; menorah M, darüber *benedicti* C, m^{e}borakh, מְבֹרָךְ. — 3 a, 3 jamah, darüber *mare* C, jamma, יַמָּה. — 3 a, 4 nitra M, darüber *vocatur* C, niqra, נִקְרָא. — 3 b, 3 me zaper M, darüber *praedicator* C, m^{e}sapper, מְסַפֵּר; emina M, darüber *veritatis* C, '^{e}muna, אֱמוּנָה. — 3 b, 4 rabibuza M, darüber *Judaea* C, bihuda, בִּיהוּדָה. — 4 a, 1 ἰσχυρός. — 5 a, 3 deuar M, darüber *sermo* C, d^{e}bar, דְּבַר; que zossa M, darüber sanctus C, quidduša, קִדּוּשָׁא. — 5 b, 3 rama, darüber *alta*, ramah, רָמָה. — 6 a, 1 omer, darüber dicit, 'omer, אֹמֵר. — 6 b, 3 mag̃ M, darüber *nuntiat* C, maggid, מַגִּיד. — 7 a, 1 guezolor M, darüber *magna* C, g^{e}doloth, גְּדוֹלוֹת. — 7 a, 4 Šezim, darüber *daemonia* C, šedim, שֵׁדִים; jazim M, darüber *mala* C, radim, רָדִים; rozef, darüber *ejiciebat* C, rodeph, רֹדֵף. — 7 a, 6 zarba M, darüber *splendens* C, zore^{a}ḫ, זֹרֵחַ? — 7 b, 1 nazati M, darüber *dedit* C, nathan, נָתַן. — 7 b, 4 Pro summi regis nato athanato CM gegen die Melodie. — 8 b, 5 vunt, darüber *vadunt* C = vont, altfranzösisch. — 8 b, 6 sus eja, ultreja, darüber *sursum perge*, *vade ante* C. — 10 b, 8 lecholam M, darüber *aeterna* C, l^{e}'olam, לְעוֹלָם. — 11 a, 2 amaha, darüber *plebi tuae* C, amm^{e}cha, עַמְּךָ. — 4 a und 4 b bilden zusammen nur eine musikalische Klausel, die nicht wiederholt wird. Vielleicht ist also eine Halbstrophe ausgefallen. Man vergleiche die Melodie im Anhange.

7. Prosa sancti Jacobi,

crebro cantanda, a domno Willelmo, patriarcha Jerosolymitano, edita.

1 a. Clemens servulorum
Gemitus tuorum,
Jacobe, juva.

1 b. Flos apostolorum,
Decus electorum;
Jacobe, juva.

2 a. Gallaecianorum
Dux et Hispanorum,
Jacobe, juva.

2 b. Te clamant cunctorum
Voces saeculorum,
Jacobe, juva.

3 a. Tu desolatorum
Levamen tuorum,
Jacobe, juva.

3 b. Tryphera morborum
Gera infirmorum,
Jacobe, juva.

4 a. Qui seras captorum
Solvis miserorum,
Jacobe, juva.

4 b. Tu solve nostrorum
Vincla peccatorum;
Jacobe, juva.

5 a. Sis peregrinorum
Salvator tuorum,
Jacobe, juva.

5 b. Da regna polorum
Nobis, spes lapsorum,
Jacobe, juva.

6. Ergo laus nostrorum
Deo sit cunctorum;
Jacobe, juva.

CM. — In der Überschrift: a domno papa Willermo etc. M. — 3b, 1 Trifera CM. — 4a, 1 Fui seras M.

8. Conductum sancti Jacobi,

ab antique episcopo Boneventino editum.

1. Jacobe sancte, tuum repetito tempore festum,
Fac praeclues coelo colentes,
Invitat claros populum celebrare triumphos.
Fac praeclues coelo colentes.

2. Psallimus, ecce, Deo, grates meritis referendo,
Fac praeclues coelo colentes,
Qui tibi splendifluum concessit scandere coelum.
Fac praeclues coelo colentes.

3. Fortis mortalis contemnens vulnera carnis,
Fac praeclues coelo colentes,
Ut tibi perpetuus vitae succederet usus.
Fac praeclues coelo colentes.

4. Sis memor unde, tui recolunt qui gaudia festi,
Fac praeclues coelo colentes,
Ut factor famulos et serves pastor alumnos.
Fac praeclues coelo colentes.

5. Lector, lege
Et de rege,
Qui regit omne,
Dic: Jube, domne.

CM. — Aufschrift fehlt M. — 1, 2 fehlt M. — 1, 3 coelo colerides M. — 2, 1 ecce Deo gentes M. — Nach 4, 4 folgt noch: Qua propter regi regum benedicamus Domino, was Interpolation ist. — Die zwei ersten Strophen folgen in C noch ein zweites Mal fol. 186b mit zweistimmiger Melodie und wieder mit der Aufschrift: Antiquus episcopus Boniventinus, was vielleicht soviel sein soll als Beneventanus.

9. Conductum sancti Jacobi,

a domno Fulberto, Carnotensi episcopo, editum.

1. In hac die
laudes cum gaudio
Demus summi
factoris filio.
Jacobe, apostole
sanctissime,
Nos a malis erue,
piissime.

2. Hic est dies
ceteris dignior,
Orbe fulgens,
multis celebrior.
Jacobe, apostole
sanctissime,
Nos a malis erue,
piissime.

3. Qua Jacobus
scandit ad angelos,
Splendens coelo
pangit Christi melos.
Jacobe, apostole
sanctissime,
Nos a malis erue,
piissime.

4. Zebedaei
natus carissimus
Signa fecit
mundo clarissimus.
Jacobe, apostole
sanctissime,
Nos a malis erue,
piissime.

5. Caecis, claudis
levamen tribuit,
Auxilium
omnibus praebuit.
Jacobe, apostole
sanctissime,
Nos a malis erue,
piissime.

6. De ultimo
ergo judicio
Perducat nos
in coeli solio.
Jacobe, apostole
sanctissime,
Nos a malis erue,
piissime.

7. Lector, lege
Et de rege,
Qui regit omne,
Dic: Jube, Domne.

CM. — In der Aufschrift: a domno papa Fulberto etc. M. — Der Hymnus kann nicht von Fulbert sein, der zweisilbigen männlichen Reim nicht kennt.

10. Conductum sancti Jacobi,

a magistro Roberto, cardinali Romano, editum.

1. Resonet nostra Domino caterva
   Corde jucundo,
   Jacobi festa celebret devota
   Corpore mundo.

2. Fecit hic signa, miracula digna,
   Mitis ut agnus,
   Lux fuit caecis baculusque claudis
   Jacobus magnus.

3. Fulget in coelo signis et in mundo
   Nunc sine meta,
   Gallaecianis resplendet in signis
   Felix athleta.

4. Hic conservator, Hispaniae tutor,
   Ingens, praeclarus,
   Hic protegat nos, ne deglutiat nos
   Orcus amarus.

5. Lector, lege
   Et de rege,
   Qui regit omne,
   Dic: Jube, Domne.

CM. — 1, 4 fehlt M. — 2, 1 fehlt M. — 3, 2 Hunc sine meta M. — Über diesen Cardinal Robert scheint Näheres nicht bekannt zu sein.

11. Conductum sancti Jacobi,

a sancto Fortunato, Pictaviensi episcopo, editum.

1. Salve, festa dies, veneranda per omnia fies,
   Qua coelos subiit Jacobus, ut meruit.
   Gaudeamus.

2. Hic decus est terrae, quam terminat ultima Thile,
   Hoc satis est regnum Galleciis habile.
   Gaudeamus.

3. Qui dat mundanis miracula plurima terris,
   Unde magis populis unicus exstat amor.
   Gaudeamus.

4. Qui velut alta Pharus lumen protendit ad Indos,
   Quem Hispanus, Maurus, Persa, Britannus amat.
   Gaudeamus.

5. Hunc oriens, occasus habet, hunc Africa et arctos,
Laudibus in cujus militat omne decus.
Gaudeamus.

6. Quique per oceani discurrit marginis undas,
Et virtus pergit, quo pede nemo valet.
Gaudeamus.

CM. — 1, 1 per omnia fles M. — 2, 1 Thile durch den Reim habile geschützt — 3, 2 populus M.

12. Farsa Officii Missae

sancti Jacobi, a domno Fulberto, Carnotensi episcopo, illustri viro, edita, in utroque festo ejusdem apostoli cantanda, quibus placebit.

Cantores, inter quos sit praesul aut presbyter infulis vestitus, dicant hoc:

Ecce, adest nunc Jacobus,
Qui, extollendus laudibus,
Cujus nos festa colimus
Quemque devotis mentibus
Officiis attollimus,
Quem colit omnis populus.

Alii cantores respondeant:

Qualis est iste Jacobus,
Nobis narrate omnibus,
Quem vos tenetis nexibus
Et honoratis vocibus,
Ut veneremur carius,
Eum amemus mentibus
Et laudemus attentius
Et perquiramus precibus.

Alii respondeant:

Hic est revera Jacobus,
Quem amat valde Dominus,
Christi miles emeritus
Et signifer egregius,
Militia probissimus,
Gallaeciae apostolus,
Peregrinus notissimus
Et honore dignissimus,
In gloria magnificus,
Miraculis mirificus,
Quem cunctus petit populus,
Domesticus et barbarus.

Alii dicant:

Alleluja in gloria,
Sit Deo laus per omnia,
Gratuletur ecclesia
Tanto patrono florida,
Laetetur coeli curia,
Polus, tellus et maria,
Laetare nostra turmula,
Dic Deo laudum carmina.

Introitus.

Jesus vocavit Jacobum Zebedaei et Johannem, fratrem Jacobi, et imposuit eis nomina Boanerges, quod est filii tonitrui.

Reges terrae et omnes populi, principes et omnes judices terrae, juvenes et virgines senes cum junioribus laudent nomen Domini.

Jesus vocavit Jacobum Zebedaei et Johannem, fratrem Jacobi.

Quia bonum est et jucundum, habitare fratres in unum.

Et imposuit eis nomina Boanerges.

Quoniam tonitruum de nube terrificum in monte Thabor audierunt: Hic est filius meus dilectus.

Quod est filii tonitrui.

Coeli enarrant gloriam Dei et terra, mare et omnia reptilia in eis, quoniam Dominus.

Jesus vocavit Jacobum Zebedaei et Johannem, fratrem Jacobi.

Ut mitteret eos praedicare regnum Dei.

Et imposuit eis nomina Boanerges.

Quoniam unus e coelestibus intonuit: in principio erat verbum.

Quod est filii tonitrui.

Gloria patri et filio et spiritui sancto, sicut erat in principio et nunc et semper et in saecula saeculorum. Amen.

Omnes gentes plaudant manibus, jubilent Deo in voce exsultationis, quoniam Dominus excelsus terribilis, rex magnus.

Jesus vocavit Jacobum Zebedaei et Johannem, fratrem Jacobi, et imposuit eis nomina Boanerges, quod est filii tonitrui.

Kyrie.

Fulbertus episcopus de sancto Jacobo.

Rex immense, pater pie,
eleison,
Kyrie, eleison,
Palmo cuncta qui concludis,
eleison,
Kyrie, eleison,
Sother, theos athanatos,
eleison,
Kyrie, eleison.

Christe, fili patris summi,
eleison,
Christe, eleison,
Qui de coelis descendisti,
eleison,
Christe, eleison,
Tuum plasma redemisti,
eleison,
Christe, eleison.
Consolator, dulcis amor,
eleison,
Kyrie, eleison,
Qui Jacobum illustrasti,
eleison,
Kyrie, eleison,
Cujus prece nobis parce,
eleison,
Kyrie, eleison.

Gloria.

Gloria in excelsis Deo et in terra pax hominibus bonae voluntatis; laudamus te, benedicimus te, adoramus te, glorificamus te. Gratias agimus tibi propter magnam gloriam tuam, Domine Deus, rex coelestis, Deus pater omnipotens, Domine fili unigenite, Jesu Christe, Domine Deus, agnus Dei, filius patris. Qui tollis peccata mundi, miserere nobis; qui tollis peccata mundi, suscipe deprecationem nostram; qui sedes ad dexteram patris, miserere nobis. Quoniam tu solus sanctus, tu solus Dominus, tu solus altissimus, Jesu Christe.

Versus Fulberti, episcopi Carnotensis, de sancto Jacobo.

Bini cantores dicant:

Qui vocasti super mare
Jacobum Gallilaeae,
Quique illum elegisti
Apostolica vice,
Qui solarem tuum vultum
Monstrasti ei in monte,
Qui vocasti Boanerges
illum cum ejus fratre,
Qui Herodem peremisti
vindex pro ejus nece,
Qui ditasti ejus gleba
populum Galaeciae,
Qui cum patre regnas semper
tibi sit laus, rex pie,
cum sancto spiritu in gloria Dei patris. Amen.

Epistola.

Farsa Lectionis de Missa sancti Jacobi, a domno Fulberto, Carnotensi episcopo, illustri viro, edita.

Lector et Cantor simul jubilent:

Cantemus Domino
cantica gloriae,
Beati Jacobi
haec festa hodie
Colentes praemiis
coelicae gratiae.

Ut praesens lectio
divina docuit,
Herodis gladium
compati voluit,
Hinc coelum Jacobus
ingredi meruit.

Lector: Lectio libri ecclesiasticae historiae, in qua

Jacobi lucide
narrantur
ovanter proelia,
De Herode superbo,
quem ipse triumphavit,
Pulchre minas illius
perimens teterrimas.

Misit, inquit, Herodes rex manus suas, ut affligeret aliquos de ecclesia, et interfecit Jacobum, fratrem Johannis, gladio.

Cantor:

Ad sui damni cumulum
Jacobum, Dei famulum,
Vera docentem populum,
Decollavit apostolum.

Lector: De hoc autem Jacobo Clemens Alexandrinus etiam historiam dignam memoria in septimo dispositionum suarum libro scribit,

Cantor: Et in memoria aetera erit justus,
Lector: Perlatam ad se usque ex traditione majorum.
Cantor: Ut cognoscat generatio altera.
Lector: Quoniam quidem, inquit, et is, qui obtulerat Jacobum judici ad martyrium, motus poenitentia,

Cantor:

Viso aegroti miraculo
Josias extraxit funem
De collo apostoli.

Lector: Etiam ipse confessus est, se esse Christianum.
Cantor: Et confessus est et non negavit Christum Dominum.
Lector: Ducti sunt, inquit, ambo pariter ad supplicium,
Cantor: Ut mererentur accipere coronam gloriae.
Lector: Et cum ducerentur in via, rogavit Jacobum, dare sibi remissionem,
Cantor: Sanctorum communionem, remissionem peccatorum.
Lector: At ille parumper deliberans
Cantor: Baptizavit eum Jacobus in patris et filii et sancti spiritus clementia.
Lector: Pax tibi, inquit,
Cantor: Pacem pius consolator tibi praestet.
Lector: Et osculatus est eum.
Cantor: O admiranda divini amoris basia!
Lector: Et ita ambo capite plexi sunt.
Cantor: Et ideo coronas triumphales meruerunt.
Lector: Sed tunc, inquit ut scriptura divina, videns Herodes, quia de Jacobi morte gratum esset Hebraeis,
Cantor: Qui cum male fecerunt, exsultant in rebus pessimis,
Lector: Addidit adhuc, et Petrum conjecit in carcerem,
Cantor: Tradensque quatuor quaternionibus militum custodiendum,
Lector: Sine dubio etiam ipsum punire volens, nisi divinum adfuisset auxilium,
Cantor: Quo angelus ei nocte adsistens, et lumen refulsit in habitaculo carceris.
Lector: Mirabiliter eum vinculorum nexibus solvit.
Cantor: Et ceciderunt catenae de manibus ejus.
Lector: Et ad ministerium praedicationis ut liberum jussit. Et cum Petro quidem haec gesta sunt. Regis vero facinus in apostolis perpetratum dilationem non patitur ultionis, sed continuo vindex adest divina dextera.
Cantor: Quia delictum sine ultione non deserit Dominus.
Lector: Sicut historia in apostolorum actibus conscripta nos edocet. Cum, inquit, Caesaream descendisset Herodes et in die solemni praeclara veste regia indutus pro tribunali consedisset ac de sublimi concionaretur ad populum,
Cantor: O caecum divitem, juxta est dies perditionis ejus, et adesse festinant tempora!
Lector: Cumque populus adclamaret ei: Dei voces non hominis, statim, inquit, percussit eum angelus Domini, eo quod non dedisset gloriam Deo.
Cantor: A planta pedis usque ad verticem non est in eo sanitas.
Lector: Et scatens vermibus exspiravit.
Cantor: Qui quasi putredo consumitur et quasi vestimentum, quod comeditur a tinea.
Lector: Laus Deo sit et gloria,
Cantor: Amen,

Lector: Pax, decus et victoria,
Cantor: Amen,
Lector: Qui Herodem ad tartara,
Cantor: Amen,
Lector: Sua misit nequitia,
Cantor: Amen,
Lector: Et Jacobum sedilia,
Cantor: Amen,
Lector: Transvexit ad coelestia,
Cantor: Amen,
Lector: Cum quo et nos siderea
Cantor: Amen,
Lector: Perfruamur laetitia,
Cantor: Amen.

Sanctus.

Lector: Sanctus, sanctus, sanctus Dominus Deus Sabaoth. Pleni sunt coeli et terra gloria tua. Hosanna in excelsis. Benedictus, qui venit in nomine Domini.

Cantores: Hosanna,
salvivifica
tuum plasma,
qui creasti potens omnia,

Chorus: Amen.

Cantores: Temet laus,
honor decet
et gloria,
rex aeterne, in saecula,

Chorus: Amen.

Cantores: Qui de patris
gremio genitus
advenisti summus,

Chorus: Amen.

Cantores: Redimere
perditum hominem
sanguine proprio.

Chorus: Amen.

Cantores: Quem deceperat
lucifer
nequam, calidissima
fraude, serpentino
conjugis dente,

Chorus: Amen,
Cantores: Quem expulerat
propere
hoc innexo crimine
paradisi lumine
atque limite,

Chorus: Amen,
Cantores: Nunc dignare salvare,
Chorus: Hosanna,
Cantores: Jesu Christe superne,
Chorus: Hosanna,
Cantores: In excelsis.

Agnus Fulberti, Carnotensis episcopi.

Cantores: Agnus Dei,
Chorus: Qui tollis peccata mundi,
Cantores: Qui pius ac mitis es, clemens atque suavis,
Chorus: Miserere nobis.

Cantores: Agnus Dei,
Chorus: Qui tollis peccata mundi,
Cantores: Angelicus panis, sanctorum vita perennis,
Chorus: Miserere nobis.

Cantores: Agnus Dei,
Chorus: Qui tollis peccata mundi,
Cantores: Culpas indulge, virtutum munera praebe,
Chorus: Dona nobis pacem.

Benedicamus sancti Jacobi, a quodam doctore Gallaeciano editum.

Regi perennis gloriae
Sit canticum laetitiae,
Qui triumphum victoriae
Jacobo dedit hodie.

Decoravit Hispaniam
Apostolus provinciam
Illamque gentem impiam
Christi fecit ecclesiam.

Tandem pro Dei filio
Sub Herodis imperio
Se obtulit martyrio;
Benedicamus Domino.

Nam Herodis insania
Furens in Christi moenia
Stimulante superbia
Ejus odit collegia.

Ad sui damni cumulum
Jacobum Dei, famulum,
Vera docentem populum,
Decollavit apostolum.

Sic manus regis impias
Superavit et furias,
Quia sedes aethereas
Ascendit, Deo gratias.

CM. — Es wären hier einige Varianten anzufügen, die sich indes sämtlich als blofse Schreibfehler und Auslassungen der Copie M erweisen und deshalb übergangen werden. Zwischen das Fulbert zugeschriebene interpolierte Kyrie hat in C eine spätere Hand interlinear das folgende eingetragen:

Rex cunctorum saeculorum, eleison,
Cuncta palmo tenens almo, eleison,
Parce natus, leto datus, eleison.

Christe magne, mitis agne, eleison,
Fili Dei, salus rei, eleison,
O Mariae fili pie, eleison.

O inclite paraclite, eleison,
Consolator et amator, eleison,
Qui Jacobum lustras probum, eleison.

Das Benedicamus folgt in C noch ein zweites Mal fol. 187a mit zweistimmiger Melodie und der Aufschrift: Magister Gauterius de Castello Rainardi decantum fecit. Dieser Gauterius ist somit nur als Urheber des zweistimmigen Tonsatzes (discantus) anzusehen.

13. Ato, episcopus Trecensis.

1. Nostra phalanx plaudat laeta
Hac in die, qua athleta
Christi gaudet sine meta
Jacobus in gloria
Angelorum curia.

2. Quem Herodes decollavit,
Et idcirco coronavit
Illum Christus et ditavit
In coelesti patria
Angelorum curia.

3. Cujus corpus tumulatur
Et a multis visitatur
Et per illud eis datur
Salus in Gallaecia
Angelorum curia.

4. Ergo festum celebrantes,
Ejus melos decantantes,
Persolvamus venerantes
Dulces laudes Domino
Angelorum curia.

C fol. 185 a mit zweistimmiger Singweise. — Über Hatto von Troyes vergl. Hist. Litér. de la France XII, 226 sqq.

14. Magister Albertus Parisiensis.

1. Congaudeant catholici,
Laetentur cives coelici
Die ista.

2. Clerus pulchris carminibus
Studeat atque cantibus
Die ista.

3. Haec est dies laudabilis,
Divina luce nobilis,
Die ista.

4. Qua Jacobus palatia
Ascendit ad coelestia,
Die ista.

5. Vincens Herodis gladium
Accepit vitae bravium
Die ista.

6. Ergo carenti termino
Benedicamus Domino
Die ista.

7. Magno patri familias
Solvamus laudis gratias
Die ista.

C fol. 185 a mit dreistimmiger Singweise. — Die in der Aufschrift genannte Persönlichkeit konnte ich nicht bestimmen.

15. Magister Goslenus, episcopus Suessionensis.

1. Gratulantes celebremus festum
Diem, luce divina honestum.

2. Hic est dies Jacobi insignis,
Illustrata signis ejus dignis.

3. Quem precamur, ducat ut ad caelos
Decantantes ejus Christo melos.

4. Suscipiens gratiam de caelis
Benedicat ergo plebs fidelis
Domino.

C fol. 185 b mit zweistimmiger Singweise; jede Strophe mit verschiedener Melodie. — Über Joscelin de Vierzy, genannt le Roux, vgl. Hist. Lit. XII, 412.

16. Magister Albericus, archiepiscopus Bituricensis.

1. Ad superni regis decus,
qui continet omnia,
Celebremus laeti tua,
Jacobe, solemnia.

2. Secus litus Gallilaeae
contempsisti propria,
Sequens Christum praedicasti
ipsius imperia.

3. Tu petisti juxta Christum
tunc sedere nescius,
Sed nunc sedes in cohorte
duodena altius.

4. Protomartyr duodenus
fuisti in patria,
Primam sedem duodenam
possidens in gloria.

5. Fac nos ergo interesse
polo absque termino,
Ut mens nostra regi regum
benedicat Domino.

C fol. 185 b mit zweistimmiger Singweise. — Über Alberich von Reims, Erzbischof von Bourges, † 1152, vgl. Hist. Litér. XII, 72.

17. Magister Airardus Viciliacensis.

1. Annua gaudia,
Jacobe, debita
Sunt tibi danda,
Organa dulcia
Convenientia
Sunt resonanda.

2. Et tua coelica
Facta perennia
Sunt reseranda,
Organa dulcia
Convenientia
Sunt tibi danda.

3. Haec quoque splendida
Saecla per omnia
Sunt memoranda,
Organa dulcia
Convenientia
Sunt tibi danda.

4. Tam pia, tam bona,
Tam rata dogmata
Sunt imitanda,
Organa dulcia
Convenientia
Sunt tibi danda.

5. Haec sacra commoda,
Florida, fulgida
Sunt adamanda,
Organa dulcia
Convenientia
Sunt tibi danda.

C fol. 186b mit zweistimmiger Singweise. — Dieser Magister Airardus von Vezelai ist eine sonst unbekannte Persönlichkeit.

18. Magister Johannes Legalis.

1. Vox nostra intonet,
Jacobi resonet
Laudes creatori.

2. Clerus cum organo
Et plebs cum tympano
Cantet redemptori.

3. Carmine debito
Psallat paraclito,
Id est solatori.

4. Hoc omnes termino
Laudes in cantico
Dicamus Domino.

C fol. 187b zweistimmig. — Auch dieser Autor ist unauffindbar.

19. Item Ato prosa.

1 a. Portum in ultimo
Da nobis judicio,

1 b. Ita ut cum Deo
Carenti principio

2 a. Et cum ejus nato,
Qui est sine termino,

2 b. Et cum paraclito
Ab utroque edito

3 a. Expulsi a taetro
Tartareo puteo

3 b. Angelorum choro
Conjuncti sanctissimo

4 a. Purgati vitio,
Positi gaudio

4 b. Cum vitae praemio
Te duce, patrono

5. Intremus cum pio
Paradisi voto
Hortum.

C fol. 188 b mit zweistimmiger Melodie.

20. Aimericus Picaudi, presbyter de Partiniaco.

1. Ad honorem regis summi,
qui condidit omnia,
Venerantes jubilemus
Jacobi magnalia,
De quo gaudent coeli cives
in superna curia,
Cujus facta gloriosa
meminit ecclesia.

2. Supra mare Gallilaeae
omnia postposuit,
Viso rege ad mundana
redire non voluit,
Sed post illum se vocantem
Pergere disposuit
Et praecepta ejus sacra
Praedicare studuit.

3. Hermogeni et Phileto
Christi fidem tribuit,
Et Josiam baptizavit
et vim aegro praebuit,
Olim Jesum transformatum
vidit patris lumine,
Pro quo mortem ab Herode
sumpsit fuso sanguine.

4. Cujus corpus sepelitur
in terra Gallaeciae,
Et petentes illud digne
sumunt vitam gloriae,
Jam per totum fulget mundum
divinis miraculis,
Qui viginti viros olim
solvit ab ergastulis.

5. Schedulaque peccatoris
deleta apparuit,
Matris natum jam defunctum
ad vitam restituit,
Hic defunctum urbi suae
a Cisera detulit,
Quem bis senas per dietas
una nocte contulit.

6. Hic suspensum post triginta
dies vitae reddidit,
Peregrino Pictavensi
asinumque tradidit
Et Frisonem ferro tectum
de abysso eruit,
Praesulemque mari mersum
in navi instituit.

7. Vim vincendi Turcos viro
apostolus tribuit,
Peregrinum mari lapsum
per virtutem tenuit,
De excelsa arce saltans
vir sanus ereptus est,
Per crussillae tactum miles
saluti redditus est.

8. Sanitati post vindictam
Dalmatius datus est,
A prostrata arce sane
mercator egressus est,
Militemque custodivit
a suis sequentibus,
Liberavit virum aegrum,
pressum a daemonibus.

9. Interfectum a se ipso
ad vitam restituit
Et altaris valvas clausas
comiti aperuit
Stephanoque, servo Dei,
ut miles apparuit,
Virum captum comes spata
laedere non potuit.

10. Hic contractum membris
captum
erexit humiliter,
Vinculatum solvit virum
ter decies dulciter.
Haec sunt illa sacrosancta
divina miracula,
Quae ad decus Christi fecit
Jacobus per saecula.

11. Unde laudes regi regum
solvamus alacriter,
Cum quo laeti mereamur
vivere perenniter,
Fiat, amen, alleluja
dicamus solemniter
Et ultreja et sus eja
decantemus jugiter.

C fol. 190b mit einstimmiger Melodie Strophe 1 und 2, der Rest fehlt, da fol. 191 ausgerissen, und ist aus Hist. Litér. de la France XXI, 276 ergänzt. — 5, 6 Cisera, Port Cize am Eingang von Roncesvalles.

21. De Translatione s. Jacobi.

Lectiones secundum Leonem papam et magistrum Panicham.

Lectio I.

1. Ut radius solis justitiae
Duodenae primus militiae
Primus habet campum victoriae,
Sortem primus sortitur gloriae.

2. Seditio regis saevitiam
Contra Christi movet ecclesiam,
Jacobusque transit ad gloriam
Per Herodis caesus sententiam.

3. Hunc ex ** septem surripiunt,
Corpus portant, Joppen perveniunt,
Ibi navem forte conspiciunt,
Navem intrant, corpus custodiunt.

Lectio II.

1. Navis sanctae subjecta sarcinae,
Acta sancto Dei regimine,
In extremis oris Hispaniae
Urbis portum contigit Iriae.

2. Prosperante die navigio
Psalmis, hymnis et vaticinio
Pleno lucis fors septenario
Quieverunt portu Petronio.

3. Res miranda, pro tanta gloria
Centrum solis per coeli spatia
Corpus sanctum levat ab Iria
* * ubi nunc est ecclesia.

Lectio III.

1. Bis rivata vocatur Iria,
Ripae Saris et Huliae via,
Seu de petra villa Petronia.
Seu de yri * * sit gratia.

2. At [hi] flentes septem discipuli
Se elongant per loca inbuli,
Postulantes secretum loculi,
Quo recondant corpus apostoli.

3. Bis sex ferme vel octo milibus
Mare distat a Saris fluctibus,
Unde Dei repertum nutibus
Corpus condunt piis affectibus.

Lectio IV.

1. Arcis marmoreis sepulto corpore
Dignis obsequiis, divino munere
Conspirant coelitus, draconem perdere
Ac pestem noxiam de monte tollere.

2. Crucis signum daemon non patitur
Et per ventrem divisus rumpitur,
Aqua sacra per montem spargitur,
Ex tunc sacer nunc usque dicitur.

Lectio V.

1. Et qui prius dictus Illicinus,
Illiciens ad culpae facinus,
Jam sacratus ut sol et axinus
Multa fruge tondetur euxinus.

2. Vix ac boves inde pervenerant,
Cum jam boves virtutem senserant,
Perdunt, quidquid furoris gesserant,
Sua sponte ad juga properant.

Lectio VI.

1. Post haec Dei justa permissio
Manere tres vult pro collegio,
Regit suo misso navigio,
Leo papa sit testimonio.

2. Basilica superexstruitur,
Super tumbam altare ponitur,
Huc de toto mundo concurritur.
Hic ad preces cunctis succurritur.

3. Hic languentum adsunt remedia,
Peccatorum datur hic venia,
Christi fiunt hic mirabilia,
Christo semper sit [laus] et gloria.

C auf dem vordern Vorsetzblatte. Der Text ist durch Scheuern am Deckel vielfach sehr abgerieben und daher nur schwer, stellenweise gar nicht zu entziffern; die Anwendung von Reagenzien kann da nicht helfen. — I, 3, 1 lies ex suis? sichtbar ist nur ein Schlufs-s. — II, 1, 4 die Handschrift liest stets hyrie — I, 3, 4 lies Sancti ubi? sichtbar scheint ti am Schlufs der Lücke. — II, 1, 4 lies: Seu de Iris (statt Iridis) dicta sit gratia? — III, 2, 1 Ad flentes Hs. — V, 2, 1 Vix ad boves Hs. — VI, 1, 3 nur egit suo lesbar. — VI, 2, 4 Hinc ad preces Hs. — Nach VI, 3 folgte noch eine letzte Strophe, von der aber nur vereinzelte Worte noch zu erkennen sind, aus denen hervorzugehen scheint, dafs den Inhalt eine Art Doxologie bildete.

22. Cantio de s. Jacobo.

1. Dum pater familias,
Rex universorum,
Donaret provincias
Jus apostolorum,
Jacobus Hispanias,
Lux illustrat morum.

2. Jacobi Gallaecia
Opem rogat piam,
Glebae cujus gloria
Dat insignem viam,
Ut precum frequentia
Cantet melodiam.

3. Jacobo dat parium
Omnis mundus gratis,
Ob cujus remedium
Miles pietatis
Cunctorum praesidium
Est ad vota satis.

4. Jacobum miraculis,
Quae fiunt per illum,
Arctis in periculis
Acclamet ad illum,
Quisquis solvi vinculis
Sperat propter illum.

5. O beate Jacobe,
Virtus nostra vere,
Nobis hostes remove
Tuos ac tuere
Ac devotos adhibe
Nos tibi placere.

6. Jacobo propitio
Veniam speremus
Et, quas ex obsequio
Merito debemus,
Patri tam eximio
Dignas laudes demus.

R⁰ Primus ex apostolis
Martyr Jerosolymis,
Jacobus egregio
• Sacer est martyrio.

C fol. 193a, Zuschrift von einer Hand saec. 12 ex. — Nach jeder Strophe der Rundreim; nach Str. 2 findet sich einmal vor Wiederholung des Rundreims:

Herru Sanctiagu,
Got Sanctiagu,
Eultreja, esuseja,
Deus aia nos.

(Ich lese Got nicht Grot, was vielleicht gemeint ist, aia nicht adjuva.) Danach hat man in dem Liede einen niederdeutschen Pilgergesang gesehen und ihn mit der Girberga Flandrensis im Briefe des Pseudo-Calixtus in Verbindung gebracht. Die Neumen des Liedes entzifferte D. José Flores Laguna, worauf der Pilgergesang aufs Neue in der alten Kathedrale erklang. Das Boletin oficial del arzobispado de Santiago vom 29. Juli 1882 schildert in enthusiastischer Weise den Eindruck, den die Aufführung machte. Wer das Faksimile dieser Neumen bei Fita, Ricuerdos 45, gesehen, dem braucht nicht erst bemerkt zu werden, dafs Don José Flores Laguna jedenfalls seine Hörer, vielleicht auch sich selbst mystificiert hat.

23. Hymnus de s. Jacobo.

1. Signa sunt nobis sacra, quae leguntur,
In quibus vitae specular beatae
Ad novas mentes patet usque veris
Israelitis.

2. Vasta deserti peragrando sensim
Laetus Hebraeis locus est repertus,
Quem legunt Helim, fuit hic profectis
Mansio sexta.

3. Fontium bis sex ibi sunt fluenta
Cum sono leni relevare nata,
Stant spei fructus decorisque palmae
Septuaginta.

4. Gesta res talis paribus figuris
Ordinem primum notat et secundum,
Qui fide Christum cruce sunt secuti
Discipulorum.

5. Jamque vox horum Domino juvante
Mira virtutum meritis honestis,
Dulce palmarum decus obtinendo,
Exit in orbem.

6. Cordis et terram rigat excolendam
Dogma sanctorum, superimpluente
Rore coelesti satiatque pendens
Gratia roris.

7. Sexta nos aetas vocat inchoata,
Qua Deus gratis reparare venit
Quosque credentes, vigilemus ergo
Tempore grato.

8. Inter hos sanctus Jacobus refulgens,
Martyr insignis, fidei columna,
In choro primus jugulis Herodis
Stat duodeno.

9. Hic decus vitae veniaeque vena,
Filius summi tonitrus et alti,
Stella supplantans, pietatis unda,
Fons peregrinis.

10. Hic et Hispanis datus est patronus,
Pastor et panis positus vianti,
Quo viatores fragilis dietae
Justificentur.

11. Inde pro nobis, celer advocate,
Judici Christo veniam petendo
Impetra nobis in amore Christi
Vivere tecum.

12. Doxa sit patri genitoque Christo,
Flamini summo ab utroque fuso,
Trina sit trino, simul una uni
Gloria perpes.

C fol. 193 a (A) und 195 b (B). — An erster Stelle geht dem Hymnus die Bemerkung voran: Intitulatur haec oda dicolos tetrastrophos i. e. cantus duobus generibus metri compositus, a quarto versu metri replicatione facta. Habet haec tres versus similes, quibus nomen est sapphicis, et constat primum metrum trochaeo, spondaeo, dactylo et duobus trochaeis. Quartus versus, adonius, dactylo et spondaeo discurrit. Ymnus. Cantus sicut *Iste confessor* vel *Ut queant laxis resonare fibris.* — 3, 2 nato A. — 9, 1 Hinc decus A.

24. In festo Miraculorum s. Jacobi

V. Nonas Octobris.

Lectio I.

Ecce Dei redeunt magnalia cum Maccabaeis,
Et veterum signa coelitus advenerunt.
Gens Agarena perit et justa triumphat ubique,
Rege sub Alphonso Miramurin cecidit.
Rex quoque Sancius est sancti Jacobi in famulatu,
Ut patet, ante suus fidus amicus erat.
Regia jam virtus et vasallia fidelis,
Quae sancti Jacobi est, regna tenet gemina.
Recta fides, filius regni regit altera sceptra,
Hispalis ad Palmam est regis caesa manus.

Lectio II.

In gestis legitur, rex Almansor periisse
Dissenteria percutiente Deo;
Nunc quoque sic periit male filius Almiramini,
Rex magnus terrae, misciquitare volens.
Moxque sub intrusa soboles infanda prioris
Divina interiit percutiente manu.
Trophaea divina sonant laudesque Beatae,
Teque Deum laudans concinit ecclesia.
Tu quoque, Calliope, solita es quae digna referre,
Tu magni laudes ne taceas Jacobi.

Lectio III.

Cum templum Domini premerent Jerosolymis hostes,
De coelo visa est aere mira acies,
Currus equis albis, arma aurea, candida vestis
Atque equites justae praesidium fidei.
Sic virtus Domini coelique exercitus omnis
Contra hostes fidei proelia continuant.
Inde est, quod milites, sed qui meruere fideles,
Viderunt magnum signiferum Jacobum.
Hinc est, cum Jacobi redeunt tria festa beati,
Solvitur ecclesia, si qua ligata fuit.
Ad Jacobi festa trina est confessio laudis,
Cordis ad os novitas, justa operante fide.
Haec coelos aperit culpis solvendo ligatos,
Haec vitae est novitas et novitatis amor.
Ergo justitiae divinae miles honestus
In Christo Jacobus vivere semper habet.

C fol. 194b add. saec. 12 ex. — Hiezu die Bemerkung: A Domino factum est istud et est mirabile in oculis nostris. Anno incarnationis dominicae MCXC sub aera MCCXXVIII. — 10. est regis teura manus Hs. — 13. Über Almiramini: admirati. — 14. misciquitare vom spanischen mezquita, Moschee. — 16. Proprea divina. — 26. Über continuant: cotidiant.

25. Oratio Magistri G.

1. Adonai, rex regum Domine,
Alpha et ω immenso lumine,
Deus nobis loquens in homine,
Acclamo te in tuo nomine.

2. Restaurans nos tu Dei filius,
Ut sim liber, justus, innoxius,
Dixisti, sic nos vere liberos,
Liberares si tu nos miseros.

3. Hinc et tuae libertas gloriae
Quam servitus tuae justitiae
Justificet me cras et hodie
Cum electis ad fontem veniae.

4. Tuis servis dixisti: petite,
Ut quaeramus, audimus: quaerite,
Ut pulsemus: pulsate, tertio
Nos invitat tua consultio.

5. Per aetatis divinum titulum
Visitasti quam nos quam saeculum,
Solve mihi culparum vinculum,
Dignae frugis signans manipulum.

6. Post annos actos cum hominibus
Triginta tres cum tribus mensibus
Est tua mors mortis perpetuae
Destructio, rex summae gloriae.

7. Per horarum septem articulos,
Quibus ad te traxisti populos
Redimendo nos tuos servulos,
Aperias super me oculos.

8. Inde sola misericordia
Praeveniat me in miseria,
Ad te clamo per horas tridui
Quater decem, a te restitui.

9. Per tot dies postquam a mortuis
Portas vitae pandens innocuis
Surrexisti confractis inferis,
Ovem portans reduc in humeris.

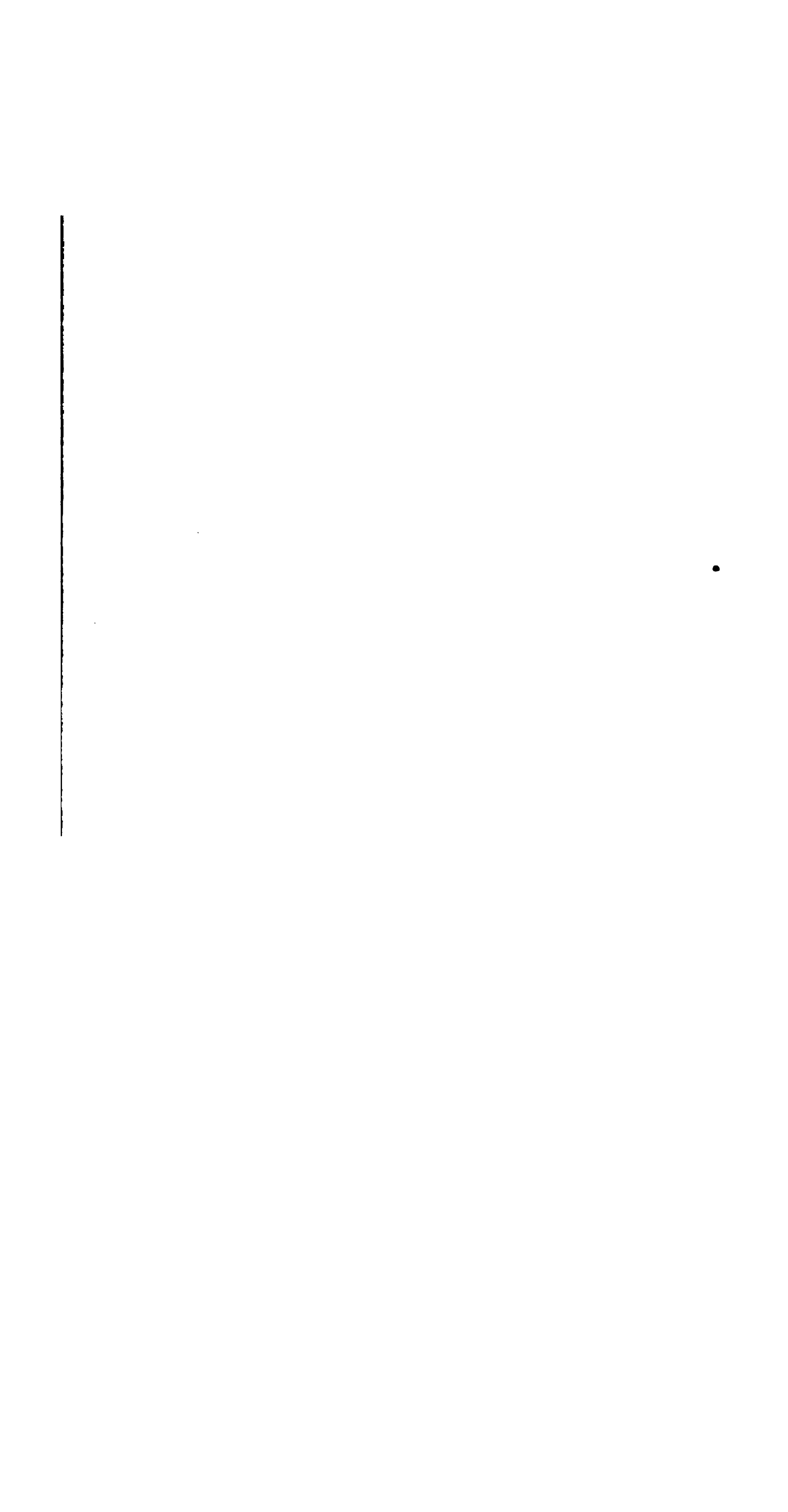
10. Ad aetatis mensuram regiae
Nostrae surgit aetas militiae,
Ut vestiti salutis pallio
Salvi simus cum Dei filio.

11. Me creasti, pater, per filium,
Me recrea, salus fidelium,
Me instaura, sanctorum praemium,
Ut sit tribus unum tripudium.
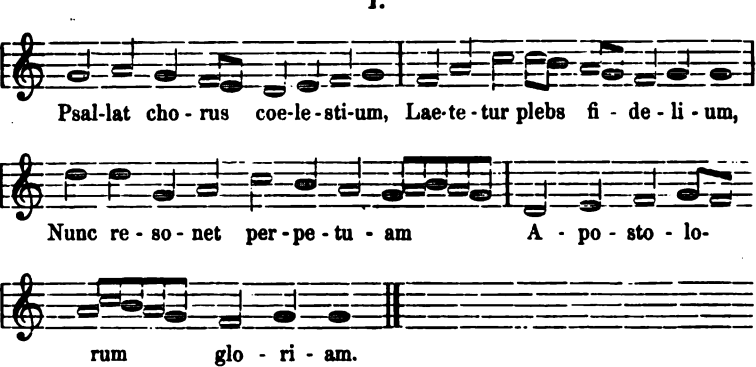
12. Trahe post te me, patris unitas,
Justifica, gnati aequalitas,
Resuscites, amborum caritas,
Trium splendor, trina identitas.

C auf dem, jetzt losgelösten, Vorsetzblatte des Codex. Obschon nicht über den hl. Jacobus handelnd, mag das Lied Vollständigkeit halber an dieser Stelle belassen sein. Unter dem Magister G haben wir uns vielleicht den Magister Gauterius de Castello Rainardi zu denken.
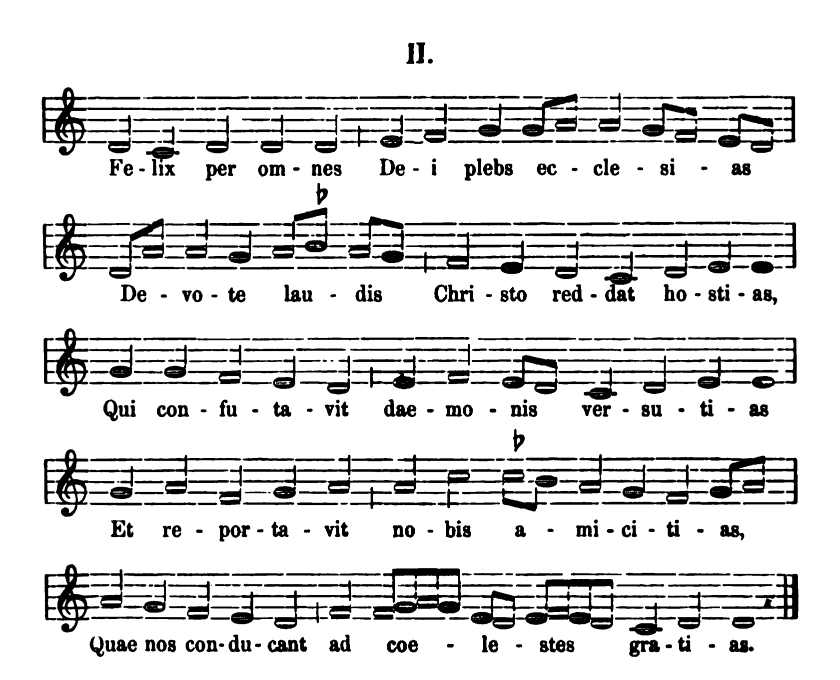
MELODIEEN.
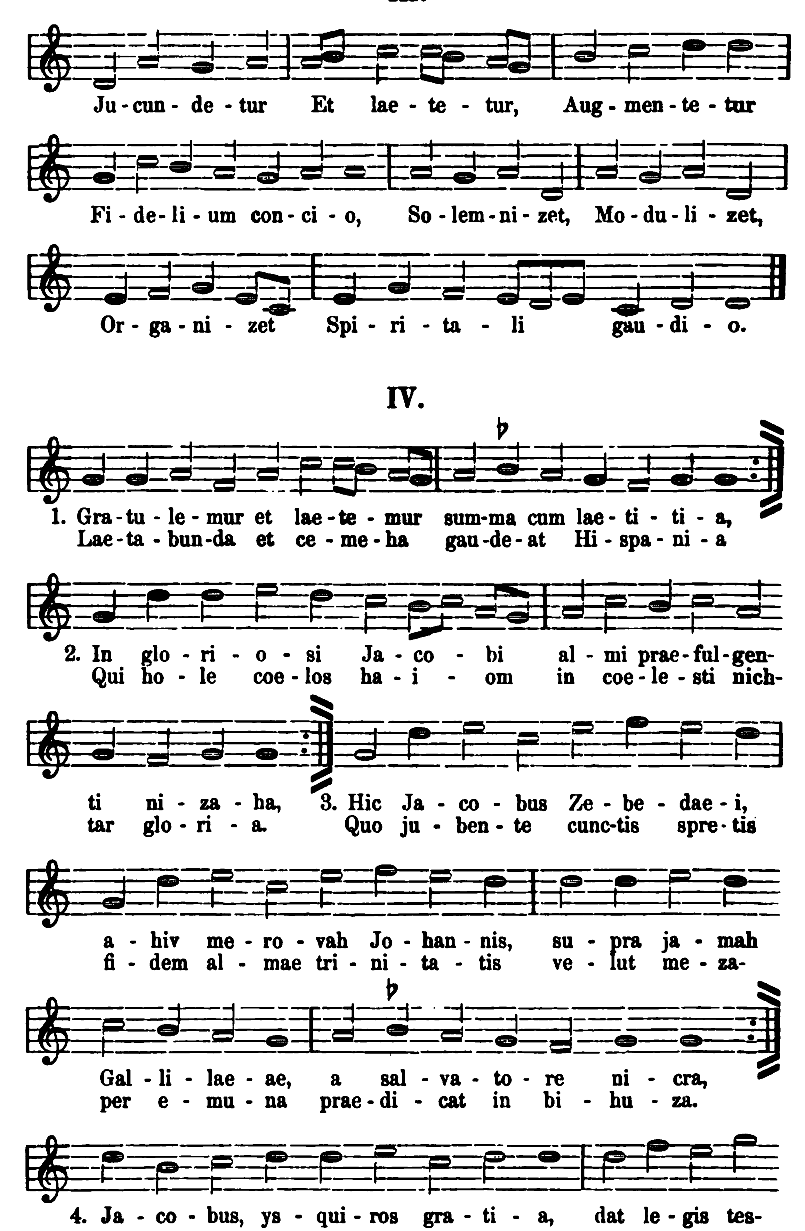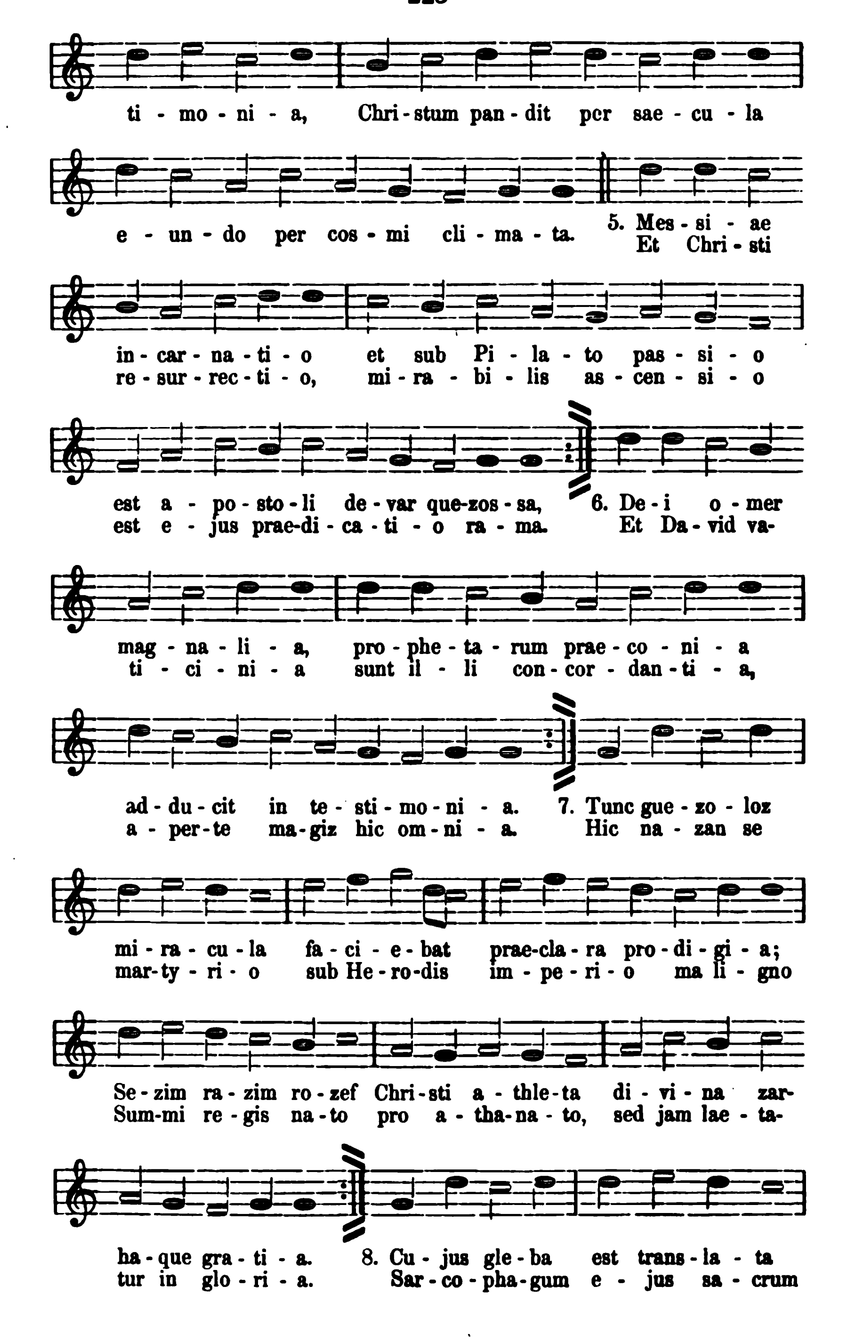

I.

Psal-lat cho - rus coe-le-sti-um, Lae-te - tur plebs fi - de - li - um,
Nunc re - so - net per - pe - tu - am A - po - sto - lo-
rum glo - ri - am.

II.

Fe - lix per om - nes De - i plebs ec - cle - si - as
De - vo - te lau - dis Chri - sto red - dat ho - sti - as,
Qui con - fu - ta - vit dae - mo - nis ver - su - ti - as
Et re - por - ta - vit no - bis a - mi - ci - ti - as,
Quae nos con - du - cant ad coe - le - stes gra - ti - as.

III.
Ju - cun - de - tur Et lae - te - tur, Aug - men - te - tur
Fi - de - li - um con - ci - o, So - lem - ni - zet, Mo - du - li - zet,
Or - ga - ni - zet Spi - ri - ta - li gau - di - o.
IV.
1. Gra - tu - le - mur et lae - te - mur sum-ma cum lae - ti - ti - a,
Lae - ta - bun-da et ce - me - ha gau-de - at Hi - spa - ni - a
2. In glo - ri - o - si Ja - co - bi al - mi prae - ful - gen-
Qui ho - le coe - los ha - i - om in coe - le - sti nich-
ti ni - za - ha, 3. Hic Ja - co - bus Ze - be - dae - i,
tar glo - ri - a. Quo ju - ben - te cunc-tis spre - tis
a - hiv me - ro - vah Jo - han - nis, su - pra ja - mah
fi - dem al - mae tri - ni - ta - tis ve - lut me - za-
Gal - li - lae - ae, a sal - va - to - re ni - cra,
per e - mu - na prae - di - cat in bi - hu - za.
4. Ja - co - bus, ys - qui - ros gra - ti - a, dat le - gis tes-

ti - mo - ni - a, Chri - stum pan - dit per sae - cu - la
e - un - do per cos - mi cli - ma - ta.
5. Mes - si - ae
Et Chri - sti
in - car - na - ti - o et sub Pi - la - to pas - si - o
re - sur - rec - ti - o, mi - ra - bi - lis as - cen - si - o
est a - po - sto - li de - var que-zos - sa,
est e - jus prae-di - ca - ti - o ra - ma.
6. De - i o - mer
Et Da - vid va-
mag - na - li - a, pro - phe - ta - rum prae - co - ni - a
ti - ci - ni - a sunt il - li con - cor - dan - ti - a,
ad - du - cit in te - sti - mo - ni - a.
a - per - te ma - giz hic om - ni - a.
7. Tunc gue - zo - loz
Hic na - zan se
mi - ra - cu - la fa - ci - e - bat prae-cla - ra pro - di - gi - a;
mar - ty - ri - o sub He - ro - dis im - pe - ri - o ma li - gno
Se - zim ra - zim ro - zef Chri - sti a - thle - ta di - vi - na zar-
Sum-mi re - gis na - to pro a - tha - na - to, sed jam lae - ta-
ha - que gra - ti - a.
tur in glo - ri - a.
8. Cu - jus gle - ba est trans - la - ta
Sar - co - pha - gum e - jus sa - crum

a pa - tri - a Je - ro - so - ly - mi - ta - na in Gal - li - ci-
ae - gri pe - tunt, sa - lu - tem-que ca - pi - unt, cunc-tae gen-tes,

a op - ti - ma, nunc in qua di - vi - na a - git mi - ra - cu - la.
tri - bus, linguae il - luc vunt cla - mantes: sus e - ja, ul - tre - ja.

9. Et di - ver - sa sa - cri - fi - cant mu - ne - ra,
Con - fi - ten - tes su - a dig - ne vi - ti - a.

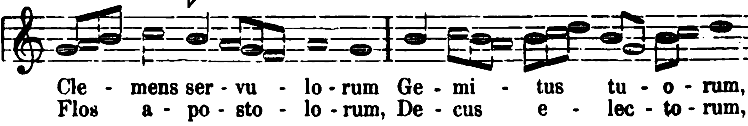
10. Bo - an - er - ges qui nun - cu - pa - ris, To - ni - tru - i
Qui vi - di - sti in Tha - bor mon-te Transfor - ma - tum
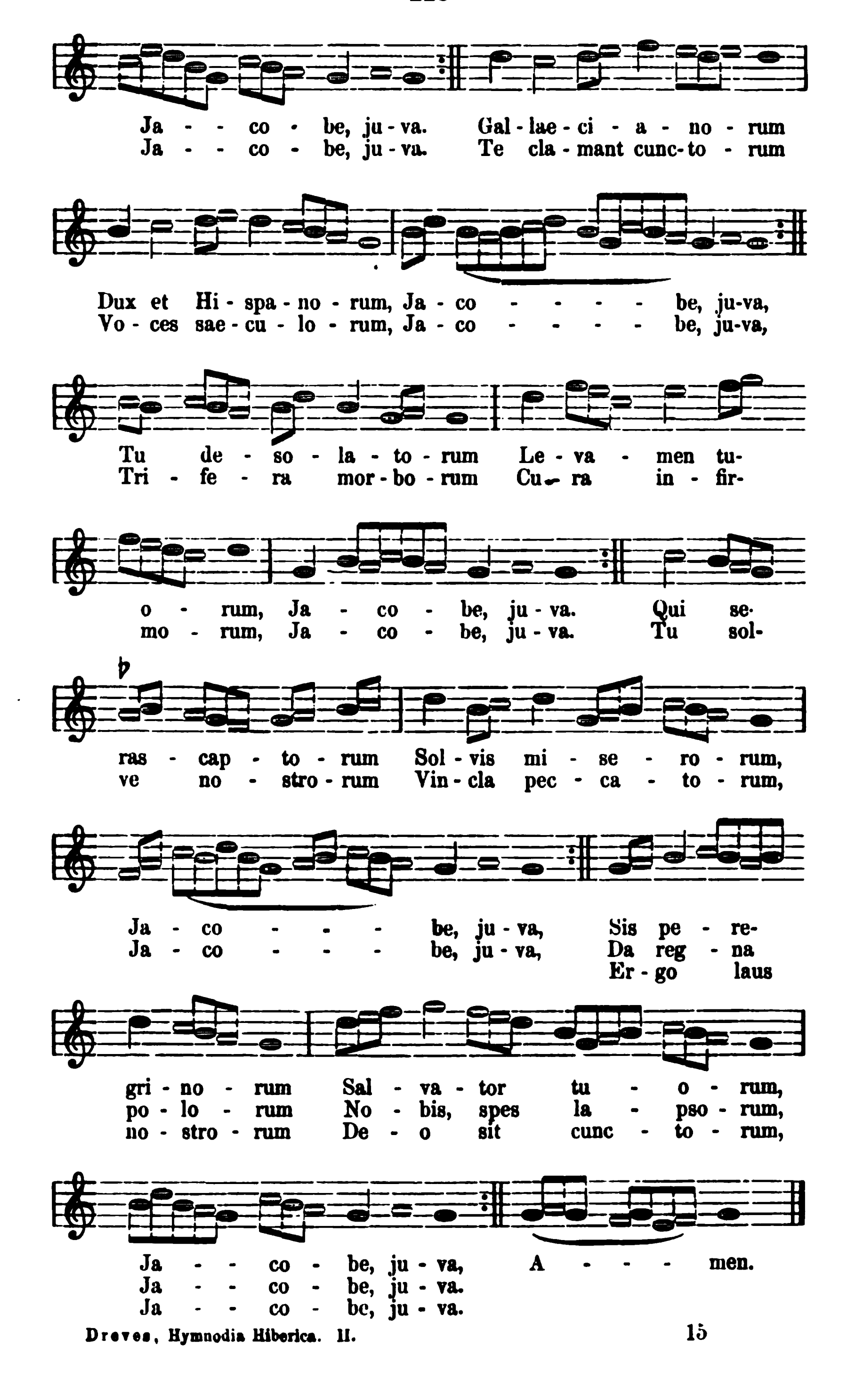
na - tus vo - ca - ris, Sup - plan - ta - tor no - mi - na - ris,
na - tum in pa - tre, Fac nos Je - sum per - spi - ce - re

a no - bis sup-plan-ta vi - ti - a. 11. O Ja - co - be,
in po - li le - ho - lam glo - ri - a. Ut cum Chri - sto
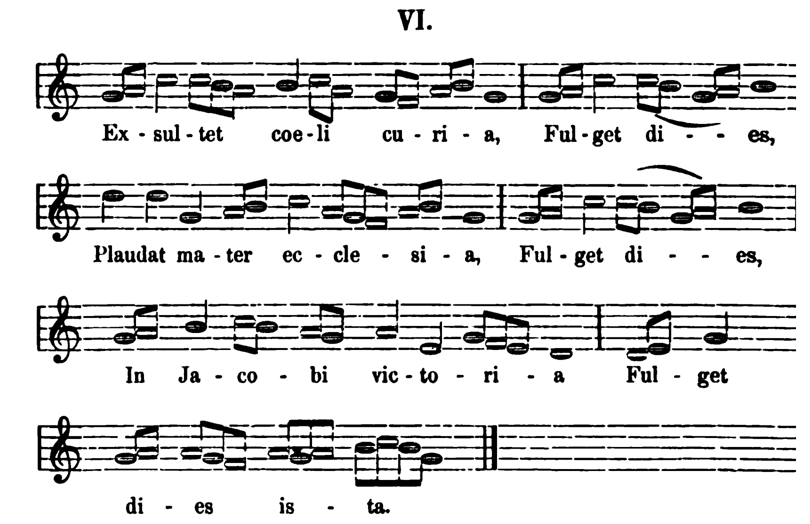
Chri - sti - co - la, sis pro - tec - tor a - ma - ha,
te - cum u - na lae - te - mur in sae - cu - la.

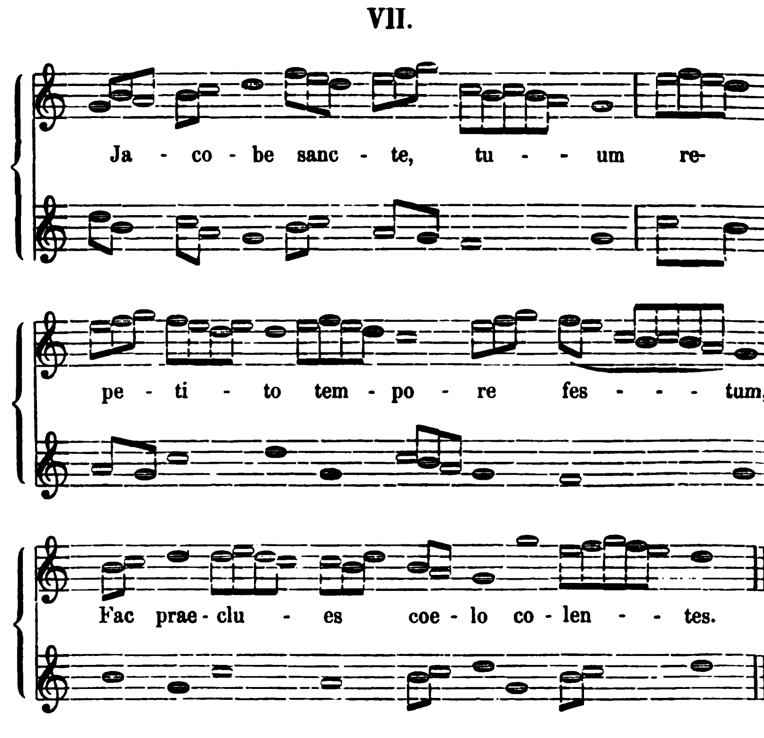

Ja - - co - be, ju - va. Gal - lae - ci - a - no - rum
Ja - - co - be, ju - va. Te cla - mant cunc- to - rum
Dux et Hi - spa - no - rum, Ja - co - - - - be, ju-va,
Vo - ces sae - cu - lo - rum, Ja - co - - - - be, ju-va,
Tu de - so - la - to - rum Le - va - men tu-
Tri - fe - ra mor - bo - rum Cu - ra in - fir-
o - rum, Ja - co - be, ju - va. Qui se-
mo - rum, Ja - co - be, ju - va. Tu sol-
ras - cap - to - rum Sol - vis mi - se - ro - rum,
ve no - stro - rum Vin - cla pec - ca - to - rum,
Ja - co - - - be, ju - va, Sis pe - re-
Ja - co - - - be, ju - va, Da reg - na
Er - go laus
gri - no - rum Sal - va - tor tu - o - rum,
po - lo - rum No - bis, spes la - pso - rum,
no - stro - rum De - o sit cunc - to - rum,
Ja - - co - be, ju - va, A - - - - men.
Ja - - co - be, ju - va.
Ja - - co - be, ju - va.
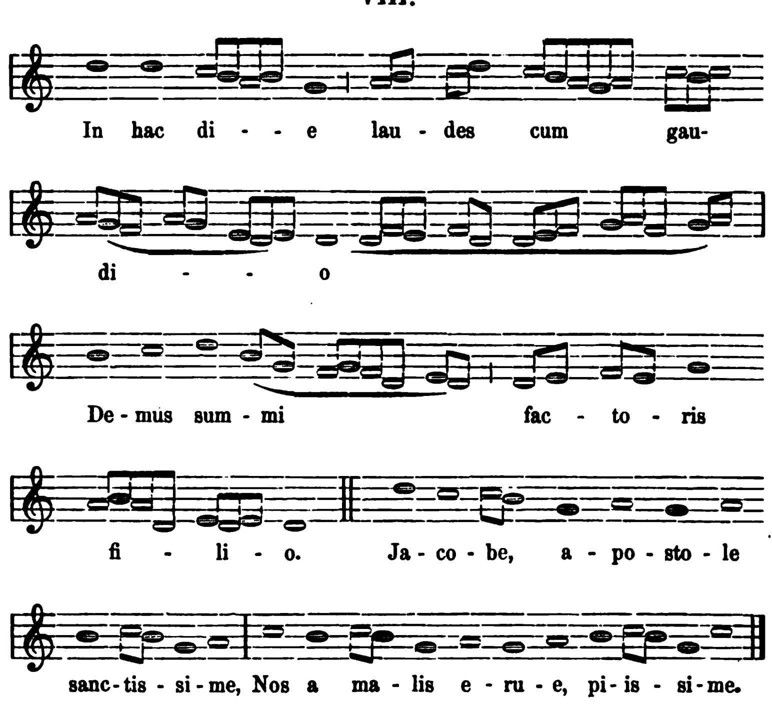
VI.

Ex - sul - tet coe - li cu - ri - a, Ful - get di - - es,
Plaudat ma - ter ec - cle - si - a, Ful - get di - - - es,
In Ja - co - bi vic - to - ri - a Ful - get
di - es is - ta.

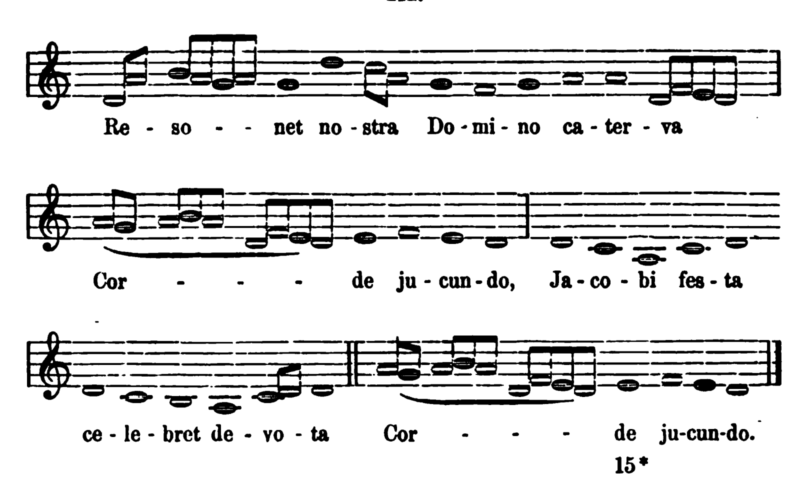
VII.

Ja - co - be sanc - te, tu - - um re-
pe - ti - to tem - po - re fes - - - tum,
Fac prae - clu - es coe - lo co - len - - tes.
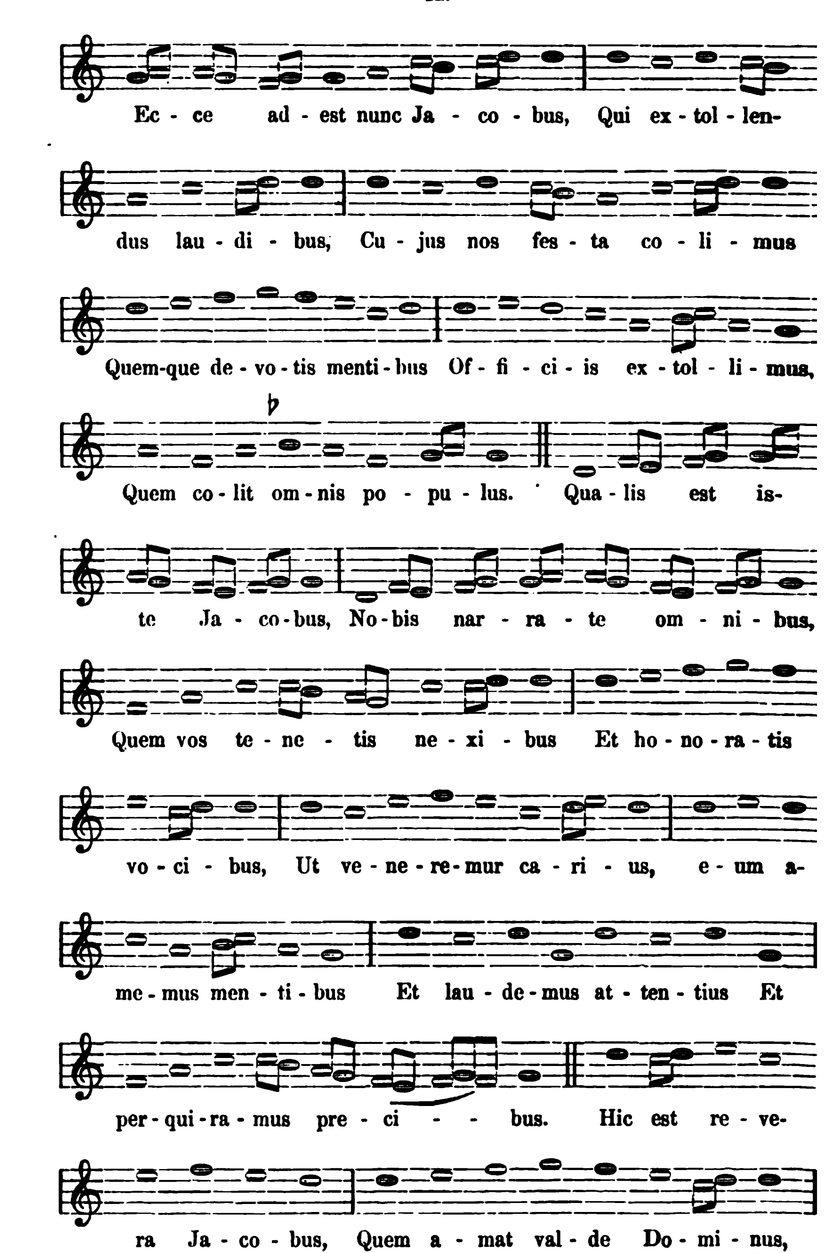
VIII.
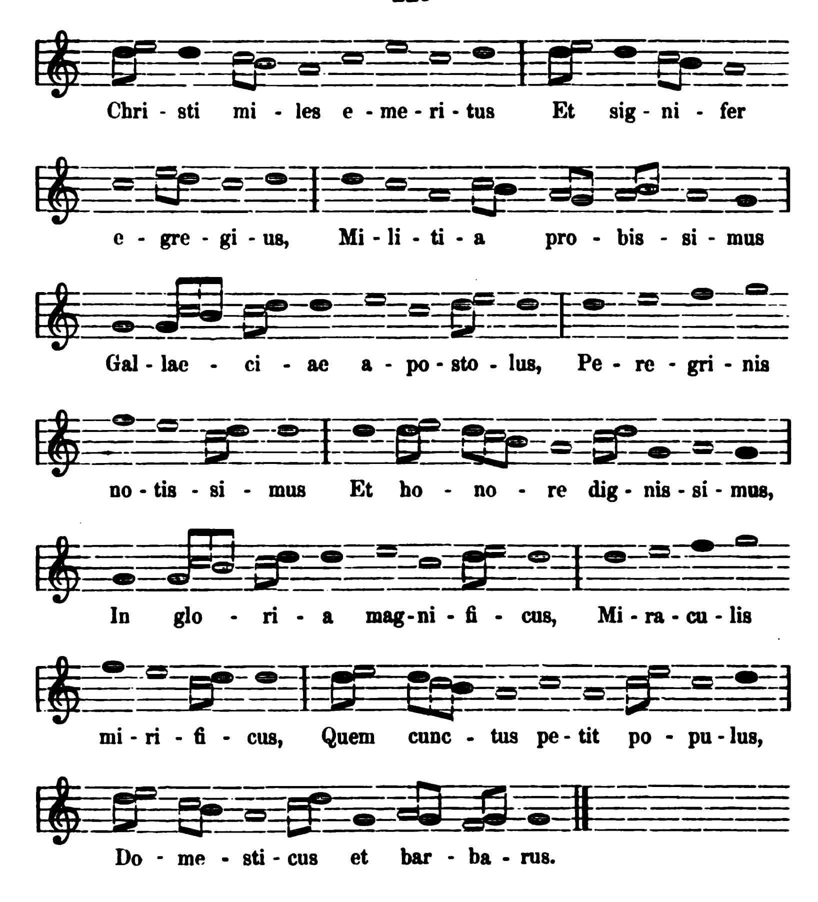

In hac di - - - e lau - des cum gau-
di - - - o
De - mus sum - mi fac - to - ris
fi - li - o. Ja - co - be, a - po - sto - le
sanc - tis - si - me, Nos a ma - lis e - ru - e, pi - is - si - me.

IX.
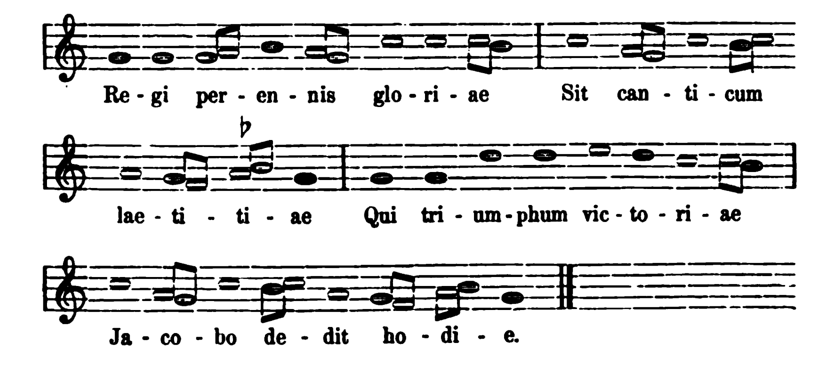

Re - so - - net no - stra Do - mi - no ca - ter - va
Cor - - - de ju - cun - do, Ja - co - bi fes - ta
ce - le - bret de - vo - ta Cor - - - de ju-cun-do.

X.
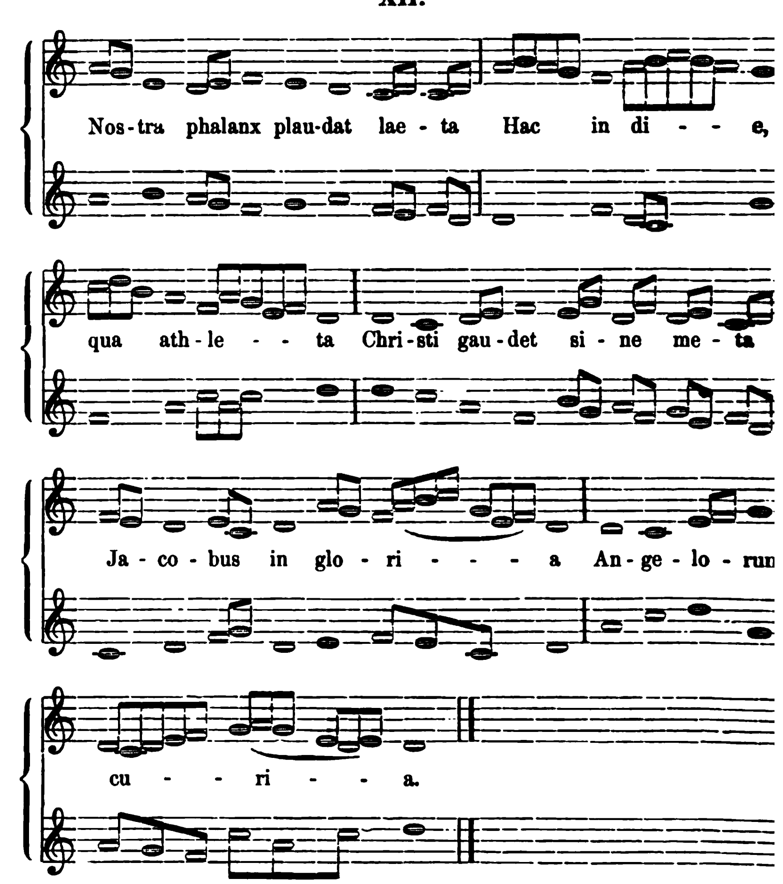

Ec - ce ad - est nunc Ja - co - bus, Qui ex - tol - len-
dus lau - di - bus, Cu - jus nos fes - ta co - li - mus
Quem-que de - vo - tis menti - bus Of - fi - ci - is ex - tol - li - mus,
Quem co - lit om - nis po - pu - lus. Qua - lis est is-
te Ja - co - bus, No - bis nar - ra - te om - ni - bus,
Quem vos te - ne - tis ne - xi - bus Et ho - no - ra - tis
vo - ci - bus, Ut ve - ne - re - mur ca - ri - us, e - um a-
me - mus men - ti - bus Et lau - de - mus at - ten - tius Et
per - qui - ra - mus pre - ci - - bus. Hic est re - ve-
ra Ja - co - bus, Quem a - mat val - de Do - mi - nus,

Chri - sti mi - les e - me - ri - tus Et sig - ni - fer
e - gre - gi - us, Mi - li - ti - a pro - bis - si - mus
Gal - lac - ci - ae a - po - sto - lus, Pe - re - gri - nis
no - tis - si - mus Et ho - no - re dig - nis - si - mus,
In glo - ri - a mag - ni - fi - cus, Mi - ra - cu - lis
mi - ri - fi - cus, Quem cunc - tus pe - tit po - pu - lus,
Do - me - sti - cus et bar - ba - rus.

XI.

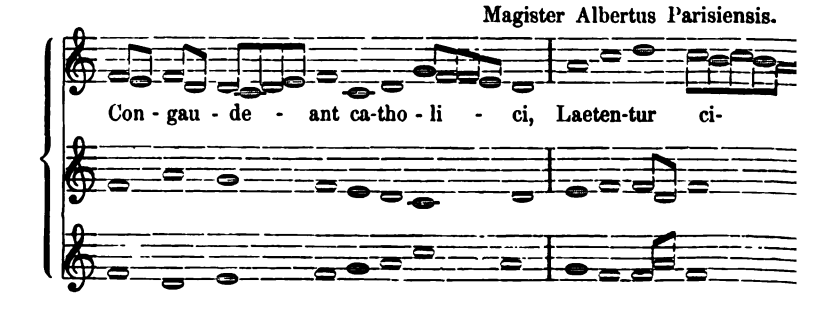

Re - gi per - en - nis glo - ri - ae Sit can - ti - cum
lae - ti - ti - ae Qui tri - um - phum vic - to - ri - ae
Ja - co - bo de - dit ho - di - e.

XII.

XIII.

Magister Albertus Parisiensis.
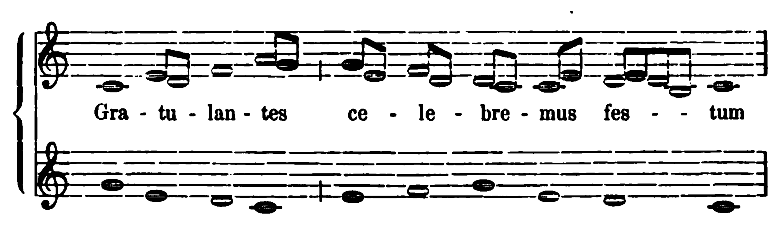

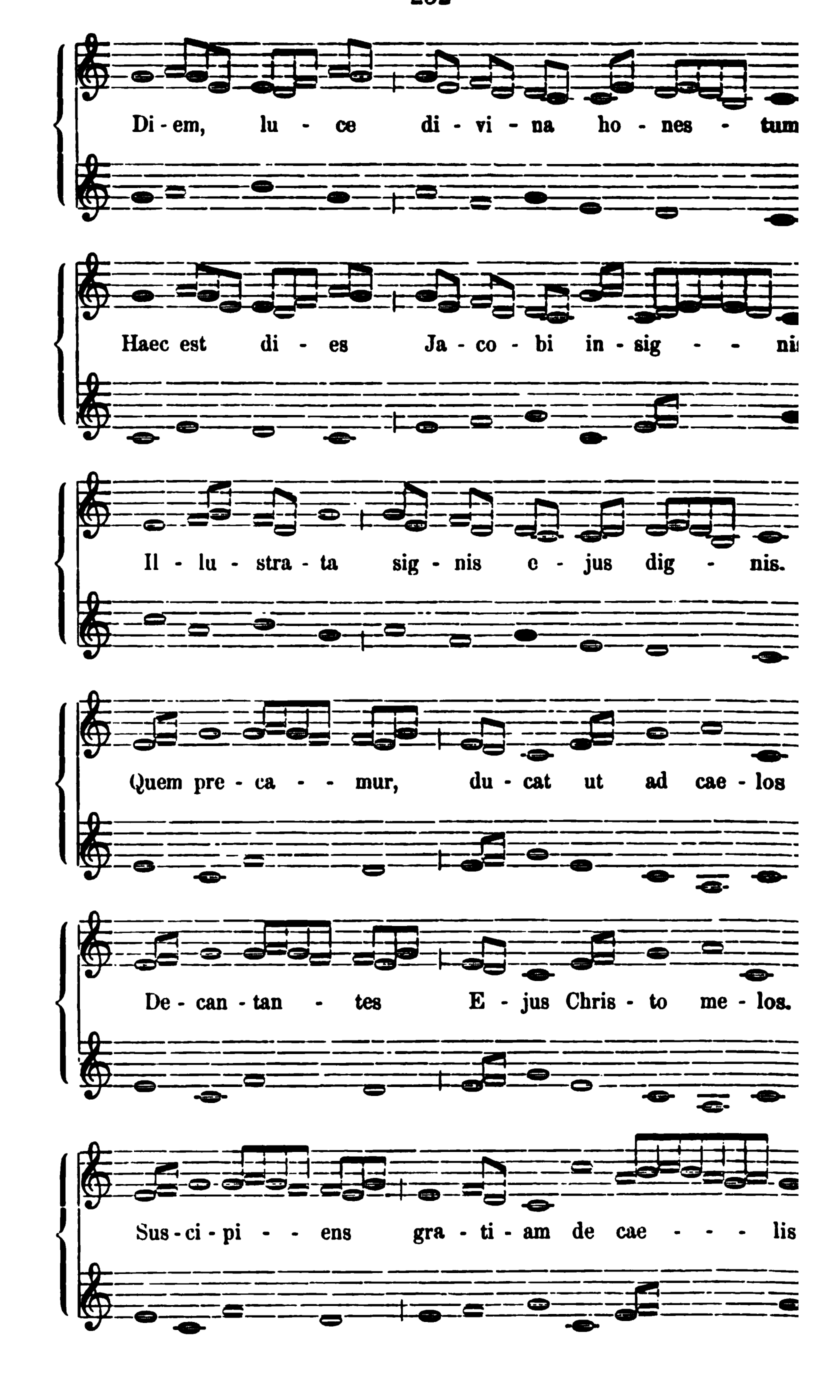
ves coe - li - - - ci Di - - - e is - - -
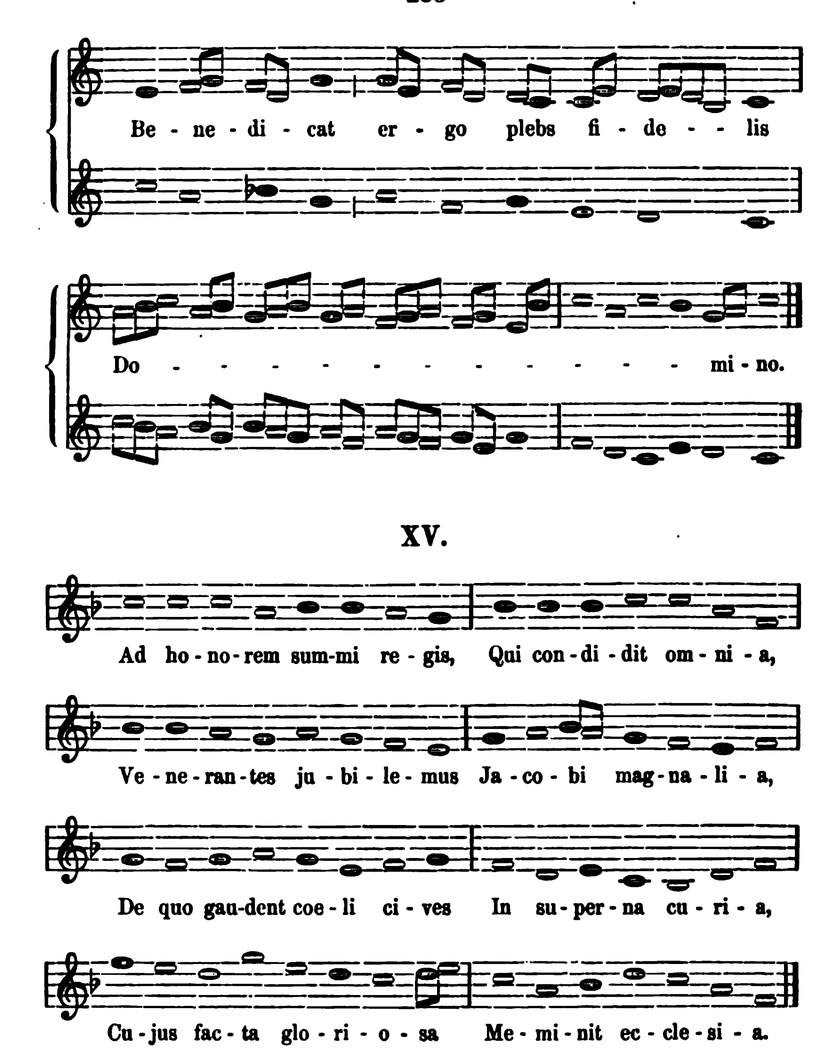
- - - - - - - - - - - - - -

- - - - - - . - - - ta.

XIV.

Di - em, lu - ce di - vi - na ho - nes - tum
Haec est di - es Ja - co - bi in - sig - - nis
Il - lu - stra - ta sig - nis e - jus dig - nis.
Quem pre - ca - - - mur, du - cat ut ad cae - los
De - can - tan - tes E - jus Chris - to me - los.
Sus - ci - pi - - - ens gra - ti - am de cae - - - lis

Be - ne - di - cat er - go plebs fi - de - - lis
Do - - - - - - - - - - - - - mi - no.
XV.
Ad ho - no - rem sum-mi re - gis, Qui con - di - dit om - ni - a,
Ve - ne - ran - tes ju - bi - le - mus Ja - co - bi mag - na - li - a,
De quo gau-dent coe - li ci - ves In su - per - na cu - ri - a,
Cu - jus fac - ta glo - ri - o - sa Me - mi - nit ec - cle - si - a.

VOIH . S. IACOBI . A
dooiso fulbto ...
lus · bea · ti iacobi; P Venite exultemus · ...

Psallat chorus celestium letetur plebs fidelium nunc reso-
nent perpetuam apostolorum gloriam; In quorum choro iaco-
bus primus fulget apostolus · nam per herodis gladium · primum sump-
sit poli tronum; Hic zebedei iacobus maior uocatur et probus qui facit
in gallecia · miraculorum milia; Ad templum cuius splendidum · cunc-
torum cosmi climatum · occurrunt omnes populi · narrantes laudes domini;
Armeni · greci · apuli · angli · galli · daci · frisi · cuncte gentes lingue
tribus illuc pergunt muneribus. Telus patris et filii et spiritus paracliti
nostra profundat uiscera per iacobi suffragia amen;

Inhalts-Übersicht.

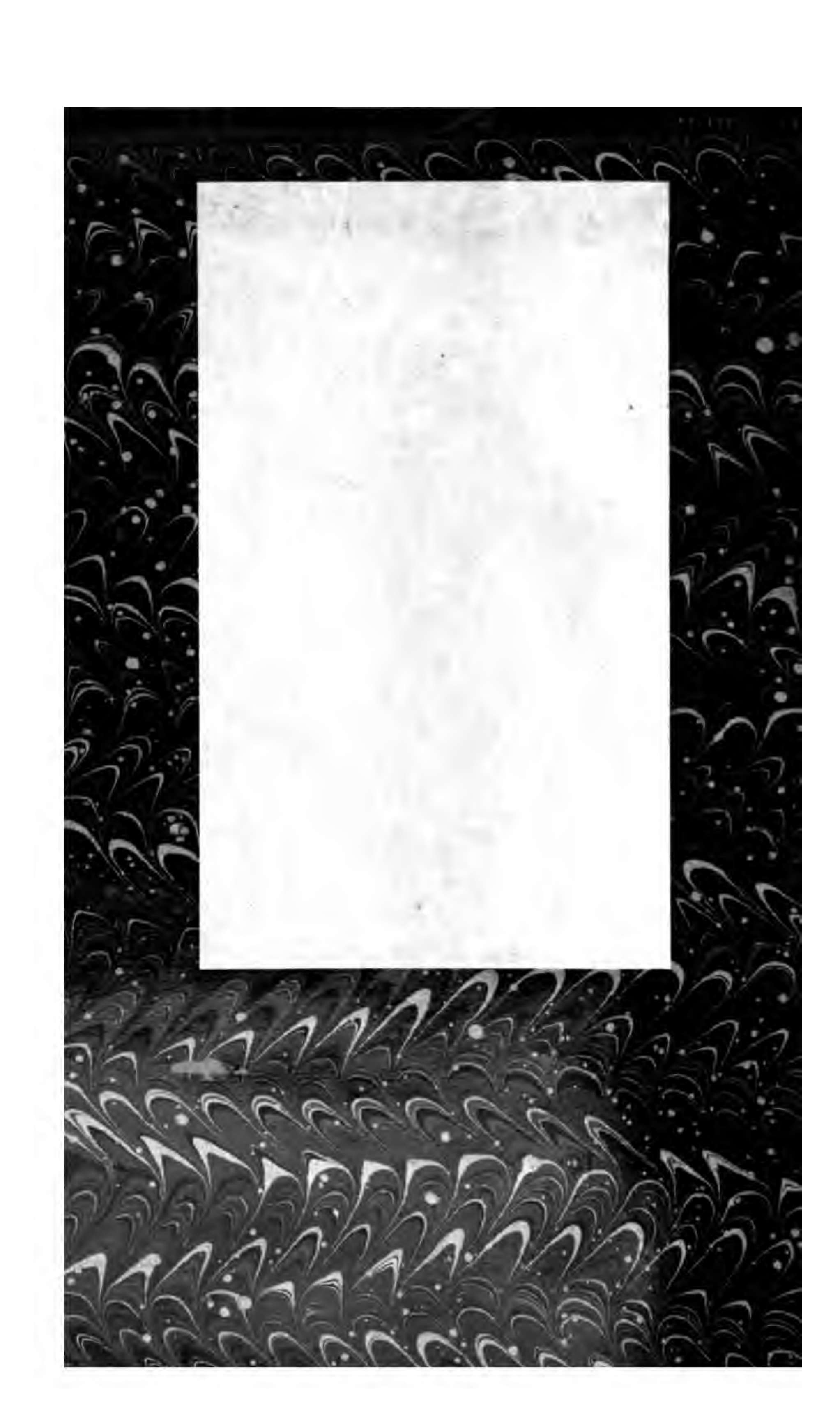
A. Historiae Rhythmicae.

I. Real-Index.

II. Verbal-Index.

B. Carmina Compostellana.

Pierer'sche Hofbuchdruckerei. Stephan Geibel & Co. in Altenburg.

Hymnodia hiberica :
Andover-Harvard
3 2044 077

